

MAKÜ

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ



5 International Health Sciences and Life CONGRESS

Uluslararası Sağlık Bilimleri ve Yaşam Kongresi

ABSTRACT BOOK



10-12 March 2022



ihslc.mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT BOOK

EDITED BY

**ASSOC. PROF. DR. MÜMİN POLAT
ASSOC. PROF. DR. SONER DÖNMEZ**

**2022
BURDUR**

5th INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE and LIFE CONGRESS (IHSLC 2022)

10-12 March 2022 / BURDUR-TURKEY

This book is subject to copyright. All rights are reserved, whether the whole or part of the material is concerned. Nothing from this publication may be translated, reproduced, stored in a computerized system or published in any form or in any manner, including, but not limited to electronic, mechanical, reprographic or photographic, without prior written permission from the publisher.

The individual contributions in this publication and any liabilities arising from them remain the responsibility of the authors. The publisher is not responsible for possible damages, which could be a result of content derived from this publication.

Published, March 2022

www.ihslc.org

www.ihslc.mehmetakif.edu.tr

ihslc@outlook.com

5th INTERNATIONAL HEALTH SCIENCE and LIFE CONGRESS (IHSLC 2022)

10-12 March 2022 / BURDUR-TURKEY

ORGANIZATION COMMITTEE

HONORARY PRESIDENT

PROF. DR. ADEM KORKMAZ – *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY RECTOR*

CONGRESS PRESIDENT

ASSOC. PROF. DR. MÜMİN POLAT – *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

MEMBERS OF THE ORGANISATION COMMITTEE

PROF. DR. EMRAH ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

PROF. DR. SERDAL ÖĞÜT- *ADNAN MENDERES UNIVERSITY*

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM AYDIN ACAR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ASSOC. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ASSOC. PROF. DR. ÖMER GÜRKAN DİLEK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ASSOC. PROF. DR. ERHAN KEYVAN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ASSOC. PROF. DR. SONER DÖNMEZ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ASST. PROF. DR. ENES AKYÜZ- *SAĞLIK BİLİMLERİ UNIVERSITY*

ASST. PROF. DR. MUSTAFA KILINÇ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY MASTER*

ASST. PROF. DR. GİRAY KOLCU- *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*

ASST. PROF. DR. HALİL İBRAHİM TAŞDEMİR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ASST. PROF. DR. MELDA SOYSAL TOMRUK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

RESEARCH ASST. SALİH DOĞRU- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

RESEARCH ASST. DENİZ TAŞDEMİR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

RESEARCH ASST. AYŞE YACAN KÖK- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

RESEARCH ASST. GÜLHAN ŞEN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER GÖZDE YALÇIN AKGÜL- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER ALİ SERT- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

MASTER STUDENT MUSTAFA KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

SCIENTIFIC SECRETARY

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER GÜLCİHAN AYBİKE DİLEK KART- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

LECTURER GÖZDE YALÇIN AKGÜL- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

RESEARCH ASST. GÜLHAN ŞEN- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

ADVISORY BOARD

- PROF. DR. DURMUŞ ACAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. MEHMET KARACA - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. HÜSEYİN DALGAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. ÖMER TEKŞEN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. HAKAN ÖNER - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. SEVİL ATASOY - *ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ*
PROF. DR. AYKUT ÖZDARENDELİ - *ERCİYES ÜNİVERSİTESİ*
PROF. DR. ÖZLEM ÖZMEN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
PROF. DR. ZAFER ÖZYILDIZ- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. MUSTAFA DOĞA TEMİZSOYLU - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. ALİ REHA AĞAOĞLU - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
PROF. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY - *SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ*
PROF. DR. ÖZGECAN KORKMAZ AĞAOĞLU-*BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ*
PROF. DR. MEHMET ZEKİ YILDIRIM - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. HİLMİ KARATOSUN - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. KÜRŞAT ÖZDAŞLI - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. MURAT KAYALAR - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. AFŞİN GÜNGÖR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. FİRDEVŞ SAVİ ÇAKAR- *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*
PROF. DR. HASAN YASAN - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
PROF. DR. MUSTAFA CALAPOĞLU - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
PROF. DR. İSMAİL ÖZMEN - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
PROF. DR. MUSTAFA YILDIZ- *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
PROF. DR. FERDİ BAŞKURT - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
PROF. DR. SEMRA KILIÇ - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*
PROF. DR. SABAHAT GÖZÜM - *AKDENİZ UNIVERSITY*
PROF. DR. HİCRAN BEKTAŞ - *AKDENİZ UNIVERSITY*
PROF. DR. AYŞEGÜL İŞLER DALGIÇ - *AKDENİZ UNIVERSITY*
PROF. DR. EMİNE EFE - *AKDENİZ UNIVERSITY*
PROF. DR. ZEYNEP ÖZER - *AKDENİZ UNIVERSITY*
PROF. DR. NALAN TÜZMEN - *DOKUZ EYLÜL UNIVERSITY*

PROF. DR. GÜLSEREN KOCAMAN - *DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ*

PROF. DR. HÜLYA OKUMUŞ - *DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ*

PROF. DR. GAMZE EKİNCİ - *HACETTEPE UNIVERSITY*

PROF. DR. ABDULLAH RUHİ SOYLU - *HACETTEPE UNIVERSITY*

PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - *GİRNE AMERİKAN UNIVERSITY*

PROF. DR. KURTULUŞ ÖNGEL – *İZMİR KATİP ÇELEBİ UNIVERSITY*

PROF. DR. ZELİHA BAŞKURT - *SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY*

PROF. DR. AYŞE GÜL MUTLU GÜLMEMİŞ - *BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY*

DOÇ. DR. AFŞİN EMRE KAYIPMAZ - *TC SAĞLIK BAKANLIĞI KORONAVİRÜS BİLİM KURULU*

SCIENTIFIC BOARD *

PROF. DR. EMRAH ATAY - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

PROF. DR. SERDAL ÖĞÜT- ADNAN MENDERES UNIVERSITY

PROF. DR. ŞERİFE EVRİM ARICI ŞENKAYNAĞI - ISPARTA UYGULAMALI BİLİMLER ÜNİVERSİTESİ

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM KARABACAK ATAY – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ÇİĞDEM AYDIN ACAR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ALİ MURAT ALPARSLAN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. FATMA FİLİZ ARI – AHİ EVRAN UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. CANAN DEMİR BARUTCU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ÜLKÜ BAYHAN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. HALE SEÇİLMİŞ CANBAY - MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ÖMER GÜRKAN DİLEK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. AHMET HULUSİ DİNÇOĞLU - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. AYŞE DERİCİOĞLU ERGUN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. GÜL ERGÜN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. TÜZÜN FIRAT - HACETTEPE UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. PINAR GÜL- ATATÜRK UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. İŞİL KALAYCI- SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. SARP KAYA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. UMMAHAN KAYGISIZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. ERHAN KEYVAN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. MUSTAFA LAMBA- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASSOC. PROF. DR. YAHYA ÖZTÜRK- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

- ASSOC. PROF. DR. SADIK YÜKSEL SIVACI- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASSOC. PROF. DR. ÖZLEM TAGAY- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASSOC. PROF. DR. MERİÇ ÜNAL - SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
- ASSOC. PROF. DR. HALİL YALÇIN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. ZERİN YEŞİL ACAR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. RAFET AYDIN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. BURCU BAKIR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. NAZİFE BAKIR – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. İLKAY BOZ - AKDENİZ UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. HATİCE CEYLAN- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. MERVE ÇAMLİBEL – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. ENDAM ÇETİNKAYA- BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. BEKİR ÇETİNTAV - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. HATİCE DARGA - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. IŞIL AÇIK DEMİRCİ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. SAADET ÇÖMEZ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. BELGİN DİLMEN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. ELÇİN ÜLKER EFTELİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. GÖZDE EDE - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. LEVENT ELMAS – İZMİR BAKIRÇAY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. SEMA ÖZMERT ERGİN - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. SERAP GÖKÇE ESKİN - ADNAN MENDERES UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. SÜLEYMAN FAKİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. SAVAŞ VOLKAN GENÇ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. ÇİĞDEM GÜN – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. AYSUN GÜZEL - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. GİRAY KOLCU – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. İNCİ BAŞER KOLCU – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. ŞEVKİNAZ KONAK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. MURAT ABDULGANİ KUŞ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. HATİCE MERT - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. ÖZGÜR ÖNAL – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. HALİL ÖZBAŞ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. SERPİL ÖZBAŞ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. SERCAN ÖZBEK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. BİLGE BAL ÖZKAPTAN – SİNOP UNIVERSITY
- ASST. PROF. DR. DİLEK SAĞIR - SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. DERYA ŞAHİN - SİNOP UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SEVİNÇ SÜTLÜ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. EMİNE HİLAL ŞENER – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SİBEL ŞENTÜRK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. HACER TEKERCİ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. NURTEN TERKEŞ – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. SEVCAN ATAY TURAN - AKDENİZ UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. MURAT TOMRUK – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. İBRAHİM KUBİLAY TÜRKAY – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. NEVİN USLU – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. SABRİYE UÇAN YAMAÇ - BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. ŞÜKRİYE YEŞİLOT – BURDUR MEHMET AKİF ERSOY UNIVERSITY

ASST. PROF. DR. BANU ASLAN YILMAZ – SÜLEYMAN DEMİREL UNIVERSITY

*** The Scientific Committee is listed alphabetically by surname.**

INTERNATIONAL SCIENTIFIC BOARD

PROF. DR. MURAT BEDANOKOV - MAIKOP STATE TECHNOLOGICAL UNIVERSITY; RUSSIA

PROF. DR. GÜNHAN ERDEM - GİRNE AMERİKAN ÜNİVERSİTESİ, KKTC

PROF. DR. VLADİMİR PEŠIĆ - UNIVERSITY OF MONTENEGRO; MONTENEGRO

ASSOC. PROF. DR. SOKOL DURO - AGRICULTURAL UNIVERSITY, ALBANIA

ASSOC. PROF. DR. ROSEN DIMITROV - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

ASST. PROF. DR. MOHAMMAD REZA HEIDARI - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

ASST. PROF. DR. HOSSEIN ASGAR POUR – ÇOMÜ, TURKEY

ASST. PROF. DR. MAREK SOBOLEVSKI - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLAND

ASST. PROF. DR. ALDONA MIGALA-WARCHOL - UNIVERSITY OF TECHNOLOGY, POLAND

ASST. PROF. DR. PENKA YONKOVA - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

ASST. PROF. DR. KAMELIA STAMATOVA-YOVCHEVA - TRAKIA UNIVERSITY, BULGARIA

DR. MIKAS BALKEVICIUS - NGO INSTITUE, LİTHUANIA

LECTURER REZA NOROUZZADEH - SHAHED UNIVERSITY, IRAN

AWARD BOARD

PROF. DR. MEHMET KARACA (PRESIDENT OF THE AWARD BOARD)

PROF. DR. NİLÜFER CALAPOĞLU

PROF. DR. FERDİ BAŞTÜRK

PROF.DR. EBRU ÇUBUK DEMİRALAY

ASST. PROF. DR. PENKA YONKOVA

Abstract Book

5th International Health Sciences and Life Congress
10-12 March 2022 Burdur/TURKEY

ASST. PROF. DR. ŐUKRİYE YEŞİLOT

DR. MIKAS BALKEVICIUS

WELCOME TO IHSLC 2022

Dear Colleagues;

We are honored to announce that the fourth International Congress of Health Sciences and Life will take place at the Independence Campus of Burdur Mehmet Akif Ersoy University between 10-12 March 2022 and invite you to this scientific meeting.

“Interdisciplinary Interaction in Health Sciences and Life Sciences” themed congress; Medical Sciences, Dentistry, Pharmacy, Veterinary Medicine, Nursing, Midwifery, Nutrition and Dietetics, Child Development, Physiotherapy and Rehabilitation, Emergency and Disaster Management, Biological and Life Sciences in the fields of various conferences, panels, courses and oral / poster presentations will be accepted.

“The capital of the Teke region”, the charming city of the Mediterranean region embellished with its historical and natural beauties, will bring together academics, sectoral stakeholders and students working in the field of health sciences to discuss the current situation and problems; we aim to host you at our congress where current information and future solutions will be put forward.

5. International Health Sciences and Life Congress’s scientific and social program of the region's roots of a well-known Yörük folklore in the province of Burdur where you can find valuable contributions with the wish to share in beautiful days, we invite you to respect and love.

Kind Regards...

Assoc. Prof. Dr . Mümin POLAT
Congress President

İÇİNDEKİLER

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ESTETİK CERRAHİYİ KABUL DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ.....	1
THE EFFECTS OF POLYPHENOLS ON DIFFERENT TABLE OLIVES PRODUCTION PROCESSES	2
NÖRAL BOZUKLUKLAR İÇİN KONNEKTOM HARİTALAMA SİSTEMLERİ	3
19-64 YAŞ ARASI YETİŞKİN BİREYLERİN YENİ NORMALE GEÇİŞTEKİ SÜREÇTE BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE UYKU KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	4
MADDE BAĞIMLILIĞINDA MOTİVASYONEL GÖRÜŞME: NE VE NASIL?.....	5
SOSYAL POLİTİKA EKSENİNDE MADDE BAĞIMLILARI VE BAĞIMLILIKLA MÜCADELE.....	6
ERKEK MEME KANSERİ HASTALARININ KLİNİK VE PATOLOJİK ÖZELLİKLERİ	7
ACRYLAMIDE EXPOSURE AND RISK ASSESSMENT FROM CONSUMPTION OF BABY FOODS: TURKEY.....	8
HEMOSTASIS CONTROL IN ENDODONTIC SURGERY: A COMPARATIVE STUDY OF HEMCON DENTAL DRESSING VERSUS CALCIUM SULFATE AND VERSUS EPINEPHRINE IMPREGNATED COTTON PELLETS	9
THE EFFECT OF SOCIO-DEMOGRAPHIC FEATURES AND PERCEIVED SOCIAL SUPPORT ON TREATMENT COMPLIANCE IN PATIENTS WITH MULTIPLE SCLEROSIS	10
COVID 19 HASTALARINDA D VİTAMİNİ, B12 VİTAMİNİ VE FOLİK ASİT EKSİKLİĞİ SIKLIĞI VE COVID 19 ENFEKSİYONU İLE İLİŞKİSİ	11
COVID-19'DA, SİGARA KULLANMA ALIŞKANLIĞI İLE İYİLEŞME SÜRELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI.....	12
KARTALKAYA BARAJ GÖLÜ VE ÇEVRESİNDE YAŞAYAN MOLLUSCA TÜRLERİ.....	13
JAPONYA'NIN AFET PROFİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	14
IDENTIFICATION OF MICROBIAL PROFILES OF HOMEMADE YOGURT VIA NEXT-GENERATION SEQUENCING	15
PREMATÜRE RETİNOPATİSİNDE İNTRAVİTREAL ANTİ-VEGF TEDAVİ SONUÇLARIMIZ VE NÜKS ORANLARI	16
THE EVALUATION OF IN-HOSPITAL AND LONG-TERM MORTALITY IN PATIENTS WITH ST-SEGMENT ELEVATION MYOCARDIAL INFARCTION WHO UNDERWENT PRIMARY CORONARY ANGIOGRAPHY DURING ON-HOURS AND OFF-HOURS	17
COVID 19'UN AORT TUTULUMLARININ ARAŞTIRILMASI.....	18
AN ANALYSIS OF THE FACTORS THAT INFLUENCE NURSING CARE PLANNING IN INTENSIVE CARE UNITS.....	19
TUMOR-DERIVED FVII PROMOTES BREAST CANCER PROGRESSION VIA REGULATING ANGIOGENESIS AND METASTASIS.....	20
ANTİK ÇAĞ'DA YEMEK KÜLTÜRÜ	21

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ERGENLERİN SAĞLIK GEREKSİNİMLERİ DEĞİŞTİ Mİ?	22
ORTA DERECELİ AEROBİK EGZERSİZ UYGULANAN DUCHENNE MUSKÜLER DİSTROFİLİ MDX FARENİN KAS GÜCÜ TESTLERİNİN SAĞLIKLI FARELERLE KARŞILAŞTIRILMASI	23
EFFECTS OF TRANSPORTATION INDUCED STRESS IN ELECTROCARDIOGRAPHY DATA AND BLOOD PARAMETERS IN KANGAL AKKARAMAN SHEEP BREED	24
COVID-19 PANDEMİSİNDE YAŞLI BİREYLERİN HEMŞİRELİK BAKIMI	26
INVESTIGATION OF THE DISEASE PROCESS AND DRUG COMBINATIONS IN PATIENTS WITH SUSPECTED/CONFIRMED	27
COVID-19 USING FAVIPRAVİR	27
ANALYSIS OF INTRAMUSCULAR INJECTIONS ADMINISTERED IN A FAMILY HEALTH CENTER .	28
THE EFFORT TO INCREASE CANCER SCREENINGS IN FAMILY MEDICINE UNITS- SAMSUN SAMPLE	29
EBEVEYNLERE DERİ KANSERİ, KENDİ KENDİNE DERİ MUAYENESİ HAKKINDA VERİLEN EĞİTİMİN ÇOCUKLARINI GÜNEŞTEN KORUMA DAVRANIŞLARINA ETKİSİ	30
GENÇLERİ BAĞIMLILIKTAN KORUMAYA YÖNELİK AKRAN EĞİTİMİ UYGULAMASI: BURDUR ÖRNEĞİ	31
ÇOCUK VE ERGENLERDE DİJİTAL OYUN BAĞIMLILIĞINA ÇOK YÖNLÜ YAKLAŞIM	32
TOPLUMDA YAŞAYAN YETİŞKİN BİREYLERE HEMŞİRELER TARAFINDAN UYGULANAN SİGARA BIRAKTIRMA MÜDAHALELERİNİN ETKİNLİĞİ: SİSTEMATİK DERLEME	33
ÜST EKSTREMİTE PATOLOJİLERİNİN DENGE ÜZERİNE ETKİSİ	34
SHORT AND MID-TERM RESULTS OF PERIPHERAL ARTERIAL PATIENTS TREATED IN AYDIN ADNAN MENDERES UNIVERSITY DEPARTMENT OF CARDIOVASCULAR SURGERY	35
INVESTIGATION OF DRUG ADMINISTRATION ERRORS IN AN INPATIENT UNIT	36
SUSTAINABLE NUTRITION	37
PREGNANT HEALTH-IMPROVING AND PROTECTIVE BEHAVIORS AND THEIR SELF PERCEPTION OF PREGNANTS WHO COME TO PRIMARY HEALTH INSTITUTIONS FOR HEALTH CHECK	38
ACİL DURUM VE AFET YÖNETİMİNDE İLK YARDIMIN ÖNEMİNE İLİŞKİN KÜRESEL YAKLAŞIM	39
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE ŞEFKAT-MERHAMET DÜZEYİ ETİK DEĞERLERE YATKINLIĞI ETKİLER Mİ?	40
INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE PSYCHOLOGICAL CONTROL PERCEIVED BY THE ADOLESCENTS FROM THEIR PARENTS AND THEIR SOCIAL MEDIA ADDICTIONS	41
ASSESSMENT OF SYSTEMIC CONDITIONS AND DISEASES OF THE PATIENTS WHO REFERRED TO A FACULTY OF DENTISTRY	42
DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE OKUL HEMŞİRELİĞİ	43
SOSYAL FOBİ TANISI ALAN ERGENLERDE AKRAN ZORBALIĞI VE İLİŞKİLİ ÖZELLİKLERİN İNCELENMESİ-KESİTSEL ÇALIŞMA	44

EBE VE HEMŞİRELERDE COVID-19 KORKUSUNUN HASTALAR İLE İLETİŞİMİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	45
THE EFFECT OF POST-TRAUMATIC STRESS DISORDER FOLLOWING CHILDBIRTH AND BIRTH MEMORY ON MOTHER-INFANT AND FATHER-INFANT ATTACHMENT	46
TÜRKİYE'DE YAŞAYAN YAŞLI GÖÇMENLERE SUNULAN SOSYAL HİZMETLER.....	47
KRONİK HASTALIKLI BİREYLERİN KENDİ KENDİNE İLAÇ YÖNETİMİNDE KULLANDIĞI TELE-SAĞLIK UYGULAMALARINA BİR BAKIŞ.....	48
EVALUATION OF THE INDIVIDUAL DIAGNOSIS OF ULCERATIVE COLITIS ACCORDING TO MARJORY GORDON'S MODEL OF FUNCTIONAL HEALTH PATTERNS: CASE REPORT	49
SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA MERHAMET YORGUNLUĞU DÜZEYİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA.....	50
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....	51
NEONATAL DÖNEMDE VERİLEN PALYATİF BAKIM UYGULAMALARINDA AİLE MERKEZLİ YAKLAŞIMIN ÖNEMİ.....	52
KANSER HASTALARININ SEMPTOM YÖNETİMİNDE İNTEGRATİF BİR UYGULAMA: MÜZİK TERAPİ	53
THE IMPORTANCE OF CLINICAL ANATOMY AND PHYSIOTHERAPY OF MAIGNE SENDROM IN THE DIFFERANTIAL DIAGNOSIS OF LOW BACK PAIN.....	54
CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN MARUZ KALDIĞI ŞİDDET: LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ	55
MULTİPLE SKLEROZ HASTALARINDA PELVİK TABAN DİSFONKSİYONLARI VE NON-FARMAKOLOJİK TEDAVİSİ.....	56
RAISING A CHILD IN THE DIGITAL AGE: A DIGITAL PARENTING CONCEPT ANALYSIS	57
THE EFFECT OF TRADITIONAL TURKISH MILITARY MUSIC ON PAIN AND ANXIETY IN PATIENTS UNDERGOING ENDOSCOPIC RETROGRADE CHOLANGIOPANCREATOGRAPHY	58
AFET YÖNETİMİNDE DİJİTAL İMKANLARIN KULLANIMI	59
ISPARTA İLİ BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİ İDARİ PERSONELİ YEME FARKINDALIĞI VE FİZİKSEL AKTİVİTELERİNİN YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ	60
PRETERM BEBEKLERDE KANITA DAYALI GÜVENLİ UYKU UYGULAMALARI	61
HEMODİYALİZ TEDAVİSİ ALAN HASTALARDA ÜREMİK KAŞINTININ YÖNETİMİNDE AROMATERAPİ.....	62
TELEHEALTH USING IN ONCOLOGY NURSING	63
BİR KEDİDE GÖRÜLEN FRONTAL KIRIK VE TEDAVİ SÜRECİ: VAKA TAKDİMİ	64
RADIAL NERVE INJURY WITHOUT HUMERUS FRACTURE FOLLOWING A BLUNT TRAUMA	65
ÜLKEMİZDE AFET TIBBİ VE ACİL TIPIN ÖNEMİ.....	66
EVALUATION OF THE INDIVIDUAL DIAGNOSED WITH WILSON'S DISEASE ACCORDING TO MARJOY GORDON'S MODEL OF FUNCTIONAL HEALTH EXAMPLES: A CASE REPORT	67

AFETLERDE TATBİKAT YÖNTEMLERİ	68
INVESTIGATION of THE RELATIONSHIP BETWEEN COVID19 UNIVERSITY STUDENT’S QUALITY of LIFE and IMPACT FACTORS	69
WEB TABANLI EĞİTİMLERİN DİYABET YÖNETİMİNDEKİ YERİ	70
KANSER HASTALARINDA KEMOTERAPİ KAYNAKLI BULANTI KUSMANIN YÖNETİMİNDE AKUPRESÜRÜN YERİ	71
COVID-19 PANDEMİSİNDE OKUPASYONEL DENGE ZİHİNSEL SAĞLIK YÜKÜ ve UYKU KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	72
DİZİN MEDİAL KOLLATERAL LİGAMENTİNDE GÖRÜLEN LEZYON VE KLİNİK ÖNEMİ	73
THE PROBLEMS EXPERIENCED BY WOMEN WITH DISABILITIES AND THE CURRENT APPROACH TO MIDWIFERY	74
EFFECTS OF WHITE STRIPING ON WEIGHT AND MORPHOMETRY OF BREAST FILLETS OF BROILER CHICKENS FED COMMERCIAL CORN-SOYBEAN MEAL-BASED DIETS	75
COMPARISON OF THE EFFECTS OF PANAX GINSENG EXTRACT ON CELL PROLIFERATION, CELL DEATH, CELL MIGRATION AND MORPHOLOGY IN DIFFERENT CANCER CELL LINES	76
NAGAZAKİ VE HİROŞİMA’ YA YAPILAN NÜKLEER SALDIRININ KBRN YÖNÜYLE İNCELENMESİ	77
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN AĞRIYA YÖNELİK BİLGİ VE TUTUMLARI İLE EMPATİ BECERİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	78
ANTIOXIDANT STATUS OF BREAST MUSCLES OF BROILER CHICKENS FED DIETS WITH RESTRICTED DIGESTIBLE LYSINE OR METABOLIZABLE ENERGY AND AMINO ACID DENSITIES DURING DIFFERENT GROWTH PHASES	79
HİPERTANSİYON TANISI ALMIŞ 65 YAŞ ÜZERİ BİREYLERİN İLAÇ KULLANMAYA İLİŞKİN SAĞLIK İNANÇLARININ BELİRLENMESİ	80
0-11 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARDA AFET SONRASI GÖRÜLEN PSİKOLOJİK ETKİLER	81
AMELİYATHANE HEMŞİRELERİNİN ÇALIŞMA ORTAMININ HASTA GÜVENLİĞİ TUTUMLARINA ETKİSİ	82
AUDITORY BEHAVIOR IN EVERYDAY LIFE AND ONLINE EDUCATION IN PRIMARY SCHOOL STUDENTS: A CROSS-SECTIONAL STUDY	83
EXAMINING THE LEVEL OF KNOWLEDGE ABOUT APITHERAPY AND ITS USES.....	84
AFAZİLİ HASTALARIN KLİNİK ÖZELLİKLERİNE VE TEDAVİ YÖNTEMLERİNE GENEL BİR BAKIŞ	85
AN OVERVIEW OF CLINICAL FEATURES AND TREATMENT METHODS OF PATIENTS WITH APHASIA.....	85
TÜRKİYE’DE HEMŞİRELİK ALANINDA “KORONER ANJİOGRAFİ VEYA PERKÜTAN KORONER GİRİŞİM GEÇİREN HASTALAR” İLE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE “RADYASYON GÜVENLİĞİ” NİN İNCELENMESİ	86
COMPARISON OF BALANCE WITH COMPUTERIZED DYNAMIC POSTUROGRAPHY IN DANCERS AND NON-DANCERS.....	87

GENÇ OBEZ BİREYLERDE YEME DAVRANIŞLARI VE DUYGUSAL DURUM İLİŞKİSİ	88
YAKIN İLİŞKİLERDE ŞİDDET ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI	89
YAŞLI BİREYLERDE DÜŞÜK D VİTAMİNİ DÜZEYİNİN DEPRESYON VE MALNUTRİSYON İNDEKSLERİ İLE İLİŞKİSİ	90
TELE-HEALTH SERVICES IN THE PANDEMIC PERIOD: LITERATURE REVIEW	91
GENDER INEQUALITIES AND ITS EFFECTS ON WOMEN'S HEALTH	92
COVID-19 PANDEMİSİNİN TIP FAKÜLTESİ 1.SINIF ÖĞRENCİLERİNDE YARATTIĞI DEPRESİF EĞİLİM DURUMU	93
THE EFFECT OF EXERCISE HABITS ON ANKLE AND KNEE PROPRIOCEPTION IN YOUNG ADULTS 94	
DO EXERCISE AFFECT BODY AWARENESS AND DYNAMIC BALANCE AMONG UNIVERSITY STUDENTS?.....	95
PANDEMİ SÜRECİNDE 18-25 YAŞ BİREYLERDE SEDANTER DAVRANIŞ ANKETİ SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	96
EVALUATION OF SPEECH COMPREHENSION AND SPECTRO-TEMPORAL PROCESSING SKILLS IN HEARING AID USERS.....	97
DETERMINATION OF DIABETES BURDEN AND ACTIVITY LEVELS IN INDIVIDUALS WITH GERIATRIC DIABETES	98
FOTOGRAFİK YÖNTEMLE OMURGA DİZİLİM ANATOMİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	99
AKTİF DİZ EKSTANSİYON TESTİNDE KULLANILAN HUDL TEKNİK AKILLI TELEFON UYGULAMASININ UYGULAYICI İÇİ VE UYGULAYICILAR ARASI GÜVENİRLİĞİNİN İNCELENMESİ 100	
INHIBITION OF HUMAN BREAST CANCER MDA-MB-231 CELLS GROWTH AND MIGRATION WITH JACEOSIDIN	101
PERCUTANEOUS ENDOSCOPIC GASTROSTOMY RESULTS IN A SECONDARY STATE HOSPITAL	102
COVID-19 KRİTİK HASTALARINDA HASTANE İÇİ MORTALİTEYİ ÖNGÖRMEDE İNFLAMASYON İNDEKSLERİNİN ROLÜ.....	103
DOES SMARTPHONE ADDICTION AFFECT NECK PROPRIOCEPTION, KİNESTHETİK AND VISUAL İMAGERY?	104
EFFECT OF B-GLUCAN AND TRANSGLUTAMİNASE ENZYME USAGE ON SOME QUALİTY PROPERTİES İN KEFİR PRODUCTION*	105
HAYVAN DENEYLERİ AMACIYLA TASARLANAN TÜM VÜCUT VİBRASYON CİHAZI	106
SALGIN SÜRECİNDE UZUN SÜRE EVDE OLMANIN HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ; TANIMLAYICI BİR ÇALIŞMA.....	107
INVESTIGATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS' PHYSICAL ACTIVITY LEVEL, DEPRESSION AND OBESITY AWARENESS DURING THE PANDEMIC PERIOD IN TURKEY	108

INVESTIGATION OF QUALITY OF LIFE AND PHYSICAL ACTIVITY LEVELS AMONG “NOT WORKING”, “ONLINE WORKING” AND “GOING TO WORK” ADULTS DURING COVID-19 PANDEMIC 109	
AFET GÖREVLİLERİNDE STRES OLUŞTURAN DURUMLAR VE STRES YÖNETİMİ	110
BÜTÜNLEŞİK AFET YÖNETİMİ VE KENT KONSEYLERİ.....	111
DETERMINATION THE CHALLENGES AND EDUCATIONAL STRESS OF NURSING STUDENTS IN CLINICAL PRACTICES DURING THE COVID-19 PANDEMIC	112
CLINICAL AND HISTOLOGICAL INVESTIGATION OF HEMCON DENTAL DRESSING AND CALCIUM SULFATE AS A HEMOSTATIC AGENT	113
YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE TAKİP EDİLEN NÖROŞİRURJİ HASTALARINDA APACHE II SKORUNUN MORTALİTE İLE İLİŞKİSİ.....	114
UZUN SÜRELİ LAKOZAMİD TEDAVİSİ PLAZMA SODYUM DÜZEYLERİNİ DEĞİŞTİRİR Mİ?	115
EVALUATION OF YOUTH AWARENESS ABOUT OBESITY	116
EVALUATION OF AUTISM AWARENESS CONTRIBUTION TO SOCIAL LIFE IN VOLUNTARY UNIVERSITY STUDENT	117
YETERSİZ TEDAVİ EDİLMİŞ GENİTAL HERPES ENFEKSİYONU SONRASI GELİŞEN HSV MENENJİTİ 118	
INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF SOME ANTISEPTIC AND DISINFECTANTS ON SOME BACTERIA	119
YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNDE ALARM YORGUNLUĞU VE YÖNETİMİ: LİTERATÜR İNCELEMESİ	120
TELEREHABİLİTASYON UYGULAMALARINDA MOTOR ÖĞRENME İÇİN TAKTİL GERİBİLDİRİM: İLERİ NESİL SİSTEMLER.....	121
SOSYO-KÜLTÜREL SEVİYESİ YÜKSEK KADIN GRUBUNDA KADIN KONDOMU FARKINDALIĞI	122
REMOTE EVALUATION OF PHYSICAL PERFORMANCE USING SIT-TO-STAND TESTS: FEASIBILITY AND VALIDITY OF TWO DIFFERENT METHODS.....	123
RESTORATİF DİŞ TEDAVİSİ UZMANLARI, ENDODONTİSTLER VE GENEL DİŞHEKİMLERİNİN UYGULADIKLARI DOLGU İŞLEMLERİNİN BULUNDUĞU BÖLGEYE VE KULLANILAN MATERYALLERE GÖRE ORANLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	124
THE USE OF DIFFERENT STARTER CULTURE AND PACKAGING MATERIALS IN AKCAKATIK CHEESE.....	125
KOAH HASTALARINDA ORAL MUKOZİT YAYGINLIĞI VE İLİŞKİLİ RİSK FAKTÖRLERİNİN İNCELENMESİ	126
NADİR GÖRÜLEN BİR OLGU: FANCONİ ANEMİSİ	127
BRONCHOACTIVE EFFECTS OF IRISIN ON THE BASAL TONE OF RAT TRACHEA	128
MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE TAKİP EDİLEN HIV POZİTİF HASTALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	129

INVESTIGATION OF THE FREE AMINO ACID PROFILE BEFORE AND AFTER CORONARY ANGIOGRAPHY.....	130
PROLIDASE LEVEL IS INCREASED IN CORONARY ARTERY DISEASE AND ISCHEMIC MITRAL VALVE INSUFFICIENCY.....	131
ÇEVRE AFETLERİNDE BESLENMENİN ÖNEMİ.....	132
THE LOCATION OF INFRAORBITAL FORAMEN AND ITS RELATION WITH ENDODONTICS	133
KARAR DESTEK SİSTEMLERİNİN HEMŞİRELİKTE KULLANIMI, ÖNEMİ VE ÖRNEKLERİ.....	134
EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN HUMAN PAPILLOMA VIRÜS İLE İLGİLİ BİLGİ DURUMLARININ ANALIZI: KESİTSEL ANKET ÇALIŞMASI	135
AFETLERDE ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER BİRİMİ'NİN ÖNEMİ	136
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN STANDART ÖNLEMLERE UYUM DURUMU; LİTERATÜR İNCELEMESİ	137
EXERCISE AND SPORTS IN PATIENTS WITH HEMOPHILIA.....	138
BAŞ DÖNMESİ ŞİKÂYETİ İLE HASTANEYE BAŞVURAN BİREYLERİN BAŞ DÖNMESİ ŞİDDETİ İLE ANKSİYETE VE DEPRESYON İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ	139
UNILATERAL NEFREKTOMİ UYGULANAN SIÇANLARDA DEMİR SÜKROZUN UYARDIĞI OKSIDATİF BÖBREK HASARINA KARŞI ALFA LIPOİK ASIDIN KORUYUCU ETKİSİ.....	140
NURSING CARE AFTER LOWER EXTREMITY AMPUTATION AND ADAPTATION PROCESS OF THE PATIENT	141
KOAH VE BESLENMEDE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI.....	142
IN VITRO ANTIBACTERIAL EFFECT OF PROPOLIS ON REFERENCE STRAINS.....	143
CERRAHİ BİRİMLERDE BAKIM PAKETİ UYGULAMALARININ KULLANIMI	144
ANKİLOZAN SPONDİLİTLİ BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTENİN YAŞAM KALİTESİ PARAMETRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ	145
TÜRKİYE VE ALMANYA UZUN DÖNEMLİ BAKIM HİZMETLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	146
ENDOSCOPIC DIAGNOSIS OF CERVIX UTERI IN DIFFERENT SEXUAL STAGES IN COWS	147
INFORMATION OF FEMALE PRISONERS ON CERVICAL CANCER, HPV AND VACCINE: A SLICE OF TURKEY PRISON.....	148
THE ROLE OF DIFFUSION-WEIGHTED IMAGING IN THE EVALUATION OF TREATMENT OF NEWLY DIAGNOSED TYPE 2 DIABETIC PATIENTS	149
<i>IN SILICO</i> IDENTIFICATION AND CHARACTERIZATION OF <i>PEBP</i> GENES IN <i>SOLANUM LYCOPERSICUM</i> L.....	150
KLINİK VE RADYOGRAFİK BULGULARIYLA SUBMANDİBULAR TÜKÜRÜK BEZİ TAŞI: 4 OLGU SUNUMU.....	151
HALOPERİDOL'ÜN EVRE 4 BEYİN TÜMÖRÜ ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ: İN VİTRO ÇALIŞMA.....	152

COVID-19 PANDEMİSİNDE BİREYLERİN ORTOREKSİYA EĞİLİMLERİ İLE BESLENME DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	153
INTEGRATIVE AND COMPLEMENTARY MEDICINE PRACTICE SITUATIONS OF PREGNANT WOMEN FOR PROTECTION FROM COVID-19.....	154
HEMŞİRELERİN STANDART ÖNLEMLERE UYUMU: LİTERATÜR İNCELEMESİ.....	155
FLORİD SEMENTO-OSSEÖZ DİSPLAZİ: BİR OLGU SUNUMU.....	156
DUCHENNE MUSKÜLER DİSTROFİ'Lİ HASTALARDA AYAK POSTÜRÜNÜN PERFORMANS VE AMBULASYON İLE İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	157
SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ DAVRANIŞLARI: SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ	158
EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF DEIONIZED WATER AND NON-THERMAL ATMOSPHERIC PRESSURE PLASMA (NTAPP) IN BLEACHING TREATMENT.....	159
THE INHIBITORY EFFICACY OF CULTURE FILTRATES OF SOME ANTAGONIST FUNGI AGAINST <i>Meloidogyne incognita</i>	160
FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ'NDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN E-SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI.....	161
FİZİKSEL OLARAK AKTİF GENÇ YETİŞKİNLERDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI.....	162
MULTİPL SKLEROZ TANILI BİREYLERDE SOSYAL KATILIM DÜZEYİNİ DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ.....	163
KEÇİLERİN ÇEŞİTLİ ÖRNEKLERİNDEN <i>MYCOPLASMA AGALACTIAE</i> 'NİN TEŞHİSİ	164
HASTANEMİZE BAŞVURAN AKUT BRONŞİOLİTLİ ÇOCUK OLGULARIN SERUM MAGNEZYUM DÜZEYLERİ	165
PRETERM VE TERM BEBEK ANNELERİNDE MATERNAL BAĞLANMA VE DOĞUM SONRASI DEPRESYON	167
KLİNİK NÖROBİLİŞSEL FONKSİYONEL PERFORMANS TESTLERİ	168
NORMAL İŞİTMEYE SAHİP SUBJEKTİF TİNNİTUSLU YETİŞKİNLERDE SANTRAL İŞİTSEL İŞLEMLEME BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	169
KOAH'LI BİREYLERDE DİYAFRAM KALINLIĞININ SOLUNUM KAS KUVVETİ VE ENDURANSI İLE İLİŞKİSİ.....	170
FARKLI ŞİDDETLİ KOAH'LI VE SAĞLIKLI BİREYLERDE DİYAFRAM KALINLIĞI, MOBİLİTESİ VE KALINLAŞMA FRAKSİYONUNUN İNCELENMESİ.....	171
SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA KAPSAMINDA AFET EKONOMİSİNİN YERİ	172
DISTRUBITION OF THE FURCATION DEFECTS ON HUMAN SKULLS.....	173
VESTİBÜLER MİGREN TANILI HASTADA VESTİBÜLER REHABİLİTASYONUN ETKİNLİĞİ - VAKA SUNUMU.....	174
AN ANALYSIS ON THE RECENT REPORTS RELATED TO THE SIRTUINS AND CANCER IN FIELDS OF MEDICINE	176

ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER İÇİN AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ	178
THE RELATIONSHIP BETWEEN MULTIDRUG RESISTANCE AND ER STRESS IN CANCER	179
TİP 2 DİABETES MELLİTUS HASTALARINDA ÖZ YETERLİLİK VE TEDAVİYE UYUM	180
SAĞLIKLI YETİŞKİNLERDE DÜŞME RİSKİ, DENGE, POSTÜR, KUVVET VE FONKSİYONEL PARAMETRELER ARASINDAKİ İLİŞKİ	181
AFETLERDE VE ARAMA KURTARMA'DA ROBOTLARIN KULLANIMI	182
ANIMAL RIGHTS PROJECT IN THE SULTANS' FERMANS	183
GEBELERİN GENİTAL HİJYEN DAVRANIŞLARI İLE BENLİK SAYGISI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	184
DETERMINATION of NEMATISIDAL EFFECT of <i>Beauveria bassiana</i> ISOLATES on <i>Meloidogyne incognita</i> in VITRO.....	185
FUTBOLCULARDA BESLENME VE AĞIZ DİŞ SAĞLIĞININ YAŞAM KALİTESİ VE PERFORMANS ÜZERİNE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI.....	186
BIOCHEMICAL CHANGES OCCURRING IN TABLE OLIVE PRODUCTION	187
FARKLI TOHUM ORANLARI UYGULAMLARININ HİDROPONİK ARPA HASILI (<i>Hordeum vulgare</i> L.) ÜZERİNE ETKİLERİ	188
EVALUATION OF THE EFFECES OF FLUORIDE VARNISHES ON DEMINERALIZED ENAMEL AND BOND STRENGTH	189
OTUZ YAŞINDAN ÖNCE YA DA SONRA BABA OLMANIN BELİRLEYİCİLERİ: DISKRİNAT ANALİZİ.....	190
ERASMUS+ PROJECT; REVIVING OF FARRIERY DISAPPEARING PROFESSION.....	191
BUCAK İLÇESİNDE GEBELİK DÖNEMİNDE UYGULANAN GELENEKSEL YÖNTEMLER	192
THE RELATIONSHIP BETWEEN COVID-19 FEAR AND VACCINE ATTITUDE IN ADOLESCENTS ..	193
GENÇ ERİŞKİNLERDE KOR ENDURANSI ANAEROBİK GÜÇ VE DENGİYİ ETKİLER Mİ?	194
ANNE SÜTÜNÜ ARTTIRMAK İÇİN UYGULANAN GELENEKSEL YÖNTEMLER.....	195
KADINLARIN DOĞUM EYLEMİNE YÖNELİK KÜLTÜREL İNANÇLARI VE UYGULADIKLARI GELENEKSEL YÖNTEMLER.....	196
SEMAZENLERDE AYAK, AYAK BİLEĞİ VE BOYUN EKLEMLERİNİN HAREKET AÇIKLIĞI VE FONKSİYONLARININ İNCELENMESİ	197
GAMA IŞINLARINA MARUZ KALAN SIÇANLARDA MYRİCİTRİN'İN TESTİS VE SPERMATOGENEZ ÜZERİNE ETKİLERİNİN STEREOLOJİK, HİSTOPATOLOJİK OLARAK İNCELENMESİ	198
EMZİRMEYİ SONLANDIRMADA KADINLARIN UYGULADIKLARI YÖNTEMLER.....	199
YENİDOĞAN DÖNEMİNDE UYGULANAN GELENEKSEL YÖNTEMLER.....	200
EVALUATION OF THE ROLE OF ISCHEMIA MODIFIED ALBUMIN IN THE EARLY DIAGNOSIS OF BEHÇET'S DISEASE	201

INVESTIGATION OF CONTACT WITH HEPATITIS B VIRUS IN PATIENTS WITH SOLID TUMOR AND EVALUATION OF DETECTION POLICY	202
ANNESİYLE CEZAEVİNDE KALAN ÇOCUKLARIN YAŞADIKLARI SORUNLAR VE GELİŞİM RİSKLERİ.....	203
RADIOLOGICAL FINDINGS OF DEGENERATIVE JOINT DISEASE CAUSED BY CHRONIC TRAUMA: A CASE REPORT.....	204
SHORT-TERM EFFECTS OF NEUTROPHILS LEVELS ON CLINICAL SITUATION AND LABORATORY IN PATIENTS PERFORMED REPERFUSION THERAPY WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION	205
KADIN CİNSİYETTE ÖN ÇAPRAZ BAĞ REKONSTRUKSİYONU SONRASI UZUN DÖNEM KLİNİK SONUÇLARI VE SPORA DÖNÜŞ ORANLARI.....	206
HASTA EĞİTİMLERİNDE YENİLİKÇİ YAKLAŞIM.....	207
INVESTIGATION OF THE EFFECT OF MALNUTRITION INDEXES ON THE SURVIVAL STATUS IN HEMODIALYSIS PATIENTS	208
EXAMİNİNG THE RELATIONSHIP BETWEEN MALNUTRITION AND DEPRESSION IN ELDERLY INDIVIDUALS: THE CASE OF MALATYA	209
DEPREMDE CRUSH (EZİLME) SENDROMU.....	210
DOCKING STUDIES OF NOVEL DESIGNED COMPOUNDS WITH BENZOXAZOLE AND TRYPTOPHAN MOIETIES AGAINST LOX ENZYME	211
GÖÇMEN ÇOCUKLARIN AİLE İÇİ İLİŞKİLERİNİN RESİM ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	212
SPOR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNDE KORONAVİRÜS KORKUSU	213
EFFECT OF MIRROR TREATMENT ON HAND FUNCTION IN A PATIENT WITH ZONE V- EXTENSOR TENDON RECONSTRUCTION: A CASE STUDY	214
GÖÇÜN KADINLAŞMASI: EVLİ OLMAYAN AFGAN KADINLARIN TOPLUMA ENTEGRASYONU BAĞLAMINDAKİ YAŞAM DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ.....	215
A CASE REPORT: MATURE CYSTIC OVER TERATOMA.....	216
BCR-ABL İLE TİYOL DENGESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	217
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİNDE VARDİYALI VE VARDİYASIZ ÇALIŞAN PERSONELİN UYKU, YAŞAM KALİTESİ, BESLENME VE FİZİKSEL AKTİVİTE DURUMUNUN KARŞILAŞTIRILMASI	218
OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖZ GÜVENLERİNİN VE AKADEMİK ÖZ-YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ.....	219
BİR ÜNİVERSİTENİN BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜNDE OKUYAN 1. VE 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YEME FARKINDALIĞININ ARAŞTIRILMASI	220
EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN KONTRASEPTİF YÖNTEMLERE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ	221
BUCAK İLÇESİNDE LOHUSALIK DÖNEMİNDE UYGULANAN GELENEKSEL YÖNTEMLER.....	222

PANDEMİ DÖNEMİNDE ÜNİVERSİTE YERLEŞKELERİNDE ALINAN SAĞLIK ÖNLEMLERİ BAĞLAMINDA KAMUSAL SÜREÇ YÖNETİMİ: BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ.....	223
COVID-19 KORKUSU, KORONAVİRÜS ANKSİYETESİ VE İLİŞKİLİ BAZI FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ.....	224
PANDEMİ SÜRECİNDE ÇOKLU TEHLİKE RİSK YÖNETİMİNE İLİŞKİN HASTANE AFET VE ACİL DURUM PLANLARININ (HAP) DEĞERLENDİRİLMESİ.....	225
EFFECT OF GLASS FIBERS ON FLEXURAL STRENGTH OF RESIN-MODIFIED GLASS IONOMER CEMENT	226
İNFERİLİTE VE EGZERSİZ: LİTERATÜR DERLEMESİ.....	227
ENVIRONMENTALLY FRIENDLY FOOD CHOICES.....	228
SKOLYOZDA GÜNCEL TEDAVİ YAKLAŞIMLARI	229
MİGREN HASTALARINDA SERUM YKL-40/KİTİNAZ 3 BENZERİ PROTEİN 1 DÜZEYİNİN ARAŞTIRILMASI INVESTIGATION OF SERUM YKL-40/CHITINASE 3-LIKE PROTEIN 1 LEVELS IN PATIENTS WITH MIGRAINE.....	230
BESLENMEDE NUTRİGENETİK VE NUTRİGENOMİĞİN ÖNEMİ.....	231
ISPARTA BURDUR YÖRESİNDEKİ KOLON KANSERİ HASTALARININ DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ 232	
SAĞLIK PERSONELLERİNİN DEPREME KARŞI BİREYSEL AFET DİRENCİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ 233	
YAŞLI BİREYLERDE AKTİVİTE VE KATILIMI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI .	234
TEKNOLOJİ BOYNUMUZU BÜKMESİN: EĞİTİM MATERYALLERİ.....	235
ADEZİV KAPSÜLİTLİ HASTADA SANAL GERÇEKLİK TEMELLİ EGZERSİZLERİN ÜST EKSTREMİTE EKLEM HAREKET AÇIKLIĞI, AĞRI VE ÜST EKSTREMİTE FONKSİYONELLİĞİ ÜZERİNE OLAN ETKİLERİ- VAKA SUNUMU	236
2020 DHMİ’NİN FAALİYET RAPORU VE 2020 AFAD’IN FAALİYET RAPORU DEĞERLENDİRİLMESİ 237	
KORONER ARTER EKTAZİSİ İLE BAĞIRSAK MİKROBİYATASI VE SERUM LİPİT PROFİLİNİN İLİŞKİSİ.....	238
KRONİK BOYUN AĞRILI AKADEMİK PERSONELDE AĞRI ŞİDDETİNİN TANITICI ÖZELLİKLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ	239
DOĞAL VE BEŞERİ AFETLERİN İNSAN PSİKOLOJİSİ ÜZERİNE ETKİSİ.....	240
AFAD’IN STRATEJİK PLANLAMA VEYA FAALİYET RAPORUNDA YER ALAN LİMANLARA İLİŞKİN DURUMLAR.....	241
TÜRKİYE DE AFET SONRASI GÖÇ HAREKETLİLİĞİ.....	242
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19’A KARŞI UYGULADIKLARI GELENEKSEL YÖNTEMLER 243	
COVID-19 PANDEMİSİ İÇERİSİNDE KURUMLARARASI AFET YÖNETİM İLİŞKİSİ	244

THE RELATIONSHIP BETWEEN PHYSICAL ACTIVITY LEVEL AND QUALITY OF LIFE IN INDIVIDUALS WITH BIPOLAR DISORDER.....	245
BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF VIRTUAL REALITY STUDIES IN HEALTHCARE.....	246
THE EFFECT OF ADIPOSE TISSUE-MESANCHIMAL STEM CELLS AND MELATONIN IN THE RAT MODEL WITH RENAL ISCHEMIA-REPERFUSION DAMAGE.....	247
NURSING CARE IN A CHILD WITH ACTIVE ARTHRITIS MIS-C ACCORDING TO GORDON'S MODEL OF FUNCTIONAL HEALTH PATTERNS: A CASE REPORT	250
SOLUNUM SİSTEMİ PROBLEMLİ KEDİLERDE FELİNE CALİCİVİRUS (FCV) VE FELİD ALPHAHERPESVİRUS 1 (FEHV-1) VARLIĞININ MOLEKÜLER OLARAK ARAŞTIRILMASI.....	251
TIBBİ CİHAZ İLE İLİŞKİLİ BASINÇ YARALANMASI: GÜNCEL LİTERATÜR TARAMASI	252
PANDEMİ DÖNEMİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN ERGENLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE ve BESLENME ALIŞKANLIKLARINA ETKİSİ	253
POSTERİOR BÖLGE İMMEDİAT İMPLANT UYGULAMASINDA ÇIKIŞ PROFİLİNİN ÖNEMİ	254
KANATLI YETİŞTİRİCİLİĞİNDE OKSİDATİF STRES	255
EVALUATION OF ANTIOXIDANT ACTIVITIES, TOTAL PHENOLIC AND FLAVONOID CONTENTS OF THE <i>Persea americana</i> LEAF EXTRACTS.....	256
ALIÇ BİTKİSİNİN (<i>Crataegus</i> spp.) METABOLİK ETKİLERİ VE TERAPÖTİK POTANSİYELLERİ	257
NON-SENDROMİK MULTİPLE SÜPENÜMERE DİŞLER: ÜÇ OLGU SUNUMU	258
İNEKLERDE ENDOMETRİTİSİN TANI YÖNTEMLERİ.....	259
SARS-CoV-2 VİRÜSÜNÜN MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNE OLASI ERİŞİM YOLLARI	260
YAŞANABİLİR BİR DÜNYA DİYETİ.....	261
TORAKAL SPİNAL- EPİDURAL ANESTEZİ İLE LOMBER DİSK HERNİSİ OPERASYONU DENEYİMİMİZ.....	262
TEMPOROMANDİBULAR EKLEM BOZUKLUKLARINDA KULLANILAN REHABİLİTASYON YÖNTEMLERİNİN İNCELENMESİ	263
YENİ BİR BESLENME MODELİ OLARAK ARALIKLI AÇLIK (ORUÇ)	264
LEADERSHIP AND ETHICAL LEADERSHIP IN HEALTH INSTITUTIONS.....	265
INVESTIGATION OF THE EFFECT OF FOLFOX CHEMOTHERAPY PROTOCOL APPLICATION ON CEA and CA 19-9 IN COLON CANCER	266
ANNELERİN SÖYLEDİĞİ NİNNİLERİN BEBEKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ.....	267
TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN 64 KARE ÜLKESİ İSİMLİ ÇİZGİ FİLMİN DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ	268
OBEZİTENİN COVID-19 HASTALIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	269
FİZYOTERAPİDE HAREKET KALİTESİNİ DEĞERLENDİRMEK İÇİN KULLANILAN HAREKET TARAMA TESTLERİ	270

INVESTIGATION OF DIGITAL GAME ADDICTIONS OF STUDENTS WHO EDUCATE AT THE FACULTY OF SPORTS SCIENCES IN TERMS OF SOME VARIABLES ISPARTA EXAMPLE	271
KOMBUCHA ÇAYI ÖZELLİKLERİ VE SAĞLIK ÜZERİNE ÖNEMLİ ETKİLERİ	272
ORTODONTİK TEDAVİYE BAĞLI GELİŞEBİLECEK PERİODONTAL KOMPLİKASYONLAR.....	273
OLGU SUNUMU: DEV MAKRODONTİ.....	274
KLİNİK ARAŞTIRMA MERKEZİ.....	275
DOKSORUBİSİN KAYNAKLI GELİŞEN KARDİYOTOKSİSİTE	276
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN GETİRDİĞİ İKLİM MÜLTECİLERİ	277
OBSTRUKTİF UYKU APNE SENDROMLU HASTALARIN KARDİYOLOJİK AÇIDAN EPİDEMİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ	278
ADÖLESAN DÖNEMDEKİ ÖĞRENCİLERİN EL MOTOR FONKSİYONLARI VE KAVRAMA KUVVETİ İLE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ.....	279
HSP90 PROTEİN AKTİVİTESİNİ BLOKE ETMEK İÇİN BENZOTİYAZOL GRUBU İÇEREN YENİ BİR MOLEKÜLÜN SENTEZİ VE IN-SILICO ANALİZLERİ	280
THE ISSUE OF TRANSFERRING FAMILY HEALTH CENTERS AS WORKPLACES IN SOCIAL SECURITY PROCESS	281
ÖZEL EĞİTİM VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİNDE ÇALIŞAN FİZYOTERAPİSTLERİN PANDEMİ DÖNEMİNDEKİ FİZİKSEL AKTİVİTE, YAŞAM KALİTESİ, YORGUNLUK, UYKU KALİTESİ VE TÜKENMİŞLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ.....	282
INTERMITTENT FASTING AND CARDIOMETABOLIC HEALTH	283
THE ASSOCIATION OF SYSTEMIC IMMUNE-INFLAMMATION INDEX AND THE SYNTAX SCORE IN ACUTE CORONARY SYNDROME	284
HASTANE ÖNCESİ ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ ÇALIŞAN SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI.....	285
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ AKADEMİK PERSONELLERİNİN AFET BİLİNÇ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ.....	286
SAFFRON (CROCUS SATIVUS L.) AND ALZHEIMER'S DISEASE: A BRIEF OVERVIEW.....	287
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE COVID-19 FARKINDALIĞI İLE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	288
STUDY OF THE EFFECTIVENESS OF SOME ENTOMOPATHOGENIC FUNGI AGAINST <i>FUSARIUM SOLANI</i> AND <i>RHIZOCTONIA SOLANI</i> CAUSED TO THE TOMATO ROOT ROT DISEASE IN VITRO CONDITIONS.....	289
PERİİMLANTİTİS	290
ERİŞKİN BILDIRCIN (<i>Coturnix coturnix</i>) SİRİNKİNDE MAST HÜCRELERİNİN DAĞILIMI VE HETEROJENİTESİ.....	291
MULTİPL SKLEROZDA KENDİNE ÖZGÜ BİR SEMPTOM:	292
FANTOM ISLAKLIK HİSSİ.....	292

AFET VE ACİL DURUMLARDA ANLIK (SPONTANE) GÖNÜLLÜLER.....	293
HISTOLOGICAL AND GENETIC INVESTIGATION OF THE EFFECT OF ADIPONECTIN APPLICATION ON TOLL-LIKE RECEPTORS (TLR) IN MCF-7 AND MDA-MB-231 BREAST CANCER LINES	295
SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YEME TUTUMLARININ İNCELENMESİ (ISPARTA İL ÖRNEĞİ).....	296
USING MOTOR IMAGING (MI) IN REHABILITATION.....	298
GREEN ENERGY POTENTIAL OF BIOGAS PRODUCED FROM DAIRY CATTLE MANURE IN TURKEY 299	
PHASE ANGLE AS AN OXIDATIVE STRESS MARKER	300
HONEY AND HEALTH	301
CARBON ABATEMENT FROM FORESTRY RESIDUES IN THE MEDITERRANEAN REGION OF TURKEY.....	302
AUTISM SPECTRUM DISORDER AND BISPHEENOL-A	303
ENDOMETRIAL POLİPLERİN OBESİTE İLE İLİŞKİSİ.....	304
YASADIŞI MADDELERİN VE İNORGANİK ELEMENTLERİN TESPİTİ İÇİN GELİŞTİRİLEN BİYOSENSÖRLER	305
THE EFFECTS OF FILTRATION AND EXTRACTION METHODS ON THE DETECTION OF XLR-11 AND ITS METABOLITE FROM WATER MATRICES	306
KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ VE TIBBİ BESLENME.....	307
MULTİPLE ROLES OF SHORT-CHAIN FATTY ACİDS İN ALZHEİMER'S DİSEASE.....	308
REDUCING THE FORMATION OF ACRYLAMIDE IN FOODS	310
VEGAN BESLENMENİN ANNE SÜTÜ BİLEŞİMİNE ETKİSİ	311
ASSOCIATION BETWEEN PROSTATE VARIANT PATHOLOGY AND PSMA PET IMAGING	312
INVESTIGATION OF THE QUANTITATIVE CHANGE OF FIREARMS SHOT RESIDUE DUE TO THE NUMBER OF SHOTS AND DIFFERENT BULLET TYPES	313
HEMODİYALİZ HASTALARINDA UYGULANAN DİYET VE SIVI KISITLAMASININ TEDAVİYE UYUMA VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ	314
PEANUTS AND THEIR EFFECTS ON HEALTH.....	315
HISTOPATHOLOGICAL RESULTS OF INCIDENTALY DETECTED LESIONS DURING CESAREAN SECTION	316
vLATERAL EPİKONDİLİTLİ OLGULARDA YAŞAM KALİTESİNE ETKİ EDEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ	317
İNÜLİN İLAVESİNİN KEFİR DONDURMALARININ VİSKOZİTE DEĞERLERİ ÜZERİNE ETKİSİ	318
ANATOMİK BİR VARYASYON; AKSESUAR MENTAL FORAMEN.....	319

THE EFFECT OF COVID-19 VACCINE LITERACY ON VACCINE ACCEPTABILITY OF PARENTS WITH CHILDREN OVER 12	320
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FAST FOOD TÜKETİMİ VE ÇIĞNEME ALIŞKANLIKLARINA BAĞLI OBEZİTE DURUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ	321
KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALIĞI ŞİDDETİNDE NLR DEĞERİNİN TANISAL DEĞERİ .	322
THE PROTECTIVE EFFECT OF SINAPIC ACID ON KIDNEY AND LIVER AGAINST ACUTE CADMIUM TOXICITY IN BALB/C MICE.....	323
SYNTHESIS AND STRUCTURAL ELUCIDATION OF THE SOME CHALCONE DERIVATIVES HAVING UREA SCAFFOLD.....	324
KARDİYOVASKÜLER HASTALIK (KVH) RİSKİ YÜKSEK OLAN BİREYLERDE BOZULMUŞ KVH RİSK ALGISI VE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI İLİŞKİSİ	325
COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE GEBELERİN ALGILADIKLARI STRES, ANKSİYETE VE DEPRESYON DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ	326
RESILIENCE IN SYRIAN REFUGEE YOUTHS: A QUALITATIVE METHOD FOR UNDERSTANDING INDIVIDUAL, SOCIAL AND CULTURAL RESOURCES	327
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TAMAMLAYICI VE DESTEKLEYİCİ UYGULAMALARA YÖNELİK TUTUM VE UYGULAMALARI	328
OVERVIEW OF ACUTE RESPIRATORY DISTRESS SYNDROME WITH CURRENT INFORMATION .	329
NEUROMONITORING DURING PERCUTANEOUS PLACEMENT OF ILIOSACRAL SCREWS	330
GEBELİK DÖNEMİNDE TRİMESTERLERE GÖRE FİZİKSEL AKTİVİTE SEVİYESİ İLE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	331
FARMAKOVİJİLAN NEDİR?.....	332
QUANTUM CHEMICAL CALCULATIONS AND MOLECULAR DOCKING ANALYSIS OF COVID19 DRUG: TAZOBACTAM.....	333
EVALUATION OF FOOD PURCHASE BEHAVIOR IN THE ELDERLY	334
VETERİNER ADLİ GENETİK KAPSAMINDA BÜYÜKBAŞ HAYVAN HIRSIZLIĞI OLAYININ DNA PROFİLİ İLE SONUÇLANDIRILMASI.....	335
IMPORTANCE OF BOVİNE PARAINFLUENZA VİRUS 3 INFECTION IN INTENSİVE CATTLE BREEDİNG.....	336
CİNSEL TRAVMA MAĞDURU KADINLARDA TRAVMA SONRASI BİLİŞLERİN İNCELENMESİ.....	337
AFET ve ACİL DURUMLARDA OLAY YERİ İNCELEME	338
KÖK ÇÜRÜKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	340
KUZU VE OĞLAKLARDA KOKSİDİYOZİS	341
TOTAL DİRSEK ARTROPLASTİLERİ VE REHABİLİTASYONU	342
INVESTIGATION OF FACTORS RELATED TO TEMPOROMANDIBULAR JOINT DYSFUNCTION IN UNIVERSITY STUDENTS: A PILOT STUDY	343

TEMPOROMANDIBULAR EKLEM DISFONKSİYONUNDA FIZYOTERAPİ VE REHABILİTASYON UYGULAMALARI	344
THE EFFECTS OF POTASSIUM CHANNELS ON PHENYLEPHRINE-INDUCED VASCULAR TONE IN RAT THORACIC AORTA.....	345
ATEŞ DİKENİ (PYRACANTHA COCCİNEA) BİTKİSİNİN ANTİBAKTERİYEL TEKSTİLDE KULLANILABİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ.....	347
DETERMINATION OF ECONOMIC LOSSES DEU TO SUBCLINICAL MASTITIS IN HOLSTEIN AND SIMMENTAL COWS.....	348
ISPARTA'DA YAŞANAN ELEKTİRİK KESİNTİSİNİN TÜRKİYE AFET YÖNETİMİ METODOLOJİSİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	349
AFET VE ACİL DURUMLARDA VAKAYA İNTİKAL EDEN PROFESYONELLER İÇİN ÖLÜMÜN BELİRTİLERİNİ İNCELEME SÜRECİ	350
TELEREHABİLİTASYON TEMELLİ TÜRK KALKIŞI EGZERSİZİ KAS MİMARİ TEMELLİ HAMSTRİNG EGZERSİZLERİNE KİYASLA HAMSTRİNG KAS FONKSİYONU, ÇEVİKLİK VE KOGNİTİF FONKSİYONLAR ÜZERİNE DAHA MI ETKİLİDİR?	351
18-49 YAŞ ARASI KADINLARIN SAĞLIK ALGISI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ .	352
BURDUR İLİ VE BUCAK İLÇESİ LİSANS DÜZEYİNDE ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	353
EVALUATION OF FACIAL SOFT TISSUE MEASUREMENTS BETWEEN GENDER	354
YAPAY ZEKANIN SAĞLIK ALANINDAKİ UYGULAMALARI	355
NANOCARRIERS ENABLE PRECEISE EPINEPHIRINE DOSING IN MUCOADHESIVE BUCCAL FILMS FOR PEDIATRIC ANAPHYLAXIS TREATMENT	356
EVALUATION OF THE EFFECTS OF NOVEL ORAL ANTICOAGULANTS ON LOWER EXTREMITY ISCHEMIA REPERFUSION INJURY IN RATS	357
BİRİNCİ BASAMAKTA HİZMET VEREN KADIN SAĞLIK ÇALIŞANLARININ SERVİKS KANSERİ HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYİ VE TUTUMLARI	358
TÜRKİYE'DE 2014-2022 YILLARI ARASINDA MEYDANA GELEN AFET OLAYLARINDA ARAMA VE KURTARMA ÇALIŞMALARININ AFET MÜDAHALE PLANI KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ 359	
DİSSİNERJİK DEFEKASYONU OLAN HASTADA PELVİK TABAN FİZYOTERAPİSİNİN ETKİNLİĞİ: OLGU SUNUMU.....	361
AŞI TEREDDÜDÜ/KARŞITLIĞI.....	362
OBEZİTEYE TEK SAĞLIK YAKLAŞIMI	363
BİR KÖPEKTE METASTATİK BERRAK HÜCRELİ RENAL HÜCRE KARSİNOMU.....	364
LİSE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI SIKLIĞI VE KAS İSKELET SİSTEMİ ETKİLENİMİ 365	
COVID-19 PCR TESTİ POZİTİF HASTALARIN ALT SOLUNUM YOLU ÖRNEKLERİNE AİT KÜLTÜR SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	366

KEDİ VE KÖPEKLERDE SİSTEMİK HİPERTANSİYONA ACİL YAKLAŞIM	367
KÖPEKLERDE DİLATE KARDİYOMİYOPATİ.....	368
DEEP MARGIN ELEVATION: A REVIEW	369
INTERPROFESSIONAL EDUCATION, INTERPROFESSIONAL COLLABORATION, INTERPROFESSIONAL RESEARCH	370
ROMATOİD ARTRİTLİ HASTANIN YAŞAM KALİTESİNİ ARTTIRMAK: NE YAPILMALI? NASIL YAPILMALI?	371
COVID-19 DÖNEMİNİN ÖNE ÇIKARDIĞI BİR KAVRAM:.....	372
DİYABETLİ BİREYLERDE ÖZYÖNETİMİN GELİŞTİRİLMESİ	372
DERIVATION AND CHARACTERIZATION OF MESENCHYMAL STEM CELLS FROM HUMAN WISDOM TOOTH DENTAL PULP	374
MORFOMETRİK METOTLARIN MODERN GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİNDE KULLANIMI VE AVANTAJLARI	378
DETERMINATION OF DOSE OF TGF β FOR ESTABLISH A MODEL OF EPITHELIAL MESENCHYMAL TRANSITION IN SKOV-3 OVARIAN ADENOCARCINOMA CELL LINE	380
THE EVALUATION OF STUDENTS 'OPINIONS ABOUT IP-TR NETWORK COLLABORATION PROJECT 381	
USING ULTRASONOGRAPHIC TOOLS FOR EARLY PREGNANCY DETECTION IN COWS	382
HİDROSEFALİSİ OLAN ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERİN BİLGİ VE BAKIM BECERİLERİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ VE PSİKOMETRİK NİTELİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: PİLOT ÇALIŞMA.....	383
Mustafa Volkan DÜZGÜN*, Ayşegül İŞLER DALGIÇ**	383
HİDROSEFALİSİ OLAN ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLER İÇİN AVATAR DESTEKLİ EĞİTİM PROGRAMI VE ETKİLERİ.....	384
DETERMINATION OF SYNERGISTIC EFFECTS OF FAVIPIRAVİRİN AND DOXORUBICİN ON NEUROBLASTOMA CANCER CELL LINE	386
MEVCUT ALTERNATİFLER GELENEKSEL İRRİGASYON SOLÜSYONLARININ YERİNİ ALABİLİR Mİ? 387	
A RARE DISEASE: MICROPHTALMIA WITH LINEER SKİN DEFECTS SYNDROME DUE TO DELETION OF <i>HCCS</i> GENE	388
EVALUATION OF EFFECTIVENESS OF EARTHQUAKE AND FIRE AWARENESS TRAINING SAMPLE OF BUCAK SCHOOL OF HEALTH	389
<i>Ephedra</i> L. / Denizüzümü (Ephedraceae / Denizüzümügiller) CİNSİNİN BİYOLOJİK VE KİMYASAL ÖZELLİKLERİNİN KRİMİNALİSTİK BOTANİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	390
DETERMINATION OF THE ANTIOXIDANT ACTIVITY OF TETRA (<i>COTINUS COGGYGRİA</i> SCOP.) PLANT	391
REJYONEL ODONTODİSPLAZİ	392

BİTKİSEL TIBBİ ÜRÜNLER ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR NEDEN ÖNEMLİDİR: ADLİ BİR VAKA ÖRNEĞİ.....	393
ÇOCUKLARDA SÜT DİŞLENME DÖNEMİNDE DİŞLERİN GÖMÜLÜ KALMA İNSİDANSI.....	394
ANALYTICAL STUDIES ON DRUG ACTIVE SUBSTANCES USED IN THE TREATMENT OF ANXIETY 395	
KÖPEKLERDE HİPOTROİDİZM.....	396
TRIADİTİS	397
INVESTIGATION OF THE EFFECT OF PULMONARY REHABILITATION ON FATIGUE AND DYSPNEA IN PATIENTS WITH ABDOMINAL SURGERY	398
BESİNLERDE BULUNAN MİKROPLASTİKLER VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ	399
KÖPEKLERDE PATENT DUKTUS ARTERİOZUS.....	401
FIRÇA ABRAZYONUNUN FARKLI CAD/CAM SERAMİKLERİNİN RENK VE PARLAKLIĞI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	402
NEMALİN MİYOPATİNİN DİAGNOZU VE PROGNOZU İÇİN NEB GENİ: MUTASYON TIPLERİNİN VE MUTASYON TOPOGRAFISININ KLİNİK UYGULAMADA KULLANIM POTANSİYELİ.....	403
YENİ NORMALDE 65+ YAŞLI BİREYLERİN DEĞİŞEN YAŞAM PRATİKLERİ.....	404
BURDUR-ÇAVDIR ÖRNEĞİ.....	404
ATİPİK YERLEŞİMLİ SKUAMÖZ HÜCRELİ PAPİLLOM.....	406
SAĞLIK SEKTÖRÜNÜN STRATEJİK ÇEVİKLİK YAPISI: COVID-19 DÖNEMİNE YÖNELİK BOYLAMSAL BİR ÇALIŞMA.....	407
AİLELERDE SAĞLIKLI YAŞAM KOŞULLARININ BOZULMASI İLE GÖRÜLEN BİR VAKA ANALİZİ OLARAK SUÇA SÜRÜKLENMİŞ ERGEN ÇOCUKLAR	408
XTT ASSAY OF ALPHA LIPOIC ACID IN OVCAR-3 OVARIAN ADENOCARCINOMA CELL LINE....	410
RUMİNATLARDA CRYPTOSPORİDİOSİS TEDAVİSİ ÜZERİNE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR.....	411
KÖPEKLERDE PARVOVİRAL ENTERİT TEDAVİSİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR	412
THE EFFECT OF GLYCEMIC INDEX AND GLYCEMIC LOAD ON POSTPRANDIAL GLUCOSE AND LIPID PROFILE İN INDIVIDUALS WITH PREDIABETES	413
A SYSTEMATIC STUDY OF POTENTIAL NEUROTOXICITY DISRUPTORS IN AQUATIC SYSTEM..	415
PARAMYOSİN, TROPOMYOSİN AND THE CATCH MECHANISM IN MUSCLE TISSUE	416
APPLICATION AND EVALUATION OF A SURVIVAL ANALYSIS IN TOXICITY STUDIES.....	417
SUMAK, MUTFAĞIMIZDAKİ YERİ VE BİYOLOJİK ETKİLERİ	418
METAVERS VE HEMŞİRELİK	419
CHARACTERIZATION OF THE PAIN RELATED ELECTROPHYSIOLOGICAL EFFECTS OF RUTIN TREATMENT ON PRIMARY CULTURE CELLS.....	420

PERİOPERATİF HEMŞİRELER VE TEKNOSTRES.....	421
TÜRKİYEDE SON YIRMİ YILDA GÖRÜLEN AFETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	422
YETİŞKİN BİREYLERİN COVID-19 AŞISINA VE TAMAMLAYICI TEDAVİ YÖNTEMLERİNİ KULLANMAYA YÖNELİK TUTUMLARI	423
CUMHURİYETİN İLANINDAN GÜNÜMÜZE KADAR TÜRKİYE’DE ÖĞRETMEN YETİŞTİRME SÜRECİ VE ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ.....	424
Zeynep GÜNDAŞ*, Emine Büşra YILMAZ*, Oğuzhan DALKIRAN*	424
HZ. PEYGAMBER’İN HAYATINDA BESLENME VE PRENSİPLER	425
COMPARISON OF ANXIETY IN COVID-19 INPATIENTS VS HEALTHCARE WORKERS IN THE SAME WARD AND AT THE SAME TIME	426
EVALUATION OF PHYSIOTHERAPY AND REHABILITATION KNOWLEDGE AND LEARNING NEEDS OF INDIVIDUALS WITH MULTIPLE SCLEROSIS	427
ALTERATION OF ACTION POTENTIAL PARAMETERS BY GALLIC ACID TREATMENT ON PRIMARY NEURONAL CELL CULTURE.....	428
KÖPEKLERDE DEJENERATİF MİTRAL KAPAK HASTALIĞI.....	429
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE MESLEKLERARASI EĞİTİM GELİŞMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	430
BAKTERİYEMİ RİSKİ ALTINDAKİ PEDODONTİK HASTALARDA YAKLAŞIMLAR.....	431
IN SILICO IDENTIFICATION OF miRNAs RELATED TO NEURODEGENERATIVE DISEASES: AMYOTROPHIC LATERAL SCLEROSIS AS AN EXAMPLE	432
COMPARATIVE EVALUATION OF ENAMEL SURFACE MODIFICATION STRATEGIES WITH NON-THERMAL ATMOSPHERIC PLASMA AND PHOSPHORIC ACID USING SEM AND SEM EDS	433
İTFAİYECİLİK MESLEK TERCİHİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI	434
Unraveling omics-level signatures of sub-types of pituitary neuroendocrine tumors TO ELUCIDATE REPOSITIONED DRUG CANDIDATES	435
YAPAY ZEKA İLE ANNE SAĞLIĞI RİSK DÜZEYİNİN TESPİTİ	436
THE EFFECTS OF THE COVID-19 PANDEMIC ON ADOLESCENT HEALTH.....	437
EVLİ BİREYLERDE KORONAVİRÜS FOBİSİ İLE AİLE DEĞERLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	438
PARKİNSON HASTALIĞI TESPİTİ İÇİN SES KAYDI REPLİKASYONLARININ YAPAY ZEKA İLE ANALİZİ.....	439
ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DRUG REPURPOSING RESEARCH	440
COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KORONAVİRÜS ANKSİYETESİ DÜZEYLERİ VE STRESLE BAŞ ETME ŞEKİLLERİ	441
ADÖLESAN SAĞLIĞI SORUNLARI VE HEMŞİRELİK RİSK YAKLAŞIMI	443

DETERMINATION OF THE MOLECULAR CHANGES IN LIVER TISSUE PROTEINS AND LIPIDS DUE TO PRENATAL ALCOHOL CONSUMPTION	444
BAŞLANGIÇ DIŞ ÇÜRÜKLERİNİN ONARILMASINA GÜNCEL BİR BAKIŞ.....	445
BOYUN AĞRISINDA BAŞ VE GÖZ HAREKET KONTROLÜ	446
TURPGİLLERİN İÇERDİĞİ BİYOAKTİF BİLEŞİKLER VE KOLOREKTAL KANSER ÜZERİNE ETKİLERİ 447	
RETREATMENT KARARI NE ZAMAN VERİLMELİ?.....	448
EVALUATION OF MAXILLARY BASE LENGTH IN INDIVIDUALS WITH IMPACTED CANINES	449
MULTİPL SKLEROZ HASTALIĞINDA TÜMÖR NEKROZ FAKTÖR ALFA'NIN KALPTEKİ ROLÜ	450
BİR KÖPEKTE HİDRONEFROZA BAĞLI RENAL OSSEÖZ METAPLAZİ OLGUSU VE SAĞALTIMI ..	451
ALZHEİMER HASTALIĞINDA MELATONİN HORMONUNUN ROLÜ.....	452
CAD/CAM MANUFACTURED LITHIUM DISILICATE PARTIAL FIXED DENTAL RESTORATIONS: CLINICAL OUTCOMES OF 21 CASES.	453
GİNGİVİTİS VE PERİİMLANT MUKOZİTİSLİ BİREYLERDE KOMPLEMAN AKTİVASYONU İLE İLİŞKİLİ BELİRTEÇLERİN ARAŞTIRILMASI	454
STAFNE KEMİK KAVİTESİ: İKİ OLGU SUNUMU.....	455
RARE CASES: PNEUMOTHORAX AND PNEUMOMEDIASTINUM IN COVID-19 PATIENTS	456
KEDİ VE KÖPEK HEKİMLİĞİNDE ERİTROSİT DAĞILIM GENİŞLİĞİNİN (RDW) KULLANIMI	457
BİLATERAL PULMONARY EMBOLİSM İN A COVID-19 PATİENT: A RARE CLİNICAL	458
DETERMINING THE EFFECTIVENESS OF THE HEALTHY NUTRITION AND ANTIOXIDANT EDUCATION PROGRAM DURING THE PANDEMIC IN PERSONS BETWEEN 18-50 YEARS	459
BİR FRANSIZ BULLDOG'DA KOLESTEOTOMAYA BAĞLI VESTİBÜLER SENDROM OLGUSU VE SAĞALTIMI.....	460
DIŞ HEKİMLİĞİNDE LAZER KULLANIMI	461
INTRODUCING IP-TR NETWORK COLLABORATION PROJECT	462
DENEYSEL FRUKTOZLA BESLENME VE YÜZME EGZERSİZİNİN BÖBREK DOKUSUNA ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI.....	463
KIRSAL BÖLGEDE YAŞAYAN BİREYLERİN COVID-19 SALGININA YÖNELİK KORKU VE ANKSİYETELERİ.....	464
ÇOCUK VE ERGEN İNTİHARLARINDA RİSK FAKTÖRLERİ VE ÖNLEME.....	465
WHERE IS INTERPROFESSIONAL EDUCATION HEADED?	466
ÇOCUKLARIN TEKNOLOJİ TEMELLİ KAZANILAN BİLİMSEL KAVRAMLARA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DÜŞÜNME HARİTALARI ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ.....	467
KRONİK HASTALIĞA SAHİP ÇOCUKLARIN ANNELERİNİN UYKU KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER	469

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE KAS-İSKELET SİSTEMİ PROBLEMLERİ, UYKU KALİTESİ, AKADEMİK PERFORMANS ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ.....	470
SYNTHESIS, CHARACTERIZATION AND IN VITRO ANTICANCER STUDIES OF CISPLATIN-THEOBROMINE COMPLEX.....	471
COVID-19 GELİŞEN LÖSEMİLİ HASTANIN HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU SUNUMU.....	472
HEMŞİRELİK VE BİLİNÇLİ FARKINDALIK(MINDFULNESS).....	474
INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF SOLVENT MEDIA ON THE LOCAL ANESTHETIC AGENT LIDOCAINE.....	475
ADÖLESANLARDA BULAŞICI OLMAYAN KRONİK HASTALIK YÖNETİMİNDE KULLANILAN YÖNTEMLER.....	476
THE EFFECTS OF YOGA THERAPY ON KNEE OSTEOARTHRITIS: A SYSTEMATIC REVIEW.....	478
A REVIEW OF STUDIES INVESTIGATING THE EFFECTS OF KINESIOBAND IN INDIVIDUALS WITH KNEE OSTEOARTHRITIS: A SYSTEMATIC REVIEW.....	479
CARE MODELS IN CHRONIC DISEASES.....	481
SİBER AFETLER VE SİBER GÜVENLİK.....	482
PRETERM BEBEKLERDE OROGASTRİK SONDA DEĞİŞTİRİLME NEDENLERİ VE SIKLIĞININ BELİRLENMESİ.....	483
GEBELERDE ÖLÜM KAYGISININ PRENATAL BAĞLANMAYA ETKİSİ.....	484
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ.....	485
TETRAZOL HALKASI BULUNDURAN BAZI YENİ SCHIFF BAZLARININ SENTEZİ VE YAPILARININ AYDINLATILMASI.....	487
A CASE REPORT: ATYPICAL LOCALIZATION OF A GIANT LIPOMA.....	488
YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE HASTA GÜVENLİĞİ İHLALLERİ VE TIBBİ HATALAR.....	489
EMERGENCE OF METHICILLIN-RESİSTANT <i>STAPHYLOCOCCUS PSEUDINTERMEDIUS</i> IN TURKEY: A CASE OF URINARY TRACT INFECTION DUE TO URINARY STONES IN A CAT.....	490
HEDEFLİ PROTEOMİKS VE YENİ NESİL PROTEİN KANTİFİKASYONU.....	491
TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY OF THE PRETERM PARENTING & SELF-EFFICACY CHECKLIST.....	492
PANDEMİ DÖNEMİNDE PALYATİF BAKIM HASTALARINA EVDE BAKIM VERENLERİN BAKIM YÜKÜNÜN BELİRLENMESİ.....	493
TRANSKRANİYAL MANYETİK STİMÜLASYON VE NÖROREHABİLİTASYONDA KULLANIMI: DERLEME.....	494
ALCOHOL CONSUMPTION AND ADIPOSITY: A LONGITUDINAL ANALYSIS OF 45 399 UK BIOBANK PARTICIPANTS.....	495
MİGREN HASTALARINDA AĞRIYA İLİŞKİN BAZI KLİNİK ÖZELLİKLERİN BELİRLEMESİ.....	496

OPTIMIZATION FOR THE CLASSICAL EXTRACTION OF PHENOLIC COMPOUNDS FROM <i>JUGLANS REGIA</i> L. (WALNUT) LEAVES.....	498
ŞANLIURFA'DA YETİŞKİNLERİN GELENEKSEL VE TAMAMLAYICI TIP TERCİH NEDENLERİNİN VE BİLGİ DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI	500
IS THE EXERCISE EFFECTIVE IN REDUCING GLOBUS HYSTERICUS? (Case Report and Mini-Review)	501
RECENT DEVELOPMENTS ON THE INVOLVEMENT OF TRPM2 IN THE ALZHEIMER'S DISEASE .	502
HASTA VE HASTA YAKINLARI ARASINDAKİ DUVAR; YOĞUN BAKIM ÜNİTELERİNDE İLETİŞİM	503
ENDODONTİDE TEK EĞE SİSTEMLERİ ŞEKİLLENDİRME İÇİN YETERLİ Mİ?	505
İLAÇ SUİSTİMALİ İLE İLGİLİ SUÇLARIN ECZANELER DÜZEYİNDE İRDELENMESİ	506
DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN DIETARY ACID LOAD AND BONE MINERAL DENSITY IN POSTMENOPUSAL WOMEN- PRELIMINARY RESULTS OF THE STUDY.....	508
PROFESSIONAL IDENTITY	509
FELAKET KURBANLARININ KİMLİKLENDİRİLMESİNDE KULLANILAN BİLİMSEL YÖNTEMLER	510
ÇALIŞANLARA UYGULANAN MENTAL SAĞLIK İLK YARDIM EĞİTİMİNİN BİLGİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARA ETKİSİ	511
VOLEYBOL OYUNCULARINDA ATLETİK PERFORMANS VE YARALANMA RİSKİ DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ VE ÖNEMİ.....	512
OBSTRÜKTİF UYKU APNE SENDROMU (OSAS) VE SİTOKİNLER.....	513
DETERMINATION of QUALITY OF LIFE, STRESS, and SELF-EFFICACY LEVELS IN INDIVIDUALS WITH MYOCARDIAL INFARCTION	514
LUMBAL VERTEBRA'LARIN MORFOMETRİK İNCELENMESİ.....	515
POTENTIAL USE OF AUTOLYTIC <i>LACTOCOCCUS LACTIS</i> SUBSP. <i>CREMORIS</i> FOR ACCELERATING THE RIPENING OF KAŞAR CHEESE	516
ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN KÖTÜ ORAL ALIŞKANLIKLAR	517
COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE SON SINIF HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN GELECEK KAYGISI VE BAŞA ÇIKMA DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ	518
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE WEB TABANLI ÖĞRENME ORTAMI İLE AKADEMİK ÖZ-YETERLİLİK DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	519
EVALUATION OF STUDENT FEEDBACK ON HYBRID ANATOMY PRACTICAL LESSONS IN THE COVID-19 PANDEMIC	520
MULLERIAN AGENESIS: TWO CASE REPORTS.....	521
COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELER ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	522
INTESTINAL MALROTATION: TWO CASE REPORTS.....	523

IMMUNOHISTOCHEMICAL EXAMINATION OF THE EXPRESSION OF INTEGRIN, CYTOKIN AND STEM CELL MARKERS IN THE PLACENT	524
AŞI EŞİTSİZLİĞİNİ ÖNLEMEDE ÖNEMLİ ULUSLARARASI KURULUŞLAR	525
“CEPI, GAVI, UNICEF ve WHO”	525
COVID19 AŞI ETKİNLİK VE ETKİLİLİKLERİNİN KISA ÖZETİ	526
MESLEKLERARASI EĞİTİM YAKLAŞIMIYLA TASARLANMIŞ BİR SANAL GERÇEKLİK UYGULAMASI İÇİN TASLAK (BLUEPRINT) GELİŞTİRİLMESİ	527
EXAMINATION of the RELATIONSHIP BETWEEN SENSORY SYSTEM and SLEEP HABITS of CHILDREN with AUTISM SPECTRUM DISORDER.....	528
CAM UÇURUM;	529
HEMŞİRELİKTE YENİ BİR KARİYER ENGELİ Mİ?	529
ELEKTROMANYETİK ALANLARIN MİYOGENEZ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	530
ADEZİV DENTAL MATERYALLERDEKİ YENİ GELİŞMELER IŞIĞINDA DIŞ HEKİMLİĞİNDE VE DENTAL MATERYALLERDE GÜNCEL BEKLENTİLER VE GÖRÜŞLER	531
ADVERS İLAÇ REAKSİYONLARINA GÜNCEL BİR YAKLAŞIM	533
ENDOTRAKEAL ENTÜBASYON UYGULANAN HASTALARDA AMELİYAT SONRASI BOĞAZ AĞRISININ YÖNETİMİNDE NON-FARMAKOLOJİK YÖNTEMLER: SİSTEMATİK DERLEME	534
RIGHT ABOMASAL DISPLACEMENT AND TORSION IN A HOLSTEIN BULL.....	535
CRITICALLY ANALYSIS OF PATIENTS IN A TERTIARY CARE UNIVERSITY HOSPITAL.....	536
İTERNAL REZORPSİYONLU ALT MOLAR DIŞIN TEDAVİ YÖNETİMİ	537
GENİŞ RADYOLÜSENT PERİAPİKAL LEZYONU OLAN PARESTEZİ VAKASI VE ENDODONTİK TEDAVİ TAKİBİ.....	538
EKSTRAORAL FİSTÜLİZASYONLU SUBMANDİBULAR LOJ APSELİ ALT MOLAR DIŞ VAKASI	539
İLACA BAĞLI OLARAK ÇENE KEMİKLERİNDE GÖRÜLEN OSTEONEKROZ (MRONJ) : GÜNCEL TEDAVİ YAKLAŞIMLARI.....	540
APİTERAPİ VE UYGULAMA ALANLARI.....	541
THE INFLUENCE OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT DETERMINANTS ON THE STANDARD OF LIVING OF RESIDENTS FROM EUROPEAN UNION COUNTRIES	542
SÜT AZI DIŞLERİNE UYGULANAN HALL TEKNİĞİ VE YÜKSEK VİSKOZİTELİ CAM İYONOMER SİMAN KULLANILAN ATRAVMATİK RESTORATİF TEKNİĞİN 18 AYLIK SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	543
COVID-19 HASTALARINDA PRONE POZİSYONUNA BAĞLI BASINÇ YARALARI	544
CURRENT METHODOLOGICAL APPROACHES IN TRP CATION CHANNELS RESEARCH	545
EVALUATION OF SALIVARY THIOL HOMEOSTASIS IN MULTIPLE SCLEROSIS PATIENTS WITH PERIODONTITIS	546

AFETLERE MÜDAHALEDE TEKNOLOJİK OLANAKLARIN ZAMAN İÇERİSİNDEKİ DEĞİŞİMİ	547
SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİNDE NANOTEKNOLOJİK UYGULAMALAR.....	548
SINIF I KOMPOZİT RESTORASYONLARDA, GÜNCEL BİR KOMPOZİT REZİN MATERYALİN KLİNİK BAŞARISININ, 1 YILLIK KLİNİK TAKİP SONUCUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ	549
GÜNCEL BİR MİKRO HİBRİT KOMPOZİT REZİN MATERYAL İLE HAZIRLANAN RESTORASYON ÖRNEKLERİNDE, BAZI FAKTÖRLERE BAĞLI OLARAK GÖZLENEN RENK DEĞİŞİKLİKLERİNİN İNCELENMESİ	550
MİKRO HİBRİT VE FİBERLE GÜÇLENDİRİLMİŞ HİBRİT İÇERİKLİ FARKLI KOMPOZİT REZİN RESTORASYONLARDA, BAZI İÇSEL/DIŞSAL FAKTÖRLERE BAĞLI OLARAK MEYDANA GELEN RENK DEĞİŞİKLİĞİ DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ	551
SU EMİLİMİ VE SUDA ÇÖZÜNÜRLÜK DÜZEYLERİNİN, MİKRO HİBRİT KOMPOZİT REZİN BİR DENTAL MATERYAL ÖRNEKLERİNDE İN-VİTRO OLARAK İNCELENMESİ.....	553
SPORTİF PERFORMANSI GELİŞTİRMEDE KAN AKIMI SINIRLAMA, SPRINT İNTERVAL VE YÜKSEK ŞİDDETLİ İNTERVAL ANTRENMAN.....	554
FLOROZİSLİ BİREYLERİN RADYOGRAFİK GÖRÜNTÜLERİNDE ÇENE KEMİKLERİNİN FRAKTAL ANALİZ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	555
RETROSPECTIVE INVESTIGATION OF THE DIAGNOSTIC EFFECTIVENESS OF ENDOSCOPIC ULTRASOUND IN GASTROINTESTINAL SUBEPITHELIAL LESIONS	556
AYAY ÖĞRENCİLERİNİN AFETTE ENGELLİ VE YAŞLI SAĞLIĞI HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI 557	
HEALTH PROFESSIONALS' BARRIERS SKİN TO SKİN CONTACT AFTER BİRTH: A QUALİTATIVE STUDY.....	559
COMPARISON OF HEMODYNAMIC EFFECTS OF ETOMIDATE IN GENERAL ANESTHESIA INDUCTION IN DIABETIC AND NON-DIABETIC PATIENTS	560
MODİFİYE TÜNEL TEKNİĞİ İLE SUBEPİTELYAL BAĞ DOKUSU GREFTİ UYGULAMASI: OLGU SUNUMU.....	562
BY-PASS EDİLEN KIRIK ALETLİ RETREATMENT VAKASINDA PERİAPİKAL LEZYON TEDAVİ YÖNETİMİ	563
KARDİOVASKÜLER HASTALIKLARDA DİŞ HEKİMLİĞİ UYGULAMALARI İÇİN PROFİLAKSİ ...	564
COST OF INVESTMENT COMPARISON WITH ITS EFFICIENCY OF MEDICAL DEVICE: EXAMPLE OF MAMOGRAPHY.....	566
İNTERDENTAL PAPİL REKONSTRÜKSİYONUNDA HYALÜRONİK ASİT ENJEKSİYONU.....	567
ALZHEİMER HASTALIĞI TEDAVİSİNDE ERUSİK ASİT VE PPAR- δ 'NİN POTANSİYEL TERAPÖTİK ROLÜ	568
ERİŞKİN ELİT GÜREŞÇİLERDE YÜKSEK YOĞUNLUKLU ANTRENMAN DÖNEMİNİN FİZİKSEL, FİZYOLOJİK VE PERFORMANS DEĞERLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ	569
INVESTIGATION OF SCAVENGER RECEPTOR PROFILE DURING ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION.....	571
“HEMŞİRELİK VE DOYUM” KONUSUNDA 2010-2021 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE'DEN YAYIMLANAN ARAŞTIRMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ: BİBLİYOGRAFİK BİR İNCELEME	572

EVDE BAKIM UYGULAMASINDAN YARARLANAN KADINLARA YÖNELİK YENİ SOSYAL POLİTİKA ÖNERİLERİ GELİŞTİRMEK	574
EVALUATION OF ANATOMY LECTURES GIVEN IN GYNECOLOGY AND OBSTETRICS INTERNSHIPS WITH FEEDBACK	575
MYRICETIN AMELIORATES CEREBRAL ISCHEMIA/REPERFUSION DAMAGE IN RAT FOUR VESSEL OCCLUSION MODEL: HISTOLOGICAL, BIOCHEMICAL, MOLECULAR FINDINGS	576
APİKAL PERİODONTİTİSİN SİSTEMİK HASTALIKLARLA İLİŞKİSİ	577
BURDUR İLİNDE AKTARLARDA SATILAN BAZI TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLERİN ANTİOKSİDAN AKTİVİTE VE MİNERAL İÇERİKLERİNİN BELİRLENMESİ	578
SAĞLIK YÖNETİCİLERİNDE TÜKENMİŞLİK SENDROMU	579
NEUROD2 IS A PROMISING THERAPEUTIC FACTOR FOR ITS ROLE DURING ISCHEMIC PATHOPHYSIOLOGY	580
RATLARDA PALATAL YARA MODELİNDE HELYUM VE ARGON GAZLARI KULLANILARAK OLUŞTURULAN ATMOSFERİK BASINÇLI SOĞUK PLAZMA UYGULAMASININ HISTOMORFOMETRİK VE İMMÜNOHISTOKİMYASAL OLARAK YARA İYİLEŞMESİNE ETKİSİ	581
LATERAL EPİKONDİLİT TEDAVİSİNDE KORTİKOSTEROİD VE PRP ENJEKSİYONUN AĞRI VE FONKSİYONEL SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	582
THE EFFECT OF HOME-MADE EMULSIONS ON THE FATTY ACID CONTENT OF ROTIFER AND ARTEMIA.....	583
OVER KANSERLİ HASTANIN POSTOP HEMŞİRELİK BAKIMINDA ROY ADAPTASYON MODELİNİN KULLANIMI: OLGU SUNUMU	584
EVALUATION OF NEUROLOGICAL AND PATHOLOGICAL FINDINGS IN A DOG WITH SUSPECTED TOXICITY	585
A NEGLECTED PROBLEM IN CAREGIVERS OF CANCER PATIENTS: SUPPORTIVE CARE NEEDS	586
RETROSPECTIVE EVALUATION OF MULTIPLE BONE FRACTURES IN CATS AND DOGS	587
BİYO-KAPİTALİZM ORGAN BEDEN YAŞAM ÖLÜM	588
TÜRKİYE'DEKİ RUH SAĞLIĞI HİZMETLERİNDE SOSYAL BOYUT ÜZERİNE BİR İNCELEME.....	589
THE TENDENCY TO USE FOOD SUPPLEMENTS AMONG HEALTHCARE WORKERS AND NON-HEALTHCARE WORKERS	590
EXPECTANT FATHERS' ONLINE INFORMATION SEEKING BEHAVIOR RELATED TO PREGNANCY AND ANXIETY LEVELS.....	591
VİRAL HASTALIKLARIN DIŞ HEKİMLİĞİNDE ÖNEMİ	592
EFFECT OF SILVER NANOPARTICLE ON WOUND HEALING.....	593
BİR TÜRK ÖRNEKLEM GRUBUNDA GÖMÜLÜ MANDİBULAR ÜÇÜNCÜ MOLAR DIŞLERİN POZİSYON ÖZELLİKLERİNİN RADYOGRAFİK DEĞERLENDİRİLMESİ.....	594

MEME BEZİ TÜMÖRLERİNDE İMMÜNOHİSTOKİMYASAL MARKIRLAR	595
YENİDOĞANLARIN AĞRI YÖNETİMİNDE NONFARMAKOLOJİK YÖNTEMLERİ KULLANAN HEMŞİRELİK LİSANÜSTÜ TEZLERİNİN İNCELENMESİ	596
SU ÜRÜNLERİ İŞLEME TEKNOLOJİSİNDE VURGULU ELEKTRİK ALAN YÖNTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	597
COMPLEMENTARY TREATMENT USE IN THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS	598
DENEYSSEL HİPOTİROİDİZMDE KARDİOVASKÜLER BULGULAR VE KAFEİNİN ETKİLERİ	599
FARKLI İMPLANT DAYANAK BAĞLANTI SİSTEMLERİNDE HASTA İLE İLGİLİ FAKTÖRLERİN İMPLANT-PROTEZ ÇEVRE DOKU SAĞLIĞINA ETKİSİ: KLİNİK DEĞERLENDİRME.....	600
GIDA KAYNAKLI GRAM NEGATİF BAKTERİLERDE BİYOFİLM OLUŞUMUNUN ARAŞTIRILMASI 601	
HEMŞİRELİK ÖĞRETİM ELEMANLARININ COVID-19 PANDEMİSİNDE UZAKTAN EĞİTİM ALGILARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ	602
AFETLERLE İLGİLİ ALGI KAVRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: AFET ALGISI, AFET BİLİNCİ ALGISI, AFET RİSK ALGISI, AFETE HAZIRLIK ALGISI, AFETLERDE SOSYAL ALGI	603
GEBELERDE DOĞUM KORKUSU VE ÖZ YETERLİLİK İLİŞKİSİNDE COVID-19 KORKUSUNUN DÜZENLEYİCİ VE SOSYAL DESTEĞİN ARACI ROLÜ	605
COVID-19 GEÇİREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER	606
CERRAHİ SONRASI İYİLEŞMEDE ERAS PROTOKOLLERİNİN ÖNEMİ	607
BURDUR GÖLÜ'NDEN İZOLE EDİLEN BAKTERİLER KULLANILARAK AĞIR METAL GİDERİMİNİN ARAŞTIRILMASI	608
KOMBİNE ORAL KONTRASEPTİFLERİN KARACİĞERDE ENDOPLAZMİK RETİKULUM STRESİ ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	609
HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KORONAVİRÜS ANKSİYETELERİ İLE HEMŞİRELİK EĞİTİM STRES DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ	611
THE LESBIAN, GAY, BISEXUAL AND TRANSGENDER POPULATION (LGBT) AND THEIR HEALTHCARE EXPERIENCES AND THE IMPLICATIONS FOR HEALTHCARE PROFESSIONALS: EVIDENCE SYNTHESIS.....	613
A SINGLE-CENTER EXPERIENCE:ANALYSES OF 114 PATIENTS WITH THORACIC TRAUMA IN BURDUR STATE HOSPITAL.....	614
ANTALYA KÖRFEZİ (TÜRKİYE) <i>Nemipterus randalli</i> (Russell, 1986) POPULASYONUNUN BOY-AĞIRLIK VE BOY-BOY İLİŞKİSİ	615
QUANTUM CHEMICAL CALCULATIONS AND MOLECULAR DOCKING ANALYSIS OF CANCER DRUG: TENIPOSIDE	616
REMİNERALİZASYON AJANLARINA GÜNCEL BİR BAKIŞ	618
COVID-19 PANDEMİSİNİN ÇOCUK VE ERGEN BİREYLERİN SAĞLIK HİZMETLERİ TALEBİNE ETKİSİ: SİVAS ÖRNEĞİ.....	619

KORONAVİRÜS PANDEMİSİ SIRASINDA, KİSTİK FİBROZİSLİ ÇOCUKLARA BAKIM VERENLERİN STRESS DÜZEYİ, SOSYAL DESTEK ALGISI, BAKIM VERME YÜKÜ VE KORONAVİRÜS FOBİSİNİN İNCELENMESİ	620
BURDUR AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ'NDE PERİODONTAL HASTALIĞI OLAN BİR GRUP HASTADA PARAZİT ARAŞTIRILMASI	621
SILVER NANOPARTICLES MAY INHIBITE CELL PROLIFERATION BY REGULATING CIRCULAR RNAs AND BY TARGETING LET-7/MIR21–CDK4/6-CCND1/URG4 AXIS IN A375 MELANOMA CELLS 622	
İNME Lİ HASTALARDA FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ 623	
HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE LABORATUVARDA UYGULANAN “BİR GÖR BİR YAP” YÖNTEMİNİN PSİKOMOTOR BECERİ GELİŞİMİNE ETKİSİ.....	624
BİR KÖPEKTE ORAL AKANTOLİTİK YASSI HÜCRELİ KANSER OLGUSUNUN SAĞALTIMINDA ELEKTROKEMOTERAPİ UYGULANMASI.....	626
DOGO ARGENTİNO İRKI BİR KÖPEKTE MİDİASTİNAL BRANKİAL KİST OLGUSU	627
HERBST APAREYİ İLE YAPILAN TEDAVİNİN VERTİKAL VE SAGİTTAL DENTOFASİYAL BOYUTLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: BİR SEFALOMETRİK İNCELEME	628
ASSESSING THE PSYCHOLINGUISTIC AND PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF THE TURKISH VERSION OF THE TRANSITION QUESTIONNAIRE GROUNDED ON THE HOSPITAL-TO-HOME TRANSITION MODEL	629
TOPCON CT-1P TONO-PAKİMETRE İLE SANTRAL KORNEA KALINLIĞI VE GÖZ İÇİ BASINCININ REPRODUSİBİLİTESİ VE SKK ÖLÇÜMLERİNİN GÜVENİLİRLİĞİ.....	630
9-13 YAŞ KARATE-DO SPORCULARI İLE AYNI YAŞ SEDANTER GURUBUN DENGE VE BACAĞI KUVVETLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	631
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ.....	632
RAHİM AĞZI KANSERİNDE TARAMA.....	634
KARDİYAK MİKSOMA TANILI OLGULARIMIZIN HİSTOPATOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN RETROSPEKTİF DEĞERLENDİRİLMESİ	635
LOCALLY SOURCED LAVENDER OILS ANTIFUNGAL EFFECTS on <i>Candida albicans</i>	636
MEASURING THE BONE GRAFT APPLICATION METHODS AND AWARENESS LEVELS OF DENTISTS 637	
SAĞLIK ALANINDAKİ YOUTUBE VİDEOLARININ DEĞERLENDİRİLDİĞİ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ	638
ANXIETY AND STRESS SITUATIONS OF NURSES IN THE PERIOD OF COVID 19: A SYSTEMATIC REVIEW	640
BİR KUZUDA PALATOSCHİSİS VE CHELİOSCHİSİS OLGUSU	641
LOKAL İLERİ EVRE REKTUM KANSERİNDE NEOADJUVAN TEDAVİDE EK DOZ GEREKLİ Mİ? TEK MERKEZ DENEYİMİMİZ.....	642
COVID-19 HASTALIĞI VE HEREDİTER TROMBOFİLİ	643

EVALUATION OF SOME HEALTH INDICATORS BETWEEN 2002-2019 BY SWOT ANALYSIS OF BURDUR PROVINCE	644
BİOBOZUNUR MALZEMELERİN TERMAL VE ANTİMİKROBİYAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ 646	
SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI BAĞLAMINDA ÜNİVERSİTELERDE <i>WELLBEING</i> DERSİ 647	
EMERGENCE OF METHİCİLLİN-RESİSTANT <i>STAPHYLOCOCCUS PSEUDİINTERMEDIUS</i> İN TURKEY: A CASE OF URİNARY TRACT İNFECTION DUE TO URİNARY STONES İN A CAT	649
MULTİPL TRAVMALARDA NADİR BİR DURUM: TRAVMATİK AORT DİSEKSİYONU OLGU SUNUMU 650	
İSKEMİK İNMENİN NADİR BİR NEDENİ SOL ATRİAL MİKSOMA OLGU SUNUMU.....	651
AKREP SOKMASI SONRASI KARDİYOVASKÜLER BULGULAR GELİŞEN OLGU SUNUMU	652
ACİL SERVİSTE HEMORAJİK ŞOK YÖNETİMİ: BİR OLGU SUNUMU.....	653
SUBARAKNOİD HEMOROJİNİN NADİR BİR NEDENİ MOYAMOYA HASTALIĞI OLGU SUNUMU .	654
PENETRAN YARALANMAYA BAĞLI PERİKARDİYAL TAMPONAD: OLGU SUNUMU	655
ATEŞİN NADİR BİR NEDENİ: NÖROLEPTİK MALİGN SENDROM	657
GASTRAİNTESTİNAL SEMPTOMLAR ANAFLAKSİNİN NADİR BİR VARYANTI OLABİLİR Mİ?	658
LUDWİG ANJİNİ OLGU SUNUMU.....	659
ANKİLOZAN SPONDİLİT VE GEBELİK.....	660
IDENTIFICATION OF KEY GENES AND PATHWAYS IN CARFILZOMIB-RESISTANT MULTIPLE MYELOMA CELLS	661
ÇOCUKLARDA AĞIZ SOLUNUMUNUN ÇENE YÜZ GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....	662
THE FIBULOCALCANEUS INTERNUS MUSCLE: A RARE ACCESSORY MUSCLE	663
HASTALARIN TIBBİ BİLGİLERİNİN KORUNMASI HAKKINDA ECZANE ÇALIŞANLARININ BİLGİ DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI.....	664
BUTEYKO NEFES TEKNİĞİ VE NEFES NORMALLEŞTİRME	666
MEASURING THE BONE GRAFT APPLICATION METHODS AND AWARENESS LEVELS OF DENTISTS 667	
YAŞLILARDA DiŞ HEKİMLİĞİ.....	668
BURDUR İLİNDE SAĞLIK İLE İLGİLİ LAVANTA KULLANIMININ İNCELENMESİ	669
TWO VARIATIONS OF THE EXTENSOR CARPI RADIALIS MUSCLES.....	670
TİAMİN UYGULAMASININ, TİP I DİABETES MELLİTUS OLUŞTURULMUŞ RATLARDA YEM VE SU TÜKETİMİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI.....	671
TİP 2 DİYABET HASTALARINDA MANEVİ İYİ OLUŞ VE TEDAVİYE UYUM	672

AKCİĞER KANSERİ CERRAHİSİNDE PULMONER REHABİLİTASYON	673
THE EYEBALL ANATOMY IN CANON OF MEDICINE AND TASHRIH AL-ABDAN MIN AL-TIBB ...	674
COVID-19 PANDEMİSİNDE DIŞ HEKİMLİĞİ UYGULAMALARI: DERLEME.....	675
INCREASED AORTIC STIFFNESS IN BEHCET'S DISEASE	676
EXPERIMENTAL INVESTIGATION OF THE EFFECT OF FRUCTOSE NUTRITION AND SWIMMING EXERCISE ON PANCREAS TISSUE.....	677
GÜNLÜK HAYATIMIZDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAPSAMINDA KULLANILAN İŞ EL DİVENLERİ VE LATEKS ALERJİSİNİN ETKİLERİ.....	678
HEMATOPOETİK KÖK HÜCRE NAKLİ OLAN ÇOCUĞUN TABURCULUĞU	679
PANORAMİK RADYOGRAFİLERDE DEMİRJIAN'IN YÖNTEMİNİ KULLANARAK DIŞ YAŞININ DEĞERLENDİRMESİ.....	680
YÜKSEK FRUKTOZLU MISIR ŞURUBU MARUZİYETİNİN OVARYUM HOMOSİSTEİN DÜZEYLERİNE ETKİSİ	681
TÜRKİYE'DE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİSİ OLMAK: ULUSLARARASI.....	682
ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİ	682
OVARYUM HOMOSİSTEİN DÜZEYLERİNE YÜKSEK FRUKTOZLU MISIR ŞURUBUNUN ETKİSİ ...	683
İNSANSIZ HAVA ARAÇLARININ (İHA/DRONE) AFET YÖNETİMİNE ENTEGRASYONU	684
EVERYTHING ABOUT IODINE.....	685
ANATOMICAL CHANGES IN THE LUNGS IN COVID-19	686
COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ANNE OLMAK	687
VIOLENCE AGAINST PREGNANT WOMEN IN A PROVINCE OF SOUTHWESTERN TURKEY: RISK FACTORS AND ITS RELATIONSHIP TO POSTPARTUM DEPRESSION	688
CHIA SEED AS AN ANTIOXIDANT (SALVIA HISPANICA L.)	689
FRANKEL SKALASINA GÖRE SINIFLANDIRILMIŞ ÇOCUKLARDA SINIF 2 KOMPOMER RESTORASYONLARIN BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	690
DETERMINATION OF THE EFFECT OF NEUROLINGUISTIC PROGRAMMING (NLP) TECHNIQUES ON THE CONFLICT AND INTERPERSONAL PROBLEM SOLVING SKILLS OF NURSING MANAGERS .	691
NÜKLEER SİLAHLARIN AFET YÖNETİMİ PERSPEKTİFİNDE İNCELENMESİ	693
FTR POLİKLİNİĞİNE 3 AYDA BAŞVURAN FARKLI PREZANTASYONLU BRUSSELLA OLGULARI: SPONDİLİT, ARTRİT VE NÖROBRUSSELLOZ MİYELİT	694
BARİATRİK CERRAHİDE TEKNOLOJİ DESTEKLİ HASTA EĞİTİMİ.....	696
TÜRKİYE'DE SON 10 YILDA YAŞANAN AFETLERİN İNCELENMESİ	698
SHORT TERM PRESERVATION OF HONAMLİ GOAT BUCK SEMEN AND EXAMINATION OF SPERMATOLOGICAL PARAMETERS BY FLOW CYTOMETRY.....	699

AFETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞIN ÖNEMİ.....	700
(KOBE DEPREMİ ÖRNEĞİ).....	700
İTFAİYECİLİK EĞİTİMİNDE TÜRKİYE VE AVRUPA ÜLKELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI	701
INVESTIGATION OF THE EFFECT OF HEALTH LOCUS OF CONTROL ON PHYSIOTHERAPY RESULTS IN PATIENTS WITH CHRONIC PAIN	702
IN VITRO EVALUATION OF ANTIOXIDANT AND ANTIBACTERIAL ACTIVITIES OF ROOIBOS (<i>ASPALATHUS LINEARIS</i>) EXTRACT	703
ROTATOR MANŞET YARALANMALARI FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYONU	704
EFFECTS OF HERBAL THERAPIES ON UREMIC PRURITUS IN END STAGE RENAL DISEASE PATIENTS	705
MENTAL HEALTH, MEANING IN LIFE AND DEATH ANXIETY	DURING COVID-19 . 706
TREATMENT OF STERNAL OSTEOMYELITIS WITH THORACIC WALL RECONSTRUCTION METHOD 707	
SELF-ASSEMBLED PEPTID BASED HYDROGELS/CRYOGELS	708
AND THEIR APPLICATIONS	708
DOKSORUBUSİN KAYNAKLI HEPATOTOKSİTİYE KARŞI PLEUROTUS ERYNGİİ EKSTRAKTININ ETKİLERİ.....	709
PROGESTERONE LOADING AND RELEASE STUDIES.....	710
OF THE VEGETABLE OIL BASED CRYOGELS CONTAINING POLY (N- ISOPROPYLACRYLAMIDE)	710
EVALUATION OF ANTIOXIDANT AND ANTIMICROBIAL ACTIVITIES OF <i>SALVIA FRUTICOSA</i> LEAVES EXTRACT OBTAINED BY SOXHLET EXTRACTION TECHNIQUE	713
PROGESTERONE LOADED POYURETHANES	714
KNOWLEDGE AND ATTITUDES TOWARDS HUMAN PAPILLOMAVIRUS (HPV) AND HPV VACCINATION AMONG NURSING AND MEDICAL STUDENTS.....	715
EXPRESSION PROFILE OF VIMENTIN IN BOVINE ILEUM DURING PRENATAL PERIOD.....	717
TOLL-LIKE RECEPTOR 8 IN INTESTINE OF ACTIVE AND HIBERNATING PREPUBERTAL ANATOLIAN GROUND SQUIRREL (<i>SPERMOPHILUS XANTHOPRYMNUM</i>).....	718
SELF-ASSEMBLED PEPTID BASED HYDROGELS/CRYOGELS AND THEIR APPLICATIONS.....	719
CREATING LIFE PURPOSE AND FINDING MEANING IN LIFE IN TEENS AGED 18-24 YEARS WHO WERE DIAGNOSED WITH PSYCHOACTIVE SUBSTANCE USE DISORDER	720
THE EFFECTS OF “THE TRAINING OF PRESENCE IN CARE” OF NURSES WORKING WITH ONCOLOGY PATIENTS ON CARE-ORIENTED PATIENT-NURSE INTERACTION AND CARING BEHAVİORS	721
ANKİLOZAN SPONDİLİTLİ BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTENİN YAŞAM KALİTESİ PARAMETRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ	722

EFFECT OF BLOOD FLOW RESTRICTION TRAINING, SPRINT INTERVAL TRAINING, AND HIGH-INTENSITY INTERVAL TRAINING TO IMPROVE ATHLETIC PERFORMANCE	723
KOKU TANIMLAMA TESTİNİN BÖLGESEL BİR MODİFİKASYONU	724
PERİTONSİLLER APSE VE AKUT TONSİLİT AYRIMINDA BİYOMARKERLARIN PREDİKTİF ÖNEMİ 725	

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN ESTETİK CERRAHİYİ KABUL DÜZEYLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Altun BAKSİ¹, Nihal TUNCER²

1Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta-Türkiye, altun.baksi@hotmail.com
2Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta-Türkiye, nihal_nihal_89@hotmail.com

ÖZET

Giriş ve Amaç: 21. yüzyılda sosyoekonomik düzeyin yükselmesi ve küreselleşmenin bir sonucu olarak estetik görünüm daha ön plana çıkmış ve estetik/kozmetik sektörü büyük bir ilerleme kaydetmiştir. Hemşirelik eğitimi ve uygulamasının toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için güncellenmesi gerekmektedir. Bu araştırmanın amacı; hemşirelik öğrencilerinin estetik/kozmetik cerrahi kabul düzeylerini ve etkileyen faktörleri incelemektir. **Yöntem:** Araştırma tanımlayıcı tiptedir. Türkiye'nin batısında bir üniversitenin hemşirelik bölümü öğrencilerinde (n:179) yürütülmüştür. Araştırma verileri; tanıtıcı bilgiler formu ve Kozmetik Cerrahi Kabul Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, Pearson korelasyon analizi, Student t testi, Mann whitney u testi, Tek yönlü anova ve Kruskal wallis testi kullanılmıştır. Araştırma için ölçeğin uyarlamasını yapan yazarlardan, etik kuruldan, kurumdan ve öğrencilerden izin alınmıştır. **Bulgular:** Hemşirelik öğrencilerinin %84,9'u kadın, %58,1'inin geliri giderine eşit, %23,5'inin babası lisans seviyesi ve üstü eğitime sahip ve %49,2'si üniversiteye kayıt olmadan önce şehir merkezinde yaşamaktadır. Öğrencilerin %2,8'i estetik cerrahi geçirme deneyimi olduğunu, %29,1'i daha önce arkadaşlar/ailesinden herhangi birisinin estetik cerrahi geçirme deneyimi olduğunu, %44,7'si estetik cerrahi geçirenlere toplum tarafından damgalanma olduğunu, %48,6'sı estetik cerrahinin diğer cerrahi prosedürlerden daha riskli olmadığını, %55,3'ü estetik cerrahi ile ilgili farkındalık eğitimi istediklerini ve %47,5'i bireylerin daha güzel olmak için estetik cerrahi geçirdiklerini belirtmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin kozmetik cerrahi kabul ölçeği puan ortalaması 56.11±21.80 (16.00-105.00)'dir. Öğrencilerin estetik cerrahi kabul düzeylerini etkileyebilecek tanıtıcı özelliklere bakıldığında; babasının eğitim durumu lisans seviyesi ve üstü eğitime sahip olması, üniversiteye kayıt olmadan önce şehir merkezinde yaşama, daha önce arkadaşlar/ailesinden herhangi birisinin estetik cerrahi geçirme deneyimi olması, estetik cerrahi işlem riskini diğer cerrahi prosedürlerden daha riskli görmeyen ve estetik cerrahi ile ilgili farkındalık eğitimi isteyenler açısından istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu saptanmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Hemşirelik öğrencilerinin estetik cerrahi kabul durumlarının orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Estetik cerrahi kabulünde demografik ve sosyo-kültürel faktörlerin etkileşimi rol oynamaktadır. Yine estetik cerrahi ile ilgili tutumun hasta bakımına yansımalarıyla ilgili çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Estetik cerrahi, Kozmetik cerrahi, Tutum, Hemşirelik, Öğrenci.

Sözel Bildiri

**THE EFFECTS OF POLYPHENOLS ON DIFFERENT TABLE OLIVES
PRODUCTION PROCESSES**

Osman Onur KARA

*Ministry of Agriculture and Forestry, Antalya, Turkey
osmanonurkara@gmail.com*

ABSTRACT

Table olive is the product, prepared from the fruits of the cultivated olive tree (*Olea europea L.*) which treated to remove its bitterness with a proper technique and fermentation is applied or not applied. Table olive production process aims to eliminate bitterness (sourced from oleuropein) of fruit, improving sensory quality and extending shelf life. There are three main methods in the world for production of table olives; Natural fermentation (green or black olive) process, green olives treated with lye after then fermented (Spanish style), black olives treated with lye after then olives darkened by oxidation (Californian style). The polyphenols are minor compounds in olive fruit however they provide to gain functional properties to the fruit as they are the major antioxidant compounds in fruit. Although it varies, the main phenols in olive fruits are oleuropein, tyrosol, hydroxytyrosol and verbascoside. The polyphenols fractions and content in product depends on different factors such as cultivar, climate, location, process conditions and stage of maturity. Polyphenols have important effects on colour, flavour and nutritional properties of products. They also show a protective effects and extend shelf life of product because of they have antimicrobial and antioxidative properties. They have antimicrobial effects on many microorganisms including lactic acid bacterias which have roles in the olive fermentation. They also can delay lipid peroxidation throughout the process and the shelf life of the product, thanks to their antioxidative properties. Polyphenols shows direct effects on table olive production processes and the final product with these properties. Effects of polyphenols on different table olive production processes and on final products nutritional and sensorial quality were investigated in this study.

Keywords; olive, table olive, phenolic compounds, functional food

*Sözel Bildiri***NÖRAL BOZUKLUKLAR İÇİN KONNEKTOM HARİTALAMA SİSTEMLERİ****Murat A. KUS*, Fatma Selcan KUS ****** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Burdur, Türkiye mkus@mehmetakif.edu.tr**** Burdur Sağlık Hizmetleri MYO, Burdur, Türkiye sakturk@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Sinir devrelerinin haritalanması ve ölçümü, nöroanatomi her zaman önemli bir hedef olmuştur. Yöntem açısından zorluk, sinapsları tanımlamak ve kökenlerine (çoğunlukla hücre gövdesine) dahil olan sinaps öncesi ve sonrası sinir hücresi süreçlerini izlemek olarak izah edilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmada, nöral görüntüdeki her konum için, bu konumun ait olduğu sinir veya glial hücrenin kimliğini kodlayan gri değer görüntü hacimleri ile nöral bozukluklar arasında bağlantı kurup, haritalama metotlarının geliştirilmesi hedeflenmiştir. **Yöntem:** Bu çalışmada, fokal lezyonların beyin fonksiyonel bağlantısı üzerinde sahip olabileceği yaygın etkilerin bir modeli gösterilmeye çalışılmıştır. Beş sağlıklı bireyde 173 difüzyon traktografisinden 988 ilgi bölgesi içeren ortalama bir konektom üretilmiştir. Tüm yapısal bağlantılar silinerek lezyonlar simüle edilmiştir. Yüksek topolojik merkeziliğe sahip bir alanda merkezlenmiş 50 bitişik bölgeyi veya topolojik merkeziliği düşük bir alanda merkezlenmiş 50 bitişik bölgeyi birbirine bağlayan yollar tercih edilmiştir. Bölgesel dalgalanmaları simüle etmek için bir nöral kütle modeli ve hemodinamik yanıt fonksiyonu kullanılmıştır. **Bulgular:** Üst üste binen modül yapısını gösteren beyin modül organizasyonunun şeması çıkarıldı ve örtüşen modüllerin bulunduğu ağlarda, düğümlerin birden fazla modüle ait olabileceği gösterildi. Şimdiye kadar kullanılan modül ayrıştırma teorisine dayalı yöntemlerin çoğu sinapsları benzersiz, örtüşmeyen modüllere ayırdığından, beyin ağlarının kapsamlı bir şekilde incelenmediği anlaşılmıştır. Bununla birlikte, üst üste binen modüllere izin veren bir sinir mimarisi modelinin, daha gerçekçi bir beyin-ağ organizasyonu modeli sunduğu anlaşılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Bu veriler, sinir hücresi devrelerinin, nörolojik problemler ile ilişkisini hesaplama kapasitesinin daha eksiksiz bir şekilde anlaşılması için gereklidir. Nöral ağ organizasyonu, temel olarak beyin hastalığını ile yakından ilişkili olup ve konektom bilimine dayanan bağlantısal bir yaklaşım, nöropatolojiyi anlamının ayrılmaz bir parçası olarak kalacaktır.

Anahtar Kelimeler: Konektom, Nöroloji, Model, Anatomi

*Poster Bildiri***19-64 YAŞ ARASI YETİŞKİN BİREYLERİN YENİ NORMALE GEÇİŞTEKİ
SÜREÇTE BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE UYKU KALİTESİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ****Seniha ÇUKUROVALI SOYKURT*, Dilem SAKARYALI**, Deniz BOLÇOCUK*****

**Seniha Çukurovalı Soykurt, Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, seniha.cukurovali@kstu.edu.tr*

***Dilem Sakaryalı, Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, dilem.sakaryali@kstu.edu.tr*

****Deniz Bolçocuk, Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, denizbolcocuk@gmail.com*

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, 19-64 yaş arası bireylerin beslenme alışkanlıklarını ve uyku kalitelerini belirlemek için yapılmıştır. **Gereç-Yöntem:** Araştırma, Mayıs - Eylül 2021 tarihleri arasında Kıbrıs Sağlık ve Toplum Bilimleri Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Polikliniğine başvuran 19-64 yaş arası 725 birey üzerinde yürütülmüştür. Hastaların kişisel özelliklerini saptamak için anket formu uygulanmıştır. Anket formunda demografik özellikler (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni hali vb.), uyku kalitesini değerlendirmek için Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) ve beslenme alışkanlıklarının belirlenmesi için Yetişkinler için Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçeği (YETBİD) kullanılmıştır. **Bulgular:** Yetişkinler için Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçeğine (YETBİD) göre temel beslenme ve besin- sağlık bilgisine göre 91 kişinin bilgi düzeyinin kötü, 378 kişinin bilgi düzeyinin orta, 198 kişinin bilgi düzeyinin iyi ve 58 kişinin ise bilgi düzeyinin çok iyi olduğu bulunmuştur. Bireylerin besin tercihleri durumuna bakıldığında 148 kişinin kötü, 369 kişinin orta, 181 kişinin iyi ve 27 kişinin ise çok iyi düzeyde olduğu bulunmuştur. Pittsburgh uyku kalite indeksine (PUKİ) göre 295 kişinin uyku kalitesi klinik olarak kötü olmadığı, 430 kişinin ise uyku kalitesinin klinik olarak kötü olduğu bulunmuştur. Beslenme ve besin- sağlık bilgisi ve besin tercihleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Bireylerin BKİ'leriyle uyku kaliteleri ve beslenme alışkanlıkları durumlarıyla arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Uykunun besin tercihi üzerinde olan etkisine dair kanıtlar gün geçtikçe artmaktadır. Bu çalışmada da bireylerin uyku kalitesi yönünden beslenme ve besin tercihleri arasında ki ilişkinin orta düzeyde olduğu bulunmuştur. Bu durumun detaylı incelenmesi için daha büyük çaplı çalışmalara ihtiyaç vardır ve bu alanda yapılacak yeni çalışmalara da yön verebileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uyku Kalitesi, Beslenme Alışkanlığı, Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi, Yetişkinler için Beslenme Bilgi Düzeyi Ölçeği

*Sözel Bildiri***MADDE BAĞIMLILIĞINDA MOTİVASYONEL GÖRÜŞME: NE VE NASIL?****Umut AYDOĞDU*, Özge KUTLU DÖNMEZ******Burdur Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Burdur/Türkiye, umut.aydogdu@ailevecalisma.gov.tr**** Burdur İl Sağlık Müdürlüğü, Burdur/Türkiye, ozge.kutlu1@saglik.gov.tr***ÖZET**

Madde bağımlılığında kısa müdahale, motivasyonel görüşme, kendine yardım grupları, çözüm odaklı terapi, bilişsel davranışçı terapi gibi birçok terapi modeli bulunmaktadır. Terapi modellerinden biri olan motivasyonel görüşme, madde bağımlısı bireylerin mevcut sorunlarını fark etmelerini sağlama ve bu sorunların çözümü için eyleme geçmelerini desteklemede etkin ve işlevsel bir yöntemdir. Değişim için motivasyon eksikliği, madde bağımlılığı tedavisinde karşılaşılan temel engellerden birisidir. Motivasyonel görüşme, bilhassa değişime istekli olmayan ve ambivalan duygular deneyimleyen madde bağımlılarını değişime teşvik etme noktasında öne çıkmaktadır. Zorlayıcı olmaktan çok ikna edici, tartışmacı olmaktan daha destekleyici olan bu yöntemin amacı madde bağımlısı bireylerin içsel motivasyonunu artırarak kişileri değişime teşvik etmektedir. Bu derleme bildirinin amacı madde bağımlılığı alanında motivasyonel görüşme yönteminin uygulanması üzerine genel bir bakış sağlamak ve güncel veriler ışığında bir müdahale aracı olarak motivasyonel görüşmenin madde bağımlılığında etkinliğini değerlendirmektir. Bu bağlamda çalışmada, motivasyonel görüşme yöntemine ilişkin kavramsal çerçeve çizilecek olup madde bağımlılığının tedavi ve rehabilitasyon aşamalarında yöntemin nasıl kullanılabileceği ele alınacaktır. Ardından literatürde yer alan çalışmalar kapsamında motivasyonel görüşmenin madde bağımlılığında etkinliği tartışılacaktır.

Anahtar Sözcükler; Madde bağımlılığı, Terapi modelleri, Motivasyonel görüşme

*Sözel Bildiri***SOSYAL POLİTİKA EKSENİNDE MADDE BAĞIMLILARI VE BAĞIMLILIKLA
MÜCADELE****Özge Kutlu DÖNMEZ*, Umut AYDOĞDU****** Burdur İl Sağlık Müdürlüğü, Burdur/Türkiye, ozge.kutlu1@saglik.gov.tr**** Burdur Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Burdur/Türkiye, umut.aydogdu@ailevecalisma.gov.tr***ÖZET**

Madde bağımlılığı giderek yaygınlaşan küresel bir halk sağlığı sorunudur. Madde kullanımı nedeniyle suça karışma, cezaevine girme, eğitime devam etmeme gibi ögeler bağımlıların sosyal dışlanmaya maruz kalmasına, toplumsal kaynaklardan diğer bireylerle eşit olarak faydalanamamasına, temel hak ve hürriyetlerden mahrum kalmasına neden olmaktadır. Madde bağımlılarının toplumsallaşma sürecinde karşılaşmış oldukları bu sorunlar bağımlıların dezavantajlı bir grup olarak nitelendirilmesine sebep olmaktadır. Uyuşturucu madde kullanımı ve madde bağımlılığı yalnızca bağımlı kişiyi değil aynı zamanda toplumları sosyoekonomik, kültürel ve demografik açıdan olumsuz etkilemektedir. Her ülke kendi ekonomik, kültürel ve sosyal dinamikleri bağlamında sorunla mücadele etmek için çeşitli politikalar geliştirmektedir. Bu çalışmanın amacı güncel veriler ışığında sorunun farklı ülkeler açısından görünümünün incelenmesi ve uygulanan politikaların irdelenmesidir. Bu bağlamda çalışmanın ilk bölümünde madde bağımlılığına kavramsal bir bakış sağlanarak ülkemiz açısından sorunun boyutu mevcut veriler ışığında ele alınacaktır. Ardından madde bağımlılığı ile mücadelenin temel aktörleri ortaya koyularak ülkelerin sorun ile mücadele noktasında geliştirildiği politikalar incelenecektir. Son bölümde ise madde bağımlılığı ile mücadele sorununun çözümüne katkı sunacağı düşünülen hak temelli, sürdürülebilir sosyal politika örnekleri sunulacaktır.

Anahtar Sözcükler; Bağımlılık, Madde bağımlılığı, Sosyal Politika

*Sözel Bildiri***ERKEK MEME KANSERİ HASTALARININ KLİNİK VE PATOLOJİK
ÖZELLİKLERİ****Selin Aktürk ESEN¹, Doğan UNCU¹**¹Ankara Şehir Hastanesi, Tıbbi Onkoloji Bölümü**ÖZET**

Amaç: Bu çalışmada erkek meme kanseri hastalarının klinik ve patolojik özelliklerini incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** 2005-2019 yılları arasında, Ankara Numune Eğitim Araştırma Hastanesi ve Ankara Şehir Hastanesi'ne meme kanseri tanısı ile başvurmuş erkek hastaların dosyaları retrospektif olarak tarandı. Yaş, komorbidite varlığı, patolojik özellikleri ve aldıkları tedaviler analiz edildi. **Bulgular:** Toplam 18 hasta verisi elde edildi. Hastaların yaş ortalaması 61 yıl idi. Ortalama tümör çapı 2 cm idi. Hastaların %94,4'ü invaziv duktal karsinom morfolojisine sahipti. Tanıda de novo metastatik hasta tespit edilmedi. Hastaların %72,2'si cT0-T1-T2, %39'u cN0 idi. %17,6'sı evre 1, %41,2'si evre 2 ve %41,2'si evre 3 hastalığa sahipti. Nüks metastaz gelişen 3 hastada kemik metastazı, 1 hastada akciğer metastazı, 1 hastada lenf nodu metastazı ve 1 hastada multimetastaz bölgesi tespit edildi. Hastaların %72,2'si HR pozitif, %22,2'si HER2 pozitif. 1 hasta (%5,6) neoadjuvan tedavi aldı. 6 hasta (%33,3) adjuvan radyoterapi, 12 hasta (%66,7) adjuvan kemoterapi aldı. (tablo-1) Tüm grupta medyan genel sağ kalım, 4,4 yıl (3,8-21,2) idi. (figür-2) **Sonuç:** Erkek meme kanseri, erkeklerdeki tüm malignitelerin <%1'ini ve tüm meme kanserlerinin yaklaşık %1'ini oluşturur. Son 25 yılda erkek meme kanseri insidansı >%26 oranında artış göstermiştir. Ortalama tanı yaşı 67'dir. Erkeklerde meme kanseri farkındalığının düşük olması ve rutin tarama programının olmaması nedeniyle, meme kanserinin erkek hastalarda daha ileri evrede tanı aldığını belirten çalışmalar bulunmaktadır. Ancak, erkek meme kanseri hastalarının %3,8'inin de novo metastaz ile başvurduğunu belirten karşıt görüşlü çalışmalar da mevcuttur. %85-90'ını invaziv duktal karsinom oluşturmaktadır. 1500 hasta ile yapılan bir çalışmada hastaların %99'u ER pozitif, %81 PR pozitif, %8,7'si HER2 pozitif tespit edilmiştir. Bu çalışmada nadir görülen erkek meme kanserinin klinikopatolojik özellikleri tek merkez deneyimi olarak sunulmuştur ve nadir görülen bu kanser tipine dikkat çekilmiştir.

*Sözel Bildiri***ACRYLAMIDE EXPOSURE AND RISK ASSESSMENT FROM CONSUMPTION OF
BABY FOODS: TURKEY****Burhan BAŞARAN***Recep Tayyip Erdogan University, Ardeşen Vocational School, Department of Travel, Tourism and Recreation Services, Rize, Turkey. burhan.basaran@erdogan.edu.tr***ABSTRACT**

Acrylamide, which is defined as a probably carcinogenic compound for humans by the International Cancer Research Center, is present in different levels in many foods in our daily diet. The babies are more vulnerable to dietary contaminants compared to adults, and it is considered that they are exposed more to the acrylamide. The study aims to determine the exposure of acrylamide caused by the consumption of baby foods in babies aged between 0–36 months and to analyze it in terms of health. The data on acrylamide levels of baby foods were taken from the literature. The consumption characteristics of baby foods were determined using a retrospective 24-h dietary recall questionnaire. The exposure was calculated according to the deterministic model. The findings were evaluated according to target hazard quotient (THQ) and carcinogenic risk (CR) model. 329 babies were reached within the scope of the study. The average acrylamide levels of infant formulas and baby biscuits range between 13–251 and 75.1–411 µg /kg, respectively. The total acrylamide exposure was calculated as 0.21, 1.74, 1.16, and 1.33 µg/kg body weight (bw)/day for babies aged 0–6, 7–12, 13–24, and 0–36 months, respectively. The food that contributes to the highest exposure is baby biscuits. In the statistical analysis, the total acrylamide exposure of the 0–6 month age group was significantly lower than the total acrylamide exposure levels in the other age groups. THQ and CR values for all age groups are <1 and $>1 \times 10^{-4}$, respectively. The findings indicate potential health risk for babies. This research on acrylamide exposure of infants ranging in age from 0 to 36 months in Turkey is the first study that has evaluated it based on actual data.

Keywords: Baby food, Acrylamide, Acrylamide exposure, THQ, Carcinogenic risk.

*Sözel Bildiri***HEMOSTASIS CONTROL IN ENDODONTIC SURGERY: A COMPARATIVE
STUDY OF HEMCON DENTAL DRESSING VERSUS CALCIUM SULFATE AND
VERSUS EPINEPHRINE IMPREGNATED COTTON PELLETS****Turgut Yağmur YALÇIN***, **Seçkin DİNDAR****

* *İstanbul University, Dentistry Faculty, Department of Endodontics, İstanbul, Turkey,
yagmuryalcin@istanbul.edu.tr.*

** *İstanbul University, Dentistry Faculty, Department of Endodontics, İstanbul, Turkey,
sdindar@istanbul.edu.tr.*

ABSTRACT

Background: Hemostasis control is essential for the success of endodontic surgical procedures, because it improves vision in the surgical site, minimizes the operating time, and is a requirement for placement and setting of retrograde filling. **Aim:** The aim of the study was to compare hemostatic efficacy obtained with the use of 3 hemostatic agents during periapical surgery. **Methods:** Thirty teeth in 29 healthy patients were included in this study. Hemostasis was attempted by using HemCon Dental Dressing (HDD group), Calcium Sulfate (CaS group) and epinephrine-impregnated cotton pellets (RECP group). The hemostatic efficacy was determined by using the following scores: 0 (no hemorrhage control, continuous or intermittent bleeding that compromised retrograde filling procedures), 1 (slight but apparent intermittent bleeding that persisted after the application of material), and 2 (complete hemorrhage control providing a dry surgical field). **Results:** In CaS and RECP groups, 5 cases were categorized with a score of 2, 4 cases with a score of 1. In HDD group, 6 cases were categorized with a score of 2, 3 cases with a score of 1. In all groups, one case was categorized with a score of 0. **Discussion and Conclusion:** The use of HemCon Dental Dressing and Calcium sulfate eliminated the bleeding in the surgical crypt, with a good level of hemostasis. Further investigation on these materials, they can be found to be the materials to replace epinephrine-impregnated cotton pellets

Key Words: Calcium Sulfate, Periapical surgery, HemCon Dental Dressing, Hemostasis

Sözel Bildiri

**THE EFFECT OF SOCIO-DEMOGRAPHIC FEATURES AND PERCEIVED
SOCIAL SUPPORT ON TREATMENT COMPLIANCE IN PATIENTS WITH
MULTIPLE SCLEROSIS**

Gizem Yağmur YALÇIN*, **Ayşe BEŞER****

* *Florence Nightingale Faculty of Nursing, Istanbul University-Cerrahpasa, Istanbul, Turkey,
gvizviz@gmail.com*

***Koç University, Faculty of Nursing, İstanbul, Turkey, aysebeser@ku.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Multiple sclerosis (MS) is a severe immunologic disease treated with various disease-modifying drugs. However, almost one-third of the patients comply poorly with their treatments. Social support and demographic features may affect drug compliance. **Aim:** This study is a cross-sectional study which evaluates the relationship between the socio-demographic features and social support of MS patients with their treatment compliance. **Methods:** We collected data on socio-demographic characteristics, and employed perceived social support scale, and treatment compliance scale. We analyzed the relationships between the three scales' scores. **Results:** We included 155 female, 45 male patients in our study. The mean age of the patients was 36.3 ± 11.8 (\pm standard deviation). The rate of noncompliant patients was 15.5% and 56.0% showed moderate-level compliance with their treatment. The mean multi-dimensional perceived social support score was 62.3 ± 18.8 . The only socio-demographic feature that impacts the social support and special person subscale scores was the marital status. We found that married patients had significantly more social support and were significantly higher than divorced patient ($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** This study shows that socio-demographic features and perceived social support does not affect the MS patients' compliance with their treatments. Studies with larger patient groups with low perceived social support are needed. On the other hand, this suggest that compliance is more dependent on personal factors such as disease perception and beliefs of patients than social support .

Keywords: Multiple sclerosis, treatment compliance, perceived social support

*Sözel Bildiri***COVID 19 HASTALARINDA D VİTAMİNİ, B12 VİTAMİNİ VE FOLİK ASİT
EKSİKLİĞİ SIKLIĞI VE COVID 19 ENFEKSİYONU İLE İLİŞKİSİ****Adem DURMAZ* Muammer YILMAZ******Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye
adem.durmaz@ksbu.edu.tr**** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye,
zerkesa@gmail.com***ÖZET**

Amaç: Dünya dalgalar halinde yayılan ve yeni gelişen mutasyonlarla, aşılı ve tedavileri sorgulanan bir pandemi yaşamaktadır. Kandaki vitamin düzeyleri ile Covid-19 hastalığı arasında bir ilişki olup olmadığı öğrenmek amacıyla bu çalışma planlanmıştır **Yöntem:** Bu vaka-kontrol çalışması, Nisan-Temmuz 2021 tarihleri arasında, Aile Sağlığı Merkezinde COVID 19 tanısı ile takip edilen 90 hasta ile aynı yaş grubunda ve son bir ay içerisinde herhangi bir COVID 19 bulgusu göstermeyen 91 kişi olmak üzere, toplam 181 kişi üzerinde yapıldı. PCR (+) olan kişiler COVID 19 kabul edildi. PCR (-) ve/veya COVID 19 enfeksiyonu belirtileri olmayanlar kontrol grubuna dahil edildi. Çalışmaya alınan kontrol grubundaki tüm kişilerin yakınmaları sorgulandı. COVID 19 enfeksiyonu belirtileri ateş, öksürük, nefes darlığı, baş ağrısı, boğaz ağrısı, ishal, tat ve koku almada azalma olarak kabul edildi. Çalışma grubunun son 6 ay içinde kan vitamin düzeyleri, ulusal sağlık veri sisteminden alınmıştır. 25(OH)vitamin D düzeyi <20 ng/mL D vitamini eksikliği, 20-30 ng/mL D vitamini yetersizliği, >30 ng/mL normal olarak kabul edildi. Serum B12 vitamin düzeyi <200 pg/ml alt düzey olarak kabul edildi. Serum folik asit düzeyi <2ng/ml değerler eksiklik olarak değerlendirildi. **Bulgular:** Çalışmaya alınan 181 kişinin yaş ortalaması 54,19±12,78 idi. 71'si (%39,2) erkek 110'u (%60,8) kadındır. Ölçülen değerlerin ortalaması D vitamini için 19,16±12,57 (OR:1.115 GA%95:1.001, 1.242), B12 vitamini için 269,28±155,61, folik asit için 10,68±20,73'dir. Covid 19 olan hastalarda D vitamini ortalaması 17,41±12,83 olmayan hastalarda 20,83±12,15 bulunmuştur. Covid 19 olan hastalarda B12 vitamini ortalaması 276,72±193,85 olmayan hastalarda 262,34±109,13 bulunmuştur. Covid 19 olan hastalarda folik asit ortalaması 9,75 ±4,22 olmayan hastalarda 11,58±28,89 bulunmuştur. D vitamini eksik/yetersiz olanların 81'inde (%51,6) Covid 19 görülürken D vitamini normal olanların 6'sında (%28,6) Covid 19 görülmüştür. (OR: 1.115 GA%95:1.001-1.242). **Tartışma ve sonuç:** D vitamini eksikliği olanlarda ve folik asit düzeyi düşük olanlarda Covid-19 enfeksiyonu daha sık görülmektedir. Covid 19 ile B12 vitamini arasında ilişki bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: D vitamini, Folik asit, B12 vitamini, Covid-1

*Sözel Bildiri***COVID-19'DA, SİGARA KULLANMA ALIŞKANLIĞI İLE İYİLEŞME SÜRELERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN ARAŞTIRILMASI****Adem DURMAZ* Muammer YILMAZ****

*Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye
adem.durmaz@ksbu.edu.tr

** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye,
zerkesa@gmail.com

ÖZET

Amaç: Covid-19 hastalığını hafif ayaktan geçirip iyileşen bireylerde, sigara kullanma oranlarının ve iyileşme sürelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Kütahya'da Temmuz 2021 itibarıyla yaklaşık 64000 kişi bu hastalıktan etkilenmiştir. %95 doğruluk payı %5 yanılma oranı ve %50 prevalansla en küçük örneklem sayısı 315 kişi hesaplanmıştır. Bu kişilere telefon ile ya da yüz yüze görüşme yöntemi ile ulaşılarak gönüllülük esasıyla bir anket uygulanmıştır. Çalışma Temmuz-Ağustos 2021 tarihleri arasında uygulanmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların 124'ü (%39,4) kadın, 191'i (%60,6) erkekti. Ortalama yaşları 38.86 ± 13.855 yıl (min:18 yıl, Max:88 yıl) idi. 165 katılımcı (%52,4) üniversite mezunuydu. Katılımcıların 283'üne (%89,8) RT-PCR tanısı kondu. Katılımcıların %37,5 (n:118) sigara kullanmıyor, %37,5'i (n:118) sigara kullanıyor ve %25.1'i (n:79) sigarayı bırakmıştı. Sigara içmeyenlerin %85.6 (n:101) i 14 gün içinde, %11.9 (n:14)'ü 15-29 günde ve %2.5 (n:3)'ü 30 gün ve üzeri bir zamanda iyileştiği saptandı. Sigara kullananların %92.4 (n:109)'u ilk 14 günde,%7.6 (n:9)'u 15-29 günde iyileştiği saptandı. Sigarayı bırakan hastalarında %84.8 (n:67)'si ilk 14 günde, %11.4 (n:9)'u 15-29 günde ve %3.8 (n:3)'ü 30 gün ve üzeri bir zamanda iyileştiği saptandı (Tablo 1). Sigara içme alışkanlığının iyileşme süresi üzerine etkisi incelendiğinde, istatistiksel olarak bir ilişki olmadığı saptandı (p=0,071). **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamızda sigara alışkanlığı ile Covid-19 iyileşme süreleri arasında ilişki bulunamadı. Sigara alışkanlığının Covid-19 prognozunu olumsuz etkilediğine dair çalışmalar bulunmaktadır. Araştırmamızın sonuçları literatür ile uyumlu bulunmadı. Çalışmamızda ele alınmayan ancak Covid-19 iyileşme süresini etkileyebilecek diğer faktörlerin etkisinin de değerlendirildiği araştırma yapılması uygun olacaktır.

Anahtar kelimeler: Sigara, Sigara alışkanlığı, Covid-19, İyileşme süresi, Etki

Sözel Bildiri

KARTALKAYA BARAJ GÖLÜ VE ÇEVRESİNDE YAŞAYAN MOLLUSCA TÜRLERİ

M. Zeki YILDIRIM¹, A. Çağlan GÜNAL²

1 Bucak School of Health, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey

2 Department of Biology Education, Gazi University, Ankara, 06500, Turkey

ÖZET

Background: Kartalkaya Dam (Pazarcık-Kahramanmaraş), where malacofaunistic research was carried out for the first time, is a body type earth-rock fill dam built on the Aksu River for irrigation, drinking water supply and flood control. **Aim:** The aim of this study is to determine of Mollusca species od dam lake. **Methods:** Empty shell samples transported to the shores were collected manually at the stations selected to represent the Dam Lake. Again, collection was made by hand in shallow areas, and collection was made with the help of snorkel at depths up to 0-6 meters. In terrestrial environments, samples were collected by hand in suitable habitats. **Results:** Species of *Dreissena caputlacus* SCHÜTT and *Unio delicatus* I. Lea, 1863 species belonging to the Bivalvia were determined to be distributed at stations representing the Dam Lake; *Pseudochondrula arctespira* (MOUSSON 1874), *Pene kotschy* (L. Pfeiffer 1854), *Eopolita protensa* (A. Férussac, 1832), *Bulimulus corneus* (Sowerby, 1833), *Xeropicta derbentina* (Krynicky, 1836), *Eobania vermicula* (OF Müller, 1774) and *Helix (Helix) lucorum* Linneaus, 1758 species belong to Gastropoda were determined at the terrestrial habitats around the dam lake. **Discussion and Conclusion:** Bivalvia species living in the dam are the species that have been moved from the river systems feeding the dam and have adapted to the lake. The species that spread in terrestrial habitats are generally xeric species of the North East Toros Mountains.

Anahtar Kelimeler: Mollusca, Bivalvia, Gastropoa, Kartalya Dam Lake

*Sözel Bildiri***JAPONYA’NIN AFET PROFİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ****İrem TURA***Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi***ÖZET**

Yenilikleri, yatırımları, eğitimleri ve geçmişteki hatalardan ders çıkarma kabiliyeti Japonya’yı afetlere en hazır ülkelerden biri haline getirmiştir. Geçmişten günümüze Japonya büyük ölçüde can kaybı, yaralanma ve mal kaybına yol açan doğal, teknolojik ve insan kaynaklı afetlerle sık sık karşı karşıya kalmıştır. Japonya gerek bulunduğu coğrafi konumu nedeniyle gerekse bulunduğu ada ülkesi olmasından dolayı afetlere açık hale gelmesinden dolayı bir afetten sonra ikinci bir afetin yaşanması ve sürekli afetlere maruz kaldığı için afet ülkesi profiline sahip olmuştur. Japonya aktif fay hatları üzerinde olması sonucunda birçok depreme maruz kalmakla beraber bunun sonucunda da birçok tsunami yaşanmaktadır ve ülkede bulunan volkanik dağların varlığı da Japonya’nın afetler konusunda sürekli çalışması gerektiğini bir kez daha gözler önüne sermektedir. Ülkemizde olduğu gibi Japonya da Japonlar geçmişte yaşadıkları afetlerden ders çıkararak önemli adımlar atmaktadır. Ülkenin afetselliği ve geçmiş yıllarda yaşanan afet tecrübeleri, birikimleri ve sürekli canlı tutulan afet bilinciyle hareket ederek yaşanabilecek her türlü afete karşı ciddi önlemler alarak yaşanabilecek can, mal ve ekonomik kaybı en aza indirme yaklaşımları sergilemektedirler. Afetler için yapılan çalışmalarda daha çok bu bağlamda risk yönetimi evresinde karşımıza çıkıp yani afet öncesi döneme daha çok ağırlık verildiğini görmekteyiz. Ülkemiz adına bizde Japonların afete karşı olan yaklaşım ve tutumlarını örnek alarak afetlere hazırlık ve afet bilinci oluşması konusunda birçok çalışma yapmaktayız. Bu makalede Japonya’nın afet profili ve afetlere karşı yaptıkları çalışmalar hakkında genel bir bilgi vermek amacıyla hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Japonya, Afet profili, Afet çalışmaları.

*Sözel Bildiri***IDENTIFICATION OF MICROBIAL PROFILES OF HOMEMADE YOGURT VIA
NEXT-GENERATION SEQUENCING****Ali SOYUCOK***

* Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Dairy Products and Technologies Application and Research Center,
Burdur, Turkey, asoyucok@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Background: Yogurt is a commonly consumed dairy product and has historically a long background. Lactic acid bacteria (LAB) are responsible for Yogurt production. LAB are widely used as probiotics and as starter cultures. **Aim:** The aim of this study is to metagenomic analysis of the microflora in homemade yogurt by 16s DNA sequencing technique. **Methods:** Homemade yogurt was aseptically carried to lab. Total DNA was extracted from yogurt. Amplicon PCR studies from total DNA samples were carried out using primers containing bacteria-specific universal 16S rRNA V3-V4 gene regions adapter DNA sequences and following the 16S metagenomic library preparation protocol. Sequences obtained from the Next Generation DNA Sequencing system were analyzed using 16S Metagenomics software and bacterial diversity in the samples was determined from the kingdom level to the species level. **Results:** *Streptococcus* and *Lactobacillus* were dominant bacteria in homemade yogurt. In addition to these genus, *Pediococcus* was also determined. Pathogen microorganism was not observed in homemade yogurt. **Discussion and Conclusion:** Pathogen microorganism was not encountered in homemade yogurt via new generation sequencing method, which is not a culture-based method. Moreover, NGS indicate that presence of new potential probiotic cultures homemade yogurt. Isolation, identification, determination of probiotic and technological properties of these cultures may match related scientific gaps.

Key Words: Homemade, yogurt, microbial diversity, microbiota

Sözel Bildiri

PREMATÜRE RETİNOPATİSİNDE İNTRAVİTREAL ANTI-VEGF TEDAVİ SONUÇLARIMIZ VE NÜKS ORANLARI

OSMAN AHMET POLAT

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları ABD, Kayseri. osmanahmet@gmail.com

ÖZET

Giriş: Prematüre retinopatisi uygun tarama muayeneleri ile zamanında tespit edilip tedavi edilmediğinde bilateral kalıcı körlük ile sonuçlanabilecek ciddi bir patolojidir. Tedavide lazer fotokoagulyasyon ve intravitreal anti-VEGF(vascular endothelial growth factor) uygulamaları kullanılabilir. **Amaç:** Prematüre retinopatisi(ROP) tanısıyla kliniğimizde intravitreal anti-VEGF tedavisi uygulanan hastalarımızın sonuçlarını sunmak ve iki farklı anti-VEGF ilacın nüks oranlarını karşılaştırmak. **Yöntem:** 2020-2021 yıllarında prematüre retinopatisi nedeniyle intravitreal anti-VEGF uygulanmış (bevacizumab veya ranibizumab) ve en az 3 ay süreli ile düzenli takipleri olan 41 hasta çalışmaya dahil edildi. Hastaların doğum haftaları, kiloları, ROP evresi , agresif ROP varlığı ve uygulanan anti VEGF ajanlar kaydedildi. Takiplerinde nüks gelişen hastalar tespit edildi. **Bulgular:** Hastaların ortalama doğum haftası 28,2 (24-34) ve ortalama doğum ağırlığı 1200 ± 342 gram idi. 15 (%36) hastada agresif prematüre retinopatisi (AROP) mevcuttur. 29 hastaya intravitreal bevacizumab (0.025ml) ve 12 hastaya ranibizumab (0.0.25ml) uygulandı. İntravitreal ranibizumab uygulanan 4 hastada (%33) ve bevacizumab uygulanan 2 hastada (%7) takiplerde retinopati nüks ettiği görüldü. Tüm hastalar göz önünde alındığında anti-VEGF tedavilerimizde nüks oranı %15 olarak bulundu. Ranibizumab uygulanmış hastalarda nüks oranı yaklaşık 4 kattan fazla tespit edildi ve bu fark istatistiksel olarak anlamlı idi ($p=0.03$). AROP gelişen hastalarla diğer hastalar arasında nüks oranı açısından anlamlı fark izlenmedi($p=0.58$). **Tartışma ve sonuç:** Anti-VEGF ajanlar tüm dünyada ve ülkemizde uygun hastalarda prematüre retinopatisi tedavisinde kullanılmaktadır. Bununla birlikte anti-VEGF ajanlarda nüks önemli bir sorundur. Hangi anti-VEGF ajanın kullanılacağı ile ilgili literatürde fikir birliği yoktur. Sonuçlarımız her ne kadar hastaya sayısı az olsa da, ranibizumab ile nüks oranları bevacizumab ile karşılaştırıldığında daha fazla oranda görülmüştür. Bu nedenle klinik pratiğimizin ilerleyen aşamalarında bevacizumab daha öncelikli kullanılmıştır. Prematüre retinopatisinde anti-VEGF tedavi ve ajan seçimlerinde nüks oranları önemli olabilir.

Anahtar kelimeler: Prematüre retinopatisi, ROP, anti-VEGF, intravitreal, nüks

Sözel Bildiri

THE EVALUATION OF IN-HOSPITAL AND LONG-TERM MORTALITY IN PATIENTS WITH ST-SEGMENT ELEVATION MYOCARDIAL INFARCTION WHO UNDERWENT PRIMARY CORONARY ANGIOGRAPHY DURING ON-HOURS AND OFF-HOURS

Mehmet Koray ADALI

Department of Cardiology, Pamukkale University Faculty of Medicine, Denizli

ÖZET

Background and Aim: There are controversial data on the time of primary coronary angiography (PCA), the success of the procedure, and its effects on clinical outcomes and mortality in patients presenting with ST-segment elevation myocardial infarction (STEMI) during and out of working hours. The aim of this study was to assess the impact of the admission time (on-hours vs off-ours) on in-hospital and long-term all-cause mortality in STEMI. **Methods:** A total of 277 patients who were admitted with a diagnosis of STEMI between January 2013 to June 2019 and underwent PCA were included retrospectively. Clinical characteristics, medication, laboratory results, and coronary angiography records of the patients were obtained from the hospital database. Patients or their relatives were called by phone and mortality data were obtained. Patients were classified into two groups as those who underwent PCA on-hours (08:00 AM until 05:00 PM on weekdays) and those who underwent PCA off-hours admission (05:00 PM until 08:00 AM on weekdays and 24 h on weekends and holidays). **Results:** The mean age of the patients was 62.5 ± 12.9 and 76.9% were male. One hundred thirty patients were in the on-hours PCA group and one hundred forty-seven patients in the off-hours PCA group. Baseline characteristics, gender, risk factors except for hyperlipidemia, prior medication, MI localization, culprit coronary artery, PCA results, laboratory results except for platelet count, and left ventricular ejection fraction were similar in both groups. Medical contact to PCA duration was longer in the off-hours PCA group (<0.001). Despite this delay, in-hospital and long-term all-cause mortality were not different during the median follow-up period of 42.6 ± 24.5 months. **Conclusions:** This study is in line with previous studies showing that there is no difference between in-hospital and long-term mortality in STEMI patients whose PCA performed on-hours or off-hours.

*Sözel Bildiri***COVID 19'UN AORT TUTULUMLARININ ARAŞTIRILMASI****Serpil ŞAHİN****ÖZET**

Giriş ve amaç: Korona virüs hastalığı 2019 (COVID-19), yaklaşık 2 yıldır gündemde olan her geçen gün farklı klinik özellikleri keşfedilen bir hastalıktır. Mevcut bilgiye göre; COVID-19 genellikle solunum semptomlarına neden olsa da; hastalığa bağlı hipoksi, immobilizasyon, hiperinflamasyon, çeşitli bölgelerde hem arteriyel hem de venöz tromboza neden olmaktadır. Ancak arter trombozu hem nadirdir hem de arteriyel trombozun kesin mekanizması aydınlatılmayı beklemektedir. Ayrıca bu hastalığın aort tutulumlarına dair yeterli literatür bilgisi henüz oluşmamıştır. Bu komplikasyonun insidansı da net değildir. Bu çalışmada literatürün COVID 19 hastalarında aort tutulumu açısından değerlendirilmesi amaçlandı.

Materyal metod: Bu sunumda; literatürün COVID 19 ve aort tutulumu açısından değerlendirilmesi amaçlandı. Koronavirüs çalışmalarının özel olarak takip edildiği Medline'a ait Lit COVID veri tabanında arama yapıldı. **Bulgular:** Yapılan tarama sonucunda sınırlı literatür bilgisine ulaşıldı. COVID 19'un esas olarak inen torasik ve abdominal aortu etkilediği ve birkaç aortik ark trombüsü vakası bildirilmiş olduğu saptandı. Bildirilmiş vakaların çoğu erkek cinsiyette olup, infra-renal aort, desenden torasik aort tutulumları gibi nadir tutulumlar mevcuttur. Vakaların bir kısmına trombektomi denenmiş olsa da mortalite oranlarının oldukça yüksek olduğu saptandı. **Sonuç:** COVID 19 hastalarında artan sayıda aort tutulumları nadir bildirilmekte olup, oldukça mortal ve komplikasyonlara seyredebilecek bu hastalık tutulumu hakkında acil çalışmalara ihtiyaç vardır. Hastaların çoğunun erkek cinsiyette olması da ilgi çekicidir. Bu durumun ayrıntılı bir şekilde araştırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID 19, aort; SARS-COV-2.

*Sözel Bildiri***AN ANALYSIS OF THE FACTORS THAT INFLUENCE NURSING CARE
PLANNING IN INTENSIVE CARE UNITS****Handan KARTAL 1***, **Tuğçe ÇAMLICA 2****, **Ali ÖZKAN 3******Süleyman Demirel University Research Hospital, Turkey, Isparta
*fdr1453@gmail.com, ** tugceayar@gmail.com, *** aliozkan@sdu.edu.tr***ABSTRACT**

Aim: This study aims to investigate the missed nursing care in an adult intensive care unit at a university hospital and the factors that influenced the nursing care planning. **Method:** This study was designed as a descriptive and cross-sectional study and it was conducted with 78 nurses working in adult intensive care units of a university hospital. The study data were collected with a Personal Information Form and the Misscare Scale. The study data were analyzed with SPSS 25.0 and the data were assessed with descriptive statistical methods (mean, standard deviation, frequency) as well as Mann Whitney U and Kruskal Wallis Test. **Conclusion:** The study results suggested that labor resource subdimension indicated differences depending on the duration of service in intensive care units (U:989,50, p<0,05). The results also pointed out that the most frequently missed nursing care service (not always) was noted to prepare the food for self-nourishing patients (60.3%) and the least frequently missed nursing care service was found to follow up the input and the output of the patients (48,7%). It was also reported that the major cause of missed nursing care services was the lack of nursing staff in the unit (84,6%). **Results:** In light of the study results, it was concluded that nurses working in intensive care units prioritized certain care interventions. In other words, they prioritized services that they considered urgent or necessary and they missed other care interventions. It was additionally found that the major causes of missed nursing care services were the lack of nursing staff and other employees and a sudden increase in the number of patients or in density of patients in the intensive care units.

Keywords: Nurse, Nursing care, intensive care, missed.

*Sözel Bildiri***TUMOR-DERIVED FVII PROMOTES BREAST CANCER PROGRESSION VIA
REGULATING ANGIOGENESIS AND METASTASIS****Begüm Kocatürk^{1,2}, Chantal Kroone³, Chris Tieken⁴, Henri H. Versteeg⁵**¹*Eindhoven Laboratory for Experimental Vascular Medicine, Department of Internal Medicine, Leiden University Medical Center, 2333 ZA, Leiden, The Netherlands, be.kocaturk@gmail.com*²*Department of Basic Oncology, Hacettepe University Cancer Institute, 06100, Sıhhiye, Ankara, Turkey, be.kocaturk@gmail.com*³*Eindhoven Laboratory for Experimental Vascular Medicine, Department of Internal Medicine, Leiden University Medical Center, 2333 ZA, Leiden, The Netherlands, C.Kroone@lumc.nl*⁴*Eindhoven Laboratory for Experimental Vascular Medicine, Department of Internal Medicine, Leiden University Medical Center, 2333 ZA, Leiden, The Netherlands, chris.tieken@gmail.com*⁵*Eindhoven Laboratory for Experimental Vascular Medicine, Department of Internal Medicine, Leiden University Medical Center, 2333 ZA, Leiden, The Netherlands, H.H.Versteeg@lumc.nl***ABSTRACT**

Background: Thrombotic complications observed frequently in cancer patients indicating dysregulated expression of coagulation factors in tumor milieu. **Aim:** This study aims to explore if coagulation factor VII(FVII) is involved in breast cancer progression. **Methods:** Tumor tissues from a cohort of 369 breast cancer patients were stained for FVII and the association of FVII levels with clinical parameters were analyzed. In addition, FVII is overexpressed in breast cancer cell lines and their behaviour from a point of metastatic and angiogenic capacity were examined in an *in vivo* and *in vitro* setting. **Results:** Through patient cohort analysis, we showed that FVII levels were positively associated with tumor grade, T-status, distal metastasis and overall survival. Overexpression of FVII in breast cancer cell lines resulted in increased expression of metastatic mediators which in turn promoted migratory and invasive capacity of cells. Next, we assessed the impact of FVII on tumor growth in an orthotopic breast cancer model. We observed that tumors with high FVII expression yielded significantly larger tumors with increased vessel density and metastatic potential. **Discussion and Conclusion:** Our study uncovered the crucial role of FVII in breast cancer progression and underlined the possibility of its use as a biomarker or therapeutic target. However, its key role in the coagulation cascade needs to be considered and a targeted therapy rather than a systemic one might be more suitable.

Anahtar Kelimeler: Oncology, Breast cancer, FVII, Angiogenesis, Metastasis, Medical Biology

*Sözel Bildiri***ANTİK ÇAĞ'DA YEMEK KÜLTÜRÜ****Ekin ORAKÇAL**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Arkeoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, eknorakcal@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Burdur, Türkiye, eknorakcal@gmail.com*

ÖZET

Bu çalışma, Antik Çağ'da Yemek Kültürünü incelemek amacı ile hazırlanmıştır. Ortaya konan çalışmada öncelikle Antik Çağ'da Yemek Kültürü genel hatları ile incelenmiş olup daha sonra Antik Çağ Mutfağı, Antik Yunan Toplumunda Beslenme ve Mutfak son olarak da Roma Toplumunda Beslenme ve Mutfak konuları ele alınarak araştırmalar ışında sizlere aktarılmaya çalışılmıştır. Bu araştırmaya, bilgilerin toplanıp birleştirilmesi ve daha sonra değerlendirme ve çıkarımlar yapılarak konunun irdelenmesi ile son verilmiştir. Çok geniş bir literatür taraması ve bulunan kaynaklar eşliğinde bu araştırma süresince konu ana hatlarıyla anlatılmış, çok fazla ayrıntıya girilmeyerek kısa bilgiler sunulmuştur. Antik Çağ'dan bu yana yaşam hava, su ve besin üzerine kuruludur. Besine ulaşmak, birçok canlı gibi insan içinde bir takım uğraşlardan geçer. İlk çağlardan bu yana besin bulmak için uğraşan insan bazı buluşlarıyla diğer canlılardan ayrılırmıştır. Ateş yakarak yiyeceğini pişirmiş, depolamaya, üretmeye başlamış; böylelikle hem besin miktarı hem de çeşitliliği yönünden, doğadan daha fazla yarar sağlayabilmiştir. Fakat besinlerdeki çeşitlilik bir süre sonra karın doyurmaktan çok tat almaya yöneltmiştir. Hazırlanan yemeklerde coğrafi etkenler büyük rol oynamıştır ve bununla birlikte bölgesel / yöresel “mutfaklar” ortaya çıkmıştır. Yunanlar ve Romalılar yemeğe karşı artan ve gelişen bir ilgi beslemişlerdir. Bunun sonucu olarak da yeni yiyeceklere ve deneyimlere açık olmuşlardır. Sonuç olarak; Mutfak ve sofrası kültürünün eski Yunan ve Roma toplumlarına özgü tarafını tanıtan kaynaklar zengindir. Hemen her yazar bu konuya doğrudan veya dolaylı bir şekilde değinmiştir. Bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır; Birinci bölümünde; “Antik Çağ'da Yemek kültürü” ana hatları ile çalışılmıştır. İkinci bölümde; “Antik Çağ Mutfağı” başlığı altında kısaca o dönemlerden günümüze mutfağın gelişimi anlatılmıştır. Üçüncü bölümde “Antik Yunan Toplumunda Beslenme ve mutfak”, Dördüncü ve son bölümünde ise “Roma Toplumunda Beslenme ve Mutfak” konuları belirli başlıklar altında anlatmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yemek, Kültür, Yaşam, Mutfak.

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ERGENLERİN SAĞLIK GEREKSİNİMLERİ DEĞİŞTİ Mİ?

Arzu AKCAN*

* Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği AD, Antalya Türkiye,
aarzu@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Ergenlik; fiziksel, ruhsal, biyokimyasal ve sosyal yönden hızlı büyüme, gelişme ve olgunlaşmanın yaşandığı, çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemidir. Bu geçiş döneminde çeşitli risk eğilimleri ortaya çıkmakla birlikte Covid-19 pandemisinin de ergenler üzerinde etkileri olmuştur. **Amaç:** Bu derleme makalenin amacı Covid-19 pandemi sürecinde ergenlerin sağlık gereksinimlerini güncel literatür ışığında sunmaktır. **Yöntem:** Çalışmada, konu ile ilgili yapılmış çeşitli araştırmalar ele alınarak, Covid-19 pandemi sürecinde ergenlerin sağlık gereksinimleri incelenmiştir. **Bulgular:** Ergenlik risk alma eğilimleri, yaşamın ikinci on yılında, sigara, alkol ve madde kullanımı; güvensiz cinsel ilişki; besin değeri düşük, yağ ve kalori oranı yüksek besin maddeleri tüketme; sedanter (hareketsiz) yaşam gibi sağlıkla ilişkili olumsuz davranış ve tutumların edinilmesine ya da bir yaşam biçimi haline getirilmesine neden olabilmektedir. Sürekli büyüme ve gelişme içinde olmaları, okulun kendi evleri dışında toplu olarak buldukları ilk yer olması, bulaşıcı hastalıklar açısından risk altında olmaları, öğrenme gereksinimlerinin olması, kazalarla sık karşılaşmaları, eğitime açık olmaları, bunu çevrelerine de yayma eğiliminde olmaları, iletişim ve kişiler arası ilişkiler, sosyal medya ve internete olan ilgileri ise ergenlerin diğer özellikleri arasında yer almaktadır. Ancak pandemi süreci ile birlikte eğitim süreçlerinde ve sosyal hayatlarında aksama, hareketsizlik, yanlış beslenme, kilo alma, evdeki diğer aile üyeleriyle iletişim sorunları, teknoloji ve sosyal medyaya düşkünlük, uyku düzeninde bozulma, kaygı, korku, belirsizlik, depresyon, anksiyete ergenlerin hayatına giren diğer sorunlar oldu. **Sonuç:** Sonuç olarak ergenlerin sağlık gereksinimlerinde Covid-19 pandemi sürecinde çeşitli etkilenmeler olmuştur. Ergenlerde, sağlığı olumsuz etkileyen davranışların en önemli özelliğinin büyük oranda önlenemez olduğu unutulmamalıdır. Değişen dünya göz önünde bulundurularak ergenliğin her dönemine özgü sorunların açıkça tanımlanması ve uzun süreli olumsuz etkilerinin önüne geçilmesi için bir an önce girişimlerin başlatılması önemlidir. Bu girişimlerde de ergenler, ebeveynler ve öğretmenler ortak amaçlarla hareket ederse etkili sonuçlar alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ergen, Covid-19, Koronavirüs, Sağlık Gereksinimleri

Sözel Bildiri

ORTA DERECELİ AEROBİK EGZERSİZ UYGULANAN DUCHENNE MUSKÜLER DİSTROFİLİ MDX FARENİN KAS GÜCÜ TESTLERİNİN SAĞLIKLI FARELERLE KARŞILAŞTIRILMASI

Sılasu ARIKAN, Nuray ALACA, Merve AÇIKEL ELMAS, Güldal SÜYEN

Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi

ÖZET

Amaç: Mevcut çalışmada orta dereceli aerobik egzersiz uygulanan duchenne musküler distrofilili mdx farenin kas gücü testlerinin sağlıklı farelerle karşılaştırılması amaçlanmaktadır. **Meteryal ve Method:** Çalışmada 2 aylık 10 adet mdx fare ve sağlıklı 5 adet balb/c fare kullanılmış ve fareler beşer adet olarak üç gruba ayrılmıştır [sağlıklı kontrol (K), sedanter mdx fare (SM), mdx fare ve egzersiz (ME)]. ME grubu farelere 8 hafta boyunca yüzme egzersizi yapılmıştır. Egzersiz protokolünün bitiminden 24 saat sonra tüm hayvanlara iki ve dört ekstremiteli asma testi ile rotarod testi değerlendirmeleri yapılmıştır. İstatiksel olarak Jamovi Version 1.1.9.0 programı kullanılmıştır **Bulgular:** Grupların iki ve dört ekstremiteli asma testi ile rotarod testi sonuçları sırasıyla Grup K'de 500,00±0,10; 101,60±71,80; 204,40±84,00; Grup SM'de 45,00±17,80; 56,25±26,59; 75,5±62,04 ve Grup ME'de 108,3±57,73; 77,25±12,09; 177,5±78,27 saniye olarak bulundu. İki ekstremiteli asma testinde Grup K diğer gruplardan istatiksel olarak anlamlı iken ($p<0,001$), dört ekstremiteli asma testinde hiçbir grubun birbiri ile anlamlı bir farkı bulunmamaktaydı. ($p>0,05$). Rotorod testinde ise Grup SM diğer gruplara göre anlamlı olarak farklılık göstermekteydi (Grup ME için $p<0,05$, Grup K için $p<0,001$). **Sonuç:** Kas gücü testlerinden dört ekstremiteli asma testinin sağlıklı veya hastalıklı hayvanları ayıramadığı belirlenirken iki ekstremiteli asma testinde egzersiz yapan veya yapmayan mdx farede sağlıklı fareye göre düşüklük görüldü. Denge, koordinasyon ve kas gücü ölçümlerinde kullanılan ratorot testinde ise sağlıklı ve egzersiz uygulanan mdx fare, sedanter mdx fareye göre daha yüksek skorlar gösterdi.

Anahtar Sözcükler: Duchenne, mdx fare, egzersiz, denge, kas gücü

Sözel Bildiri

**EFFECTS OF TRANSPORTATION INDUCED STRESS IN
ELECTROCARDIOGRAPHY DATA AND BLOOD PARAMETERS IN KANGAL
AKKARAMAN SHEEP BREED**

Mustafa KOCKAYA

*Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Veterinary Physiology, 58140,
Sivas, Turkey, vet_mustafakockaya@hotmail.com*

ABSTRACT

Aim: The objective was to investigate the stress effects induced by transportation in blood parameters and in electrocardiography data in Kangal Akkaraman sheep breed. **Methods:** Clinically healthy 36 Kangal Akkaraman sheep were used in the study. Electrocardiography data from the sheep were obtained by holder device during the resting period, and during 30 minute and 120 minute transportation periods. Blood parameters were determined from serum samples obtained during resting period, and after 30 minute and 120 minute transportations. Statistical evaluations were conducted by using Paired Samples t-Test. **Results and Conclusion:** For each intergroup evaluation, significant differences were observed in the durations both PR to QT interval and P-wave, in the amplitude of P-wave, in heart pulse count per minute, and in glucose levels in serum samples. Significant differences were obtained for durations of both the QRS complex and T-wave in groups of resting and 30 min transportation, and of 30 min transportation and 120 min transportation. Significant differences were obtained for serum total protein, albumin, and creatinine levels in groups of resting and 120 min transportation, and 30 min transportation and 120 min transportation. No significant difference was obtained for serum blood urea nitrogen levels between study groups. This study is the first in literature where the effects of transportation induced stress in electrocardiography data and blood parameters in Kangal Akkaraman breed sheep were investigated.

Key words: Electrocardiography, Blood parameters, Kangal Akkaraman Sheep, Transportation

*Sözel Bildiri***THE EFFECTS OF THE USE OF A MASK ON FUNCTIONAL CAPACITY IN
CHILDREN AGED 10-12 DURING COVID-19 PANDEMIA****Merve YILMAZ MENEK***

** Istanbul Medipol University, Faculty of Health Sciences, Department of Physical Therapy and Rehabilitation,
Istanbul, Turkey, merveyilmaz@medipol.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Masks increase breathing resistance and carbon dioxide rebreathing and reduce oxygen uptake during physical activity. **Aim:** The aim of this study is to determine the effects of mask usage on six minutes walking test (6MWT) and 30-seconds sit to stand tests in children aged 10-12. **Methods:** The study was conducted with 60 children aged 10-12 years in Turkey. The research was applied between September- November 2021. The variables of the study were gender, age, six minutes walking test, 30-second sit to stand test. All evaluations were repeated with and without a mask. **Results:** There were 38 female and 22 male children and the mean age was 11.06 ± 0.86 . When the 6 MWT (with mask: 540.96 ± 70.50 , without mask: 575.33 ± 72.06 , $p=0.00$) and 30-seconds sit to stand test (with mask: 22.26 ± 8.80 , without mask: 25.70 ± 8.94 , $p=0.00$) assessments with and without a mask were compared, there was a statistically significant difference between them. **Discussion and Conclusion:** The use of a mask can imply an inspiratory and expiratory restraint and generate a feeling of discomfort in children. It causes an increase in the generated inspiratory and expiratory pressures and feeling fatigue. Therefore, it was shown in this study that wearing a mask causes a negative effect on functional capacity during activity.

KeyWords: Use of Mask, Covid-19, 6 Minutes Walking Test, 30-Seconds Sit to Stand Test

*Sözel Bildiri***COVID-19 PANDEMİSİNDE YAŞLI BİREYLERİN HEMŞİRELİK BAKIMI****Hilal PEKMEZCİ***Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi***ÖZET**

COVID-19; fiziksel ve psikolojik etkileri ile dünyaya yeni bir deneyim yaşatmaktadır. Küresel anlamda alınan tüm önlemlere ve aşı uygulamalarına rağmen pandemi yayılmakta ve ölüm sayıları her geçen gün artmaktadır. Şüphesiz ki toplumun pandemiden en çok etkilenen kesimi yaşlılardır. Yaşın ilerlemesi ile bağışıklık sisteminde görülen değişimler, birden fazla kronik hastalığın varlığı enfeksiyon hastalıklarının daha sık görülmesine ve gençlere göre daha şiddetli ve ölümcül seyretmesine yol açmaktadır. Türkiye COVID-19 ile mücadele sürecinde salgının yayılmasına karşı en sıkı önlemleri alan ülkelerden biri olarak ön plana çıkmıştır. Bu süreçteki kısıtlamalar yaşlı bireylerin, günlük yaşam aktivitelerinde yarı bağımlı ya da tam bağımlı duruma gelmesine ve sağlık bakımına olan gereksinimin de artmasına yol açmıştır. Toplumun önemli bir parçası olan yaşlıların, bu dönemde aktif bir yaşam sürmesinin sağlanması, yaşam kalitesinin korunması/artırılması yaşlılara hizmet sunan sağlık profesyonelleri hemşirelerin temel görevidir. Yaşlı bireyin pandemi sürecinde fiziksel, psikolojik, beslenme, hijyen konularında bilgilendirme ve desteğe ihtiyaçları vardır. Tarihte birçok salgın, savaş ve afette olduğu gibi COVID-19 pandemisinde de hemşireler, toplumun bakım gereksinimlerinin karşılanması noktasında kilit rol oynamaktadır. Hemşireler her koşul ve süreçte bireyin, ailenin ve toplumun sağlığa dair ihtiyaç durumlarını hemşirelik uygulamalarıyla tespit ederek, hemşirelik tanılama süreci kapsamında her bireye bireyselleştirilmiş bütüncül bakım sunmaktadır.

Anahtar kelimeler; COVID-19, pandemi, hemşirelik, yaşlı, bakım.

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF THE DISEASE PROCESS AND DRUG COMBINATIONS IN
PATIENTS WITH SUSPECTED/CONFIRMED
COVID-19 USING FAVIPIRAVIR**

Muhammet Ali ORUÇ¹, Hatice ÖZ², Onur ÖZTÜRK³

¹*Department of Family Medicine, Faculty of Medicine, Ahi Evran University, Kirsehir, Turkey,
muhammetalioruc@gmail.com*

²*Public Health, Samsun Provincial Health Directorate, Samsun, Turkey, drhaticeoz@yahoo.com*

³*Department of Family Medicine, SBU Samsun Education and Research Hospital, Samsun, Turkey,
dr.onurozturk@yahoo.com*

ABSTRACT

Background: The battle of humanity is continuing at full speed against coronavirus disease (COVID-19). **Aim:** It is aimed to investigate the disease processes and drug combinations in patients who received favipiravir treatment. **Methods:** This cross-sectional, analytical and retrospective study included all patients aged ≥ 18 years ($n = 502$) who were hospitalised in Samsun, Turkey, for COVID-19 and were given favipiravir from the date between 25 March 2020 and 3 June 2020. **Results:** In total, 58.6% ($n = 294$) of the patients were male and 24.5% ($n = 123$) were between the ages of 71 and 80 years. During the first case process, the mortality rate was 19.9%, whereas the rate of those who were discharged as is/followed up at home for 14 days was 37.3%. During the second case process, the mortality rate was 6.2%, and the rate of those who was discharged as is/followed up at home for 14 days was 65.6%. The mean length of hospital stay was 10.61 ± 8.17 days for the first and 7.97 ± 4.16 days for the second hospitalisation; this difference was significant. Mortality risk of those who used Tocilizumab or vitamin C beside Favipiravir was higher than those who did not. The length of hospital stay was higher in patients using tocilizumab than in those who did not ($P < .001$). **Discussion and Conclusion:** Administration of favipiravir later in the course of the disease makes it difficult to achieve the true efficacy expected from the drug and also makes it difficult for other combination drugs to contribute to survival. Favipiravir may also be effective in case of recurrence.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, favipiravir

*Sözel Bildiri***ANALYSIS OF INTRAMUSCULAR INJECTIONS ADMINISTERED IN A FAMILY
HEALTH CENTER*****Onur ÖZTÜRK¹, Taner TUNÇ², Murat ESEN³, Muhammed OKUYUCU⁴, Muhammet Ali
ORUÇ⁵***

¹*Department of Family Medicine, UHS Samsun Education and Research Hospital, Samsun, Turkey, dr.onurozturk@yahoo.com*

²*Department of Statistics, Ondokuz Mayıs University Faculty of Arts and Sciences, Samsun, Turkey*

³*Asarcık Meydan Family Healthcare Center, Samsun, Turkey*

⁴*Department of Internal Medicine, Ondokuz Mayıs University Faculty of Medicine, Samsun, Turkey*

⁵*Department of Family Medicine, Ahi Evran University Faculty of Medicine, Kırşehir, Turkey*

ABSTRACT

Background: Injection is the most commonly used form of pharmacological treatment. **Aim:** In this study, the objective was to evaluate the intramuscular injections administered to the patients who were admitted to a healthcare institution. **Methods:** The study was of cross-sectional and analytical nature and retrospective file review was performed. The sample population was formed by patients who had intramuscular injection administered between the dates of January 01, 2017 – and December 31, 2019. The data set was analyzed using SPSS 17.0 (IBM, USA) statistical package program. **Results:** A total of 5648 injections of 2059 different individuals were evaluated. The rate of myorelaxant and hormone injection administrations was higher among women ($p < 0.001$ and $p < 0.001$, respectively), and the rate of antibiotic and analgesic + myorelaxant injection administrations was higher among men ($p < 0.001$ and $p < 0.001$, respectively). With the increase of age, rate of analgesic injection administrations increases ($p < 0.001$) and the rate of antibiotic injection administrations decreases ($p < 0.001$). The highest rate of analgesic + myorelaxant injection administration was during autumn and the lowest was during winter ($p = 0.001$). **Discussion and Conclusion:** The obtained results showed that demographic components are effective in this type of medication.

Anahtar Kelimeler: Intramuscular, Injection, Family medicine, Analgesic, Demographic

Sözel Bildiri

THE EFFORT TO INCREASE CANCER SCREENINGS IN FAMILY MEDICINE UNITS- SAMSUN SAMPLE

Muhammet Ali Oruç¹, Selami Arslan², Nuran Bayram², Özer Özen², Onur Öztürk³

¹ *Department of Family Medicine, Ahi Evran University Faculty of Medicine, Kırşehir, Turkey*

² *Public Health, Samsun Provincial Health Directorate, Samsun, Turkey*

³ *Department of Family Medicine, UHS Samsun Education and Research Hospital, Samsun, Turkey,
dr.onurozturk@yahoo.com*

ABSTRACT

Background: Cancer is the second leading cause of mortality in Turkey. The most effective method in the fight against cancer is early detection of cancer. **Aim:** It was aimed to determine the cancer screening rates of family medicine units, to determine the cancer screening behaviors of family physicians / family health workers and to contribute to the increase of screening. **Methods:** In this cross-sectional, a questionnaire tool and automation records were used. Voluntary family medicine units from all districts of Samsun were interviewed and cancer screening data were analyzed. Activities were organized to increase the awareness of the registered population and healthcare professionals. **Results:** A total of 18 family medicine units and 34 healthcare professionals were included. Between the pretest and posttest, the rate of knowing the age groups of mammography and HPV / Pap-smear tests and the rate of having these tests for themselves increased. The target population was reached by 9 units for *fecal occult blood* test, 11 units for HPV/ Pap-smear and 8 units for mammography. The number of units that reached more than twice the rates throughout the study is 4 for *fecal occult blood* test, 4 for HPV/ Pap-smear, and 4 for mammography. **Discussion and Conclusion:** The goal of increasing the screening rates in family medicine units has been achieved. Some of the healthcare professionals who did not have cancer screening have experienced behavioral changes.

Anahtar Kelimeler: Family practice, Cancer screening, Health

Sözel Bildiri

**EBEVEYNLERE DERİ KANSERİ, KENDİ KENDİNE DERİ MUAYENESİ
HAKKINDA VERİLEN EĞİTİMİN ÇOCUKLARINI GÜNEŞTEN KORUMA
DAVRANIŞLARINA ETKİSİ**

Eylül YEŞİLYURT*, Şeyma Zehra ALTUNKÜREK**

**Ufuk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, ky.eylul16@gmail.com*

***Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, seymazehra.altunkurek@sbu.edu.tr*

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, ortaokul öğrencisine sahip ebeveynlere, deri kanseri, Kendi Kendine Deri Muayenesi (KKDM) ve Güneşten Korunma Davranışları hakkında verilen eğitimin, çocuklarını güneşten koruma davranışlarına etkisini belirlemek amacı ile yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırma randomize kontrollü deneysel tasarımda yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemini araştırmaya katılmayı kabul eden 120 müdahale grubu (eğitim grubu) ve 120 kontrol grubu olmak üzere 240 ebeveyn oluşturmuştur.. Eğitimler araştırmacı tarafından çevrim içi ortamda verilmiş ve yaklaşık 40-45 dakika sürmüştür. Eğitim sonrası 4 ay (120 gün) izlem süresi beklenilmiş, kontrol grubuna hiçbir girişim yapılmamıştır. **Bulgular:** Verilen eğitimi sonrasında, müdahale grubu ebeveynlerin, cilt kanseri, KKDM ve erken tanısı hakkında farkındalıkları oluşmuş, müdahale ve kontrol grubu ebeveynleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). Verilen eğitim sonrasında çocuğuna KKDM'yi uygulayan müdahale grubu ebeveynlerin sayısı %59,2'ye yükselmiştir. Müdahale grubunun, DKGBÖ toplam puanında (16,02±3,64), Güneşten Korunma (4,63±1,28), Bronzlaşma (6,74±1,84) ve Deri Kanserinin Önlenmesi (1,54±0,59) alt boyutları puanlarında anlamlı artış görülmüştür ($p<0,05$). Eğitim sonrası müdahale grubu ebeveynlerin EGKÖ, Güneş Koruyucu Ürünlerin Kullanımı Öz-yeterliliği ve Bronzlaşma Beklentileri alt boyutlarının puanlarında olumlu yönde anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Bu araştırma sonunda literatür ile benzer şekilde, verilen Deri Kanseri, KKDM ve Güneşten Korunma Davranışları eğitimi, ebeveynlerin deri kanseri bilgi düzeylerinde artış ve çocuklarına KKDM uygulama durumları üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Verilen eğitim ebeveynlerin çocuklarını güneşten koruma davranışları üzerinde etkili olmuştur.

Anahtar kelimeler: Deri kanseri, Güneşten korunma, Hemşirelik, Kendi kendine deri muayenesi

Sözel Bildiri

GENÇLERİ BAĞIMLILIKTAN KORUMAYA YÖNELİK AKRAN EĞİTİMİ UYGULAMASI: BURDUR ÖRNEĞİ

Sevinç SÜTLÜ

*Assistant Professor, Mehmet Akif Ersoy University, School of Health Sciences, Department of Gerontology,
Burdur/TURKEY ssutlu@mehmetakif.edu.tr, sevincdr@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Sigara ve madde kullanımını günümüzde önemli bir halk sağlığı sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Akran eğitimi, davranışlar üzerine akran etkisini olumlu yönde kullanmayı amaçlamaktadır. **Amaç:** Çalışmada, öğrencilerin sigara ve madde kullanımından korunmaları amacıyla akranlardan oluşan bir rehber grup tarafından yönlendirilmelerinin sağlanarak sigara ve madde kullanmamış olanların başlamalarının engellenmesi, halen kullanmakta olanların ise bırakmaları için motive edilmelerinin sağlanması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışma 2013-2014 öğretim yılında 1 lisede 9. Sınıf öğrencileri arasında pilot olarak başlamış, takip eden yıllarda 5 okulda devam etmekteyken pandemi nedeniyle 2019-2020 öğretim yılında sonlanmıştır. Çalışmayı Burdur Halk Sağlığı Müdürlüğü/Başkanlığında görev yapmış sosyal hizmet uzmanı, çocuk gelişimcisi ve psikolog yürütmüştür. Her öğrenim yılının başında 9. Sınıf öğrencileri arasından okul rehber öğretmenleri ile birlikte “Kime Göre Ben Neyim?”, “Kimdir Bu?”, “Sosyometri” “Rossenberg Benlik Saygısı Ölçeği” kullanılarak gönüllü, olumlu iletişim becerilerine sahip, tercihen arkadaşları arasında lider özellikleri gösteren en az 10 en fazla 20 öğrenci belirlenmiştir. Lider öğrenciler 10 hafta süren eğitim programına alınmıştır. **Bulgular:** Çalışma süresince toplam 270 öğrenci ile akran eğitimcisi olarak yetiştirildi. Öğrencilerin yaş ortalaması 15,5’di (min.14-max.17). Akran eğitimcilerinin %37,9’unu erkekler %62,1’ini kızlar oluşturmuştu. Katılımcıların %65,5’i akran eğitimcileri için bir eğitim programı yürütebileceğini, %85’ i eğitimden başkalarının yararlanabileceğini, %95’i kendisi için faydalı olduğunu düşünmektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Bu eğitimler sonunda öğrencilerin madde kullanıma karşı durdukları gözlenmiştir. Öğrenciler, yakın çevrelerinde olan kullanımlardan uzak durduklarını ayrıca kullanan arkadaşlarını program süresince aldıkları eğitimden yararlanarak bıraktırmaya yönlendirdiklerini ifade etmişlerdir. Gençlerin vaaz veren yetişkinler yerine kendileri ile aynı hisleri paylaşan akranlarından öğrenme yöntemi olan akran eğitimi uygulaması yaygınlaştırılabilecek bir yöntemdir.

Anahtar kelimeler: Bağımlılık, Ergen, Akran Eğitimi

Sözel Bildiri

ÇOCUK VE ERGENLERDE DİJİTAL OYUN BAĞIMLILIĞINA ÇOK YÖNLÜ YAKLAŞIM

Tuğçe ÖNCÜ¹

¹*Burdur Devlet Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları, Burdur, Türkiye,
tugceoncu48@gmail.com*

ÖZET

Dijital oyun bağımlılığı davranışsal bağımlılıklar kategorisinde yer alan, dijital oyunları aşırı ve kontrolsüz oynamasıyla karakterize bir tablodur. Dijital oyun bağımlılığı olan bireylerin ortak özellikleri bu oyunların hayatlarında önemli bir yer kaplaması, giderek artan oynama ihtiyacı, oyun oynayamadığında gözlenen gergin, sinirli, depresif ruh hali, başarısız bırakma girişimleri, oyunda geçirdiği süre hakkında yalan söyleme, oyunu başka etkinliklere tercih etme, akademik ve sosyal işlevselliğin bu durumdan olumsuz etkilenmesidir. Pandemi döneminde sokağa çıkma kısıtlamaları yetişkinler de dahil olmak üzere tüm bireylerde internet kullanımının artmasına neden olmuştur. Bu dönemde sosyalleşme azalan yüz yüze iletişim yerine online görüşmeler ile sağlanmıştır. Çocuk ve ergenler de sıklıkla çevrimiçi oyunlar aracılığı ile akran ilişkisi kurmakta ve sosyal etkileşimlerini bu kanaldan sağlamaktadır. Öte yandan dijital ortamda oynanan oyunların önemli bir kısmı şiddet ve saldırganlık içermektedir. Bu durum, bu oyunları oynayan çocuklar ve gençlerde şiddet ve saldırganlığın normalleşmesine neden olmaktadır. Çağımızın problemi haline gelen dijital oyun bağımlılığına yaklaşımda sadece çocuk üzerinden uygulanan tek yönlü müdahaleler yetersiz kalmaktadır. Tedavi sürecinde risk faktörlerinin tespit edilmesi, çevresel koşulların düzenlenmesi, ebeveynlik tutumları hakkında ebeveynlerin psikoeğitimi, çocuğun psikolojik açıdan desteklenmesi, sağlıklı başa çıkma mekanizmaları geliştirilmesi önemlidir. Bu gözden geçirmede dijital oyun bağımlılığına müdahale yöntemleri hakkında güncel yazın geniş bir bakış açısıyla incelenmiş olup, güncel yaklaşımlar ile ilgili bulgulardan ilgili meslek profesyonellerinin faydalanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Ergen, Bağımlılık, Dijital Oyun Bağımlılığı, Müdahale

Sözel Bildiri

**TOPLUMDA YAŞAYAN YETİŞKİN BİREYLERE HEMŞİRELER TARAFINDAN
UYGULANAN SİGARA BIRAKTIRMA MÜDAHALELERİNİN ETKİNLİĞİ:
SİSTEMATİK DERLEME**

Handan TERZİ*, Yeter KİTİŞ, Belgin AKIN*****

* *Ufuk University, School of Nursing, Public Health Nursing Department, Ankara, Turkey,*
handan4806@hotmail.com

** *Gazi University Faculty of Health Sciences, Public Health Nursing Department, Ankara, Turkey,*
ykitis@yahoo.com

*** *Lokman Hekim University Faculty of Health Sciences, Public Health Nursing Department, Ankara, Turkey,*
belgin.akin@lokmanhekim.edu.tr

ÖZET

Giriş: Yetişkin bireylerdeki yüksek sigara içme prevalansı küresel bir halk sağlığı sorunudur. Sigaranın bırakılmasında başarıyı artırmak için hemşirelerin en etkili müdahaleleri seçmesi ve koruyucu hizmetler kapsamında sunması önemlidir. **Amaç:** Bu sistematik derleme çalışması toplumda yaşayan yetişkin bireylere hemşireler tarafından uygulanan sigara bıraktırma müdahalelerinin etkinliğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Literatür taraması, PubMed, Ovid-MEDLINE, Cochrane Library, Academic Search Complete, Scopus, CINAHL, PsycINFO, CENTRAL, EBSCO, Web of Science, ProQuest, YÖKTez, ULAKBİM ve Türkiye Atıf Dizini veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya 1 Ocak 2008-31 Aralık 2017 tarihleri arasında yayınlanmış randomize ve non-randomize kontrollü araştırma desenlerindeki makaleler dahil edilmiştir. **Bulgular:** Tarama sonucunda 796 makaleye ulaşılmıştır. Başlık, özet ve tam metin elemesinden sonra kalan çalışmaların dahil edilme kriterlerine uygunluğu değerlendirilmiştir. Kalan makaleler (n=5) kalite açısından değerlendirilmiş, güçlü kalitede olan randomize kontrollü araştırma makaleleri (n=3) bu derleme kapsamında incelenmiştir. Hemşirelerin toplumda yaşayan yetişkin bireylere sigara bıraktırmada yoğun davranışsal destek, telefonla kısa-danışmanlık ve mobil sigara bıraktırma girişimlerini kullandıkları belirlenmiştir. Girişimlerin izlem aralıklarının bir-12 ay arasında değiştiği saptanmıştır. Dahil edilen çalışmalarda hemşirelerin yaptıkları bu girişimlerin sigarayı bırakma hızında ve bireylerde sigara kullanma alışkanlığı ile ilgili bilgi, inanç ve tutum üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. **Sonuç:** Hemşireler tarafından uygulanan non-farmakolojik sigara bıraktırma girişimlerinin bireylerde davranış değişimi yaratmada etkili olduğu belirlenmiştir. Bu konuda daha fazla randomize kontrollü çalışma yapılması ve çalışmaların uluslararası rehberlere uygun olarak raporlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: koruyucu hizmetler, halk sağlığı hemşireliği, sigara bıraktırma, sistematik derleme, toplum, yetişkin

*Sözel Bildiri***ÜST EKSTREMİTE PATOLOJİLERİNİN DENGE ÜZERİNE ETKİSİ*****Fatma ÜNVER¹, *Mervem BÜKE², *Gülsüm TİKAÇ³, *Suat EREL⁴**

**Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, ¹funver@pau.edu.tr, ²meryem_buke@hotmail.com, ³gtikac@pau.edu.tr, ⁴suaterel@pau.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Üst ekstremitte patolojileri vücut kinematığını olumsuz yönde etkilemektedir. **Amaç:** Bu çalışma, üst ekstremitte patolojilerinin denge üzerine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Çalışmaya üst ekstremitte ortopedik patolojileri olan 29 birey (Çalışma Grubu) ve sağlıklı 29 birey (Kontrol Grubu) dahil edildi. Çalışma grubundaki katılımcılar için üst ekstremitte patolojisi olan taraf ve ağrı süresi sorgulanarak tüm katılımcıların tanımlayıcı bilgileri kaydedildi. Denge değerlendirmesi için gözler açık ve kapalı pozisyonda Tek Ayak Üzerinde Duruş (TAÜD) testi ve Süreli Kalk Yürü (SKY) testi uygulandı. TAÜD testleri sert ve yumuşak zemin üzerinde gerçekleştirildi. **Bulgular:** Çalışma grubunda 22 kadın, 7 erkek; kontrol grubunda 18 kadın, 11 erkek birey vardı. Çalışma grubu yaş ortalaması 53,00±9,81 yıl, kontrol grubu 48,59±10,26 yıldır. Çalışma grubundaki katılımcıların sert ve yumuşak zemin TAÜD ve SKY testlerinde kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı derecede daha kötü denge performansı sergilediği bulundu ($p<0,05$). Çalışma grubundaki katılımcılar üst ekstremitte patolojisi olan tarafa göre karşılaştırıldığında, TAÜD ve SKY testlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktu ($p>0,05$). Ağrı süresi açısından yapılan analizde; 6 aydan daha az süre ağrısı olanların, 12 aydan uzun süredir ağrı şikayeti olanlara göre daha iyi SKY sonuçlarına sahip olduğu bulundu ($p<0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Üst ekstremitte patolojisi varlığı, bireylerin dinamik ve statik dengeleri üzerinde olumsuz etkiye sahiptir. Bireylerde üst ekstremitte patolojisine bağlı oluşan ağrı süresi uzadıkça dinamik denge olumsuz yönde etkilenmektedir. Üst ekstremitte patolojili bireylerde denge sorunlarının olduğu ve ağrı süresinin özellikle dinamik dengeyi olumsuz yönde etkilediği göz önüne alınarak denge eğitiminin tedavi programlarına eklenmesi faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Denge, Ortopedik Patolojiler, Üst Ekstremitte

Sözel Bildiri

**SHORT AND MID-TERM RESULTS OF PERIPHERAL ARTERIAL PATIENTS
TREATED IN AYDIN ADNAN MENDERES UNIVERSITY DEPARTMENT OF
CARDIOVASCULAR SURGERY**

Ömer Faruk RAHMAN*, Erdem Ali ÖZKISACIK **

** Department of Cardiovascular Surgery, Burdur State Hospital, Burdur, Turkey,
omerrahman@windowslive.com*

***Department of Cardiovascular Surgery, Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Medicine, Aydın,
Turkey, eozkisacik@gmailcom*

ABSTRACT

Background: Peripheral artery disease is a chronic disease caused by atherosclerosis and characterized by narrowing or occlusion of the lower extremity arterial structures which can result in high morbidity and mortality. **Aim:** This study is aimed at investigation of the short- and mid-term results of peripheral arterial revascularization techniques. **Methods:** In the current study, 285 patients (338 limbs) who underwent revascularization due to lower extremity arterial disease between January 2015 and August 2019 were retrospectively analyzed. The patients were divided to either of the endovascular, surgical or hybrid treatment groups for analysis. Major amputation, occlusion and death were determined as primary endpoints. Rutherford classification was used for clinical follow-up of the patients. The primary patency and overall survival rates were estimated by using Kaplan-Meier analyses. **Results:** The occurrence rate of primary end points was found to be 43.2%. There was no difference between the treatment groups in terms of occurrence of primary end points ($p > 0.005$). In 57.1% of cases, a decrease in the Rutherford category was observed after revascularization. There was no difference between the groups in terms of changes in the Rutherford category ($p > 0.05$). Estimated primary patency rates were found to be significantly lower in patients presenting with chronic limb threatening ischemia and in patients with chronic renal failure ($p < 0.05$). There was no difference between the groups in terms of primary patency ($p > 0.05$). The overall survival rates were lower in the presence of chronic limb threatening ischemia, chronic renal failure and atrial fibrillation ($p < 0.05$). **Conclusion:** In our study, chronic limb threatening ischemia and renal failure were associated with poor survival and lower primary patency rate. The expected survival rate was lower in the presence of atrial fibrillation.

Keywords: Peripheral artery disease, intermittent claudication, revascularization, endovascular, amputation

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF DRUG ADMINISTRATION ERRORS IN AN INPATIENT
UNIT****Metin Deniz KARAKOÇ¹, Özden ÖZER²***1 Department of Cytotoxic Drug Preparation Unit, Oncology Center, Denizli Public Hospital, Denizli, Turkey
(mdkarakoc@gmail.com)**2 Department of Medical Oncology, Oncology Center, Denizli Public Hospital, Denizli, Turkey
(ozdenozer86@gmail.com)***ABSTRACT**

Introduction: Properly preparation of the drugs administered to the inpatients and compliance with the criteria of rational drug administration throughout the treatment are extremely important for patients' health. **Aim:** Medication errors causes many medical and financial losses. The aim of the research is to contribute to the taking of necessary measures for prevention by detecting drug administration errors in a medical oncology clinic. **Method:** All inpatient files in the service for the year 2021 were reviewed retrospectively. Nurse observation and follow-up forms, near-miss event reporting forms, physician orders and patient-based chemotherapy preparation unit reports were used to collect data. Descriptive statistics such as frequency, mean and percentage (%) were used to investigate the relationships between the variables. **Results:** It was determined that there were a total of 301 patients older than 18 years, who received inpatient treatment in the relevant period and whose files were complete. Errors were encountered such as administering the wrong doses in four cases, drug administering from the wrong way in five cases, and skipping or not administering the drug in eleven cases. Besides, errors were determined, such as administering the drug in wrong time in thirteen cases, administering the intravenous drug in the wrong serum in three cases, and incomplete/incorrect reporting of patients' own medicines to the physician in seven cases. **Discussion and Conclusion:** Neglecting the rational drug use principles are the basis of drug administration errors. Multi-centered and large-scale studies are needed in this field. Lack of pharmacological knowledge poses a risk in terms of drug administration safety. It was thought that eliminating pharmacological knowledge deficiencies in clinics and revision of drug administration standards is an important step in preventing drug administration errors.

Keywords: Oncology, inpatients, drug administration error, rational drug use

*Sözel Bildiri***SUSTAINABLE NUTRITION****Şevval Beyza GÜRBÜZ*, Başak ÖNEY*****Bezmialem Vakıf University, Faculty of Health Sciences, Nutrition and Dietetics Program, İstanbul, Turkey
sbeyzagurbuz@gmail.com**Bezmialem Vakıf University, Faculty of Health Sciences, Nutrition and Dietetics Program, İstanbul, Turkey
bacoskun@bezmialem.edu.tr***ABSTRACT**

Sustainable nutrition is a diet that considers the benefit of everyone by avoiding excessive consumption. In our life, every function in a balanced way and they are interconnected. However, in recent years, greenhouse gases have increased significantly in nature with global warming. Humans must eat in order to survive. While trying to obtain the essential nutrients they need to consume, they must think about another living things at every step. Sustainable nutrition deals with the process from the production system of food to the consumer. The main subject of sustainable nutrition is to reduce the use of animal sources and preferable to plant sources. Since the methods of obtaining herbal resources are simpler and without affecting global warming, the consumption of herbal options has been increased in recent years. Increasing the sustainability of agriculture and food production systems is an issue that people discuss. By adopting sustainable nutrition, the impact of global warming on human health can be reduced. Since people frequent consumption of animal foods creates a chemical and biological burden in nature, it is one of the basic ingredients of sustainable nutrition that should be reduced. In this research, sustainable nutrition comes to the fore in order to reduce many negative effects such as improving human health and reducing diseases and protecting biodiversity. It is very important globally that people approach to nutrition with more awareness. As a result, this study emphasized how important sustainable nutrition has become today and the results of which can be seen. Sustainable nutrition has emerged as a study to reduce the negative effects of global warming by affecting the whole world in a global way. Sustainable nutrition basically emphasizes plant-based nutrition. The harm caused by animal foods to the nature is explained in detail in the study, together with their mechanisms. The world is becoming increasingly uninhabitable due to the greenhouse gas effect and other chemical effects. With sustainable nutrition practices, the habitat of living things can be protected to a certain extent. By applying alternative protein sources, it can be contributed to nature by increasing its use. More research is needed on the global healing effects of sustainable nutrition.

Keywords: sustainability, global warming, foods of animal origin

Sözel Bildiri

**PREGNANT HEALTH-IMPROVING AND PROTECTIVE BEHAVIORS AND
THEIR SELF PERCEPTION OF PREGNANTS WHO COME TO PRIMARY
HEALTH INSTITUTIONS FOR HEALTH CHECK**

Nalan BOSTAN AKMEŞE* Nigar ÇELİK**

**Kütahya University of Health Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Public Health Nursing, Kutahya, Turkey, nalan.bostanakmese@ksbu.edu.tr*

***Kütahya University of Health Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Obstetrics and Women's Health Nursing, Kutahya, Turkey, nigar.celik@ksbu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Pregnancy is one of the important processes in a woman's life. The roles of women in the family and society may differ along with the pregnancy and birth processes. **Aim:** This research was planned to determine the health promoting and protective behaviors and self-perceptions of pregnant women who come to primary health care institutions for health check-ups. **Methods:** The sample of the descriptive study consists of 79 pregnant women who agreed to participate in the study and came to the primary health care institutions in the city center of Kütahya for health check-ups. Study data were collected with Personal Information Form, Health Promotion and Protective Behaviors Scale and Pregnant Self Perception Scale. Significance test of the difference between the two means and one-way analysis of variance were used in the analysis of the data. **Results:** The scores of the pregnant women physical health promotion 31.76 ± 3.61 , health protection 29.63 ± 3.40 , psychosocial health promotion 20.23 ± 2.93 and health promoting and protective behaviors scale total score average is 81.63 ± 6.64 . The total mean score of the self-perception scale of the pregnant women was 36.61 ± 3.89 , the sub-dimension of the perception of maternity of pregnancy was 26.20 ± 2.69 , and the sub-dimension of body perception of pregnancy was 8.41 ± 3.38 . A statistically significant difference was found between those with good family relationships and the total mean scores of the perception of motherhood, health protection and health promoting and protective behaviors scale ($p < 0.05$). A statistically significant difference was found between those who received support from their families in the face of problems experienced during pregnancy and the total mean score of the self-perception scale ($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** As a result of the research, it was determined that the mean score of the scale of improving and protective behaviors of pregnant women was "moderate" and the mean score of the self-perception scale was "high".

Keywords: Conceiving, Health promotion, Self-perception

Sözel Bildiri

ACIL DURUM VE AFET YÖNETİMİNDE İLK YARDIMIN ÖNEMİNE İLİŞKİN KÜRESEL YAKLAŞIM

Sudenur AYZAZ*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi , Burdur, Türkiye, mail
adresi sudenurayaz401@gmail.com*

ÖZET

Afetler her zaman her yerde ve herkesi etkileyecek şekilde olur.İlk yardım eğitilmiş olmak zarar görebilirliği azaltır,toplumu güçlendirir ve bir sonraki afetlerde etkin ve hazırlıklı bir şekilde rol almalarına yardımcı olur.Dünyada her 5 saniyede 1 kişi yaralanma sonucu hayatını kaybetmektedir.Daha fazla kişinin ilk yardım eğitimi almış olması ve hazırlıklı olması her gün yaralanmalara bağlı ölümlerin azaltıldığı anlamına gelmektedir.Dünyada ve ülkemizde bugüne kadar yaşanan afetler ve ortaya çıkan acil durumlardan edinilen tecrübeler,her sektörün kendi alanına dair tehlike ve riskleri belirleyerek, yaşanacak olumsuz durumlara hazırlıklı olunması gerektiğini göstermektedir.Bu yüzden afetler sonucunda can kaybının ve sakatlanmaların en az seviyeye indirilmesi ve afetlerden mümkün olduğunda az zararla çıkabilmesi ve kısa sürede normal hayata dönebilmesi için etkili bir acil yardım organizasyonuna ihtiyaç vardır.Afet yönetimindeki temel amaç hayat kurtarmaktır.Kurtarılabilecek olan hayatların sayısı etkin risk yönetiminin yanı sıra acil yardım planlamalarının ve müdahalelerinin doğru ve etkili bir şekilde yapılmasına bağlıdır.Sonuç olarak: İlk yardım insanlık faaliyeti olup herkes için erişebilir olmalıdır.Afetler ve acil durumlar dünyada herkesi etkiler.Bu sebeple tüm bireylere yaşamları süresince ilk yardım eğitimi verilmelidir.Her ülkede bir aileden en az bir kişinin hayat kurtarma becerilerini kazanmış olması sağlanmalıdır.Bu hem bireylerin hem de toplumların afetlere ve acil durumlara verecekleri yanıtı değiştirir.

Anahtar Kelimeler: Afet, acil durum ,ilk yardım,küresel yaklaşım

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE ŞEFKAT-MERHAMET DÜZEYİ ETİK DEĞERLERE YATKINLIĞI ETKİLER Mİ?

Esin ÇETİNKAYA USLUSOY*, Aliye YILDIRIM **

* Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, esinuslusoy@sdu.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, aaliye.yildirim@gmail.com

ÖZET

Giriş: Hemşirelik mesleğinde etik değerler önemli bir yere sahiptir. Hemşirelik bakımında şefkat ve merhamet kavramının bakım verende bulunması gereken karakteristik özelliklerden biridir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, hemşirelik öğrencilerinde şefkatin etik değerlere yatkinliğe etkisini belirlemektir. **Yöntem:** Tanımlayıcı tasarımda yapılan çalışmada öğrencilere ‘Kişisel Bilgi Formu’, ‘Şefkat-Merhamet Ölçeği’ ve ‘Etik Değerlere Yatkinlik Ölçeği’ uygulanmıştır. Verilerin analizinde nonparametric testlerden Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılmıştır. İki ölçek arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Spearman korelasyon analizi uygulanmıştır. **Bulgular:** Öğrencilerin yaş ortalaması 20,02±1,67 olup, % 82,4’ü kadın, %35,4’ü birinci sınıftır. Öğrencilerin Şefkat-Merhamet Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması 60,59± 6,23, Etik Değerlere Yatkinlik Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması ise 65,50±8,13’tür. Öğrencilerin ölçek puan ortalamalarının cinsiyet, sınıf ve bölümü seçme durumlarına göre anlamlı derecede farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Şefkat-Merhamet Ölçeği ile Etik Değerlere Yatkinlik Ölçeği arasında orta derecede anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Öğrencilerin ortalamasının üzerinde şefkat-merhamete sahip oldukları ve etik değerlere yatkin oldukları bulunmuştur. Ayrıca şefkat-merhamet düzeyinin yükseldikçe etik değerlere yatkinliğin da arttığı saptanmıştır. Öğrenci hemşirelerde etik değerlere yatkinliği etkileyebilecek diğer kavramlara yönelik çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğrenci Hemşire, Şefkat ,Merhamet, Etik Değerler

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE PSYCHOLOGICAL CONTROL PERCEIVED BY THE ADOLESCENTS FROM THEIR PARENTS AND THEIR SOCIAL MEDIA ADDICTIONS****Esra KORKMAZ¹, Gülzade UYSAL²**¹*Istanbul Okan University, İstanbul, Turkey, esraatar1@gmail.com*²*Istanbul Okan University, Faculty of Health Sciences, İstanbul, Turkey, gulzadeuysal@gmail.com***ABSTRACT**

Aim: The research in order to determine the relationship between the psychological control perceived by adolescents from their parents and their social media addiction levels. **Method:** The research was designed in a descriptive cross-sectional type. It was conducted with an online survey between January - September 2021. The data were collected with the "Adolescent Descriptive Questionnaire Form", "Psychological Control Scale" and "Social Media Addiction Scale for Adolescents-Short Form", which were created to evaluate the descriptive characteristics of adolescents. The data were evaluated with appropriate statistical methods in the SPSS 22.0 package program. **Result:** Of the 387 adolescents surveyed, 55.3% were women and 58.1% were between the ages of 16 and 18. There was no significant relationship between psychological control and father age groups, own phone, father working, gender perceived by adolescents from their parents ($p>0.05$). A significant relationship was observed between the Psychological Control Scale and sub-dimension scores and age group of the adolescents, education level, socio-economic status, region of residence, place of residence, family type, number of children, own internet, own room, mother age groups, mother working status, parental education status and own social media account ($p<0, 05$). No Statistical significance was found between gender, age group, educational status, geographic region, place of life, family type, parental ages, mother education status, own room, own internet, father working status, socio-economic status, and Social Media Addiction Scale scores of adolescents. ($p>0,05$). Statistical significance was found between father education status, mother working status, own phone, own social media, the number of children in the family and the Social Media Addiction Scale scores of adolescents **Conclusion:** A strong positive relationship was found between the levels of psychological control perceived by the parent and social media addiction scores of adolescents. When these results are evaluated, it is seen that the adolescents who are going into adulthood have a strong impact on the tendency to social media addiction that parental control which they perceive as an intervention in their own lives.

Keywords: Adolescent, Parental Psychological Control, Social Media Addiction.

*Sözel Bildiri***ASSESSMENT OF SYSTEMIC CONDITIONS AND DISEASES OF THE PATIENTS
WHO REFERRED TO A FACULTY OF DENTISTRY****Özlem DALTABAN***

**Akdeniz University, Faculty of Dentistry, Department of Periodontology, Antalya, Turkey.
daltabanozlem@yahoo.com*

ABSTRACT

Background: In dental practices, it is critical to determine the systemic conditions and diseases of the patients in detail, to make the correct diagnosis, to determine the prognosis and to carry out a safe treatment process. **Aim:** This study aimed to determine the frequency and distribution of systemic diseases in patients referred to a faculty of dentistry and to increase the awareness of dental practitioners about systemic diseases that they may encounter. **Material and Method:** The medical records of patients aged 18 years and over, who were referred to the Periodontology Department of Faculty of Dentistry Akdeniz University, between 2020 and 2021, had been evaluated retrospectively. **Results:** In this study, the medical records of 7364 patients were evaluated. Of the total 4134 (%56) of them were female and 3230 (%44) were male. One or more systemic diseases were detected in 27% of the patients. The most prevalent systemic disease was the cardiovascular system (14%), followed by endocrine system (11%) diseases. The prevalence of systemic disease was significantly higher in females than in males ($p<0.05$). The frequency of allergic thyroid, gastrointestinal system, and psychiatric diseases was significantly higher in females than in males ($p<0.01$). But the frequency of infectious diseases was higher in males than in females ($p<0.01$). Similarly, the incidence of systemic disease in advanced age groups was found to be significantly higher than in the 18-40 age group ($p<0.01$). **Conclusions:** This study showed that the prevalence of systemic diseases is high in dental patients. Therefore, taking detailed medical histories from patients before dental practices is of great importance in terms of both managing complications related to systemic diseases and obtaining optimal treatment results.

Key Words: Dental practice, systemic disease, patient records

*Sözel Bildiri***DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE OKUL HEMŞİRELİĞİ****Sümevra YILMAZ* Sultan AYAZ ALKAYA***

**Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı,
sumeyrayilmaz@gazi.edu.tr*

ÖZET

Toplum sağlığının geliştirilmesinde okulların önemi oldukça fazladır. Planlanan sağlığı geliştirme faaliyetleri kapsamında çocuklara, ailelerine ve okul personeline erişilebilirlik anlamında ve gelecek toplum sağlığını yükseltmede kritik etkisi olan okul ortamları dikkat çekicidir. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre ülkemizde örgün eğitime devam eden 18 milyon öğrenci mevcuttur. Milyonlarca çocuğun sağlık gereksinimlerinin karşılanmasında mevcut sağlık kurum-kuruluşlarının kapasitesi göz önüne alındığında okul sağlığı hizmetlerinin önemi ortaya çıkmaktadır. Okul hemşireleri, okul sağlığı hizmetlerinden sorumlu ekipte öğrencilerin sağlığı açısından oldukça önemlidir. Okul hemşireliği halk sağlığı hemşireliği içinde kurulan uzmanlık alanı olarak kabul görmektedir ve tarihine bakıldığında hemşirelerin topluma bakım verme konusundaki ilk çalışmaları ile birlikte başladığı görülmektedir. İlk kez 1902'de New York'ta okul çocuklarına bakım veren hemşire Lina Rogers'ın önderliğinde toplumdaki en yoksun çocuklara bakma ihtiyacından doğmuştur. Okul hemşiresi, öğrencilerin hayatı boyunca sağlıklarını kazanabilmeleri ve akademik başarılarını arttırmak için bazı temel rollerini yerini getirmektedir. Ulusal Okul Sağlığı Hemşireliği Birliği, (NASN) okul sağlığı hemşireliği hizmetlerinin uygulanmasına yönelik uygulama standartları, bakım koordinasyon, liderlik, kalite iyileştirme ve toplum/halk sağlığını kapsayan beş alt başlıktan oluşan bir çerçeve oluşturmuştur. Okul hemşiresi figürü, Avrupa'da Birleşik Krallık, Fransa, Almanya ve İsviçre gibi bazı ülkelerde uygulanmıştır ve uzun yıllardır Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) tam olarak yerleşmiştir. Hemşireler; Avustralya, İngiltere ABD ve Kanada gibi birçok gelişmiş ülkede ilk ve ortaöğretim okullarında sağlık hizmeti vermek için istihdam edilmektedir. Türkiye'de ise okul hemşireliği kavramı henüz tam olarak gelişmese de zaman içinde ilerlemeler kaydetmiştir. NASN ise okul hemşiresi olabilmek için, en az 4 yıllık lisans eğitiminin ve yeterlilik sınavının kazanılmış olması gerektiğini belirtmektedir. Ancak Türkiye'de okul hemşireliği genellikle Halk Sağlığı Hemşireliği dersi kapsamında 3-6 saatlik teorik dersle birlikte okul sağlığı alanında uygulamalar yapılmaktadır. Yapılan çalışmalar Türkiye'de okul hemşirelerinin öncelikle temel ve klinik sağlık hizmetlerinin verildiği hastanelerde, aile/ toplum sağlığı merkezi gibi sağlık kurumlarında sonrasında okullarda hemşirelik yaptıkları ve okul sağlığı hizmetlerine özgü bir eğitim almadıkları göstermektedir. Çocukluk döneminin büyük bir parçasını kaplayan okullarda sunulacak sağlık hizmetinin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve özellikle bu alandaki profesyonel hemşireler tarafından bu açığın kapatılması sağlıklı bir topluma erişmede önemli bir adım olacaktır.

*Sözel Bildiri***SOSYAL FOBİ TANISI ALAN ERGENLERDE AKRAN ZORBALIĞI VE İLİŞKİLİ
ÖZELLİKLERİN İNCELENMESİ-KESİTSEL ÇALIŞMA****Yusuf AY*, Behiye ALYANAK**, Esra SİZER*****

* Mardin Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, Mardin/Türkiye,
ysuf_ay@hotmail.com

** İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı,
İstanbul/Türkiye, behiyealyanak@hotmail.com

***Mardin Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, Mardin/Türkiye,
dr.esra.mngsr@gmail.com

ÖZET

Giriş: Sosyal fobi (SF) utanma, sosyal ortamlarda başkalarının olumsuz değerlendirilme ile ilgili aşırı korku duyma, bu tür ortamlardan uzak durma ve kaçınma davranışında bulunmadır. Ergenlerde sosyal anksiyete ile akran zorbalığı arasındaki ilişkiyi inceleyen az sayıda çalışma vardır. **Amaç:** Bu çalışma SF tanısı konan ergenlerin akran zorbalığına uğrama ve zorbalık yapma oranlarını belirlemek ve bunların sosyodemografik veriler ile eşlik eden psikiyatrik bozukluklarla ilişkilerini belirlemek için yapılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmaya İstanbul Tıp Fakültesi Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalında takip edilen, yaşları 12-18 arasında olan, DSM-V'e göre SF tanısı alan, klinik olarak zekâ geriliği olmayan 61 ergen alınmıştır. Olgulara okul çağı çocukları için duygulanım bozuklukları ve şizofreni görüşme çizelgesi – şimdi ve yaşam boyu şekli uygulanmıştır. Olweus akran zorbalığı anketi ve Çapa çocuk ve ergen sosyal fobi ölçeğinin ergenler tarafından, araştırmacılar tarafından geliştirilen akran zorbalığı ebeveyn formunun ise aile tarafından doldurulması istenmiştir. **Bulgular** Olgulardan %18'i (n=11) sadece kurban, %1,6'sı (n=1) sadece zorba, %8,2'si (n=5) hem zorba hem kurban iken, %72,2'si (n=17) ise zorbalığa dahil olmamıştı. Zorbalığa maruz kalan ile kalmayan grup arasında yaş, cinsiyet, okulu sevme, iyi arkadaş sayısı, ailenin gelir düzeyi, sosyal fobi şiddeti, eşlik eden psikiyatrik bozukluklar açısından anlamlı fark bulunmadı (p > 0.05). Zorbalığa maruz kalma şiddeti ile şimdiki ve yaşam boyu eş tanılar arasında anlamlı ilişki saptanmadı (p > 0.05). En sık eşlik eden tanılar basit fobi, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (DEHB), yaygın anksiyete bozukluğu (YAB), obsesif kompulsif bozukluk (OKB) olarak bulundu. **Tartışma ve Sonuç:** SF'de zorbalığa maruz kalma rolleri (kurban, zorba, zorba-kurban) açısından bulduğumuz bulgular hem toplum temelli hem de klinik temelli çalışmaların çoğunluğu ile paralellik göstermiştir. Yine literatüre benzer olarak SF'li ergenlerin zorbalık yapma davranışlarının düşük olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal fobi, Akran zorbalığı, Komorbidite, Ergenler

*Sözel Bildiri***EBE VE HEMŞİRELERDE COVID-19 KORKUSUNUN HASTALAR İLE İLETİŞİMİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Giriş ve Amaç: Sağlık çalışanları için kovid-19 etkeni ile enfekte olma korkusu, toplumun genelinde olduğundan daha yüksek seyretmektedir. Kovid-19 ile enfekte olan ya da riski olan hastalara bakım veren ebe ve hemşirelerde iletişimin doğru ve etkin olması hem hasta açısından hem de sağlık çalışanı açısından önemlidir. Bu amaçla bu çalışma, ebe ve hemşirelerde Covid-19 korkusunun, hasta iletişimine etkisini belirlemek için planlandı. **Gereç ve Yöntem:** Araştırma tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipte olup, Mart ve Nisan 2021 tarihleri arasında Güneydoğuda bulunan bir ilin kadın doğum ve çocuk hastanesinde çalışan araştırmaya katılmayı kabul eden 249 ebe ve hemşire ile gerçekleştirildi. Verilerin toplanmasında Tanıtıcı Bilgi Formu, Kovid-19 Korkusu Ölçeği ve İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği kullanıldı. Kovid-19 Korkusu Ölçeği'nde puanların artması katılımcının COVID-19 ile ilgili korku düzeyinin yükseldiğini göstermektedir. İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği'nde ise alınan puanın fazlalığı bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamına gelmektedir. Veriler araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme yöntemi ile toplandı. Verilerin değerlendirilmesinde Yüzdellik, Ortalama, Standart sapma, t testi ve Pearson korelasyon testi kullanıldı. **Bulgular:** Araştırmaya katılan katılımcıların yaş ortalamasının $34,59 \pm 6,39$ olduğu ve Katılımcıların %40.6'sı ebe ve %59.4'ü hemşiredir. Ebe ($19,64 \pm 4,76$) ve hemşirelerde ($19,90 \pm 4,16$) kovid 19 korku ölçek puan ortalaması benzer dağılım gösterirken ($t=-.459$, $p=0.647$), iletişim becerileri puan ortalaması ebelere ($75,83 \pm 22,11$) göre hemşireler de ($82,15 \pm 17,07$) daha yüksek olduğu saptandı ($t=-2.542$, $p=0.012$). Yapılan korelasyon analizlerinde ebe ve hemşirelerde covid 19 korku ölçeği ile iletişim becerileri değerlendirme ölçeği arasında negatif yönde zayıf düzeyde istatistiksel anlamlı olarak ilişkili olduğu saptandı ($r=-0.197$, $p=0.002$). **Tartışma ve Sonuç:** Ebe ve hemşirelerde kovid 19 korkusu ölçek puanlarının benzer olduğu hemşirelerin iletişim becerileri puanının ebelere göre daha yüksek olduğu bulundu. Ebe ve hemşirelerde kovid 19 korkusu puanı arttıkça iletişim becerileri puanının düştüğü saptandı.

Anahtar Kelimeler: Ebe, Hemşire, Kovid 19 Korkusu, İletişim becerileri

Sözel Bildiri

**THE EFFECT OF POST-TRAUMATIC STRESS DISORDER FOLLOWING
CHILDBIRTH AND BIRTH MEMORY ON MOTHER-INFANT AND FATHER-
INFANT ATTACHMENT**

Esra ALTUN*, Sena KAPLAN**

* Ankara University Faculty of Medicine Cebeci Campus, Ankara, TURKEY, e.altun25@hotmail.com

** Ankara Yıldırım Beyazıt University Faculty of Health Sciences, Nursing Department, Ankara, TURKEY,
ataykaplan@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Birth memories are memories of all information about the birth experience that a woman retains or recalls. Women with unmet birth-related expectations are more likely to have negative birth memories. **Aim:** This study investigated the effect of post-traumatic stress disorder (PTSD) following childbirth and birth memory on mother-infant and father-infant attachment in Turkey. **Methods:** This cross-sectional descriptive study was conducted between January 1 and June 30, 2020, in Turkey. The sample consisted of 294 women and their partners (n=588). Data were collected using a sociodemographic characteristics questionnaire, the Birth Memories and Recall Questionnaire (BMRS), the PTSD Checklist-Civilian Version, the Maternal Attachment Inventory (MAS) and the *Paternal-Infant Attachment Questionnaire (FIAS)*. **Results:** More than half the women (%61.2) experienced symptoms of PTSD in the 4-6 weeks postpartum. Women with more negative birth memories had more symptoms of PTSD. In our study, it was found that there was no significant relationship between education level, income status, social support status of the mother, desire for pregnancy and the mean scores of BMRS. Participants with negative birth memories and symptoms of PTSD had lower mother-infant and father-infant attachment. **Conclusion:** It is recommended that healthcare professionals identify perinatal conditions that cause negative birth memories and the risk factors for PTSD. They may also provide appropriate interventions to both women and their partners.

Keywords: Post-traumatic stress disorder, childbirth, birth memory, mother-infant attachment, father-infant attachment

Sözel Bildiri

TÜRKİYE’DE YAŞAYAN YAŞLI GÖÇMENLERE SUNULAN SOSYAL HİZMETLER

Kerime ÖĞÜT DÜZEN*

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing Burdur, Turkey,
kogut@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Türkiye’de yaşayan yaşlı göçmenler önemli bir halk sağlığı sorunudur. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı Türkiye’de yaşayan yaşlı göçmenlere sunulan sosyal hizmetleri belirlemektir. **Yöntem:** Literatür taraması son yıllarda yapılmış güncel veri tabanları içinden ‘ göçmen, yaşlı göçmen, sosyal hizmet’ anahtar sözcükleri taranarak gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2020 yılı nüfus verilerine göre 65 yaş ve üstü bireylerin oranını%9,5’e ulaşmış ve nüfus içindeki oranı önemli derece artmıştır. İleri yaşlarda yaşanan sağlık sorunları artan yaşlı nüfusu etkileyeceği için, sağlık ve sosyal bakım sistemlerinde sıkıntılar artmaktadır. TÜİK Uluslararası Göç İstatistikleri 2019 verilerine göre, Türkiye’de 26.715 yaşlı göçmen bulunmakta ve toplam göçmenlerin yaklaşık %3,9’u yaşlılardan oluşmaktadır. Türkiye’deki göçmenlerin haklara ve hizmetlere erişimini sağlayan mevzuat ‘Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu’ dur. Bu hak ve hizmetler arasında belgelendirmeye erişim, sağlık hizmetlerine ve eğitime erişim, sosyal yardım ve sosyal hizmetlere erişim bulunmaktadır. Yaşlı göçmenler, diğer göçmenler gibi, ulusal yasal çerçeve kapsamında düzenlenen haklar ve hizmetlerden faydalanmaktadır. Yaşlı göçmenler, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanun kapsamında Türk vatandaşlarına sağlanan bakım hizmetlerinden yararlanabilmektedir. Bakanlığın bakım kuruluşlarında, bakım, barınma, rehabilitasyon hizmetleri, psikososyal yardım sağlanmakta, sosyal ve kültürel aktiviteler düzenlenmektedir. Bakım ihtiyacı olan yaşlılara Bakanlığa bağlı 162 huzurevi ve yaşlı bakım rehabilitasyon merkezi ile 31 gündüz yaşlı bakım merkezi söz konusu yabancı kişilere de hizmet vermektedir. Verilen bu hizmetler için geliri olmayan göçmen yaşlılardan ücret alınmamaktadır. Ancak yaşlı göçmenler farklı olan kültürel özelliklerinden dolayı bu huzurevi ve bakım merkezlerinde kalmak istememektedirler. Bu sebeple, Bakanlığa bağlı huzurevlerinde 2020 yılı sonu ile 14 yaşlı göçmen kalmaktadır. **Tartışma ve Sonuç:** Bakım kuruluşlarına kabul edilen yaşlı göçmenler, huzurevlerinde bireylere sunulan tüm hizmetlerden ayırım gözetmeksizin faydalanabilmektedir. **Anahtar Kelimeler:** Göçmen, Yaşlı Göçmen, Sosyal Hizmet

Sözel Bildiri

KRONİK HASTALIKLI BİREYLERİN KENDİ KENDİNE İLAÇ YÖNETİMİNDE KULLANDIĞI TELE- SAĞLIK UYGULAMALARINA BİR BAKIŞ

Zilan BARAN¹, Duru ÇETİN²

1 Tepecik Eğitim Araştırma Hastanesi, İzmir, Türkiye, e posta: zilan.baran@outlook.com

2 Servergazi Devlet Hastanesi, Denizli, Türkiye, e posta: hem.duru.cetin@gmail.com

ÖZET

Geçmişten günümüze teknolojinin ilerlemesi birçok sektörde olduğu gibi sağlık alanında da etkili olmuştur. Bu değişim ve gelişimle birlikte tele-tıp uygulamalarının kullanımı başlamıştır. Tele- tıp kullanımı özellikle kronik hastalıkların tedavisinde, evde bakım ihtiyacı olan hasta ve yaşlı bireylere kullanılmaktadır. Tele-tıp uygulamalarının kullanımının hasta ve sağlıklı bireylerin bilgilendirilmesi, sağlık hizmetlerine zaman ve mekân ayırt edilmeksizin ulaşılması, iş yükünün hafifletilmesi, maliyetin azaltılması, sağlık personelleri ve hastaların dijital sağlığa uyumunun artırılması gibi birçok etkisi mevcuttur. Bu nedenle gelişmiş ülkelerde yapılan sağlık harcamalarının büyük bir kısmı tele-sağlık alanına yapılmaktadır. Bu derleme kendi kendine ilaç yönetiminde tele-sağlık ve dijital uygulamalar literatür bilgisi taranarak oluşturulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kronik hastalık, kendi kendine ilaç yönetimi, mobil-sağlık, tele-tıp, tele-sağlık

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF THE INDIVIDUAL DIAGNOSIS OF ULCERATIVE COLITIS
ACCORDING TO MARJORY GORDON'S MODEL OF FUNCTIONAL HEALTH
PATTERNS: CASE REPORT**

¹İlknur YÜCEL, ²Ayla TİSİNLİ, ³M.Nasrullah ER

¹*Istanbul University Faculty of Medicine Internal Medicine of Department, Istanbul, Turkey,
i.yucel084@gmail.com*

²*Yeni Yüzyıl University Faculty of Health Nursing Department, Istanbul, Turkey,
ayla.tisinli@yeniyuzyl.edu.tr*

³*Yeni Yüzyıl University Faculty of Health Nursing Department 3.Class Student, Istanbul, Turkey,*

ABSTRACT

Background: Ulcerative colitis disease, which continues to be a health problem in our country and in our region, is a chronic inflammatory bowel disease that affects the colon mucosa in varying lengths from the rectum to the proximal, without leaving an intact part in between, and progresses with remission and exacerbations. **Aim:** In this case report, it was aimed to evaluate the patient with the diagnosis of Ulcerative Colitis according to the functional patterns of health models. **Methods:** Fatigue lasting for 6-8 months, loss of 32 kg from 110 kg to 78 kg in 10 months due to loss of appetite, abdominal pain evident in the left lower quadrant, diarrhea with watery and bloody-mucus 10 times a day, feeling of inability to fully empty the stool, in the morning He applied to the emergency department because of low back pain that increased and decreased with movement during the day, pain in both hip joints, and inability to bend forward. The case was examined on the basis of to the functional patterns of health models and nursing care was given using the nursing diagnoses in the North American Nurses Association (NANDA) classification system. **Results:** As a result of the study, it was observed that effective nursing care was given to the patient in line with the interventions applied for the appropriate nursing diagnoses. **Discussion and Conclusion:** It is recommended to use appropriate nurse theorists during the effective delivery of nursing care.

Keywords: Ulcerative Colitis, Marjory Gordon, Nursing Problem Theory, Nursing Care

Sözel Bildiri

SAĞLIK ÇALIŞANLARINDA MERHAMET YORGUNLUĞU DÜZEYİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Sümeyye ÖZMEN¹, Rahime DEMİR²

¹ Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İİBF, Sağlık Yönetimi Bölümü, sumeyyeozmen@gmail.com

² Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İİBF, Sağlık Yönetimi Bölümü, demir.makifersoy@gmail.com

ÖZET

Amaç: Sağlık çalışanlarının merhamet yorgunluğu düzeyinin belirlenmesi ve sosyodemografik faktörlere göre arasındaki farklılıkların incelenmesidir. **Yöntem:** Tanımlayıcı nitelikte olan bu araştırma, 15-30 Kasım 2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreni Türkiye’de kamu ve özel hastanelerde görev yapmakta olan sağlık çalışanlarından oluşmaktadır. Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi ile araştırmaya katılmayı kabul eden 253 sağlık çalışanına ulaşılmıştır. Veri toplama aracı olarak Google form üzerinden uygulanan online anket formu tercih edilmiştir. Anket formunun ilk kısmında 6 sosyodemografik soru yer almaktadır. Anket formunun ikinci kısmında ise Pommier (2011) tarafından geliştirilen, Akdeniz ve arkadaşları (2016) tarafından Türkçe’ye çevrilmiş olan “Merhamet Yorgunluğu Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek, 5’li likert ölçeğinde hazırlanan 24 maddeden oluşmaktadır. Ölçek “sevecenlik”, “umursamazlık”, “paylaşımların bilincinde olma”, “bağlantısızlık”, “bilinçli farkındalık” ve “ilişki kesme” olmak üzere 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Araştırmada tanımlayıcı istatistikler, bağımsız örneklem T testi ve Anova testi SPSS 22.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya katılan kişilerin yaş ortalaması 27’dir. Katılımcıların orta düzeyde (3,723) merhamet yorgunluğuna sahip olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda merhamet yorgunluğu düzeyinin cinsiyete, yaşa, eğitim durumuna ve mesleğe göre farklılık gösterdiği bulunmuştur. Kadınların erkeklere göre; 25 yaş altı olanların 25 ve üzeri olanlara göre; bekarların evlilere göre ve lisans altı eğitim olanların lisans ve üzeri eğitim alanlara göre daha fazla düzeyde merhamet yorgunluğuna sahip olduğu görülmüştür. Hastanede yaptıkları görevlere göre ise hemşirelerin diğer sağlık çalışanlara göre merhamet yorgunluğu düzeylerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. **Sonuç:** Sağlık çalışanlarının meslek hayatlarında duygularından bağımsız insanlara hizmet vermesi mümkün olmadığından, kendilerine oldukça az zaman ayırabilmelerinden ve travmalara uzun süre maruz kalmalarının dolayı duyarsızlaşma, duygu yorgunluğu ve tükenmişlik ile karşılaşabilmektedirler. Bakım kalitesini yükseltmek, mevcut durumu ortaya koymak, sağlık çalışanlarının bu konudaki farkındalığını ve mesleki doyumunu artırmak, aile ve toplum sağlığını güçlendirmek amacı ile çalışmalar yapılmalıdır. Sağlık çalışanlarının kendilerini ve değerlerini tanımaları, mesleki misyonlarından uzaklaşmamaları adına merhamet yorgunluğuna özel eğitimler verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Merhamet yorgunluğu, Sağlık çalışanları, Tükenmişlik

*Sözel Bildiri***İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN İNSAN SAĞLIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ****Merve BALIKÇI¹**

¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mervebalc03mb@gmail.com*

ÖZET

İklim dünya var olduğundan beri doğal olarak değişime uğramaktadır. Sanayi devriminin başlaması ile birlikte insan faaliyetlerinin de bu değişime etki etmeye başladığı görülmüştür. Endüstrileşmenin enerji ihtiyacını ortaya çıkarması insanları fosil yakıtlara yöneltmektedir. Fosil yakıtlarda sera gazı salınımını arttırarak atmosferin ısınması sonucu iklim değişikliğine neden olmaktadır. Endüstrileşme ve sera gazı salınımına ek olarak teknolojinin gelişmesi, nüfus artışı, ormanların yok edilmesi ve ozon tabakasının incilmesi de iklim değişikliği nedenleri arasında yer almaktadır. İklim değişikliği, iklimi oluşturan hava olaylarında meydana gelen atmosferin bileşimini bozan doğal ya da insan kaynaklı değişiklikler şeklinde tanımlanmaktadır. Son yıllarda oluşumu hızlanan iklim değişikliği buzulların erimesine, sıcaklıkların artmasına, deniz seviyesinin yükselmesine, yağış rejiminin değişmesine, insanlarda hastalık ve ölümlerin artmasına neden olmaktadır. İklim değişikliğinin insan sağlığı üzerinde görülen etkileri doğrudan veya dolaylı olarak ikiye ayrılmaktadır. Sıcak, soğuk hava dalgaları ve ekstrem hava olayları insan sağlığını doğrudan etkilerken; hava kirliliği, kontamine gıda ve su, vektörler, UV radyasyonu, bulaşıcı hastalıklar ve psikolojik rahatsızlıklarda dolaylı olarak etkilemektedir. Bu etkiler insanlarda kısa veya uzun vadeli hastalıklara yol açmaktadır. Çocuklar, yaşlılar ve kronik rahatsızlığı olan bireylerde hastalıkların mortalitesi yüksek olabilmektedir. Bu derlemede, geriye dönük literatür bilgileri taranarak iklim değişikliğinin insan sağlığı üzerindeki etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, iklim değişikliğinin insan sağlığı üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Ülkelerin bu olumsuz etkileri azaltmak için bir takım planlama çalışmaları mevcuttur. Ancak bu planlama çalışmalarının yeterli olmadığı görülmektedir. Gelecekteki çalışmalarda önleme çalışmalarının daha çok yapılması ve yapılan planların eyleme aktarılarak farkındalık oluşturulmasının halk sağlığı açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, İnsan Sağlığı, Hastalık

*Sözel Bildiri***NEONATAL DÖNEMDE VERİLEN PALYATİF BAKIM UYGULAMALARINDA****AİLE MERKEZLİ YAKLAŞIMIN ÖNEMİ****Gamzegül ALTAY*, Zeynep PEHLİVAN****

* *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Rize, Türkiye,
gamzegul.altay@erdogan.edu.tr*

** *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Rize, Türkiye,
zeynep.pehlivan@erdogan.edu.tr*

ÖZET

Bilim ve teknolojideki gelişmelerle birlikte başta prematüre bebekler olmak üzere, konjenital anomalisi olan ve nadir görülen hastalıklara sahip birçok yenidoğanın hayatta kalma oranı yükselmektedir. Yenidoğan yoğun bakımının ilk günlerinde doğumdan hemen sonra ölme ihtimali yüksek olan bebekler artık daha uzun süre yaşayabilmektedir. Bununla birlikte, yenidoğanlara palyatif bakım verme ve aileleri bu karmaşık karar verme sürecinde destekleme gereksinimi oluşmaktadır. Bu süreçte doğumdan sonra tanı anından itibaren, taburculuk ve ölüm sonrasındaki süreç de dahil olmak üzere ebeveynlerin bakıma entegre edilmesi desteklenmeli, palyatif bakımın başlanması ve sonlandırılması sürecinde ekip ve aile işbirliği içerisinde olmalıdır. Özellikle hasta prognozunun kötü olduğu durumlarda bebeklerin ağrı ve acısını dindirmek için tedavi ve bakım uygulamalarını sürdürmede ailenin görüş ve düşünceleri dikkate alınmalıdır. Palyatif bakımda, hassas bir süreç olan neonatal dönemdeki bebeklerin ve ailelerinin yaşam kalitesini yükseltmek esastır. Bu amaçla yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde verilen palyatif bakımda sadece yenidoğanların değil, ailelerinin de ihtiyaçları dikkate alınmalıdır. Sağlık profesyonelleri aile üyelerinin emosyonel, psikolojik ve diğer özel gereksinimlerini dikkate almalı, sadece bakım sürecinde değil yas sürecinde de psikososyal açıdan aileyi desteklemelidir. Özellikle primipar anne ve babalar sağlık bakım profesyonellerinin desteğine daha fazla ihtiyaç duymaktadır. Bu bağlamda sağlık profesyonellerinin neonatal dönemdeki palyatif bakımın her aşamasına ebeveynleri de dahil ederek aile merkezli bir bakım uygulaması önerilmektedir. Bu derlemede, neonatal dönemde verilen palyatif bakımda aile merkezli yaklaşımın önemini vurgulamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aile Merkezli Bakım, Neonatal Dönem, Palyatif Bakım

*Sözel Bildiri***KANSER HASTALARININ SEMPTOM YÖNETİMİNDE İNTEGRATİF BİR
UYGULAMA: MÜZİK TERAPİ****Zeynep PEHLİVAN*, Gamzegül ALTAY****

**Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Rize, Türkiye,
zpehlivan687@gmail.com*

***Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Rize, Türkiye,
gamzegul.altay@erdogan.edu.tr*

ÖZET

Kanser, morbidite ve mortalite oranları giderek artan ve önemli bir halk sağlığı sorunu olmaya devam eden bir hastalıktır. Kanser tanılı bireyler, hem hastalık sürecine hem de uygulanan tedavi yöntemlerine bağlı olarak ağrı, yorgunluk, bulantı, anksiyete gibi birçok fiziksel ve psikolojik semptomla karşı karşıya kalmaktadır. Kanser hastalarında uygulanan bu tedavi yöntemlerinin yan etkilerinin fazla olması ve hastaların yaşam kalitelerini düşürmesi nedeniyle günümüzde yan etkisi az ve uygulanması kolay integratif uygulamaların önemi artmıştır. Kanser hastalarında semptom yönetiminde kullanılan integratif uygulamalardan biri de müzik terapidir. Aslında müziğin ve seslerin insan ruhunu etkileme ve iyileştirmedeki rolü çok eski zamanlara dayanmaktadır. Bu yaklaşım günümüzde de kanser hastalarının fiziksel ve psikolojik semptomların azaltılmasında ve yönetiminde yaygın olarak kullanılmaktadır. Kanser hastalarında müzik terapi, hastaların kendilerini daha rahat ve kolay ifade edebilmelerini sağlamak, korku ve anksiyetelerini azaltmak, başa çıkma stratejileri geliştirmesine yardımcı olmak ve fiziksel semptomları azaltmak amacıyla kullanılmaktadır. Literatür incelendiğinde, kanser hastalarına uygulanan müzik terapinin hastalarda anksiyete, depresyon, yorgunluk, ağrı gibi semptomlar ve kalp hızı, solunum sayısı, kan basıncı gibi fizyolojik parametreler üzerinde olumlu etkiler oluşturduğu gözlemlenmiştir. Buna ilaveten müzik terapinin kanser hastalarının yaşadığı semptomlar üzerindeki etkisini inceleyen çalışmaların daha çok küçük örneklem grubu ile ve anksiyete, depresyon gibi psikolojik semptomlar üzerinde yapıldığı belirlenmiştir. Bu doğrultuda yan etkisi ve maliyeti az, ulaşımı ve uygulanması kolay bir uygulama olan müzik terapinin kanser hastalarında semptom yönetiminde kullanılmasına ilişkin daha geniş örneklem grubu ile kanıt düzeyi yüksek çalışmaların yapılması ve bunların hemşirelik uygulamalarına entegre edilmesi önerilmektedir. Bu derlemede müzik terapinin kanser hastalarının semptom yönetiminde kullanılmasına ilişkin bilgi vermek ve sağlık profesyonellerinde farkındalık oluşturmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kanser, İntegratif Tıp, Müzik Terapi, Semptom

*Sözel Bildiri***THE IMPORTANCE OF CLINICAL ANATOMY AND PHYSIOTHERAPY OF
MAIGNE SENDROM IN THE DIFFERENTIAL DIAGNOSIS OF LOW BACK PAIN****Mine ARGALI DENİZ^{1*}, Muhammed Furkan ARPACI^{2**}**

**Suleyman Demirel University Research and Application Hospital, Department of Physical Therapy and Rehabilitation, Isparta*

***Turgut Ozal University, Malatya Training and Research Hospital, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Malatya*

ABSTRACT

Background: Low back pain is the most common musculoskeletal disease and disability problem in the patient. Maigne Syndrome is often underdiagnosed or even misdiagnosed/treated due to the diversity of the clinical picture. For this reason, differential diagnosis is important both anatomically and clinically. **Aim:** The aim of our study is to emphasize the differential diagnosis of Maigne Syndrome in low back pain and the importance of physiotherapy. **Methods:** Our study was based on the literature by using the secondary sources available before starting the scientific research. **Results:** Maigne Syndrome develops as a result of dysfunction of T10-L2 roots. However, clinical findings are mostly seen at T12-L1 level. The ramus ventralis of these roots subcostal, ilioinguinal, iliohypogastric, genitofemoral, lateral femoral cutaneous nerves. These nerves are responsible for pseudovisceral/pseudothoracenteric pain, sensation under the abdominal wall, inguinal and inner thigh regions. The medial branch of the ramus dorsalis of roots is the multifidius and interspinosus muscles motor division. Its lateral branch is responsible for innervation of the zygapophysial joint, intraspinal/supraspinal ligament, upper gluteal and lower lumbar regions. Therefore, low back, abdominal, pseudo-hip pain, pubic tenderness in the clinic of the disease describes by these anatomical connections. Physiotherapy techniques such as electrotherapy, manuel therapy, core, thoracolumbar mobilization, thigh stretching, balance, proprioceptive exercises suitable for the clinical anatomy of the disease should be applied in the treatment of the disease with the appropriate diagnosis. **Dissusion and Conclusion:** We consider that physiotherapy to be applied by anatomical and symptoms of the disease as a result of the correct diagnosis is essential clinically and investigations on the subject will be beneficial to the literature.

Keywords: Maigne syndrome, Thoracolumbar syndrome, low back pain, physiotherapy, exercise

Sözel Bildiri

CERRAHİ BİRİMLERDE ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN MARUZ KALDIĞI ŞİDDET: LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ

Ayşe UÇAK¹, Arzu TAT ÇATAL², Fatma CEBECİ³

*1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Burdur, ayseucak@mehmetakif.edu.tr
2Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, arzutatben@gmail.com
3Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, fcebeci@akdeniz.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Şiddet çalışma hayatının her anında ortaya çıkabilen ve genellikle çalışanlar tarafından görmezden gelinen bir durumdur. Hemşirelerin çalıştığı ortamlar olan sağlık kurumları kalabalık ortamlardır. Yapılan çalışmalar hemşirelerin diğer sağlık çalışanlarına göre daha fazla şiddete maruz kaldığını göstermektedir. Özellikle sirkülasyonun ve stres ortamının fazla olduğu cerrahi birimlerde hemşirelerin maruz kaldığı şiddeti ortaya koymak önem kazanmaktadır.

Amaç: Bu çalışma, cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin maruz kaldığı şiddet türlerine yönelik lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmanın verileri YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yıl sınırlaması olmaksızın “hemşirelik”, “şiddet” ve “mobbing” anahtar kelimeleri kullanılarak 10 Ocak 2022 tarihinde yapılan tarama sonucunda elde edilmiştir. Cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin maruz kaldığı şiddet türünü belirlemeye yönelik yapılan lisansüstü tezler çalışmaya dahil edilmiştir.

Bulgular: Yapılan taramalar sonucunda çalışmaya toplam 38 çalışma dahil edilmiştir. Dahil etme kriterlerini karşılayan çalışmaların 11’i yüksek lisans, 1’i ise doktora tezi olup, tamamı tanımlayıcı tiptedir.

Tartışma ve Sonuç: Yapılan değerlendirmeler sonucunda cerrahi birimlerde çalışan hemşirelerin en çok psikolojik şiddete maruz kaldığı belirlenmiştir. Hemşirelerin şiddete uğramasında etken olan faktörlerin kadın, yaş, çalışılan birim, eğitim düzeyinin yüksek olması, çalışma yılının artması olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Mobbing, Şiddet

*Sözel Bildiri***MULTİPLE SKLEROZ HASTALARINDA PELVİK TABAN DİSFONKSİYONLARI
VE NON-FARMAKOLOJİK TEDAVİSİ****Beyza Nur DURSUN¹, Nilay YÜREKDELER ŞAHİN²***1İzmir Bakırçay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Fizyoteapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı,
beyza1242@hotmail.com**2İzmir Bakırçay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
nly.yahin@gmail.com***ÖZET**

Multiple Skleroz (MS), merkezi sinir sistemi (MSS)'nin kronik, progresif, otoimmün bir hastalığıdır. MS hastalarında sık gözlenen bulgulardan bazıları alt üriner sistem (AÜS), bağırsak ve cinsel disfonksiyonları (CD) içeren pelvik taban disfonksiyonlarıdır. MS'li hastalarda gözlenen AÜS disfonksiyonları; detrusör hiperaktivitesi, detrusör sfinkter dissinerjisi ve atonik mesanedir. Bu disfonksiyonların tedavisinde mesane işlevinin iyileştirilmesi, idrar sıklığının normalize edilmesi ve normal kontinansın gerçekleştirilmesi hedeflenir. MS hastalarında AÜS disfonksiyonlarının yönetiminde birinci basamakta davranış eğitimi ve pelvik taban kas eğitimi (PTKE), ikinci basamakta ise nöromodülasyon teknikleri ve kateter kullanımı bulunmaktadır. MS hastalarında MSS'nin bağırsak üzerindeki normal modülasyonu bozulur. Bu durum bağırsak disfonksiyonları (BD)'na temel hazırlar. Oluşan BD'nin yaygın semptomları arasında konstipasyon, fekal inkontinans ve anorektal disfonksiyonlar bulunmaktadır. Bu semptomların tedavisinde fekal kıvamın düzenlenmesi, bağırsaktaki fekal geçişin fasilite edilmesi ve uygun ortam sağlandığında bağırsak içeriğinin rektumdan atılması hedeflenmektedir. MS hastalarında görülen CD'ler oluşma nedenlerine göre 3 gruba ayrılmıştır. Birincil CD hastalıktan kaynaklanan nörolojik bozuklukları, ikincil CD fiziksel bozuklukları ve üçüncül CD ise psikolojik ve sosyo-kültürel sorunları içermektedir. CD'lerin tedavisinde hasta eğitimi, cinsel danışmanlık, psikoterapi, klitoral vakum ve vibrasyonlu cihazlar, PTKE, nöromusküler elektrik stimülasyonu ve yoga kullanılan yöntemler arasındadır. Pelvik taban disfonksiyonları MS'li hastaların günlük yaşam aktivitelerini ve sosyal katılımlarını sınırlandırmakta, yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. MS hasta grubunun çoğunluğunu 20-45 yaş aralığındaki genç yetişkinlerin oluşturduğu düşünüldüğünde, pelvik taban disfonksiyonlarının ve bu disfonksiyonların tedavi yöntemlerinin bilinmesi önem arz etmektedir.

Anahtar Sözcükler: Multipl skleroz, mesane disfonksiyonu, bağırsak disfonksiyonu, cinsel disfonksiyon, pelvik taban.

*Sözel Bildiri***RAISING A CHILD IN THE DIGITAL AGE: A DIGITAL PARENTING CONCEPT****ANALYSIS****Ayla KAYA***

** Akdeniz University Faculty of Nursing, Department of Pediatric Nursing, Antalya, Turkey,
aylakaya@akdeniz.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Today's children are born into the digital world and therefore they adapt to digital technologies more easily than their parents. This situation has caused mandatory changes in parental roles and the concept of digital parent, which is a new concept, has emerged. Aim: In this review study, it is aimed to analyze the concept of digital parenting. **Methods:** This study is a review study. **Results:** A digital parent is an individual who acts in accordance with the needs of the digital age, has command of digital technological devices, is aware of the possibilities in digital environments, can protect his child against the risks in these environments and does not close himself to technological developments. It is important for parents to know that the technology that enters our lives is permanent and to accept that avoiding use is not beneficial for the acquisition of appropriate digital parenting behaviors. Preferring a mentor digital parenting role instead of a permissive or restrictive digital parenting role is important for a healthy parent-child relationship. Setting healthy boundaries for children and providing a safe digital environment will help them benefit from the opportunities of the age. **Discussion and Conclusion:** Many parents who cannot balance between keeping their children completely away from the digital environment and giving them great freedom in this area have conflicts with their children on this issue. It is important that parents do not leave their children uncontrolled in digital environments so that children can seize the opportunities of the digital environment and be protected from the risks. Studies have found that children prefer to get help from their friends rather than their parents when they have problems in the digital environment. It is emphasized that the biggest reason for this is the parents' inability to keep up with the digital age. For this reason, parents should have digital parenting roles so that children do not prefer their friends over their parents in the digital environment. In this context, parents are expected to fulfill the responsibilities of their changing roles according to the needs of the digital age in order to support their children in the digital age. In future studies, it is recommended to carry out studies that increase the level of knowledge and awareness of parents.

Anahtar Kelimeler: Child, Digital Environment Digital Parenting, Parenting.

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF TRADITIONAL TURKISH MILITARY MUSIC ON PAIN AND ANXIETY IN PATIENTS UNDERGOING ENDOSCOPIC RETROGRADE CHOLANGIOPANCREATOGRAPHY

Mavinur ŞEMSETTİNOĞLU¹, Yeliz CİĞERCİ² Sezgin YILMAZ³ Erhan TEKİN⁴

¹*Surgical Nursing PostGraduate Student, Graduate School, Afyonkarahisar Health Sciences University, Afyonkarahisar, Turkey*

²*Department of Surgical Nursing, Faculty of Health Sciences, Afyonkarahisar Health Sciences University, Afyonkarahisar, Turkey*

³*Department of General Surgery, Afyonkarahisar Health Sciences University, School of Medicine, Afyonkarahisar, Turkey*

⁴*Department of Turkish Music, Antakya State Conservatory, Hatay Mustafa Kemal University, Hatay, Turkey*

ABSTRACT

Introduction: Endoscopic retrograde cholangiopancreatography (ERCP) is the procedure of imaging the ducts that provide drainage of the pancreas, gallbladder and liver with the use of Endoscope and X-ray devices by giving contrast material. **Purpose:** It was aimed in this study to examine the effect of the TTMM on pain, anxiety and vital signs in patients who underwent ERCP. **Material and Method:** This randomized controlled trial was carried out between March 1, 2021, and May 30, 2021, in the ERCP Unit of the General Surgery Clinic of Afyonkarahisar Health Sciences University Hospital. A total of 72 patients (Intervention Group=36, Control Group=36) who underwent ERCP within the time of the study, met the inclusion criteria of the study and agreed to participate in the study formed the sample of the study. A simple randomization method was used to allocate the patients into groups. Patients in the intervention group listened to music consisting of TTMM for 15 minutes before ERCP. The anxiety of the patients was evaluated with the VAS anxiety scale, while the pain with the VAS scale. **Findings:** There was no statistically significant relationship between the intervention and control groups in terms of socio-demographic characteristics ($p>0.05$), which showed that the patients were homogeneously distributed between the groups. Although the VAS anxiety scores of the intervention group were lower than the control group both before and after ERCP, a significant difference was found between the mean anxiety scores only after ERCP ($p=0.002$). When VAS pain scores were examined, the pain scores of the intervention group at the 2nd hour after ERCP were found to be significantly lower than the control group ($p=0.033$). **Conclusion:** The study results indicate that the TTMM has positive effects on post-ERCP anxiety levels, and pain perception at the 2nd hour in patients who underwent ERCP. **Keywords:** Traditional Turkish Military Music, ERCP, Pain, Anxiety.

*Sözel Bildiri***AFET YÖNETİMİNDE DİJİTAL İMKANLARIN KULLANIMI****Murat TATOĞLU¹ Muhittin TATAROĞLU²**¹*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*²*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi mtataroglu@mu.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Teknolojik gelişmeler hayatın her alanında bizi farklı şekillerde karşılamaktadırlar. Bu gelişmeler sadece insanları bireysel olarak etkilemekle kalmayıp aynı zaman da devlet idaresinin de önemli bir yapı taşı oluşturmuştur. **Amaç:** Teknoloji günümüzde idarenin sunduğu hizmetlerin vazgeçilmez bir ögesi haline gelmiştir. Bu hizmetlerin daha etkin ve verimli sunulabilmesi adına her türlü teknolojik öğeden faydalanmak zaruri bir nitelik taşımaktadır. Bu bağlamda afetlere karşı hazırlık yapılmasında, afet anında müdahalede ve sonrasındaki yeniden yapılanma sürecinde birçok teknolojik unsurdan yararlanmak gerekmektedir. Çalışmamızda afet yönetiminde kullanılan ve kullanılabilecek teknolojik gelişmeler üzerinde durulacaktır. **Yöntem:** Çalışmamızın ana kaynağını AFAD'ın afet yönetim evrelerinde kullandığı dijital sistemler oluşturmaktadır. AFAD bu sistemler aracılığı ile afet mağduru olan vatandaşlara daha hızlı ve etkin bir şekilde ulaşabilmeyi hedeflemektedir. Çalışmamızda bu sistemlerin bazılarının işleyiş biçimleri araştırılmış ve afet anındaki etkinliklerinin incelenmesi yapılmıştır. **Bulgular:** İlk olarak bahsedeceğimiz sistem Türkiye Afet Bilgi Bankası'dır AFAD tarafından geliştirilen bu program sayesinde şimdiye kadar afetlere kimlerin ne tür hazırlık yaptığı, eldeki kaynaklar, geçmişte yaşanan afetlerin etkileri, sonuçlarını ve daha birçok bilgiye dijital ortamda ulaşmak mümkündür. Bir başka benzer sistem ise AYDES adı verilen, kaynakların etkin ve verimli kullanılmasına imkân tanıyan, Türkiye afet müdahale planının bilişim alt yapısını oluşturan sistemdir. AYDES sistemi 36 alt modülden meydana gelmektedir ve afet tüm evrelerine yönelik hizmet modülleri içermektedir. Bunlarla beraber vatandaş E-devlet üzerinden buldukları bölgede toplanma yerlerini görebilmekte yine aynı sistem üzerinden afet sonrası yapılan yardımlara başvurma imkânı bulabilmektedirler. **Sonuç:** Afetlere karşı etkin bir hazırlık yürütebilmek adına paydaş sayısını çoğaltmak bu sayede kaynakların daha organize halde bir araya gelmesini sağlamak oldukça önemlidir. Afetlerde dijital sistemlerin daha işler hale gelmesi sayesinde kaynakların belirlenen amaçlar doğrultusunda yönlendirilmesi daha kolay sağlanabilecek, yardımların ve insan enerjisinin boşa harcanmasının önüne geçilmiş olacaktır.

Anahtar Sözcükler: Afet, Afet Yönetimi, dijital afet sistemleri, aydes

Sözel Bildiri

ISPARTA İLİ BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİ İDARİ PERSONELİ YEME FARKINDALIĞI VE FİZİKSEL AKTİVİTELERİNİN YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Saliha Betül Özmumcu*, Ahmet Nesimi Kışioğlu**

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Isparta, Türkiye, betulozmumcu84@gmail.com

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, ahmetkisioglu@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Çalışma hayatında, yeme farkındalığı, fiziksel aktivite gibi unsurlar yaşam kalitesini etkilemektedir. **Amaç:** Çalışmanın amacı, idari personelde yeme farkındalığı ve fiziksel aktivitenin yaşam kalitesine etkisini değerlendirmektir. **Yöntem:** Kesitsel analitik tipte olan bu çalışmada, bir üniversite hastanesi 215 idari personeline ‘Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği’, ‘Uluslararası Fiziksel Aktivite Değerlendirme Anketi’ ve ‘Yeme Farkındalığı Ölçeği (YFÖ)’ uygulanmıştır. Araştırma Ocak-Şubat 2019 tarihleri arasında uygulanmıştır. Araştırmanın değişkenleri cinsiyet, yaş, BKİ, medeni durum, görev, kurum çalışma yılı, toplam çalışma yılı, eğitim derecesi, sigara içme durumu, kronik hastalık durumu, yağ yüzdesidir. **Bulgular:** YFÖ skoru ile genel sağlık ($r=0,287$), fiziksel sağlık ($r=0,211$), psikolojik alan ($r=0,387$) ve sosyal ilişkiler ($r=0,243$) arasında orta düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Fiziksel aktivite düzeyi ile yaşam kalitesi alt kategorileri ve YFÖ skoru arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Vücut kompozisyonunun normal oluşu ve yeme farkındalığı yaşam kalitesini artırmaktadır. İdari personelin fiziksel aktivite düzeyini artırması teşvik edilmesi, yeme farkındalığının artırılması sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: İdari Personel, Fiziksel Aktivite, Yeme Farkındalığı, Yaşam Kalitesi

*Sözel Bildiri***PRETERM BEBEKLERDE KANITA DAYALI GÜVENLİ UYKU UYGULAMALARI****Gamzegül ALTAY*, Zeynep PEHLİVAN****

* *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Rize, Türkiye,
gamzegul.altay@erdogan.edu.tr*

** *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Rize, Türkiye,
zeynep.pehlivan@erdogan.edu.tr*

ÖZET

Ani bebek ölümü, bir yaş altındaki bebeklerde uyku esnasında ani olarak gelişen ve etiyojisi tam olarak açıklanamayan bebek ölümleri olarak tanımlanmaktadır. Preterm bebeklerde bu ölüm riski diğer bebeklere kıyasla daha yüksektir. Ani bebek ölüm oranlarının azaltılmasında bebeğin uyku çevresinin düzenlenmesi ve güvenli uyku uygulamalarının yapılması gerekmektedir. Güvenli uyku, bebeğin uyku çevresinin ani bebek ölümü sendromu riskini önleyecek şekilde düzenlendiği uyku ortamıdır. Bu ortamın oluşturulmasında sağlık çalışanlarına ve ebeveynlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Amerikan Pediatri Akademisi, yayınlamış olduğu kılavuzda güvenli uyku önerilerini güncelleyerek kanıtları ile birlikte sunmuştur. Bu kılavuzda bebeklerin supine pozisyonunda uyuması (kanıt düzeyi A), sert uyku zemini (kanıt düzeyi A), emzirme (kanıt düzeyi A), uyurken emzik kullanma (kanıt düzeyi A), aynı odada farklı yataklarda uyuma (kanıt düzeyi A), bebeğin yatağında yumuşak bir nesne bulundurmama (kanıt düzeyi A), annenin sigara kullanmaması ve düzenli prenatal bakım alması (kanıt düzeyi A), bebeği aşırı sıcak tutmama (kanıt düzeyi A), bebeğin bağışıklamasının yapılması (kanıt düzeyi A), sağlık bakım profesyonellerinin güvenli uyku önerilerini desteklemesi (kanıt düzeyi A), ticari cihazları kullanmaktan kaçınma (kanıt düzeyi B) ve güvenli uyku ile ilgili araştırma yapma (kanıt düzeyi C) gibi uygulamalar yer almaktadır. Hemşireler, ani bebek ölümü sendromunun önlenmesi ve güvenli uyku uygulamalarının oluşturulmasında ebeveynlere rol model olmaktadır. Bu nedenle hemşireler, bebek bakımında güvenli uyku ortamının oluşturulabilmesi için güncel ve kanıta dayalı kılavuzları kullanılmalıdır. Bu çalışmada, preterm bebeğe bakım veren hemşire ve ebeveynlere güvenli uyku uygulamaları ile ilgili güncel ve kanıt düzeyi yüksek bilgilerin sunulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, Kanıt, Preterm, Uyku

*Sözel Bildiri***HEMODİYALİZ TEDAVİSİ ALAN HASTALARDA ÜREMİK KAŞINTININ
YÖNETİMİNDE AROMATERAPİ****Zeynep PEHLİVAN*, Gamzegül ALTAY****

**Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Rize, Türkiye,
zpehlivan687@gmail.com*

***Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Rize, Türkiye,
gamzegul.altay@erdogan.edu.tr*

ÖZET

Böbrekler, vücut için yaşamsal öneme sahip organlardır. Dolayısıyla böbreklerin yapı ve fonksiyonunda meydana gelen herhangi bir bozulma bütün sistemleri etkileyerek birçok semptomu yol açabilmektedir. Kaşıntı, son dönem böbrek yetmezliği olan ve hemodiyaliz tedavisi alan hastalarda en yaygın görülen semptomlardan biridir. Kaşıntının şiddeti ve ciddiyeti hastadan hastaya değişmekle birlikte genellikle hemodiyaliz tedavisi sırasında ya da hemen sonra görülmektedir. Kaşıntı hastalarda, uyku bozuklukları, cilt sorunları, anksiyete gibi fiziksel ve emosyonel birçok semptomu neden olarak yaşam kalitesini önemli ölçüde azaltmaktadır. Kaşıntı hayatı tehdit eden bir semptom değildir fakat hastaların yaşam kalitesini azaltması nedeniyle tedavi edilmesi gereken bir semptomdur. Üremik kaşıntının kesin olarak açıklanamayan patofizyolojik mekanizmaları nedeniyle uygulanan tedaviler genellikle yeterli etkinlik ve güvenliğe sahip değildir. Bu nedenle günümüzde üremik kaşıntının etkili bir şekilde yönetiminde farmakolojik yöntemlerin yanı sıra nonfarmakolojik yöntemlerin kullanımı da yaygınlaşmıştır. Aromaterapi, üremik kaşıntı tedavisinde kullanılan nonfarmakolojik yöntemlerden biridir. Aromaterapi, bitkilerin, çiçeklerin, meyvelerin ve ağaçların köklerinden elde edilen uçucu yağların inhalasyon, masaj ve cilt yoluyla uygulandığı tamamlayıcı tedavi yöntemidir. Yapılan çalışmalar incelendiğinde hemodiyaliz tedavisi alan hastalara uygulanan aromaterapinin hastaların üremik kaşıntı şiddetini azalttığı saptanmıştır. Fakat bu çalışmalar, aromaterapinin üremik kaşıntı üzerindeki etkisinin tam olarak kanıtlanması için yetersizdir. Buna ilaveten aromaterapi uygulamalarının hemşirelik eğitimi ve uygulamalarında yeterince yer almadığı görülmektedir. Bu nedenle aromaterapi gibi bütünleştirici tedavi yöntemlerinin hemşirelik müfredatına eklenmesi, hemodiyaliz tedavisi alan hastalara verilen hemşirelik bakımına entegre edilmesine yönelik girişimlerde bulunulması ve aynı zamanda randomize kontrollü, çok merkezli çalışmalarla sonuçların desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aromaterapi, Hemodiyaliz, Üremik kaşıntı

*Sözel Bildiri***TELEHEALTH USING IN ONCOLOGY NURSING****Elifnur Güneş***

** Manchester Metropolitan University, Department of Nursing, Manchester, United Kingdom,
guneselifn@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Use of telehealth in the oncology setting is beginning to become more prevalent and the role of the oncology nurse working in a telehealth setting continues to evolve. Nurses may have the opportunity to participate in synchronous telehealth encounters when delivering routine follow-up care or for specific types of events, such as reviewing consents for clinical trial participation, survivorship care planning, providing patient education, or monitoring adherence for oral chemotherapy. **Aim:** The aim of this scoping review is to explore studies related to telehealth practice in oncology nursing. **Methods:** This review adopted a scoping review study framework (Arskey & O'Malley 2005), using electronic databases including MEDLINE, AMED, CINAHL, PubMed and Cochrane Library from 1 January 2016 and 31 December 2021 using search keywords: “telehealth“, “oncology“ and “nursing“. **Results:** Telehealth practices used in symptom management in cancer patients have positive effects such as improvement in the functional status of patients, reduction in hospital admissions and hospitalization rates and loss of workforce. Some of the benefits of telehealth using for families are increasing knowledge, promoting behaviour change, monitoring physiological symptoms and indicators of disease, increasing family readiness in real time supportive interventions and reducing stress on families, making it easier for families to communicate with nurses and access to facilities at low cost. Nevertheless, telehealth comes with risks including exacerbating the digital divide, poor software engineering, and security breaches. **Discussion and Conclusion:** Outcomes from studies suggest that using telehealth is feasible to support patients with cancer. Nurses can play an active role in utilizing appropriate telehealth apps to support families in the management of patients with cancer. Telehealth could be an important tool in caring services while keeping patients and health providers safe during COVID-19 outbreak.

Keywords: Nursing, Oncology, Telehealth

*Poster Bildiri***BİR KEDİDE GÖRÜLEN FRONTAL KIRIK VE TEDAVİ SÜRECİ: VAKA
TAKDİMİ****Melis GÖL*, Ozan ADIYAMAN****

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye, melis.gol@omu.edu.tr

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye,
ozanadymn@gmail.com

ÖZET

Sunulan vaka, 2 gün önce önce köpek saldırısından dolayı kafasında oluşan kanama ve ağrı şikayetiyle OMÜ Hayvan Hastanesi Veteriner Cerrahi Ana Bilim Dalına getirilmiştir. Hasta 8 aylık, melez, erkek bir kedir. Köpek saldırısı sonucu baş bölgesindeki frontal kemiğinde kırık meydana gelmiştir. Yapılan klinik muayenede hastada hipovolemik ve septik şok olduğu belirlendi. Alınan hemogram sonucunda hastada enfeksiyon tespit edildi. Hastaya çekilen röntgende frontal kemikte kırık görüldü. Acil olarak bölgenin asepsi ve antisepsisi sağlandıktan sonra gözlerle birlikte ısıriğa bağlı oluşan kırık hattındaki fistül %0,9 NaCl solüsyonu ile temizlendi. Daha sonra hastaya CT (bilgisayarlı tomografi) çekildi. Kırığın frontal sinüs ile bağlantılı olduğu tespit edildi. Fistülün kapanması için frontal kemikteki kırık, nasal boşluktan drene edildi. Hastanın anestezi protokolünde indüksiyon propofol (6 mg/kg) ile yapıldı ve isofluran ile idamesi sağlandı. Hastaya intraoperatif ve postoperatif olarak damar içi, CRI (500 ml %0,9 NaCl solüsyon içerisine; (10 mg Butorfanol, 30 mg Ketamin) uygulandı. Antibiyotik olarak yara bölgesine Rif 250mg kullanılırken, 080 mg Seftriakson iv olarak kullanıldı. Dren 3 gün sonra çıkarıldı ve 27 gün sonra bölge flap ile kapatıldı. Hastada nörolojik bulgular gözlenmedi. Hastanın yapılan 9 aylık takibinde, frontal bölgedeki hasarın iyileştiği, tüylerin sağlıklı bir şekilde çıktığı ve hastanın bağımsız olarak ihtiyaçlarını idame edebildiği gözlenmiştir. Ancak hastanın kırığa yakın olan gözündeki korneada pigment birikimi tespit edilmiştir. İlgili gözde görüş vardır.

Anahtar Kelimeler: *Kedi, Kafa Travması, Kırık, Frontal sinüs, Bilgisayarlı Tomografi, CT*

*Sözel Bildiri***RADIAL NERVE INJURY WITHOUT HUMERUS FRACTURE FOLLOWING A
BLUNT TRAUMA****Hüseyin Sina COŞKUN***

** Ondokuz Mayıs University, Faculty of Medicine, Department of Orthopaedics and Traumatology,
sina.coskun@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Radial nerve injury often accompanies humeral shaft fractures. According to current studies, the frequency of radial nerve afflictions accompanying humeral shaft fractures is 11.8%. **Aim:** In the case we presented, there was radial nerve damage without accompanying humeral fracture after trauma to the humeral shaft region. **Case Presentation:** A 49-year-old male patient presented to the emergency service with the complaint of inability to move his right wrist after blunt trauma to the shaft region of the right humerus after falling from a height of 2 meters. The patient did not have a history of trauma anywhere else and did not have active pain complaints. In the examination of the patient's right upper extremity, there was no tenderness in any part of the palpation. The vascular examination was found normal. No findings in favor of acute fracture were detected in the upper extremity X-rays. In the wrist examination of the patient, there was an absence of dorsiflexion in the right wrist, limited dorsiflexion in the right thumb, and hypoesthesia in the region matching the radial nerve trace. **Results:** The patient was considered a radial nerve injury, and conservative treatment was started. A one-week control was planned by applying a dynamic wrist splint. In the follow-up examination at the 1st month after the injury, it was observed that the radial nerve damage was completely recovered, the wrist dorsiflexion was complete, and there was no hypoesthesia. **Discussion and Conclusion:** Radial nerve injuries are seen after trauma are often seen together with humeral shaft fractures. In the open reduction internal fixation treatment protocol in humeral shaft fractures, the radial nerve can also be damaged iatrogenically. In this case, unlike the others, we observed radial nerve damage without humeral shaft fracture after blunt trauma. Injuries that occur during fracture and the radial nerve is intact heal completely or almost completely. Even if the patients do not have an open injury or high-energy trauma after trauma, they should undergo a systemic neurological examination. It has been seen that whole body nerve and dermatome examination is essential for the patient who comes with trauma.

Anahtar Kelimeler: Humerus, Radial nerve, Injury, Fracture

*Sözel Bildiri***ÜLKEMİZDE AFET TIBBİ VE ACİL TIPIN ÖNEMİ****Betül Çelik*****Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Burdur, Türkiye, betcelikk@gmail.com***ÖZET**

Ülkemiz doğal ve insan kaynaklı afetlerin sıkça yaşandığı, insan ve maddi kayıpların büyük ölçekte meydana geldiği konumdadır. Afet tıbbı, afet öncesi, afet sırasında ve sonrasında, hazırlık, planlama, müdahale ve yanıt ile yeniden iyileşme süreçlerindeki afet yönetim yanıtına tıbbi liderlik yapan, aynı zamanda birçok yönetim metodunun katkıda bulunduğu disiplinler arası bir uzmanlık alanıdır. Acil tıp ise, hayatı ya da uzvu tehdit eden veya ciddi ölüm riski içeren her durum acil tıp ana dalının kapsamındadır. Acil tıp, tüm yaş gruplarındaki hastaları etkileyen ayrıştırılmamış tüm fiziksel ve ruhsal bozuklukların oluşturduğu hastalık ya da yaralanmaların akut ve ivedi şekillerinin önlenmesi, tanısı, tedavisi ve yöntemi için gereken bilgi ve beceriler bütününe kapsayan tıp pratiğidir. Bunun yanı sıra hastane öncesi ve hastane içi acil tıp sistemlerinin anlaşılması ve geliştirilmesi için gerekli becerileri de içermektedir. Olası felaket ve afetler karşısında bu birimlere düşen görev yükü bir hayli fazla olmaktadır. Bu durumda AFAD ve acil sağlık hizmetleri koordineli şekilde çalışıp durumu en iyi şekilde yönetmekle sorumludurlar. Hem hizmet hem eğitim alanında karşılaşılan sorunlara ortak akıl ile çağdaş yaklaşımlar geliştirilmesi gereklidir.

Anahtar Kelimeler: Acil tıp, Afet tıbbı, toplumda afet

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF THE INDIVIDUAL DIAGNOSED WITH WILSON'S DISEASE
ACCORDING TO MARJOY GORDON'S MODEL OF FUNCTIONAL HEALTH
EXAMPLES: A CASE REPORT**

¹İlknur YÜCEL, ²Ayla TILSINLI, ³Bahar ÖZTÜRK ⁴Meryem SALHAOĞLU

¹*Istanbul University Faculty of Medicine Internal Medicine of Department, Istanbul, Turkey,
i.yucel084@gmail.com*

²*Yeni Yüzyıl University Faculty of Health Nursing Department, Istanbul, Turkey,
ayla.tisinli@yeniyuzyl.edu.tr*

³*Yeni Yüzyıl University Faculty of Health Nursing Department 3.Class Student, Istanbul, Turkey,
bahar__ozturkk@hotmail.com*

⁴*Istanbul University Faculty of Medicine Internal Medicine of Department Gastrohepatology Service, Istanbul,
Turkey, meryemerke@gmail.com*

ABSTRACT

Background: The diagnosis of Wilson's disease is made based on clinical and laboratory findings and genetic analysis.

Aim: In this case report, it was aimed to evaluate the patient with the diagnosis of Wilson Diseases according to the functional patterns of health models.

Methods: A 50-year-old female patient was admitted to the hospital with complaints of speech disorder, tremor in the extremities and weakness. The case was examined on the basis of to the functional patterns of health models and nursing care was given using the nursing diagnoses in the North American Nurses Association (NANDA) classification system.

Results: As a result of the study, it was observed that effective nursing care was given to the patient in line with the interventions applied for the appropriate nursing diagnoses.

Discussion and Conclusion: It is recommended to use appropriate nurse theorists during the effective delivery of nursing care in individuals diagnosed with Wilson's disease.

Keywords: Wilson's Diseases, Marjoy Gordon, Nursing Problem Theory, Nursing Care

*Sözel Bildiri***AFETLERDE TATBİKAT YÖNTEMLERİ****Betül Çelik* Sudenur Ayaz******Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi , Burdur, Türkiye, betcelikk@gmail.com****Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi ,Burdur ,Türkiye,
sudenurayaz401@gmail.com***ÖZET**

Afetlere zamanında, hızlı ve etkili olarak müdahale edebilmek için afet öncesinde yapılması gereken planlama, eğitim, tatbikat, erken uyarı sistemlerinin kurulması, acil yardım malzeme stokları, halkın bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi gibi faaliyetlerin sürekli ve sürdürülebilir olarak yürütüldüğü süreç afet planlaması olarak tanımlanır. Afetlere karşı ulusça ve tek tek bireyler olarak, en kısa sürede ve öncelikle öğrenmemiz gereken belli başlı davranış şekillerini de iyice bilmemiz gerekir. Ayrıca Afete Hazırlık Türkiye blogu ve İlk 72 saat gibi uygulamalar ile toplumu bilinçlendirmek adına çok sayıda çalışmaya ulaşabilmek mümkündür. Fakat Türkiye’de, kurumlar nasıl tatbikat yapacakları konusunda sorunlarla karşılaşmaktadır. Tatbikat planlama konusunda Türkçe kaynakların çok az olması, tatbikat planlamayla ilgili bilgiye ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Tatbikat hazırlanmasında öncelikle tatbikat yapılma biçimine göre planlamanın nasıl yapılacağına karar verilmelidir. Amacına göre tatbikat senaryosu belirlenmeli, tatbikat zaman çizelgesi hazırlanmalı, görev dağılımı yapılmalıdır. Egzersiz sırasında gerçek olay veya kaza ile karşılaşıldığında ne yapıldığını bilmek gereklidir. Hazırlıklar bölümünden sonra tatbikatın diğer aşamaları yer alır. Bunlar; tatbikatı yönetme biçimi, komutası, provaları, icra edilmesi, son değerlendirme ve raporlama şeklindedir. Yapılan çalışmalar niteliğinde, tatbikat hazırlama ve yönetme belirli amaç, kapsam ve hedefleri olan konu hakkında kurumun tatbikat anındaki durumunu görmek, kurum veya kuruluşların kendilerine değerlendirmelerini sağlamak, değerlendirme raporlarıyla da gelişime yönelik konuların belirlenmesini sağlamak temel değerler olmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Afet yönetimi, Tatbikat, Ön hazırlık

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION of THE RELATIONSHIP BETWEEN COVID19 UNIVERSITY
STUDENT'S QUALITY of LIFE and IMPACT FACTORS****Sena ERARSLAN*, Hilal DENİZOĞLU KÜLLİ, ** Sena ONDES ***, Sefa TURAN ******

* *Istanbul Atlas University, Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Therapy, Istanbul / Turkey, erg.senaerarslan@gmail.com*

** *Istanbul Atlas University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy, Istanbul / Turkey, hilal.kulli@atlas.edu.tr*

*** *Istanbul Atlas University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy, Istanbul / Turkey, senaondes@gmail.com*

**** *Istanbul Atlas University, Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Therapy, Istanbul / Turkey, erg.sefatu@gmail.com*

ABSTRACT

Background: There are many factors that can negatively affect the physical and mental health of university students, one of the groups most affected by the pandemic, during this period, which includes the transition period from adolescence to adulthood. **Aim:** The aim of this study is to examine the relationship between university students' quality of life, anxiety level, and psychological resilience levels during the Covid-19. **Methods:** To this study; A total of 311 volunteer university students, 232 (74.6%) female and 79 (25.4%) male, with a mean age of 21.4±1.6 years, between the ages of 18-27 and without a psychiatric diagnosis were included. After recording the demographic information of the volunteers such as age and gender, the Short Form-12 (SF-12) was used to assess the quality of life, the Generalized Anxiety Disorder-7 (GAD-7) was used for the anxiety level, and the Brief Resilience Scale (BRS) was used for the resilience level. **Results:** While there was a negative significant correlation between SF-12 Mental health component and GAD-7 (p=0.00), there was a positive significant correlation with BRS total score (p=0.00). There was a significant negative correlation between SF-12 physical health component and GAD-7 (p=0.003). There was a significant negative correlation between BRS total score and GAD-7 (p=0.00). No significant relationship was found between other parameters (p>0.001). **Discussion and Conclusion:** Studies have shown that pandemic diseases can cause trauma in individuals due to changing lifestyles and various psychological factors, and the level of anxiety increases. It is thought that the decrease in the health integrity and quality of life of individuals is characterized by an increase in the level of anxiety. The results of our study revealed that similar to the literature, stressful situations such as pandemics increase the level of anxiety in this population, resulting in decreases in quality of life and resilience levels.

Keywords: Covid-19, University Students, Quality of Life, Anxiety, Resilience

*Sözel Bildiri***WEB TABANLI EĞİTİMLERİN DİYABET YÖNETİMİNDEKİ YERİ****Emre ERKAL¹**

¹ *Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yaşlı Bakımı Pr. Artvin, Türkiye*
emre.erkal@artvin.edu.tr

ÖZET

Diyabet hiperglisemi ile karakterize kronik bir hastalıktır ve tüm dünyada yaygın olarak görülmektedir. Diyabet gerek mikrovasküler gerek makrovasküler komplikasyonları ile mortalite ve morbidite riskini artırmaktadır. Diyabet eğitimi, hem kendi kendini izlemede hem de karar vermede aktif hasta katılımını içeren sistematik bir müdahale olarak tanımlanan bir süreçtir ve hastalık yönetiminde önemli bir yeri bulunmaktadır. Diyabette eğitim hemoglobin A1C, ilaç kullanımı ve akut bakım hizmetlerinin kullanımı dahil olmak üzere diyabetle ilgili sonuçları iyileştirmektedir. Özellikle internetin sosyal bir araç olarak kabul edilebilirliğinin artması ve bilgisayar donanım/yazılımındaki gelişmeler terapötik eğitimlerin web tabanlı hastalara sunulmasına olanak sağlamaktadır. Web tabanlı eğitimlerin diyabetli hastalarda öz bakım, beslenme, metabolik parametreler gibi alanlarda olumlu çıktıları bulunmaktadır. Diyabet hastaların eğitimi konusunda hemşireler önemli bir yere sahiptir. Bu kapsamda diyabet hastalarının eğitiminde web tabanlı uygulamaların yaygınlaştırılması ve hem hasta hemde eğitici sağlık profesyonellerinin web tabanlı eğitimlere uyumunun sağlanması için girişimler önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: diyabet, web tabanlı eğitim, hastalık yönetimi

Sözel Bildiri

KANSER HASTALARINDA KEMOTERAPİ KAYNAKLI BULANTI KUSMANIN YÖNETİMİNDE AKUPRESÜRÜN YERİ

Emre ERKAL*

** Artvin Çoruh Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Yaşlı Bakımı Pr. Artvin, Türkiye
emre.erkal@artvin.edu.tr*

ÖZET

Çağımızın önemli sağlık problemlerinden biri olan kanser insidansı giderek artan önemli bir sağlık problemidir. Kemoterapi kanser hastalarının tedavisinde önemli bir yer tutmaktadır ve sağlıklı hücreleri veya dokuları yok ettiği için ciddi yan etkileri nedeniyle hastalarda önemli problemler yaratmaktadır. Bulantı kusma kanser hastalarında sık görülen bir yan etkidir ve dehidrasyon, elektrolit dengesizlikleri ve beslenme sorunları gibi farklı komplikasyonlara yol açmaktadır. Kanser hastalarında bulantı ve kusmanın yönetimi hastaların yaşam kalitesinin artırılması ve tedavi uyumunun sağlanması adına büyük önem arz etmektedir. Bulantı kusma kanser hastalarında farmakolojik ve non farmakolojik olarak yönetilmektedir. Bir tür akupunktur olan akupresür geleneksel Çin tıbbında köken alır. Belirli basınç noktaları üzerinde fiziksel basınç uygulanması esasına dayanan noninvaziv bir girişim olan akupresür kemoterapi kaynaklı bulantı kusmanın yönetiminde etkin bir yöntemdir. Hemşireler kanser hastalarının semptom yönetiminde önemli bir rol oynamaktadır ve kemoterapiye bağlı bulantı ve kusmanın giderilmesinde invaziv olmayan bir yaklaşım olarak akupresürü kullanmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kemoterapi, bulantı, kusma, akupresür

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİNDE OKUPASYONEL DENGE ZİHİNSEL SAĞLIK YÜKÜ ve UYKU KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Sena ERARSLAN*, Sefa TURAN, ** Zeynep BAHADIR AĞCE ***

* *İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul / Türkiye,
erg.senaerarslan@gmail.com*

** *İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul / Türkiye,
erg.sefatu@gmail.com*

*** *İstanbul Atlas Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul / Türkiye,
fztzeynepbahadir@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Küresel bir kriz olan Covid-19 pandemisinde bireylerin karantina altına alınması ve sosyal mesafenin neden olduğu kısıtlamalar gibi stresli durumlar, okupasyonel dengenin bozulmasına ve depresyon, anksiyete ve stres (zihinsel sağlık yükü) düzeylerinin artmasına ek olarak uyku kalitesinde bozulmalara da neden olabilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı; Covid-19 pandemi sürecinde bireylerdeki okupasyonel dengenin, zihinsel sağlık yükü ve uyku kalitesi ile arasındaki ilişkisinin incelenmesidir. **Yöntem:** Çalışmaya; 18-65 yaş aralığında yaş ortalaması 28.7±10.1 yıl olan 734'ü (%73,4) kadın, 266'sı (%26,6) erkek toplam 1000 gönüllü birey katıldı. Gönüllülerin yaş, cinsiyet gibi temel demografik bilgileri kaydedildikten sonra okupasyonel dengenin değerlendirilmesi için Okupasyonel Denge Anketi (ODA), zihinsel sağlık yükü seviyesi için Depresyon Anksiyete Stres Ölçeği (DASS-21), uyku kalitesi için Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ) ölçekleri kullanıldı. **Bulgular:** ODA toplam skoru ile DASS-21 toplam puanı ve ölçeğin depresyon, anksiyete ve stres alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı korelasyon görüldü (p=0.00). ODA toplam skoru ile PUKİ toplam puanı (p=0.001) ve ölçeğin uyku süresi ve alışılmış uyku etkinliği gibi alt parametreleri arasında pozitif yönde anlamlı korelasyon tespit edildi (p=0.00). Diğer parametreler arasında anlamlı bir ilişki saptanmadı (p>0.001). **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmada elde edilen sonuçlar; Covid-19 sürecinde okupasyonel dengenin azalmasıyla birlikte okupasyonlara katılımın bu durumdan olumsuz yönde etkilenmesi ile zihinsel sağlık yükünün artması ve uyku kalitesinin düşmesinin karakterize olduğunu gösterdi. Sağlık ve psikososyal iyilik halinin okupasyonlara katılım ile arasındaki ilişkisi göz önüne alındığında bu bireylerin okupasyonel dengeleri ve etki faktörlerinin incelenmesinin son derece önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Okupasyonel Denge, Okupasyon, Zihinsel Sağlık Yükü, Uyku Kalitesi

Sözel Bildiri

DİZİN MEDİAL KOLLATERAL LİGAMENTİNDE GÖRÜLEN LEZYON VE KLİNİK ÖNEMİ

Muhammed Furkan ARPACI*, **Mine ARĞALI DENİZ****

¹Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Malatya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü, Malatya, Türkiye, furkanarpaci@hotmail.com

²Süleyman Demirel Üniversitesi Araştırma ve Uygulama Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye, ftrmine@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Ligamentum collaterale mediale (MCL) dizin valgus stresinde ana stabilizatördür. MCL'nin distaldeki lifleri pes anserinus tendonlarının derininde tibiaya yapışık bir şekilde bulunurken, bu ligamentin proksimal parçası da pes anserinusla ilişkilidir. Dizdeki stener benzeri lezyon (SBL), MCL'nin yüzeysel lifleri'nin distal kısmının yırtılmasıyla oluşmaktadır. Bu lifler proksimale yer değiştirip pes anserinus tendonlarının yüzeyine uzanarak iyileşmeyi engeller. **Amaç:** Çalışmanın amacı SBL'nin yaralanma mekanizması ve klinik anatomisinin anlaşılması, görüntüleme bulguları ile etkili tedavi prosedürlerinin belirlenmesidir. **Metot:** Derlemede PUBMED'de "Stener like lesion" anahtar kelimeli son 20 yıldaki yayınların Abstract/title filtrelemesi sonucu 15 makaleye ulaşıldı. Çalışmalar incelendi ve dirsek SBL makaleleri elenerek 6 makale değerlendirmeye alındı. **Bulgular:** SBL'ye eşlik eden multipl ligament yaralanmalarının olduğu, SBL'nin en iyi MRI ile belirlendiği ve axial ölçümlerin MCL'nin yüzeysel liflerini belirlemede etkili olduğu ve SBL'nin klinik değerlendirmelerinde iyi sonuç alınmadığına ulaşıldı. MCL'in Grade 3 yaralanmalarının sıklıkla SBL ile sonuçlandığı, SBL tamirinde sıklıkla rekonstrüksiyon cerrahisinin uygulandığı fakat MCL'nin grade 2 yaralanmalarında ligamentin pozisyonu değişmediğinden fizyoterapi uygulanabileceği verilerine ulaşılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Bu derlemede SBL anatomisi hakkında bilgi sahibi olmanın, fizyoterapi ve radyoloji gibi farklı disiplinlerin klinik değerlendirmelerinde önemli olduğu, radyologların MRI değerlendirmelerinde MCL'nin yüzeysel liflerinin yorumlanmasının önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Ligamentum collaterale mediale, Stener lezyon, Stener benzeri lezyon, Diz

*Sözel Bildiri***THE PROBLEMS EXPERIENCED BY WOMEN WITH DISABILITIES AND THE
CURRENT APPROACH TO MIDWIFERY****Dilek ÖCALAN*, Büşra AYDIN****

*Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Health Sciences, Midwifery Department, Tokat, Turkey,
dilekocalan81@gmail.com

**Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Health Sciences, Midwifery Department, Tokat, Turkey,
fztaydn@gmail.com

ABSTRACT

Background: Pregnancy, childbirth and postpartum processes are unique life experiences for every woman. However, for women with disabilities, their experiences in terms of both daily living conditions and women's health and obstetrics can be much more difficult. **Aim:** This review was written to examine the problems experienced by women with disabilities during pregnancy, childbirth and postpartum period, to reveal the current midwifery approach and to increase the awareness of midwives in the health care services offered to women with disabilities. **Methods:** The literature on the problems experienced by disabled women in their daily lives, during pregnancy, childbirth and postpartum periods, and the roles and responsibilities of midwives in producing solutions to the problems that arise has been reviewed. **Results:** It is known that women with disabilities face restrictions in many areas due to their physical and social disabilities. The health of disabled people is adversely affected by reasons such as physical limitations, economic problems, lack of education, and attitudes and behaviors towards the disabled. It is reported that disabled women do not receive adequate training on pregnancy, birth and postpartum periods, on the other hand, midwives do not have sufficient knowledge and skills to care for disabled women, and women's feelings and thoughts are ignored in this process. **Discussion and Conclusion:** As a result; Midwives, who are key personnel in women's health and obstetric care, should be able to identify the specific care needs of women with disabilities and provide appropriate individualized care.

Keywords: Pregnancy, Birth, Postpartum, Disability, Midwife

Sözel Bildiri

**EFFECTS OF WHITE STRIPING ON WEIGHT AND MORPHOMETRY OF
BREAST FILLETS OF BROILER CHICKENS FED COMMERCIAL CORN-
SOYBEAN MEAL-BASED DIETS**

Eren KUTER*

** Department of Animal Nutrition and Nutritional Diseases, Faculty of Veterinary Medicine, Istiklal Campus,
Burdur Mehmet Akif Ersoy University, 15030, Burdur, Turkey
ekuter@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: White striping (WS) is a non-infectious myopathy characterized by the development of white striations on breast fillets of broiler chickens. **Aim:** The objective of this study was to determine the effects of WS severity on weight and measurements of breast fillets in commercial broiler chickens fed diets based on corn-soybean meal. **Methods:** A total of 250 left *Pectoralis major* muscle samples of broiler chickens fed starter, grower, and finisher diets were randomly collected from a single flock of 6-week-old Ross 308 broilers (average live weight 2.45 kg) after the deboning process in a commercial slaughterhouse. Samples were weighed and classified for WS occurrence according to Kuttappan et al. (2012). In addition, length and width of breast muscles were measured from the longest distance from side to side. **Results:** Occurrence of WS was 41.2 %. Breast fillets with WS exhibited greater weight ($P<0.001$) and length ($P<0.01$) while width did not vary among the groups. In addition, ratios of weight to length (W: L) and weight to breadth (W: B) were lower in ($P<0.001$) normal breast fillets than WS-affected fillets. **Discussion and Conclusion:** Live weight of broiler chickens directly affects the weight and size of breast fillets. WS occurs in heavier broiler chickens that have greater carcass and breast meat weights and yields. This study confirms that breast fillets showing WS lesion had greater weight and size.

Keywords: Breast Fillet, Broiler, Morphometry, White Striping

Sözel Bildiri

**COMPARISON OF THE EFFECTS OF PANAX GINSENG EXTRACT ON CELL
PROLIFERATION, CELL DEATH, CELL MIGRATION AND MORPHOLOGY IN
DIFFERENT CANCER CELL LINES**

Tuğçe ALADAĞ^{1*} Fatma FIRAT^{2} , Çiğdem KARACA^{***}**

** Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji-Embriyoloji Anabilim Dalı
Afyonkarahisar, Turkey,, tugcealadag@hotmail.com*

*** Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji-Embriyoloji Anabilim Dalı
Afyonkarahisar, Turkey,, fatmaozturk87@gmail.com*

****Gaziantep İslam Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji-Embriyoloji Anabilim Dalı,
Gaziantep, Türkiye. drc_karaca@hotmail.com*

ABSTRACT

Background:In addition to being used in alternative medicine for many years, Panax has been revealed to have antitumor, antioxidant, immunoregulatory, analgesic, anti-inflammatory, and neuroprotective effects with use of its pure extract for the first time in 1960, and it has been frequently used in modern medicine today. **Aim:**There aren't enough studies in literature to compare effects of Panax on different types of cancer simultaneously. Therefore, our study aimed to comparatively examine effect of Panax on different types cancer cell lines in terms of cell proliferation, cell death, cell migration and morphology. **Methods:**Cell lines 1618K, MDA-MB-231, A549, gastric cancer and Neuro 2A were used in the study. Cell viability assay was performed with MTT to determine appropriate panax application dose when cells were grown in suitable media. Cells were incubated with Panax at determined dose for 48-hours and immunohistochemical staining and cell migration assay were performed to examine protein changes. **Results:**It was observed that P53 and Caspase 3, one of cell death proteins, increased after application in A549, MDA-MB-231, HT-29, Neuro2A cells in the 48-hour treatment and non-application groups of Panax. In terms of cell viability and proliferation, Ki67 and NFkB protein expression levels were decreased in A549, MDA-MB-231, HT-29 cells, but remained unchanged in Neuro2A and 1618K cells. According to migration test results, it was observed migration ability of MDA-MB-231, Neuro2A and 1618K cells decreased after application, but A549 and HT29 cells were same as control group. **Discussion and Conclusion:**When all results are evaluated together, it's seen Panax, which is frequently used among the public considering that it has an anti-tumor effect, doesn't have same effect in all types of cancer. It's thought that it doesn't have a lethal effect especially in testicular tumor cells and cells of neuronal origin, but it may have an effect by suppressing metastatic ability.

Key Words; Panax ginseng, MDA-MB-231, A549, HT-29, Neuro2A, 1618K

*Sözel Bildiri***NAGAZAKİ VE HİROŞİMA' YA YAPILAN NÜKLEER SALDIRININ
KBRN YÖNÜYLE İNCELENMESİ****Merve Öznur KÖSE***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi
ksemrv27@gmail.com***ÖZET**

KBRN, Kimyasal Biyolojik Radyasyon Nükleer etkenlerinin meydana getirdiği durumları kapsamaktadır. İsyanlar, savaşlar, terörizm ve eylemler bu durumu tetiklemektedir. KBRN ajanlarının faaliyeti sonucu meydana gelen fiziksel etkiler insan ve çevreye kalıcı hasarlar vermektedir. Bu bildiri Amerika Birleşik Devletinin 1945 yılında Japonya'ya yaptığı nükleer saldırıyı KBRN çerçevesinde ele almaktadır. Dünya askeri tarihinde gerçekleşen tek nükleer saldırı olarak bilinen bu saldırıda elde edilen verilerde 220 bin can kaybı olduğu belirtilmektedir. Tahrip edici etkilerinden kaynaklı birçok kişide kalıcı hasar bırakan nükleer patlamalarda KBRN yönetimi ve ilkeleri nükleer atıkların yayılmasının önüne geçmektedir. Japonyadaki bu patlama KBRN alanında nasıl hareket edilmesi gerektiğine örnek olmaktadır. Buradanyola çıkarak bu tür patlamalarda kişisel ve toplumsal koruyucu önem arz etmektedir. KBRN yönetimi ve özellikleri günümüz dünyasının önemli konularından olup meydana gelebilecek olumsuz durumları hafifletici ve zarar azaltıcı konumda bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: KBRN, Nükleer, Nagazaki ve hiroşima

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN AĞRIYA YÖNELİK BİLGİ VE TUTUMLARI İLE EMPATİ BECERİLER ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nurten TAŞDEMİR*, Dilek YILDIRIM TANK*, Yasemin DURMAZ**

**Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı*

***Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümüdrzmzsmn26@gmail.com*

ÖZET

Amaç: Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin ağrıya yönelik bilgi ve tutumları ile empati beceriler arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yürütüldü. **Yöntem:** Araştırma tanımlayıcı ilişki arayıcı tiptedir. Örneklemi 2020-2021 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik bölümünde ikinci sınıf ve dördüncü sınıfta (intörn hemşire) eğitim gören 387 öğrenci oluşturdu. Çalışmada toplam 372 öğrenci (%96 katılım oranı) yer aldı. Veriler, “Öğrenci Bilgi Formu, Jefferson Empati Ölçeği, Hemşirenin Ağrı ile ilgili Bilgi ve Tutum Anketi (NKASRP)” ile toplanmıştır. Veriler, tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, Student t- testi , Mann-Whitney U testi, Kruskal- Wallis testi ve Sperman korelasyon analizi kullanılarak değerlendirildi. **Bulgular:** Araştırmaya katılan öğrencilerin empati becerisini; öğrencilerin yaş, sınıf, cinsiyet, sağlık kuruluşunda çalışma, mesleği sevme ve mesleki eğitimde kendini geliştirme isteğinin etkilediği saptanmıştır. Ağrı bilgi algılarının hiçbir sosyo-demografik özellikle anlamlı bir farklılık göstermediği belirlendi. **Sonuç:** Araştırma bulgularına göre, ağrı ile ilgili bilgi ve tutum düzeyleri ile empati düzeyleri arasında pozitif yönlü düşük seviyede anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlendi ($p < 0.05$). Bu sonuç katılımcıların empati düzeyleri arttıkça ağrı bilgi ve tutum düzeylerinde de düşük düzeyde bir artış olacağı düşünüldü.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, empati beceriler, bilgi ve tutum, öğrenci

Sözel Bildiri

**ANTIOXIDANT STATUS OF BREAST MUSCLES OF BROILER CHICKENS FED
DIETS WITH RESTRICTED DIGESTIBLE LYSINE OR METABOLIZABLE
ENERGY AND AMINO ACID DENSITIES DURING DIFFERENT GROWTH
PHASES**

Umair AHSAN^{*}, Hande Sultan ŞAHİNER^{}, Derya Merve KARAGÖZ^{***}**

** Department of Plant and Animal Production, Burdur Vocational School of Food, Agriculture and Livestock, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey, uahsan@mehmetakif.edu.tr*

*** Department of Pharmacology and Toxicology, Faculty of Veterinary Medicine, Aydın Adnan Menderes University, Aydın, Turkey, hyalinkilinc@adu.edu.tr*

**** Department of Animal Nutrition and Nutritional Diseases, Faculty of Veterinary Medicine, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey, dmarituluk@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Lowering dietary nutrient density is associated with the reduction of white striping (WS) lesions in broiler chickens might be due to decreased oxidative stress in the breast muscle thus reducing the occurrence of WS. **Aim:** The aim of our study was to determine the effect of reducing dietary nutrient densities during grower or grower and finisher growth phases on superoxide dismutase (SOD), glutathione (GSH), malondialdehyde (MDA), and total protein (TP) concentrations in broiler breast muscle. **Methods:** Three hundred 1-day-old Ross 308 broilers were randomly assigned to 5 groups with 6 replicates in each group. Control group was fed or starter, grower, finisher, and withdrawal diets according to the recommended nutrient requirements. Two groups received diets with 85% digestible lysine (dLys) during grower (GROLYS) or grower and finisher (GROFLYS) phases. Remaining groups received 95% metabolizable energy (ME) and amino acid (AA) during grower (GROMEAA) or grower and finisher (GROFMEAA) phases. Breast muscles were collected from broilers slaughtered on day 49, divided into three equal portions i.e., upper, middle, and lower. The TP, MDA, SOD, and GSH concentrations were analyzed using spectrophotometric methods. **Results:** The GSH, MDA, SOD, and TP levels were not different across the groups in upper and middle portions of breast muscles. However, MDA level in lower portion of breast muscle in GROFMEAA group was greater compared to other groups except GROFLYS whereas, GSH, SOD, and TP remained unaffected. **Discussion and Conclusion:** The absence of difference despite the presence of WS lesions shows the insensitivity of the methods used to measure the antioxidant status of breast muscles.

Keywords: Broiler, Superoxide Dismutase, Glutathione, Malondialdehyde, Total Protein

Sözel Bildiri

HİPERTANSİYON TANISI ALMIŞ 65 YAŞ ÜZERİ BİREYLERİN İLAÇ KULLANMAYA İLİŞKİN SAĞLIK İNANÇLARININ BELİRLENMESİ

Esra EFE¹, Nurhan DOĞAN²

¹Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik ABD, İç Hastalıkları Hemşireliği Programı Yüksek Lisans Öğrencisi, Amasya,

²Amasya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Doktor Öğretim Üyesi, Amasya

ÖZET

Giriş: Hipertansiyon tıbbi tedavi ve yaşam tarzı değişikliği ile kontrol altına alınabilen kronik bir hastalıktır. **Amaç** Bu çalışma hipertansiyon tanısı almış 65 yaş üzeri bireylerin ilaç kullanmaya ilişkin sağlık inançlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Metot:** Tanımlayıcı ve kesitsel türdeki bu çalışma, Ekim 2021-Ocak 2022 tarihleri arasında bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin kardiyoloji ve dâhiliye poliklinik ve servislerine başvuran, hipertansiyon tanısı almış ve hipertansiyon ilacı reçete edilmiş, iletişim sorunu olmayan 444 geriatrik bireyle yürütülmüştür. Araştırmada veriler, Veri Toplam Formu ve "İlaç Kullanmaya İlişkin Sağlık İnanç Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. İlaç kullanmaya ilişkin sağlık inanç ölçeğinden alınan puanlar arttıkça bireylerin sağlık inanç algıları olumlu yönde artmaktadır. Çalışmanın yapılabilmesi için; etik kurul ve il sağlık müdürlüğünden kurum izni, bireylerden ise bilgilendirilmiş onam alınmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan 444 bireyin %55,2'si 65-69 yaş grubunda, %64,9'u kadın ve %78,6'sı evlidir. 65 yaş üzeri bireylerin %29,5'inin 6-10 yıldır hipertansiyon hastası olduğu, %61,3'ünün ailesinde hipertansiyon öyküsü olduğu, %31,1'inin hastalığının hayatını olumsuz etkilediği, %24,8'inin sigara kullandığı, %33,6'sının diyet uyguladığı belirlenmiştir. Bireylerin %19,8'inin ilaç alma zamanı için bir hatırlatıcı kullandığı, %76,8'i ilaçların etkilerini, %42,1'i ise yan etkilerini bilmektedir. Bireylerin %82,2'si ilaçlarını ne kadar süre kullanması gerektiğini bildiğini; %89'u ilaçlarını düzenli olarak kullanmaya dikkat ettiğini; %75,7'si günde toplamda 1-5 kadar ilaç kullandığını ifade etmiştir. Bireylerin İlaç Kullanmaya İlişkin Sağlık İnanç Ölçeği toplam puan ortalaması 148,15±12,36 ile orta düzeydedir. **Tartışma ve Sonuç:** Geriatrik bireylerin hipertansiyon ilaçlarını kullanmaya yönelik sağlık inanç algılarını pozitif yönde geliştirmek ve tedaviye uyumlarını arttırmak amacıyla etkileyen faktörlerin dikkate alınmasının, birey ve yakınlarına eğitim ve danışmanlık hizmeti verilmesinin yanı sıra kolay iletişim ağlarının oluşturulmasının önemli olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Geriatri, hipertansiyon, ilaç kullanımı, sağlık inancı, yaşlı birey

*Sözel Bildiri***0-11 YAŞ GRUBU ÇOCUKLARDA AFET SONRASI GÖRÜLEN PSİKOLOJİK
ETKİLER****Mine DURAN***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü
Mineduran.809@gmail.com***ÖZET**

Afet, insanlar için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, insanın normal yaşantısını ve eylemlerini durduracak veya kesintiye uğratacak, imkânların yetersiz kaldığı olaylar olarak tanımlanmaktadır. Dünya genelinde ve ülkemizde her yıl birbirinden farklı afetlerin yaşandığına ve bu afetlerin sonuçlarının toplumlar üzerindeki etkilerine şahit olmaktayız. Afetlere maruz kalan ve afetlerden etkilenen grupların en hassas ve savunmasız bireyleri çocuklardır. Travma ile çocuklar arasındaki ilişki, savaşlarda çocukların etkilendiğinin fark edilmesi üzerine dile getirilmeye başlanmıştır. Çocuklar bir felaketle karşılaştıklarında, korku ve endişe sıklıkla görülen tepkileridir. Afet sonrası verdikleri tepkilere baktığımızda; huzursuz, endişeli, kaygılı, korku dolu, içe kapanık ve yas tepkileri görülmektedir. Yetişkinlerde de görülen depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, anksiyete gibi patolojiler afetlerden sonra çocukluk dönemlerinde en sık görülen psikolojik etkilerdendir. Çocuklar genelde afetin tekrar olmasından, ailesinden ayrılmaktan, yalnız kalmaktan veya ölümden korkmaktadır. Çocuklarda afetlerin psikolojik etkileri; afetin doğası, maruziyet düzeyi, çevresinde etkilenen çocukların varlığı, çocuğun yaş ve gelişim düzeyine göre değiştiği görülmektedir. Büyük çocuklarda (6-11 yaş) depresyon, anksiyete yanında öfke ve ümitsizliğe bağlı davranışlar görülebilmektedir. Küçük çocuklarda (3-5 yaş) olağan günlük ritmin kaybolması ve sevgi nesnesinin kaybı, uyku terörleri, kâbus, kazanılmış davranış ve becerilerde gerileme, çaresizlik ve artmış öfke nöbetleri gözlenmektedir. Bebeklerde (0-1) ise ağlama, irritabilite, ayrılma kaygısı, artmış irkilme yanıtı gözlenmektedir. Afet durumunda sadece fiziksel ilk yardım veya sadece psikolojik ilk yardım fayda etmez. Ancak fiziksel ve psikolojik destek aynı anda olursa fayda sağlanabilir. Bunun için müdahale içerisinde yer alan tüm meslek gruplarına eğitim verilmesi gerekmektedir. Psikolojik hizmetler bir tedavi olmayıp destekleyici unsurlardır. Afet sonrasında toplumun en temel birimi olan bireyi ve grupları topluma tekrar kazandırabilmek için gerekli bu tür destekler sağlanmalıdır. Ayrıca çocukların üzerinde daha az kalıcı hasar bırakmak için okulların da rehberlik hizmetlerinin önemi büyük olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Çocuk , Psikolojik, Travma, Davranış

Sözel Bildiri

AMELİYATHANE HEMŞİRELERİNİN ÇALIŞMA ORTAMININ HASTA GÜVENLİĞİ TUTUMLARINA ETKİSİ

Sultan ÖZKAN*, Ezgi ARSLAN*, Halise ÇİNAR**

*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Isultan.ozkan@adu.edu.tr, 2e.temel@adu.edu.tr

** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Söke Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu
Tıbbi Hizmetler Ve Teknikler Bölümü İlk ve Acil Yardım Programı, 3halise.cinar@adu.edu.tr

ÖZET

Amaç: Bu çalışma, ameliyathane hemşirelerinin çalışma ortamının hasta güvenliği tutumlarına etkisinin değerlendirilmesi amacı ile gerçekleştirildi. **Yöntem:** Araştırma analitik-kesitsel türde, Mayıs-Kasım2021 tarihleri arasında Türkiye'nin batısındaki bir ilin üniversite ve kamu hastanelerinde yapıldı. **Bulgular:** Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması $38\pm 7,72$ 'dir. Çalışmaya katılan hemşirelerin, %80'i altı ila on yıl arası meslekte çalışma deneyimine sahip, Hemşirelerin %78,6'sı ameliyathanede kendi isteği ile çalıştığı, %72,9'unun hasta güvenliğine ilişkin eğitimlere katıldığı ve bu eğitimlere katılanların %65,7'sinin hizmet içi eğitimle bilgilendiği belirlenmiştir. Ayrıca hemşirelerin ameliyathanede ortalama çalışma süresinin $3,33\pm 2,25$ yıl ve haftalık ortalama çalışma süresinin $46,74\pm 7,71$ saat olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan hemşirelerin hemşirelik iş indeksi-hemşirelik çalışma ortamı toplam puan ortalaması $2,24\pm 0,43$ ve güvenlik tutumları ölçeğinin puan ortalamasının $50,86\pm 6,71$ olduğu belirlenmiştir. Bu çalışmaya katılan hemşirelerin ölçek puan ortalamalarına bakılarak hemşirelerin iş ortamına yönelik tutumlarının orta seviyenin biraz üzerinde olduğu ve güvenlik tutumlarının ise orta seviyede olduğu belirlenmiştir. Çalışmaya katılan hemşirelerin çalıştıkları kuruma göre iş ortamına yönelik tutumlarında istatistiksel açıdan anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Cinsiyet, eğitim durumu, hastanede çalışma süresi ve hasta güvenliği eğitimi alma değişkenlerinde ise iş ortamına yönelik ve hasta güvenliğine yönelik tutumlarında istatistiksel açıdan anlamlı farkın olmadığı bulunmuştur. **Sonuç:** Özel bilgi ve beceri gerektiren uygulama alanlarından biri olan ameliyathanede çalışanların verimli olmaları ve doyum sağlamalarının yanı sıra nitelikli hizmet sunumu için iş ortamına ve hasta güvenliğine ilişkin tutumlarının iyileştirilmesi önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Ameliyathane, hemşire, hasta güvenliği, hasta güvenliği kültürü

*Sözel Bildiri***AUDITORY BEHAVIOR IN EVERYDAY LIFE AND ONLINE EDUCATION IN
PRIMARY SCHOOL STUDENTS: A CROSS-SECTIONAL STUDY****Ahsen KARTAL¹, Zehra ERDOĞAN²**¹*University of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Health Sciences, Department of Audiology, Istanbul, Turkey, ahsen.kartal@sbu.edu.tr*²*University of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Health Sciences, Department of Audiology, Istanbul, Turkey, zehraerdogan@gmail.com***ABSTRACT**

Background: The pandemic has affected all areas of life, including education. As a result of this influence, changes were made in the field of education in our country and the distance education process was started with the decision taken by the Ministry of National Education and the Council of Higher Education. **Aim:** The aim was to evaluate the auditory behaviors and distance education status of primary school students with normal hearing and hearing loss. **Methods:** In this study, 68 primary school students, including 37 normal hearing and 31 hearing-impaired, who received distance education during the pandemic process, were included. Demographic information form, distance education evaluation form, and the Auditory Behavior in Everyday Life (ABEL) were used. Distance education evaluation form responses and ABEL scores of students with normal hearing and hearing loss were compared. **Results:** Student of 10 normal hearing (27%) and 15 hearing-impaired (48.40%) stated that they had difficulty in doing homework during the distance education process. In this process, 17 (54.80%) of the students with hearing loss stated that they hesitated to ask their teacher about a topic that they did not understand, while 21 (56.80%) of the students with normal hearing stated that they did not hesitate. When students' ABEL scores are compared; a statistically significant difference was found between oral-aural awareness and general scores ($p < 0.001$). No statistically significant difference was found between the social/speech skills scores of students with hearing loss and normal hearing ($p > 0.05$). **Discussion and Conclusion:** Hearing loss can negatively affect the learning process of individuals and their interactions with other individuals, especially in terms of understanding the spoken language. These students may have difficulty hearing and understanding due to hearing loss. Therefore, research involving distance education for the hearing impaired can be helpful on this matter.

Keywords: hearing loss, primary school, distance education, auditory behavior

*Sözel Bildiri***EXAMINING THE LEVEL OF KNOWLEDGE ABOUT APITHERAPY AND ITS
USES****İbrahim Hakkı CAĞIRAN*, Gülçin SAĞDIÇOĞLU CELEP****

**Agri Ibrahim Cecen University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Agri,
Turkey, dyt.ihcagiran@gmail.com*

*** Gazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey,
gulcincelep@gazi.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Recently, apitherapy application has started to be used in other health sectors besides conventional medicine. With the proliferation of apitherapy in the health sectors, its use in societies has begun to become widespread as well. This study was carried out to analyze the knowledge, attitudes and behaviors of individuals towards bee products. **Aim:** In order for the use of apitherapy to become widespread, the knowledge, attitudes and behaviors of individuals towards bee products should be investigated. **Methods:** This study was carried out between November and December 2021. The data were obtained by the researchers who sent the survey form- created through Google Forms- to the students' e-mail addresses. The survey consisted of 27 socio-demographic questions that investigated the consumption and knowledge levels of bee products. In total, 314 (195 male, 119 female) individuals participated in the survey. Descriptive statistics (percentage, frequency, mean) were used to evaluate the data. **Results:** 213 of the participants stated that choice of brand is important in apitherapy products, 270 of them consume bee products, 44 of them do not, and 97 of them consume bee products because they have a chronic illness. Significant difference was found between the monthly incomes of the participants who did and did not give importance to bee products' brand and content ($p<0.05$). **Discussion and Conclusion:** As a result of the study, it is observed that the level of knowledge and consumption about different types of apitherapy products is not sufficient.

Keywords: Honey, Propolis, Pollen, Perga, Royal Jelly

Sözel Bildiri

**AFAZİLİ HASTALARIN KLİNİK ÖZELLİKLERİNE VE TEDAVİ
YÖNTEMLERİNE GENEL BİR BAKIŞ**

**AN OVERVIEW OF CLINICAL FEATURES AND TREATMENT METHODS OF
PATIENTS WITH APHASIA**

¹ Erhan DAĞ, ² Yaşar DEMİR, ³ Pınar ORUÇ

*¹Öğr.Gör., Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gediz Sağlık Hizmetleri M.Y.O. Kütahya, Türkiye
erhan.dag@ksbu.edu.tr*

² Uzm., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Sağlık Turizmi Bölümü, Alanya, Türkiye, ydsimal@hotmail.com.

*³ Uzm., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Sağlık Turizmi Bölümü, Alanya, Türkiye,
pinaar_oruc@hotmail.com.*

ÖZET

Afazi kişilerin günlük yaşamları esnasında ortaya çıkan sözel ve işitsel iletimi etkileyen, diğer insanlarla anlaşmamızı sağlayan yazılı, sesli ve diğer sembollerden oluşan süreçlere bağlı olarak ortaya çıkan bellek yitimi ile kendini gösteren iletişim bozukluğudur. Afazi genel olarak işitsel ve sözel iletimi etkileyen bir dil bozukluğudur. Afazi beynin kabuk kısmında oluşan travmalara bağlı ya da beyin tümörü, enfeksiyonlar ve epileptik sorunlar sonucu ortaya çıkmaktadır. Afazide sürecinin ne kadar süreceği konusunda net bir yanıt bulunmamakla beraber ortalama 6-12 ay veya haftada 3-5 seans şeklindedir. Bu derlemede amaç; afazinin belirli bir tedavi yönteminin olmadığına, tedavide amaç sadece konuşmanın düzeltilmesi değil, aynı zamanda sosyal ortam ve ilişkilerin düzenlenmesine dikkat çekmektir. Özellikle kamu ve özel sağlık kuruluşlarında inme ve afazi merkezlerinin sayısının az olduğu, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tedavi maliyetlerini karşılamadığı için hastaların tedavide zorlandıkları, Sağlık Bakanlığı bünyesinde tedavi için daha fazla rehabilitasyon merkezinin açılmasının birçok hastanın tedavisine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Afazi, Afazi Tedavisi, Afazi Tipleri

Sözel Bildiri

TÜRKİYE’DE HEMŞİRELİK ALANINDA “KORONER ANJİOGRAFİ VEYA PERKÜTAN KORONER GİRİŞİM GEÇİREN HASTALAR” İLE YAPILAN LİSANSÜSTÜ TEZLERDE “RADYASYON GÜVENLİĞİ” NİN İNCELENMESİ

Keriman YILDIZ*, Maide YEŞİLYURT , Ahmet YILMAZ*****

*Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü, Yaşlı Bakım Programı, Karaman, Türkiye, kerimanyildiz.ky70@gmail.com

**Necmettin Erbakan Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye, md91yesilyurt@gmail.com

***Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Kardiyoloji Anabilim Dalı, Karaman, Türkiye, drahmetyilmaz@kmu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Radyasyonun, istenmeyen sonuçları olabilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmayla, Türkiye’de hemşirelik alanında, koroner anjiyografi veya perkütan koroner girişim geçiren hastalar ile yapılan lisansüstü tezlerde, radyasyon güvenliğine yönelik çalışmaları inceleyerek, hemşirelik araştırmalarına fikir vermek amaçlandı. **Yöntem:** Tanımlayıcı tipteki çalışma için literatür taraması 19- 20 Ocak 2022 tarihleri arasında “perkütan koroner girişim, koroner anjiyografi, tez, hemşirelik, radyasyon” anahtar kelimeleri ile yapıldı. Özet bölümünde “perkütan koroner girişim, koroner anjiyografi” olan hemşirelik tezlerine Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi’nden ulaşıldı. Dublikasyon olan 3 yayın elendi ve evreni 1992- 2021 yılları arasında yürütülen 23 hemşirelik lisansüstü tezi oluşturdu. Özetine erişim izni olan 4 tezin, başlığı ve özeti ile tam metnine erişim izni olan 19 tezin başlığı, özeti, veri toplama araçları, bulguları “radyasyon” anahtar kelimesi kullanılarak incelendi. Özet veya tam metni erişime açık tezlerin incelenmesi ile yapılan çalışmada etik kurul izni alınmadı. **Bulgular:** Tezlerin başlığı, özeti incelendiğinde, radyasyonla ilgili ifadeye rastlanmadı. Sadece 2 tezin veri toplama aracında, 1 tezin bulgularında radyasyonla ilgili ifadeler saptandı. **Tartışma ve Sonuç:** Radyasyondan korunmak için “ALARA (as low as reasonably achievable dose)” prensibine uyulması gerekir. Kardiyak kateterizasyon laboratuvarında personelin çalışma zamanının sınırlandırılması, radyasyon kaynaklarıyla personel arasındaki mesafenin artırılması, dozimetre kurşunlu zırhlama malzemeleri (*cam, masa başı kalkanı, hareketli kalkan, masa altı perdesi, önlük, örtü*) kullanılması, kronik ortopedik yaralanmaların engellenmesi gereklidir. Ancak, hemşirelik tez çalışmaları incelendiğinde, başlık ve özetlerinde radyasyonla ilgili bir ifadeye rastlanmadı. Araştırma bulguları, Türkiye’de koroner anjiyografi veya perkütan koroner girişim geçiren hastalarla yürütülen lisansüstü hemşirelik tez çalışmalarında, radyasyonla ilgili çalışılan parametrelerin çok sınırlı olduğunu ortaya koydu. Sonuç olarak, hasta ve sağlık çalışanlarının güvenliğinin sağlanmasında, kanıta dayalı hemşirelik uygulamalarının artırılması için hemşirelik yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarında, radyasyon güvenliğine yönelik araştırmaların desteklenmesi, literatürdeki eksikliklerin giderilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Perkütan Koroner Girişim, Koroner Anjiyografi, Tez, Hemşirelik, Radyasyon

*Sözel Bildiri***COMPARISON OF BALANCE WITH COMPUTERIZED DYNAMIC
POSTUROGRAPHY IN DANCERS AND NON-DANCERS****Safiye Sena NALBANT*, Mert KILIÇ****

* *İstanbul Aydın Üniversitesi, Faculty of Health Sciences, Department of Audiology, Istanbul, Turkey,
safiyenalbant@stu.aydin.edu.tr*

** *Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Faculty of Health Sciences, Department of Audiology, Istanbul,
Turkey, kilicmerrt@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Balance control in humans is realized by the coordinated work of the visual, motor and vestibular systems. Computerized Dynamic Posturography (CDP) allows for an objective evaluation of postural sway in the person. The movements used in various dance groups are applied effectively to provide balance control. **Aim:** Our purpose in this study is to compare dynamic balance and postural stabilization in dancers and non-dancers. In addition, we examine the effect of dance on balance to reveal the importance of dance activities for vestibular rehabilitation. **Methods:** The participants of our study consisted of 32 dancers and 32 non-dancers without hearing and balance problems. All participants underwent an audiometric examination to assess hearing before the study. Only those with normal hearing were included in the study. For balance assessment, a Sensory Organisation Test (SOT) was applied using CDP. SOT results were compared for the dancers and the non-dancers (the control group). The Mann–Whitney U and Independent Samples T tests were used for statistical analysis. A value of $p<0.05$ was accepted for statistical significance. **Results:** Dancers generally performed better than the non-dancer control group in the CDP results. The SOT results for composite balance, visual and vestibular scores were statistically significant and better in dancers than in the control group ($p<0.05$). However, no statistically significant difference was found between the somatosensory and preference scores ($p>0.05$). Statistically significant better performances were observed in dancers in situations 4, 5 and 6, which have more challenging balance tasks than the 6 balance states in the DOT ($p<0.05$). However, no statistically significant difference was found in situations 1, 2 and 3, which have easier balance tasks ($p>0.05$). **Conclusion:** We observed in our research that dynamic balance and postural stabilization can be improved with dance training. Adding appropriate dance activities and exercises to the vestibular rehabilitation programmes can be beneficial in this regard.

Keywords: Dance, Balance, Vestibular Rehabilitation

*Sözel Bildiri***GENÇ OBEZ BİREYLERDE YEME DAVRANIŞLARI VE DUYGUSAL DURUM
İLİŞKİSİ*****Nurgül ARSLAN**

**Malatya Turgut Özal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü
Malatya-Battalgazi, nuracar_1986@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: Obez bireylerin olumsuz durumlar karşısında yeme davranış değişikliğine gittiği ve bu yeme davranışlarının bireylerde beslenme davranış bozukluğu ile sonuçlandığı bilinmektedir. **Amaç:** Bu çalışma yaş aralığı 18-25 yaş arası obez bireylerde psikolojik durumun bireyin yeme davranışına etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışma Malatya Eğitim Araştırma Hastanesine başvuran 18-25 yaş arasında olan, beden kütle indeksi 30 ve üzerinde olan bireyler ile yürütülmüştür. Çalışmada bireylerin duygu durumuna göre yeme durumunu incelemek amacıyla duygusal yeme ölçeği, hedonik açlık durumlarını belirleyebilmek amacıyla besin gücü ölçeği, sezgisel yeme ölçeği ve bireylerin hedonik açlık durumlarını etkileyebileceği için aşırı besin isteği ölçeği uygulanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya gönüllü olarak katılan katılımcı sayısı 108 kişidir. Çalışmada bireylerin ortalama yaşı 21.4±4.11 yıl; katılımcıların %35.2 'si erkek, %64.8'i kadınlardan oluşmaktadır. Bireylerin ortalama BKİ değeri 33.4±7.11 kg/cm² dir. Bireylerin Duygusal Yeme Ölçeği puanı ile Sezgisel Yeme Ölçeği puanları arasında pozitif yönlü bir korelasyon olduğu görülmüştür (p<0.05). bireylerin BKİ, bel çevresi, bel kalça oranı ile aşırı besin isteği ölçeği arasında pozitif yönlü korelasyon bulunmuştur (p<0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Obez bireylerin duygu durum değişikliğinde beslenme davranışı olarak da değiştikleri görülmüştür. özellikle stres, kaygı ve üzüntülü oldukları durumlarda daha fazla besin isteğine sahip oldukları bilinmektedir. Aşırı besin isteği toplam puanı ile toplam besin gücü ölçeği puanı ve tüm alt faktörleri arasında pozitif ilişki ve istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon saptanmıştır (p>0.05). Sonuç olarak, hedonik açlığa sahip olan obez bireylerde aşırı besin isteği davranışının da bulunduğu, hedonik açlık ve aşırı besin isteği ölçek puanları arttıkça sezgisel yeme puanlarının da artışı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Beslenme, obezite, psikoloji, hedonik açlık

Sözel Bildiri

YAKIN İLİŞKİLERDE ŞİDDET ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Gökmen ARSLAN*, **Ruveyda SERÇE*** **Emine Nur KAYA***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, garslan@mehmetakif.edu.tr, enurkaya11@gmail.com*

**Gaziantep Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Gaziantep, Türkiye, rserce@gantep.edu.tr*

ABSTRACT

Giriş: Şiddet, günlük yaşamda sıklıkla karşılaşılan bir olgu haline dönüşmeye başlamıştır. Kısa ve uzun vadeli psikososyal etkileri nedeniyle, yakın ilişkilerde şiddet araştırmacıların ilgi odağı haline gelmiştir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı yakın ilişkilerde şiddeti ölçmek amacıyla Yakın İlişkilerde Şiddet Ölçeği'ni geliştirmek, geçerlik ve güvenilirlik çalışmasını yürütmektir. **Yöntem:** Araştırmanın çalışma grubunu yaşları 18 ile 57 arasında değişen yetişkinler oluşturmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu kadınlardan oluşmuştur. Veri toplama süreci web tabanlı olarak toplanmıştır. Ölçme araçları katılımcılara sosyal medya aracılığıyla dağıtılmış ve araştırmaya katılmayı kabul eden katılımcılar ölçeklere yönlendirilerek veriler toplanmıştır. Ölçeğin faktör yapısı için açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılmıştır. **Bulgular:** Ölçeğin faktör yapısını ortaya koymak amacıyla yapılan açımlayıcı faktör analiz sonuçları, kuramsal olarak belirlenen dört faktörlük yapının binişik ve düşük faktör yüke sahip maddeler çıkarıldıktan sonra sağlandığı görülmüştür. Ayrıca güvenilirlik çalışması kapsamında yapılan analiz sonuçları, ölçeğin depresyon gibi belirtilerle pozitif ve anlamlı yaşam gibi iyilik hali göstergeleri ile negatif ilişki gösterdiğini ortaya koymuştur. Güvenirlik çalışması kapsamında ölçeğin iç tutarlık değerlerine bakılmış ve yeterli olduğu görülmüştür. **Tartışma ve Sonuç:** Bu araştırmada yakın ilişkilerde şiddet davranışını ölçmek amacıyla Yakın İlişkilerde Şiddet Ölçeği geliştirilmiş, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yürütülmüştür. Elde edilen bulgular ölçeğin yakın ilişkilerde duygusal, fiziksel, cinsel ve ekonomik şiddeti ölçmede geçerli ve güvenilir olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Yakın ilişkilerde şiddet, şiddet, ölçek geliştirme, geçerlik, güvenilirlik

Sözel Bildiri

YAŞLI BİREYLERDE DÜŞÜK D VİTAMİNİ DÜZEYİNİN DEPRESYON VE MALNUTRİSYON İNDEKSLERİ İLE İLİŞKİSİ

***NURGÜL ARSLAN**

**Malatya Turgut Özal Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü
Malatya-Battalgazi, nuracar_1986@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: Nörobilişsel bozukluklar başlığı altında depresyon varlığı yaşlı bireylerde sık görülen bozukluklardandır. D vitamini eksikliği, henüz kesinleşmemekle birlikte yapılan araştırmalar sonucu üzerinde durulması gereken depresyon ve malnutrisyon ile ilişkili en önemli risk faktörleri arasında görülmektedir. **Amaç:** Bu çalışma 65 yaş üstü olan yaşlı bireylerde kandaki D vitamini düzeyinin bireylerin depresyon ve malnutrisyon durumuyla olan ilişkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışma, Malatya ili şehir merkezinde evde yaşayan 65 yaş ve üstündeki 101 birey ve Malatya Huzurevi Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi'nde kalan 63 birey ile yürütülmüştür. Çalışmada geriatrik depresyon ölçeği bireylerin depresyon durumunu saptamak amacıyla kullanılmıştır. Bireylerin malnutrisyon durumu Geriatrik nutrisyonel risk indeksi (GNRI) ve mini nutrisyonel değerlendirme kısa formu (MNA-SF) ile saptanmıştır. Bireylerin antropometrik ölçümleri çalışmacı tarafından alınmış, handgrip ile kol kas gücü ölçülmüştür. Çalışma verilerinin istatistiksel analizi için SPSS@23 kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya gönüllü olarak katılan katılımcı sayısı 164 kişidir. Çalışmada bireylerin ortalama yaşı 74.2 ± 14.11 yıl; katılımcıların %45.2'si erkek, %54.8'i kadınlardan oluşmaktadır. Bireylerin ortalama kandaki D vitamini düzeyi 13.2 ± 4.29 nmol/l olarak bulunmuştur. Bireylerin GNRI ve MNA-SF ortalama puanları sırasıyla 88.2 ± 21.25 , 10.8 ± 3.76 'dır. BKİ değeri 22.4 ± 2.01 kg/cm²'dir. Tüm bireylerin geriatrik depresyon ölçeği ile kandaki D vitamin düzeyleri arasında negatif yönlü bir korelasyon olduğu bulunmuş ancak istatistiksel olarak anlamlılık görülmemiştir. Ancak kadınlarda D vitamini düzeyi ile depresyon ölçeği arasındaki korelasyon istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Geriatrik nutrisyonel risk indeksi ve D vitamini arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir korelasyon olduğu saptanmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Yaşlı bireylerde en sık görülen nörolojik ve bilişsel bozukluklardan biri depresyondur. Yaşlılarda görülen depresyonun en önemli nedenleri arasında kandaki düşük D vitamini düzeyi yer almaktadır. Düşük D vitamini düzeyi depresyonla birlikte yetersiz beslenme ve malnutrisyonu beraberinde getirmektedir. Bu çalışmada yaşlı bireylerde düşük D vitamini düzeyinin depresyona ve bunun sonucu olarak yetersiz beslenmeye sebep olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Yaşlı, D vitamini, depresyon, malnutrisyon

*Sözel Bildiri***TELE-HEALTH SERVICES IN THE PANDEMIC PERIOD: LITERATURE REVIEW****Selinay Aktas Demir-1*, Rüveyda Ölmez Yalazı-2* Doğancan Vaizoğlu-3***

** İstinye University Faculty of Health Sciences Department of Nursing, Istanbul, Turkey,
selinay.aktas@istinye.edu.tr, ruveyda.olmez@istinye.edu.tr, dogancan.vaizoglu@istinye.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Tele-health is defined as “the sharing of health data, care information, education, and education between health personnel and patients, students and other health personnel through telecommunication, using telephone, computer, interactive television or a combination of these”. It is predicted that the importance of tele-health applications will increase with the restriction of access to health services due to social isolation during the COVID-19 pandemic process. **Aim:** It is known that the increase in morbidity and mortality rates during the pandemic period causes variability in the stress and anxiety state and anxiety levels experienced by the patients. In this context, the compilation was carried out in order to contribute to the literature and to emphasize the importance of tele-health service. **Methods:** This review was created by scanning databases such as Google Akademik, Pubmed, Science Direct, Ulakbim, Dergipark, and examining the studies on tele-health services during the pandemic process. MeSH (Medical Subject Headings) index was used for English keywords, and TBT (Turkish Science Terms) was used for Turkish keywords. **Results:** American Nurses Association (ANA), telehealth; sees as an umbrella term that includes applications such as tele-medicine, tele-nursing, tele-radiology and tele-psychiatry. Tele-nursing is considered as a form of tele-health services in which telecommunication tools (phone, e-mail, internet, interactive video) are used for the delivery, management and coordination of nursing care and practices. Studies show that the telehealth system can detect and intervene changes in the patient's condition early, reduce the number of home visits, reduce the rate of admission to the emergency room and hospitalization, length of hospital stay, cost of care, and increase the patient's self-care. **Discussion and Conclusion:** It is predicted that the importance of tele-health applications will increase with the restriction of access to health services due to social isolation during the COVID-19 pandemic process. Increasing the accessibility of individuals to health services with tele-health during the pandemic period, ensuring more effective use of health personnel, increasing the coping skills of patients, ensuring health promotion and strengthening, reducing home visits to ensure social isolation, reducing hospitalizations, length of stay, emergency room entrances and It is thought that it will be beneficial in increasing the quality of life.

Keywords: Tele-health, Tele-nursing, Covid-19

*Sözel Bildiri***GENDER INEQUALITIES AND ITS EFFECTS ON WOMEN'S HEALTH****Doğancan Vaizoğlu-1***, **Rüveyda Ölmez Yalazı-2*** **Selinay Aktas Demir-3***

** İstinye University Faculty of Health Sciences Department of Nursing, Istanbul, Turkey,
dogancan.vaizoglu@istinye.edu.tr, ruveyda.olmez@istinye.edu.tr, selinay.aktas@istinye.edu.tr*

ABSTRACT

Background: While gender is understood as the biological features that distinguish men from women, gender equality is the definition of roles, behaviors, cultural traditions and qualities given to men and women by the society, and non-discrimination on the basis of an individual's gender in using opportunities, allocating and using resources, and obtaining services. Education level, access to health services and use of social facilities are affected by gender inequality.

Aim: This review was carried out in order to examine gender inequalities, to reveal the negative effects of gender inequalities on women's health in line with the literature, and to raise awareness.

Methods: For the study, the MeSH (Medical Subject Headings) index was used for English keywords, and TBT (Turkish Science Terms) was used for Turkish keywords. It was created by scanning databases such as Google Academic, Science Direct, Pubmed, Dergipark, and examining studies on gender inequalities and their effects on women's health.

Results: While gender inequalities affect women's health, they are closely related to women taking an active role in society, knowing and using their rights. Studies on gender inequality have revealed that it negatively affects women's and public health, and the importance of women's place in family and community health. **Discussion and Conclusion:** It is thought that it is necessary to take political decisions to ensure gender equality, to plan education and practices and to ensure their sustainability.

Keywords: Gender roles, Gender inequality, Women's health

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİNİN TIP FAKÜLTESİ 1.SINIF ÖĞRENCİLERİNDE YARATTIĞI DEPRESİF EĞİLİM DURUMU

**Memduh Salih CİFCİBAŞI, Beste AKMAN, Orkun KAVANI, Yağmur YÜCEL, Rabia
Selina HAL**

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi
memduhsalih17@gmail.com, besteakman24@gmail.com, orkunkavani@gmail.com, yagmuryuucel@gmail.com,
halrabia7@gmail.com

ÖZET

Amaç: Çalışmanın amacı, tıp fakültesi 1.sınıf öğrencilerinin COVID-19 pandemisindeki depresif eğilim düzeylerini ve bununla ilişkili faktörleri tespit etmektir. **Yöntem:** Araştırma popülasyonu tıp fakültesi 1.sınıf öğrencilerinden oluşmaktaydı. Öğrencilere ulaşmak için Google Forms üzerinden hazırlanan anket formu sosyal medya araçları üzerinden paylaşıldı. Anket formu demografik bilgiler, COVID-19 sürecinin katılımcıların eğitimlerine etkisiyle ilgili sorular ve Beck Depresyon Ölçeği'nden oluşmaktaydı. Verilerin analizi SPSS programında yapıldı. **Bulgular:** Bu araştırmaya 94 tıp fakültesinden toplam 1311 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin %64,8'i kadın, %35,2'si erkektir. Katılımcıların %11,0'inin Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin %97'sinin pandemi sırasında teknoloji kullanımının arttığı görülmüştür. İncelenenlerin %93,7'si pandemi sırasında psikolojik destek almadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin %43,3'ünde orta şiddetli, %16,6'sında şiddetli düzeyde depresyon eğilimi tespit edilmiştir. Depresyon eğilimi ile gelir durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı negatif, *depresyon eğilimi ile* gelecek kaygısı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif korelasyon tespit edilmiştir. Şiddetli depresyon eğilimi gösterenlerin %87,2'si pandemi döneminde psikolojik destek almamıştır. Buna rağmen orta ve şiddetli derecede depresyon eğilimi olanların psikolojik destek alma sıklığının daha fazla olduğu görülmektedir. Bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. **Tartışma:** Öğrencilerin önemli bir bölümünün depresyona eğilimli olması ve büyük bir kısmının psikolojik destek almıyor olmasının kısa ve uzun vadede olumsuz sonuçlar yaratması beklenmelidir. Araştırmamız pandemi döneminde öğrencilerin teknolojik olanakları daha fazla kullandığını göstermiştir. Dolayısıyla rehberlik hizmetlerinin sunulmasında teknolojik cihazların kullanılması faydalı bir alternatif olabilir. Öğrencilerin özellikle okuldan uzak kaldıkları bu dönemlerde özel sosyal faaliyetler düşünülmelidir.

Anahtar kelimeler: Psikolojik destek, Teknoloji kullanımı, Depresyon, Gelecek kaygısı, Sosyal faaliyetler

*Sözel Bildiri***THE EFFECT OF EXERCISE HABITS ON ANKLE AND KNEE
PROPRIOCEPTION IN YOUNG ADULTS****Aslı YERAL* , Deniz ASLAN** , Rasmi MUAMMER*****

* *Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, asli.yeral@yeditepe.edu.tr*

** *Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, deniz.aslan@yeditepe.edu.tr*

*** *Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, rasmi.muammer@yeditepe.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Proprioception is the conscious awareness of joint limb positions and movement. Exercise may stimulate the brain plasticity in wide array of essential cortical areas of the brain. Therefore, it may affect proprioception which is controlled by brain in different ways. **Aim:** The study aimed to investigate the effects of exercise habits on knee and ankle joint proprioception among young adults. **Methods:** 30 young adults were included in the study. A structured questionnaire was applied to get information about socio-demographic features, general health, and exercise habits. Written consent was obtained from each participant. Participants were divided into two groups as exercise group and non-exercise group (EG: n=15; N-EG: n=15). EG who exercised at least twice a week and have had a minimum of 6 months experience were included in this study. The ankle and knee proprioception were assessed with active reproduction test using standard goniometer. All evaluation method were performed in dominant and non-dominant side. **Results:** This study showed that the results of dorsi flexion (10°) and plantar flexion (25°) of ankle proprioception were significantly different between the groups (p<0.05). Proprioception in knee flexion (120°) and extension (60°) were found higher in EG compared to N-EG. Knee proprioception results were statistically significant (p<0.05). **Discussion and Conclusion:** In the current study, knee and ankle proprioception were better in EG than N-EG. As a conclusion, exercise is considerable for proprioception in young adults as well as in different population such as athletes.

Anahtar Kelimeler: ankle, exercise, knee, proprioception, young adults

*Sözel Bildiri***DO EXERCISE AFFECT BODY AWARENESS AND DYNAMIC BALANCE AMONG
UNIVERSITY STUDENTS?****Aslı YERAL*, Deniz ASLAN** , Rasmi MUAMMER*****

* *Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, asli.yeral@yeditepe.edu.tr*

** *Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, deniz.aslan@yeditepe.edu.tr*

*** *Yeditepe University, Faculty of Health Science, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey, rasmi.muammer@yeditepe.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Physical inactivity is described as a major public health challenge, especially for young adults. University students may be especially at risk for sedentary behavior and inactive lifestyle in terms of sitting long hours for studying. **Aim:** The study aimed to investigate the effects of exercise on body awareness and dynamic balance among university students. **Methods:** This study included 30 university students who divided into exercise group (EG; n=15) and control group (CG; n=15). A structured questionnaire was applied to get information about socio-demographic features, general health and exercise habits. EG who regularly participated in different exercises at least 2 days a week and the control group who did not exercise. Body awareness and dynamic balance assessed with Body Awareness Questionnaire (BAQ) and Star Excursion Balance Test (SEBT), respectively. **Results:** This study revealed that EG has higher body awareness scores compared to CG and dynamic balance scores were high in EG. Both results were statistically significant ($p<0.05$). Additionally, we found that there was a positive correlation between body awareness and dynamic balance in EG ($p<0.05$). **Discussion and Conclusion:** The current study indicated that university students who doing exercise regularly had much more body awareness and dynamic balance than students who do not exercise. According to study results, lack of exercise in university students may be considered as a risk factor for body awareness and balance. In conclusion, university students should be encouraged in terms of regular exercise.

Anahtar Kelimeler: body awareness, dynamic balance, exercise, university students

Sözel Bildiri

PANDEMİ SÜRECİNDE 18-25 YAŞ BİREYLERDE SEDANter DAVRANIŞ ANKETİ SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Güldane NALBANTOĞLU¹, Elif KAHLEOĞULLARI², Arzu Razak ÖZDİNÇLER³

¹*Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Öğrencisi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, 211119009@st.biruni.edu.tr*

²*Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Öğrencisi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, 191119003@st.biruni.edu.tr*

³*Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, aozdincler@biruni.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Sedanter davranış; uyanık halde, uzanır ya da oturur pozisyonda 1.5 metabolik eşdeğer ve daha düşük seviyede enerji tüketimine yol açan herhangi bir aktivite olarak tanımlanmıştır. Sedanter davranış tüm nedenlere bağlı, kardiyovasküler hastalık, kanser ve diyabet kaynaklı mortalite ve insidans riskleri ile ilişkili olarak bulunan bir halk sağlığı problemidir. **Amaç:** Çalışmamızın amacı; 18-25 yaşındaki bireylerin hafta içi ve sonu sedanter davranış düzeylerini incelemektir. **Yöntem:** Çalışmaya 138 birey dahil edildi. Bireylerin %77.5'i kadın ve %27.5'i erkektir. Yaş ortalaması 22.23±2.16'dır. Çalışma, hafta içi (Hİ) ve sonu (HS) olmak üzere toplamda 11 maddeden oluşan Sedanter Davranış Anketi ile gerçekleştirildi. Verilerin analizinde SPSS 28.0 kullanıldı. Veriler, bağımlı ve bağımsız gruplarda t-testi analizi ile değerlendirildi. Tüm analizlerde p<0.05 istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi. **Bulgular:** 18-25 yaş grubu bireylerin Hİ toplam süre ortalaması 10.41±7.55 saat ve HS süre ortalaması 10.22±5.61 saat olarak bulundu. Hİ toplam süre ortalaması ile HS toplam süre ortalaması arasında ise anlamlı bir fark bulunmadı (p>0.05). Hİ ve HS sedanter olarak geçirilen süre ortalaması "aileniz ve arkadaşlarınız ile oturarak vakit geçirmek" sorusunda en yüksekti. Cinsiyete göre sedanter geçirilen süre incelendiğinde, kadın ve erkekler arasında Hİ toplam süre ortalaması açısından anlamlı bir farklılık görülmezken, HS toplam süre ortalaması karşılaştırıldığında kadınlar lehine anlamlı bir fark bulundu (p<0.01). **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmanın sonucunda kadın ve erkek bireylerin Hİ sedanter davranış düzeyi benzerken, HS erkek bireylerin daha yüksek sedanter davranış gösterdiği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sedanter davranış, Sağlık, Genç erişkin

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF SPEECH COMPREHENSION AND SPECTRO-TEMPORAL
PROCESSING SKILLS IN HEARING AID USERS****MERT KILIC***

** Istanbul University-Cerrahpaşa, Faculty of Health Sciences, Department of Audiology, Istanbul/Turkey
kilicmerrt@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Decreased spectral and temporal resolution in individuals with hearing loss increases the likelihood that noise will mask speech compared to individuals with normal hearing. This is because the auditory filters are enlarged in individuals with cochlear hearing loss. Hearing aids are devices designed to reduce the specific problems faced by people with hearing loss and improve the quality of life of these people. **Aim:** Our study aims to compare speech understanding in noise and spectral-temporal resolution skills with regard to age, gender, degree of hearing loss and hearing aid use experience of hearing aid users. **Methods:** Forty-two hearing aid users, aged between 18-65 years, with bilateral symmetrical mild to moderately severe sensorineural hearing loss were included in the study. Spectral-temporally modulated ripple test, random gap detection test and Turkish matrix test were applied to the participants with bilateral hearing aids. All the test results obtained were compared statistically according to different variables. **Results:** No statistically significant differences were observed for speech understanding and spectral-temporal resolution between older and younger adults in hearing aid users ($p > 0.05$). There was no statistically significant difference between test results according to different degrees of hearing loss ($p > 0.05$). Better temporal resolution performances were obtained in male participants and participants with more hearing aid use experience ($p < 0.05$). **Conclusion:** Our study findings emphasized the importance of regular hearing aid use and it showed that some auditory skills can be improved with hearing aids. It has also shown that these skills should be evaluated as a whole in order to maximize the communication abilities of patients.

Keywords: Hearing aids, Spectral processing, Temporal processing, Speech intelligibility

*Sözel Bildiri***DETERMINATION OF DIABETES BURDEN AND ACTIVITY LEVELS IN
INDIVIDUALS WITH GERIATRIC DIABETES****Mehtap BÖLÜKBAŞI 1*, Neşe UYSAL 2****** Amasya University Health Science Institute, Amasya, Turkey, mhtpbb@gmail.com**** Amasya University Faculty of Health Science, Department of Nursing, Amasya, Turkey,
uysaln2007@hotmail.com***ABSTRACT**

Background: In the management of diabetes, it is important that the individual and family actively participate in the treatment and ensure continuity. **Aim:** This study was conducted to determine the diabetes burden and patient activity levels in geriatric diabetics. **Methods:** This descriptive study was conducted with 230 geriatric diabetic individuals. Research data were collected in the internal medicine outpatient clinic and clinic of the state hospital between May 2021 and January 2022. Research data were collected using Personal Information Form, Diabetes Burden Scale, Patient Activity Measure. **Results:** The mean age of the individuals participating in our study was 73.46 ± 7.06 . 46.5% of the elderly individuals are women, 72.2% are married, and 35.7% are primary school graduates. It was determined that the majority of individuals (93.5) were diagnosed with type 2 diabetes, the mean disease duration was 20.19 years, and 47% of them used insulin therapy. It was determined that 37.4% of them were at the first activity level, 14.3% at the second activity level, and 34.3% at the third activity level. It was determined that the mean scores of the Patient Activity Measure were significantly correlated with all sub-dimensions and total scores of the diabetes burden scale. It was determined that patient activity levels differed significantly according to age, education status, economic status, duration of diagnosis, diabetes treatment, development of acute and chronic complications, and presence of other chronic diseases. **Discussion and Conclusion:** In our study, it was determined that the burden of diabetes in geriatric diabetics differed significantly according to patient activity levels. It is recommended to increase the activity level of patients to reduce the burden of diabetes, which is a complex chronic disease that requires continuous care.

Anahtar Kelimeler: Diabetes Burden, Geriatric, Patients Activation

Sözel Bildiri

FOTOGRAMETRİK YÖNTEMLE OMURGA DİZİLİM ANATOMİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özden BEDRE DUYGU*, Figen GÖVSA GÖKMEN**

**İzmir Bakırçay Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
ozden.bedre@bakircay.edu.tr*

***Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
figen.govsa@ege.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Fotogrametrik yöntem; mimarlık, psikoloji, tıp, rehabilitasyon gibi çeşitli alanlarda kullanılmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada fotogrametrik yöntemin kullanım alanlarını tanımlamak, omurga anatomisinin değerlendirilmesinde kullanılan anatomik noktaların doğru belirlenmesini sağlamak ve bu yöntemle yapılan analizlerde karşılaşılan hataların kaynaklarını ortaya çıkarmak amaçlandı. **Yöntem:** Bu sistematik incelemede 2010-2022 tarihleri arasında yayınlanmış 458 çalışma incelendi. Pubmed ve Google Scholar arama motorlarında “photogrammetric method” ve “photogrammetric method and spine” anahtar kelimeleri kullanılarak tarandı. Bu çalışmalardan omurga dizilim anatomisi ile ilgili olan 46 araştırma kapsama alındı. Fotogrametrik yöntem kullanılarak yapılan çalışmalarda, gönüllülerin vücutları üzerinde anatomik noktalar işaretlendikten sonra belirlenen standart pozisyonlarda fotoğrafları alınmaktadır. Fotoğraflar bilgisayar ortamına aktarılarak açı ve uzunluk ölçümleri yapılmaktadır. **Bulgular:** Yapılan çalışmalarda, yedinci servikal vertebranın processus spinosus’u en yaygın kullanılan anatomik noktadır. Diğer vertebraaların processus spinosus’ları da işaretlenmektedir. Birçok çalışmada, anatomik yapılardan spina iliaca anterior superior ve spina iliaca posterior superior kullanılmaktadır; fakat artmış abdominal yağdan dolayı bu noktaları bulmak zordur. Bu yüzden, bu anatomik noktalar vücut kitle indeksi gibi dokunun kontrol parametreleriyle ilişkilendirilmelidir. Angulus inferior scapulae, kolay bulunabilen ve daha az metodolojik hataya sebep olan ilginç bir noktadır. Acromion, geniş bir noktadır ve belirli nokta gerektirmektedir. Anatomik noktalardan kemik olmayan istisna nokta tragus’tur. Tragus; kolay bulunabilen, küçük ve çok iyi tanımlanmış bir yapıdır. Fotogrametrik yöntem analizi sırasında hatalar gerçekleşebilmektedir. Yapılan çalışmalarda; omuz protraksiyonu, yanlış baş pozisyonu ve bakış yönü, vücut hatlarını örten saç, anatomik noktaları örten iç çamaşırları, bir bacağın kaldırılması, yanlış rotasyonel ayak pozisyonlama, resim netliğinin yetersizliği gibi hataların fotogrametrik değerlendirmeyi etkilediği bulundu. **Tartışma ve Sonuç:** Bu yöntemin radyasyon tercihini azaltıcı bir yöntem olarak hasta kontrolünde, tedavi planlaması ve tedavi takibinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Fotogrametri, Omurga anatomisi, Fotogrametrik hata

Sözel Bildiri

AKTİF DİZ EKSTANSİYON TESTİNDE KULLANILAN HUDL TECNİQUE AKILLI TELEFON UYGULAMASININ UYGULAYICI İÇİ VE UYGULAYICILAR ARASI GÜVENİRLİĞİNİN İNCELENMESİ

Ebru TEKİN*, Fatma ÜNVER**

**Balıkesir Üniversitesi, Bigadiç Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Balıkesir, Türkiye*
***Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Denizli, Türkiye*

ÖZET

Amaç: Akıllı mobil teknolojilerin olağanüstü gelişimini takiben sağlık alanında da kullanılmaya başlanmasıyla güvenilirliklerinin test edilmesi gerekmektedir. Bu çalışma ile Hudl tecnique akıllı telefon uygulamasının hamstring kısısalığını ölçmede uygulayıcı içi ve uygulayıcılar arası güvenilirliğinin ve geçerliliğinin incelenmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Çalışmaya yaş ortalamaları 21.70 ± 1.71 yıl olan 27 (15 kadın, 12 erkek) gönüllü dahil edilmiştir. Hamstring kısısalığı aktif diz ekstansiyon testi ile değerlendirilmiştir. Ölçümler 3 farklı ölçücü tarafından (2 kişi akıllı telefon uygulaması bir kişi gonyometre ile) yapılmıştır. İki uygulayıcı tarafından bireyler 30 dk dinlenme aralığıyla değerlendirilmiştir. Aynı kişilere 24 saat sonra aynı ölçücüler tarafından aynı testler tekrar uygulanmıştır. **Bulgular:** Yapılan çalışmada gonyometrik ölçüm için uygulayıcı içi, Hudl tecnique akıllı telefon uygulaması için uygulayıcı içi ve uygulayıcılar arası test güvenilirliği çok güçlü bulunmuştur. (ICC=0.81-1) **Tartışma ve Sonuç:** Son zamanlarda akıllı telefon uygulamaları kullanım kolaylığı sebebiyle çok popüler olmuştur. Hudl tecnique akıllı telefon uygulaması aktif diz ekstansiyon testi üzerinde güvenilirliği çok güçlü bulunmuştur. Klinikte gonyometrik ölçüme kıyasla kullanım kolaylığı göz önüne alındığında güvenle kullanılabilir.

Anahtar kelimeler: Hudl Tecnique, Gonyometre, Hamstring

*Sözel Bildiri***INHIBITION OF HUMAN BREAST CANCER MDA-MB-231 CELLS GROWTH AND
MIGRATION WITH JACEOSIDIN****Busra DINCER *, Irfan CINAR ****

* *Erzincan Binali Yildirim University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmacology, Erzincan, Turkey,
bbasoglu@erzincan.edu.tr*

** *Kastamonu University, Faculty of Medicine, Department of Pharmacology, Kastamonu, Turkey,
atairfan.nar@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Breast cancer is one of the most frequent cancers in women worldwide. Despite the recent breakthroughs in breast cancer treatment, chemotherapeutic findings for cancer treatment are still limited. This limitation has led to the search for safe and effective natural agents, and some research has revealed that these agents can help reduce the occurrence of tumors. Jaceosidin, a flavone isolated from *Artemisia princeps*, has anti-tumor, anti-proliferative, anti-inflammatory, and anti-oxidative activities. **Aims:** This research aims to investigate whether Jaceosidin had anti-cancer activity upon MDA-MB-231 human breast cancer cells. **Methods:** Jaceosidin was applied to cells at concentrations ranging (0-100 M). The MTT assay was used to appraise cell viability at 24, 48, and 72 hours. The migration test was used as an in-vitro wound healing model for the anti-metastasis assay. **Results:** The MTT test showed that Jaceosidin played anti-proliferative activity against MDA-MB-231 cells in a dose- and time-dependent manner. According to the in-vitro wound healing model, especially 100 µM Jaceosidin drastically reduced the migration rate after 24 and 48 hours compared to the control in a dose- and time-dependent manner. **Discussion and Conclusion:** In MDA-MB-231 cells, Jaceosidin suppresses cell proliferation and inhibits metastasis. This research suggests that Jaceosidin may be used to treat breast cancer as a novel anti-cancer drug.

Keywords: Jaceosidin, Breast cancer, Cell viability, Proliferation.

*Sözel Bildiri***PERCUTANEOUS ENDOSCOPIC GASTROSTOMY RESULTS IN A SECONDARY
STATE HOSPITAL****Ferit CELİK *, Kemal YETİŞ GÜLSOY ****** Burdur State Hospital, Department of Gastroenterology, Burdur, Turkey, drferitcelik35@yahoo.com.tr**** Burdur State Hospital, Department of Anaesthesia and Intensive Care, Burdur, Turkey,
kemalgulsoy@gmail.com***ABSTRACT**

Background: Percutaneous endoscopic gastrostomy (PEG) is an enteral feeding technique used for patients who cannot be orally fed for any reason, do not have gastrointestinal tract dysfunction, and need to be fed for more than 30 days. **Aim:** The aim of this study was to determine the indications of PEG patients treated in a secondary state hospital over a period of three years, the unit where the patient was hospitalized, survival time with PEG therapy, and the complications observed in these patients. **Methods:** Patients who underwent PEG in the endoscopy unit of our hospital, between January 2019 and January 2022, were retrospectively evaluated. Age, gender, the unit the patient was hospitalized, indications for PEG therapy, complications after PEG, and survival status of the patients were recorded in the form of case reports. Informed consent was obtained from all patients who underwent PEG and/or their relatives, as per standard procedure. PEG was not used for patients with coagulation disorders, hemodynamic instability, peritonitis, sepsis, presence of infection at the insertion area, peritonitis carcinomatosis, and a history of total gastrectomy and gastric varices. **Results:** The median age of the 120 patients included in the study was 79 (17–100) years, and 66 (55%) of the patients were male. Complications were observed in 14 (88.3%) patients, all of which were minor, including seven (5.8%) PEG site infections, three (2.5%) PEG site leakages, three (2.5%) PEG occlusions, and one (0.9%) PEG removal. It was determined that 73 (60.8%) patients survived at least 30 days; the patients were most frequently referred by the neurology unit, with a rate of 52.7%. The most common indications for PEG insertion were cerebrovascular disease (56.7%) and dementia (29.2%). **Discussion and Conclusion:** Maintenance of nutritional requirements via PEG allows for the preservation of mucosal integrity and barrier function, intestinal immune response, and normal flora. This method is faster, safer, and less costly in comparison with to surgical interventions. It is superior to other enteral feeding methods due to the lower risk of aspiration. In conclusion, this study was conducted to present the experiences of PEG insertion and therapy at a secondary state hospital; the complication rates, indications, and referring clinics were found to be consistent with available literature.

Keywords: Percutaneous endoscopic gastrostomy, cerebrovascular event, survival, indication, complication

Sözel Bildiri

COVID-19 KRİTİK HASTALARINDA HASTANE İÇİ MORTALİTEYİ ÖNGÖRMEDE İNFLAMASYON İNDEKSLERİNİN ROLÜ

Akif DEMİREL*, Ökkeş Hakan MİNİKSAR**

* Yozgat Şehir Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği Yozgat, Türkiye akif_demirel19@hotmail.com

**Yozgat Bozok Üniversitesi Tıp Fakültesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon Anabilim Dalı
Yozgat, Türkiye, hminiksar@yahoo.com

ÖZET

Giriş: Covid-19 hastalarında yoğun bakıma yatış gerektiren ciddi pnömoni, akut solunum sıkıntısı sendromu ve ölüme yol açabilen çoklu organ yetmezliği gelişebilir. Bu kritik hastalarda hastalığın şiddetinin erken biyobelirteçler ile belirlenmesi tedaviyi kolaylaştırabilir ve mortaliteyi azaltabilir. **Amaç:** Bu retrospektif gözlemsel çalışmada, farklı inflamatuvar indekslerin COVID-19 hastalarında hastane içi mortaliteyi tahmin etmedeki rollerini belirlemek amaçlandı. **Yöntem:** Yoğun bakım ünitesine kabul edilen 305 kritik COVID-19 hastalarında, başvuru sırasındaki inflamatuvar parametrelerin (C-reaktif protein [CRP], ferritin, prokalsitonin [PCT]) ve belirli inflamatuvar indekslerin (nötrofil lenfosit oranı [NLO], trombosit lenfosit oranı [TLO], derivate edilmiş NLO [dNLO], sistemik enflamasyon indeksi [SII], C-reaktif protein/lenfosit oranı [CRP/L], C-reaktif protein/albumin oranı ve nötrofil/(lenfositXtrombosit oranı [NLTO]) mortalite üzerine prognostik değerleri incelendi. **Bulgular:** Yaşamayanlar, yaşayanlara kıyasla önemli ölçüde daha yüksek APACHE skoru, ferritin, PCT ve CRP/L değerlerine sahipti. Diğer inflamatuvar indekslerde anlamlı farklılık saptanmadı. Benzer şekilde, ROC analizinde, hastane mortalitesi için yüksek ferritin (AUC: 0.627, cut-off value: 263.0 ng/dL p: <0.001) ve APACHE skorlarının (AUC: 0.672, cut-off value: 19.5, p: <0.001) prediktör oldukları gözlemlendi. Ayrıca çok değişkenli regresyon analizinde sadece yüksek ferritin düzeyleri mortalite için bağımsız risk faktörü olarak saptandı (OR:0.999, 95% CI: 0.998-1.000, p: 0.002). **Tartışma ve Sonuç:** Yoğun bakımda yatan kritik COVID-19 hastalarında hastane içi mortalite öngörmede, inflamasyon indekslerinin prediktör olmadıkları, inflamasyon ile ilgili olarak sadece yüksek ferritin düzeylerinin mortalite için bağımsız risk faktörü olduğu saptandı.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Biyobelirteç, İnflamatuvar İndeksler, Ferritin, Mortalite

Sözel Bildiri

**DOES SMARTPHONE ADDICTION AFFECT NECK PROPRIOCEPTION,
KINESTHETIC AND VISUAL IMAGERY?**

Fatma Nur ÇAĞRIL*, İsmail SARAÇOĞLU**

**Kütahya University of Health Sciences, Physiotherapy and Rehabilitation Master's Program, Kütahya, Türkiye
fatmanurcagril26@gmail.com*

*** Kütahya University of Health Sciences, Physiotherapy and Rehabilitation, Kütahya, Türkiye
ismail.saracoglu@ksbu.edu.tr*

ABSTRACT

Aim: The aim of this study was to examine the effect of smartphone addiction on neck joint position sense, kinesthetics and visual imagery.

Materials and Methods: A total of 176 healthy young adults aged 18-24, who were volunteered to participate in the study, were included in this study. After obtaining the demographics of all participants, the Turkish version of Smartphone Addiction Scale-Short Form (SAS-SV) was used to evaluate the degree of smartphone addiction. Then, the participants' neck joint position repositioning errors were detected with the Tracker Laser system; Kinesthetic and visual imagery skills were evaluated with the Turkish version of Kinesthetic and Visual Imagery Questionnaire (KVIQ-TR).

Results: According to SAS-SV scores, the participants were divided into two groups as 40 smartphone addicted participants and 136 non-addicted participants. Smartphone addicted participants were found to have more repositioning errors in left rotation ($p=0.002$), flexion ($p<0.001$) and extension movements ($p<0.001$) compared to non-addicted participants. In addition, participants who were addicted to smartphones had lower KVIQ-TR scores than participants who were not addicted to smartphones ($p<0.05$).

Conclusion: It was concluded that smartphone addiction might have negative effects on neck proprioception, kinesthetic and visual imagery. Future studies should investigate the other health problems that may occur due to the effect of smartphone addiction on proprioception and the measures that can be taken against it.

Keywords: neck joint position sense, kinesthetic and visual imagery, smartphone addiction

*Poster Bildiri***EFFECT OF B-GLUCAN AND TRANSGLUTAMINASE ENZYME USAGE ON
SOME QUALITY PROPERTIES IN KEFİR PRODUCTION*****Ayten Seçil Arslan¹, İlhan GÜN²**¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Health Sciences, Burdur, Turkey, ayten.secil@hotmail.com*²*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur Vocational School of Food, Agriculture and Livestock, Food Processing Department, Burdur, Turkey, igun@mehmetakif.edu.tr.***ABSTRACT**

Background: Most nutrition and diet experts emphasize that approximately 20-30% of our daily fiber intake should come from soluble fiber. It also has properties such as being able to ferment, binding free water due to its water holding capacity, increasing product viscosity. Due to the positive effects of cereal-based functional foods on human health, studies have focused on the use of dairy products. However, in some dairy products in which β -glucan is used, it is seen that the water holding feature of the product decreases depending on the amount of use, and even the use of high amounts causes water release. **Aim:** The aim of this study was to investigate the effects of β -glucan in different amounts (0,1, 0,25, and 0,50%) and microbial transglutaminase enzyme (mTG) on product quality of kefir. **Method:** Total dry solid, pH, fat, ash, total nitrogen, protein, viscosity, CO₂ amount and tyrosine content were dedected in the study. **Results:** The dietary fiber content of kefir produced with the addition of 0.25% β -glucan is thought to be a good alternative to meet the FDA's recommended daily intake of 0.75 g of β -glucan for health. According to the nutrient content of the samples, it was determined that pH, dry matter, fat, ash amount, protein were ranged between 4.08-4.29, 10.38-10.69%, 0.58-0.80%, 0.85-0.92%, 3.57-3.96%, respectively. It was determined that the addition of microbial TG did not have a negative effect on the serum separation and viscosity of the product. However, it was observed that it had a positive effect on the structure in samples containing up to 0.25% β -Glucan. The increase in the β -glucan ratio adversely affected the product carbon dioxide content. The amount of carbon dioxide was found to be low (61.52-65.24%) in kefir samples containing high fiber. During storage, the amount of tyrosine in the whole sample varied between 0.638 and 0.641 mg/kg. **Discussion and Conclusion:** The use of oat-based β -glucan at rates of 0.1% and 0.25% in kefir production did not cause a significant change on product quality. It has been determined that the use of β -glucan in appropriate proportions can be used appropriately in the production of kefir drinks with increased nutritional fiber content. Since the use of β -Glucan higher than 0.50% in kefir production causes serum separation and sensory defects in the product, its use is not recommended.

Keywords: Kefir, β -Glucan, Transglutaminase Enzyme, Fiber Food, Functional Nutrition

*This study was supported by the Burdur Mehmet Akif Ersoy University Scientific Research Projects Coordination (Project Number 0433-YL-17).

Sözel Bildiri

HAYVAN DENEYLERİ AMACIYLA TASARLANAN TÜM VÜCUT VİBRASYON CİHAZI

Alper TONGAL¹, Nadir Tayfun ÖZCAN², Emel DEMİRBAĞ³, Zeliha BAŞKURT⁴

¹*Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Biyomedikal Cihaz Teknolojileri Programı, Isparta, Türkiye, alpertongal@isparta.edu.tr*

²*Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye, nadirozcan@sdu.edu.tr*

³*Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Laboratuvar Teknikleri Programı, Isparta, Türkiye, emeldemirbag@sdu.edu.tr*

⁴*Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye, zelihabaskurt@sdu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: TVV uygulamaları nöromusküler aktiviteyi geliştirmek, egzersizin etkilerini artırmak, kemik kitlesini geliştirmek ve esnekliği sağlamak amacıyla alternatif bir yöntem olarak kullanılmaktadır. TVV'nin frekans, amplitüd, tip ve uygulama süresi gibi vibrasyonun gücünü ve etkisini belirleyen parametreleri bulunmaktadır. Literatür incelendiğinde TVV uygulamalarının farklı ortam koşullarında ve değişik vibrasyon parametrelerinde organizma üzerinde farklı sonuçlar ortaya çıkardığı görülmüştür. **Amaç:** Bu çalışma farklı ortam sıcaklıklarında uygulanan TVV egzersizinin organizmada yaratacağı etkilerin belirlenmesi amacıyla hayvan deneylerinde kullanılacak bir cihaz tasarlamak, geliştirmek ve üretmek amacıyla taşınmaktadır. Üretilen bu cihazın vibrasyonun tüm vücut üzerindeki etkilerini farklı parametreler kullanarak devam etmekte olan projemizde uygulanması amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Cihazımızda deney hayvanları üzerinde kullanılmak üzere 4 adet fiziksel parametre bulunmaktadır. Bunlardan ilki olan dalga formunu (kare, sinüzoidal, üçgen, testere) kontrol etmek amacı ile elektronik sinyal jeneratörü kullanılmıştır. İkinci parametre olan amplitüdü oluşturmak için, bir manyetik itici ile denekler üzerine +y/-y aksislerinde hareket uygulama işlevi oluşturulmuştur. Üçüncü parametre olan sıcaklık kontrolünde ısıtma işlemi dijital termostat devresi ile kızılötesi tabla, soğutma işlemi ise peltier levha ve fan yardımı ile oluşturulmuştur. Dördüncü parametre olan zamanlama için zamanlama devresi kullanılarak sistemin doğru zamanda başlatılması ve sonlandırılması sağlanmıştır. **Bulgular:** Cihazımız farklı vibrasyon parametrelerini (dalga şekli, frekans, amplitüd) istenilen değerde üretme özelliğine sahiptir. Ayrıca çalışmalarda denekler üzerine farklı değerlerde uygulanan sıcaklık ve uygulama zamanının değiştirilebilmesi cihazın diğer özellikleridir. Cihazımız ile projemizde amaçlanan vibrasyon parametrelerine istenilen ortam sıcaklıklarında düşük tolerans değerleri ile ulaşılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Bu cihazın vibrasyon parametreleri ve ortam koşulları üzerinde yapılacak modifikasyonlarla TVV'nin organizma üzerindeki farklı etkilerinin araştırılması üzerine yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Biyomedikal Cihaz, Tüm Vücut Vibrasyon, Deney Hayvanı

*Sözel Bildiri***SALGIN SÜRECİNDE UZUN SÜRE EVDE OLMANIN HEMŞİRELİK
ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ; TANIMLAYICI BİR ÇALIŞMA****¹Işın CANTEKİN, ²Sibel ARGUVANLI, ¹Rukiye BURUCU***¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir SBF Hemşirelik Bölümü, ORCID: 0000-0003-2685-0831 i_cantekin@hotmail.com**²Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi SBF, ORCID: 0000-0002-8844-4153**¹Necmettin Erbakan Üniversitesi Seydişehir SBF Hemşirelik Bölümü, ORCID: 0000-0002-9284-5486***ÖZET**

Giriş: Covid- 19 pandemisinde virüsün insandan insana; sosyal temasla, solunum yoluyla, damlacık yoluyla bulaşması sebebiyle toplu yaşanan alanların bu konuda riskli olduğu açıklanmıştır. Bu nedenle dünya çapında tamamen kapanma yoluna gidilmiştir. Öğrencilerin evde kaldıkları dönemde yaşadıkları sorunların incelendiği çalışmalarda dikkat çekici sonuçlara değinildiği görülmektedir. Bu nedenlerle salgın sürecinde uzun süre evde olmanın hemşirelik öğrencilerinin uyku kalitesi ve alışkanlıklarına etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Araştırma, tanımlayıcı ve kesitsel bir çalışmadır. Veriler, onamların alınmasının ardından katılımcı bilgi formu ve Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi ile toplanmıştır. Online veri toplama formu ile 504 hemşirelik öğrencisine ulaşılmıştır. **Bulgular :** Uyku kalitesi ve sosyal media kullanımı/bilgisayar oyunu oynama durumunun uyku kalitesini etkilediği, bu etkilenmenin öznel uyku kalitesi, uyku latensi, gündüz işlev bozuklu alt boyutları ve ölçek toplam puanında anlamlı olduğu belirlenmiştir. **Sonuç:** Çalışmamızda salgın döneminde evde kalmak zorunda olan hemşirelik öğrencilerinde uyku kalitesinin kötü olduğu, sosyo demografik özelliklerinin uyku kalitesinde direk etkisinin olmadığı, alışkanlıkların etkilediği sonucuna varılmıştır.

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF HIGH SCHOOL STUDENTS' PHYSICAL ACTIVITY LEVEL,
DEPRESSION AND OBESITY AWARENESS DURING THE PANDEMIC PERIOD
IN TURKEY****Sümeyye SAVUL, Rasmi MUAMMER***

** Yeditepe University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İstanbul
Turkey, sumeyye.savul@gmail.com, rasmi.muammer@yeditepe.edu.tr*

ABSTRACT

Background: In order to prevent the spread of the virus, schools were closed on, and then online education was decided. Apart from that, a prohibition of going out under 20-65 years of age was imposed to prevent the spread. Therefore; they suddenly had an inactive lifestyle. **Aim:** The aim of this study is to reveal relationship between the physical activity levels, depression situations and obesity awareness of high school students in the quarantine period. **Methods:** 212 high school students between the ages of 14-18 participated in the research. In our study, a specially prepared questionnaire was applied to the students in order to examine their sociodemographic characteristics. International Physical Activity Questionnaire (Short Form), Kutcher Adolescent Depression Scale (Short Form), and Obesity Awareness Scale were used as data collection tools in the study. The data obtained via Google Forms questionnaires sent to adolescents smartphones. **Results:** When compared with the subtitles of the obesity awareness scale, as statistical significance; there was positive correlation between depression and physical activity awareness ($r=0.20, p<0.01$), positive correlation between physical activity level and nutritional awareness ($r=0.16, p<0.05$), and negative correlation between physical activity level and obesity awareness ($p<0.01$). Considering the correlation of the subscales of the obesity awareness scale with each other; There was a positive correlation between physical activity awareness and nutritional awareness ($r=0.36, p<0.01$), physical activity awareness and obesity awareness ($r=0.34, p<0.01$). There was a positive correlation between nutritional awareness and obesity awareness ($r=0.66, p<0.01$). **Discussion and Conclusion:** According to the results, most of the students spent a lot of time (around 7 hours and more) in front of the screen. There is a significant relationship between physical activity level and pre-pandemic activity status. It's shown that adolescents have a decrease in their physical activities and an increase in their screen time during lockdown. Also 78 students were at possible depression during the pandemic process. According to the results, there is no significant difference in the obesity awareness levels and obesity awareness subscales of our high school students according to gender, there is homogeneity.

Keywords: Covid-19 Pandemic, High School students, International Physical Activity Questionnaire, Kutcher Adolescent Depression Scale, Obesity Awareness Scale

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF QUALITY OF LIFE AND PHYSICAL ACTIVITY LEVELS
AMONG “NOT WORKING”, “ONLINE WORKING” AND “GOING TO WORK”
ADULTS DURING COVID-19 PANDEMIC**

İlayda DOGANAY OZEL*, Rasmi MUAMMER**

* *Yeditepe University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İstanbul
Turkey, ilaydaoziel14@gmail.com*

** *Yeditepe University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, İstanbul
Turkey rasmi.muammer@yeditepe.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Covid-19 disease is an infectious disease caused by SARS-CoV-2 virus which emerged in Wuhan, China in the last days of 2019 and then widely and rapidly spread all over the World. On 11th March of 2020 Covid-19 disease was declared as a pandemic by the World Health Organization (WHO). Although vaccination continues all over the world, the Covid-19 pandemic still maintains its importance in Turkey with different mutations. Therefore, some restrictive measures which cause sharp lifestyle changes in adults' life still continue. Online working was recommended to convenient workplaces to avoid close contact between employees. **Aim:** This study aimed to examine adults according to their working status and investigate quality of life and physical activity levels under the effects of current Covid-19 restrictions. **Methods:** The study included 3 groups: Not Working (n=69), Online Working (n=72) and Going to Workplace group (n=102). IPAQ short form and SF-36 were used to evaluate quality of life and physical activity level respectively. The online Google Forms survey link received by participants via WhatsApp and personal phone calls. All data were gathered between 16.03.2021 - 06.05.2021. In statistical analysis a $p < 0.05$ level was accepted as significant for statistical significance. **Results:** Results showed that, “Not Working” group has lower emotional functioning domain score than “Online Working” and “Going to Work” groups ($p=0.02$). However, no significant difference found in physical activity level among the groups ($p>0.05$). Additionally, statistically significant correlations found between physical activity score and quality of life scores. ($p<0.05$). **Discussion and Conclusion:** Lack of physical activity is an important adverse effect of Covid 19 pandemic and restrictions as the majority of participants found in low physical activity level. Emotional domain of quality of life found significantly lower in unemployed individuals when compared with employed ones. In line with previous studies in literature, this study showed that working has positive effect on emotional functioning. Physical activity also has associations with quality of life domains.

Anahtar Kelimeler: Covid-19 Pandemic, Pandemic Restrictions, Physical Activity, Quality of Life, Working

Sözel Bildiri

AFET GÖREVLİLERİNDE STRES OLUŞTURAN DURUMLAR VE STRES YÖNETİMİ

Adile SÜZER¹ Murat TATOĞLU²

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi suzeradile75@gmail.com

²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mtatoglu@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: Stres, günlük hayatta karşılaşılan her türlü duruma karşı insanların göstermiş oldukları reaksiyon olarak tanımlanmaktadır. Stres durumunun ortaya çıkmasında birçok etken rol oynayabilmektedir. İnsanın ailesi ile olan bağı, çevresiyle yürüttüğü ilişkiler ve yerine getirmiş olduğu mesleki faaliyetler stres durumunun az veya çok şekilde ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. **Amaç:** Yetişkin bir birey gününün belki 10 saatini mesleki uygulamalarını yerine getirmekle harcamaktadır. Arama kurtarma gibi bazı mesleklerde görev yapan bireyler ise her daim göreve hazır bir şekilde 24 esasına göre çalışmaktadırlar. İnsan hayatının söz konusu olduğu bu meslek türünde görev yaparken çalışanlarda ortaya çıkan stres yükü oldukça fazladır. Çalışmamızda afet anında görev yapan personelde, görev sırasında meydana gelebilecek stres oluşturan, kişinin hem meslek hayatını hem de meslek dışı hayatını olumsuz yönde etkileyebilecek durumlar üzerine değinilecektir. **Yöntem:** Araştırmamız kapsamında bu olaylara yönelik vaka incelemeleri yapılmış, literatürde stres ve stres yönetimi gerektiren durumların nedenleri araştırılmıştır. Ayrıca ulusal ve uluslararası basında gündem olan travmatik olaylarında görev yapanlar açısından değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır. **Bulgular:** İnsanların yaptıkları meslek den dolayı en çok strese düştükleri durumlar şu şekilde ifade edilebilmektedir; kişinin mesleğinden dolayı hayatını tehlikeye sokan bir durum varsa, travma yaşayan bireylere doğrudan müdahalede bulunuyorlarsa, yaptıkları meslek insan hayatı gibi büyük bir sorumluluk yüklüyorsa, mesleği icra ederken üzerlerinde zaman baskısı oluşuyorsa. Bu durumlar kişilerde stres yükünü arttırmakta ve baş etme mekanizmalarını olumsuz yönde etkilemektedir. **Sonuç:** Afet çalışanları yukarıda saydığımız durumların tamamı ile meslekleri sırasında karşı karşıya gelmektedirler. Meslek süresinin ortalama 40-45 yıl sürdüğü düşünülürse bu kadar uzun süre zarfında kişide oluşan bu stres yükünün bireyin hem meslek hayatını hem de yaşam kalitesini ciddi biçimde etkileyeceği görülen bir gerçektir. Arama kurtarma görevi yapan kişilerin periyodik olarak stres yükünü azaltacak profesyonel yardım almaları ve bu mesleğe başlamadan önce mesleki yeterliliklerini tamamlayacak eğitimlerden geçmeleri gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Arama Kurtarma, Stres Yönetimi, Travma Sonrası Stres Bozukluğu

*Sözel Bildiri***BÜTÜNLEŞİK AFET YÖNETİMİ VE KENT KONSEYLERİ****Murat TATOĞLU¹ Bayram COŞKUN²**¹*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*²*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bcoskun@mu.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Afetler kent yapısını, toplumsal değerleri, tarihi mirası harap eden, maddi ve manevi birçok yıkıma neden olan doğal ve yapay olaylardır. Afetleri durdurmak hiçbir zaman mümkün olmamakla birlikte, afetlerin etkilerine karşı azaltıcı önlemler almak, toplum dinamiklerini bu konuda aksiyon almaya zorlamak günümüzde afetlerle baş edebilmek adına zorunluluk taşımaktadır. **Amaç:** Afetlerin toplumda ve kentsel yapıda meydana getirdiği yıkımı azaltmanın en önemli yolu, afete dirençli bir toplum ve afete dirençli kamu idare fonksiyonlarını oluşturmak ve işler hale getirmekten geçmektedir. Çalışmamızda demokratik faaliyetlerin artırılması amacıyla oluşturulan kent konseylerinin afete hazırlık ve yeniden yapılanma süreçlerine katkısı değerlendirilecektir. **Yöntem:** Çalışmamızda öncelikli olarak henüz taze bir fikir olarak işlerlik kazanan bütünleşik afet yönetimi anlayışının uygulanabilmesi için gerekli şartlar araştırılmıştır. İkinci kısımda yeni bir yapılanma olan kent konseylerinin kuruluş amacı, faaliyetleri ve katılımcı potansiyelleri üzerine durulmaktadır. Çalışmamızın son kısmında kent konseylerinin afet yönetiminde üstlenebileceği roller üzerine önerilerde bulunmaktadır. **Bulgular:** Kent konseyleri yönetim olgusuna işlerlik kazandırmak ve halkın yerel yönetim faaliyetlerine katılımı arttırmak maksadıyla 2005 tarihinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesi ile oluşturulmuştur. Temel amacı kent ile alakalı sorunların çözümünde çok ortaklı bir yapı oluşturarak, daha etkin ve yerel ihtiyaçları karşılayabilecek çözümler üretmeye katkı sağlamaktır. Bünyesinde merkezi idare, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve kentteki diğer aktörlerden temsilciler bulundurmaktadır. Kentte kamu hizmeti sunan kamu teşkilatları ile burada yaşayan insanları temsil eden kişilerin bir araya geldiği bu platformun iyi işletilmesi, hem hemşehrilik ve kente sahip çıkma bilincini geliştirecek, hem de kentin yaşadığı sorunların çözümüne katkı sağlayacaktır. **Tartışma-Sonuç:** Kamu idaresinin temel görevlerinden birisi her türlü tehlikeye karşı halkın can ve mal güvenliğinin korunmasını sağlamaktır. Afetlerin etkilerine yönelik önlemler almak, hazırlık yapmak, halkın güvenliğini ve kamu hizmetlerinin devamlılığını sağlayacak planlar oluşturmak ve uygulamak idarenin sorumluluğu altındadır. Bu konuda yarar sağlayacak her türlü eylem titizlikle değerlendirilmelidir. Kent konseyleri çevre sorunlarını, kent insanının toplumsal refah düzeyini ön planda tutan bir yapılanma içerdiğine göre, afetlerin etkileriyle mücadelede etkin görev almalı, kent konseylerinde toplumun afetlere hazırlanması meselesini gündeminde tutmalıdır.

Anahtar kelimeler: Afet yönetimi, kent konseyleri, yönetim

Sözel Bildiri

**DETERMINATION THE CHALLENGES AND EDUCATIONAL STRESS OF
NURSING STUDENTS IN CLINICAL PRACTICES DURING THE COVID-19
PANDEMIC**

Esmâ AKGÜL*, Canan BİRİMOĞLU OKUYAN, Filiz POLAT*****

** Sakarya University of Applied Sciences, Department of Nursing, Sakarya, Turkey, esmaakgul@subu.edu.tr*

*** Sakarya University of Applied Sciences, Department of Nursing, Sakarya, Turkey,*

cananbirimoglu@subu.edu.tr

**** Osmaniye Korkut Ata University, Department of Midwifery, Osmaniye, Turkey, filizmermer@yahoo.com*

ABSTRACT

Background: Clinical practice, an essential part of nursing education, has become one of the enormous stressors of students during the COVID-19 pandemic. **Aim:** The present study aims to determine the challenges and educational stresses of nursing students in clinical practices during the COVID-19 pandemic and to offer solutions for these issues. **Methods:** The cross-sectional research was conducted with 196 nursing students at two state universities in Turkey between December 2021-February 2022. Data were collected using the Sociodemographic Diagnostic Form and the Nursing Education Stress Scale. **Results:** Of the nursing students who participated in our study, 58.2% were 20 years old and younger, 74% were female students, and 48.5% were sophomores. In addition, 43.9% of participants had fewer expenses than their income while the income 43.9% of them was equal to their expenses. Our results showed that the total score average of the nursing education stress scale of students was 61.74 ± 23.58 . We found a statistically significant difference between the total score of nursing education stress scale and the mean scores of the sub-dimensions Practice Stress and Academic Stress according to the class and income level of the students. Furthermore, we observed a statistically significant difference between the mean scores of the Practical Stress and Academic Stress sub-dimensions by gender ($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** The nursing students have experienced moderate stress during their nursing education. Stress level is higher in female sophomore students whose income is equal to their expenses and income is less than their expenses. We suggest that the behaviours of problem-solving, decision making and coping with the stress of nursing students should be improved by providing psychological support.

Keywords: Nursing Students, Nursing Education, Clinical Practice, COVID-19.

*Sözel Bildiri***CLINICAL AND HISTOLOGICAL INVESTIGATION OF HEMCON DENTAL
DRESSING AND CALCIUM SULFATE AS A HEMOSTATIC AGENT****Turgut Yağmur YALCIN*, Seçkin DİNDAR****

* *İstanbul University, Dentistry Faculty, Department of Endodontics, İstanbul, Turkey,
yagmuryalcin@istanbul.edu.tr.*

** *İstanbul University, Dentistry Faculty, Department of Endodontics, İstanbul, Turkey,
sdindar@istanbul.edu.tr.*

ABSTRACT

Background: Hemostasis control is essential for the success of endodontic surgical procedures. Currently, there are many agents used for hemostasis but no material has yet been found that fulfills all or most properties for an ideal hemostatic agent. **Aim:** The aim of the present study was to compare hemostatic efficacy of calcium sulfate (CaS) and HemCon Dental Dressing (HemCon) during periapical surgery and wound healing potential of these agents in osseous surgical wound sites of rats. **Methods:** Thirty teeth in 29 healthy patients were included in clinical phase. Hemostasis was attempted by using HemCon, CaS and epinephrine-impregnated cotton pellets (RECP group). The hemostatic efficacy was determined by using the following scores: 0 (no hemorrhage control), 1 (slight but apparent intermittent bleeding), and 2 (complete hemorrhage control). In the laboratory phase, 32 male Sprague Dawley rats' tibias were used. Three main groups were formed in the study (HemCon, CaS and control). According to the days of sacrifice, all groups were divided into two subgroups: 14th day and 28th day. In order to evaluate the effects of CaS and HemCon materials on bone tissue; new bone formation and foreign body reaction were investigated. The experimental materials in HemCon and CaS groups were leaved in the right tibias during the experiment but lefts were completely curetted. **Results:** In CaS and RECP clinical groups, 5 cases were categorized with a score of 2 (HemCon group: 6 case). In all groups, one case was categorized with a score of 0. According to histologic results, there was a statistically significant difference between the new bone formation on the 28th day ($p < 0.05$). The highest new bone formation was detected in CaS-28. **Discussion and Conclusion:** HemCon and CaS are effective hemostatic agents and fairly tissue-friendly materials. Further investigation on these materials, they can replace epinephrine-impregnated cotton pellets.

Key Words: Calcium Sulfate, Periapical surgery, HemCon Dental Dressing, Hemostasis

*Sözel Bildiri***YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE TAKİP EDİLEN NÖROŞİRURJİ HASTALARINDA
APACHE II SKORUNUN MORTALİTE İLE İLİŞKİSİ****Yasir TÜRKÖĞLU¹, Halil KUL¹***1Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Nöroşirurji kliniği, Hatay, yasirhatay98@gmail.com**1Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Nöroşirurji kliniği, Hatay, drhalilkul@gmail.com***ABSTRACT**

Giriş: Apache skorlaması yoğun bakım ünitelerinde mortalite hızının belirlenmesi ve tedavi etkinliğinin değerlendirilmesinde kullanılan sistemlerden biridir. **Amaç:** Bu çalışmada yoğun bakım ünitesinde takip edilen nöroşirurji hastalarının Apache II skorunun mortaliteyi ön görmede etkisi araştırılmıştır. **Yöntem:** Hatay Eğitim ve Araştırma Hastanesi yoğun bakım ünitesinde 01.09.2018-30.06.2021 tarihleri arasında takip edilen hastalara ait kayıtlar retrospektif olarak incelendi. Mevcut tedavileri sırasında eksitus olan ve tedavi bitiminde taburcu olan hastaların yaş, Glasgow koma skoru (GKS), yatış tanıları ve Apache II skorları karşılaştırılmıştır. **Bulgular:** Çalışmamıza yoğun bakımda takip edilen 68'i erkek 82 hasta dâhil edildi. Hastaların yaş ve cinsiyete göre GKS median değerleri arasında anlamlı fark yok iken, spontan kanaması olanlarda median GKS'larının kafa travması, tümör ve diğer tanılara göre anlamlı şekilde daha düşük düzeylerde olduğu ($p=0.003$) saptandı. Apache II skorunun median değerlerinin 40-59 yaş aralığındaki hastalarda anlamlı şekilde en düşük, 60 yaş ve üzeri hastalarda ise anlamlı şekilde en yüksek olduğu saptandı (sırasıyla $p<0.001$ ve $p<0.001$). GKS'larının exitus olan hastalarda anlamlı şekilde düşük ($p<0.001$), Apache II skorları ise anlamlı şekilde yüksek olduğu saptandı ($p<0.001$). **Tartışma ve sonuç:** APACHE II skoru, klinik ve laboratuvar değerlerle yaşamsal fonksiyonlar hakkında öngörülebilir bulunulabilecek bir skaladır. Yoğun bakım hastalarının ilk 24 saatlik değerlerine göre hesaplanmaktadır. Çalışmamızda exitus olan grupta Apache II skoru taburcu olan gruba göre istatistiksel açıdan anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Travma tanılı 31 hastanın değerlendirildiği benzer bir çalışmada da aynı şekilde yüksek skor tespit edilmiştir. Genel yoğun bakım hastalarında kullanılan Apache II skoru nöroşirurji hastalarında da mortaliteyi belirlemede tanısı fark etmeksizin yol gösterici olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Apache II, Mortalite, Nöroşirurji

Sözel Bildiri

UZUN SÜRELİ LAKOZAMİD TEDAVİSİ PLAZMA SODYUM DÜZEYLERİNİ DEĞİŞTİRİR Mİ?

Ahmet ADIGÜZEL***İnönü Üniversitesi, Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye, dr.aadiguzel@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Üçüncü jenerasyon bir antiepileptik ilaç (AEİ) olan lakozamid, parsiyel başlangıçlı epilepsilerde ek tedavi olarak kullanılır. Lakozamid ağırlıklı olarak böbrekler yoluyla elimine edilir. İlaç voltaj kapılı sodyum kanallarının yavaş inaktivasyonunu artırarak gösterir. **Amaç:** Lakozamid tedavisi alan hastaların uzun dönemde plazma sodyum düzeyi üzerine olan etkileri araştırmaktır. **Materyal ve Metot:** Çalışmaya, epilepsi tanısı olan lakozamid tedavisi alan ve almayanlardan oluşan iki grup ile sağlıklı kontrol grubu dahil edildi. 6 yıllık geriye dönük 4 zaman diliminde (t₀, t₁, t₂, t₃) hastaların plazma sodyum değerleri hesaplandı. Gruplar arasında sonuçlar karşılaştırıldı. **Bulgular:** Çalışmaya epilepsi tanısı olan en az iki AEİ + lakozamid kullanan 44 (%35.8), lakozamid dışında AEİ kullananlar 43 (%35.0) ve 36 (%29.2) sağlıklı birey dahil edildi. Üç grup için de ilk çalışmaya ilk alınan parametre t₀ zamanı olarak kaydedildi. Grupların ortalama t₁;23.1 ay, t₂; 38.2 ay ve t₃;57.7 olarak hesaplandı. Lakozamid kullananlarda Na₀; 137.9 mg/dl, Na₁;138.1 mg/dl ve Na₂;137.1 mg/dl ve Na₃;136.1 mg/dl olarak ölçüldü. Sağlıklı bireylerden oluşan kontrol grubuyla karşılaştırıldığı zaman Na_{2,3} düzeylerinin lakozamid kullananlarda daha düşük olduğu görüldü (p<0.05). Lakozamid tedavisi alan grupla ile lakozamid tedavisi almayan grup arasında ise Na₃ düzeyleri arasında fark görüldü (p<0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Lakozamide bağlı çok sayıda hiponatremi vakası bildirilmiştir. Ancak bu hastalarda sodyum monitorozasyonu yada elektrolit takibi ile ilgili bir öneri henüz yoktur. Bu çalışmada lakozamid kullananlarda sodyum düzeyi ortalama 5 yıllık sürede normal sınırların altına düşmemiştir. Ancak 3 yıldan daha fazla süre lakozamid tedavisi alanların, Na düzeyinin kontrol grubuna göre daha düşük olduğu görülmüştür. Lakozamidin uzun dönemde olası hiponatremi riskini değerlendiren çalışmalar literatürde sınırlı sayıdadır. Bu nedenle daha geniş kapsamlı ve daha uzun süreli kohort çalışmalarına ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Lakozamid, Epilepsi, Sodyum, Antiepileptik Tedavi

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF YOUTH AWARENESS ABOUT OBESITY****Aliye Kübra ÜNAL* Aynur TORAMAN****

* Suleyman Demirel University, Institute of Social Sciences, Department of Healthcare Management, Healthcare Management Doctoral Program, Isparta, Turkey, unal.kubra@hotmail.com

** Suleyman Demirel University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Healthcare Management, Isparta, Turkey, aynurtoraman@sdu.edu.tr

ABSTRACT

Background: Obesity, which is increasing day by day in both developed and developing countries, has become an important public health problem on a global scale. Obesity causes at least 2.8 million people to die each year. In OECD countries, the share of treatment of obesity-related diseases in total health expenditures has a striking rate of 8.4%. The obesity rate seen in the adult population aged 18 and over is 42.1% in Turkey. The rate of obese individuals in female is 24.8% and the rate of obese individuals in male is 17.3% (TUIK, Turkey Health Researches). **Aim:** The aim of this study is to determine the awareness of individuals between the ages of 18-29 residing in Burdur province about obesity. In addition, the evaluation of differences within the framework of various demographic characteristics and habits of individuals is also a secondary purpose. **Methods:** This descriptive study was conducted with 383 volunteer participants aged 18-29 living in the province of Burdur. Obesity Awareness Scale was used to collect the data. **Results:** In our study, it was determined that individuals between the ages of 18-29 had a low level of awareness about obesity. **Discussion and Conclusion:** It is seen that raising awareness about obesity in the society should start as soon as possible. All individuals should be evaluated in terms of obesity and risk factors, and their awareness should be increased through health education.

Key Words: Obesity, Awareness, Body Mass Index

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF AUTISM AWARENESS CONTRIBUTION TO SOCIAL LIFE IN
VOLUNTARY UNIVERSITY STUDENT****Rahime Benan ÖZKOL *, Rasmi MUAMMER******Yeditepe University Faculty of Health Sciences Department of Physiotherapy and Rehabilitation, PT,
benan.ozkol@yeditepe.edu.tr****Yeditepe University Faculty of Health Sciences Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Prof.Dr.
rasmi.muammer@yeditepe.edu.tr***ABSTRACT**

Background: Autism spectrum disorder is described as to a variety of states distinguished by some degree of diminished social behavior, communication and language, and a restricted range of interests and activities that are both sole to the individual and accomplished repetitively. Increasing public awareness towards autistic children is necessary in minimizing public discrimination and self-stigma. **Aim:** The aim of this study is to evaluate the contributions of social responsibility projects to social life and awareness in University students. **Methods:** This study included a total of 30 subjects from Yeditepe University Social Support Club who participated voluntarily in the 'PLAYMATE PROJECT' for autism awareness. BAKAS (Caregiving Outcomes Scale) was applied to university volunteers to assess the changes in their lives. **Results:** As a result, according to Bakas results, lives of participants who joined to the social responsibility project were changed positively. **Discussion and Conclusion:** Social responsibility projects should be carried out in order to prevent social exclusion in the field of autism and to increase awareness. We aimed to evaluate the contribution of social responsibility projects to social life of university students. This study showed that social responsibility projects have a positive impact on volunteer life.

Key words: Autism, Autism awareness, Social life, Volunteerism

*Sözel Bildiri***YETERSİZ TEDAVİ EDİLMİŞ GENİTAL HERPES ENFEKSİYONU SONRASI
GELİŞEN HSV MENENJİTİ****Selin ÖZALTIN****ÖZET**

Menenjit, çeşitli mikroorganizmaların neden olduğu meninkslerin inflamatuvar hastalığıdır. Beyin omurilik sıvısında (BOS) hücrel ve biyokimyasal değişiklikler ve klinikte nörolojik bulgularla seyrederek akut veya kronik seyredebilir. Akut menenjitlerin en sık etkeni virüslerdir (%50-80). Herpes simplex virusu (HSV) ise tüm aseptik menenjit vakalarının %0.5-3'ünü oluşturur. HSV-1 trigeminal ganglionlarda, HSV-2 ise lumbal ve sakral ganglionlarda latent halde bulunur. HSV tip 2 genellikle menenjitte neden olurken, HSV tip 1 ise ensefalite neden olur. Tanı BOS incelemesi ile konulur. Menenjit şüphesi olan olgularda vakit kaybetmeden lomber ponksiyon yapılarak tanıya gidilmesi ve tedavinin başlanması prognoz açısından önem arz eder. Akut menenjitler, antimikrobiyel ajanlara ve hızlı tanı tekniklerindeki gelişmelere rağmen halen kalıcı sekel ve mortalitesi yüksek hastalık gruplarından biri olmaya devam etmektedir.

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF SOME ANTISEPTIC AND
DISINFECTANTS ON SOME BACTERIA****Suna KIZILYILDIRIM¹, Cansu ÖNLEN GÜNERİ²**

¹*Department of Pharmaceutical Microbiology, Faculty of Pharmacy, University of Süleyman Demirel, 32260, Isparta, Turkey. sunakizilyildirim@sdu.edu.tr*

²*Department of Medical Microbiology, Gulhane Vocational School of Health Services, University of Sağlık Bilimleri, 06010, Ankara, Turkey. cansuonlen.guneri@sbu.edu.tr*

ABSTRACT

Hand hygiene is the simplest method of protection from the hospital or community-acquired infections. There are many disinfectants available to provide hand hygiene. This study aims to investigate the effects of some solutions and disinfectants on some bacteria in the hospital environment. In the study, the antibacterial effect of five different groups of antiseptic and disinfectant different contents was investigated carbapenem-resistant and susceptible *Acinetobacter baumannii*, Vancomycin-susceptible and resistant *Enterococcus faecium* strains against isolated from environmental samples in the hospital with *Staphylococcus aureus* ATCC 6538, *Staphylococcus aureus* (MRSA) ATCC 43300 standard strains. In the study, Group 1 solution containing 4% chlorhexidine gluconate was effective in all strains. Groups 3 and 5 were determined to be effective only against *Staphylococcus aureus* ATCC 6538 standard strain. Disinfectants may have different effects on environmental or clinical samples. In this context, it has been concluded that disinfectants used in the hospital environment should be used by investigating their effectiveness against both environmental samples and clinical strains

Keywords: Antibacterial effect, Disinfectant, Infection, Hand hygiene.

*Sözel Bildiri***YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNDE ALARM YORGUNLUĞU VE YÖNETİMİ:****LİTERATÜR İNCELEMESİ****İrem GECKALA* Selma ATAY ****

*Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Anabilim Dalı Hemşirelik Esasları Programı, Çanakkale, Türkiye, iremgeckala.96@hotmail.com

** Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çanakkale, Türkiye, atayselma@gmail.com

ÖZET

Giriş: Yoğun bakım ortamında alarmların ayarlanması ve yönetimi, hemşirenin bu alandaki temel sorumluluklarından biridir. **Amaç:** Bu literatür taramasının amacı yoğun bakım hemşirelerinde oluşan alarm yorgunluğu ve yönetimi üzerine yapılan çalışmaların incelenmesidir. **Yöntem:** Bilgisayar destekli arama motorları kullanılarak 2010 ile 2021 tarihleri arasında yayınlanan araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın verileri Google Scholer, PubMed, Science Direct, Medline, Yök Tez veri tabanlarında ‘alarm fatigue’, ‘alarm management’, ‘alarm yorgunluğu’, ‘alarm yönetimi’, kelimeleri kullanılarak Türkçe ve İngilizce olarak yapılmıştır. Literatür tarama sonucu toplam 2758 çalışmaya ulaşılmıştır. Makaleler incelendiğinde, konuyla alakası olmayan, derleme makaleleri ve tam metnine ulaşılamayan araştırmalar çıkarıldığında kalan 15 araştırma çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. **Bulgular:** Çalışmaya dahil edilen makalelerin on dört tanesinin İngilizce bir tanesinin Türkçe tam metnine ulaşılmıştır. Çalışmaların çoğunluğunun alarm yorgunluğunun tanımlanması üzerine yapılmış olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları alarm yorgunluğunun hemşire ve hasta güvenliğini olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Dünyanın farklı ülkelerinde yapılan çalışma sonuçlarında hemşireler, yanlış alarmların çok sık meydana geldiğini, hasta bakımını bozduğunu ve alarm sistemlerine olan güvenlerini azalttığını belirtmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Alarm yorgunluğunun hasta ve çalışan güvenliği için ciddi sonuçları bulunmaktadır. Bu nedenle hemşirelere, alarmların kullanımı ve yönetimi konusunda hizmet içi eğitimler düzenlenmesi önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Alarm yorgunluğu, alarm yönetimi, hasta güvenliği, yoğun bakım ünitesi

Sözel Bildiri

TELEREHABİLİTASYON UYGULAMALARINDA MOTOR ÖĞRENME İÇİN TAKTİL GERİBİLDİRİM: İLERİ NESİL SİSTEMLER

Güzin KARA*, Hande USTA**

* Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye, gkara@pau.edu.tr

** Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye, husta@pau.edu.tr

ÖZET

Giriş: Telerehabilitasyon teknolojileri COVID-19 pandemisi, hastanın rehabilitasyon merkezine uzak oluşu ya da rehabilitasyon servislerinin yoğunluğu gibi sebeplerle rehabilitasyona erişimin kısıtlandığı durumlar için gelişmeye devam eden ve klinik olarak kullanışlı bir araçtır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, telerehabilitasyon uygulamalarında motor öğrenme için kritik olan yeni nesil taktil geribildirim sistemlerini araştırmaktır. **Yöntem:** Bu derlemeye uluslararası indekslerin herhangi birinde taranan dergilerde son 5 yıl içerisinde yayınlanmış araştırmalar dahil edilmiştir. Çalışmalarda motor öğrenmeyi arttırmak için taktil geribildirim uygulamaları ve telerehabilitasyon teknolojilerinde karşılaşılan taktil geribildirim eksikliklerine getirilen çözümler araştırılmıştır. **Bulgular:** Arttırılmış gerçekliğin, sanal gerçekliğin, ciddi oyunların ve bu yaklaşımlarla bütünleşmiş edilmiş haptik sistemlerin, insan-makine arayüzleri gibi uygulamaların geriatrik, nörolojik, ortopedik ve pediatrik rehabilitasyonda taktil stimülasyon ve geribildirim için kullanımı son yıllarda giderek artmaktadır. 5. nesil mobil ağ teknolojilerinin veri akışını hızlandırması telerehabilitasyon uygulamalarının gerçek-zamanlı uygulanabilmesi için potansiyel taşımaktadır. Yapılan çalışmalarda vibrasyon, ağrı, hafif dokunma, pasif hareket duyusu ve kinestezi duyularının stimülasyonu ve geribildirimi için en çok aktüatörler, yapışkan halkalar, kemerler, yelekler ve mekanik kollar aracılığıyla geliştirilen interaktif video oyunları, giyilebilir teknoloji ürünleri ve akıllı sistemlerin kullanıldığı görülmüştür. COVID-19 pandemisinde ise, bu sistemlerin temizlenmesi ve bireysel kullanımındaki zorluğu sebebiyle hava yoluyla uyarının iletilmesini sağlayan hava teknolojisi önerilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Yeni nesil telerehabilitasyon sistemlerinin görsel ve işitsel duyu girdisinin yanı sıra taktil stimülasyonu da göz önünde bulundurması gerekmektedir. Fizyoterapistlerin değişen dünyadaki farklı koşullarda rehabilitasyonun sürdürülebilirliği konusunda kullanıcı yanlısı, kişiye, amaca ve maliyet bakımından uygun stratejileri tanıyıp seçebilmesi ve kullanabilmesi önem taşımaktadır. Ayrıca telerehabilitasyon uygulamalarında motor öğrenme prensiplerine uygun, yenilikçi ve çözüm-odaklı stratejilerin geliştirilmesinde literatürü takip edilerek yeni çalışmalar yapılmasını önermekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Telerehabilitasyon, Taktil Geribildirim, Motor Öğrenme, Yeni Nesil Sistemler

Sözel Bildiri

SOSYO-KÜLTÜREL SEVİYESİ YÜKSEK KADIN GRUBUNDA KADIN KONDOMU FARKINDALIĞI

Secil GÜNAY AVCI, Gülbahar KESKİN

*Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü Dr. Öğr. Üyesi
drsecilgunay@gmail.com
gulbaharkeskin@halic.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Kadın kondomu cinsel yolla bulaşan hastalıklardan korunmayı, kadının kontrolünde sağlayan tek yöntem olması ile diğer kontraseptif yöntemlerden ayrılır. Kadın kondomunun diğer yöntemlere sağladığı bu üstünlüğe rağmen, bilinirlik, önerilme ve kullanım oranları düşüktür. **Amaç:** Marmara bölgesinde, kentte yaşayan, eğitim düzeyi yüksek, gelir seviyesi düşük olmayan, cinsel aktif genç kadın grubunda kadın kondomu farkındalık ve bilgi durumu ortaya konmuştur. **Yöntem:** 31 Ocak 2021- 31 Mart 2021 tarihleri arasında, Türkiye'nin Marmara Bölgesinde yaşayan 200 kadına online anket yoluyla ulaşılmıştır. Verilerin toplanmasında 20 soruluk bir bilgi ölçeği kullanılmıştır. Çalışmayı tamamlayan 191 kadının verileri parametrik olmayan test yöntemleriyle analiz edilmiş olup, SPSS 26 istatistik programından yararlanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmanın evrenini oluşturan kadınların yaş ortalamaları 28 (28,78±5,89; min.: 21; maks.:54) olup %97,4ü il ve ilçede ikamet eden, %67,6sı önlisans ve lisans mezunu idi. %83,2sinin geliri gidere denk ve fazla idi. Katılımcıların %55i bir kontraseptif yöntem kullanıyordu. Bilgi sahibi oldukları yöntemler sorulduğunda kadın kondomu bildikleri yöntemler arasında yer almıyordu. Katılımcıların %96.9unun daha önce hiç kondom tecrübesi olmadığı, kadın kondomu kullananın olmadığı, %39,8 ile en fazla tercih edilen kontraseptif yöntemin erkek kondomu olduğu saptandı. Katılımcıların %55.5i kadınların da kondom kullanabileceğini biliyor, %78i kadın kondomu hakkında herhangi bir bilgisi olmadığını belirtiyordu. **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmada 2007 yılında ülkemizde kadın kondomu hakkında ilk bilgilendirmelerin yapılmış olmasına rağmen yöntemin halen sosyo-kültürel seviyesi yüksek kadınlarca dahi bilinmediği görülmektedir. Kontrasepsiyon danışmanlığı veren sağlık personelinin de kadın kondomunu seçenekler arasına almadığını gösteren yayınlar mevcuttur. Bu bilgiler ışığında erkeğe bağlı bir yöntem olan erkek prezervatifi haricinde, kadına ve doğum yoluyla çocuğa bulaşabilecek enfeksiyonlardan koruyucu alternatif tek kontraseptif yöntem olan kadın kondomu hakkında, tanıtıcı ve bilgilendirici faaliyetlere ve danışmanlık eğitimlerinin revizyonuna, üreme ve toplum sağlığı adına ciddi bir gereksinim vardır.

Anahtar kelimeler: Kontrasepsiyon, Kadın kondomu, Farkındalık, Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar.

*Sözel Bildiri***REMOTE EVALUATION OF PHYSICAL PERFORMANCE USING SIT-TO-STAND TESTS: FEASIBILITY AND VALIDITY OF TWO DIFFERENT METHODS****Melih ZEREN***Izmir Bakircay University, Faculty of Health Sciences, Division of Physiotherapy and Rehabilitation, Izmir, Turkey, fzt.zeren@hotmail.com***ABSTRACT**

Background: Health services have been transitioning into remote models as a result of the COVID-19 pandemic. Consequently, many researchers are in need of remote evaluation measures. Sit-to-stand tests (STSTs) are commonly preferred for remote evaluation of physical performance due to their practicality. However, their remote application methods greatly vary. **Aim:** Our aim is to evaluate feasibility and validity of two methods of remote application of 1-min STST: “STST via videoconferencing” and “video-guided, self-administered STST”. **Methods:** 30 volunteers aged between 18 and 65 years were included. STST was applied to each participant twice, one week apart. One test was applied via videoconferencing (WhatsApp), with participants simultaneously performing the test. Other test was applied by providing participants a video document that explains testing method and then instructing them to perform the test on their own. Which test to be performed first was randomly decided to eliminate learning effect. Difference between two tests was analyzed using Paired-samples T-test. Association and agreement between two tests were analyzed using Spearman correlation analysis and Bland-Altman plot. **Results:** Completed number of repetitions were 35.9 ± 8.7 for STST via videoconferencing, 34.53 ± 9.31 for self-administered STST ($p=0.058$; mean difference [95% CI]=1.37 [-0.05-2.78]). Two tests were highly correlated ($r_s=0.896$; $p<0.001$). Visual inspection of the Bland–Altman plot showed acceptable agreement between two tests as all points were within the 95% limits of agreement of the mean differences. **Discussion and Conclusion:** Self-administered and supervised STSTs showed good agreement and strong association, however participants may tend to underperform in self-administered tests. Care should be taken when remotely applying STST with video-guided, self-administered method. Provided that testing method is adequately explained in the video document for self-administered tests, it may be assumed both supervised and self-administered tests will provide consistent results with each other.

Keywords: Sit-to-stand test, physical performance, telemedicine, videoconferencing

Sözel Bildiri

**RESTORATİF DİŞ TEDAVİSİ UZMANLARI, ENDODONTİSTLER VE GENEL
DİŞHEKİMLERİNİN UYGULADIKLARI DOLGU İŞLEMLERİNİN BULUNDUĞU
BÖLGEYE VE KULLANILAN MATERYALLERE GÖRE ORANLARININ
KARŞILAŞTIRILMASI**

Hasibe Sevilay BAHADIR¹

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Restoratif Diş Tedavisi Bölümü,
Ankara, Türkiye, sevilay.bahadir@hotmail.com

ABSTRACT

Giriş: Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı, diş sert dokularını ilgilendiren, bakteri kaynaklı ya da bakteri olmaksızın gelişen tüm rahatsızlıkların ya da mevcut estetik şikayetlerin teşhis, tedavi ve takibini gerçekleştiren uzmanlık anabilim dalıdır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, genel dişhekimleri, endodontistler ve restoratif diş tedavisi uzmanlarının uyguladıkları dolgu işlemlerinin bulunduğu bölgeye ve kullanılan materyallere göre oranlarını karşılaştırmaktır. **Yöntem:** 1 Ocak 2020 -1 Haziran 2021 tarihleri arasında Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Keçiören Tepebaşı Ağız Diş Sağlığı Hastanesi'nde, 18 yaş üstü bireylere yapılan tüm dolgu işlemleri; restoratif diş tedavisi uzmanları, endodontistler ve genel diş hekimleri tarafından uygulanmış olmasına göre sınıflandı. Daha sonra dişler buldukları bölgeye göre (anterior-posterior) ve dolgunun yapıldığı materyale göre (amalgam, posterior kompozit, anterior kompozit ve cam iyonomer siman) alt gruplara ayrıldı. Verilerin analizinde ki-kare testi ve yüzdesel dağılımlar kullanıldı. İstatistiksel olarak anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak belirlendi. **Bulgular:** Bu çalışmada 19738 adet dolgu işlemi yapıldığı görüldü. Amalgamı, endodontistlerin (%65) yüksek oranda uyguladıkları belirlenirken; cam iyonomer simanı genel dişhekimlerinin (%63,8) yüksek oranda uyguladıkları belirlendi ($p=0,000$). Hem posterior hem de anterior kompozit uygulamasını, genel dişhekimleri ve endodontistler restoratif diş tedavisi uzmanlarına göre daha fazla oranda uyguladıkları belirlendi ($p=0,000$). Endodontistler(%56,5) restoratif diş tedavisi uzmanlarına(%4,2) ve genel dişhekimlerine(%39,3) göre posterior bölgede daha fazla oranda dolgu işlemi uyguladıkları belirlenirken; anterior bölgede hem genel dişhekimleri (%46,8) hem de endodontistler(%43,5) restoratif diş tedavisi uzmanlarına (%9,7) göre daha fazla oranda dolgu işlemi uyguladıkları belirlendi($p=0,000$). **Tartışma ve Sonuç:** Amalgam, posterior ve anterior kompozit uygulamasını genel dişhekimleri ve endodontistler, restoratif diş tedavisi uzmanlarına göre daha fazla oranda yaptığı belirlendi. Ayrıca endodontistler posterior bölgede daha fazla oranda dolgu işlemi uygulamışlardır.

Anahtar Kelimeler: Amalgam, Dolgu, Kompozit

*Sözel Bildiri***THE USE OF DIFFERENT STARTER CULTURE AND PACKAGING MATERIALS
IN AKCAKATIK CHEESE****Aslı ALBAYRAK KARAOĞLU*, İlhan GÜN****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Milk Product and Technology Application Research Center, Burdur, Turkey, aalbayrak@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur Vocational School of Food, Agriculture and Livestock, Food Processing Department, Burdur, Turkey, igun@mehmetakif.edu.tr .*

ABSTRACT

Background: Considering the socio-economic situation of Turkey, the development of rural areas is among the priority issues. For this reason, in order for traditional cheeses to have a market share outside the region, first of all, it is necessary to examine the production characteristics, to evaluate them as an industrial product and to obtain a geographical indication document for protection. The variety of traditional cheeses in our country is quite high and there are still cheeses that do not have commercial value, such as Akcakatik cheese. Akcakatik cheese is a special cheese in that its raw material is strained yoghurt, it contains cloves and black cumin and is dried by pressing on the goat stomach (Karin) as a traditional packaging material. However, in order to adapt traditional products to industrial production, it is necessary to standardize the production, and to ensure food safety by using alternative packaging techniques.

Aim: This study was carried out to examine some quality criteria of Akcakatik cheeses ripened with different culture combinations (yogurt and yogurt + cheese culture) in polyethylene packages and traditional packaging material (Karin). **Methods:** Titratable acidity, pH, total solid, fat, ash, salt, total nitrogen, protein, acid degree value, color, tyrosine were determined. Some properties of Akcakatik cheese were examined on the 1st, 30th, 60th and 90th days of storage. **Results:** Dry matter values ranging from 42.44% to 46.54% at the beginning of ripening showed a rapid increase in cheeses in the goat stomach packaging material from the 30th day. The pH, fat, ash, total nitrogen, protein, and acid degree value of the samples stored in the Karin varied depending on the storage time. It was determined that the samples stored in the Karin have a darker color than the vacuum packaging material due to drying on the surface of cheese. Therefore, the L*, a* and b* values of the samples differed significantly. The tyrosine values of the samples were determined between 0.64-0.65 mg/g and the effect of the applications was found to be insignificant. **Discussion and Conclusion:** In this study, it is thought that different starter culture and packaging materials can be used in the production of traditional Akcakatik cheese, but studies on drying techniques should continue.

Keywords: Akcakatik Cheese, Acid Curd, Traditional Cheese, Packaging.

*This study was supported by the Burdur Mehmet Akif Ersoy University Scientific Research Projects Coordination (Project Number 0398-YL-16).

Sözel Bildiri

KOAH HASTALARINDA ORAL MUKOZİT YAYGINLIĞI VE İLİŞKİLİ RİSK FAKTÖRLERİNİN İNCELENMESİ

Öznur GÜRLEK KISACIK* AZİZE ÖZDAŞ** İbrahim Güven ÇOŞĞUN***

*Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı,
Afyonkarahisar, Türkiye, oznur.kisacik@afsu.edu.tr

**Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı,
Afyonkarahisar, Türkiye, azize.ozdass@gmail.com

***Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı,
Afyonkarahisar, Türkiye, dr_guven@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH) tanılı hastalarda ağız sağlığının korunması ve sürdürülmesi kritik bir öneme sahiptir. Literatür, KOAH hastalarında tedavi süreci ile ilişkili çeşitli faktörlerin, orak mukozit gelişme riskini arttırdığına ve ağız sağlığını tehdit ettiğine dikkat çekmektedir. Bu çalışmada, KOAH hastalarında oral mukozit yaygınlığının belirlenmesi ve oral mukozit gelişiminde etkili olabileceği düşünülen faktörlerin tanımlanması amaçlandı.

Yöntem: Prospektif tanımlayıcı bir çalışma niteliğindeki bu araştırma Ocak 2021-Ocak 2022 tarihleri arasında bir üniversitenin Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezinin Göğüs Hastalıkları Kliniği'nde yatışından itibaren 7 gün süre ile izlemi yapılan 147 KOAH tanılı hasta ile yürütüldü. Araştırma verilerinin elde edilmesinde Hasta Tanıtım Formu, Ağız Değerlendirme Rehberi ve Dünya Sağlık Örgütü Oral Mukozit Skorlama İndeksi kullanıldı. Araştırma verileri, SPSS version 22.0 (Armonk, NY: IBM Corp) paket programı ile tanımlayıcı istatistikler, Friedman testi ve Binary lojistik regresyon ile analiz edildi. Araştırmanın yapılabilmesi için Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan 2020/470 sayılı etik kurul izni alındı.

Bulgular: Araştırmaya dahil edilen hastaların %81'i erkek, yaş ortalaması 64.6±10.0, KOAH tanı süresi 8.58±6.52 yıl olarak bulundu. İzlemin ilk 2 gününde tüm hastalarda mukozit şiddetinin Evre 0 Evre 1 olduğu ve oral mukoza bütünlüğünün bozulması lehine bulgu saptanmadığı belirlenirken, 3.günden itibaren mukozit şiddeti Evre 2 hasta oranı %2.7, 5.günde %29.3, 7.günde %31.3 olarak saptandı. İzlemin son gününde Evre 3 mukozit şiddetine sahip olan hasta oranı %4.8'di. Lojistik regresyon analizi sonucuna göre; KOAH tanı süresindeki artışın (p=0.010), steroid içerikli ilaç kullanımının (p<0.001) ve hastaya uygulanan oksijen tedavisi miktarındaki artışın (p=0.029), orak mukozit gelişimi için anlamlı birer risk faktörü olduğu saptandı. **Sonuç:** Elde edilen sonuçlar, tedavinin 3.gününden itibaren KOAH hastalarında oral mukozit şiddetinin artış eğilimi gösterdiğini, steroid içerikli ilaç kullanımı ve yüksek yoğunluktaki oksijen tedavisi alan hastaların, oral mukozit gelişimi bakımından daha riskli olduğunu ve KOAH hastalarında ağız bakımının kritik öneme sahip olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağız Bakımı, Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı, Oral Mukozit.

*Poster Bildiri***NADİR GÖRÜLEN BİR OLGU: FANCONİ ANEMİSİ****Merve ERTUĞRUL*, Hümevra TERCANLI ALKIŞ**, Sevcihan GÜNEN YILMAZ*****

*Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye,
merveertugrul@outlook.com

**Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye,
ysl_hmyr25@hotmail.com

***Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye,
dentistsevcihan@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Fanconi anemisi (FA); kromozomal instabilite, aplastik anemi ve kansere yatkınlık ile karakterize, genellikle yaşamın ilk dekatında teşhis edilen, konjenital anomalilerin eşlik ettiği ve nadir görülen otozomal resesif geçişli kalıtsal bir sendromudur. Bu hastalarda, malignitelere eğilim artmıştır ve oral bölgeden kaynaklanan enfeksiyonlar sistemik durumu etkileyebileceğinden düzenli diş hekimi kontrolü önemlidir.

Amaç: Bu olgu sunumunda, FA tanılı bir hastanın klinik ve oral bulgularının sunulması amaçlanmaktadır.

Vaka sunumu: 2005 yılında FA teşhisi konan ve 2013 yılında kemik iliği nakli yapılan hasta ağız içi ağrılı yaralar sebebiyle dahiliye doktoru tarafından Akdeniz Üniversitesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Kliniği'ne yönlendirildi. Detaylı anamnezde bilateral olarak yanak ısırma alışkanlığı olduğu öğrenildi. Hastanın yapılan klinik muayenesi sonucunda ağız içi hemorajiye yatkınlık, ülserasyonlar, gingivitis, rotasyonlu dişler, dil posterolateral ve anteriorunda travmaya bağlı ülseratif lezyonlar izlendi. Hasta ilgili lezyonların biyopsi incelemesi için Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı'na yönlendirildi.

Sonuç: FA tanılı hastalarda baş boyun kanseri gelişme olasılığı normal popülasyona göre fazladır ve oral skuamöz hücreli karsinom bu hastalarda gelişebilen en yaygın kanser türüdür. Bu nedenle FA hastalarında şüpheli lezyonlar diş hekimleri tarafından göz ardı edilmemeli ve gerektiği durumlarda biyopsi alınmalıdır.

Anahtar kelimeler: Fanconi anemisi, oral lezyonlar

*Sözel Bildiri***BRONCHOACTIVE EFFECTS OF IRISIN ON THE BASAL TONE OF RAT****TRACHEA****Sadettin Demirel***

** Bursa Uludag University, Faculty of Medicine, Department of Physiology, Bursa, Turkey,
sdemirel@uludag.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Determining the factors affecting tracheal smooth muscle function and basal tone may contribute to a better understanding of airway physiology and pharmacology. **Aim:** In this study, it was aimed to investigate the bronchoactive effects of irisin on the basal tone of rat trachea. **Methods:** 15 male Wistar Albino rats of 10-12 weeks of age were used in the study (n=8 for each experimental group). Isometric contraction-relaxation responses of rat tracheas were recorded using an organ bath model. Tracheal rings were equilibrated at 1.5 g basal tone. To determine the effect of cumulative irisin concentrations, 10^{-9} - 10^{-6} M of irisin were administered increasingly after control pre-contractions with 60 mM KCl. Besides, to evaluate the effects of irisin concentrations upon incubation, tracheal rings were incubated with 10^{-9} , 10^{-8} , 10^{-7} , and 10^{-6} M irisin for 10 min separately. Statistical significance level was considered as $p < 0.05$. **Results:** Cumulatively applied irisin did not induce a significant contraction-relaxation response on rat trachea at concentrations of 10^{-9} and 10^{-8} M. Concentrations of 10^{-7} and 10^{-6} M irisin caused relaxation and exerted a significant bronchoactive effect in the tracheal rings ($p=0.029$ for 10^{-7} M; $p=0.000$ for 10^{-6} M). Incubation of 10^{-9} , 10^{-8} , and 10^{-7} M irisin resulted in a slight tension reduction in the tracheal rings at the basal tone. However, irisin did not cause a significant change in the basal tone at any of these concentrations. Pre-incubation of 10^{-6} M irisin augmented bronchodilation and significantly decreased the basal tone of rat tracheas ($p=0.014$). **Discussion and Conclusion:** In conclusion, the first physiological findings were obtained regarding the bronchoactive effects of irisin on the basal tone of rat trachea. The results of this experimental study suggest that irisin might be a useful agent in the treatment of abnormal bronchoconstriction-related diseases such as asthma and chronic obstructive pulmonary disease.

Keywords: Irisin, Trachea, Basal tone, Bronchodilation

*Sözel Bildiri***MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE TAKİP EDİLEN
HIV POZİTİF HASTALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ****Şebnem ŞENOL AKAR**

Amaç: 2 yılı geçen pandemi süreci tüm kronik hastaları etkilediği gibi HIV pozitif hastaların tanı ve takip sürecini etkilemiştir. Sağlık bakanlığı verilerinde 2018 ve 2019 yıllarında 4000 civarındaki yeni tanı sayısının 2020 yılında yarıya düştüğünü bildirmektedir. Çalışmamız hastanemizde pandemi öncesi ve sonrası dönemde tanı alan HIV pozitif hastaların Türkiye verileri ile farkları ve benzerliklerini araştırılmasını amaçlamaktadır. **Metod:** Çalışmaya Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Anabilim Dalı'nda 1 Ocak 2007- 30 Eylül 2021 tarihleri arasında takip ve tedavi edilen HIV/AIDS hastaları dahil edilmiştir. On sekiz yaşından büyük olan ve HIV enfeksiyonu/AIDS tanısı doğrulanmış, dosyalarına ulaşılabilen 72 hasta değerlendirmeye alınmıştır. Veriler hasta mahremiyetini sağlayacak şekilde kaydedilmiştir. Olguların tanımlayıcı verileri elde edildikten sonra yıllara göre tanı yaşı, tanı anındaki CD4 sayısı ve hastalık evresi vb. parametreler ile karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanılmıştır. **Bulgular:** 72 HIV/AIDS hastası çalışmada değerlendirilmiştir. Bunlardan 3 tanesi HIV'e bağlı enfeksiyonlar nedeni ile kaybedilmiş, 18 tanesi en az bir yıldır takiplerine gelmediği için kayıp olarak nitelendirilmiştir; 51' i halen takibimizdedir. Tanı anında yaş ortalaması $35,8 \pm 12,3$ olup, hastaların %89'u erkektir. Hastaların %36'sı evli; yaklaşık %26,4'ü lise seviyesi üzerinde eğitim almışken %18' i ilköğretim seviyesi ve altında almıştır. Olguların yaklaşık %23,6' sı Manisa dışında ikamet etmektedir. 72 hastanın 14'ü kendi istekleri veya şüpheli ilişki sonrasında test yaptırdığı sırada tanı almış olup, %46'sı bulaş yolunu bilmediğini söylemiştir. Pandemi öncesi ve sonrası dönemde yeni tanı alan hastaların 2018 ve sonrasındaki yıllara göre sayıları, yaşları (sırasıyla $35,9 \pm 12,3$ ve $35,8 \pm 11,9$), başka bir hastalık nedeniyle tetkik edilirken tanı alma oranları (sırasıyla %50, %44), tanı anındaki CD4 hücre sayılarının 200'ün altında olması (%22, %22) benzer bulunurken, tanı anında şüpheli bir temas sonrası kendi isteği ile test yaptırma oranı belirgin derecede yüksekti (sırasıyla %9,4, %27,8) ve kadın hastaların tanı alma sıklığı azalmıştı (erkek sırasıyla %94, %87). **Sonuç:** Yıllara göre sayı artışı Sağlık Bakanlığı verileri ile uyumlu olmakla birlikte, pandemi sırasındaki tanı azalması hastanemize yansımamıştır. Bu ildeki tek HIV pozitif hasta takibi yapan üçüncü basamak hastane olmamıza bağlı olabilir. Yeni tanı alan kadın sayısındaki azalma istatistiksel olarak hasta sayımızın az olmasına bağlı hatalı olabileceği gibi, dezavantajlı grup olan kadınların hastaneye gelme olasılıklarının azalmasından da kaynaklanabilir. Ancak pandemi döneminde pre operatif taramaların azalması ve hastaların sağlık hizmetinden faydalanmaya çekinmesi gibi gerekçeler göz önüne alınırsa sayının saptanandan daha fazla olduğunu tahmin etmekteyiz.

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF THE FREE AMINO ACID PROFILE BEFORE AND AFTER
CORONARY ANGIOGRAPHY****Reşat DİKME*, İsmail YARCAN****

* *Harran University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Biology and Genetics,
Şanlıurfa, Turkey, rdikme@harran.edu.tr*

** *Şanlıurfa Health Directorate, Suruç State Hospital, Şanlıurfa, Turkey, ismailyarcana@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Significant changes occur in amino acid levels in body fluids in different diseases. Amino acids formed due to the course of the disease in coronary artery diseases cause metabolic changes and this affects the pathogenesis of the disease. These amino acids can be discovered as diagnostic biomarkers by metabolomic profiling. **Aim:** This study aims to profile the amino acid changes in the plasma of patients with suspected coronary artery disease and undergo angiography and to identify potential disease biomarkers. **Methods:** A total of 50 people, 25 patients diagnosed with coronary artery disease and 25 healthy individuals as the control group, were included in this study. In the study, free amino acid profile was studied by LC-MS/MS (High-Performance Liquid Chromatography Tandem Mass Spectrometry) method in plasma samples taken from patients before and after angiography and in plasma samples taken from healthy people, and SPSS 25.0 program was used for statistical analysis of the data obtained. **Results:** According to the data obtained as a result of this study in which 41 amino acids were determined; Arginine, Asparagine, Aspartic Acid, Glutamic Acid, Losin, Isolosine, Alloisolosine, Lysine, Phenylalanine, Proline, Serine, Thyreonine, Argininosuccinic Acid, Gamma-Amino-Butyric Acid and Thiaproline values were found to be significantly lower in angiography patients compared to the control group ($p < 0.05$); Hydroxylysine, Hydroxyproline, Cystine and Ethanolamine values were found to be significantly higher ($p < 0.05$). After angiography, Asparagine, Losin, Isolosine, Thyreonine, Tryptophan, Argininosuccinic Acid, Beta Alanine and Hydroxylysine values were significantly decreased. Especially, Argininosuccinic Acid, Asparagine, Losin, Isolosine and Thyreonine, which were lower before angiography compared to the control group, decreased significantly after angiography ($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** In this study, it was determined that amino acids cause changes in the plasma metabolome in coronary artery diseases and that the free amino acid profile has the potential to be used in the diagnosis and treatment of coronary artery diseases.

Keywords: Coronary Artery Disease, Coronary Angiography, Amino Acid, LC-MS/MS, Free Amino Acid Profile

*Sözel Bildiri***PROLIDASE LEVEL IS INCREASED IN CORONARY ARTERY DISEASE AND
ISCHEMIC MITRAL VALVE INSUFFICIENCY****Reşat DİKME*, Vedat AĞRIÇ**, Mahmut PADAK*, İsmail YARCAN****

* Harran University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Biology and Genetics,
Şanlıurfa, Turkey, rdikme@harran.edu.tr

** Şanlıurfa Health Directorate, Suruç State Hospital, Şanlıurfa, Turkey, ismailyarcana@gmail.com

ABSTRACT

Background: Serum prolidase levels change decisively in coronary artery disease and valvular disease. **Aim:** The aims of this study are to determine how the serum prolidase level will vary in patients who have undergone coronary bypass surgery due to mitral insufficiency and those without ischemic mitral regurgitation and those with ischemic mitral regurgitation. **Methods:** A total of 45 patients who were operated with coronary bypass surgery were selected. Group 1 patients were defined as patients who had coronary artery bypass surgery and did not have mitral insufficiency (25 patients), and Group 2 patients were defined as patients who had undergone coronary artery bypass surgery and had mitral insufficiency (20 patients). Before and after coronary artery bypass surgery, blood was taken from the patients and their prolidase levels were measured. **Results:** In Group 1 patients, pre- and postoperative serum prolidase levels were calculated as 1038.2 and 1289.43 U/L, respectively. In Group 2 patients, pre- and postoperative serum prolidase levels were calculated as 1084.07 and 1337.74 U/L, respectively. There is a significant difference between the serum prolidase (U/L) levels in the blood of group 1 and group 2 patients entering the operation and the blood after CPB ($p<0.05$). **Discussion and Conclusion:** Serum prolidase level was found to be high in both patient groups. Pre- and postoperative serum prolidase levels were higher in patients with mitral valve insufficiency. Prolidase level is increased in coronary artery disease and mitral valve insufficiency.

Keywords: Cardiopulmonary bypass, Coronary bypass surgery, Ischemic mitral regurgitation, Mitral valve insufficiency, Prolidase

*Sözel Bildiri***ÇEVRE AFETLERİNDE BESLENMENİN ÖNEMİ****Muhammet Raşit ÖZDİLEK*, Özgür ÖNAL****

* Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Yüksek Lisans Öğrencisi,
Isparta, Türkiye, muhammedozdilek96@gmail.com

** Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.D Isparta, Türkiye
,ozguronal@sdu.edu.tr

ÖZET

Bu derleme çalışması çevre afetlerinde beslenmenin önemi ve gerekliliğine vurgu yapmak için hazırlanmıştır. Çevre afetleri beraberinde beslenme sorunları da getirmektedir. Afet dönemlerinde ortaya çıkan beslenme sorunları kısa dönemde kardiyovasküler rahatsızlıkların, hipertansiyon ve diabetes mellitus gibi kronik hastalıkların şiddetlenmesi; uzun dönemde ise özellikle sığınaklarda bulunan afetzedelerde obeziteden malnutrisyona kadar birçok sağlık sorunlarının ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu durum afetlerde gıda güvenliği ve temininin önemini fazlasıyla artırmaktadır. Afetlerde gıda ve beslenme yönetimi afet aşamalarına göre farklılıklar göstermektedir. Bu dönemde amaç eksikliği kısa vadede ortaya çıkabilecek olan makro ve mikronutrientlerin teminini sağlamak ve böylelikle afet sonrası süreçte ortaya çıkabilecek sağlık problemlerinin de önüne geçmektir. Özellikle infant, çocuk, hamile, hastalar ve yaşlılar hassas grupta yer alır ve öncelikli gruplar olarak öne çıkarlar. Bu grupların besin ögesi ihtiyaçları da normalden farklılık göstermektedir. Yiyecek miktarı, kriz aşaması ve mevcut kaynaklar dikkate alınarak 1700-2000 kalori kalori alımı sağlanmalıdır. Hassas gruplarda ve yetersiz beslenenlerde suplementasyon önerilmektedir. Tahıl ve bakliyatlar enerji ve gerekli olan %10-12 lik protein ihtiyacını karşılamak için kullanılabilir. Yağ oranı en az %17 olması önerilirken büyüme çağındaki çocuklarda %30-40, hamile ve laktasyon dönemi kadınlarda ise en az %20 olmalıdır. WHO raporunda ise 2100 kalori önerilirken bu değer in sıcaklık, beslenme ve sağlık durumu, demografik dağılım ve fiziksel aktivite gibi faktörlerden etkilendiğini belirtilmiştir. A vitamini, B12 vitamini, Demir, Çinko ve İyot gibi bazı mikronutrientlerin körlük, sakatlık ve ölümlerden kaçınmak için ve okul öncesi çocuklarda büyüme ve beyin gelişimindeki rolü nedeniyle afetzedelere temini mutlaka sağlanmalıdır. Afetlerde erişilebilir su kaynaklarının kısıtlanması, gıdalardan gelen suyun azalması ve temizlik ortamlarına erişim sorunu nedeniyle kazazedelerin su temini azalmaktadır. Su eksikliğinde dehidratasyon, kabızlık, kalp rahatsızlıkları, ven trombozu riski arttığından su alımı zorunludur. Afet döneminde annelere emzirme muadili yöntemlerin infantlarda enfeksiyon, diyare ve çeşitli hastalıkların görülme risklerini artırmasından dolayı bebeklerini emzirmeleri teşvik edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Afetleri, Beslenme Sorunları, Besin Ögesi, Gıda Güvenliği ve Temini

*Sözel Bildiri***THE LOCATION OF INFRAORBITAL FORAMEN AND ITS RELATION WITH
ENDODONTICS****Deniz YANIK***

** Antalya Bilim University, School of Dentistry, Department of Endodontics, Antalya, Turkey,
deniz.yanik@antalya.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Detailed knowledge about the location of the infraorbital foramen (OF) and its relation with maxillary teeth is crucial for anesthesia of maxillary teeth, endodontic surgery, or post-operative complications about endodontic therapy. **Aim:** The aim of this study is to investigate the location of infraorbital foramen, the relation with teeth, the presence of accessory foramen, and symmetry using the skull. **Methods:** A total of 81 human skulls (162 sides) were used for the study. The distance between infraorbital foramen and lateral border of piriform aperture, infraorbital margin, alveolar bone was measured. The number of the IOF and relative location to maxillary canine and premolars were evaluated. The presence of accessory foramen was recorded. The symmetry between the left and right sides was examined. Descriptive analysis, Student's t-test, and Kolmogorov-Smirnov were performed. **Results:** The distance between IOF and the infraorbital margin was 7.38 (± 1.85) mm, between IOF and lateral border of the piriform aperture was 15.77 (± 2.62) mm, between IOF and the alveolar bone crest was 28.74 (± 3.21) mm. No statistical difference between left and right sides ($p > 0.05$) in distances. The most frequent position of the IOF was the alignment of the second premolar (43.20%). The symmetrical location of the IOF was 69.75%. The accessory foramina were 9.87% in the hemi-skulls. **Discussion and Conclusion:** The distance of IOF to the maxillary alveolar bone crest was 28.74 mm. Considering the long root of the maxillary canine and anatomical proximity of IOF to canine, clinical should be considered the surgical access in the apical surgery of canine, the extrusion of solutions or medicaments used in the endodontic treatment in terms of irreversible nerve damage. IOF was most common at the level of the maxillary second premolar with a rate of 43.20%. Variations should be considered in anesthesia of the maxillary teeth.

Key words: Anatomy, Endodontics, Infraorbital foramen, Maxilla, Nicolau Syndrome

*Sözel Bildiri***KARAR DESTEK SİSTEMLERİNİN HEMŞİRELİKTE KULLANIMI, ÖNEMİ VE
ÖRNEKLERİ**

* *Songül Bişkin Çetin*, Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, songulbiskin@akdeniz.edu.tr

** *Fatma Cebeci*, Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, fcebeci@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Son yıllarda karar destek sistemleri sağlık uygulamalarının önemli bir parçası haline gelmiştir. Hemşirelik alanında kullanımı hasta bakım sonuçlarını iyileştirme ve önlenebilir advers olayları azaltmada önemli yöntemlerden biridir. **Amaç:** Bu kapsam incelemesi, karar destek sistemlerinin hemşirelikte kullanım alanlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Hemşirelikte KDS kullanımının alanlarını değerlendirmek için kapsamlı literatür incelemesi yapılmıştır. Taramalarda PUBMED ve WOS veri tabanları kullanılmıştır. Dâhil edilecek çalışmalar bağımsız iki araştırmacı tarafından belirlenmiştir. **Bulgular:** Bu çalışma 2012-2022 tarihleri arasında yayınlanan makaleleri kapsamaktadır. Dahil edilme kriterlerini karşılayan otuzbir çalışma değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda hemşirelik alanında; basınç yarası risk değerlendirmesinde ve yetersiz beslenmenin önlenmesinde, ilaç ve hastalık yönetiminde, hasta tanılama, bakımı planlama ve hemşirelik tanılarının doğruluğunun değerlendirilmesinde, hemşirelik süreci standardı geliştirilmesinde, kronik hastalıkların yönetiminde ve bakım kalitesinin iyileştirilmesinde/değerlendirilmesinde (Hepatit C, kalp yetmezliği, kanser, hipertansiyon/diyabet, kronik obstrüktif akciğer hastalığı gibi), ağrı ve hipoglisemide, pediatrik hastalarda hipertermi yönetiminde, otizmlili hastalarla etkileşimde, risk altında olan hastaların belirlenmesinde (pulmoner emboli, derin ven trombozu, alkol, uyuşturucu ve tütün kullanım riski) yaşam sonu bakımda, el dezenfeksiyonu kılavuzuna uyumda, kan örneklerinin zamanında alınmasında, bakımın dokümantasyonunda, yatan hastalarda kritik semptom değişikliklerinin yönetilmesinde, triyaj uygulamalarında, önleyici bakım hatırlatmalarında, bilgileri kaydetmede, hastaların ilerlemesini izlemede ve halihazırda verilmiş kararları doğrulamada karar destek sistemlerinin kullanıldığı görülmüştür. **Tartışma ve Sonuç:** Karar destek sistemlerinin hemşirelik uygulamalarının önemli bir parçası olduğu ve birçok alanda kullanıldığı görülmüştür. Bu nedenle hemşireler için hazırlanacak karar destek sistemlerine yönelik standartların geliştirilmesi ve kanıta dayalı klavuzların temel alınmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Karar destek sistemi, hemşirelik, kullanım alanları

Sözel Bildiri

EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN HUMAN PAPİLLOMA VIRÜS İLE İLGİLİ BILGI DURUMLARININ ANALIZI: KESITSEL ANKET ÇALIŞMASI

Refika GENÇ KOYUCU

İstinye üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye Refika.genc@istinye.edu.tr

ÖZET

Amaç: Serviks kanserlerinin azaltılmasında İnsan Papillomavirüsü hakkında farkındalık, çok önemlidir. Bu çalışmada ebelik öğrencilerinin İnsan Papilloma Virüsü ile ilgili farkındalık düzeylerinin ve bu farkındalık düzeyini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çevrimiçi anket çalışması, kesitsel bir tasarımda Mayıs 2021'de gerçekleştirilmiştir. Bir üniversitedeki 326 ebelik öğrencisi çalışmaya davet edilmiştir. Çalışma Helsinki Deklerasyonu Prensipleri'ne uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya ilişkin etik kurul onayı araştırmanın yürütüldüğü üniversitenin etik kurulundan alındı (Tarih: 26.04.2021 Protokol No: 21-30) Öğrencilerin İnsan Papilloma Virüsü hakkındaki farkındalıklarına ilişkin veriler İnsan Papilloma Virüsü Bilgi Ölçeği kullanılarak elde edildi. Çalışma süresince ankete katılmayan ve anketi eksik olan öğrenciler çalışma dışı bırakıldı.

Bulgular: HPV genel bilgi, HPV testi, HPV aşılı ve HPV aşı programları alt ölçeklerinden tam puan alan öğrencilerin sıklığı sırasıyla %11.3 %12.5, %10.9 ve %0.6 idi. HPV BÖ ölçeğinde tam puan alan öğrencilerin sıklığı ise %5.3'tür. HPV Bilgi Ölçeğinde yüksek puanların bağımsız yordayıcıları, ailede kanser öyküsünün varlığı ve yakın çevrede HPV pozitifliğinin varlığı olarak belirlendi. **Tartışma ve Sonuç:** Ebelik öğrencileri arasında HPV ile ilişkili bilgi boşlukları vardır. Uzun vadeli bir hedef olan serviks kanserinin ortadan kaldırılması kapsamında ebelik öğrencilerinin farkındalıkları üst düzeyde tutulmalıdır. Lisans ve lisansüstü eğitimde HPV'ye verilen önemi artırmak etkili olabilir. Bu bağlamda, geniş örneklemlerli çok merkezli çalışmalar, eksikliklerin belirlenmesi açısından faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Papillomavirüs enfeksiyonları, Ebelik, Farkındalık, Uterin Servikal tümörler

*Sözel Bildiri***AFETLERDE ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER BİRİMİ'NİN ÖNEMİ****Nahide SALDAMLI***

* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, saldamlinahide@gmail.com

ÖZET

Afet; toplumun fiziksel, ekonomik ve sosyal olarak zarar görmesi, hayatın işleyişini durduran ve kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylardır. Ülkemizde sık yaşanan ve çok fazla can ve mal kaybına sebep olan afetler sırası ile depremler ve yangınlardır. Depreme ve yangına yönelik olarak afet öncesinde, sırasında ve sonrasında yapılması gerekenler sağlıklı bireyler için zor iken dezavantajlı grup olan özel gereksinimli bireyler için daha zordur. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından yayınlanan son verilere göre, Türkiye'deki özel gereksinimli birey sayısı 2,5 milyonu aşmıştır. Bu kadar engelli bireyin günlük hayatını sürdürebilmesi için dahi birçok bariyeri aşması gerekirken, afet gibi normal yaşamı kesintiye uğratan olaylarda çok daha önemli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Literatürde yer alan çalışmalara göre, özel gereksinimli bireylerin afetlere hazırlık düzeylerinin çok düşük düzeyde olduğu, tahliye sürecinde önemli zorluklar ile karşılaştıkları, yoksulluğun afet deneyimlerini olumsuz etkilediği, aile ve toplum desteğine kritik düzeyde bağlı oldukları, afet sonrasında barındıkları alanlarda erişilebilirlik ile ilgili önemli zorluklar ile karşılaştıkları, psikolojik dirençlilik düzeylerinin deneyimlerini etkilediği, afet yönetim süreçlerine dahil olamadıkları, çeşitli sebepler ile sorunlarını ifade etme konusunda zorlandıkları bilinmektedir. Bu bireylerin afet direncini arttırabilmesi ve afetlerle başa çıkabilmesi için bazı çalışmalar gereklidir. Bu nedenle çalışmanın amacı, özel gereksinimli bireylerin afetlere direncini arttırmak ve zarar görebilirliğini azaltmak için özel bir birimin gerekliliğini ve önemini ortaya koymaktır. Buna göre, T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı öncelikle afetten etkilenebilecek engelli bireyler için "Afetlerde Özel Gereksinimli Bireyler" birimi oluşturmalıdır. Bu birim özel gereksinimli bireyler için eğitim faaliyetleri düzenlemelidir. Afet anında, sırasında, sonrasında müdahale edecek bireylere, engel türüne göre yaklaşım eğitimi verilmelidir. Örneğin; otizmli bireyler ile kurulan iletişim, işitme ve görme engelliler ile kurulacak iletişim için belirli eğitimler sağlanmalıdır. İletişim doğru bir şekilde sağlandıktan sonra da afet farkındalık eğitimleri verilmelidir. Sonuç olarak afette özel gereksinimli bireyler için özel olarak ilgilenilmeli ve desteklenmelidir. Oluşturulan birim kapsamında geliştirilen projeler ile bu bireylerin afet durumunda hayatını kolaylaştıracak çalışmalar oluşturulmalıdır. Bu çalışmalara örnek verecek olursak afeti fark etme açısından işitme engelliler için ışık sensörleri, görme engelliler için ses sensörleri gibi aygıtlar geliştirilebilir. Bu ve benzeri fikirler afetlerde özel gereksinimli bireyler birimi kapsamında özel çalışmalar ile desteklenebilir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet Yönetimi, Özel Gereksinimli Bireyler

*Sözel Bildiri***HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN STANDART ÖNLEMLERE UYUM DURUMU;****LİTERATÜR İNCELEMESİ****Gökçe ÖRÜCÜ*, Selma ATAY****

*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, gokceorucu@gmail.com

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, atayselma@gmail.com.tr

ÖZET

Amaç: Maliyeti ve mortalitesi yüksek, ancak önlenabilir enfeksiyonlar olan hastane enfeksiyonlarının önlenmesinde sağlık çalışanlarının standart önlemlere uyumu büyük önem taşımaktadır. Hemşireler kadar öğrenci hemşirelerinde sağlık kuruluşlarında pek çok kez enfeksiyon etkenleriyle karşılaştıkları ve bulaşıcılık açısından risk altında oldukları bilinen bir gerçektir. Bu çalışmanın amacı hemşirelik öğrencilerinin standart önlemlere uyumuna ilişkin yapılan çalışmaları incelemektir. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmada, MEDLINE, Pubmed, CINAHL, Science Direct, Ebscohost, YÖK Tez veri tabanlarında “hemşirelik öğrencileri”, “öğrenci hemşireler”, “standart önlemlere uyum”, “üniversal önlemler”, “nursing students”, “standard precautions” ve “universal precautions anahtar kelimeleri kullanarak tarama yapılmıştır. Çalışmaya 2011-2021 yıllarında yayın dili Türkçe ve İngilizce olan ve tam metin erişimi bulunan makaleler dâhil edilmiştir. Literatür taranması sonucunda toplam 48 çalışmaya ulaşılmıştır. Belirlenen kriterlere uygun olan 13 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. **Bulgular:** İncelenen çalışmalardan 9’unun tanımlayıcı 3’ünün ön test son test yarı deneysel, ve 1’inin randomize kontrollü çalışma olduğu görülmüştür. Araştırmalarda örneklem sayısının en az 84 en fazla 829 hemşirelik öğrencilerinden oluştuğu, verilerin toplanmasında ise anket formu kullanıldığı bulunmuştur. Değerlendirilmeye alınan çalışmaların bulgularına göre; verilen standart önlemler eğitimleri ve enfeksiyon kontrol seminerlerinin olumlu etkisi olduğu, hemşirelik öğrencilerinin standart önlemleri uygulama düzeylerinin düşük olduğu ve 2.-3. ve 4. sınıf öğrenciler arasında standart önlemleri uygulama düzeyleri arasında fark bulunduğu görülmüştür. **Sonuç:** Yapılan araştırmalarda, öğrencilerin standart önlemlere uyumunu değerlendirmede hemşirelere kullanılan ölçme araçları kullanıldığı, teorik bilgilerinin ve uygulama düzeylerinin düşük olduğu bulunmuştur. Hemşirelik öğrencilerinde standart önlemlere uyumunun artırılması adına spesifik ölçme araçlarının kullanılarak değerlendirme yapılması ve uygulamalarını değerlendirmek için gözlemsel çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencileri, standart önlemlere uyum.

*Sözel Bildiri***EXERCISE AND SPORTS IN PATIENTS WITH HEMOPHILIA****Fatih TEKİN*, Emine ASLAN TELCİ****** Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey, fzt.ftekin@hotmail.com**** Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey, eatelci@pau.edu.tr***ABSTRACT**

The biggest obstacle to exercise and sports in patients with hemophilia is bleeding into the joint space (hemarthrosis) and bleeding into the muscle (hematoma), which are the typical features of the disease. The most common bleeding joints are the knee, elbow and ankle joints. This should be taken into account when planning an exercise program and giving sports advice to patients with hemophilia. Exercises should be started first isometrically, and then progressed with active assistance, active, concentric-eccentric, and resistive, respectively. It has been reported that a well-planned exercise program increases muscle strength and joint range, and decreases the frequency and severity of bleeding in patients with hemophilia. Problems such as muscle atrophy and instability caused by lack of physical activity increase the frequency and severity of bleeding. In order to break the vicious circle caused by these processes, patients with hemophilia should be treated for post-bleeding disorders with physiotherapy, and they should be supported with exercise and sports during non-bleeding periods to make them more resistant to bleeding. There are sets of recommendations prepared by various hemophilia federations and associations regarding participation in sports for patients with bleeding disorders, including hemophilia A and B. All patients participating in sports activities should receive prophylaxis with individual plans under the guidance of a hematologist and under routine supervision, and should consult a physiotherapist for individually planned exercise program and appropriate sports selection. The National Hemophilia Foundation of America has identified archery, water sports, elliptical/stationary cycling, fishing, frisbee, golf, hiking, Tai-Chi, and swimming as safe sports. While choosing sports activities for children, it is important that they participate in an activity that they are interested in and that appeals to their peer group. Children, like adults, can safely participate in sports activities in this safe group with adequate factor prophylaxis and supervision.

Keywords: Exercise, Hemarthrosis, Hematoma, Hemophilia, Sports

Sözel Bildiri

BAŞ DÖNMESİ ŞİKÂYETİ İLE HASTANEYE BAŞVURAN BİREYLERİN BAŞ DÖNMESİ ŞİDDETİ İLE ANKSİYETE VE DEPRESYON İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Rumeysa Nur AKBAS*, Ayşe ÖZER**

* *İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, İstanbul, Türkiye, rmakbas@gelisim.edu.tr*

** *İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye, aozer@gelisim.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Baş dönmesi, postüral instabilite, dengesizlik, sersemlik hissi, osilopsi ve yetersiz uzamsal yönelim ile karakterizedir. Baş dönmesi yaşayan bireylerin yaklaşık %50'sinde psikiyatrik semptomlar görülür. Bireylerde baş dönmesi semptomlarının aniden ortaya çıkması anksiyete ve depresyona neden olmaktadır. Baş dönmesi semptomları zamanla azalırken, psikiyatrik semptom ve hastalıkların başlaması hızlanır. Bu durum vestibüler rehabilitasyon tedavisinde zorluklara neden olur. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı baş dönmesi şikâyeti olan bireylerde baş dönmesi şikâyetlerinin şiddeti ile anksiyete ve depresyon arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. **Gereç ve Yöntem:** Haziran 2021 - Kasım 2021 tarihleri arasında KBB polikliniğine baş dönmesi şikâyeti ile başvuran ve araştırmaya katılmayı kabul eden bireylere, "Vertigo Semptom Skalası (VSS)" ve "Hastane Anksiyete ve Depresyon Ölçeği (HADÖ)" Google Form aracılığıyla çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Verilerin değerlendirmesi IBM SPSS for Windows 22 programı ile yapılmıştır. **Bulgular:** VSS'nin "VSS Toplam" puanı ile HADÖ'nün "Anksiyete" alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif orta derecede korelasyon ($r=0,476$; $p<0,001$) ve HADÖ'nün "Depresyon" alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif zayıf derecede korelasyon ($r=0,363$; $p<0,001$) bulunmuştur. HADÖ'nün "Anksiyete" alt boyut puanı ile HADÖ'nün "Depresyon" alt boyut puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı pozitif yüksek derecede korelasyon ($r=0,673$; $p<0,001$) bulunmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Elde edilen bulgulara göre, baş dönmesi yaşayan tüm katılımcılar, anksiyete ve depresyon semptomları göstermiştir. Katılımcıların baş dönmesi şiddeti ile psikiyatrik semptomlarının şiddetinde paralel bir artış gözlenmiştir. Şiddetli baş dönmesi yaşayan bireylerde erken tanı ve tedavi için vestibüler değerlendirme ile beraber psikiyatrik değerlendirmenin de faydalı olabileceği önerilir.

Anahtar Kelimeler: Vertigo, Baş Dönmesi, Anksiyete, Depresyon

*Sözel Bildiri***UNILATERAL NEFREKTOMİ UYGULANAN SIÇANLARDA DEMİR SÜKROZUN
UYARDIĞI OKSİDATİF BÖBREK HASARINA KARŞI ALFA LIPOİK ASIDIN
KORUYUCU ETKİSİ**

**Mehmet Ası Oktan¹, Ayşe Koçak², Cemre Ural², Aygül Cemre Şahin², Aysan Afagh²,
Cihan Heybeli¹, Sülen Sarıoğlu³, Osman Yılmaz⁴, Caner Çavdar¹, Zahide Çavdar²**

¹Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Nefroloji Bilim Dalı, İzmir

²Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Moleküler Tıp Anabilim Dalı, İzmir

³Dokuz Eylül Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Patoloji Anabilim Dalı, İzmir

⁴Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Laboratuvar Hayvanları Bilimi Anabilim Dalı, İzmir

ÖZET

Giriş: Kronik böbrek yetmezliği (KBY) demir eksikliği anemisi ile karakterize, ilerleyici tipte bir hastalıktır ve parenteral demir tedavisi KBY'li hastalar için standart yaklaşım haline gelmiştir. Bununla birlikte, demirin reaktif oksijen türlerinin oluşumuna neden olarak oksidatif doku hasarına yol açtığı bilinmektedir. **Amaç:** Bu çalışmada, KBY modeli oluşturulan sıçanlarda demir tedavisine eşlik eden oksidatif böbrek hasarına karşı güçlü bir antioksidan olarak bilinen alfa lipoik asid'in (ALA) koruyucu etkisinin ve aracılık eden moleküler mekanizmaların araştırılması amaçlanmıştır. **Materyal-Yöntem:** 35 adet Wistar albino sıçan Sham, 1/2 nefrektomi (Nx), Nx + ALA (100 mg/kg), Nx + Demir Sükroz (DS) (40 mg/kg) ve Nx + DS + ALA olmak üzere 5 gruba ayrılmıştır. DS ve ALA, KBY modeli oluşturulduktan 5 gün sonra 1., 7. ve 14. günlerde intravenöz olarak uygulanmıştır. Deney, 15. günde sonlandırılmıştır. Deney süresince toplanan idrar, kan ve böbrek dokuları biyokimyasal yöntemler ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Serum kreatinin ve idrar mikroalbumin düzeyleri DS grubunda sham grubuna göre anlamlı olarak artış göstermiştir. ALA ile bu artışlar anlamlı olarak azalmıştır. Böbrek dokusu malondialdehit düzeyi, NADPH oksidaz enziminin Nox4 ve p22phox alt üniteleri, TNF- α , IL-1 β ve böbrek hasar molekülü (KIM-1) mRNA ifadeleri de DS grubunda anlamlı artış gösterirken ALA ile anlamlı olarak azalmıştır. Bununla birlikte, DS grubunda anlamlı olarak azalan SOD aktivite düzeyi ise ALA ile anlamlı olarak artmıştır. Ayrıca, p38 MAPK ve ilişkili transkripsiyon faktörü NFkB-p65'in de aktivasyonu anlamlı olarak DS grubunda artarken, ALA ile anlamlı olarak azalmıştır. **Sonuç:** Tüm bu bulgular, ALA'nın KBY'de DS ile tetiklenen oksidatif böbrek hasarını engellemek için etkili bir aday olabileceğine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik Böbrek Yetmezliği, Demir, Oksidatif stres, Alfa-lipoik asit

*Sözel Bildiri***NURSING CARE AFTER LOWER EXTREMITY AMPUTATION AND
ADAPTATION PROCESS OF THE PATIENT****Çağla DERBAN*, Serap GÖKÇE ESKİN****

* *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yara Bakım Hemşireliği Tezsiz Yüksek Lisans Programı, Aydın, Turkey, cagladerban@gmail.com*

** *Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Aydın, Türkiye, serap.gokce@adu.edu.tr*

ABSTRACT

Amputation, derives from the Latin word "amputare", which means cutting out, is one of the oldest of all surgical treatments. It is a traumatic procedure that separates an incurably damaged limb from the body by surgically cutting it together with its bone, causing physical and psychological disability. The reasons for amputation vary from country to country. While diabetes mellitus, which is in the group of epidemic diseases, is the most common cause of amputation in developed countries, trauma takes the first place in less developed countries. 85% of amputation surgeries are performed on the lower extremities. Lower extremity amputations is classified as syme amputation (ankle, 3 %), transtibial amputation (below the knee, 59 %), transfemoral amputation (above knee, 35 %), knee disarticulation (knee level, 1 %), and hip disarticulation (2 %). Intensive problems encountered in patients who underwent amputation are bleeding, hematoma, necrosis, pain, edema, infection, phantom sensation or pain, skin problems, contracture, neuroma, psychosocial problems, immobility, adaptation problems to new body image, and difficulties with prosthesis use. Nursing care for the patient with limb amputation consists of four stages such as preoperative and postoperative care, discharge planning, and reintegration into society. General nursing care and comfort-enhancing practices should be planned together and the process should be carried out to reduce the post-surgical pain of individuals who had lower extremity amputation and to enable them to return to their daily life activities at the earliest. Nursing staff in amputee care plays an important role in reducing patient anxiety in the pre-amputation period, protecting patient privacy during surgery, monitoring in the postoperative environment, recording vital signs, pain scores and laboratory values. Nursing models that deal with nursing knowledge and practices in a systematic framework guide patients in providing holistic care and in patient-focused nursing activities. In this respect, following the models that shed light on the nurse's evaluations and the nursing process in the adaptation of the amputated patient to the new situation constitutes an effective nursing care. In this study, general nursing care, comfort-enhancing practices and the adaptation process of the patient will be examined together in order to reduce the pain of individuals who have had lower extremity amputation and enable them to return to their daily life activities.

Keywords: Amputation, lower extremity, nursing care, post-amputation care.

*Sözel Bildiri***KOAH VE BESLENMEDE HEMŞİRELİK YAKLAŞIMLARI****Serap GÖKÇE ESKİN ***** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Aydın, Türkiye, serap.gokce@adu.edu.tr***ÖZET**

Kronik obstrüktif akciğer hastalığı; dinamik, yaşam boyu süren ve birikerek artan, hem klinik hem de biyolojik düzeyde çok bileşenli, hastadan hastaya ve her hastada zaman içinde büyük değişkenlik gösterebilen bir hastalıktır. Beslenme bozukluğu, morbidite ve mortaliteyi olumsuz yönde etkileyen bir faktördür. Beslenme bozukluğu artmış enerji harcaması, azalmış enerji alımı ve diğer faktörlere bağlı olarak gelişmektedir. KOAH'ta sıklıkla gelişen beslenme yetersizliğinin en önemli klinik sonucu kas kütlesi kaybı ve fonksiyonel bozulmadır. GOLD 2021'e göre; KOAH'lı malnütrisyonlu hastalara sağlanan beslenme desteği ile vücut ağırlığı kazanımları ve solunum kasları gücünde önemli düzeyde artış sonucunda yaşam kalitelerinde düzelme olduğu bildirilmektedir. Bu nedenle KOAH'ta beslenme yetersizliğinin yönetimi son derece önemlidir. Hastanın bakımından sorumlu olan hemşire klinik bakımına hastanın beslenme durumunu değerlendirmeyi de dahil etmelidir. Diyetisyen ve hekim ile işbirliği yaparak hastanın beslenme sorunlarının çözümüne katkıda bulunmalıdır. Hastanın beslenmesinde düşük karbonhidratlı yeterince protein içeren bir beslenme programı oluşturulmalıdır. Hastanın aldığı yağ miktarı artırılırken yağ kaynağı olarak doymamış yağlar özellikle omega 3 kaynakları tercih edilmelidir. özellikle antioksidan vitamin ve mineral gereksinimi karşılanmalıdır. Özellikle pandemi sürecinde KOAH olan bireylerin bakımı ve tedavisi daha da önem kazanmıştır. Hastaların bilinçsizce bitkisel takviye alması engellenmeli, bu süreçte beslenme durumu yakından izlenmelidir. Beslenme ivedilikle ve multidisipliner bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Hasta ve aile bakıma dahil edilmeli, aileye; yeterli ve dengeli beslenme önerileri, besin –ilaç etkileşimleri, gerekirse supplement alımı konusunda eğitim verilmelidir. Fiziksel aktivite durumu değerlendirilmelidir. Embriyonik gelişim sırasında, hem bağırsak hem de akciğerler aynı ilkel ön bağırsaktan oluşmaktadır. Akciğerler ve bağırsaklar, birbirine benzeyen erken bir mikrobiyom ile kolonize olur. İki organ arasında doğrudan bir immünolojik bağlantı görevi gören dolaşımdaki lenfositler aracılığı ile iletişim kurulur. Bu nedenle bağırsak mikrobiyotasını düzenleyen probiyotik kaynakları da hastanın beslenmesine eklenebilir.

Anahtar kelimeler: KOAH, Beslenme, Hemşirelik bakımı

*Sözel Bildiri***IN VITRO ANTIBACTERIAL EFFECT OF PROPOLIS ON REFERENCE STRAINS****Pinar CAGLAYAN¹, Meral Birbir¹, Ozlem Ozbay²**

*1Division of Plant Diseases and Microbiology, Department of Biology, Faculty of Arts and Sciences,
Marmara University, Istanbul, Turkey, pinar.caglayan@marmara.edu.tr,
mbirbir@marmara.edu.tr*

*2Marmara University, Department of Biology, Institute of Pure and Applied Sciences, Istanbul, Turkey,
ozlemoozbay@gmail.com*

ABSTRACT

Propolis, which is a natural product produced by honeybees in beehives, has drawn scientific attention for years due to its antimicrobial activities against different microorganisms. The goal of the present study was to examine the antibacterial effect of ethanol extracts of propolis, collected from Istanbul (Turkiye), against five reference strains of *Staphylococcus aureus* ATCC 6538, *Bacillus subtilis* ATCC 6633, *Bacillus spizizenii* ATCC 23059, *Micrococcus luteus* ATCC 10240, *Pseudomonas aeruginosa* ATCC 9027. Minimum inhibitory and minimum bactericidal concentrations of serial dilutions of the propolis (1/2, 1/4, 1/8, 1/16, 1/32, 1/64, 1/128, 1/256, 1/512, 1/1024) against ATCC reference strains were investigated by the broth dilution method in a 96-well microtiter plate. The minimum inhibitory concentration of ethanol extracts of propolis were respectively found as 1/32 against *Bacillus spizizenii* ATCC 23059 and *Pseudomonas aeruginosa* ATCC 9027, 1/64 against *Staphylococcus aureus* ATCC 6538, 1/128 against *Bacillus subtilis* ATCC 6633 and *Micrococcus luteus* ATCC 10240. The ethanol extracts of propolis showed bacteriostatic effect against all ATCC test strains. In conclusion, the ethanol extracts of propolis may be used to control the growth of *Staphylococcus aureus* ATCC 6538, *Bacillus subtilis* ATCC 6633, *Bacillus spizizenii* ATCC 23059, *Micrococcus luteus* 10240, and *Pseudomonas aeruginosa* ATCC 9027.

Key words: Propolis, Antibacterial activity, ATCC reference strains.

*Sözel Bildiri***CERRAHİ BİRİMLERDE BAKIM PAKETİ UYGULAMALARININ KULLANIMI****Pınar ONGÜN***

** Balıkesir Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Balıkesir, Türkiye,
pinar.ongun@yahoo.com*

ABSTRACT

Hastanın ameliyat sonrası hızla iyileşmesi ve komplikasyon oranının düşük olması ya da hiç olmaması, cerrahi kliniklerde çalışan hemşirelerin bilimsel bilgiye ve deneyime sahip olması, kanıt temelli yaklaşımları izlemesi ve uygulaması ile gerçekleşmektedir. Bakım paketleri, yüksek düzey kanıtların tek bir protokol altında birleştirilmesi ve uygulanması yolu ile hasta sonuçlarının iyileştirilebileceğini gösteren girişimler kümesidir. İlk bakım paketleri 2003 yılında tanımlanmış ve yoğun bakım ünitesinde uygulanmıştır. Cerrahi hastalarında perioperatif bakım paketi uygulamasının, hastaların hastanede kalış süresini, morbidite, mortalite ve ameliyat sonrası komplikasyon oranlarını azaltması açısından önemli olduğu yayımlanan rehberlerde ve yapılan araştırmalarda bildirilmektedir. Cerrahi birimlerde yatan hastalar için perioperatif, multimodal analjezi ve cerrahi alan infeksiyonunu önleyici bakım paketi gibi geliştirilmiş ve kullanılmakta olan çeşitli bakım paketleri bulunmaktadır. Son yıllarda cerrahi alanda yayımlanan rehberler ve yapılan araştırmalarda kanıt düzeyi yüksek öğeleri içeren araştırmalar yapılmasının önemi üzerinde durulmuştur. Bu derlemede cerrahi alanda yapılan bakım paketi çalışmalarını ve ihtiyaçların görülmesini sağlamak amacıyla mevcut durumunun aktarılması için yazılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hasta bakım paketleri, Kanıta dayalı uygulamalar, Kanıta dayalı hemşirelik, Cerrahi bölümü, Perioperatif hemşirelik

*Sözel Bildiri***ANKILOZAN SPONDİLİT'Lİ BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTENİN YAŞAM KALİTESİ PARAMETRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ****Elif Gür Kabul*, Sinem Kuru**, Bilge Başakçı Çalık***, Murat Yiğit********Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Uşak, elifgur1988@hotmail.com****Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu, Denizli, sinem-kuru96@hotmail.com*****Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu, Denizli, fztbilge@hotmail.com******Pamukkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Romatoloji Bilim Dalı, Denizli, muratbyigit@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Ankilozan Spondilit (AS), fiziksel uygunluk ve sağlıkla ilgili yaşam kalitesinde azalma ile ilişkilendirilmiştir. Fiziksel aktivite, sağlıkla ilgili pek çok fayda sağlamaktadır. Spondiloartropati'li bireylerin fiziksel aktivite profili tam olarak netlik kazanmamıştır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, Ankilozan Spondilit'li bireylerde fiziksel aktivitenin yaşam kalitesi parametreleri üzerindeki etkisini incelemektir. **Yöntem:** Çalışma kesitsel olarak planlandı. Çalışmaya Modifiye New York kriterlerine göre romatolog hekim tarafından AS tanısı konmuş 18-65 yaş aralığında, yaş ortalaması 40,90±11,53 yıl olan 31 kişi dahil edildi. Değerlendirmeler, yüz yüze görüşme yöntemi ile yaklaşık 20 dakikada gerçekleştirildi. Katılımcıların demografik verileri kaydedildikten sonra fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (UFAA) Kısa Formu ile ve yaşam kaliteleri Nottingham Sağlık Profili (NSP) ile değerlendirildi. UFAA Kısa Formu'ndan elde edilen toplam skor, 3 kategorisel grup şeklinde sınıflandırıldı (inaktif: 0-599 MET-dk/hafta, minimal aktif: 600-2999 MET-dk/hafta, çok aktif: >3000 MET-dk/hafta). NSP, enerji, ağrı, emosyonel durum, uyku, sosyal izolasyon ve fiziksel mobilite olmak üzere 6 boyutu değerlendirmektedir. Bağımsız grup farklılıklarının karşılaştırılmasında Kruskal Wallis testi ve Mann Whitney Testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık değeri, p<0,05 olarak kabul edildi. **Bulgular:** Fiziksel aktivite düzeyine göre yaşam kalitesi sonuçları karşılaştırıldığında; NSP'nin sosyal izolasyon (p:0,032) ve uyku (p:0,012) alt boyutlarında ve toplam skorunda (p:0,013) anlamlı fark olduğu görüldü. Elde edilen bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalarda; minimal aktif ve çok aktif gruplar arasında NSP'nin sosyal izolasyon (p:0,021) ve uyku (p:0,003) alt boyutlarında ve toplam skorunda (p:0,004) çok aktif grup lehine anlamlı fark olduğu belirlendi. **Tartışma ve Sonuç:** AS'li bireylerde fiziksel aktivite açısından çok aktif olmak, özellikle yaşam kalitesini belirleyen parametrelerden olan sosyal izolasyonun ve uyku ile ilgili problemlerin azaltılmasında ve dolayısıyla yaşam kalitesinin artırılmasında faydalıdır. Özellikle yaşamdan kendini geri çekmiş ve uyku ile ilgili problemleri olan AS'li bireylerin fiziksel aktivitelerinin artırılması hususunda cesaretlendirilmelerini ve fizyoterapistleri ile ortak hedef oluşturabilecekleri görüşmeleri gerçekleştirmelerini tavsiye etmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Ankilozan Spondilit, Yaşam Kalitesi, Uyku, Sosyal İzolasyon

Sözel Bildiri

TÜRKİYE VE ALMANYA UZUN DÖNEMLİ BAKIM HİZMETLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Özden GÜDÜK^{1*}

** Yuksek Ihtisas University, Health Sciences Faculty, Department of Health Care Management, Ankara, Turkey, ozdenguduk@gmail.com*

ABSTRACT

Giriş: Doğuşta beklenen yaşam süresinin uzaması toplum yaşlanmasını beraberinde getirmekte, bakıma ihtiyaç duyan birey sayısını artırmaktadır. **Amaç:** Türkiye ve Almanya'daki Uzun Dönemli Bakım (UDB) sistemleri ve uygulamalarının karşılaştırılmasıdır. **Yöntem:** Literatür taraması ve ulusal istatistik kurumlarından elde edilen veri kullanılmıştır. **Bulgular:** Türkiye'de UDB hizmetleri gelir testine dayalıdır ve ağırlıklı olarak kamu tarafından sunulmaktadır. Almanya'da evrensel, gelir testine dayalı olmayan, katkı payıyla finanse edilen bir sosyal uzun dönemli bakım sigortası bulunmaktadır, özel sektörün payı yüksektir. Türkiye'de hizmetten yararlanmak için uygunluk kriterleri bireyin bağımlılık ve gelir durumudur; "ağır engelli" olduğuna dair sağlık kurulu raporu ile kişi başına asgari ücretin 2/3'ünden az gelire sahip olunması gerekmektedir. Değerlendirme Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıflarınca yapılmaktadır. Almanya'da uygunluk altı parametrelidir (hareketlilik, bilişsel ve iletişim becerileri, davranışlar ve psikolojik sorunlar, kişisel bakım, tedaviyi yönetme yeteneği ve sosyal çevre) bir formla ölçülmektedir. Değerlendirmeyi sosyal uzun dönemli bakım sigortası için sağlık kurulu, özel uzun dönemli bakım sigortası için ise Mediproof yapmaktadır. Toplam nüfus bakımından iki ülke birbirine yakın olsa da Almanya daha yaşlı bir topluma sahiptir (Türkiye ve Almanya sırasıyla; doğuşta beklenen yaşam süresi: 78,6 ve 81; nüfus büyüme hızı: 1,2 ve 0,1; toplam nüfus içindeki 65+ yaş birey oranı: %9,7 ve 22,1). İki ülkede de bakımın ağırlıklı olarak evde informal bakıcılar yoluyla sağlanması teşvik edilmektedir. Hizmetler Türkiye'de; evde bakıma nakit destek, kurumsal bakım ve gündüz bakım merkezleri; Almanya'da ise; evde bakım aynı yardımları, evde bakım nakdi yardımları, yatan hasta bakımı, gündüz ve gece bakımı, düşük eşikli destek hizmetleri ve informal bakım veren tatildeyken profesyonel bakım veren gönderilmesidir. Hizmetten yararlanan kişi sayısı Türkiye'de 590 bin (2021) iken Almanya'da 4.1 milyondur (2020). Gayri Safi Yurtiçi Hasıla'dan UDB hizmetlerine harcanan pay Türkiye'de %0,22 iken Almanya'da %2,1'dir. **Tartışma ve Sonuç:** Almanya'da hizmetten yararlanan kişi sayısı Türkiye'nin yaklaşık 7 katıdır. Ülkelerin demografik özellikleri ve finansman yöntemi arasındaki farklılığın etkili olduğu düşünülmektedir. Türkiye'de toplam nüfus içinde yaşlı oranı her geçen yıl artmaktadır. Farklı ülke uygulamaları incelenerek, sürdürülebilir UDB sistemi yapılandırılmalıdır. **Anahtar Kelimeler:** Uzun Dönemli Bakım, Bağımlılık, Finansman, Informal Bakım.

*Sözel Bildiri***ENDOSCOPIC DIAGNOSIS OF CERVIX UTERI IN DIFFERENT SEXUAL STAGES
IN COWS****İlktan BAŞTAN**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Genetics and Embryo Technologies Application and Research Center,
Burdur, Turkey, ibastan@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Estrus detection is important for the reproductive success of dairy cattle. While large farms usually have herd management systems, small-scale farms can't afford these systems in general. Thus, it is considered that need to develop alternative methods for reproductive management in small-scale farms. **Aim:** This study aims to investigate the relationship between ovarian activity and the endoscopic diagnosis of cervix uteri (dilatation, hyperemia, cervical mucus) during the sexual cycle of cows. Thus, it is aimed at creating a model for the reproductive diagnosis and prognosis of the examined cows by the endoscopic diagnosis of the cervix uteri where the signs of estrus cannot be detected by observation or where the ultrasonographic examination is not possible. **Methods:** In this study, a total of 34 reproductive examinations (n=34) were performed from five multiparous Holstein cows in the different sexual stages between 90 and 155 days postpartum. Ovarian activity and size of portio vaginalis cervicis were evaluated by transrectal ultrasonography and the form and colour of the portio vaginalis cervicis were evaluated by vaginoscopy in the different sexual stages (proestrus, estrus, metestrus, diestrus). **Results:** The diameter of portio vaginalis cervicis was found 2.32 ± 0.82 , 2.39 ± 0.34 , 2.34 ± 0.82 and 1.91 ± 0.63 in proestrus, estrus, metestrus and diestrus respectively. Statistically, differences were significant in both diameter and hyperemia of portio vaginalis cervicis in the different sexual stages ($P<0.001$). While the values were found similar in proestrus, estrus and metestrus, they were different in diestrus. **Discussion and Conclusion:** In this study, it was observed that the diameter of portio vaginalis cervicis is numerically higher in estrus than in other sexual stages. In conclusion, it is considered that the evaluation of cervix uterine by endoscopic view can be an alternative method to detect estrus in dairy cows. However, further studies are needed to detect estrus by endoscopic view in different breeds and a large sample count.

Keywords: Dairy cows, Estrus detection, Holstein, Reproduction, Ultrasonography

*Sözel Bildiri***INFORMATION OF FEMALE PRISONERS ON CERVICAL CANCER, HPV AND
VACCINE: A SLICE OF TURKEY PRISON****Pelin Palas Karaca^a, Sevde Çubukçu Aksu^a, Refika Genç Koyucu^b***a Balıkesir University of Health Science, Midwifery Department, Balıkesir/Turkey, pelinpalas@hotmail.com**a Balıkesir University of Health Science, Department of Maternity and Gynecology Nursing Department**Department, Balıkesir/Turkey. sevde.c@gmail.com.**bİstinye University of Health Science Faculty, Department of Maternity and Gynecology Nursing Department,
Istanbul/Turkey. refika_genc@hotmail.com***ABSTRACT**

Introduction: Knowing the level of knowledge of female prisoners at high risk about cervical cancer, HPV and its vaccine is important in terms of planning and providing preventive health services. **Objective:** This cross-sectional and descriptive study was conducted to examine the knowledge levels of female prisoners about cervical cancer, HPV and vaccine. **Method:** The sample of the study consisted of 273 women who agreed to participate in the study and stayed in the Penitentiary Institution at the time of the research. Data were collected with the Introductory Information Form developed by the researchers and the Cervical Cancer and HPV Knowledge Levels Form. Ethics committee approval was obtained from Balıkesir University Faculty of Medicine Clinical Research Ethics Committee (94025189-050.03). After obtaining the approval of the ethics committee, the necessary permission was obtained by applying to the General Directorate of Prisons and Detention Houses of the Ministry of Justice, to which the units are affiliated, in order to carry out the study in prison. In addition, during the data collection phase, just before the application of the questionnaire, the participants were given verbal information about the research. **Results:** The mean age of the women was 38.17 ± 11.77 , and the duration of marriage was 17.70 ± 11.32 . The number of pregnancies of the women was 3.60 ± 2.39 , the age of first sexual intercourse was 20.44 ± 5.34 , and the duration of oral contraceptive use was 3.87 ± 1.35 . Of the women, 45.8% had a history of vaginal infection, 31.9% had an STD, 72.5% had a history of smoking and 85.7% had a history of alcohol use. More than half of the women stated that smoking (50.9%) and family history of cervical cancer (55.3%) were risk factors for cervical cancer. It was found that 54.6% of women agreed with the statement "more than normal and longer menstruation", which is one of the symptoms of cervical cancer. It was determined that few of the women had pap smear (39.2), most of them did not know when to start pap smear test (24.5%), they had not heard of HPV (60.1%), and HPV vaccine (75.1%). In the study, the mean total score of the cervical cancer, HPV and vaccine information form of the women was 40.71 ± 8.72 and it was found to be at a moderate level. The sources of information about cervical cancer of female prisoners were found to be press release (27.8%), social environment (19.4%), health institution (15.4%) and prison (2.9%). **Conclusion:** It is important that female prisoners increase their knowledge about cervical cancer, HPV and vaccines and develop a positive attitude towards early detection of cancer.

Keywords: Cervical cancer, prisoner, health sciences, HPV, knowledge, midwifery, nursing

*Sözel Bildiri***THE ROLE OF DIFFUSION-WEIGHTED IMAGING IN THE EVALUATION OF
TREATMENT OF NEWLY DIAGNOSED TYPE 2 DIABETIC PATIENTS****Hasan GÜNDOĞDU***Recep Tayyip Erdogan University, Medicine Faculty, Department of Radiology, Rize, Turkey,
drhasangundogdu@gmail.com***ABSTRACT**

Background: Diffusion-weighted imaging is a widely used MR technique. **Aim:** To compare the pre- and post-treatment pancreatic apparent diffusion coefficient (ADC) values of type II diabetes patients with control subjects, and also to evaluate its effectiveness in evaluating the response to treatment. **Methods:** This observational study was conducted in newly diagnosed type II diabetes patients in the Radiology department of a university hospital between November 2020 and January 2022. The study included 35 newly diagnosed type 2 diabetic patients and 35 non-diabetic participants, matched for sex and age. Insulin + metformin treatment was given to the patients. Abdominal diffusion-weighted MR imaging was performed before and after the treatment. ADCs of the control group and patients before and after treatment were compared. In addition, the clinical parameters of the patients related to diabetes were recorded. **Results:** There was a significant difference between the median pancreatic ADC values of the patients pre and post- treatment (p: 0.012). While there was a significant difference between the median pancreatic ADC values of the patient and the control groups before the treatment, no significant difference after the treatment (p<0.001 and p: 0.842). There was a positive correlation between mean pancreatic ADC values and age, also a negative correlation with Hb1Ac level, eGFR (p < 0.05). **Discussion and Conclusion:** Pancreatic ADC values of newly diagnosed type II diabetes patients can be used as a marker of pancreatic function in the evaluation of response to treatment and clinical decisions.

Keywords: Diabetes mellitus, insulin, pancreas, diffusion-weighted imaging, apparent diffusion coefficient

*Sözel Bildiri****IN SILICO IDENTIFICATION AND CHARACTERIZATION OF PEBP GENES IN
SOLANUM LYCOPERSICUM L.*****Ali KIYAK***

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Scientific, Technology Application and Research Center, Burdur, Turkey, akiyak@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: The PEBP gene family with the evolutionarily conserved phosphatidylethanolamine domain is represented in all three major phylogenetic divisions: Eukaryota, Bacteria, and Archaea. In plants, the PEBP gene family is divided into three subfamilies that are *FLOWERING LOCUS T (FT)*-like, *TERMINAL FLOWER 1 (TFL1)*-like, and *MFT*-like, the ancestor of these subfamilies. *FT/TFL1*-like genes play an important role in the transition of plants from vegetative to reproductive development, while *MFT*-like genes function in the gametophyte, sporophyte, and seed development and germination of bryophytes.

Aim: In this study, to lead future studies, *PEBP* genes in the tomato genome were identified and phylogeny, chromosomal locations, exon-intron structure were analyzed in comparison with *Arabidopsis thaliana*. **Methods:** The Hidden Markov Model (HMM) files corresponding to the PEBP domain was downloaded from the Pfam database and used to search against the PEBP genes from the tomato genomic database. The physicochemical characteristic of SIPEBP proteins were predicted by ExPASy ProtParam. The phylogenetic tree analysis was constructed using MEGA-X software and exon-intron organizations of *PEBP* genes was displayed with Gene Structure Display Server. **Results:** Based on a genome-wide analysis, 12 PEBP genes were identified in tomato genome. Molecular weight varied from 58.5 kDa to 248.0 kDa, and the isoelectric point varied from 5.26 to 10.28. The length of SIPEBP proteins ranged from 73 to 222 amino acid. **Discussion and Conclusion:** In this study, 12 *PEBP* genes were identified in tomato and characterized their sequences, structures and phylogenetic relationships. The results of this study provide new evidence for further understanding the structure and evolution of PEBP family genes in tomato.

Anahtar Kelimeler: Tomato, PEBP Family, Gene identification, Phylogenetic relationship

*Sözel Bildiri***KLİNİK VE RADYOGRAFİK BULGULARIYLA SUBMANDİBULAR TÜKÜRÜK****BEZİ TAŞI: 4 OLGU SUNUMU****Gamze Coşan Ata*, Hümevra Tercanlı Alkış****

* Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Antalya / Turkey,
gamze.cosan40@gmail.com

** Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Antalya / Turkey
ysl_hmyr25@hotmail.com

ÖZET

Arka plan: Tükürük bezlerinin en sık görülen patolojilerinden olan sialolitler tükürük bezlerinde bulunan kalsifiye yapılardır ve en sık submandibular bezde ortaya çıkarlar. **Amaç:** Bu olgu sunumunun amacı farklı görüntüleme yöntemleriyle birlikte verilmiş dört sialolit olgusunu sunmaktır. **Vaka sunumu:** 41 yaşında kadın hasta kliniğimize protez yaptırmak isteği ile başvurmuştur. Alınan panoramik radyografide (PR) sağ mandibular angulus bölgesinde lokalize radyoopasite izlenmiş olup hastadan konik ışınlı bilgisayarlı tomografi (KIBT) istenmiştir. İlgili opasitenin yumuşak dokuda olduğu tespit edildikten sonra hastaya ultrasonografi (USG) muayenesi yapılmıştır (vaka 1). 30 yaşında erkek hasta sağ üst molar bölgede ağrı şikayeti ile kliniğimize başvurmuştur. PR' de sağ taraf mandibular basisin inferiorunda radyoopak alan dikkatimizi çekmiştir ve USG muayenesi yapılmıştır (vaka 2). 61 yaşında kadın hasta protez yaptırmak amacıyla fakültemize başvurmuştur. PR' de sol mandibular angulus bölgesinde radyoopak alan izlenmiştir ve USG muayenesi yapılmıştır (vaka 3). 30 yaşında erkek hasta fokal enfeksiyon odaklarının değerlendirilmesi amacı ile kliniğimize başvurmuş olup PR' de sağ submandibular bez bölgesinde radyoopak alan izlenmiştir. İleri görüntüleme amacıyla KIBT alınmış olup; hem submandibular bölgede irregüler formda radyoopasite hem de ağız tabanında lokalize 2 adet milimetrik boyutta kalsifikasyon tespit edilmiştir ve hastanın USG muayenesi yapılmıştır (vaka 4). USG muayenelerinin sonunda tüm hastalarda submandibular bezde akustik gölgelenme veren sialolitler tespit edilmiştir. İlgili sialolitler asemptomatik olup hasta bilgilendirmesi yapılarak tedavi planlanmamış ve takip önerilmiştir. **Sonuç:** Konvensiyonel radyografiler ile tespit edilen sialolitlerin ileri görüntüleme teknikleri ile değerlendirilmesi gereklidir. Sialolitlerin teşhisinde doğru görüntüleme yönteminin seçilmesi ve yorumlanması oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: KIBT, Sialolit, Submandibular bez, Ultrasonografi

*Sözel Bildiri***HALOPERİDOL'ÜN EVRE 4 BEYİN TÜMÖRÜ ÜZERİNE ETKİLERİNİN
İNCELENMESİ: İN VİTRO ÇALIŞMA****İbrahim Gecili¹, Ahmet Hacımüftüoğlu²***1. Atatürk Üniversitesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, i.gecili@hotmail.com**2. Atatürk Üniversitesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, hacimuftuoglu@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Haloperidol etkili bir psikotik ilaçtır ve zor şizofreni hastalarında etkili bir tedavi seçeneğidir. Haloperidol, Tourette sendromunda tikler, bulantı ve kusma, bipolar bozuklukta mani, deliryum, ajitasyon ve alkol yoksunluğunda halisünasyonların tedavisinde kullanılmaktadır. Evre 4 beyin tümörü (GBM) yetiskinlerde merkezi sinir sisteminin en malign tümörüdür; gliomların takribi %55'ini, primer beyin tümörlerinin ise takribi %25'ini oluşturmaktadır. Evre 4 beyin tümörü histolojik ve genetik yönden heterojen bir yapıya sahip olması tedaviyi neredeyse imkansız hale getirmektedir. **Amaç:** Amacımız GBM hücre hatlarında haloperidolün anti-tümör etkisini incelemek ve ileride yapacağımız ilaç kombinasyon çalışmalarına zemin hazırlamaktır. **Yöntem:** T98 kanser hücre hatlarına haloperidol 10 ve 100 µM uygulandı ve 24 saat inkübasyona bırakıldı. Ardından hücre canlılık düzeyi 24. saatte metiltiyazol difenil tetrazolyum (MTT) testi ile değerlendirildi. İstatistiksel analizler One Way Anova testi ile yapılmıştır. P<0,01 altındaki değerler anlamlı kabul edilmiştir. **Bulgu:** Haloperidolün kanser hücrelerinin canlılıklarını etkili şekilde azalttığı izlenmiştir. GBM hücrelerine 10 ve 100 µM haloperidolün uygulamasında sırasıyla % 44,52 ve % 64,70 canlılık oranlarına sahip oldukları görülmüştür. Haloperidolün kanser hücrelerinin canlılığını anlamlı derecede azalttığı sonucuna varılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmada T98 GBM hücre hattına 3 farklı dozda haloperidol uygulanmıştır. Haloperidol kanser hücrelerinin canlılıkları üzerine etkilerini incelemek amacıyla 24. saatte MTT testi yapılmıştır. Haloperidolün 2 dozunda da hücre canlılığını etkili şekilde azalttığı gözlenmiştir. Sonuç olarak haloperidol evre 4 beyin tümörlerinin tedavisinde alternatif farmasötik bir ajan olarak kullanılabilir.

Anahtar Sözcükler: Haloperidol, Evre 4 beyin tümörü (GBM), MTT

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİNDE BİREYLERİN ORTOREKSİYA EĞİLİMLERİ İLE BESLENME DURUMLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Rabia BERBER*, Dide KILIÇALP KILINÇ**

* Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Aydın, Türkiye, rabiaaberber@hotmail.com

** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Aydın, Türkiye, dide.kilicalp@adu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Bireylerin pandemi gibi kriz durumlarında beslenme alışkanlıkları ve vücut ağırlıklarında değişimler olabilmektedir. **Amaç:** Çalışmanın amacı Covid-19 pandemisinde bireylerin ortoreksiya eğilimlerinin ve beslenme durumlarının incelenmesidir. **Yöntem:** Haziran 2020'de gerçekleştirilen çevrimiçi çalışmaya 1129 kişi katılmış, 297 kişi gerekli kriterleri karşılamadığı için çalışmadan çıkarılmış ve 832 katılımcı çalışmaya dahil edilmiştir. Verilerin toplanmasında ORTO-11 Test ve anket formu kullanılmıştır. Araştırmanın değişkenleri katılımcıların cinsiyeti, vücut ağırlığı, beslenme durumu, ortoreksik eğilimleri, egzersiz durumu, mesleği ve sosyal medya kullanımınıdır. **Bulgular:** Katılımcıların %92,2'si kadın, %78,6'sı ortorektik ve %77,2'si Instagram kullanıcısıdır. Pandemi öncesi ortalama BKİ $26,76 \pm 5,4099$ kg/m² iken, pandemi esnasında BKİ $26,79 \pm 5,2860$ kg/m²'dir. Ortoreksiya riski Instagram kullanıcılarında, alkol kullanmayanlarda, diyetisyen olanlarda, pandemide egzersiz yapmayanlarda daha yüksek saptanmıştır. Pandemi öncesi ve pandemi sırasında vücut ağırlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Et ve et ürünleri, kuru baklagillerin tüketim artışı; ekmek, pilav, makarna, şekerli içecek ve tatlıların tüketim azalışı en çok ortorektik bireylerde olmuştur. Tüm katılımcılara bakıldığında ise en çok sebze ve meyve, tatlı, kuruyemiş, çay ve kahvede tüketim artışı; en çok ekmek, pilav, makarna, şekerli içecek, cipste tüketim azalışı olduğu bireyler tarafından belirtilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Pandemide vücut ağırlığında artış saptayan çalışmalara rağmen, bu çalışmanın sonuçlarına göre vücut ağırlığında anlamlı bir değişim saptanamadı. Ayrıca pandemide katılımcıların özellikle ortorektik bireylerin daha sağlıklı besinler tercih ettikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Covid, Pandemi, Ortoreksiya, Beslenme, Orto-11

*Sözel Bildiri***INTEGRATIVE AND COMPLEMENTARY MEDICINE PRACTICE SITUATIONS
OF PREGNANT WOMEN FOR PROTECTION FROM COVID-19****Aylin TANER 1*, Sezer Er GÜNERİ 2****

* Ege University Nursing Faculty, Department of Obstetrics and Gynecological Nursing, İzmir/Turkey,
aylintaner@gmail.com

** Ege University Nursing Faculty, Department of Obstetrics and Gynecological Nursing, İzmir/Turkey,
er.sezer@hotmail.com

ABSTRACT

Background: Recently, there has been a high level of interest in integrative and complementary medicine strategies to increase public health measures in the prevention and treatment of COVID-19 infection. Pregnant women can apply to holistic and complementary medicine (HCM) methods to prevent infection. **Aim:** This study was carried out in order to determine the state of knowing and applying the methods of protection from COVID-19 and HCM methods of pregnant women. **Methods:** The research is descriptive and cross-sectional and was conducted online with 204 pregnant women between June and November 2020 via social media. A questionnaire consisting of 28 questions was used to collect the research data. Data were analyzed by number-percentage. In order to carry out the research, the permission of the Ministry of Health of the Republic of Turkey for COVID-19 scientific research and the permission of the ethics committee were obtained. **Results:** The mean age of the participants was 30.64 ± 4.69 , and the mean week of gestation was 23.90 ± 9.94 . The most common practices of the participants to protect themselves from COVID-19 are, respectively; mask, gloves etc. using protective equipment (92.2%), paying attention to social distance, not entering the crowd (88.7%) and washing hands with soap and water for 20 seconds (77.5%). It was determined that 60.3% of the participants had heard of HCM methods and obtained information about this issue mostly from the internet/TV/newspaper. 29.4% of the participants have used HCM before, and 21.6% have used HCM methods against COVID-19. The HCM methods most frequently used by the participants for protection from COVID-19 are respectively; bee products (Apitherapy) such as propolis, honey, royal jelly, pollen (15.2%) and herbal products (13.7%). The plants used by the participants for protection from COVID-19 are mostly linden, lemon, ginger, turmeric and sage; The reason why HCM methods for COVID-19 are preferred most is that the method is natural and healthy (19.6%). **Discussion and Conclusion:** As a result of the study, it was determined that pregnant women followed three important rules in protection from COVID-19, more than half had heard of HCM methods, but only one-fourth of them applied. It is recommended that healthcare professionals who care for pregnant women question the use of HCM, provide training and counseling on safe use and possible side effects, and focus on evidence-based studies on HCM methods that can be used during pregnancy.

Keywords: COVID-19; Pregnancy; Integrative Medicine; Complementary Medicine

*Sözel Bildiri***HEMŞİRELERİN STANDART ÖNLEMLERE UYUMU: LİTERATÜR İNCELEMESİ****Selin BARIŞ*, Selma ATAY ****

**Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, selinbaris4@gmail.com*

*** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Çanakkale, Türkiye, atayselma@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Ulusal ve uluslararası hastane düzeyinde enfeksiyon önleme ve kontrol uygulamalarının gelişmesi sağlık hizmeti ile ilişkili enfeksiyonların önlenmesinde ve antimikrobiyal direncin kısıtlanabilmesinde hayati öneme sahiptir. **Amaç:** Bu literatür taramasının amacı hemşirelerin standart önlemlere uyumu üzerine yapılan çalışmaların incelenmesidir. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmada Scholar Google, PubMed, Ebscohot, YÖK Tez veri tabanlarında ‘standard precautions’, ‘nursing’, ‘compliance’ ve ‘standart önlemler’, ‘uyum’, ‘hemşirelik’ anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. Çalışmaya 2010-2021 yıllarında yayın dili Türkçe ve İngilizce olan ve tam metin erişimi bulunan makaleler dâhil edildiğinde toplam 6.892 çalışmaya ulaşılmıştır. Konuyla alakası olmayan, derleme makaleleri ve tam metnine ulaşılamayan araştırmalar çıkarıldığında kalan 22 araştırma makalesi çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. **Bulgular:** Çalışmaya dahil edilen araştırmaların yirmi bir tanesi tanımlayıcı tipte, bir tanesi randomize kontrollü çalışmadır. Çalışmanın verilerinin toplanmasında gözlem, odak grup veya anket formu kullanıldığı, örneklem sayılarına bakıldığında en fazla 2.016 kişi ile en az 30 kişi ile yapıldığı görülmüştür. Değerlendirilmeye alınan çalışmaların bulgularına göre; hemşirelerin standart önlemlere uyumunun diğer sağlık çalışanlarına göre iyi düzeyde olduğu ve hizmet içi eğitimlerin uyumu arttırdığı görülmüştür. **Sonuç:** Hemşirelerin standart önlemlere gösterdikleri uyum iyi düzeydedir. Hastane enfeksiyonlarını azaltmak için diğer sağlık çalışanlarının standart önlemlere uyum durumunu değerlendiren çalışmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Standart Önlemler, Uyum, Hemşire

*Poster Bildiri***FLORİD SEMENTO-OSSEÖZ DİSPLAZİ: BİR OLGU SUNUMU****Rümeysa Sendişçi*, Selmi Yılmaz**, Hümeysra Tercanlı Alkış*****

*Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Bölümü, Antalya, Türkiye,
rumeysasendisci@hotmail.com

**Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Bölümü, Antalya, Türkiye,
selmiyard@gmail.com

***Akdeniz Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Bölümü, Antalya, Türkiye,
ysl_hmyr25@hotmail.com

ÖZET

Arka plan: Florid semento-osseöz displazi (FSOD), çenelerin ender görülen bir lezyonudur ve çene kemiklerinde birden çok kadranı içeren fibroosseöz lezyonların bir alt grubunda tanımlanmaktadır. **Amaç:** Bu vaka sunumunun amacı FSOD ön tanılı bir hastanın klinik ve radyografik özelliklerini sunmaktır. **Vaka sunumu:** Rutin dental muayene amacıyla kliniğimize başvuran 56 yaşındaki bayan hastanın panoramik radyografik görüntüsünde maksilla ve mandibula anterior bölgede bilateral yaygın radyopak alanlar tespit edilmiştir. İlgili bölgede bulunan dişlerin vitalometreye cevabı pozitifdi ve hastanın bu bölgeden herhangi bir şikayeti yoktu. Lezyonları daha detaylı incelemek amacı ile hastadan konik ışınli bilgisayarlı tomografi istendi. İncelenen görüntülerde hastanın maksilla ve mandibula anterior bölgelerinde bilateral, düzgün sınırlı, hipodens alan ile çevrili hiperdens alanlar tespit edildi. Hasta bu konuda bilgilendirildi ve altı aylık periyotlar halinde takibi önerildi. **Sonuç:** FSOD' ler klinik olarak asemptomatik olup genellikle radyolojik değerlendirmede rastlantı eseri görülen tedavi gerektirmeyen ancak düzenli takipleri önerilen lezyonlardır. Radyografik olarak benzer lezyonlardan ayırıcı tanısının yapılması bu lezyonlardan gereksiz yere biyopsi yapılmasını önler.

Anahtar Kelimeler: Konik ışınli bilgisayarlı tomografi, Florid semento osseöz displazi

Sözel Bildiri

DUCHENNE MUSKÜLER DİSTROFİ'Lİ HASTALARDA AYAK POSTÜRÜNÜN PERFORMANS VE AMBULASYON İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Güllü Aydın Yağcıoğlu*, Numan Bulut, Fatma Uğur**, İpek Alemdaroğlu Gürbüz**,
Öznur Yılmaz****

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye,
gulluaydin23@gmail.com*

** Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye, fztnuman@gmail.com,
fatmakabakci1994@gmail.com, ipekalemdaroglu@windowslive.com, oznurtunca@yahoo.com*

ÖZET

Giriş: Duchenne Musküler Distrofi'li (DMD) hastalarda görülen progresif kas zayıflıkları, eklem kontraktürleri ve vücut dizilimindeki bozukluklar hastaların ayak yapısını olumsuz etkilemektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı DMD'li hastaların ayak postürü ile performans ve ambulasyon arasındaki ilişkinin incelenmesidir. **Yöntem:** Çalışmaya 30 ambule DMD'li hasta dahil edildi. Hastaların ayak postürleri Ayak Postür İndeksi ile değerlendirildi. Ayak Postür İndeksi ile performans testlerinden; 6 dk yürüme testi, süreli performans testleri (10m yürüme, Gower's, 4 basamak çıkma/inme süreleri) ve ambulasyon değerlendirmesi olan North Star Ambulasyon Değerlendirmesi (NSAA) arasındaki ilişkiler incelendi. **Bulgular:** Çalışmaya dahil edilen hastaların yaş ve VKİ ortalamaları sırasıyla 96,16±18,14 ay ve 17,13±3,36 kg/m² idi. Ayak Postür İndeksi ortalamalarının sağ ayakta 5,26±2,37, sol ayakta 5,06±2,08 olduğu belirlendi. Sağ Ayak Postür İndeksi ile 6dk yürüme testi, 4 basamak çıkma, 10m yürüme süreleri ve NSAA arasında orta düzeyde ilişki bulunurken (r=-0,52; 0,55; 0,49; -0,57; p<0,05; sırasıyla), Gowers süreleri arasında zayıf düzeyde ilişki olduğu belirlendi (0,37; p<0,05). Sol Ayak Postür İndeksi ile de benzer şekilde 6 dk yürüme testi, 4 basamak çıkma, 10 m yürüme, NSAA arasında orta düzeyde ilişki bulunurken (r= -0,52; 0,50; 0,54; -0,55; p<0,05, sırasıyla), 4 basamak inme ve Gowers süreleri ile zayıf düzeyde ilişki olduğu belirlendi (r= 0,38; 0,39; p<0,05, sırasıyla). **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamız DMD'li hastaların ayak yapısının performans ve ambulasyon ile ilişkisini ortaya koymuştur. Bu sonuçlar DMD'de hastalık yönetiminde ayak yapısının korunmasına yönelik yaklaşımların önemini vurgularken, hastaların takiplerinde ayak yapısının da değerlendirilmesinin gerekliliğini düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duchenne Musküler Distrofi, Ayak Postürü, Performans, Ambulasyon

*Sözel Bildiri***SPOR BİLİMLERİ ÖĞRENCİLERİNİN SAĞLIKLI YAŞAM BİÇİMİ
DAVRANIŞLARI: SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ****¹Berat KOÇYİĞİT***¹Süleyman Demirel Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Isparta***ÖZET**

Bu çalışmanın amacı, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının; bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın evrenini, Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesinde 2021-2022 öğretim yılında öğrenimlerine devam eden 550 öğrenci oluşturmuştur. 05 hata payına göre 550 kişiden alınması gereken örneklem büyüklüğünün alt sınırı 120 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini ise gönüllü olarak katılmak isteyen 197 kişi oluşturmuştur. Bu çalışmanın verileri demografik bilgiler ve 52 maddeden oluşan “Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışları Ölçeği II” ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntem olarak sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır. İkili değişkenlerin karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda t testi, ikiden fazla olan değişkenlerde ise ANOVA testi uygulanmıştır. Anlamli farklılığı ortaya koyabilmek için LSD testi uygulanmıştır. Sonuç olarak, spor bilimleri fakültesinde eğitim gören öğrencilerinin, sağlıklı yaşam biçimi davranışları toplam puanı, orta düzeyde kabul edilmektedir. Sağlığın geliştirilmesine katkıda bulunan davranışlar içerisinde en yüksek ortalamaların sırasıyla kişiler arası ilişki, manevi gelişim, sağlık sorumluluğu, fiziksel aktivite, beslenme, en düşük ortalama puanı ise stres yönetimine ait olduğu tespit edilmiştir. Üniversitede öğrenim gören öğrencilerin sağlık durumlarını korumak ve geliştirmek için bilgi ve davranış olarak yetersiz kaldıkları konular ve sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile ilgili eğitim programları ve seminerler düzenlenmelidir. Ayrıca spor bilimleri fakültelerinde spor sağlık ilişkisi düzeyinde eğitim öğretim programının müfredatlarında değişiklikler yapmaları ve spor bilimleri fakültelerinin sağlık kuruluşları ile ortak paydaşlar oluşturması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Spor Bilimleri, Sağlıklı Yaşam Davranışı, Öğrenci

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF THE EFFECTIVENESS OF
DEIONIZED WATER AND NON-THERMAL ATMOSPHERIC PRESSURE
PLASMA (NTAPP) IN BLEACHING TREATMENT**

Uğur Burak TEMEL*

** Süleyman Demirel University, Faculty of Dentistry, Department of Restorative Dentistry, Isparta, Turkey,
buraktemel@sdu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: In dental practice, agents containing high concentrations of hydrogen peroxide (HP) and its derivatives are used for bleaching. HP is a powerful agent with the potential to cause skin, eye, mucous membrane irritation and tooth sensitivity. Therefore, alternative bleaching methods are being investigated. **Aim:** The aim of this study is to evaluate the effectiveness of NTAPP and deionized water, which is a new option in bleaching, with Commission Internationale de L'Eclairage Lab Colour System. **Methods:** Fifteen caries-free anterior human teeth were used in the study. Tooth color was measured with a spectrophotometer prior to the whitening procedure and L*, a* and b* values were recorded. NTAPP was applied to the surface of each tooth from a distance of 1 cm for 10 minutes, and deionized water was dropped using a dropper on the surfaces where NTAPP was applied every 30 seconds. After 24 hours, the colors of the teeth were measured again to obtain L*, a* and b* values. Finally, color change (ΔE), ΔL , Δa and Δb values were calculated. **Results:** Differences were determined between the L*, a*, and b* values measured before and after teeth whitening, and this difference was found to be statistically significant. In the study, mean L* values difference (ΔL) $4,18 \pm 0,48$, mean a* values difference (Δa) $0,16 \pm 0,05$, mean b* values difference (Δb) $4,01 \pm 0,42$, and the mean ΔE values were determined as $3,94 \pm 1,37$. **Discussion and Conclusion:** A remarkable bleaching effect was obtained when NTAPP was substituted with deionized water. It can be used as a new procedure in bleaching treatments that do not require excessive color change, in cases where the toxic effects of HP are not desired.

Anahtar Kelimeler: Bleaching Agents, Non-thermal Atmospheric Pressure Plasma, Tooth Bleaching, CIELAB Color Space, Dentistry

Sözel Bildiri

**THE INHIBITORY EFFICACY OF CULTURE FILTRATES OF SOME
ANTAGONIST FUNGI AGAINST *Meloidogyne incognita*****Fatma Gül GÖZE ÖZDEMİR *, Ş. Evrim ARICI **, Erman ÖZER *****

* Isparta University of Applied Sciences, Faculty of Agriculture, Department of Plant Protection, 32200, Isparta, TURKEY, fatmagoze@isparta.edu.tr

** Isparta University of Applied Sciences, Faculty of Agriculture, Department of Plant Protection, 32200, Isparta, TURKEY, evrimarici@isparta.edu.tr

*** Isparta University of Applied Sciences, Faculty of Agriculture, Department of Agricultural Biotechnology, 32200, Isparta, TURKEY, ermanozer@outlook.com

ABSTRACT

Background: Some antagonist fungi have inhibitory effect on the eggs, egg masses, larvae, cyst, females of plant parasitic nematodes. **Aim:** The inhibitory effects of culture filtrates (CF) of *Penicillium digitatum*, *Penicillium expansum*, *Aspergillus niger*, *Fusarium oxysporum* and *Trichoderma harzianum* on second juvenile larvae (J2) of *Meloidogyne incognita* and hatching from egg masses were investigated. **Methods:** Fungi CF were prepared according to Misiha et al. (2013) and the obtained CF were accepted at 100% concentration. Concentration of 25, 50, 75% were formed by diluting with sterile water. The experiment conducted according to randomized plots design method with three replicates in 6 cm petri dishes. Two milliliters of CF of each concentration was placed in each petri dish. Approximately 100 J2 and two egg masses were used and according to the experiment, transferred to petri dishes containing the CF concentration. In the hatching experiment, 7 days later alive hatched larvae were counted whereas dead J2 were counted after 72 hours in the mortality experiment. **Results:** At 100% of CF, the highest percentage of J2 death was found in *T. harzianum* (97.0%), while *P. digitatum* (80.0%), *P. expansum* (75.6%) and *A. niger* (85.3%) were included in the same statistical group. The least mortality rate of J2 was determined at 63.6% with *F. oxysporum* at 100%. The number of alive J2 hatched from the egg masses was found to be 207.3 J2 in *T. harzianum*, 286.0 J2 in *A. niger*, 368.0 J2 in *P. digitatum*, 586.0 J2 in *P. expansum* and 665.3 J2 in *F. oxysporum* at 100%. The lowest inhibitory effect was at 25%. As CF concentrations were diluted, the *M. incognita* J2 mortality decreased and the number of J2 hatched from egg masses increased. **Discussion and Conclusion:** The highest inhibitory effect on *M. incognita* were found *T. harzianum* and *A. niger* at 100% application.

Key Words: Antagonist, Biological Control, Culture Filtrate, Inhibitory Effect, *Meloidogyne incognita*

Sözel Bildiri

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜ'NDE OKUYAN ÖĞRENCİLERİN E-SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Özgül ÖZTÜRK*

**Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, ozgul.ozturk@acibadem.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Sağlık çalışanlarının sağlık hizmetleri sistemine katılımı öncesinde sağlıkla ilgili sorumluluk alma yeteneklerini değerlendirirken, sağlık okuryazarlığı seviyeleri ile birlikte son yıllarda özellikle sağlığa ilişkin temel başvuru kaynaklarından biri olarak görülebilen e-sağlık okuryazarlığının da belirlenmesi gerekmektedir. **Amaç:** Bu çalışma, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü'nde okuyan öğrencilerin e-sağlık okuryazarlığı düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. **Yöntem:** Çalışmamıza 2021-2022 yılında Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü'nde eğitim gören 66 kadın (%75.9) ve 21 erkek (%24.1) olmak üzere 87 öğrenci katıldı. Katılımcıların e-sağlık okuryazarlığı düzeyleri 8 sorudan oluşan E-Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği kullanılarak değerlendirilmiştir. Bu ölçekten alınabilecek minimum puan 8 ve maksimum puan 40'tır. **Bulgular:** Araştırmaya katılan öğrencilerin %63.2'si "internetten ne tür sağlık kaynaklarına ulaşacaklarını bildiklerini", % 67.8'i "internetteki yararlı kaynaklarını nereden bulacağını bildiğini", %71.3'ünün "internetteki yararlı sağlık kaynaklarını nasıl bulacağını bildiğini", %85'i "sağlığı ile ilgili sorularına cevap bulabilmek için interneti nasıl kullanacağını bildiğini", %81.6'sı "internetten kendisine yardımcı olması adına bulduğu sağlık bilgilerini nasıl kullanacağını bildiğini", %87.3'ünün "internetten bulduğu sağlık kaynaklarını değerlendirebilmek için yeterli beceriye sahip olduklarını", %81.6'sı "internetteki yüksek kalitedeki sağlık kaynaklarını düşük kalitedeki sağlık kaynaklarından ayırt edebilme becerisine sahip olduklarını" ve %77'si de "sağlığa ilişkin kararlar verirken internetten bilgi kullanımında kendine güvendiğini" ifade etmiştir. E-sağlık okuryazarlığı anketi ortalama skoru 31.42±4.65 (19-40 arasında) olarak bulunmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamızın sonucunda Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin e-sağlık okuryazarlığı düzeylerinin alınabilecek maksimum skor 40 olarak düşünüldüğünde orta ve yüksek olduğu görülmektedir. E-sağlık okuryazarlık düzeylerinin geliştirilebilmesi için, bilgisayar ve internet kullanım becerilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapılmasının, bilgisayar ve internet kullanım imkânlarına ulaşımın kolaylaştırılmasının ve kullanımının teşvik edilmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: E-Sağlık Okuryazarlığı, İnternet, Üniversite Öğrencisi

Sözel Bildiri

FİZİKSEL OLARAK AKTİF GENÇ YETİŞKİNLERDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI

Özlem FEYZİOĞLU*

**Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
İstanbul, Türkiye, ozlem.feyzioglu@acibadem.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Ülkemizde özellikle ileri yaşta kronik hastalığı olan bireylerin sağlık okuryazarlık düzeyinin düşük olması, endişe ve anksiyeteye neden olabilmektedir. Bununla birlikte, genç yaştaki fiziksel olarak aktif olan bireylerde sağlık okuryazarlığını etkileyen faktörler hakkında bir araştırmaya rastlanmamıştır. **Amaç:** Çalışmamızın amacı fiziksel olarak aktif genç erişkinlerde sağlık okuryazarlığı ile ilişkili faktörleri araştırmaktır. **Yöntem:** Çalışmamıza 18-22 yaşları arasında 67 birey katıldı. Bireylerin fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi ile belirlendi. Bu ankete göre fiziksel olarak inaktif bireyler dahil edilmedi. Bireylerin sağlık okuryazarlığı düzeyi, 25 sorudan oluşan Sağlık Okuryazarlığı (SOY) Anketi ile değerlendirildi. Anksiyete ve depresyon düzeyi Hastane Anksiyete ve Depresyon Skalası (HADS) ile belirlendi. Bireyde veya ailede kronik hastalık varlığı sorgulandı. Genel sağlık durumunun 0-10 arasında derecelendirilmesi istendi. Sağlık okuryazarlığı düzeyi ile depresyon ve anksiyete durumu arasındaki ilişki Spearman korelasyon testi ve lineer regresyon analizi ile değerlendirildi. **Bulgular:** Fiziksel olarak orta ve yüksek düzeyde aktif olan 67 katılımcı (47 kadın, %70.1) çalışmaya dahil edildi. Katılımcıların SOY ölçeği toplam skoru ile HADS-Anksiyete skoru arasında düşük ve HADS-depresyon skoru arasında orta düzeyde negatif korelasyon tespit edildi ($p<0.001$). Kişide veya ailede kronik hastalık varlığı ve genel sağlık durumu SOY anketi skoru ile ilişkili bulunmamıştır ($p>0.05$). Lineer regresyon analizi sonucuna göre, HADS depresyon skorundaki 1.5 birimlik azalma, SOY toplam skoru üzerinde 1 birimlik artış ile sonuçlanmaktadır ($p=0.004$). **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamızın sonuçları doğrultusunda, fiziksel olarak aktif genç yetişkinlerde sağlık okuryazarlığının geliştirilmesi için bireylerin anksiyete ve depresyon düzeylerinin belirlenmesi ve gerekiyorsa iyileştirilmesi önerilebilir. Sağlık okuryazarlığı düzeyinin geliştirilmesi özellikle kronik hastalığa sahip genç erişkinlerin ileriki yaşlarında hastalıkları ile daha kolay başa çıkabilmelerini sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Okuryazarlığı, Fiziksel Aktivite, Anksiyete, Depresyon, Kronik Hastalık

*Sözel Bildiri***MULTİPL SKLEROZ TANILI BİREYLERDE SOSYAL KATILIM DÜZEYİNİ
DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ****Betül SÖYLEMEZ¹, Nilüfer ÇETİŞLİ-KORKMAZ²**

1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Burdur, Türkiye, bsoylemez@mehmetakif.edu.tr
2 Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye, nkorkmaz@pau.edu.tr

ÖZET

Multipl Skleroz (MS), merkezi sinir sisteminin demiyelinizasyon ve akson hasarı ile karakterize kronik otoimmün bir hastalıdır. Genellikle 20 ile 40 yaş arasında teşhis edilmekte ve kadınlarda erkeklerden 2-3 kat daha fazla görülmektedir. MS'in etiyojisi tam olarak bilinmemekte ancak genetik, beslenme, enfeksiyöz ve çevresel faktörlerle ilişkili olduğu bildirilmektedir. MS'de lezyonlar serebral hemisferler, medulla spinalis, beyin sapı, serebellum ve optik sinir gibi alanları etkileyebilir. Lezyonların konumuna bağlı olarak değişmekle birlikte kas zayıflığı, tonus bozuklukları, denge ve yürüyüş problemleri, baş dönmesi, ataksi, duyu bozuklukları, yorgunluk ve bilişsel işlev bozuklukları en sık görülen semptomlar arasındadır. Tüm bu problemler bir araya geldiğinde MS, bireylerin yaşam kalitesini ve bağımsızlığını olumsuz yönde etkileyerek fonksiyonel işlev bozukluğuna ve aktivitelere sınırlı katılımlarına yol açar. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre katılım, "bir yaşam durumuna dahil olma", katılım kısıtlamaları ise "bir bireyin yaşam durumlarına katılımında yaşayabileceği sorunlar" olarak tanımlanmaktadır. MS tanılı bireyler sosyal katılım problemleri yaşamalarına rağmen fizyoterapi ve rehabilitasyon programlarında bu durum ihmal edilmekte, fonksiyonellik üzerinde pek fazla durulmayarak yalnızca semptomların tedavisine odaklanılmaktadır. Sosyal katılımı artırmaya yönelik uygulamaların öncesinde MS tanılı bireylerin sosyal katılım düzeylerinin belirlenmesi gerekmektedir. Sosyal katılım düzeyinin ölçümü için bir altın standart bulunmamaktadır. MS tanılı bireylerin sosyal katılım düzeyleri; Katılım ve Otonomi Etki Anketi, Toplumsal Bütünleşme Anketi, Frenchay Aktivite İndeksi, Topluluk Katılım Göstergeleri, Oxford Katılım ve Aktivite Anketi, Katılım Ölçeği, Baş Dönmesi Engellilik Envanteri, Hasta Tarafından Bildirilen Sonuç Ölçümü Bilgi Sistemi Yorgunluk ve Sosyal Rollere Katılım Yeteneği ve Aktivite Kartı Sıralaması gibi çeşitli yöntemler kullanılarak değerlendirilebilmektedir. Hangi yöntemin kullanılacağına değerlendirmenin amacı, bireylerin sosyo-kültürel düzeyleri, mental durumları, engellilik düzeyleri, ölçeğin geçerli ve güvenilir olması gibi faktörler göz önüne alınarak karar verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Multipl Skleroz, sosyal katılım, aktivite, fonksiyonellik, fizyoterapi ve rehabilitasyon.

Sözel Bildiri

KEÇİLERİN ÇEŞİTLİ ÖRNEKLERİNDEN *MYCOPLASMA AGALACTIAE*'NİN**TEŞHİSİ****Dilek ÖZTÜRK*, Sibel YAMAN****

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Burdur, TÜRKİYE,
dozturk@mehmetakif.edu.tr

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı, Burdur, TÜRKİYE,
syaman@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: Bulaşıcı agalaksiya koyun ve keçilerde mastitis, artrit, keratokonjiktivitis gibi semptomlarla seyreden bir hastalıktır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, pnömoni, mastitis ve artrit semptomları ile birlikte ölümler görülen bir keçi çiftliğinde *M. agalactiae*'nin varlığını bakteriyolojik yöntemlerle belirlemek ve hastalığın prevalansını ortaya koymaktır. **Metot:** Bu araştırma 2015 Ocak ve 2017 Ocak ayları arasında Isparta ilinde bir Saanen keçi çiftliğinde yapıldı. *M. agalactiae* hastalığı semptomları gösteren hayvanlardan süt ve eklem içeriği ile ölen hayvanların iç organlarından örnekler alındı ve Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Mikrobiyoloji Laboratuvarı'na getirildi. Örneklerden % 5 koyun kanı ilave edilmiş Kanlı agar, MacConkey agar ve Mycoplasma supplement ilave edilmiş Pleura Pneumonia Like Organisms (PPLO) agar'a ekimler yapıldı. Ayrıca keçi çiftliğinde yaşları 1-6 arasında değişen 813 keçiden kan örnekleri toplandı. Kan serumları *M. agalactia* varlığı yönünden ticari bir ELIZA kiti (IDEXX, France) ile kit prospektüsüne uygun olarak test edildi. Bu işlem 6 ayda bir tekrarlandı. **Bulgular:** PPLO besiyerinde, *Mycoplasma* spp. kolonileri tüm örneklerden saf olarak izole edildi. Serolojik muayene sonucunda ELIZA ile 83 (%10.2) hayvan pozitif, 9 (%1.1) hayvan şüpheli ve geri kalanı negatif olarak saptandı. *M. agalactiae* enfeksiyonunun seropozitifliğinin, yaşlara göre değerlendirildiğinde, %5.1 ile %28.7 arasında değiştiği, üç yaşındaki hayvanlarda oldukça yüksek olduğu belirlendi. Pozitif hayvanlar kesime gönderilirken, şüpheli olarak saptanan keçiler ayrı bir bölme alını ve bir ay sonra tekrar kan alınarak ELIZA ile test edildi. Bu hayvanların da pozitif olduğu saptandı ve hayvanlar kesime gönderildi. **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışma ile *M. agalactiae*'nin keçilerde pnömoni, mastitis, artrit gibi semptomlar ile ölümlere yol açabileceği, iç organlar, süt ve eklem içeriğinden etkenlerin izole edilebileceği, seroprevalansın üç yaş ve üzerindeki keçilerde oldukça yüksek olduğu, semptom göstermeyen hayvanlarda ELIZA pozitif hayvanların tespit edilebileceği, sürülerden hastalığın eradikasyonunda ELIZA testinin kullanılabilirliği kanaatine varıldı.

Anahtar Kelimeler: Keçi, ELİZA, *Mycoplasma agalactiae*.

*Sözel Bildiri***HASTANEMİZE BAŞVURAN AKUT BRONŞİOLİTLİ ÇOCUK OLGULARIN
SERUM MAGNEZYUM DÜZEYLERİ****Erhan Berk***Malatya Turgut Özal Üniversitesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye***ÖZET**

Giriş: Küçük çocuklarda gelişen, mevsimsel özelliği olan, genellikle viral mikroorganizmaların sebep olduğu ve bronşiollelerin inflamatuvar obstrüksiyonu ile karakterize akut alt solunum yolu hastalığı akut bronşiolit olarak adlandırılır. Çocuklarda takipne, hışıltı ve solunum sıkıntısı ile karakterizedir. Etiyolojide en sık neden viral enfeksiyonlardır. Bronşioliti olan çocukların tedavisinde, sağlıklı olan çocuklar genellikle hastalığı evde atlatmakta ve spesifik tedaviye gereksinim duymamaktadır. Magnezyum sülfatın akut bronşiolit tedavisinde kullanımı ile ilgili veri kısıtlıdır. Özellikle akut astım ataklarında bronkodilatatör tedaviye yanıt vermeyen iki yaş ve üzeri olgularda nebulize magnezyum sülfat verilebilir. **Amaç:** Çocuklarda bronşiolit etyolojisinde serum magnezyum seviyelerinin herhangi bir etkisi olup olmadığının araştırılması çalışmamızda amaçlanmıştır. **Yöntem:** Malatya Yeşilyurt Hasan Çalık Devlet Hastanesi acil servisi ve pediatri polikliniğine 01 Ekim- 31 Aralık tarihleri arasında başvuran akut bronşiolit tanısı pediatri uzmanı tarafından konulan 153 çocuk olgu çalışmaya dahil edildi. Kişisel veriler kullanılmadan demografik veriler, özgeçmiş, soy geçmişi, fizik muayene bulguları, görüntüleme ve laboratuvar verileri kayıt altına alındı. Araştırmada istatistiksel analizler için SPSS for Windows Version 25 paket programı kullanıldı. Veriler SPSS programına yüklendi. Sonuçlar %95'lik güven aralığında, anlamlılık $p<0,05$ düzeyinde değerlendirildi. **Bulgular:** 153 olgu çalışmaya dahil edildi. Bu olguların hafif hastalığı olan 61 olgu orta derece hastalığı olan 56 olgu ve ağır hastalık tanısı konulan vaka sayısı 36 idi. Uzman hekim tarafından tanısı konulmayan veya veri eksikliği olanlar çalışma dışı bırakıldı. Çalışmaya dahil edilen 153 vakanın 81(%52,9)'i erkek idi. Yaş aralığı 3-38, ay ve ortalaması $21,36\pm 9,07$ idi. Bronşiolit tanısı konulan ve tedavi edilen hastaların sınıflandırılmasında yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu ($p>0,05$). 42 hasta yatırılarak tedavi edildi(%27,4). Sadece 3 hastada kronik hastalık öyküsü vardı. Prematüre doğum öyküsü olan vaka sayısı 17(%11,1) idi. Yatan ve ayaktan hasta magnezyum düzeyleri karşılaştırıldığında, bronşiolit dereceleri ile serum magnezyum düzeyleri karşılaştırıldığında ve doğum zamanı ile serum magnezyum düzeyleri karşılaştırıldığında olgular arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilemedi($p>0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Sonuç olarak çalışmamızda bronşiolit derecesi, çocuğun yaşı ve doğum zamanı ile serum magnezyum düzeyleri arasında bir ilişki tespit edemedik. Bu bulgular ile bronşiolit patogenezinde magnezyumun etkisinin olmadığı düşünülebilir ama bu konuda ileri araştırmalar yapılmasının faydalı olacağını düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Bronşiolit, Magnezyum

*Sözel Bildiri***KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLARDA TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TIP
UYGULAMALARI****Ali Gubuz*, Canan Demir Barutcu****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler (Disiplinler arası) Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, aligubuz007@gmail.com*

*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, cdemir@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Kardiyovasküler hastalıklar (KVH) gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde en önemli mortalite ve morbidite nedenlerinden biridir. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2018 yılında yayınladığı rapora göre; tüm dünyada 17,3 milyon insan kardiyovasküler hastalıklara bağlı yaşamını yitirmiştir. 2030 yılında kardiyovasküler hastalıklara bağlı ölümlerin 23 milyon insana ulaşabileceği öngörülmektedir. Dünya Sağlık Örgütü tamamlayıcı ve alternatif tıbbi; “fiziksel ve ruhsal hastalıklardan korunma, bunlara tanı koyma, iyileştirme veya tedavi etmenin yanında sağlığın iyi sürdürülmesinde de kullanılan, farklı kültürlerle özgü teori, inanç ve tecrübelerle dayalı-izahı yapılabilen veya yapılamayan bilgi, beceri ve uygulamalar bütünü” şeklinde tanımlamıştır. Tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemlerinin ortaya çıkmasında toplum içerisinde yer alan örf ve adetlerin etkisi bulunmaktadır. Tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemleri üç kategoriden meydana gelmektedir. Bunlar; doğal ürünler, beden ve zihin uygulamaları ve diğer tamamlayıcı sağlık yaklaşımlarıdır. Kardiyovasküler hastalıkların tedavisinde ise; akupunktur, ayurveda, naturopati, homeopati, sarımsak, alıç, policosanol, refleksoloji ve ginseng gibi birden fazla tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemleri kullanılmaktadır. Kardiyovasküler hastalığı bulunan kişilere uygulanan tamamlayıcı ve alternatif tıp yöntemlerinin hastalarda; kolesterolü ve tansiyonu düşürdüğü, diüretik etki yaratarak vücuttaki ödemi azalttığı, bağışıklık sistemini güçlendirdiği, anksiyete ve uykusuzluk problemlerini azalttığı ve kardiyovasküler hastalıkların bireylerde oluşturduğu semptomların azalmasına pozitif yönde katkı sağladığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kardiyovasküler Hastalıklar, Tamamlayıcı ve Alternatif Tıp, Tedavi

*Sözel Bildiri***PRETERM VE TERM BEBEK ANNELERİNDE MATERNAL BAĞLANMA VE
DOĞUM SONRASI DEPRESYON****Gözde Ustamehmetoğlu*, Sevil Yılmaz****** Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İstanbul, Türkiye, cecikedi@gmail.com**** İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye, sevil.yilmaz@yahoo.com***ÖZET**

Arkaplan: Doğum sonrası depresyonun ve anneden ayrı kalma durumunun maternal bağlanmayı etkilediği çeşitli çalışmalarda gösterilmiştir. Güvenli bağlanma ve doğum sonrası depresyon açısından risk oluşturan faktörlerin belirlenmesi erken müdahale ve önleme çalışmalarında sağlık çalışanlarına bir veri oluşturacaktır. **Amaç:** Bu araştırma, yenidoğan yoğun bakım ünitesinde yatan preterm ve hastane yatış öyküsü olmayan term bebek annelerinde maternal bağlanma ile doğum sonrası depresyon açısından karşılaştırılması ve maternal bağlanma ile doğum sonrası depresyon arasında ilişkiyi incelemek amacıyla yapıldı. **Yöntem:** Araştırmanın verileri, Mart 2020-Nisan 2021 tarihleri arasında İstanbul’da bir eğitim araştırma hastanesinin yenidoğan yoğun bakım ünitesinde preterm bebeği yatmakta olan anneler (n=123) ile yatış öyküsü bulunmayan aile sağlığı merkezlerinde takipli sağlıklı term bebek annelerinden (n=123) toplandı. Veriler Bilgi Formu, Maternal Bağlanma Ölçeği (MBÖ) ve Edinburgh Doğum Sonrası Depresyon Ölçeği (EDSDÖ) kullanılarak online ve yüzyüze görüşmeler yoluyla toplandı. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H testi, Pearson- χ^2 , Spearman korelasyon analizi ve ikili düzeltmelerde Bonferroni düzeltmesi kullanıldı. **Bulgular:** Term gruptaki annelerin yaş ortalamasının 29,93±5,08, preterm gruptaki annelerin yaş ortalamasının ise 29,68±6,27 olduğu bulundu. Term bebek annelerinin MBÖ puan ortalaması 99,45±4,85, preterm bebek annelerinin ise 98,23±8,65 olup, aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı saptandı (p>0,05). Term bebek annelerinin EDSDÖ toplam puan ortalaması 7,01±5,04, preterm bebek annelerinin ise 8,24±6,10 olup aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı (p>0,05). Preterm bebek annelerinde maternal bağlanma ile doğum sonrası depresyon arasında anlamlı bir ilişki saptanmazken (p>0,05), term bebek annelerinde negatif yönde, zayıf derecede anlamlı bir ilişki bulundu (r=-0,228; p=0,011). **Tartışma ve Sonuç:** Term ve preterm bebek anneleri arasında maternal bağlanma ve doğum sonrası depresyon açısından anlamlı bir fark olmadığı; preterm annelerinde doğum sonrası depresyon ve maternal bağlanma arasında ilişki bulunmazken, term bebek annelerinde çok zayıf bir ilişki olduğu saptandı. Bu anlamda doğum sonrası depresyon açısından anne adaylarının takip edilmesi ve uygun girişimlerle desteklenmesi önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Doğum sonrası depresyon, maternal bağlanma, premature, psikiyatri hemşireliği – *Bu çalışma yüksek lisans tez çalışmasıdır.*

*Sözel Bildiri***KLİNİK NÖROBİLİŞSEL FONKSİYONEL PERFORMANS TESTLERİ****Ebru Tekin*, Fatma Ünver****

**Balıkesir Üniversitesi, Bigadiç Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Balıkesir, Türkiye, ebrutekin123@gmail.com*

***Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Denizli, Türkiye, funver@pau.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Klinikte fonksiyonel performans testleri(FPT) (örneğin, atlama, denge vb.), genellikle fizyoterapistler ve spor bilimciler tarafından bir sporcunun performansını, yaralanma risk profilini, yaralanma sonrası durumunu, rehabilitasyon sürecini veya spora geri dönmeye hazır olup olmadığını belirlemek için kullanılır. Bu testler sadece fiziksel performansı ölçmeye yöneliktir. Oysaki sportif beceri sadece fiziksel performanstan etkilenmez çevresel uyaranlara verilen uygun cevap ve nörobilişsel yetenekten etkilenir. Bu sebeple fonksiyonel performans testlerine nörobilişsel yeteneği de ölçen parametreler eklenerek yeni testler geliştirilmektedir. Bu testler nörobilişsel fonksiyonel performans testleri olarak adlandırılır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı klinik nörobilişsel fonksiyonel performans testlerinden bahsetmektir. **Yöntem:** Son 3 yıl içinde pubmed de taranan dergilerde yayınlanmış 3 makaleden derlenerek oluşturulmuştur. Tüm yayınlar çalışma yöntemleri ve bulguları açısından sistematize edilerek incelenmiştir. **Bulgular:** Nörobilişsel fonksiyonel performans testleri görsel uyaranların eklendiği reaksiyon zamanını ölçen Fitlight-training system kullanılarak zenginleştirilmiş testlerdir. FitLight Trainer (Fitlight Corp. USA), bir kontrol tableti ve LED ışıklarla donatılmış 8 dairesel kablosuz sensörden oluşan bir motor-bilişsel eğitim sistemidir. Tablete maksimum 50 m mesafede, sensörler (çap: 10 cm) planlanan müdahale veya testin tasarımına göre zemine serbestçe yerleştirilebilir veya koni veya duvar gibi nesnelere takılabilir. Sistemin kullanımı, sensörler tarafından gösterilen ışıkların (sarı, yeşil, kırmızı, lacivert, açık mavi, menekşe) devre dışı bırakılmasına dayanır ve bu, yakınlık (sensörün üzerinde kaydırma) veya ellerin veya ayakların doğrudan teması ile sağlanır. Belirli bir testi uyarlamak için çok sayıda değişken (ör. sensör sırası, ışık rengi/tipi, sinyal zaman aşımı ve gecikme veya sesi) değiştirilebilir. Nörobilişsel sıçrama testleri, reaktif denge testi ve motor kognitif testler sensörler kullanılarak tasarlanmış testlerdir. Bu şekilde çevre algısı ve karar vermeyi birleştiren nörobilişsel fonksiyonel performans testleri geliştirilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Bu testler, farklı belirsizlikler içerir ve sporcunun karar verme, denge ve görsel-motor reaksiyon süresi ile ilgili bileşenlerin kapasitesini test eder. Fakat hala gerçek bir spor ortamı sağlanabilmiş değildir. Farklı uyaranlar eklenerek testler zenginleştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sporcu, Fonksiyonel Performans Test, Nörobilişsel

*Sözel Bildiri***NORMAL İŞİTMEYE SAHİP SUBJEKTİF TİNNİTUSLU YETİŞKİNLERDE
SANTRAL İŞİTSEL İŞLEMLEME BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ**
**Sebahat KOC¹, Yusuf Kemal KEMALOĞLU², Gurbet İpek KAMIŞLI³, Işık Sibel
KÜÇÜKÜNAL⁴**

1. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Odyoloji Konuşma ve Ses Bozuklukları Programı, Ankara, Türkiye, sebahatkoc93@gmail.com
2. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Ana Bilim Dalı, Ankara, Türkiye, yusufk@gazi.edu.tr
3. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Odyoloji Bölümü, Ankara, Türkiye, gurbetipek@gazi.edu.tr
4. Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Dil ve Konuşma Terapisi Bölümü, Ankara, Türkiye, ksibel@gazi.edu.tr

ÖZET

Giriş: Tinnitus, fantom gürültü olarak da tanımlanan, ses üreten bir kaynak olmaksızın gürültünün algılanmasıdır. Santral işitsel işleme (Sİİ); ses lokalizasyonu ve lateralizasyonu, işitsel ayırt etme, işitsel paternleri tanıma, bir başka uyaran varlığında işitsel performans ve bozulmuş akustik uyaran varlığında işitsel performans özelliklerini içerir. **Amaç:** Kulak çınlaması, işitsel yolun birçok seviyesinde işitsel işlemeyi bozabilir ve işitsel işlevi olumsuz etkileyebilir. Amacımız tinnitüsü olan ve olmayan normal işiten bireylerin işitsel işleme becerilerinden olan zamansal işleme yeteneklerini değerlendirmektir. **Yöntem:** Kronik subjektif kulak çınlaması olan 40 birey çalışma grubuna, kulak çınlaması olmayan 40 birey kontrol grubuna alınarak 18-45 yaş arası normal işitmesi olan yetişkinler dahil edilmiştir. Temel odyolojik değerlendirme, bilişsel değerlendirme, Tinnitus Engellilik Anketi (TEA) ve tinnitusun psikoakustik ölçümleri yapılmıştır. İşitsel işlemeyi değerlendirmek için frekans patern testi (FPT) ve süre patern testi (SPT) yapılmıştır. İstatistiksel analizler için SPSS Windows version 23.0 paket programı kullanılmış ve $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edilmiştir. **Bulgular:** Kontrol grubunda her iki kulakta FPT ve SPT skorları, çalışma grubuna kıyaslı anlamlı düzeyde yüksek değerlerde olduğu bulunmuştur ($p=0,001$). Tinnitus süresi ile FPT ve SPT skorları arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişkiye rastlanmamıştır ($p > 0,05$). TEA ile FPT ve SPT skorları arasında negatif yönde çok güçlü düzeyde anlamlı korelasyonlar saptanmıştır ($p=0,001$). **Sonuç:** Normal işiten hastalarda, kulak çınlaması varlığı işitsel işleme güçlükleri ile birlikte olabilir. Tinnituslu bireylerin değerlendirilmesinde Sİİ testlerinin kullanılması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Tinnitus, Zamansal İşleme, Santral İşitsel İşleme, Normal İşitme

*Sözel Bildiri***KOAH'LI BİREYLERDE DİYAFRAM KALINLIĞININ SOLUNUM KAS KUVVETİ
VE ENDURANSI İLE İLİŞKİSİ****Ceyhun TOPCUOĞLU*, Eylem TÜTÜN YÜMİN**, Mustafa HİZAL***, Suat
KONUK******

* Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Tunceli, Türkiye,
ceyhuntopcuoglu1@gmail.com

** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Bolu,
Türkiye, eylemtutun78@hotmail.com

*** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Radyoloji ABD, Bolu, Türkiye,
hizal.mustafa@gmail.com

**** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları ABD, Bolu, Türkiye,
suatkonukk@windowslive.com

ÖZET

Giriş: KOAH'lı bireylerde solunum kas kuvveti ve enduransı azalması ile karakterize solunum kas disfonksiyonu yaygındır. **Amaç:** Bu çalışma KOAH'lı bireylerde diyafram kalınlığı ile solunum kas kuvveti ve enduransı arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapıldı. **Yöntem:** Enine-kesitsel gözlemsel çalışma tasarımı kullanıldı. Çalışmaya Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı tarafından takip edilen 30 KOAH'lı birey çalışmaya dahil edildi. Solunum fonksiyonları solunum fonksiyon testi, solunum kas kuvveti ağız basınç ölçüm cihazı, solunum kas enduransı artan eşik yükü endurans testi, diyafram kalınlığı ultrason ile değerlendirildi. **Bulgular:** Sol Total Akciğer Kapasitesi (TLC) diyafram kalınlığı Maksimal İnspiratuar Basınç (MİP) ($r=0,890$), MİP % ($r=0,787$) ve solunum kas enduransı skoru ($r=0,779$) ile kuvvetli; Maksimal Ekspiratuar Basınç (MEP) ($r=0,541$) ve MEP % ($r=0,424$) ile orta düzeyde anlamlı pozitif ilişkiliydi ($p<0,05$). Sol Fonksiyonel Rezidüel Kapasite (FRC) diyafram kalınlığı MİP ($r=0,887$), MİP % ($r=0,788$) ve solunum kas enduransı skoru ($r=0,793$) ile kuvvetli; MEP ($r=0,526$) ve MEP % ($r=0,416$) ile orta düzeyde anlamlı pozitif ilişkiliydi ($p<0,05$). Sağ TLC diyafram kalınlığı MİP ($r=0,873$), MİP % ($r=0,768$) ve solunum kas enduransı skoru ($r=0,787$) ile kuvvetli; MEP ($r=0,521$) ve MEP % ($r=0,412$) ile orta düzeyde anlamlı pozitif ilişkiliydi ($p<0,05$). Sağ FRC diyafram kalınlığı MİP ($r=0,897$), MİP % ($r=0,800$) ve solunum kas enduransı skoru ($r=0,799$) ile kuvvetli; MEP ($r=0,542$) ve MEP % ($r=0,432$) ile orta düzeyde anlamlı pozitif ilişkiliydi ($p<0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Klinik durumu öngörülemeyen KOAH'lı bireylerde solunum kas kuvveti ve enduransı ile birlikte diyafram kalınlığının da değerlendirilmesinin ek katkılar sağlayacağı düşünüldü.

Anahtar Sözcükler: diyafram kalınlığı, diyafram mobilitesi, KOAH, solunum kas kuvveti, solunum kas enduransı

*Sözel Bildiri***FARKLI ŞİDDETLİ KOAH'LI VE SAĞLIKLI BİREYLERDE DİYAFRAM
KALINLIĞI, MOBİLİTESİ VE KALINLAŞMA FRAKSİYONUNUN İNCELENMESİ****Ceyhun TOPCUOĞLU*, Eylem TÜTÜN YÜMİN**, Mustafa HİZAL***, Suat****KONUK******

* *Munzur Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Tunceli, Türkiye, ceyhuntoptuoglu1@gmail.com*

** *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Bolu, Türkiye, eylemtutun78@hotmail.com*

*** *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Radyoloji ABD, Bolu, Türkiye, hizal.mustafa@gmail.com*

**** *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Göğüs Hastalıkları ABD, Bolu, Türkiye, suatkonukk@windowslive.com*

ÖZET

Giriş: Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı (KOAH)'da başta hiperinflasyon nedeniyle meydana gelen mekanik değişiklikler olmak üzere solunum kas disfonksiyonuna yol açan etyolojik faktörlere bağlı olarak diyafram kalınlığı ve mobilitesi azalmaktadır. **Amaç:** Bu çalışma sağlıklı ve farklı şiddetli KOAH'lı bireylerde diyafram kalınlığı ve mobilitesinin karşılaştırılması amacıyla yapıldı. **Yöntem:** Enine-kesitsel gözlemsel çalışma tasarımı kullanıldı. Çalışmaya Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı tarafından takip edilen 30 KOAH'lı ve 29 sağlıklı olmak üzere toplam 59 erkek birey çalışmaya dahil edildi. Solunum fonksiyonları solunum fonksiyon testi, diyafram kalınlığı ve mobilitesi ultrason cihazı ile değerlendirildi. **Bulgular:** Sol ve sağ Total Akciğer Kapasitesi (TLC) diyafram kalınlığı, diyafram kalınlığı değişimi, diyafram kalınlaşma fraksiyonu %, diyafram kalınlaşma oranı ve mobilite hafif, orta ve ağır şiddetli KOAH'lı bireylerde sağlıklılara göre anlamlı olarak düşüktü ($p<0,05$). Sağ TLC, sol ve sağ Fonksiyonel Rezidüel Kapasite (FRC) diyafram kalınlığında hafif ile orta, orta ile ağır ve hafif ile ağır şiddetli KOAH'lı bireyler arasında anlamlı farklılık vardı ($p<0,05$). Bununla birlikte; sol ve sağ FRC diyafram kalınlığında sağlıklı bireyler ile orta ve şiddetli KOAH'lı bireyler arasında anlamlı farklılık vardı ($p<0,05$). Sağ diyafram kalınlaşma fraksiyonu % ve diyafram kalınlaşma oranında hafif ile ağır şiddetli KOAH'lı bireyler arasında anlamlı farklılık vardı ($p<0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** KOAH'lı bireylerde hastalık şiddetinin artmasıyla diyafram kalınlığı ve mobilitesi azalmaktadır. Bu nedenle; diyafram ultrason parametrelerinin de değerlendirilmesiyle KOAH'lı bireylerde hastalık şiddeti hakkında ek bilgiler sağlanabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: diyafram kalınlığı, diyafram mobilitesi, diyafram kalınlaşma fraksiyonu, KOAH, solunum fonksiyon testi

*Sözel Bildiri***SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA KAPSAMINDA AFET EKONOMİSİNİN YERİ****SONIA RAHIMI***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım Ve Afet Yönetimi
Soniya.rahimoglu932@gmail.com*

ÖZET

Sürdürülebilir kalkınma kavramı ekonomik, sosyal ve çevresel boyutlarıyla geniş ve kapsamlı olduğundan bu boyutlarda gerçekleşen değişimlerin etkileri de çok yönlü olmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma anlayışı, ülkelerin ekonomik ve sosyal gelişme hedeflerinde ortak paydayı "sürdürülebilirlik" olarak belirlemektedir. Doğal afetler kısa dönemde istihdam, büyüme ve enflasyon üzerinde negatif ekonomik etkilere neden olmaktadır. Doğal afetler ayrıca, mülkiyetin, kalkınmanın ve büyümenin azalması gibi negatif uzun dönemli etkilere de sahip olmaktadır. Doğal afetler ülkelerin kalkınma programlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Ülkeler afet nedeniyle kalkınma programlarını değiştirmekte ya da ertelemektedir. Bu durumda, uzun dönemde ekonomik büyümenin ve refah seviyesinin yükseltilmesi, ekosistemler ile uyumlu olarak bireylerin ve toplumların yaşam kalitesinin artırılması olarak tanımlanan sürdürülebilir kalkınmayı tehlikeye sokmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmayı engelleyen en önemli etkenlerden biriside doğal afetlerdir. Doğal afetlerin önlenmesi ve zararlarının azaltılması konusuna ülkelerin önem ve öncelik vermesi gerektiği bu bölümde öncelikle afet ekonomisi kavramı tanımlanarak doğal afetler başlığı altında jeolojik ve meteorolojik afetlerin, insan kaynaklı (beşeri) afetler başlığı altında ise savaş ve terör gibi afetlerin ekonomisi incelenecektir. Bölümün son kısmında ise afetlerin ekonomik etkileri genel olarak incelenmeye çalışılacaktır. Dünyada ve ülkemizde son yıllarda meydana gelen afetlerden dolayı kayıp ve hasar sürekli artmakta ve bu da milyonlarca insanın yaşamını olumsuz etkilemektedir. Özellikle ülkemizde önceki yıllarda yaşanan afetler öncesi yeterli hazırlığın yapılamamasından dolayı afet sonrası yapılan kriz yönetimi sırasında önemli sorunlarla karşılaşmaktadır.

Anahtar sözcükler: Sürdürülebilir kalkınma, Afet ekonomisi, Kriz yönetimi

*Sözel Bildiri***DISTRUBITION OF THE FURCATION DEFECTS ON HUMAN SKULLS****Ahmet Mert Nalbantoğlu*, Şule Bulut***

* *Antalya Bilim University, School of Dentistry, Department of Periodontology, Antalya, Turkey,
mert.nalbantoglu@antalya.edu.tr*

sule.bulut@antalya.edu.tr

ABSTRACT

Background: Furcation involvement in periodontitis of multi-rooted teeth is one of the most common clinical conditions and may result in tooth loss. **Aim:** To investigate the distribution, vertical and horizontal degree of furcation defects using human skulls. **Methods:** For the study, 18 dentate dry mandibles were used, and 60 molars (27 first, 33 second molars) were examined. Vertical and horizontal defects were degreed according to Tarnov's and Hamp et al.'s classifications, respectively. In vertical classification, we used only the classes regarding the bone tissue with excluding the classes including attachment and gingival tissues. Subclass A was 0-3 mm of loss, subclass B 4-6 mm, subclass C >7 mm. In horizontal classification, degrees based on the movement of the periodontal probe, the degree I was <3 mm loss, degree II was >3 mm, but not proceed the total thickness of furcation, degree III through-and-through destruction. Furcation defects in the first and second molars were recorded. Chi-square test was performed. **Results:** The rate of degree I in the second molar was significantly higher compared to the second molar ($p=0.04$). There was no statistically significant difference in degree II and degree III ($p>0.05$). In the vertical classification, no difference was found between the first and second molars in subclass A, B, and C ($p>0.05$). In horizontal defects, for the first molar, the rates of degrees I, II, and III were 29.68%, 44.4%, 25.92%, respectively. For the second molar were 54.54%, 36.36%, and 9.1%. In vertical defects, for the first molar, the rates of subclass A, B, and C were 44.44%, 37.05%, 18.51%, respectively. For the second molar, these were 48.48%, 42.5%, and 9.09%. **Discussion and Conclusion:** Grade I horizontal defect was more common in the second molar. A comprehensive understanding of furcation defects can be enhanced the long-term prognosis of a tooth with a periodontal defect.

Key words: Anatomy, Furcation Defect, Mandible, Molar, Periodontics

*Sözel Bildiri***VESTİBÜLER MİGREN TANILI HASTADA VESTİBÜLER REHABİLİTASYONUN
ETKİNLİĞİ - VAKA SUNUMU****Pakize Nurgül ŞEN¹, Oğuzhan Bahadır DEMİR²**

*1 Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sakarya, Türkiye,
pakizesen@subu.edu.tr*

*2 Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sakarya, Türkiye,
oguzhandemir@subu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Vestibüler migren; vertigo, baş ağrısı, dizziness ve baş dönmesinin birlikte görüldüğü klinik bir tablo olmakla birlikte, ayırt edici testler ve iyi bir hikâye alımı yapılmazsa, migren ve meniere gibi hastalıklarla karıştırılabilmektedir. Tablonun tedavisinde ise antiemetik ve antivertiginöz ilaçlar, profilaktik olarak stres, kafein, yorgunluk gibi tetikleyicilerden kaçınmak ve vestibüler rehabilitasyon önerilmektedir. **Amaç:** Çalışmanın amacı vestibüler migren tanılı hastada, vestibüler rehabilitasyonun denge üzerine olan etkinliğini göstermektir. **Yöntem:** Çalışmaya 5 yıl önce ayda üç kez migren atağı geçiren ve migren tanısı alan, sonrasında 3 yıl hiç atak geçirmeyip, son iki yıldır baş dönmesi, baş ağrısı ve sersemliği olan, aynı zamanda fotofobi ve fonofobi olan 33 yaşında kadın hasta alınmıştır. Kliniğe başvuran hastanın tanısını koymak için postürografi testi ile birlikte komple vestibüler testler yapılmıştır. Vestibüler migren tanısı konulan hasta 5 hafta, haftada 3 gün, 50 dk. vestibüler rehabilitasyon almıştır. **Bulgular:** Tedavi öncesi hastanın Synapsis Posturographic System testindeki somatosensoryel denge skoru 33, global denge skoru ise 42 iken tedavi sonunda, somatosensoryel skoru 99, global skoru ise 76 bulunmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Kliniğe ilk başvurduğunda; denge bozukluğu, baş dönmesi, ışığa ve sese hassasiyet, taşıt tutması ve alışveriş merkezlerine gidememe şikâyetleri bulunan hastanın, tedavi sonunda dengesinin tamamen düzeldiği postürografi testi ile gösterilmiş, ayrıca hastanın taşıt tutması, ışığa ve sese hassasiyet şikâyeti geçmiş olup, hasta alışveriş merkezlerine rahatlıkla gidebildiğini belirtmiştir. Bu çalışma ile baş ağrısı ve baş dönmesi olan hastaların tam tanısının konulabilmesi için komple vestibüler testlerin yapılmasının; denge bozukluklarının, baş dönmelerinin, ışık ve sese olan hassasiyetlerinin azalması için ise vestibüler rehabilitasyonun önemi gösterilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Vestibüler migren, Vestibüler rehabilitasyon, Denge

*Sözel Bildiri***ARALIKLI ORUÇ VE SAĞLIK ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ****Rukiye Arslan***

**İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Beslenme ve Diyetetik Programı, İstanbul, Türkiye, rrukiyearslan@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Beslenme insanın en temel fizyolojik gereksinimidir. Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede, kişiler ihtiyaçları olan günlük enerji miktarını karşılamak için alışlagelmiş üç ana öğün, gerekirse de ara öğünlerden oluşan beslenme ilkesini benimsemektedir. Gün içinde alınan fazla enerji ve buna eşlik eden fiziksel aktivite azlığı birçok kronik hastalığa zemin hazırlamaktadır. Tüm bu kronik hastalıkları önlemek ve tedavi etmek için birçok farklı beslenme modelleri araştırılmıştır. Aralıklı oruç diyet modeli de bunlardan biridir. Aralıklı oruç, Amerika Birleşik Devletleri'nde morbidite ve mortaliteye neden olan kronik hastalıkları önlemeye yönelik, Avrupa ülkelerinde ise genel sağlığın iyileştirilmesi için yapılan bir uygulama olarak bilimsel topluluk arasında kabul görmektedir. **Amaç:** Bu derleme, aralıklı oruç diyetinin tüm varyasyonlarının bulaşıcı olmayan çeşitli kronik hastalıkların önlenmesi veya tedavisinde etkinliği olup olmadığını araştırmak üzere hazırlanmıştır. **Gereç- Yöntem:** Çalışma, “aralıklı oruç, zaman kısıtlı beslenme, kronik hastalıklar ” Türkçe anahtar kelimeleri ve “intermittent fasting, chronic diseases, time-restricted feeding” İngilizce anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan literatür taraması sonucunda oluşturulmuştur. **Bulgular:** Araştırma sonucunda aralıklı orucun birçok kronik hastalık üzerinde etkilerinin değişiklikler göstermektedir. Birçok kronik hastalığın önlenmesinde veya hastalık belirteçlerinde azalma amaçlanan bu yeni beslenme modelinin olumlu etkileri çalışmalar tarafından gösterilmiştir. Ayrıca herhangi bir kronik hastalığı olmayan bireylerde de kilo kaybı hedeflenerek uygulanan aralıklı oruç, bu alanda da olumlu sonuçlar göstermiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışma sonunda; kanser, obezite, diyabet ve tansiyon gibi kronik hastalıklar üzerinde yapılan araştırmalarda hastalık evresinde veya öncesinde aralıklı oruç uygulamalarının olumlu sonuçları olduğu görülmüştür. İncelenen araştırmalarda çoğunlukla olumlu sonuçlar elde edilmiş olsa da aralıklı orucun etki mekanizması ve çalışma grubunda yan etkiler görülüp görülmediğini, görüldü ise neler ve ne düzeylerde olduğunun açıklanmadığı belirtmektedir. Bu sebeple daha kapsamlı ve daha fazla katılımcının olduğu çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aralıklı oruç, Zaman kısıtlı beslenme, Kronik hastalıklar

*Sözel Bildiri***AN ANALYSIS ON THE RECENT REPORTS RELATED TO THE SIRTUINS AND
CANCER IN FIELDS OF MEDICINE****Canan Gulmez 1***

**Department of Pharmacy and Pharmaceutical Services, Tuzluca Vocational School, Iğdır University, 76000
Iğdir, Turkey, canan_glm@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Sirtuins are a member of nicotinamide adenine dinucleotide-dependent enzymes which are responsible for deacetylations of lysine residues on the proteins. The critical functions of sirtuins in health and diseases have been extensively reported. **Aim:** As the case of high/large number of data, the bibliometric-aided analysis is widely applied to reduce the dimensions, which subsequently provide core topics of a theme. The current study was hypothesized as that revealing the answers for the concerns given above would contribute to enhance our understanding, directing or design the new studies coupled with the novel findings. **Methods:** In this context, the Scopus databases was employed for identification of the relevant reports concerned with “*sirtuins* OR *sirtuin*”, which were given in the “article title, abstract, keywords”. Accordingly, 20,686 document results were recorded. But the retrieved documents were then restricted for reports that contain term “*cancer*”. In this regards, briefly, 2,916 document results were recorded after inserting the following criteria; (TITLE-ABS-KEY (*sirtuins* OR *sirtuin*)) AND (*cancer*) AND (LIMIT-TO (PUBYEAR , 2021) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2020) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2019) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2018) OR LIMIT-TO (PUBYEAR , 2017)) AND (LIMIT-TO (SUBJAREA , "MEDI")). Those documents were exported to the CSV form and subsequently used for further analysis using VOSviewer software. Along with the analysis, the main interests of the current were addressed on the following concerns; I) what were the research trends linked to *sirtuins* OR *sirtuin*” AND “*cancer*”, considering the number of reports, terms, keywords and spatial distribution in the last five years in the field of medicine. **Results:** Accordingly, considering the term analysis (53867), four major clusters corresponding to the 528 items were observed. The first cluster was comprised of terms, viz. *DNA repair*, *DNA methylation*, *epigenetic mechanisms*, *histone acetylation*, *mitochondrial dysfunction/dynamic/metabolism/respiration*, *immune response/cell/system*, and *mitochondrial sirtuin*. The second cluster included terms such as *endoplasmic reticulum stress*, *diabetes-related enzymes as well glucose levels*, *glutathione*, *hydrogen peroxide*, *huvec (s)*, and *blood-linked parameters*. The third cluster was mainly based

on *Sirt1* axis/ gene/expression/knockdown/ *Sirt4/5/6*, cancer types, proliferation, prognosis, biomarkers, therapy, treatments, and regulation/expression of related genes. The fourth cluster was concentrated with *fatty acid*, *fatty acid oxidation*, *fat diet*, *brown adipose tissue*, *hepatocyte*, *lipid metabolism*, and *non-alcoholic fatty liver diseases*. **Discussion and Conclusion:** Regarding keywords, of the 5989 keywords, 404 keywords meet the threshold to the set of minimum of occurrences (5). Accordingly, 12 clusters were noted corresponding to the 404 keywords. The most and core keywords were observed as “*sirtuins*, *sirt1*, *sirt2*, *sirt3*, *sirt6* apoptosis, *nf-kb*, *oxidative stress*, *aging*, *autophagy*, *mitochondria*, *cancer*, and *acetylation*. Concerned with the spatial distribution of the reports, out of the 120 countries, *China* (1324), *United States* (687), *Italy* (152), *South Korea* (138), *Germany* (130), *Japan* (127), *United Kingdom* (113), *India* (92), *Spain* (81), *Iran* (80), *France* (61), *Australia* (55), and *Turkey* (31) were of the most leading countries in disseminating the relevant reports.

Keywords: VOSviewer, bibliometric analysis, cancer, silent information regulator 2, ADP-ribosyltransferase activity

*Sözel Bildiri***ÖZEL GEREKSİNİMLİ BİREYLER İÇİN AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ****Zülal COŞKUN**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi
Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü
zulalcoskunn839@gmail.com*

ÖZET

Bir afet veya acil durum meydana geldiğinde o bölgedeki canlılar bu olaydan etkilenmektedir ve sarsıntı etkisiyle geri dönüşü olmayan büyük hasarlar ortaya çıkmaktadır. Afetlerden etkilenme düzeyi mağdur olan bireylerin farkındalık düzeyine, dirençliliğine ve dezavantajlılığına göre farklılık göstermektedir. Dezavantajlı gruplardan biri de özel gereksinimli bireylerdir. Bu bireyler görme kaybı, işitme kaybı, zihinsel yetersizlik ve engellilik, öğrenme güçlükleri, duyu ve davranış bozuklukları, beden ve sağlık yetersizlikleri nedeniyle, normal yaşamlarında özel ihtiyaçlarını karşılarken yardıma gereksinim duyabilmektedir ve afet ve acil durumlar karşısında zarar görme olasılığı bu sebeple daha yüksektir. Afet ve acil durum yönetimi açısından ise özel gereksinimli bireyler, afet ya da acil durumlara karşı hazırlıklı olma, bu durumlar esnasında uygun becerileri sergileyip gerekli girişimlerde bulunma, afet ve acil durumlar sonrasında ihtiyaçlarını karşılayabilme gibi konularda özel hizmete ihtiyaç duyan bireylerdir. Örneğin bir deprem meydana geldiğinde işitme engelli bir birey kurtarma ekiplerinin sesini duymadığı için nerede olduğunu ifade edemeyeceğinden hayatını kaybetme riski artmaktadır. Bu riskleri en aza indirmek amacıyla olası afet ve acil durumlar için önlem ve müdahaleler; ‘AFAD ACİL’ mobil uygulamasıyla konum bilgisini kullanarak arama kurtarmayı hızlandırması amaçlanmaktadır. Afet öncesi ve afet sonrası hazırlıkların bilinç düzeylerini artırarak en az riskle afet yönetim sistemini oluşturacaktır. Arama kurtarma ekiplerinin de bu bireylerle karşılaşma ihtimalleri göz önünde bulundurularak iletişimi kolaylaştırmak adına işaret dili gibi eğitimleri almaları gerekmektedir ve bu eğitimler büyük yarar sağlayacaktır. Özel gereksinimli bireylerin zorluk çekmemesi adına alanı daha kolay terk edebilmeleri için afet bölgesine giriş ve çıkışların önündeki engellerin kaldırılması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Afet, Özel gereksinimli bireyler, Acil durum, İşaret dil eğitimi

*Sözel Bildiri***THE RELATIONSHIP BETWEEN MULTIDRUG RESISTANCE AND ER STRESS
IN CANCER****Seda Mesci*, Burak Yazgan****** Hitit University, Scientific Technical Application and Research Center, Çorum, Turkey, sedamesci@gmail.com****Amasya University, Sabuncuoğlu Serefeddin Health Services Vocational School, Department of Medical Services and Techniques, Amasya, Turkey, burak_yazgan@yahoo.com***ABSTRACT**

Background: Cells have the ability to develop chemotherapy resistance, which is a persistent problem in cancer formation. Chemotherapy resistance evolves through molecular mechanisms and modification of cancer cell signals. The endoplasmic reticulum (ER) is responsible for many housekeeping functions within the cell and is known as an important site for pathways that regulate homeostasis. When cellular states impair ER functions, it activates several pathways to prevent ER stress and associated damage. The ER is responsible for mitigating stress-related damage, but if this is not possible, cell death is triggered by apoptosis. **Aim:** In this review, it is aimed to discuss the studies on the relationship between multidrug resistance modulation and ER stress in cancer. It is important to fully understand the relationship between ER stress and tumor survival and drug resistance. In addition, this review also discusses the identification of this molecular mechanism and its relationship to ER stress-mediated apoptosis in cancer treatments. **Methods:** In this study, a literature review and research were conducted on the relationship between multidrug resistance modulation and ER stress mechanism in human cancers. The effects and activities of ER stress and drug resistance on human cancers have been evaluated in a broad perspective. **Results:** There are studies on the research and development of chemotherapeutic agents with a target pharmacophore capability specific to ER stress-related drug resistance in many human cancer cells. The mechanism of ER stress and drug resistance appears to be an emerging potential target for chemotherapeutics to treat cancer. **Discussion and Conclusion:** There are many studies showings that cancer cells are very resistant under extreme environmental stress. There are many components for the role of ER stress in cancer, and drug resistance and ER stress-related studies can be shown as promising targets in future anti-cancer therapy.

Keywords: Multidrug resistance, Apoptosis, ER stress, Cancer, Chemotherapy resistance

*Sözel Bildiri***TİP 2 DİABETES MELLİTUS HASTALARINDA ÖZ YETERLİLİK VE TEDAVİYE
UYUM****Selin ÖZER*, Naile ALANKAYA****

* Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Hemşirelikte Tezli Yüksek Lisans Programı, İç Hastalıkları Hemşireliği,
Çanakkale, Türkiye, selinozerr@hotmail.com

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çanakkale, Türkiye,
nailealankaya@comu.edu.tr

GİRİŞ

Kapsam: Tip 2 Diabetes Mellitus (DM) insülin sekresyonu ya da aktivitesi ile ilgili yetmezlik sonucu kan glikoz düzeyinde yükselme, karbonhidrat-yağ ve protein metabolizmasının işlevlerinde bozulmalara neden olan kronik, metabolik bir hastalıktır. Beslenme değişiklikleri, fiziksel aktivitelerde azalma ile bağlantılı sedanter yaşam, obezite gibi çeşitli risk faktörlerinin toplumumuzda giderek yaygınlaşması ve erken yaşlarda görülmesi sonucunda DM daha erken yaşlarda da ortaya çıkmaktadır. DM kardiyovasküler, serebrovasküler gibi makrovasküler; retinopati, nefropati, nöropati gibi mikrovasküler komplikasyonlara neden. Bireyin tedaviye katılımının sağlanması sonucu yaşam şekli değişiminin süreklilik arz etmesi diyabet yönetiminde elzemdir. Bahsedilen yaşam şekli değişimlerini gerçekleştirme, diyabet yönetimini sağlama becerisi öz yeterlilik kavramı ile yakından ilişkilidir. Öz yeterlilik düzeyi yüksek olan bireyler bir işi başarmak için büyük çaba gösterip olumsuz durumlarla karşılaştıklarında kolayca pes etmeyerek çabalamakta, sabırlı davranmakta bunun neticesinde baş etme becerileri yüksek olmaktadır. Bu yüzden öz yeterlilik algısının eğitimde üzerinde durulması gerektiği birçok çalışmada vurgulanmıştır. Öz yeterlilik düzeyinin saptanması ve geliştirilmesine yönelik eğitimler planlanması çok önemlidir, çünkü öz yeterlilik ile tedaviye uyum becerisinin doğrudan bağlantılı olduğu düşünülmektedir. **Amaç:** Bu derlemenin amacı tip 2 Diabetes Mellitus hastalarında öz yeterlik durumu ile tedaviye uyumun önemini açıklamaktır. **Yöntem:** Bu derleme ilgili literatürler taranarak gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Arslan'ın (2019), Şireci ve Yılmaz'ın (2017) Tip 2 DM hastaları ile yaptıkları çalışmada hastaların öz yeterlilik düzeyleri düşük bulunmuştur. Gerçekleştirilen bir diğer çalışmada tip 2 DM bireylerin tedaviye uyumu orta düzeyde bulunmuştur. **Sonuç:** Öz yeterliliği yüksek olan bireylerin diyabet yönetimini etkin olarak sağlayabileceği düşünülmektedir. Hastaların öz yeterlilik düzeylerinin saptanması ve yükseltilmesine yönelik girişimler planlanması diyabet yönetiminin optimize olmasını sağlayacaktır.

Anahtar Kelime: Tip 2 Diabetes Mellitus, Öz Yeterlilik, Tedaviye Uyum, Hemşirelik

*Sözel Bildiri***SAĞLIKLI YETİŞKİNLERDE DÜŞME RİSKİ, DENGE, POSTÜR, KUVVET VE FONKSİYONEL PARAMETRELER ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Abdulkadir ERTÜRK*, Büşra Nur ORHAN* Sümeyye Özge MALKOÇ*, Ebru TEKİN Fatma ÜNVER*****

**Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli, Türkiye, erturkabdulkadir152@gmail.com, busranurorhan97@gmail.com, ozge_malkoc@hotmail.com*

***Balıkesir Üniversitesi, Bigadiç Meslek Yüksekokulu, Terapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Balıkesir, Türkiye, ebrutekin123@gmail.com*

****Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Denizli, Türkiye, funver@pau.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Sağlık hizmetleri ve teknolojinin gelişmesiyle insanların yaş alma süreleri uzamaktadır. Yaş almanın doğal süreci olarak bireylerin pek çok yeteneği gibi denge yeteneğinde de kayıplar oluşabilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı egzersiz alışkanlığı olan sağlıklı yetişkinlerde postür, düşme riski, denge, kuvvet ve fonksiyonel parametreler arasındaki ilişkiyi incelemektir. **Yöntem:** Çalışmamıza Denizli ilindeki, 1200 Asmalı Evler Sağlıklı Yaş Alma Merkezine gelen 55 yaş üstündeki bireyler dahil edilmiştir. Katılımcıların quadriceps, hamstring ve el kavrama kuvveti dinamometre ile ölçülmüştür. Fonksiyonellikleri 30 Sn Otur -kalk testi, esneklikleri otur-uzan testi, dengeleri fonksiyonel uzanma testi, postürleri New York Postür Analizi, düşme korkuları ise düşme etkinlik ölçeği (FES-1) ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Çalışmamıza ortalama yaşları 68.62±0.90 yıl, ortalama kiloları 89.58±1.95 kg olan düzenli egzersiz yapan 47 birey katılmıştır. Katılımcıların FES-1 23.45±1.22 puan, New York Postür Analizi 40.84±1.62 puan, 30 Sn Otur -kalk testi 11.75±0.03 adet, fonksiyonel uzanma testi 29.08±1.01 cm'dir. Katılımcıların sadece %11'i son 12 ay içerisinde düşme öyküsü olduğunu bildirmiştir. Korelasyon analizine göre katılımcıların sol hamstring-sağ el kavrama kuvveti ($r=0.624$, $p=0.001$) ve sol hamstring-sol el kavrama kuvveti ($r=0.600$, $p=0.001$), sağ hamstring-sağ el kavrama kuvveti ($r=0.587$, $p=0.001$) sağ hamstring-sol el kavrama kuvveti ($r=0.562$, $p=0.001$), sol quadriceps-sol el kavrama kuvveti ($r=0.416$, $p=0.004$), fonksiyonel uzanma testi ile sol quadriceps kuvveti ($r=0.320$, $p=0.032$) ve sol el kavrama kuvveti ($r=0.366$, $p=0.014$) arasında pozitif korelasyon bulunmuştur. Diğer parametreler arasında anlamlı bir korelasyon bulunmamıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Bu sonuçlar, el kavrama kuvvetinin, grup düzeyinde yaşlı yetişkinler arasında alt ekstremité kuvvetini tahmin etmek için geçerli bir yöntem olduğunu desteklemektedir. Bununla birlikte, postüral kontrol ile kuvvet yalnızca zayıf bir şekilde ilişkilidir.

Anahtar Kelimeler: Sağlıklı bireyler, Egzersiz, Sağlıklı Yaş Alma

*Sözel Bildiri***AFETLERDE VE ARAMA KURTARMA'DA ROBOTLARIN KULLANIMI****Hatice Nur BOZKURT***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Cevat Sayılı Sağlık Bilimler Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur, Türkiye, nurbozkurt_45@icloud.com***ÖZET**

Afet; deprem, tsunami, sel, heyelan, volkan patlaması, kasırga, hortum, uçak kazaları, tren kazaları, nükleer santral kazaları, patlamalar ve terör saldırıları gibi çok sayıda insanın yaralanması ve ölümü ile birlikte ciddi fiziksel tahriplerle sonuçlanan olaylar olarak tanımlanmaktadır. Afetler yaşandıktan sonra yardıma muhtaç insanlara ve hayvanlara en kısa sürede ulaşılması gerekmektedir. İlk 72 saat arama kurtarma çalışmaları için önemi saatlerdir. Çünkü ilk 24 saat sonrası afetzedelerin hayatta kalma oranı %50 azalmaktadır. Deprem ve patlama gibi olaylarda çöküntü ve moloz altında kalınması, yangın esnasında yüksek duman , KBRN olayında ortamdaki salınan zehirli gaz, sel altında suyun biriktirmesi sonucu bu yığınların altında kalan yada şiddetli akıntıya kapılma ve çığ olayında kar kütlelerinin fazlalığı ve hassasiyeti gibi olaylardan dolayı arama kurtarma çalışmalarında vakit kayıplarına neden olmaktadır. Bu tehditler arama kurtarma personelinin arama kurtarma çalışmalarında tek başına etkin olmasını engeller. Son yıllarda gelişen teknoloji sayesinde hayatımızın en önemli icatlarından robotlar göz önüne gelmektedir. Robotlar insanların ulaşamayacağı yerlere ulaşırlar, yorulma ya da psikolojik olarak etkilenme durumları yoktur. Yapısal hasar tespiti yapmak gerektiğinde, veriyi toplayabilirler. Afetzedeler için yaşamsal önemi olan araçları taşıyabilirler. Konum tespitini yapabilirler. Günümüzde bu çalışmalar hala devam etmektedir. Arama kurtarma robotlarının afet sahası içerisine girmesiyle de riskler en az seviyeye indirgenecektir.

Anahtar Kelime: Afet, Arama kurtarma, Robot

*Poster Bildiri***ANIMAL RIGHTS PROJECT IN THE SULTANS' FERMANS****Halil Selçuk BİRİCİK* İbrahim DURMUŞ* Nuray K. FİDAN** M. Akif AĞTAŞ***

* Afyon Kocatepe University, Şuhut Vocational School, Afyonkarahisar, Turkey

** Afyon Kocatepe University, Faculty of Education, Dep. of Primary School Educ., Afyonkarahisar, Turkey

ABSTRACT

Background: Animal Rights in the Sultans' Firmans Project was supported by Republic of Turkey Ministry of Youth and Sports within the scope of Support for Youth Projects (2019-1). The word ferman is an order of the Sultan about an issue, carrying tuğrâ, which is called signature of Sultan. **Aim:** The objectives of the project were to reveal the Ottoman documents related to animal rights and protection, to raise awareness of animal rights. An important arrangement was made in 1587 during the reign of Sultan Murâd III. In the *Ferman*, porters were forbidden to load mules and horses more than their capacity. Those who did not comply with the warnings of this Imperial Edict were to be subject to punishment. **Activities:** Project activities were to investigate Ottoman archives and examine animal right related documents, carrying out surveys, seminars about Animal rights in Ottoman period, doing seminars in Afyonkarahisar High schools, Afyon Kocatepe and Marmara Universities, performing physical activities with young volunteers and photo exhibitions in Afyonlarahisar and faculty of Veterinary Medicine, Ss. Cyril and Methodius University, International Balkan University in Skopje-Macedonia.

Keywords: Animal right, sultan, ferman

*Sözel Bildiri***GEBELERİN GENİTAL HİJYEN DAVRANIŞLARI İLE BENLİK SAYGISI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ****İlknur YEŞİLCİNAR***

* İzmir Katip Çelebi University, Faculty of Health Sciences, Obstetrics and Gynecology Nursing, İzmir, Turkey,
iyesilcinar14@gmail.com, ilknur.yesilcinar@ikcu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Üriner sistem enfeksiyonu (ÜSE), gebelikten en sık görülen komplikasyonlardan biridir ve semptomatik ya da asemptomatik olabilir. Gebelerde ÜSE görülme oranı %5-10'dur. Bazı kaynaklar bu oranı %17-20 arasında gebelikte anemiden sonra en sık görülen sağlık sorunu olarak bildirmektedir. Gebelik dönemindeki fizyolojik değişiklikler üriner enfeksiyonların ortaya çıkmasını kolaylaştırmakta ve ÜSE'nin daha sık görülmesine neden olmaktadır. Kadınların genital hijyen alışkanlıkları üriner sistem enfeksiyonlarının oluşumunu da etkilemektedir. **Amaç:** Bu çalışma gebelerin genital hijyen davranışları ile benlik saygısı arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Bu çalışma, tanımlayıcı kesitsel bir araştırma olarak, Mart 2019- Ağustos 2019 tarihleri arasında Batman Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesine başvuran gebelerle yapılmıştır. Soruları cevaplayabilecek bilişsel yeterlikte olan, en az okur yazar eğitim düzeyine sahip, bilinen herhangi bir psikiyatrik bozukluğu olmayan, 10 ve üzeri gebelik haftasına sahip ve çalışmaya katılmada gönüllülük olan kadınlar araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırma için gerekli verileri toplama aracı olarak "Hasta Tanıtım Formu", "Genital Hijyen Davranışı Envanteri" ve "Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışmanın yürütülebilmesi için etik kurul izni alınmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan gebelerin yaş ortalamaları 28.45(±5.99), gebelik haftaları 30.49(±9.38), ortalama gebelik sayıları 3.24(±3.12)dir. Gebelerin Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği toplam puan ortalamaları 29.79 (±5.49) ve Genital Hijyen Davranışı Envanteri toplam puan ortalamaları ise 72.90(±11.94) olarak bulunmuştur. Gebelerin benlik saygısı ile genital hijyen puan ortalamaları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur (p<0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmadan elde edilen veriler doğrultusunda gebelerin genital hijyen davranışlarının iyi düzeyde olduğu, benlik saygılarının ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Kadınların benlik saygısı ve genital hijyen davranışları pozitif etkileşim göstermektedir. Bu nedenle gebelikte benlik saygısını artırmaya yönelik olarak yapılacak girişimlerin üriner sistem enfeksiyonlarını önlenmesinde etkili olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Gebelik, Genital Hijyen, Enfeksiyon, Hemşirelik

*Sözel Bildiri***DETERMINATION of NEMATISIDAL EFFECT of *Beauveria bassiana* ISOLATES on
Meloidogyne incognita in VITRO****Fatma Gül GÖZE ÖZDEMİR***, **Asiye UZUN YİĞİT****, **Ozan DEMİRÖZER*****

* Isparta University of Applied Sciences, Faculty of Agriculture, Department of Plant Protection, 32200, Isparta, TURKEY, fatmagoze@isparta.edu.tr

** Isparta University of Applied Sciences, Faculty of Agriculture, Department of Plant Protection, 32200, Isparta, TURKEY, asiyeuzun@isparta.edu.tr

*** Isparta University of Applied Sciences, Faculty of Agriculture, Department of Plant Protection, 32200, Isparta, TURKEY, ozandemirozer@isparta.edu.tr

ABSTRACT

Background: Entomopathogen fungi can decrease the nematode population with their toxic metabolites such as enzymes or toxins. **Aim:** The nematicidal effect of culture filtrate concentration of *Beauveria bassiana* isolated (BIM-001 and BY2) from Turkey on the hatching of eggs and egg masses of *Meloidogyne incognita* and also mortality on the second juvenile larvae (J2) investigated *in vitro*. **Methods:** Culture filtrates of *B. bassiana* BIM-001 and BY2 isolates was prepared according to Liu et al. (2008). The pure concentration of culture filtrates (1X) was diluted with sterile water to prepare 5X, 10X, 20X and 50X concentrations. Experiments for each *B. bassiana* isolate were set up in a randomized plot design with 5 replications and carried out in 6 cm petri dishes. Two ml of culture filtrate of each concentration was transferred into each petri dish. In the egg hatching experiment, approximately 100 eggs and two egg masses were used for inoculation and according to the experiment, transferred to petri dishes containing the culture filtrate concentration, and alive larvae were counted 7 days later. In the mortality experiment, approximately 100 J2 was transferred to petri dishes and dead individuals were counted after 24 hours. **Results:** The highest nematicidal effect was detected at 1X concentration of both isolates. Whereas The percentage of hatching suppression of eggs and egg masses and mortality rate of J2 was found to be 81.8, 36.7 and 84.8, respectively at 1X concentration of BIM-001 isolate, these percentages were 59.2, 31.2 and 63.8 at 1X concentration of BY2 isolate. **Discussion and Conclusion:** The nematicidal effect of BIM-001 isolate on *M. incognita* was found higher than the BY2 isolate. The J2 mortality effect was found to be higher in two isolates of *B. bassiana* compared to the egg stage. The study results suggested that *B. bassiana* can be used in the biocontrol of *M. incognita*.

Sözel Bildiri

FUTBOLCULARDA BESLENME VE AĞIZ DİŞ SAĞLIĞININ YAŞAM KALİTESİ VE PERFORMANS ÜZERİNE ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI

¹Fadime Ertas, ²Emrah Atay

*¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal (Disiplinlerarası)
Anabilim Dalı, fadime.ertas@hotmail.com*

*²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yönetim Bilimleri Anabilim Dalı
emrahatay@windowslive.com*

ÖZET

Bu çalışmanın amacı futbolcularda beslenme ve ağız diş sağlığının yaşam kalitesi ve performans üzerine etkisinin araştırılmasıdır. Çalışmaya yaşları $22,87\pm 3,51$ (yıl), boyları $178,58\pm 5,51$ (cm), ağırlıkları $73,25\pm 6,05$ (kg) olan 24 bölgesel amatör lig oyuncusu katılmıştır. Futbolcuların beslenme alışkanlıkları günlük enerji tüketimi anketi, araştırmacı tarafından hazırlanan beslenme soruları ile değerlendirilmiştir. Yaşam kalitesi ölçmek için Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği Kısa Formu kullanılmıştır. Performansı ölçmek için ise esneklik, dikey sıçrama, el kavrama kuvveti, sırt kuvveti ve anaerobik güç testleri kullanılmıştır. Ağız diş sağlığının değerlendirilmesinde ise DMFT, CPI indeksleri ve BEWE skorlama sistemi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda futbolcuların DMFT skoru 4 bulunmuştur. DMFT skoru 4 ve üzerinde olan sporcularda anaerobik güç ölçümü daha yüksek elde edilmiştir. Ergojenik yardımcı kullanmayan sporcularda psiko sağlık durumunun daha iyi olduğu bulundu. Beslenme ve ağız diş sağlığının; yaşam kalitesi ve performans üzerine önemli derecede etkisi saptanmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Ağız diş sağlığı, Beslenme, Spor performansı.

*Sözel Bildiri***BIOCHEMICAL CHANGES OCCURRING IN TABLE OLIVE PRODUCTION****Osman Onur KARA***Ministry of Agriculture and Forestry, Antalya, Turkey
osmanonurkara@gmail.com***ABSTRACT**

Distinctive characteristics of table olives are provided by biochemical changes which took place during the table olive production. The main factors affecting these changes are; olive cultivar, temperature, salt concentration, the amount of polyphenols, alkali concentration, water activity, olive skin permeability, availability of nutrients for fermentation, antimicrobial compounds, the profile of microorganisms, ambient acidity. Biochemical changes realized by lactic acid bacteria (l.a.b.) and yeasts during fermentation of olive. While in treated olive fermentation, l.a.b. have major role, in untreated olive fermentation yeasts or l.a.b. can play major role depending on factors such as salt content of brine. Because of osmotic pressure difference between brine and olive flesh, water soluble components diffuses from the olive flesh to the brine and vice versa during fermentation. In this context, as the sodium content increases in olives, some of nutrients of microorganisms such as reducing sugars, phenolic compounds, pectic substances, vitamins, alcohols and organic acids moves to the brine. L.a.b. converts reducing sugars to the acids and acidity of medium increases. Acidity development has an effect on the preventing of pathogen microorganisms development, final product stability, texture properties and aroma components. Understanding of biochemical changes occurring in table olive production and effects of these changes on product characteristics are of key importance for process control, accelerating and development of new production methods.

Key words; table olive, biochemical change, fermentation, lactic acid bacteria

*Sözel Bildiri***FARKLI TOHUM ORANLARI UYGULAMALARININ HİDROPONİK ARPA HASILI
(*Hordeum vulgare* L.) ÜZERİNE ETKİLERİ****Elif Zeynep OĞUZ*, Hıdır GÜMÜŞ***

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Hayvan Besleme ve Beslenme Hastalıkları AD,
Burdur, Türkiye, elifzeynep5023@gmail.com, hrgumus@gmail.com

ÖZET

Giriş: Hidroponik tarım sistemleri veya topraksız tarım teknolojisi giderek önem kazanmaktadır. Kış ayları boyunca yaşanan kaba yem eksikliğine alternatif bir çözüm olmayı hedefleyen bu sistem birçok tohumdan yeşil taze hasıl üretimi yapmaya imkan tanımaktadır. **Amaç:** Çalışmada iki farklı tohum oranı (D1: 4,761 kg m⁻²; D2: 3,571 kg m⁻²) uygulamasının arpa hasılı performansı üzerine etkileri incelenmiştir. **Yöntem:** Bu amaçla çalışmada iki grup dizayn edilmiştir. Birinci grupta her tablaya 1000 gram arpa tohumu (D1: 4,761 kg m⁻²); ikinci grupta ise her tablaya 750 gram arpa tohumu ekimi yapılmıştır (D2: 3,571 kg m⁻²). Tohumlar ekimden bir gün önce hazırlanmış ve ön ıslatmaya tabi tutulmuştur. Ardından her tabloya tohumlar ekilmiş ve 10 günlük çimlenme sürecine bırakılmıştır. Hasılların büyüme hızını tespit etmek amacıyla 8., 9. ve 10. günlerde sürgün boyları, kök boyları ve verimleri belirlenmiştir. Çalışmanın sonunda hasılların kuru madde, ham protein, ham yağ, ham kül, ADF ve NDF analizleri yapılmıştır. Hasılların sindirim denemeleri *in Daisy Incubator* cihazında yapılmıştır. **Bulgular:** D2 grubunda D1 grubuna göre, 9. ve 10. gün sürgün boyu daha yüksek ölçülürken; 9. ve 10. gün kök boyu istatistiksel olarak daha düşük olarak ölçülmüştür. Tüm günlerde D1 grubundaki hasılların yeşil verimleri (kg) D2 grubuna göre yüksek bulunmuştur. D1 grubunda yer alan hasılların kuru madde ve ham protein içeriği, D2 grubuna göre daha yüksek bulunmuştur. D1 grubunda ADF ve NDF içeriği yüksek; *in vitro* kuru madde sindirilebilirliği düşük bulunmuştur. D2 grubunda ham selüloz, ham yağ ve ham kül içeriği daha yüksek olarak tespit edilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Hasılları etkileyen faktörlerin sonuçları tohum çeşidi, tohum miktarı, yetiştirme periyodu gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Sonuçlar incelendiğinde, D2 grubundan elde edilen sürgün boyları D1 göre yüksek olarak seyretnmiştir ancak verim değerleri bakımından D1 grubundaki hasılların daha iyi olduğu gözlenmiştir. Bununla birlikte hasılların ruminant rasyonlarında kullanılmasını kısıtlayan bir faktör olarak görülen kuru madde oranı da D1 grubunda yüksek bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arpa hasılı, Tohum oranları, Sindirim denemeleri

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF THE EFFECTS OF FLUORIDE VARNISHES ON
DEMINERALIZED ENAMEL AND BOND STRENGTH****Betül Turgay*, Ayşegül Güleç******Private practice, Mersin, Turkey dtbetuldal@hotmail.com**** Associate Professor, Gaziantep University, Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics, Gaziantep,
Turkey ayseguldt@yahoo.com***ABSTRACT**

Background: The application of fluoride varnishes is among the methods of preventing caries professionally applied by dentists. **Aim:** The aim of this study was to determine which fluoride varnish is more efficient in remineralization prior to orthodontics treatment of patients with poor oral hygiene and to evaluate the effects of applied fluoride varnishes to the shear bond strength (SBS). **Methods:** This in-vitro study conducted on 100 freshly extracted human teeth. Teeth were distributed into 5 groups (each n=20). First group is defined as Group A and only bonded with brackets and debonded to evaluate SBS. Group B was exposed to the pH cycle first, just after the calcium, phosphorus and fluorine concentrations on the enamel surface were measured with an energy dispersive X-ray (EDX) device, and then bonded with brackets and debonded to evaluate SBS. The mineral concentration on the enamel surface of the teeth in groups C, D and E was measured with the EDX device before and just after the pH cycle as group B and after the varnish application. Commercially available Bifluoride 12, Enamel Pro Varnish and Colgate Duraphat fluoride varnishes were applied and to Groups C, D and E respectively. And finally, teeth in groups C, D and E were bonded with brackets and debonded to evaluate SBS. **Results:** The measurements showed that; after demineralization calcium concentration on enamel surface is decreased. After the application of fluoride varnishes, fluoride concentration on enamel surface is increased significantly. Shear bond strength of brackets to sound enamel is significantly higher compared to demineralized or fluoride varnish applied teeth. **Discussion and Conclusion:** Fluoride varnish applications just before the bonding session can reduce the SBS values, however, compared to other varnishes, varnishes containing calcium and fluoride provide bond strength at values close to sufficient bond strength.

Key Words: Bifluoride 12, Enamel Pro Varnish, Colgate Duraphat, Energy Dispersive X-Ray, Shear Bond Strength

*Sözel Bildiri***OTUZ YAŞINDAN ÖNCE YA DA SONRA BABA OLMANIN BELİRLEYİCİLERİ:
DISKRİMİNAT ANALIZI****Perihan ÜNÜVAR*, Gökçe ÇARDAK**, Mustafa Can ÜNÜVAR******Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi****Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi***** Uzman Klinik Psikolog***ÖZET**

Aile kurmak ve evlenmeye karar vermek bireylerin yaşamlarındaki önemli kararlardan biridir. Aile kurumu her şeyden önce bireylerin toplumsal ve sosyal bir varlık olarak kabulünü kolaylaştırmakta ve evli çiftlerin sosyal statülerini yükseltmektedir. Aileye bir çocuğun katılacak olması anne-baba adayları için kaygı verici, mutluluk verici ve stresi de beraberinde getiren bir duygu durumuna düşmelerine neden olabilmektedir. O nedenle eşlerin çocuk sahibi olmaya karar vermeleri biyolojik hazır bulunuşluğun dışında psikolojik, sosyal ve ekonomik hazır bulunuşluğu da gerektirmektedir. Psikolojik hazır bulunuşluğun içinde babaların kendilerine güvenmeleri ve yaşamda kendilerini mutlu hissetmeleri de yer alır. Öz güveni yüksek baba adaylarının kendi yeterliklerine güvenerek baba olma kararı alabileceği, öz güveni düşük olan baba adaylarının ise bu kararı erteleyebilecekleri düşüncesi bu araştırmanın hareket noktasını oluşturmuştur. Bu çalışmada babaların öz güvenleri ve yaşam doyumları 30 yaşından önce ya da 30 yaşından sonra baba olmasını ayırabilmekte midir ve bu ayırmada öz güven ve yaşam doyumundan hangileri anlamlı bir etkiye sahiptir sorularına cevap aranarak ilişkisel tarama yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 30 yaşından önce çocuk sahibi olmuş 108 baba ile 30 yaşından sonra çocuk sahibi olmuş 108 baba olmak üzere toplam 216 baba oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki babaların tamamı 24-27 yaşları arasında evlenmiştir. Babaların %56 sı üniversite mezunu ve %60 ı şehir merkezinde yaşayan babalardır. Araştırmanın verileri kişisel bilgi formu, öz güven ölçeği ve yaşam doyum ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Yapılan diskriminant analizi sonucunda öz güven ve yaşam doyum değişkenlerinin babaları 30 yaşından önce ya da 30 yaşından sonra çocuk sahibi olan babalar olarak ayırmada anlamlı değişkenler olduğunu göstermiştir. Yapılan analizde; 30 yaşından önce baba olan 108 kişiden 65'inin ve 30 yaşından sonra baba olan 108 kişiden 63'ünün doğru sınıflandığı görülmüştür. Diskriminant fonksiyonu ile 216 babadan 128'inin 30'undan önce ya da 30 yaşından sonra baba olduğu özgüven ve yaşam doyum puanları ile doğru tahmin edilmiştir. Toplamda doğru tahmin edilme yüzdesi %59 dur.

*Poster Bildiri***ERASMUS+ PROJECT; REVIVING OF FARRIERY DISAPPEARING PROFESSION**

Halil Selçuk BİRİCİK* İbrahim DURMUŞ* Lazo PENDOVSKI Kaspars KOVALENKO*** Ksenija ILIEVSKA** Aija MALNIECE*****

** Afyon Kocatepe University, Şuhut Vocational School, Afyonkarahisar, Turkey*

*** Cyril and Methodius Univ. in Skopje, Faculty of Veterinary Medicine- North Macedonia*

**** Latvia Univ. of Life Sciences and Technologies, Faculty of Veterinary Medicine–Latvia*

Corresponding Author's Email: hsbiricik1@gmail.com

ABSTRACT

Current Erasmus+ project is titled as “*Reviving of Farriery; Disappearing Profession*” under “Erasmus+ Vocational Education”, *Key Action 2: Cooperation for Innovation and Exchange of Good Practices program*. The partner institutions are Afyon Kocatepe University-Turkey. Ss. Cyril and Methodius University in Skopje and Latvia University of Life Sciences and Technologies. **Aim:** The objectives were to contribute improvement of working equines and cows hoof welfare, to start long-term cooperation and partnership among project partners, to develop farriery field capacities of partner associations. **Activities:** International Conference on Farriery and Allied Veterinary Sciences was held to stimulate new ideas, to share experiences among participants (>200) from Turkey, Pakistan, North Macedonia, Slovenia, Serbia and other parts of the world. Training activities; First Short-term joint staff training event consisting of basic farriery practices under supervision of experienced farriers took place in Jelgava, Latvia with the participation of representatives from the partner institutions. Second short-term joint staff training event took place in Skopje. Blended mobility of higher education students to increase awareness level of veterinary and Veterinary technician students on hoof health welfare of horses and cows was organized. An article about horseshoeing principles was published in Turkish Journal of Agriculture. Project social media accounts (twitter, facebook, linkedin, instagram, youtube channel) have been used actively exceeding 400 000 visitors. To make project results more visible, we participated in 4rd and 5th edition of the #ErasmusDays which took place on 2020 and 2021. Farriery families documentary was published at project youtube channel. A hand written farrier's memories, with 87 years old were prepared. Erasmus+ Inter-institutional agreement 2021-2027 between Afyon Kocatepe and Ss. Cyril –Methodius and Novi Sad universities have been signed within scope of the project and started mutual visits. Afyonkarahisar Agriculture, Livestock and Farriery Museum; This museum has been established with collaboration of Afyonkarahisar Governorship, municipality and Afyon Kocatepe University. During submission period, it was planned as farriery museum, agriculture and livestock section has been added with contributions of Afyonkarahisar Governorship, Municipality and directorates of culture, agriculture in districts. The museum includes formerly used (dating back 300 years) antique agricultural and farriery tools.

Keywords: Erasmus+, Vocational education, Turkish National Agency, Farriery

Sözel Bildiri

BUCAK İLÇESİNDE GEBELİK DÖNEMİNDE UYGULANAN GELENEKSEL YÖNTEMLER

Sabriye Uçan Yamaç*, **Endam Çetinkaya***, **Gurbet Tanrikulu****, **Havvanur Çelik****,
Büşra Ersay**, **Meryem İrem Çalışkan****, **Bahar Çetin****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye, suyamac@mehmetakif.edu.tr, ecetinkaya@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye, 2012804040@ogr.mehmetakif.edu.tr, 2012804009@ogr.mehmetakif.edu.tr, 2012804005@ogr.mehmetakif.edu.tr, 2012804041@ogr.mehmetakif.edu.tr, 20120804027@ogr.mehmetakif.edu.tr,*

ÖZET

Giriş: Geleneksel uygulamalar; toplumun inanç, değer ve kültürlerinden etkilenecek yapıları uygulamalarıdır. Geleneksel inanç ve uygulamaların insan yaşamında en sık rastlandığı dönemler gebelik, doğum ve doğum sonrası dönemler olarak sıralanmaktadır. **Amaç:** Bu araştırma, kadınların gebelikte bildikleri ve kullandıkları geleneksel uygulamaları belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini bir ilçenin aile sağlığı merkezlerine 17 Ocak-11 Şubat 2022 tarihleri arasında başvuran 263 kadın oluşturmuştur. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan kadınlara araştırmacı tarafından geliştirilen ve kadınların demografik özelliklerini, gebeliğe yönelik geleneksel uygulamalarını sorgulayan 15 soruluk anket formu uygulanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 35.42 ± 11.8 , toplam gebelik sayısı ortalamaları ise 1.90 ± 0.83 'tür ve % 51.7'si on yıllık evlidir. Katılımcıların %33.8'i lise mezunu, %55.9'u ev hanımı, %64.6'sının gelir durumu orta, %81.4'ü çekirdek aileye sahiptir. Gebelerin %62.7'sinin geleneksel yöntemlere biraz önem verdiği ve gebelikte %35.7' sinin geleneksel yöntem uyguladığı saptanmıştır. Gebelerin %24.0'ı kız bebek olması için ekşi yediğini, %6.1'i makas- bıçak yöntemi kullandığı ifade etmiştir. Gebeler bebeğin cinsiyetini tahmin etmeye yönelik olarak %44.9'u tatlı yerse erkek, ekşi yerse kız olacağına, %14.8'i anne güzelleşirse erkek, çirkinleşirse kız olacağına inandığını belirtmiştir. Bu yöntemlerin dışında gebelerin %33.1'i bebeklerinde gamze olsun diye ayva yediği, %50.6'sı bebek güzel olsun diye aynaya baktığını ve %73.0'ının da bebeğin ömrünün kısa olacağına inandığı için saçlarını kestirmedeği saptanmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Gebelik dönemine yönelik birçok geleneksel uygulamaların bilindiği ve kullanıldığı belirlenmiştir. Bu nedenle, ebelerin gebelik bakımlarını planlarken bireylerin geleneksel uygulama ve inanışlarını da göz önünde bulundurmaları bakımın kalitesini olumlu yönde etkileyecektir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, geleneksel uygulamalar, ebelik

*Sözel Bildiri***THE RELATIONSHIP BETWEEN COVID-19 FEAR AND VACCINE ATTITUDE IN
ADOLESCENTS****HACER GÖK UĞUR¹, SEÇİM GÜMÜŞ², NESLİHAN DEMİRHAN², SİBEL
BAYRAM²**¹*Ordu University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Ordu, Turkey*²*Ordu University Institute of Health Sciences, Ordu, Turkey***ABSTRACT**

Background: Vaccination is important it poses a high risk of contagiousness and lethality in Covid-19 disease. **Aim:** This study was conducted to determine the relationship between fear of covid-19 and vaccination attitude in adolescents. **Methods:** The research was conducted as a descriptive study on the students studying at high schools in Akkuş District of Ordu Province between December 2021 and January 2022. The population of the research consisted of 792 high school students studying in Akkuş District. In the study, no sampling was used, and the entire universe was taken as a sample and the research was completed with 691 students. The data of the research were collected with the Information Form, the Covid-19 Fear Scale and the Attitudes Towards the Covid-19 Vaccine Scale by face-to-face interview technique. Written permission from Akkuş National Education Directorate and approval from Ordu University Clinical Research Ethics Committee were obtained for the study. Descriptive statistics, correlation test and t test were used in the analysis of the data. **Results:** 24.9% of the adolescents within the scope of the study were 17 years old, 52.1% were male, 42.0% were studying at Anatolian High School and 31.4% were in the 10th grade. 81.9% of the adolescents stated that they got information about the Covid-19 vaccine and 44.9% of them stated that they got the information from the internet. A statistically significant positive correlation was found between the Adolescents' Fear of Covid-19 Scale and Attitudes Towards Covid-19 Vaccine Scale mean scores ($p < 0.05$). Adolescents' positive attitudes towards the Covid-19 vaccine increase as their fears of Covid-19 increase. It was found that there was a statistically significant difference between the situation of getting information about the Covid-19 vaccine of the adolescents and the mean scores of the Attitudes Towards the Covid-19 Vaccine Scale ($p < 0.05$). Those who receive information about the Covid-19 vaccine have higher positive attitudes towards the Covid-19 vaccine. **Conclusion:** In the study, it was found that the positive attitudes of adolescents towards the Covid-19 vaccine increased as their fear of Covid-19 increased. It has been determined that the situation of adolescents receiving information about the Covid-19 vaccine affects their positive attitudes towards the Covid-19 vaccine. In line with these results; It is important for nurses to inform high school students about the Covid-19 vaccine in terms of developing a positive attitude towards the vaccine.

Keywords: Adolescent, Covid-19 Fear, Vaccine Attitude, Nursing

Sözel Bildiri

GENÇ ERİŞKİNLERDE KOR ENDURANSI ANAEROBİK GÜÇ VE DENGİYİ ETKİLER Mİ?

Büşra Nur ORHAN*, Sümeyye Özge MALKOÇ*, Ebru TEKİN, Fatma Nur
ALTIN*, Fatma ÜNVER***

*Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Denizli, Türkiye, busranurorhan97@gmail.com,
ozge_malkoc@hotmail.com , fatmakunver@hotmail.com fmmrltn@gmail.com

**Balıkesir Üniversitesi, Bigadiç Meslek Yüksekokulu Terapi ve Rehabilitasyon, Balıkesir, Türkiye,
ebrutekin123@gmail.com

ÖZET

Giriş: Kor enduransı fonksiyonel stabiliteyi devam ettirmek için lumbal spinaların çevresindeki kassal kontrolün sağlanması olarak tanımlanır. Kor enduransı, güç ve denge performansının önemli bileşenleridir. Ancak bu bileşenler arasındaki ilişki tam olarak anlaşılammıştır. Bu konuda sınırlı çalışma bulunmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, kor enduransı, denge ve anaerobik güç performansı arasındaki ilişkileri araştırmaktır. **Yöntem:** Çalışmamıza Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören 18 yaş üzeri (ortalama 21,87±3,79 yıl) 31 sağlıklı birey dahil edilmiştir. Antropometrik ölçümler (boy ve vücut ağırlığı ölçümü, bacak uzunluğu ölçümü), denge değerlendirmek için Y denge testi, anaerobik gücü değerlendirmek için tek adım atlama testi, üç adım atlama testi; kor kasları enduransı için kor kas endurans testleri (Tek Ayak Squat, Sırtüstü Köprü, Yan Köprü, Yüzüstü Köprü) uygulanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro-Wilk testi ile incelenmiştir. Verilerin normal dağılımları incelendikten sonra, sürekli değişkenler arasındaki ilişkiler Spearman ya da Pearson korelasyon analizleri kullanılarak belirlenmiştir. **Bulgular:** Katılımcıların kor enduransı ile tek adım atlama testi sağ (r: 0.707), tek adım atlama testi sol (r: 0.762), üç adım atlama testi sağ (r: 0.753), üç adım atlama testi sol (r: 0.805), Y denge testi total skoru sağ (r: 0.625), Y denge testi total skoru sol (r: 0.624) arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir (p<0.001). **Tartışma ve Sonuç:** Elde edilen sonuçlara göre kor enduransı ile anaerobik güç arasında yüksek düzeyde pozitif korelasyon tespit edilmiştir. Anaerobik güç ile kor enduransı arasındaki korelasyon sebebi, kor kas sisteminin pelvis seviyesini korumak için daha fazla aktive olmasına bağlanabilir. Kor enduransı ve dinamik denge arasında orta düzeyde pozitif korelasyon tespit edilmiştir. Vücudun ani yön değiştirmesini gerektiren ya da aniden ivmelenmesi veya yavaşlamasını gerektiren hareketler sırasında korun stabil olması dengenin korunmasını kolaylaştırır.

Anahtar Kelimeler: Kor Enduransı, Denge, Anaerobik Güç

*Sözel Bildiri***ANNE SÜTÜNÜ ARTTIRMAK İÇİN UYGULANAN GELENEKSEL YÖNTEMLER****Endam Çetinkaya*, Sabriye Uçan Yamaç*, Ebrar Yeşildağ**, Gaye Bozdoğan**, Hacer****Altıntaş**, İkra Nesibe Akduman**, Merve Akyüz****

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye, ecetinkaya@mehmetakif.edu.tr, suyamac@mehmetakif.edu.tr

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye, yesilebrar2002@gmail.com, gayebzdgn30@gmail.com, haceraltintas1838@gmail.com, ikranesibeakduman@gmail.com, merveakyuz70@gmail.com

ÖZET

Giriş: Doğum sonu dönemde anneler, anne sütünü artırmaya yönelik bilimsel ve geleneksel yöntemler kullanmaktadırlar. **Amaç:** Bu çalışma, kadınların anne sütünü arttırmaya yönelik yapılan geleneksel inanç ve uygulamalarının saptanması amacıyla nicel bir araştırma olarak planlanmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini bir ilçenin aile sağlığı merkezlerine 17 Ocak-11 Şubat 2022 tarihleri arasında başvuran 148 kadın oluşturmuştur. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan kadınlara araştırmacı tarafından geliştirilen ve kadınların demografik özelliklerini, bebekleriyle ilgili bilgilerini ve anne sütünü arttırmaya yönelik geleneksel uygulamalarını sorgulayan 28 soruluk anket formu uygulanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 32.18±8.14, toplam çocuk sayısı ortalamaları 2.16±1.15, bebeklerini günlük emzirme sayılarının ortalaması ise 8.73±2.32'dir. Katılımcıların %41.9'u bir ilçede yaşamakta, %45.3'ünün gelir durumu gider durumuna eşit, %37.8'i üniversite mezunu, %58.1'i her hangi bir işte çalışmıyor, %80.4'ünün sosyal güvencesi var, %84.5'i çekirdek aileye sahip, %77'si kötü bir alışkanlığa sahip değil, %65.5'i normal doğum yapmıştır. Kadınların %88.5'inin emzirmeyle ilgili bir eğitim aldığı ve %42.3'ünün bu eğitimi bir sağlık personelinin aldığı saptanmıştır. Kadınların %73'ünün geleneksel yöntemlere inandığı, %52.7'sinin lohusalık döneminde geleneksel yöntemleri uyguladığı, %16.9'unun bir geleneksel yöntem sebebiyle bebeklerini geç emzirdikleri, %18.2'sinin bebeklerini beslemek için üç ezan beklediği, %21.3'ünün memesine soğan sürdüğü saptanmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmada kadınların sütlerini artırmak için geleneksel yöntemleri uyguladıkları görülmüştür. Sağlık personellerinin yenidoğan takiplerinde anne sütü ve bebek beslenmesi hakkında eğitim vermeye devam ederek, bebeğin geç emzirilmesine sebep olabilecek ya da anne sütünün artmasına yardımcı olabilecek uygulamalar konusunda kadınları bilgilendirmeleri oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Anne sütü, Kültür, Geleneksel

*Sözel Bildiri***KADINLARIN DOĞUM EYLEMİNE YÖNELİK KÜLTÜREL İNANÇLARI VE
UYGULADIKLARI GELENEKSEL YÖNTEMLER****Endam Çetinkaya*, Sabriye Uçan Yamaç*, Ebru Topçu**, İrem Karaca**, İrem Şeyma
Toy**, Rabia Sevim Altıntaş**, Sude Nur Dere****

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye,
ecetinkaya@mehmetakif.edu.tr, suyamac@mehmetakif.edu.tr

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye,
ebrutopcu01@hotmail.com, iremkaraca2019@gmail.com, iremseymaty@icloud.com,
rabiasevimaltintas@icloud.com, sudenurdere1@icloud.com

ÖZET

Giriş: Gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde anneye ve bebeğe uygulanan geleneksel yöntemlerden bazıları anne ve bebek sağlığını tehdit edebilir boyutlardadır. **Amaç:** Bu çalışma, kadınların doğum eylemine yönelik kültürel inançlarını ve uyguladıkları geleneksel yöntemleri belirlemek amacıyla nicel bir araştırma olarak planlanmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini bir ilçenin aile sağlığı merkezlerine 17 Ocak-11 Şubat 2022 tarihleri arasında başvuran 169 kadın oluşturmuştur. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan kadınlara araştırmacı tarafından geliştirilen ve kadınların demografik özelliklerini, doğum eylemine yönelik geleneksel uygulamalarını sorgulayan 15 soruluk anket formu uygulanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 33.11±8.27, toplam gebelik sayısı ortalamaları ise 1.98±0.93'tür. Katılımcıların %47.9'u bir ilçede yaşamakta, %65.7'sinin gelir durumu gider durumuna eşit, %45.6'sı üniversite mezunu, %62.1'i her hangi bir işte çalışmıyor, %88.2'sinin sosyal güvencesi var, %86.4'ü çekirdek aileye sahiptir. Kadınların %52.7'sinin geleneksel yöntemlere inandığı, %55'i ise geleneksel yöntemleri uyguladığı saptanmıştır. Kadınların %56'sı doğum ağrısını azaltmak için Kur'an okuyup, dua ettiklerini; %22.9'u doğum eylemini hızlandırmak için eşleriyle sık ilişkiye girdiklerini; %86.7'si doğum eylemini kolaylaştırmak için doğum kuşakları ve muskalar kullandıklarını; %27.6'sı plasentanın zamanında ayrılması için karınlarına temiz bir süpürge ile bastırıldığını belirtmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Kadınlar doğuma yönelik geleneksel uygulamaları yapmaya hala devam etmekte olup, sağlık çalışanlarının bu yöntemlere yönelik yarar-zarar ilişkilerini göz önüne alarak eğitimler düzenlemeleri önerilir.

Anahtar Kelimeler: Doğum, Kültür, Geleneksel

Sözel Bildiri

SEMAZENLERDE AYAK, AYAK BİLEĞİ VE BOYUN EKLEMLERİNİN HAREKET AÇIKLIĞI VE FONKSİYONLARININ İNCELENMESİ

Esra KESKİN*

* *Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Balıkesir, Turkey, ekeskin@bandirma.edu.tr*

ABSTRACT

Giriş: Sema müzik eşliğinde, dönme hareketiyle yer değiştirme şeklinde gerçekleştirilen, manevi bir aşkla yapılan dini ritüeldir. Temel hareketin dönme olduğu Semada ayak, ayak bileği ve boyun belirli açılarda konumlandırılmakta ve ritmik bir şekilde aktivite devam etmektedir. **Amaç:** Bu çalışma ile fiziksel aktivite niteliğinde yapılan Sema aktivitesi esnasında aktif olarak kullanılan ayak, ayak bileği ve boyun eklemlerinin hareket açıklıkları ve fonksiyonlarının incelenmesi hedeflenmiştir. **Methods:** Bu kesitsel çalışmaya Konya Mevlana Kültür Merkezi'nde en az 1 yıldır, haftada 3 kez Sema yapan 18-60 yaş arası 20 semazen ve 18-60 yaş arası hiç Sema yapmamış 20 gönüllü olmak üzere 40 kişi dahil edildi. Katılımcıların eklem hareket açıklıkları gonyometre ile ölçüldü. Boyun ağrısı ve özür düzeyinin incelenmesi için Boyun Özürlülük İndeksi kullanılırken, ayak fonksiyonlarının değerlendirilmesi amacıyla Ayak Fonksiyon İndeksi kullanıldı. Ayrıca katılımcılar Feiss Çizgisi yöntemi ile Pes Planus açısından incelendi. **Sonuçlar:** 40 katılımcının dahil edildiği çalışmada semazen grubunun boyun ekstansiyon ve sağ lateral fleksiyonu ile ayak bileği dorsifleksiyon ve inversiyon eklem hareket açıklıkları anlamlı derecede iyi bulundu ($p<0.05$). Boyun Özürlülük İndeksi sonuçları iki grup arasında anlamlı fark oluşturmazken ($p:0.25$), Ayak Fonksiyon İndeksi sonuçları semazenlerin lehine istatistiksel fark oluşturdu ($p:0.001$). Ayrıca Pes Planus hakkında bilgi veren Feiss Çizgisi yönteminde iki grup arasında anlamlı fark bulunmadı ($p>0.05$). **Tartışma ve Sonuç:** Sema aktivitesi esnasında kullanılan ayak, ayak bileği ve boyun pozisyonlarının semazenlerde eklem hareket açıklığında artışa neden olduğu, herhangi bir özür veya ağrıya yol açmamakla birlikte özellikle ayak fonksiyonları açısından olumlu katkılarının olduğu gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sema, Semazen, Boyun Özürlülük İndeksi, Ayak Fonksiyon İndeksi, Eklem Hareket Açıklığı

Sözel Bildiri

GAMA IŞINLARINA MARUZ KALAN SIÇANLARDA MYRICİTRİN'İN TESTİS VE SPERMATOGENEZ ÜZERİNE ETKİLERİNİN STEREOLOJİK, HİSTOPATOLOJİK OLARAK İNCELENMESİ

Işinsu Alkan*, Berrin Zuhul Altunkaynak, Sedef Altundağ Kara**, Sümeyye Gümüş**

Uzun***

**Histoloji ve Embriyoloji Bilim Dalı, Temel Tıp Bilimleri Anabilim Dalı, Dış Hekimliği Fakültesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir, Türkiye*

*** Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Tıp Fakültesi, Okan Üniversitesi, İstanbul, Türkiye*

**** Radyolojik Bilimler Anabilim Dalı, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun, Türkiye*

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada gama ışınlarına maruz kalan sıçanlarda testis dokusunda meydana gelen olası değişikliklerin belirlenmesi, myricitrin'in tek başına ve gama ışınına maruz kalma sonrasında kullanımının etkilerinin stereolojik, histokimyasal yöntemlerle incelenmesi amaçlanmıştır. **Materyal ve Metot:** Çalışma kapsamında 24 adet 12 haftalık Wistar albino cinsi erkek sıçan 4 gruba ayrılarak, birinci grup 3 hafta boyunca standart yem ile beslendi ve üzerinde hiçbir işlem yapılmadı. İkinci gruba 3 hafta boyunca sadece myricitrin uygulandı. Üçüncü gruba 3 hafta boyunca günde 1 saat olmak üzere gama ışınları uygulandı. Dördüncü gruba ise 3 hafta boyunca günde 1 saat gama ışınına maruz bırakıldı ve eş zamanlı olarak tedavi için intraabdominal yolla myricitrin uygulandı. Deney süresinin ardından tüm hayvanlar yüksek doz anestezi altında kardiyak perfüzyona alındı. Çıkarılan testis dokusu örnekleri histolojik ve stereolojik yöntemler kullanılarak değerlendirildi. **Bulgular:** Gama ışınlarına maruz kalan deneklerin testis morfolojisinde oldukça net değişiklikler izlendi. Testislerde seminifer tübüllerinde atrofi ve tunika albugineada incelmeler gibi önemli hasarlar saptandı. Aynı şekilde interstisyel sıvıda kontrol grubuna göre azalmış olarak tespit edildi. Sadece myricitrin uygulanan ve gama ışınları yanında myricitrin verilen grupta ise hasarın azaltıldığı, seminifer tübüllerin sağlıklı denebilecek bir morfolojide olduğu ve spermatogenik hücre serisindeki hücre sayılarının gama grubunda saptanan azalmaya kıyasla arttığı görüldü. **Sonuç:** Bu çalışmada, gama radyasyonunun testis yapısı üzerindeki olumsuz etkilerinin myricitrin ile azaltılabildiği ve myricitrinin büyük oranda sağlıklı morfoloji korumaya yönelik etki gösterdiği saptandı. Tüm bunların yanında myricitrinin kimyasal etkileri önleyici ajan olarak kullanılması adına ileri düzey araştırmalarla incelenmesi gerekliliği fark edildi.

Anahtar kelimeler: Gama Radyasyonu; Testis; Myricitrin, Stereoloji

*Sözel Bildiri***EMZİRMEYİ SONLANDIRMADA KADINLARIN UYGULADIKLARI****YÖNTEMLER****Sabriye Uçan Yamaç***, **Endam Çetinkaya***, **Duygu Çalıcı****, **Habibe Ovat****, **Özlem Erkan****, **Reyhan Ceylan****, **Tuğçe Can****, **Zeynep Sucu****

* Dr. Öğr. Üyesi., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye, suyamac@mehmetakif.edu.tr, ecetinkaya@mehmetakif.edu.tr
** Lisans Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye, calicaduygu@icloud.com, diyetisyenhabibeovatt@gmail.com, 3498ozlemerkan@gmail.com, reyhanceylan.284@gmail.com, tuecan@yahoo.com, zeynepsucu2002@gmail.com

ÖZET

Giriş: Emzirmeyi sonlandırma uygulamaları zamana ve kültüre göre değişkenlik göstermektedir. **Amaç:** Bu çalışma, annelerin emzirmeyi sonlandırma sürecinde kullanılan geleneksel yöntemleri duyma ve kullanma durumlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini bir ilçenin aile sağlığı merkezlerine 17 Ocak-11 Şubat 2022 tarihleri arasında başvuran 277 kadın oluşturmuştur. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan kadınlara araştırmacı tarafından geliştirilen ve kadınların demografik özelliklerini, emzirmeyi sonlandırmaya yönelik geleneksel uygulamalarını sorgulayan 15 soruluk anket formu uygulanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 34.14 ± 9.04 , toplam çocuk sayısı ortalamaları ise 2.04 ± 1.08 'dir. Katılımcıların tamamı bir ilçede yaşamakta, %91.0'inin gelir durumu orta, %37.9'u üniversite mezunu, %66.4'ü her hangi bir işte çalışmıyor, %80.2'sinin sosyal güvencesi var, %87.7'si çekirdek aileye sahiptir. Kadınların %59.2'si normal doğum yapmış olup, %56.3'ünün bebeğinin cinsiyeti kızdır. Bebeklerini emzirme sürelerine bakıldığında %50.9'u 13-24 ay emzirdiğini, %80.1'inin süttten kesmeye annelerin kendileri karar verdiğinive % 52.3'ünün süttten kesme nedeninin emzirme süresini yeterli bulduğundan ve kadınların %58.1'inin emzirmeyi sonlandırmada geleneksel yöntemleri uyguladığı saptanmıştır. Emzirmeyi sonlandırmak için annelerin %45.3'ünün meme ucuna domates sosu-acı biber sürdüğünü, %16.1'i göğüslere saç-kıl-pamuk-yara bandı yapıştırdığını, %3.7'si göğüslerine oje-kurum sürdüğünü ve bu süreçte %50.4'ünün ise bu süreçte herhangi bir destek almadığı bulundu. **Tartışma ve Sonuç:** Araştırmada annelerin bir kısmının bebeğini anne sütünden ayırırken geleneksel yöntem kullandığı ve geleneksel yöntem kullanan annelerin bebeği tiskindirerek süttten kesmiştir. Bu süreçte ebeler emziren annelerin bebeklerini süttten kesme süreci konusunda farkındalıklarının artırılması ve annelerin özellikle bebeğın ruh sağlığını olumsuz etkileyebilecek yöntemler konusunda bilgilendirilmeleri önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Emzirme, Süttten Kesme, Geleneksel Yöntem, Ebelik

*Sözel Bildiri***YENİDOĞAN DÖNEMİNDE UYGULANAN GELENEKSEL YÖNTEMLER**

Endam Çetinkaya*, **Sabriye Uçan Yamaç***, **Ayşe Baştuğ****, **Beyza Karakoç****, **Ebru Erdoğan****, **Emine Gökkaya****, **Kübra Sönmez****, **Rabia Sude Bayri****

* Dr. Öğr. Üyesi., Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye, ecetinkaya@mehmetakif.edu.tr, suyamac@mehmetakif.edu.tr

** Lisans Öğrencisi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye, aysebastug09@gmail.com, beyza03prens03@gmail.com, ebru7052@gmail.com, eminegokkaya77@gmail.com, kubrasonmez296@gmail.com, rsudebayri@gmail.com

ÖZET

Giriş: Bebek ve yenidoğanların sağlığı, toplumun ve ailenin ekonomik durumu, ebeveynlerin eğitim düzeyi, sağlık hizmetlerine ulaşım ve verilen sağlık hizmetlerinin niteliği ile yakından ilgili olmakla birlikte, ailenin yaşam şekli, alışkanlıkları, kültürü ve geleneksel uygulamalarından da etkilenmektedir. **Amaç:** Bu çalışma, kadınların doğum sonu dönemde yenidoğan bakımına yönelik yaptıkları geleneksel uygulamaları incelemek amacıyla nicel bir araştırma olarak planlanmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini bir ilçenin aile sağlığı merkezlerine 17 Ocak-11 Şubat 2022 tarihleri arasında başvuran 165 kadın oluşturmuştur. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan kadınlara araştırmacı tarafından geliştirilen ve kadınların demografik özelliklerini, bebekleriyle ilgili bilgilerini ve doğum sonu dönemde yenidoğan bakımına yönelik geleneksel uygulamalarını sorgulayan 25 soruluk anket formu uygulanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 33.38 ± 8.05 , toplam çocuk sayısı ortalamaları 2.15 ± 1.11 , bebeklerini günlük emzirme sayılarının ortalaması ise 8.07 ± 2.70 'tir. Katılımcıların %47.9'u bir ilçede yaşamakta, %72.1'inin gelir durumu gider durumuna eşit, %35.8'i üniversite mezunu, %67.3'ü her hangi bir işte çalışmıyor, %70.3'ünün sosyal güvencesi var, %85.5'i çekirdek aileye sahip, %76.4'ü normal doğum yapmıştır. Kadınların %83'ünün geleneksel yöntemlere inandığı, %12.7'sinin bebeklerini beslemek için üç ezan beklediği, sarılık olan bebeklerin %90'ının yüzünü sarı örtüyle kapattıkları, %41.2'sinin bebeğin kırkı çıktıktan sonra mevlit okuttuğu, %81.2'sinin bebeğin göbek bağı bir yere gömdüğü, %58.8'inin bebeğini tuzladığı, %84.8'inin ise bebeğini kundakladığı saptanmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Annelerin bebek bakımı konusunda geleneksel yöntemleri sıklıkla uyguladıkları ve dini inançlara sahip oldukları görülmüştür. Sağlık personellerinin yenidoğan takipleri sırasında tuzlama gibi zararlı geleneksel yöntemler hakkında annelere eğitim vermesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yenidoğan, Kültür, Geleneksel

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF THE ROLE OF ISCHEMIA MODIFIED ALBUMIN IN THE
EARLY DIAGNOSIS OF BEHÇET'S DISEASE****Erman BOZALI***

** Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Medicine, Department of Ophthalmology, Sivas, Turkey,
ermanbozali@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Behçet's disease (BD), is a rare chronic multisystem disorder characterized by relapsing inflammation and vasculitis. Characteristic findings of the disease are recurrent oral aphthous ulcers, genital ulcers and uveitis. Ocular involvement is frequent and one of the most important causes of morbidity in BD and may be associated with a poor visual prognosis. **Aim:** To evaluate the role of ischemia modified albumin (IMA), malondialdehyde (MDA), $\alpha 1$ antitrypsin, $\alpha 2$ macroglobulin, high-sensitivity C-reactive protein (hsCRP) as biomarkers in the early diagnosis of BD with ocular involvement. **Methods:** A total of 24 BD patients with active or inactive uveitis and 24 healthy controls were included in this prospective study. Serum levels of IMA, MDA, $\alpha 1$ antitrypsin, $\alpha 2$ macroglobulin, high-sensitivity C-reactive protein (hsCRP) were measured in both groups. All biomarker serum levels were analyzed with an ELISA kit using an autoanalyzer. **Results:** The mean age of BD patients and the control group was 42.2 ± 11.4 and 42.3 ± 9.1 respectively. No statistically significant difference was observed in terms of age and gender ($p > 0.05$, for both). The mean duration of the disease was 11.5 ± 6.2 years. The mean serum levels of IMA were significantly higher in the study group compared to the control group (160.08 ± 39.52 and 118.40 ± 154.67 absorbance unit, respectively; $p = 0.039$). The mean serum levels of $\alpha 1$ antitrypsin, $\alpha 2$ macroglobulin, and hsCRP were also higher in BD patients compared to the control group ($p < 0.05$ for all). **Discussion and Conclusion:** Behçet's disease (BD) is a complex multisystemic inflammatory disorder which is characterized by recurrent attacks of acute inflammation. Diagnosis is still based on clinical findings since there is no universally recognized pathognomonic laboratory marker. Our results show that IMA, $\alpha 1$ antitrypsin, $\alpha 2$ macroglobulin, and hsCRP levels were increased in BD patients with ocular involvement. The increased levels of these serum proteins are likely to be a result of inflammation-induced oxidative stress therefore these may be identified as potential biomarkers for predicting BD.

Keywords: ischemia modified albumin, malondialdehyde, antitrypsin, Behçet's disease

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF CONTACT WITH HEPATITIS B VIRUS IN PATIENTS
WITH SOLID TUMOR AND EVALUATION OF DETECTION POLICY**

Serdar Durak*, Remzi Adnan Akdoğan, Cemil Bilir***, İlkey Bahçeci****, Medeni Arpa*******

* *Karadeniz Technical University, Faculty of Medicine, Department of Gastroenterology, Trabzon, Turkey, serdardurak@ktu.edu.tr*

** *Recep Tayyip Erdogan University, Faculty of Medicine, Department of Gastroenterology, Rize, Turkey remzi.akdogan@erdogan.edu.tr*

*** *İstinye University, Faculty of Medicine, Department of Oncology, İstanbul, Turkey cemil.bilir@istinye.edu.tr*

**** *Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Medicine, Department of Medical Microbiology and Clinical Microbiology, Rize, Turkey ilkay.bahceci@erdogan.edu.tr*

***** *Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biochemistry, Rize, Turkey medeni.arpa@erdogan.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Hepatitis B virus (HBV) infection is a worldwide disease associated with significant morbidity and mortality. Reactivation of HBV infection during and after immunosuppressive treatments such as chemotherapy is a life-threatening complication that can be seen in chronic or previous hepatitis B activation. **Aim:** In our study, the contact and detection policy of hepatitis B virus will be evaluated in cancer patients receiving immunosuppressive therapy. **Methods:** Cancer type, age, gender, ALT, AST, HBsAg, anti-HBs, anti-HBc IgM, anti-HBc Ig G, HBeAg, anti-HBe and HBV DNA levels of patients with solid tumors diagnosed, treated and followed up at Recep Tayyip Erdogan University Medical Faculty Department of Internal Medicine between 2010-2017 levels will be detected. Whether or not hepatitis B serology differs between years will be investigated. **Results:** In the study with 593 patients, anti-HBc Ig G was found in 126 of the patients (21,2%) while the rate increased for the last 3 years. It was seen that 23.6% of the IX patients did not follow HBsAg levels before treatment. Anti-HBc Ig G was detected in 12 (14.6%) of the 82 patients with elevated KCFT levels during chemotherapy treatment. **Discussion and Conclusion:** It is observed that in our solid tumor patients who will receive immunosuppressive treatment in our hospital as a result of our work, the pre-treatment hepatitis B virus infection screening is done at increasing rates over the years. Despite this increase in screening rates, the rate we achieve is similar to that of many clinics around the world. It has been concluded that increasing the number of scientific meetings on this issue, internalizing the implementation of guidelines, taking additional measures such as the warning of the clinicians of automation systems when the patients receiving immunosuppressive treatment are arranged, and updating the current medical education programs in this way will contribute to the desired level of screening rates.

Keywords: Hepatitis B, Chemotherapy, Occult hepatitis B

Sözel Bildiri

ANNESİYLE CEZAEVİNDE KALAN ÇOCUKLARIN YAŞADIKLARI SORUNLAR VE GELİŞİM RİSKLERİ

Dilan ERÇİÇEK

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü
dilanercicek57@gmail.com*

ÖZET

Yaşamın sıfır-altı yaşlarını kapsayan erken çocukluk dönemi; çocuğun gelişiminin en hızlı olduğu, kişilik özelliklerinin şekillendiği, temel bilgi, beceri ve alışkanlıklarının kazanıldığı önemli bir dönemdir. Beyin gelişiminin büyük bir bölümünün tamamlandığı erken çocukluk döneminde çocuğun gelişimsel açıdan desteklendiği, olumlu uyarıcıların sunulduğu bir ortamda yetiştirilmesi çocuğun beyin gelişimi açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmada, 5257 sayılı Kanunun 65 inci maddesi gereğince anneleri hükümlü olan, dışarıda korumasına bırakılacak kimsesi bulunmayan annelerinin yanında cezaevinde kalan sıfır-altı yaş grubu çocukların yaşadıkları sorunlar ve gelişim risklerinin anlatılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erken çocukluk dönemi, Gelişim, Cezaevi

Poster Bildiri

RADIOLOGICAL FINDINGS OF DEGENERATIVE JOINT DISEASE CAUSED BY CHRONIC TRAUMA: A CASE REPORT

Tarık Ali Uğur*, Sevcihan Günen Yılmaz**

* Akdeniz University Faculty of Dentistry, Department of Maxillofacial Radiology, Antalya, Turkey
taliugur@hotmail.com

** Akdeniz University Faculty of Dentistry, Department of Maxillofacial Radiology, Antalya, Turkey,
sevcihanyilmaz@akdeniz.edu.tr

ABSTRACT

Background: Degenerative joint disease (DJD) or osteoarthritis (OA) of the TMJ is a noninflammatory disorder characterized by reduction in the synthesis and destruction of the articular cartilage and also by new bone formation at the joint surfaces. **Aim:** The aim of this case report is to present the radiological findings of a degenerative joint disease caused by chronic trauma in a 39-year-old male. **Methods:** In this study, a severe case of degenerative joint disease affecting temporomandibular joint was presented using orthopantomography and cone beam tomography. **Results:** Cone beam tomography in closed mouth position to evaluate TMJ joint area showed surface irregularities on both glenoid fossa and condyle surfaces. All the findings were consistent with degenerative joint disease since the patient had no history of rheumatoid disease. **Conclusion:** Degenerative joint disease is relatively rare entity in general dental practice. Oral health care providers should have thorough knowledge to recognize the disease using necessary imaging techniques and give the appropriate treatment.

Keywords: degenerative joint disease, temporomandibular joint disease, cone beam computed tomography

Sözel Bildiri

**SHORT-TERM EFFECTS OF NEUTROPHILS LEVELS ON CLINICAL
SITUATION AND LABORATORY IN PATIENTS PERFORMED REPERFUSION
THERAPY WITH ACUTE MYOCARDIAL INFARCTION**

Musa İlker Durak*, Ahmet Ünalır**

* *Golbasi State Hospital, Department of Cardiology, Ankara, Turkey, ilkerdurak@gmail.com*

***Osmangazi University, Faculty of Medicine, Department of Cardiology, Eskisehir, Turkey
ahmetunalir@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Acute myocardial infarction, coronary total occlusion is characterized by inflammation, based on a clinical basis. Inflammation is the main marker of the clinical manifestation of atherosclerosis, and leukocytes are a widely used indicator of inflammation in clinical practice. **Aim:** In this study, we investigated the relationship between levels of neutrophils in reperfusion therapy in patients with acute MI and reinfarction, death, stroke. **Methods:** 72 patients with acute ST elevation MI in (mean age 67 ± 10) to examine the levels of absolute neutrophil 0, 4, 24, and 48 Hours of complete blood count was performed. All patients were monitored while they were hospitalised in the coronary care unit. Patients were divided into two groups death, re-infarction or stroke occur or not. **Results:** Adverse clinical end points studied in patients with absolute neutrophil levels were significantly higher than other groups. A separate analysis was performed for further details of death group. According to the results of this analysis, absolute neutrophil levels were statistically more significantly higher than. On the other hand 48 hours after the adoption of the patients studied were significantly higher white blood cell counts. **Discussion and Conclusion:** White blood cell count and absolute neutrophil count within 48 hours of admission to the hospital may be a good prognostic indicator of undesirable clinical endpoints in the in-hospital period.

Keywords: Neutrophil count, Acute myocardial infarction, Complete blood count

*Sözel Bildiri***KADIN CİNSİYETTE ÖN ÇAPRAZ BAĞ REKONSTRUKSİYONU SONRASI UZUN
DÖNEM KLİNİK SONUÇLARI VE SPORA DÖNÜŞ ORANLARI****Lokman Kehribar * , Serkan Sürücü ****

* *Samsun Üniversitesi, Samsun Tıp Fakültesi, Ortopedi ve Travmatoloji Anabilim Dalı. Samsun, Turkey
lokmankehribar@gmail.com*

** *Department of Orthopaedics University of Missouri Kansas City, USA serkansurucu@outlook.com*

ÖZET

Giriş: Kadınlarda ön çapraz bağ yaralanmaları erkeklere göre 3 kat daha fazla görülmektedir. Bunun en önemli sebebi olarak kadın diz anatomisinin farklılığı ve kadın cinsiyet hormonları olarak gösterilmiştir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı ön çapraz bağ rekonstrüksiyon ameliyatı uyguladığımız kadın hastalarda operasyon sonrası uzun dönem klinik sonuçlarımızı ve spora dönüş oranlarımızı göstermektir. **Yöntem:** 2012-2018 yılları arasında tek bir merkezde ön çapraz bağ yırtığı nedeniyle opere edilen 31 kadın hasta retrospektif olarak değerlendirildi. Dahil edime kriteri olarak; kadın olmak, 18 yaşından büyük olmak, diz içi ek patolojisi olmamak, yaralanma öncesi aktif spor yapmak. Tüm hastalara operasyonda hamstring tendon otogrefti kullanıldı ve operasyonlar aynı cerrah tarafından gerçekleştirildi. Tüm hastalara cerrahi yöntem olarak artroskopik ön çapraz bağ rekonstrüksiyonu işlemi uygulandı. **Bulgular:** Toplam 31 hastanın yaş ortalaması 29,58 olarak saptandı. Takip süresi ortalama 44,65 ay olarak belirlendi. Hiçbir hastada ciddi bir komplikasyon saptanmadı. 31 hastanın Pre-op Lynsholm skoru ortalaması 74.52, Modifiye Cincinnati skoru 70.00 skoru iken Post-op Lynsholm skoru ortalama 92.24, Modifiye Cincinnati skoru 88.77 olarak saptandı. Opere olan 31 hastanın hepsinde yaralanma öncesi aktif spor öyküsü vardı. Bu hastalardan sadece 23 tanesi ameliyat sonrası aktif spora dönebildi. Aktif spora dönebilen ve dönemeyen gruplar arasında klinik olarak anlamlı bir fark saptanmadı. **Tartışma ve Sonuç:** Kadın bireylerde ön çapraz bağ yaralanması sonrası yapılan rekonstrüksiyon sonrası klinik sonuçlarının literatür ile benzer olduğu ve bu hasta grubunda spora dönüşün tek kriterin klinik iyileşme olmadığını saptadık.

Anahtar kelimeler: ön çapraz bağ, kadın , spor, rekonstrüksiyon

*Sözel Bildiri***HASTA EĞİTİMLERİNDE YENİLİKÇİ YAKLAŞIM****Ünzile EREN*, Canan Demir Barutcu****

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, unzile1992@icloud.com

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Burdur, Türkiye, cdemir@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

İnsanlar, okuduklarının %10'unu, işittiklerinin %20'sini, gördüklerinin %30'unu, söylediklerinin %70'ini, görüp işittiklerinin % 50'sini, yapıp söylediklerinin %90'ını hatırlamaktadırlar. Günümüz teknolojisinin gelişmesiyle hasta eğitimi verilirken yazılı, sözlü ve görsel eğitim materyalleri kullanılmaktadır. Yapılan çalışmalar görsel bilgilendirmenin diğer bilgilendirme yöntemlerinden daha başarılı olduğunu göstermektedir. Verilen bir eğitim ne kadar çok duyu organına hitap ederse eğitim daha kalıcı ve kaliteli olmaktadır. Hastalara verilen eğitimlerde işitsel ve görsel materyaller birlikte kullanıldığında hastaların eğitim sonrası öğrenmeleri daha kolay ve kalıcı olmaktadır. Sadece sözlü bilgilendirme eğitimi değil görsel ve işitsel materyallerin birlikte kullanıldığı eğitimler ile hastaların bilgi ve beceri düzeyleri artırılabilir, kaygı düzeyleri azaltılabilir. Sağlık eğitiminin amacı; bireylerde olumlu bir çevre yaratacak, tedavi olanaklarından yararlanarak sağlığı koruyucu ve geliştirici davranış değişikliği oluşturmaktır. Bunun için hasta eğitimlerinde; video temelli eğitimlerin dâhil edildiği kapsamlı eğitim programlarının yapılandırılması, video temelli eğitimin hasta eğitimlerine yeterince zaman ayrılmadığı durumlarda alternatif eğitim yöntemi olarak destek olabileceği düşünülmektedir. Video temelli eğitimin doğrudan eğitim kadar faydalı olabileceği, eğitim sonunda bilgi düzeyini artırabileceği ve hasta davranışlarında iyileştirme, öz bakım davranışlarında uyum sağlayabileceği ve yaşam kalitesini artırabileceği sağlayabileceği öngörülmektedir. Bu nedenle hasta eğitimlerinin her alanında birebir eğitim ile birlikte görsel, işitsel materyallerin kullanılması önerilmektedir. Bu derleme makalesinde 2018-2022 tarihleri arasında yayımlanan görsel videolu hasta eğitimlerini kapsayan makaleler taranarak bu eğitimlerin hastalara olan katkısı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Eğitim, Videolu Eğitim, Hasta Eğitimleri

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF THE EFFECT OF MALNUTRITION INDEXES ON THE
SURVIVAL STATUS IN HEMODIALYSIS PATIENTS****Hacer ALATAŞ ***

* *Malatya Turgut Özal University Training and Research Hospital Nutrition and Diet Unit, Malatya, Turkey,
hacer_alatas@hotmail.com*

ABSTRACT

Aim: It is known that malnutrition has an effect on mortality and morbidity rates in hemodialysis patients. In this study, it was aimed to examine the relationship between malnutrition indices and mortality risks of patients. **Methods:** This study was carried out with individuals who regularly receive hemodialysis services in the hemodialysis unit of Malatya Turgut Özal University Training and Research Hospital. The general health status, laboratory findings, and anthropometric measurements of the individuals were taken by the researcher with the information form. **Results:** 104 individuals receiving regular hemodialysis participated in the study. The mean age of the individuals was 62.41 ± 13.93 years. Individuals' geriatric nutritional risk index (GNRI) (101.23 ± 11.03), malnutrition inflammation score (MIS) (11.21 ± 3.01), C-reactive protein (CRP) (8.24 ± 2.43), body mass index (BMI) (25.48 ± 5.24) The mean values of the year of hemodialysis (5.17 ± 1.18) were determined, respectively. In the correlation analysis performed with age, CRP, GNRI, BMI, hemodialysis year, weekly hemodialysis number values of individuals, a negative correlation was observed between GNRI and CRP and hemodialysis year, but a positive correlation was found between BMI and hand caliper. There was a negative correlation between BMI, hemodialysis year and MIS score of individuals. In Kaplan Meier analysis of five-year survival analyzes of individuals, it was determined that factors that increase the need for hemodialysis (such as malnutrition, low GNRI score, high MIS score) also reduce the probability of survival. **Conclusions:** Malnutrition is generally an established clinical condition in hemodialysis patients and may increase the risk of mortality in patients with inflammation. With regular screening of individuals for malnutrition and close monitoring of nutritional status, conditions caused by malnutrition and inflammation can be prevented. Especially with special nutritional interventions, the malnutrition status of individuals can be improved and the risk of mortality can be reduced.

Keywords: Hemodialysis, malnutrition, inflammation, nutrition

Sözel Bildiri

EXAMİNİNG THE RELATIONSHIP BETWEEN MALNUTRİTİON AND DEPRESSION İN ELDERLY İNDİVİDUALS: THE CASE OF MALATYA

Hacer ALATAŞ *

**Malatya Turgut Özal Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Beslenme ve Diyet Birimi, Malatya, Turkey,
hacer_alatas@hotmail.com*

ABSTRACT

Aim: Aging causes physiological changes in the whole body and affects all organs. Nutritional status and mental health are negatively affected by aging. Malnutrition and depression are among the most important problems in the elderly. In this study, it was aimed to examine the relationship between malnutrition and depression in elderly individuals. **Methods:** This study was conducted with 56 elderly individuals living in Malatya province. Study data were collected face-to-face using an information collection form. In this study, the depression status of the individuals was determined with the geriatric depression scale (GDS) used in elderly individuals, the albumin level in the blood and the MNA-SF score and the malnutrition status were examined. At the same time, demographic information and anthropometric measurements of individuals were also taken. **Results:** Individuals participating in the study were female 36.8% and 64.2% were male. The mean age of the individuals was 78.61 ± 8.11 years. The mean albumin level of the individuals was 3.01 ± 1.11 mg/dl, and the mean MNA-SF score was found to be 10.68 ± 3.01 . However, the mean GDS of the individuals was found to be 6.01 ± 3.55 points. As a result of the pearson correlation analysis, it was determined that the depression scores of the individuals increased as both the albumin level and the MNA score decreased ($p=0.001$). It was observed that the lowest values were observed in the measurements taken with the hand grip in individuals with high depression scores. **Conclusion:** It has been observed that malnutrition and depression mutually affect each other. individuals with both depression are at risk of malnutrition. It has been observed that individuals with both malnutrition and malnutrition are at risk of depression. Depression has been found to be a strong risk factor for malnutrition in elderly individuals that should be controlled by health professionals.

Keywords: Elderly, depression, malnutrition, mortality

*Sözel Bildiri***DEPREMDE CRUSH (EZİLME) SENDROMU****Cemre Nur ŞAHİN***Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimler Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur,
Türkiye cemre.sahin@outlook.com***ÖZET**

Crush Sendromu, deprem sırasında oluşan travmalara bağlı olarak rabdomiyolizin sonucunda ortaya çıkar. Depremlerde ölümlere künt yaralanmalardan sonra ikinci sırada crush sendromu sebep olmaktadır. Crush sendromuna bağlı çoğu hastada Akut Böbrek Yetmezliği gibi komplikasyonlar görülmektedir. Bu nedenle hastaya yapılacak müdahalelerin en erken ve doğru şekilde yapılması hayati önem taşımaktadır. Deprem sonrasında enkaz altında bulunan hastalara en kısa sürede damar yolu açılarak saatte 1 litre olacak şekilde izotonik NaCl verilmelidir. Hastalar enkaz altında güvenli ve hızlı bir şekilde çıkarılarak hastaneye transportu sağlanmalıdır. Hastaneye transportu sağlanan hastanın klinik bulguları yakından izlenmeli ve hastanın tedavi aşamaları belirlenmelidir. Hastanede gerekli tetkikler yapılarak yoğun bakım ünitesinde idrar çıkışı takip altına alınmalıdır. Hastalarda crush sendromuna bağlı komplikasyonlar geliştiğinde yoğun bakım ünitesindeki takipler önemli olacaktır. Dolayısıyla depremlerde enkaz altında bulunan hastaya crush sendromunu bilerek yaklaşmak hastanın hayatının kurtarılmasında önemli rol olacaktır. Bu nedenle ekipler yeterince bilinçlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Crush Sendromu, Deprem, Ezilme

*Sözel Bildiri***DOCKING STUDIES OF NOVEL DESIGNED COMPOUNDS WITH
BENZOXAZOLE AND TRYPTOPHAN MOIETIES AGAINST LOX ENZYME****Dilay Kahvecioglu*, Gozde Yenice Cakmak**, Serap Yilmaz****

* Marmara University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmaceutical Chemistry, Istanbul, Turkey,
e-mail: dilaykahvecioglu@marun.edu.tr

** Trakya University, Faculty of Pharmacy, Department of Pharmaceutical Chemistry, Edirne, Turkey
e-mail: gozdeyenice@trakya.edu.tr, serapyilmaz@trakya.edu.tr

ABSTRACT

Background: Tryptophan is an essential amino acid for human health. Therefore, it plays an important role in biosynthesis of some proteins. Tryptophan metabolites such as serotonin, melatonin, kynurenine, and the nicotinamide, effects on many diseases like psychological disorders, autoimmune diseases, and cancer. The degeneration of the central nervous system is seen by chronic progressive loss and death of neurons, resulting in functional and mental disorders. Alzheimer's disease (AD), Parkinson's disease (PD) and Amyotrophic lateral sclerosis (ALS) are some neurodegenerative diseases. The lipid-metabolizing enzyme 12/15-lipoxygenase (12/15-LOX) plays a dominant role in cell death resulting from oxidative stress in neurons. Recent studies show that 12/15-LOX protein levels and enzyme activity are increased prominently in neurodegenerative disorders. This proof also connection with the finding of increased lipid peroxidation. Increased 12/15-LOX protein levels and enzyme activity could be linked to mechanisms of oxidative stress, neurodegenerative and neuropsychiatric diseases. Compounds bearing a benzoxazole ring can also be used against a wide variety of diseases. Therefore, it is thought that the design of new compounds containing both tryptophan and benzoxazole may influence on neurodegenerative diseases. **Aim:** In our study, it is aimed to design new compounds carrying benzoxazole and tryptophan structures for the treatment of neurodegenerative disease. **Methods:** The 3D structure of human 15-LOX-2 (PDB:4NRE) and the designed molecules were prepared with Discovery Studio 3.5 and CDocker method was applied for docking analysis. The binding energies and interactions of the compounds with the enzyme were investigated. **Results:** It has been determined that the designed molecules bind with the enzyme's active amino acids HIS373, SER377, HIS378, HIS553, SER557, VAL674 and ILE676 with low binding energies and show good interactions. **Discussion and Conclusion:** Interactions between the enzyme and designed compounds pave the way for new compounds that may be promising in the treatment of neurodegenerative diseases.

Anahtar Kelimeler: Benzoxazole, Docking, LOX Enzyme, Neurodegenerative Diseases, Tryptophan

Sözel Bildiri

GÖÇMEN ÇOCUKLARIN AİLE İÇİ İLİŞKİLERİNİN RESİM ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yağmur SEZER EFE*, Selin SÖYÜNMEZ**, Yeşim ZÜLKAR***, Öznur BAŞDAŞ*

* Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye, ysezerefe@gmail.com

** Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı, Kırşehir, Türkiye, selinsoyunmez@gmail.com

*** Avrasya Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Trabzon, Türkiye,
yesimzulkar@gmail.com

* Erciyes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, Kayseri, Türkiye, ooznurtosun@gmail.com

ÖZET

Giriş: Göçmen çocuklar, göç sürecinde aile bireylerinin kaybı, şiddete maruziyet ya da şiddete tanıklık gibi travmatik deneyimler yaşayabilmekte, göç ettikleri yerde ise topluma entegre olma sürecinde kültürel, sosyal, ekonomik ve dilsel sorunlarla karşılaşabilmektedir. Bu sorunlar aile içi süreçleri etkileyerek, aile içi ilişkilerin olumsuz etkilenmesine neden olabilmektedir. **Amaç:** Araştırmanın amacı göçmen çocukların aile içi ilişkilerinin resim analizi yöntemi ile değerlendirilmesidir. **Yöntem:** Görsel fenomenoloji yöntemi kullanılarak yapılan bu araştırmanın evrenini 4-14 yaş arasındaki 60 göçmen çocuk oluşturmuştur. Etik kurul izni ve bilgilendirilmiş gönüllü oluru alınarak yapılan bu araştırmanın verileri, 05.11.2021-20.11.2021 tarihleri arasında çocuk ve aile ile yüz yüze görüşülerek, Aile Bilgi Formu ve projektif testlerden Aile Çiz Testi ile toplanmıştır. Veriler toplanırken çocuğa rahat bir ortam sağlanmış, kağıt, kalem, silgi ve boya kalemleri verilerek herhangi bir süre kısıtlaması olmadan bir aile resmi çizmesi istenmiştir. Çizim bittiğinde çocuktan resimdeki kişileri adlandırması ve resmin öyküsünü anlatması istenmiştir. **Bulgular:** Araştırmaya katılan çocukların %50'sinin kız, %36.7'sinin 4-6 yaş arasında, %41.7'sinin ortanca çocuk, %95.0'nin kardeşi, %6.7'sinin parçalanmış aile yapısına sahip olduğu, %3.3'ünün ailesi olmadan Türkiye'ye geldiği ve %93.3'ünün savaş nedeniyle göç ettiği belirlenmiştir. Çocukların annelerinin %66.7'sinin hiç okula gitmediği ve %86.7'sinin çalışmadığı, babalarının ise %55.0'nin okula gitmediği, %40.0'nin ise herhangi bir işte çalışmadığı saptanmıştır. Çocukların çizdiği resimler incelenerek kodlar oluşturulmuş, bu kodlardan “Kaos”, “Gereksinim” ve “Gelişim” adlı 3 tema ve “Kişiler Arası İlişkiler”, “Geleceğe Yönelik Düşünceler”, “Şiddet”, “Otorite Kaynağı”, “Duygusal Durum”, “İletişim”, “İhtiyaç ve İstekler”, “Rol Model Alma”, “Kişilik” adlı 9 alt tema elde edilmiştir. **Sonuç:** Sonuç olarak sağlık profesyonellerinin göçmen ailelere iletişim, ebeveyn tutumu, çocuğun gelişimi ve gereksinimleri hakkında bilgi vermesi, sosyal destek mekanizmalarını harekete geçirmede aktif rol alması önerilir.

Anahtar Kelimeler: Aile ilişkileri, Çocuk, Göç, Resim analizi

*Sözel Bildiri***SPOR LİSESİ ÖĞRENCİLERİNDE KORONAVİRÜS KORKUSU****Ramazan TOPUZ***

**Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Konya, Türkiye,
ramazan_topuzz@selcuk.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Salgın hastalıklar gibi olağanüstü durumlar birçok insanda korku uyandırabilir. Koronavirüs hakkında kafa karıştırıcı bilgilerin olması insanların daha fazla endişe duymalarına neden olmaktadır. Koronavirüs korkusu sporcu performansını olumsuz etkileyebilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı spor lisesinde öğrenim görmekte olan sporcu öğrencilerin koronavirüs korkusunun belirlenmesidir. **Metot:** Çalışmanın örneklemini 2021-2022 Eğitim Öğretim yılında Konya Spor Lisesi'nde öğrenim görmekte olan 173 (n=72 kadın ve n=101 erkek) gönüllü sporcu öğrenciler oluşturmaktadır. Analitik kesitsel olarak tasarlanan çalışmada veri toplama aracı olarak Covid 19 Korkusu Ölçeği kullanıldı. Öz bildirim yöntemi ile toplanan veriler SPSS 25,0 paket programından 0,05 anlamlılık düzeyinde değerlendirildi. Verilerin normal dağılım gösterdiği ve parametrik test varsayımlarının sağlandığı anlaşıldığından istatistiksel analizlerde parametrik testler kullanıldı. **Bulgular:** Yapılan istatistiksel analizlerde cinsiyet, spor yaşı, bir yakınının koronavirüs geçirmesi ve vefat etmesi durumuna göre koronavirüs korkusu açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğu bulgusuna ulaşıldı ($p<0,05$). Ancak branş ve sınıf düzeyine göre koronavirüs korkusu açısından öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma tespit edilemedi ($p>0,05$). **Sonuç ve Öneriler:** Çalışmada ulaşılan bulgulardan cinsiyet, spor yaşı, bir yakınının koronavirüs geçirmesi ve vefat etmesi durumunun öğrencilerde koronavirüs korkusunu etkileyen faktörler olduğu sonucuna ulaşıldı. Koronavirüs ile mücadele kapsamında koronavirüs korkusu olan öğrencilere uzmanlar tarafından psikolojik destek sağlanmalıdır. Böylece koronavirüs korkusu olan sporcu öğrencilerin korkularını yenebileceği ve sportif performanslarında artış olabileceği ön görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Spor Lisesi, Öğrenci, Koronavirüs Korkusu

*Sözel Bildiri***EFFECT OF MIRROR TREATMENT ON HAND FUNCTION IN A PATIENT WITH
ZONE V- EXTENSOR TENDON RECONSTRUCTION: A CASE STUDY****Serkan KABLANOĞLU 1, Oğuzhan Bahadır DEMİR 2**

1 Kocaeli Üniversitesi Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon AD, Kocaeli, skaplanoglu00@gmail.com
2 Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sakarya,
oguzhandemir@subu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Ektansör tendon yaralanmaları elin en sık görülen yaralanmalarındandır. Özellikle 5,6 ve 7. zonlardaki ekstansör tendon yaralanmalarının ameliyat sonrası tedavisi 2. zondaki fleksör tendon yaralanmalarında olduğu gibi sorunludur. Bu nedenle tendon rehabilitasyonunda erken mobilizasyon teknikleri tarif edilmiştir. Ayna terapi yönteminde kişinin ayna yardımıyla sağlam taraf hareketlerinden faydalanılarak ağırlı veya hareket kısıtlılığı olan bölge için normal algı geliştirmesi hedeflenmektedir. Bu tedavi, duyuusal yeniden eğitim için fantom ağrısında, felçli hastalarda ve periferik sinir yaralanması sonrası duyu ve motor kayıpların rehabilitasyonu, inme sonrası motor ve duyu kazanımlarının sağlanması, refleks sempatik distrofi'de kronik ağrı ile baş edebilmek için klinikte uygulanan bir tekniktir. **Amaç:** Bu vaka çalışması, aktif ekstansiyon yoluyla motor harekette iyileşmeler ve ekstansiyon tendon rekonstrüksiyonundan sonra erken aktif mobilizasyon protokolü ile birlikte ayna tedavisinin kullanılmasıyla fonksiyonel iyileşmeleri göstermekti. **Yöntem:** Çalışmaya 4 hafta önce sağ el primer ekstansör tendon onarımı yapılmış ve dinamik dorsal atel kullanan 22 yaşında kadın hasta alınmıştır. V- Zon ekstansör yaralanması olan hastaya 4 hafta, her gün, konvansiyonel tedaviye ek olarak 20 dk. Ayna tedavisine alınmıştır. **Bulgular:** Tedavi öncesi hastanın Miller sınıflamasına göre tedavi öncesi toplam ekstansiyon kaybı; orta (11-45) iken tedavi sonrası iyi (<10), tedavi öncesi toplam fleksiyon kaybı kötü (>45) iken tedavi sonrası ise iyi (<20), kavrama kuvveti; tedavi öncesi 2,5kg iken tedavi sonrası 6kg, görsel analog skalası; tedavi öncesi 5 iken tedavi sonrası 2, nine hole peg el beceri testi süresi tedavi öncesi 19,93sn iken tedavi sonrası 17,02sn, Quick dash toplan skoru 77,25 iken 29,5 bulunmuştur. **Sonuç:** Ektansör tendon kesisi olan hastanın aktif mobilizasyon tekniği ile rehabilitasyonu ile birlikte ayna tedavisinin kullanımı sonrasında, hasta yaralanmış elinde ağrının azaldığını, eklem hareket açıklığı, kuvvet ve günlük yaşam aktivitelerindeki kullanımının arttığını belirtmiştir. **Tartışma:** Bu çalışma ile elde ekstansör tendon kesilerinde aktif mobilizasyon tekniği ile rehabilitasyonunda ayna tedavisinin kullanımının, ağrı, fonksiyonellik, kuvvet ve eklem hareket açıklığı üzerine olumlu etkileri gösterilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ekstansör tendon tamiri, Ayna tedavisi, El fonksiyon, Rehabilitasyon

*Sözel Bildiri***GÖÇÜN KADINLAŞMASI: EVLİ OLMAYAN AFGAN KADINLARIN TOPLUMA ENTEGRASYONU BAĞLAMINDAKİ YAŞAM DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ****Bilgesu Cüm*, İbrahim Kan**, Batuhan Muslu*****

* Uşak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü Toplumsal Gelişme ve Sosyal Politika Anabilim Dalı, Uşak, Türkiye, bilgesu.cum@usak.edu.tr

** Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sosyal Hizmet Yönetimi, ibrahimkan708@gmail.com

*** Uşak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, batuhanmuslu12@gmail.com

ÖZET

Göç, mekan değişikliğinin ötesinde pek çok sosyo-kültürel değişikliği içerisinde barındıran bir olgudur. Göç sürecinde yaşanan sosyo-kültürel değişimler entegrasyon sorununu ortaya çıkarmakta ve özellikle yalnız kadınlar bu süreçten daha fazla etkilenebilmektedirler. **Amaç:** Bu çalışmada evli olmayan Afgan kadınların toplum tarafından bir ayrımcılık görüp görmediği ve topluma entegre olup olamama noktasındaki yaşam deneyimlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırma nitel araştırma düzeyinde bir durum çalışmasıdır. Bu araştırmanın evrenini Uşak ilinde ikamet eden evli olmayan Afgan uyruklu kadınlar, örneklemini ise “Uşak Afganistanlılar Yardımlaşma Derneği” aracılığıyla ulaşılan 25 evli olmayan Afgan uyruklu kadın oluşturmaktadır. Araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturularak nitel araştırmanın veri toplama yöntemi olan bireysel görüşme tekniğinden faydalanılmıştır. Bu çalışmada elde edilen veriler tümevarımcı analiz yolu ile içerik analizine tabi tutularak betimsel olarak incelenmiştir. **Bulgular:** Bu çalışmada, evli olmayan Afgan uyruklu kadınların büyük çoğunluğunun hizmetlere erişebildiği ve herhangi bir ayrımcılık yaşamadığı, Türk vatandaşları tarafından herhangi bir dışlanmaya maruz kalmadığı, yaşadıkları yerdeki mahalle sakinleri tarafından kendilerine yönelik bir güvensizlik duygusu hissetmediği ve Türkiye’de fiziksel ve sözel saldırıya maruz kalmadığı ortaya konmuştur. Ayrıca, araştırma kapsamında katılımcıların dil bilmeme, ekonomik sorunlar, psikolojik sorunlar, kimlik kartının olmaması, bir yerde çalışmak isteyip çalışmama, hem çalışmak hem de çocuklarına bakmak zorunda olduğu için ikisini bir arada götürmekte zorlanma olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun Türkiye’deki ahlaki ve kültürel yapıya uyum sağladığı, dil kursu, meslek edinme kursu vb. gibi sosyal ve kültürel faaliyetlere katılım sağlamadığı, Türk vatandaşlarıyla arkadaşlık kuramadığı, kendi kültürünü yaşayabildiği ve asimile olmadığı görülmüştür. **Tartışma ve Sonuç:** Elde edilen sonuçlara göre evli olmayan Afgan uyruklu kadınların entegrasyon noktasında yaşadıkları en büyük sorun dil bilmemeleridir. Bunun için göçmenlere çeşitli dil kursları sağlanmalı ve göçmenler bu kurslara katılım için teşvik edilmelidir. Eğer yerel halk ayrımcılık yerine entegrasyon konusunda destek olmaya devam ederse evli olmayan Afgan uyruklu kadınlar için bu zorlu süreç kolaylaşacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Kadın, Afgan, Entegrasyon

*Sözel Bildiri***A CASE REPORT: MATURE CYSTIC OVER TERATOMA****Kemal Dinc***

**Erzincan Binali Yildirim University, Medical Faculty, Obstetrics and Gynecology Department, Erzincan, Turkey, dr.kemaldinc@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Cystic teratoma consists of differentiated derivatives of germ cell layers (ectoderm, mesoderm and endoderm) into hair, muscle, teeth or bone. **Objective :** To review our clinical experience with mature cystic ovarian teratoma and to discuss open or laparoscopic surgery options. **Case Report:** A 42-year-old female patient with complaints of abdominal pain, a heterogeneous echogenic mass of approximately 75x65 mm originating from the right ovary was detected on USG. The patient underwent laparotomy with the preliminary diagnosis of dermoid cyst. **Discussion :** In this case, laparotomic oophorectomy was performed because the patient had completed her fertility, was in the premenopausal period, and the dermoid cyst size was 8 cm. Mature cystic teratomas (dermoid cysts) are one of the most common benign ovarian tumors, accounting for 10-20% of all ovarian tumors. Although teratomas can occur at any age, the highest incidence is found between the ages of 20 and 40. The definitive treatment of cystic teratoma is surgery. Laparoscopic surgery also has a diagnostic advantage in that it allows sampling of the peritoneal fluid to evaluate the involvement of adjacent structures and investigation of the abdominal cavity for possible malignancy. Laparotomy is recommended in complex cases such as massive complex mass, acute cyst rupture or advanced malignancy. In addition, in cases with suspected malignant transformation, frozen section should be examined by a pathologist during surgery. **Conclusion:** Because of the high incidence of cystic teratoma in women of reproductive age: Observation or laparoscopic surgery should be planned considering the size of the mass, ultrasound features, involvement of adjacent structures, risk of malignancy, and most importantly, the patient's symptoms and desire to preserve fertility. In complex cases such as massive complex mass, acute cyst rupture or advanced malignancy, laparotomy should be applied.

Keywords : laparoscopy; benign mature cystic teratoma; ovarian dermoid cyst.

*Sözel Bildiri***BCR-ABL İLE TİYOL DENGESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ****Halil İbrahim BÜYÜKBAYRAM*, Muhammet Yusuf TEPEBAŞI**, İlter İLHAN***

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya AD, Isparta, Turkey,
halilbuyukbayram@sdu.edu.tr*

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Biyokimya AD, Isparta, Turkey, ilterilhan@sdu.edu.tr*

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik AD, Isparta, Turkey,
muhammettepebasi@sdu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: BCR-ABL testi, kronik myeloid lösemi'yi (KML) teşhis etmek ve tedavinin etkisini belirleyebilmek için kullanılmaktadır. Artmış oksidatif stresin hematolojik kanserler dahil birçok kanserin indüksiyonu ve progresyonuna katkıda bulunduğu ve kanser hücrelerinde genomik kararsızlığa neden olduğu bildirilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmada hematolojik malignitelerde, özellikle KML'de pozitif bulunan BCR-ABL füzyon geni ile oksidatif stresin göstergelerinden biri olan tiyol/disülfid dengesi arasındaki ilişkiyi araştırdık. **Yöntem:** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıbbi Genetik Laboratuvarına KML ön tanısı ile gönderilen 43 numuneden RT-PCR yöntemiyle BCR-ABL füzyon gen transkripti analizi yapıldı. Eş zamanlı olarak serum örneklerinden total tiyol ve native tiyol çalışıldı ve bu parametrelerden disülfid düzeyi hesaplandı. BCR-ABL füzyon geni pozitif ve negatif olan örneklerin oksidatif parametrelerinin karşılaştırılması Mann-Whitney U testi ile yapıldı. **Bulgular:** RT-PCR yöntemine göre çalışılan örneklerden BCR-ABL füzyon gen transkripti 22 örnekte pozitif, 21 örnekte negatif olarak tespit edildi. Native ve total tiyol seviyeleri BCR-ABL füzyon gen transkripti negatif grupta pozitif gruba göre anlamlı olarak daha yüksek bulundu (sırasıyla, $p=0.013$, $p=0,037$). Disülfid seviyelerinde ise anlamlı bir fark bulunamadı. **Tartışma ve Sonuç:** Yaptığımız çalışmada BCR-ABL pozitif örneklerde antioksidan savunma, detoksifikasyon, apoptozis, enzimatik aktivitenin düzenlenmesi ve hücrel sinyal iletiminde kritik rol oynadığı bilinen total ve native tiyol seviyelerinde BCR-ABL negatif örneklere göre anlamlı düzeyde düşüklük olduğunu belirledik. Bu sonuç bize, ileride yapılacak olan çalışmalarda BCR-ABL transkripti ile oksidatif hasar arasındaki ilişkinin sebep-sonuç yönünden araştırılmasının, hematolojik malignitelerin tanısında yarar sağlayabileceği gibi, bu hastalıkların önlenmesinde veya tedavisinde yeni yöntemlerin ortaya konmasına ışık tutabileceğini düşündürdü.

Anahtar Kelimeler: BCR-ABL, oksidatif stress, tiyol disülfid

Sözel Bildiri

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİNDE VARDİYALI VE VARDİYASIZ ÇALIŞAN PERSONELİN UYKU, YAŞAM KALİTESİ, BESLENME VE FİZİKSEL AKTİVİTE DURUMUNUN KARŞILAŞTIRILMASI

Emine Durmuş* Dide Kılıçalp Kılınç**

**Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ağrı, Türkiye, edurmus@agri.edu.tr*

***Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Aydın, Türkiye, dide.kilicalp@adu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Vardiyalı çalışanlar düzensiz çalışma saatleri nedeniyle günlük rutinlerinde aksaklıklar yaşayabilmekte ve bu durum da birçok yaşamsal faaliyeti etkilemektedir. Amaç: Bu çalışmanın amacı vardiyalı ve vardiyasız çalışan personelin uyku, yaşam kalitesi, beslenme ve fiziksel aktivite durumunun karşılaştırılmasıdır. **Metot:** Araştırma örneklem grubunu vardiyalı ve vardiyasız çalışan 18-65 yaş arası erkek personel oluşturmuştur. Katılımcıların beslenme ve fiziksel aktivite durumunu değerlendirmek amacıyla üç günlük besin tüketim kaydı, besin tüketim sıklığı ve Fiziksel Aktivite Düzeyi (PAL) formları uygulanmıştır. Ayrıca Pittsburgh Uyku Kalite İndeksi (PUKİ) ve SF-36 Yaşam Kalitesi Değerlendirme Ölçeği de katılımcılara uygulanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya 62 vardiyalı, 62 vardiyasız olmak üzere toplamda 124 birey dahil edilmiştir. Gruplar demografik özellikler açısından incelendiğinde vardiyalı çalışan grubun sigara tüketme alışkanlığının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p=0,002$). Gruplar arasında antropometrik ölçüm değerleri arasında fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Katılımcıların uyku kalitesi incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmezken uyku süresi alt puanının vardiyalı çalışan grupta daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p=0,001$). Gruplar arasında SF-36 Yaşam Kalitesi puanları arasında fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$). Vardiyalı çalışan grubun enerji, karbonhidrat ve protein tüketim miktarının daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,001$). Vardiyasız çalışan bireylerin ise doymuş, tekli ve çoklu doymamış yağ asitleri ile yağ tüketim yüzdelerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır ($p<0,001$). Gruplar arası kolesterol tüketim miktarları arasında fark bulunmazken vardiyalı çalışan grubun posa tüketim miktarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Fiziksel aktivite durumu incelendiğinde ise gruplar arasında fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). **Sonuç ve Tartışma:** Çalışmada bireylerin çalışma modelinin sigara tüketim durumu ve beslenme alışkanlıkları üzerinde etkili olabileceği sonucuna varılırken; gruplar arasında uyku, yaşam kalitesi ve fiziksel aktivite durumu arasında bir fark saptanamamıştır. Vardiyalı çalışma programının türü ve vardiya döngü süresi önemli etkenlerden biridir ve bu konuda yapılan çalışmalar göz önüne alınarak dönüşümlü vardiya programının yürütülmesinin en uygun seçenek olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, Fiziksel aktivite, Uyku, Vardiyalı-çalışma, Yaşam

Sözel Bildiri

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖZ GÜVENLERİNİN VE AKADEMİK ÖZ-YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ

H. Duygu ŞİMŞEK*, Perihan ÜNÜVAR**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Tezli Yüksek Lisans programı, Burdur, Türkiye, koseduygu0@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Bölümü, Öğretim Üyesi, Burdur, Türkiye, punuvar@gmail.com*

ÖZET

Öz güven, kişinin kendisiyle ilgili pozitif düşüncelere sahip olma durumu, yeterli ve değerli olduğunu düşünmesi ile kendini tanınması ve olduğu gibi kabul etmesi anlamlarına gelen bir kavramdır. Öz-yeterlik inancı ise kişinin herhangi bir işe yönelik o işi gerçekleştirmesine dair inancı anlamına gelen ve kişinin güdülenmesini sağlayan bir kavram olarak alanyazında tanımlanmaktadır. Öğretmen adaylarının kendini tanıması ve yeterli olduğu alanların farkında olmasının önemli olduğu düşüncesi bu araştırmanın hareket noktasını oluşturmuştur. Bu noktadan hareketle, “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının öz güvenleri ve akademik öz yeterlikleri arasında bir ilişki var mıdır ve öğretmen adaylarının çeşitli özelliklerine göre öz güvenleri ve akademik öz yeterlikleri farklılaşmakta mıdır?” sorularına cevap aranmıştır. Araştırmada “Tarama Modeli” kullanılmıştır. İlk olarak okul öncesi öğretmen adaylarının akademik öz yeterlik ve öz güvenleri belirlenerek tekil taramalar yapılmış devamında ise öğretmen adaylarının akademik öz yeterlikleri ve öz güvenleri arasındaki ilişki ve demografik değişkenlere göre farklılaşma olup olmadığı incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu MAKÜ Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliğinde öğrenim gören ve çalışmaya katılmak için gönüllü olan 122 öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; öğretmen adaylarının akademik öz yeterlikleriyle öz güvenleri arasında pozitif yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre akademik öz yeterliklerinin anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Öğretmen adayların doğup, büyüdüğü yere göre öz güven algılarının anlamlı şekilde farklılaştığı bulgusu elde edilmiştir. Sonuç olarak öğretmen adaylarının yüksek akademik öz yeterlik algısına sahip olmaları, gelecekte karşılaşmaları muhtemel olan güç durumların üstesinden gelmeleri açısından; yüksek öz güven algısına sahip olmaları ise bir aktiviteyi başarılı bir biçimde yerine getirebileceğine olan inançları açısından olumlu bir bulgu olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, Akademik öz-yeterlik, Öz-güven inancı, Okul Öncesi

*Sözel Bildiri***BİR ÜNİVERSİTENİN BESLENME VE DİYETETİK BÖLÜMÜNDE OKUYAN 1. VE
4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YEME FARKINDALIĞININ ARAŞTIRILMASI****Özlem Persil Özkan*, Dilek Özçelik Ersü**, Özüm Sena İrtürk*****

**İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
ozlempersil@yahoo.com*

***İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
dytdilekozcelik@gmail.com*

****İstanbul Arel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
ozumirturk@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Yeme farkındalığı, duygu ve düşüncelerin etkisinin farkında olarak yeme davranışının nasıl ve neden oluştuğuna, fiziksel açlık ve tokluk kavramlarını benimseyerek çevresel faktörlerin etkisi altında kalmadan ve besin seçimlerini yargılamadan tüketilecek besine odaklanan yeme şeklidir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, bir üniversitenin Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nde öğrenim gören öğrencilerin yeme farkındalığı durumunu araştırmaktır. **Yöntem:** Tanımlayıcı tipte olan bu araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Beslenme ve Diyetetik Bölümü'nde öğrenim gören 1. ve 4. sınıf öğrencilerinden 74'ü oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri, katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin tanıtıcı bilgi formu ve Yeme Farkındalığı Ölçeği-30 (YFÖ-30) kullanılarak Temmuz 2021'de elde edilmiştir. Veriler IBM-SPSS ile analiz edilmiştir. Verilerin analizinde aritmetik ortalama, standart sapma, maksimum, minimum, frekans ve yüzde değerleri kullanılmıştır. Parametrik olan testlerden iki bağımsız değişken için bağımsız örneklem t-testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 22.5±4.15 yıl, beden kütle indeksi (BKİ)'ne göre %73'ü normal kilolu ve %27'si zayıftır. Birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin YFÖ-30 alt boyut puan ortalamaları benzerdir. Hem 1. sınıf hem de 4. sınıf öğrencilerinin çoğunluğu yeme kontrolü, farkındalık, yeme disiplini, bilinçli beslenme alt boyutlarına ait özelliklere sahiptir. BKİ'ye göre zayıf olanların farkındalık özelliği alt boyut puan ortalamaları normal kilolu gruptan daha yüksektir (p<0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Beslenme eğitimi alan öğrencilerin çoğunluğunun yeme farkındalıklarının yüksek olduğu söylenebilir. Birinci sınıf öğrencileri sadece temel beslenme derslerini almış olmalarına rağmen yeme kontrolü, farkındalık, yeme disiplini, bilinçli beslenme özelliklerinin olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, sağlıklı beslenme eğitiminin yeme farkındalığının kazandırılmasında etkili ve önemli olduğu düşünülmektedir. **Anahtar Kelimeler:** Beslenme, Yeme Farkındalığı Ölçeği-30, Bilinçli Beslenme

Sözel Bildiri

EBELİK ÖĞRENCİLERİNİN KONTRASEPTİF YÖNTEMLERE İLİŞKİN BİLGİ DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Elif Balkan*, Refika Genç Koyucu**

* *İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, elif.balkan@istinye.edu.tr*
** *İstinye Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, refika.genc@istinye.edu.tr*

ABSTRACT

Giriş: İstenmeyen gebeliklerin önlenmesinde sağlık personelinin sorumluluğu, kişiye uygun kontraseptif yöntemleri belirlemek, bu konuda çiftlere eğitim, hizmet ve danışma planlayıp yürütmektir. Bu nedenle gelecekte topluma karşı bu sorumluluğunu yerine getirecek olan ebelik öğrencilerinin kontraseptif yöntemlere ilişkin bilgi, eğitim ve danışmanlık hizmetlerine yönelik mevcut bilgilerinin tespit edilmesi ve eksikliklerinin giderilmesi gerekmektedir. **Amaç:** Bu çalışma, ebelik öğrencilerinin kontraseptif yöntemlere ilişkin bilgi düzeylerini değerlendirmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Yöntem:** Kesitsel tipte yapılan bu araştırma, Aralık 2020-Mart 2021 tarihleri arasında 290 ebelik öğrencisi ile araştırmacılar tarafından hazırlanan Sosyodemografik Bilgi Formu ve Kontraseptif Yöntemlere İlişkin Bilgi Formu aracılığıyla online platformda gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın yürütüldüğü kurumdan etik kurul onayı alınmış (2020/141), online platformda yürütülen çalışma kurum izni gerektirmemiştir. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 20.93 ± 1.97 olarak belirlendi. Kontraseptif yöntemlere ilişkin bilgi düzeyini ölçen 15 soruya ortalama $7,72 \pm 3,21$ doğru cevap verildiği tespit edildi. Öğrenciler tarafından en bilinen modern doğum kontrol yöntemi kondom iken en bilinen geleneksel yöntemin takvim yöntemi olduğu belirlendi. Araştırmaya katılan öğrencilerin %59,7'sinin acil kontrasepsiyonu bir aile planlaması yöntemi olarak değerlendirildiği saptandı. Daha önce kontraseptif yöntemlere ilişkin herhangi bir eğitim almamış öğrencilerin kontraseptif yöntemlere ilişkin bilgi düzeyinin daha düşük olduğu belirlendi. Kontraseptif yöntemlere ilişkin bilgi alınan kaynaklar kıyaslandığında, bilgiyi müfredattaki derslerden alan öğrencilerin bilgi düzeyi diğer kaynaklardan (internet, arkadaş vb.) alan öğrencilere göre daha iyi düzeyde olduğu tespit edildi. Ayrıca, öğrencilerin yaşları ve kontraseptiflere ilişkin bilgi düzeyi arasında pozitif korelasyon olduğu belirlendi. **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmada, ebelik öğrencilerinin kontraseptif yöntemlere ilişkin bilgilerinin beklenen düzeyde olmadığı ve öğrencilerin yarısından fazlasının acil kontrasepsiyonu aile planlaması yöntemi olarak değerlendirdiği saptandı. Kontraseptif yöntemlere ilişkin gerekli bilgileri sağlama ve danışmanlık yapabilmesi gereken ebelerin yeterli bilgi ve beceriye sahip olabilmesi için müfredatta kontraseptif yöntemlere daha fazla yer verilmesi, eğitim programlarının buna göre düzenlenmesi, üniversite kampüslerinde bilgilendirici çalışmalar yapılması ve öğrencilerin aile planlaması polikliniklerine katılımının sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Kontrasepsiyon, Aile planlaması, Bilgi düzeyi, Ebelik

*Sözel Bildiri***BUCAK İLÇESİNDE LOHUSALIK DÖNEMİNDE UYGULANAN GELENEKSEL
YÖNTEMLER**

Sabriye Uçan Yamaç*, **Endam Çetinkaya***, **Beyza Çavdar****, **Dilek Yıldız****, **Dudu Kaya****, **Narin Tüzün****, **Sultan Bölükbaş****, **Yeşim Yoldaş****

* * *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye, suyamac@mehmetakif.edu.tr, ecetinkaya@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye, byzcvdr0211@gmail.com, dilek2626yildiz@gmail.com, duduaktas93@gmail.com, narintuzun1@gmail.com, sultanbolukbas427@gmail.com, yesimyoldas00@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Gebelik, doğum ve doğum sonu dönemde anneye ve bebeğe uygulanan geleneksel yöntemlerden bazıları anne ve bebek sağlığını tehdit edebilir boyutlardadır. **Amaç:** Bu araştırma, lohusa kadınların doğum sonu dönemde anne bakımına yönelik yaptıkları geleneksel uygulamaların saptanması amacıyla nicel bir araştırma olarak yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini bir ilçenin aile sağlığı merkezlerine 17 Ocak-11 Şubat 2022 tarihleri arasında başvuran 227 kadın oluşturmuştur. Araştırmaya katılmaya gönüllü olan kadınlara araştırmacı tarafından geliştirilen ve kadınların demografik özelliklerini, lohusalığa yönelik geleneksel uygulamalarını sorgulayan 14 soruluk anket formu uygulanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan kadınların yaş ortalaması 34.62±9.43' tür. Lohusaların %30.4'ü üniversite mezunu, %78.9'unun gelir durumu orta, %67.8'i her hangi bir işte çalışmıyor. Kadınların %59.9'u normal doğum yapmış olup, lohusalık döneminde ise %52.4'ü geleneksel yöntemleri uygulamıştır. Kadınların en çok lohusalıkta % 40.9'u karnını sardığını ya da bağladığını, % 30.4' ünün lohusa ve bebeğin yatağına bıçak koyduğunu, % 27.6'sının lohusanın başına kırmızı eşarp örttüğü, % 24.3'ünün ise yenidoğana sarı eşarp örttüğü saptanmıştır. Lohusaların % 19.8'i al basması yaşadığını ve bu durumda % 15.1'inin anne ve bebeği yedi çeşmeden su getirerek yıkadığı belirlenmiştir. Lohusalık döneminde kan yapması için kadınların % 27.4'ü dalak-kırmızı et tükettiğini, rahim bakımı için ise lohusaların % 14.9'u sirkeli su ile vajeni yıkadığını, lohusaların % 33.9'u ise doğum sonu kanamaya yönelik ılık duş aldığı saptanmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Kadınların lohusalık döneminde geleneksel yöntemleri uyguladıkları görülmüştür. Doğum sonu geleneksel uygulamaların ve bu uygulamaları etkileyen faktörlerin bilinerek, sağlık çalışanlarının bu yöntemlere yönelik yarar-zarar ilişkilerini göz önüne alarak eğitimler düzenlemeleri önerilir.

Anahtar Kelimeler: Lohusalık, Geleneksel Uygulamalar, Postpartum Dönem

Sözel Bildiri

**PANDEMİ DÖNEMİNDE ÜNİVERSİTE YERLEŞKELERİNDE ALINAN SAĞLIK
ÖNLEMLERİ BAĞLAMINDA KAMUSAL SÜREÇ YÖNETİMİ: BURDUR
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ**

Gökhan Kalağan* , Esin Şengün , Salih Saydam*****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, gkalagan@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Burdur, Türkiye, sengunesinn@gmail.com*

*** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, Burdur, Türkiye, salihsaydam@yandex.com*

ÖZET

Çin'in Wuhan kentinde başlayan covid-19 dalgalar halinde tüm dünyaya yayılmış ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından 30 Ocak 2020'de "uluslararası halk sağlığı acil durumu" olarak nitelendirilerek "Küresel Salgın" yani "Pandemi" ilan edilmiştir. Üniversiteler de covid-19 ile mücadele edebilmek için hizmet sunma yöntemlerini değiştirip salgının yayılmasını hafifletmeyi hedefleyerek bir dizi önlemleri hayata geçirmiştir. Bu kapsamda genelde üniversitelerin, özelde ise Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nin hangi önlemleri aldığı araştırılması bu çalışmanın temel amacını oluşturmuştur. Bu doğrultuda çalışmada ilk olarak covid-19 hakkında bilgilendirmeler verilmiş, ardından üniversitelerin küresel salgın sürecinde koruma, kontrol önlemleri ve vaka yönetimi çerçevesinde ortaya koyduğu tedbirler incelenmiş, kampüs ve yerleşkelerde salgın yönetiminin nasıl yapıldığı hakkında bilgiler verilmiştir. Devamında ise Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde alınması gereken genel önlemler belirtilip değerlendirilerek önerilerde bulunulmuştur. Çalışma sonucunda, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde; kampüse giriş yapacak olan bireylerin hes kodlarının ulaşım ve öğrenci kartlarına senkronize edildiği, kampüs girişlerinde bu kodlarla sorgulamaların yapıldığı, eğitim-öğretim yılının ilk dersinde covid-19 hakkında bilgilerin verildiği, kantin ve yemekhanede seyreltilmiş oturma düzeninin uygulandığı, sporla ilgili ders ve faaliyetlerde ise Sağlık Bakanlığı'nın covid-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi çerçevesinde ilgili birimler tarafından belirlendiği, birçok tedbirlerin alındığı tespit edilmiş ve kamusal süreç yönetimi açısından önemine değinilerek yorumlamalarda bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Önlem.

*Sözel Bildiri***COVID-19 KORKUSU, KORONAVİRÜS ANKSİYETESİ VE İLİŞKİLİ BAZI
FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ****Zekive ÇELEBİ¹, Aysun GÜZEL²***1Zekiye ÇELEBİ, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet
Yönetimi Bölümü celebi79_46hotmail.com**2Dr. Öğr. Üyesi Aysun GÜZEL, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi,
ayurdakul@mehmetakif.edu.tr.***ÖZET**

Giriş ve Amaç: Bu araştırmanın amacı bireylerin COVID-19 korkusu, koronavirüs anksiyetesi ve ilişkili bazı faktörlerin belirlenmesidir. **Gereç ve Yöntem:** Tanımlayıcı tipte planlanan epidemiyolojik araştırmanın verileri Google formlar aracılığıyla hazırlanan bir anket linki aracılığıyla 1 Ocak-1 Mart 2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmanın örneklem büyüklüğü %95 güven aralığında, 0,05 hata payı ile 356 kişi olarak belirlenmiştir. Katılımcılara birebir ulaşılamaması, veri formlarının doldurulması sırasında katılımcıların yanlarında bulunulamaması gibi nedenlerle araştırmaya katılan kişi sayısı 274 olmuştur. Araştırma verisini uygun şekilde doldurmayan 16 kişinin verileri değerlendirilememiş, 258 kişi ile araştırma tamamlanmıştır. Araştırmanın veri toplama aracını 14 sorudan oluşan sosyodemoğrafik bilgi formu ile, 7 sorudan oluşan COVID-19 Korkusu Ölçeği ve 5 sorudan oluşan Koronavirüs Anksiyete Ölçeği oluşturmuştur. Katılımcıların, formu kendilerine gönderilen link aracılığıyla doldurmaları yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür. Araştırmada SPSS 24 programı kullanılmıştır. Sosyodemoğrafik değişkenlerin tanımlanmasında yüzdeler ve standart sapma, bazı sosyodemoğrafik değişkenlerin ölçeklerle ilgili analizlerinde bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmaya katılımında gönüllülük esas alınmıştır ve katılımcılardan yazılı onam alınmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 38,06±11,05 olarak bulunmuştur. Katılımcıların %53,2'si kadındır ve %63,0'ü il merkezinde yaşamaktadır. Katılımcıların %18,6'sı COVID-19 geçirmiştir ve %32,6'sının bir yakını COVID-19 geçirmiştir. Kadınların COVID-19 Korkusu Ölçeği ortalama puanları (19,42±7,41) erkeklerden (14,84±6,03) istatistiksel olarak anlamlı biçimde yüksek bulunmuştur (p<0,001). Kadınların Koronavirüs Anksiyete ortalama puanları (10,06±3,46) erkeklerden (7,84±2,76) istatistiksel olarak anlamlı biçimde yüksek bulunmuştur (p<0,001). Ortaokul (18,62±6,06) ve lise mezunu (16,03±5,03) olanların COVID-19 Korkusu Ölçeği ortalama puanları üniversite mezunu (12,75±4,40) olanlara göre yüksek bulunmuştur (p<0,001). Ortaokul mezunu olanların (9,46±2,68) Koronavirüs Anksiyete ortalama puanları üniversite mezunu olanlara (7,22±2,29) göre yüksek bulunmuştur. **Sonuç:** Cinsiyet ve eğitim durumu COVID-19 korkusu ve koronavirüs anksiyetesi ile ilişkili değişkenlerdir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Koronavirüs, Anksiyete, Korku, Toplum.

Sözel Bildiri

**PANDEMİ SÜRECİNDE ÇOKLU TEHLİKE RİSK YÖNETİMİNE İLİŞKİN
HASTANE AFET VE ACİL DURUM PLANLARININ (HAP)
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Büşra ÇAM ÇETİNTAŞ*, Ali Tolga ÖZDEN**

**Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Doğal Afetlerin Risk Yönetimi ABD,
Çanakkale, Türkiye, busraacamm2707@gmail.com*

*** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık ABD, Çanakkale, Türkiye,
tolgaozden@comu.edu.tr*

ABSTRACT

Giriş: Mevcut COVID-19 salgını, küresel ölçekte sağlık hizmetleri sistemlerinin savunmasızlığını ve hazırsızlığını göstermiştir. Bu anlamda sağlık sisteminin sürdürülebilirliği için oluşturulmuş afet risklerine yönelik mevcut yasal düzenlemelerin çoklu tehlike yaklaşımı ile ele alınması gerektiği anlaşılmış ve bu çalışmada da çoklu tehlike baskısı altındaki sistemlerin güçlü ve zayıf yanları anlaşılmasına çalışılmıştır. **Amaç:** Bu çalışmada amaç, aynı zaman ve mekânda gerçekleşen pandemi ile eş zamanlı ve farklı kaynakların (doğal, teknolojik ya da insan kaynaklı) ürettiği afetlerin sağlık sistemleri üzerindeki etkilerinin araştırılması ve söz konusu etkilere yönelik mevcut planların çoklu tehlike risk yönetimi paradigması gözetilerek değerlendirilmesi olarak kurgulanmıştır. **Yöntem:** Araştırma verilerinin toplanmasında ve analizinde nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bu kapsamda literatür incelemesi, görüşmeler ve gözlemden oluşan çoklu bir metodoloji ile veri toplanmıştır. Araştırmada, pandemi sürecinde sağlık sistemlerinde çoklu tehlike risk yönetimi kapsamında sadece sağlık sistemlerinin çoklu tehlikelere karşı risk yönetimi yaklaşımı araştırmaya dahil edilmiş, sağlık sistemi dışında kalan alanlar araştırmaya dâhil edilmemiştir. **Bulgular:** Yapılan literatür incelemesi analizleri sonucunda Hastane Afet ve Acil Durum Planı (HAP) ve Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planında çoklu tehlikelere karşı stratejik, taktiksel ve operasyonel düzeyde bir önlem alın(a)madığı tespit edilmiştir. Ayrıca gerçekleştirilen mülakatlarda elde edilen bilgilerde pandemi ile eş zamanlı gerçekleşen diğer afet veya afetlerde pandemi kurallarının ihlal edilebildiği ve yönetsel (emir-komuta süreçleri vb.) eksikliklerin sahada görevlerin yürütülmesinde karışıklığa sebep olduğu ifade edilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Hastane Afet ve Acil Durum Planlarının söz konusu çoklu tehlike risk yönetimi çerçevesinde revize edilmesi, özellikle hastanelerin başrol oynadığı pandemi gibi sürecin uzunluğunun bilinemediği ya da tahmin edilemediği durumlarda gerçekleşen ikincil ve üçüncül afetlere karşı tehlikelerin farkında olma, hazırlık, risk azaltma ve müdahale yaklaşımlarına planda yer verilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çoklu Tehlike Yaklaşımı, Hastane Afet ve Acil Durum Planı, Pandemi, Afetler

*Sözel Bildiri***EFFECT OF GLASS FIBERS ON FLEXURAL STRENGTH OF RESIN-MODIFIED
GLASS IONOMER CEMENT****Muhittin Ugurlu* , Fatmanur Sari****

* *Süleyman Demirel University, Faculty of Dentistry, East Campus, 32200, Isparta, Turkey,
dtmuhittinugurlu@gmail.com*

** *Süleyman Demirel University, Faculty of Dentistry, East Campus, 32200, Isparta,
fatmanursari@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Reinforcement of resin-modified glass ionomer cement (RMGIC) is a crucial subject to improving the mechanical properties by adding various material types to its powder component. **Aim:** This study aims to evaluate the effect of glass fibers on the flexural strength of resin-modified glass ionomer cement. **Methods:** Experimental fiber-reinforced RMGIC was prepared by adding discontinuous-glass fiber to the powder of RMGIC (Fuji II LC, GC) with different weight ratios (5, 10, and 20 wt%). The ten bar-shaped specimens were prepared from each material group (25x2x2 mm). The flexural strength was evaluated using a three-point bending test according to the ISO 4049:2009 standard using a universal testing machine. The data were statistically analyzed using one-way ANOVA, followed by Tukey's post hoc test. The level of significance was set at 0.05. **Results:** The 20 wt% glass fiber added to RMGIC had the highest flexural strength ($p<0.05$). The lowest flexural strength value was obtained in the no fiber added group ($p<0.05$). Increasing the fiber ratio also increased the flexural strength of RMGIC ($p<0.05$). **Conclusion:** The addition of glass fibers to the powder of RMGIC considerably increased the flexural strength of RMGIC. Increasing the amount of glass fiber in the powder of RMGIC improved the flexural strength more.

Anahtar Kelimeler: Glass fiber, Glass ionomer, Flexural strength

*Sözel Bildiri***İNFERTİLİTE VE EGZERSİZ: LİTERATÜR DERLEMESİ****Damla KORKMAZ DAYICAN¹, Arzu RAZAK ÖZDİNÇLER¹***1Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
ddayican@biruni.edu.tr**1Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
aozdincler@biruni.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Dünya genelinde çocuk sahibi olmaya çalışan çiftlerin %8-12'sini etkileyen infertilite, düzenli ve korunmasız cinsel ilişkiye rağmen en az bir yıl boyunca gebelik oluşmaması durumu olarak tanımlanmaktadır. Yaş, ırk ve genetik gibi değiştirilemez risk faktörlerinin yanı sıra diyet, tütün ve alkol kullanımı, kafein tüketimi, vücut kitle indeksi, stres, psikolojik durum, çevresel veya mesleki maruziyet, fiziksel aktivite ve egzersiz eksikliği gibi değiştirilebilir risk faktörleri infertilitede önemli rol oynamaktadır. **Amaç:** Bu derlemede, egzersizin infertilite üzerindeki etkinliğinin literatür ışığında incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmada, konu ile ilgili yapılmış çeşitli araştırmalar ele alınarak, egzersizin infertilite üzerindeki etkinliği incelenmiştir. **Bulgular:** Literatürdeki araştırmalarda, düzenli egzersizin insülin duyarlılığını artırarak insülin direncini azalttığı, kortizol, östrojen, prolaktin, oksitosin, testosteron, lüteinizan hormon ve folikül uyarıcı hormon düzeylerini dengeleyerek ovulasyonu ve menstrüel döngüyü düzenlediği, vücut yağ oranını azalttığı, antiinflamatuvar sitokin düzeylerini artırarak sperm kalitesini, sayısını ve hareketliliğini artırdığı ve böylece hem erkek hem kadın üreme fonksiyonlarını geliştirdiği, gebelik ve canlı doğum oranlarını artırdığı ve invitro fertilizasyon tedavisini olumlu yönde etkilediği ileri sürülmüştür. Fakat egzersizin tipine, süresine, sıklığına, yoğunluğuna ve durasyonuna göre üreme fonksiyonları üzerindeki yararlı veya zararlı etkilerinin değişkenlik gösterebileceği bildirilmiştir. En az altı hafta boyunca, haftada üç gün, orta süreli ve orta yoğunlukta yapılan egzersizlerin üreme fonksiyonlarını olumlu yönde etkilerken, uzun süreli ve yüksek yoğunlukta yapılan egzersizlerin ise kadınlarda menstrüel bozukluklara ve erkeklerde düşük sperm kalitesine yol açarak infertiliteye neden olabileceği belirtilmiştir. İnfertil bireylere önerilebilecek egzersiz tipleri arasında aerobik, dirençli, kombine aerobik ve dirençli egzersizler yer almaktadır. Kombine egzersizlerin üreme fonksiyonları üzerinde daha etkili olduğu bildirilmiştir. Bununla birlikte, pelvik taban disfonksiyonu ile infertilite arasındaki indirekt ilişki nedeniyle pelvik taban kas egzersizlerinin de programa eklenmesi önerilmektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Sonuç olarak, uygun egzersiz reçetesinin infertilite üzerinde yararlı etkilerinin bulunduğunu söylemek mümkündür. Bu nedenle, infertilitesi olan bireyler risk faktörlerinden korunmaya yönelik sağlıklı yaşam tarzı değişiklikleri konusunda bilgilendirilmeli ve düzenli egzersiz yapmaya teşvik edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: İnfertilite, Egzersiz, Pelvik Taban

*Poster Bildiri***ENVIRONMENTALLY FRIENDLY FOOD CHOICES****Nida Tokaç Er*, Gülsüm Şahin Bodur****

* Ankara University, Health Sciences Faculty, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey,
ntokac@ankara.edu.tr

** Ankara University, Health Sciences Faculty, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey,
gulsumsahin@ankara.edu.tr

ABSTRACT

The environment is affected by people's food choices considerably. However, most consumers are not aware of the environmental impact of food production and consumption. The food production sector has a high impact in terms of carbon footprint. Reducing greenhouse gas (GHG) emission asks for raising awareness of people about climate change risks, for improving production technologies and for changing consumer's behavior. The GHG emission is mainly due to the livestock with regard to the farming. Actually, the food accounts for 31% of the total GHG emission in Europe. Food consumption causes significant GHG emission. Behavior changing of people's food consumption can provide for lowering GHG emission. In other words, impelling consumer's behavior towards a more sustainable and climate-conscious buying attitude could play a key role on reducing global GHG emission. In many studies shows that the consumers with a lack of knowledge with regards to product related environmental problems and to the environmental impact of their purchasing choices. In this respect, opinions and manners of people about climate change must be advanced and altering the habits of buying habits must be provided through correct information and communication. At the same time climate neutral production techniques must be taken on by the economic system for bringing to carbon free products to the market. The 'carbon' characteristics of these products must be remarked in the labelling chart to inform of the consumers to make more climate conscious decisions. Moreover, the new approaches for people's understanding of the environmental friendliness of food choices should help to inform people about the impacts of food production from field to table and support behavior change to reduce carbon footprint.

Key words: Climate change, environmentally friendly, greenhouse gas emission, food choices.

*Sözel Bildiri***SKOLYOZDA GÜNCEL TEDAVİ YAKLAŞIMLARI****Eylül Pınar KISA*, Arzu Razak ÖZDİNÇLER****Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
ekisa@biruni.edu.tr, aozdincler@biruni.edu.tr***ÖZET**

Skolyoz, omurganın 3 boyutlu karmaşık bir deformitesidir ve frontal eğriliklerin ve vertebral rotasyonların ortaya çıkmasına ve sagittal fizyolojik eğrilerin düzleşmesine neden olur. Skolyoz patolojiler nedeniyle sekonder olarak oluşabilirse de olguların %70-80'inde nedeni bilinmemektedir ve adolesan idiyopatik skolyoz (AIS) olarak adlandırılır. Egzersiz: SOSORT'a göre Fizyoterapik Skolyoza Özgü Egzersizler (PSSE) olarak 7 yedi okul tanınmaktadır. Fransa'dan Lyon yaklaşımı, Almanya'dan Schroth yaklaşımı, İtalya'dan Skolyoz için Bilimsel Egzersiz Yaklaşımı (SEAS), İspanya'dan Barselona Skolyoz Fizyoterapi Yaklaşımı (BSPTS), Polonya'dan Dobomed, Birleşik Krallık'da Side Shift yaklaşımı, Polonya'dan Fonksiyonel Bireysel Skolyoz Tedavisi (FITS) yaklaşımı ve Schroth Best Practice Almanya'dan orijinal Schroth yönteminin türevleridir. Yoga ve Pilates: Önerilmektedir, ancak bu yöntemlerle ilgili yeterli bilimsel çalışma yoktur ve kanıtlar yeterli değildir. Yüzme: SOSORT kılavuzlarına göre skolyoz için yüzmenin faydalı olduğu ancak tek tedavi olarak yeterli olamayacağı belirtilmektedir. Ortezler: Skolyozda ihtiyacına göre ortez belirlenmelidir. Milwaukee Brace (CTLSO cervicothoracolumbosakral), AIS için kullanılan çıkarılabilir ortezlerin ilkidir. Boston korsesi (TLSO), Milwaukee'ye göre daha hafif ve estetik olduğu için daha rahat kullanılır. Özellikle T6 ve L4 arasında 20° ila 49° arasında değişen skolyoz için etkilidir. Lyon Brace, genellikle 30° ila 50° arasında lomber veya düşük torakolomber eğrileri olan ilerleyici skolyoz için reçete edilen Stagnara korsesi olarak da bilinir. Cheneau-Toulouse Münster (CTM korsesi) olarak da bilinen Cheneau korsesi (TLSO), (popüler adı Chêneau Type Brace), hastaların Schroth egzersizlerini gün boyunca yapmalarına yardımcı olur. Charleston korsesi gece kullanıma uygundur, prensibi ise maksimum düzeltme sağlamaktır. SpineCor ortez (rijit olmayan ortezler) yalnızca 30°'nin altındaki ve çok rijit olmayan durumlarda kullanılır. Bantlama: Kinezyo bantlama, proprioseptör kas liflerini aktive eder ve kan dolaşımını ve lenfleri iyileştirir. Son yıllarda, kinezyo bantlama özellikleri, spinal deformiteleri düzeltmek için kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Skolyoz, egzersiz, yüzme, ortez, bantlama

Sözel Bildiri

**MIGREN HASTALARINDA SERUM YKL-40/KITINAZ 3 BENZERİ PROTEİN 1
DÜZEYİNİN ARAŞTIRILMASI INVESTIGATION OF SERUM YKL-40/CHITINASE
3-LIKE PROTEİN 1 LEVELS IN PATIENTS WITH MIGRAINE**

Bahriye Horasanlı¹

¹*Department of Neurology, Faculty of Medicine, KTO Karatay University, Konya, Turkey
E-posta: bahriye.horasanli@karatay.edu.tr*

ÖZET

Migren, dünya çapında en yaygın nörovasküler hastalıklardan biridir. Migren, patofizyolojisinde vasküler ve nöral mekanizmalar sorumlu tutulmakta olup altta yatan mekanizmalar hala tam olarak anlaşılammıştır. Yapılan son çalışmalar, migren ve endotelial disfonksiyon arasındaki ilişkiye işaret etmektedir. YKL-40 (Kitinaz 3-benzeri protein 1), makrofajlar, kondrositler, vasküler düz kas hücreleri ve bazı kanser hücreleri dahil olmak üzere çeşitli hücre tipleri tarafından salgılanan, anjiyojenik süreçlerde yer aldığı varsayılan bir glikoproteindir ve bu nedenle inflamasyon ve endotelial disfonksiyonun bir belirteci olarak kabul edilmektedir. Bu çalışmada, aurasız ve auralı migren teşhisi konan hastalarda ve sağlıklı kontrol grubunda YKL-40-Kitinaz 3 benzeri protein 1 düzeyinin araştırılması amaçlanmıştır. Çalışmaya Konya Şehir Hastanesi Nöroloji Polikliniğine baş ağrısı ile başvuran aurasız ve auralı migren tanısı alan ; ≥ 18 yaş ve üzeri; bilinen diğer herhangi bir kronik hastalığı olmayan; sigara, alkol ve madde kullanımı olmayan 30 aurasız ve 30 auralı migren tanılı hasta ile 28 sağlıklı kontrol dahil edildi. Serum YKL-40/Kitinaz 3 benzeri protein 1 düzeyleri ELISA kiti (FineTest) ile üretici firma önerileri doğrultusunda çalışıldı. Standartların ve örneklerin absorbansları Epoch2 spektrofotometrede okutuldu. Verilerin istatistiksel analizi SPSS sürüm 22.0 ile yapıldı. Cinsiyet ve yaş ortalamaları gruplar arasında benzerdi. Serum YKL-40 düzeyi auralı migren grubunda $7,001 \pm 1,283$ ng/ml, aurasız migren grubunda $6,501 \pm 1,045$ ng/ml, kontrol grubunda ise $6,185 \pm 1,154$ ng/ml olarak saptandı. Auralı migren grubunda YKL-40 ortalaması daha yüksek bulundu. Auralı migren grubu ile aurasız migren grubu arasında serum YKL-40 düzeyi açısından anlamlı fark bulunmazken, auralı migren grubu ile kontrol grubu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edildi ($p < 0,05$). Sonuç olarak, YKL-40 düzeyi, auralı migren grubu hastalarda yüksek bulunmasına rağmen, YKL-40 ve migren arasındaki ilişkinin altında yatan mekanizmayı açıklığa kavuşturmak için daha geniş örneklem grubunu içeren kapsamlı çalışmalara ihtiyaç olduğunu düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Auralı migren, aurasız migren, YKL-40 (Kitinaz 3-benzeri protein 1).

*Sözel Bildiri***BESLENMEDE NUTRİGENETİK VE NUTRİGENOMİĞİN ÖNEMİ****Esra ÖRENLİLİ YAYLAGÜL***Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Aydın, Türkiye,
esra.orenlili@gmail.com***ÖZET**

Moleküler parmak izi olarak adlandırılan DNA-RNA-protein metaboliti yoluyla hiyerarşik bilgi akışı, hem sağlığı hem de hastalığı tanımlamaktadır. Çevre ve gıda (kalite ve miktar), bireyin sağlığını etkilediği bilinen temel faktörlerdir. Sağlıklı bir durumdan bir hastalık fenotipine geçişin, genom ifadesindeki eşzamanlı değişiklikler veya protein sentezi, işlevi ve metabolitlerindeki farklılıklar ile gerçekleşmesi gerektiğidir. Başka bir deyişle, moleküler parmak izinin doğrudan veya dolaylı olarak modüle edilmesidir. Makrobesinler ve mikrobesinler ile ilgili genel önerilerin her bireyi aynı şekilde etkilemediği gösterilmiştir. Çünkü diyet, genlerle etkileşime giren önemli bir çevresel faktördür. Bu nedenle, diyet, genler ve sağlık arasındaki etkileşimleri hesaba katarak ilişkili tıbbi durumları tedavi etmek için kişiselleştirilmiş bir beslenmeyi geliştirmeye artan bir ihtiyaç vardır. Moleküler düzeyde genom ve besinler arasındaki etkileşimlerin bilgisi, nutrigenomik ve nutrigenetik bilimlerini içeren beslenme genomünün ortaya çıkmasına yol açmıştır. Nutrigenetik/nutrigenomik, son yirmi yılda yayınların keskin artışı göz önüne alındığında kesinlikle gelişen bir uzmanlık alanıdır. Nutrigenetik, kişilerde var olan genetik varyasyonlar sonucunda oluşan diyet tepkisi; Nutrigenomik ise, besinlerin vücuttaki moleküler düzeydeki süreçlerdeki etkilerinin yanı sıra besinlerin ve besin olmayan diyet fitokimyasallarının her bir kişi üzerindeki değişken etkilerinin anlaşılmasıdır. Nutrigenetik ve nutrigenomik arasındaki ilişki tamamlayıcı olarak önerilmektedir. Mevcut klinik ve araştırma literatürü, nutrigenetik/nutrigenomiğin bulaşıcı olmayan hastalıkların tedavisi ve önlenmesi üzerindeki önemli etkisini desteklemektedir. Ek olarak, sadece hastalıklarda ve tedavisinde değil, aynı zamanda hem temel hem de klinik araştırmalar yoluyla sağlık ve zindeliği desteklemede de önemli bir rol oynamaktadır. Genomik araştırmalardaki son gelişmeler, besinleri metabolize etme yeteneklerindeki bireysel varyasyonlara odaklanmanın (nutrigenetik) ve diyet bileşiklerinin gen ekspresyonu üzerindeki rolünü keşfetmenin (nutrigenomik) optimal sağlığı desteklemek için daha anlamlı kişiselleştirilmiş diyet stratejilerine yol açabileceğine dair kanıtlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Nutrigenetik, Nutrigenomik, Beslenme, Gen ekspresyonu

Sözel Bildiri

ISPARTA BURDUR YÖRESİNDEKİ KOLON KANSERİ HASTALARININ DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ

Erkan Kayıkçoğlu***Isparta Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Onkoloji Bilim Dalı, Isparta, Türkiye*

ÖZET

Giriş: Kolorektal kanser Globocan verilerine göre dünyada erkeklerde en sık 3., kadınlarda en sık 2. kanserdir. **Amaç:** Isparta Burdur yöresinde 2010-2021 yılları arasında üniversitemiz hastanesi tıbbi onkoloji polikliniğine başvuran hastaların demografik özelliklerini belirlemek. **Metod:** 2010-2021 yılları arasında Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Onkoloji kliniğine başvuran 582 kolon kanseri tanısı almış olan hastanın yaş, cinsiyet, tümör yerleşim yeri, hastaların ailevi kanser öyküsü, tanı anındaki patolojik T ve N evresi, adjuvan tedavi ve sağkalım değişkenlerini içeren tanımlayıcı bir çalışma planladık. **Sonuç:** Süleyman Demirel Üniversitesi Hastanesi Tıbbi Onkoloji kliniğine 2010-2021 yılları arasında başvuran 582 hastanın verilerini retrospektif analiz ettik. Medyan yaş 63,5 ölçüldü. 582 hastanın 375'i (64,4%) erkek, 207'si (35,6) kadındı. Hastaların 34'ünde (%5,8) ailede kolon kanseri öyküsü mevcuttu. 147 (%25,3) hastada tümör sağ kolondan, 168 (%28,9) sol kolondan, 265'inde (%45,5) ise rektumdan kaynaklanmaktaydı. Tanı anında 35'inde (%6) T evresi T1, 61'inde (%10,5) T2, 418'inde (%71,8) T3 ve 67'sinde (%11,5) T4 idi. Hastaların patolojik N evresi 246'sında (%42,3) N0, 168'inde (%28,9) N1, 168'inde (%28,9) N2 idi. Hastaların 106'sında (%18,2) tanı anında metastaz saptandı. Tanı anında metastaz tespit edilmeyen 476 hastanın 246'sına (%51) adjuvan/neoadjuvan kemoterapi uygulandı. Metastatik evrede başvuran 106 ve sonradan nüks eden 53 hasta değerlendirildiğinde 1.sıra kemoterapi alan hasta sayısı 137 (%86,2), 2. sıra 70 (%44), 3.sıra kemoterapi alan hasta sayısı 26 (%16) idi. Tıbbi onkoloji kliniğinde takibine bu süreçte devam edilen hastaların 180' i (%31) ex oldu. **Tartışma:** Türkiye'de 2020 verisine göre yıllık 21000 yeni kolon kanseri vakası görülmekte, yaklaşık 11000 hasta kolon kanserine bağlı hayatını kaybetmektedir. Ölüm sayısı ile 2. en sık kansere bağlı ölüm nedenidir. Gelişiminde çevresel ve genetik faktörler rol oynamaktadır. Kolon kanseri taraması kolon kanseri aile öyküsü, genetik kolon kanserini tetikleyici hastalığı olmayan sağlıklı bireylerde 50 yaşında başlamaktadır. Aile öyküsü olanlarda, genetik yatkınlığı olanlarda daha erken yaşlarda taramaya başlanmalıdır. Tarama 10 yılda bir total kolonkopi ile yapılabileceği gibi 5 yılda bir gaytada gizli kan ve rektosigmoidoskopi şeklinde de yapılabilmektedir. Bu hasta serisi yöremizden bildirilen en geniş hasta sayısına sahip çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Kolon Kanseri, Demografik Veri, Tarama

*Sözel Bildiri***SAĞLIK PERSONELLERİNİN DEPREME KARŞI BİREYSEL AFET DİRENCİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ****Arife ŞAHİN*, Gülhan ŞEN****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, School of Health, Department of Emergency Aid and Disaster Management, Burdur, Turkey, sahinarife1242@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy University, School of Health, Department of Emergency Aid and Disaster Management, Burdur, Turkey, gulhansen@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Küreselleşme ve iklim değişikliğinin etkisi ile beraber günümüzde yaşanan afetlerin sayısı ve etkileri her geçen yıl artmaktadır. Bu durum toplumların sürdürülebilir kalkınmasını da olumsuz etkilediğinden, afetlere karşı dirençli toplum oluşturmanın gerekliliği artmaktadır. Özellikle afet anında alanda birçok görev üstelenecek olan sağlık personellerinin afetlere karşı dirençli olması önemlidir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, ülkemizde çok fazla can ve mal kaybına sebep olan depremlere yönelik, sağlık personellerinin bireysel afet direncini değerlendirmektir. **Yöntem:** Kesitsel tipteki bu çalışmada “Bireysel Afet Direnci Ölçeği” kullanılmıştır. Konya’da yer alan bir hastanede görev alan 153 sağlık personeli çalışmaya katılmıştır. Çalışmanın verileri anket formu aracılığı ile yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Tanımlayıcı veriler yüzde dağılımları ya da ortalama±standart sapmaları ile sunulmuştur. Katılımcıların bireysel afet direnci puanlarını etkileyen değişkenlerin saptanmasında t testi ve Varyans Analizi (ANOVA) kullanılmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya katılanların %55.6’sı kadın, %44.4’ü erkektir ve ortalama yaşı 28.1±6,4 (18-57)’dir. Katılımcıların % 53.6’sı daha önce bir afet yaşamış olup, en çok deprem yaşadıklarını belirtmiştir. Ayrıca %58.3’si daha önce afetler ile ilgili bir eğitim almıştır. Depremlere yönelik bireysel afet direnci puanlarının ortalaması 61.7±14.5 (min.21-max.95 puan)’tir. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri bireysel afet direnci puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yaratmamıştır. **Sonuç:** Araştırmaya katılan sağlık personellerinin bireysel afet direnci puanlarının ortalamasının üstünde olduğu fakat çok yüksek olmadığı görülmüştür. Buna yönelik olarak eğitimlerin ve tatbikatların artırılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet yönetimi, Bireysel Afet Direnci

Sözel Bildiri

YAŞLI BİREYLERDE AKTİVİTE VE KATILIMI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI

Merve Karapınar¹, Ferdi Başkurt¹, Zeliha Başkurt¹

1 Süleyman Demire Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye, mervekarapinar1306@gmail.com, ferdibaskurt@sdu.edu.tr, zelihabaskurt@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Tüm dünyada yaşlı nüfus oranının hızla artması ile birlikte aktif yaşlanma kavramı önem kazanmıştır. Aktif ve sağlıklı yaşlanma hedefi kapsamında, yaşlı bireylerde hastalıkları engellemek ve yaşam kalitesini daha da iyileştirmek için sağlıklı yaşam tarzı alışkanlıklarının geliştirilmesi gereklidir. Bu durumda yaşlı bireylerin aktivite ve katılımlarının artırılmasının önemli bir gereksinim olduğu bildirilmektedir. **Amaç:** Bu çalışma toplumda yaşayan yaşlı bireylerin aktivite ve katılımlarını incelemek ve ilişkili faktörleri araştırmak amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Kesitsel olarak tasarlanan bu çalışmamıza 184 (113 kadın, 71 erkek) yaşlı birey dahil edildi. Katılımcıların sosyodemografik verileri kaydedildi. Katılımcıların mental durumu, Mini Mental Durum Testi ile, aktivite ve katılımları Oxford Fiziksel Aktivite ve katılım Ölçeği (Ox-PAQ) ile, fiziksel performansları Beş Kere Otur Kalk Testi ile değerlendirildi. **Bulgular:** Çalışmamıza katılan bireylerin yaş ortalaması 69,43±5,19; VKİ ortalaması 28,46±4,59 idi. Bireylerin Ox-PAQ ölçeğinin alt gruplarına göre incelendiğinde Rutin Aktiviteler puanı 14,93±11,34; Emosyonel İyilik puanı 5,76±3,90 ve Sosyal Katılım puanı 5,76±3,90 idi. Regresyon analizi sonuçlarına göre, yaşın, mental durumunun ve fiziksel performansın Ox-PAQ toplam aktivite ve katılım puanını bağımsız olarak tahmin ettiği belirlenmiştir ($R=0,45$, $R^2=0,20$, $F(5, 178)=9,05$ $p<0,001$). **Tartışma ve Sonuç:** Elde ettiğimiz sonuçlar yaşlı bireylerin aktivite ve katılımlarının yeterli düzeyde olmadığını göstermektedir. Yaşlı bireylerin aktivite katılımlarının belirlenmesinde yaş, mental durum ve fiziksel performanslarının değerlendirilmesinin önemli bir parametre olduğu belirlendi. Yaşlı bireylerin aktif yaşlanma sürecine dahil edilmesi konusunda bireylerin yaşları, mental durumları ve fiziksel performansları mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Bununla birlikte yaşlı bireylerin aktivite ve katılımlarını etkileyecek ilgili diğer faktörler de araştırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Aktivite ve Katılım, Geriatri, Yaşam Kalitesi

*Sözel Bildiri***TEKNOLOJİ BOYNUMUZU BÜKMESİN: EĞİTİM MATERYALLERİ****Arzu TAT ÇATAL*, Fatma CEBECİ****

*Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, arzutatben@gmail.com
**Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, fcebeci@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Teknolojiyle ilişkili boyun ağrısı elde tutulan hücresel cihazların uzun süre kullanımına bağlı olarak, kişinin başının ileri pozisyonunda bükülmesiyle birlikte ekstra yük binen servikal omurganın gerilmesine neden olan bir durumdur. Günümüzde, çocuklardan yetişkinlere kadar hemen hemen herkes en az bir tür mobil el cihazına sahiptir. Ülkemizde 2021 yılında cep telefonu kullanım oranı %96.0'dır. Genç nüfusun gün içerisinde üç saatten uzun süre cep telefonu kullandığını bilinmekte olup, genç popülasyonda teknolojiyle ilişkili boyun ağrısı endişe nedeni oluşturan yeni bir hastalıktır. Güvendiğimiz araçlardan kaynaklanan yaralanma riskinin artması nedeniyle, risklerin nasıl en aza indirileceğini de öğrenmemiz gerekmektedir. Mobil cihazların yanlış pozisyonunda uzun süre kullanılmasına bağlı oluşan boyun ağrısının azaltılmasına yönelik eğitim materyallerinin oluşturulması önem kazanmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada, mobil cihazların yanlış pozisyonunda uzun süre kullanımına bağlı oluşan boyun ağrısının önlenmesine/sağlığın geliştirilmesine yönelik geliştirilen eğitim materyallerinin tanıtılması amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmada araştırmacılar tarafından eğitim materyali olarak "Teknoloji Boynumuzu Büküyor" isimli bir broşür ve video oluşturulmuştur. Broşür ve videoda kullanılan görseller için katılımcılardan yazılı izinler alınmıştır. **Bulgular:** Çalışmada oluşturulan broşür ve videoda mobil cihazların kullanımında yanlış pozisyon nedir, yanlış pozisyonunda uzun süre mobil cihaz kullanımına bağlı oluşabilecek boyun rahatsızlıkları nelerdir ve önlenmesinde neler yapılması gerektiğine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Boyun sağlığının korunmasında elektronik cihazlarının kullanım süresinin azaltılması, iyi duruş alıştırmalarının yapılması, periyodik olarak germe egzersizleri yapılması ve mobil cihazların göz hizasında tutulması gibi önlemler dikkat çekmektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Sonuç olarak mobil cihazların uzun süre kullanımına bağlı boyun rahatsızlıklarını önleme stratejilerini kolaylaştırabilecek eğitim materyallerinin oluşturulması ve kullanımının yaygınlaştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Boyun Ağrısı, Boyun Sağlığı, Eğitim Materyali, Mobil Cihazlar

Sözel Bildiri

**ADEZİV KAPSÜLİTLİ HASTADA SANAL GERÇEKLIK TEMELLİ
EGZERSİZLERİN ÜST EKSTREMİTE EKLEM HAREKET AÇIKLIĞI, AĞRI VE
ÜST EKSTREMİTE FONKSİYONELLİĞİ ÜZERİNE OLAN ETKİLERİ- VAKA
SUNUMU**

Oğuzhan Bahadır DEMİR¹, Pakize Nurgül ŞEN²

*1 Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sakarya, Türkiye,
oguzhandemir@subu.edu.tr*

*2 Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sakarya, Türkiye,
pakizesen@subu.edu.tr*

ÖZET

Amaç: Çalışmanın amacı adeziv kapsülitli vakada Sanal Gerçeklik (SG) temelli egzersizlerin üst ekstremite eklem hareket açıklığı, ağrı ve üst ekstremite fonksiyonelliği üzerine olan etkilerini incelemektir. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmaya 54 yaşında 6 ay önce sağ omuz adeziv kapsülit tanısı konmuş kadın hasta alındı. Üst ekstremite eklem hareket açıklığını değerlendirmek için gonyometre, ağrıyı değerlendirmek için Vizüel Analog Skala (VAS), üst ekstremite fonksiyonelliğini değerlendirmek için Modifiye Constant Murley Skoru kullanıldı. SG temelli egzersizler Oculus Rift VR kullanılarak (The Climb) haftada 5 gün, 3 haftalık elektroterapi programına ek olarak 30 dk. uygulandı. **Bulgular:** Değerlendirme sonucunda VAS skoru uygulama öncesi 8, uygulama sonrası 2, etkilenmiş üst ekstremite aktif omuz eklem hareket açıları uygulama öncesi fleksiyon 130°, abduksiyon 102°, eksternal rotasyon 32°, internal rotasyon 35° uygulama sonrası aktif omuz eklem hareket açıları fleksiyon 165°, abduksiyon 130°, eksternal rotasyon 56°, internal rotasyon 58° olarak ölçüldü. Modifiye Constant Murley skoru uygulama öncesi 40,4, uygulama sonrası 75,6 bulundu. **Tartışma ve Sonuç:** Adeziv kapsülitli hastada SG temelli egzersizlerin üst ekstremite eklem hareket açıklığı, ağrı ve üst ekstremite fonksiyonelliği üzerine olumlu etkileri tespit edildi. Adeziv kapsülitli hastalarda SG temelli egzersizlerin faydalı, güvenle kullanılabilir yardımcı bir yöntem olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Adeziv kapsülit, Sanal Gerçeklik, Ağrı, Eklem Hareket Açıklığı

*Sözel Bildiri***2020 DHMİ’NİN FAALİYET RAPORU VE 2020 AFAD’IN FAALİYET RAPORU
DEĞERLENDİRİLMESİ****Sema SARIKAYA, Faruk DEMİRSOY, Tuğçe TELEF**

*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Acil Yardım Ve Afet Yönetimi Bölümü, Bucak,
Türkiye
semasarikaya015@gmail.com, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr, tugcetelef@gmail.com*

ÖZET

Günümüzde en çok tercih edilen ulaşım yolu şekillerinden biri de havayolu ulaşımıdır. Bunun en önemli sebebi; havayolu ulaşımının diğer ulaşım tiplerine göre son derece hızlı olmasıdır. Sonuç olarak da kazalar meydana gelmektedir. Ulusal ve Uluslararası kuruluşlarca kaza riskini en aza indirebilmek için çalışılmaktadır. Bu araştırmada AFAD Faaliyet Raporu ve DHMİ’nin Faaliyet Raporu karşılaştırılmıştır. Kazalar değerlendirildiğinde 14/01/2018 tarihinde Ankara Esenboğa Havalimanı’ndan kalkan uçak, Trabzon Havalimanı’na indikten sonra pistten çıkmış. Yaşanan kazada Uçaktaki 162 yolcu ve 6 mürettebat zarar görmeden tahliye edilmiştir. Uçuşa kapatılan Trabzon havalimanı ertesi gün sabah 9’da uçuşa tekrar açılmıştır. 05/02/2020 tarihinde İzmir-İstanbul seferini yapan ve Adnan Menderes Havalimanı’ndan kalkan uçak, Sabiha Gökçen Havalimanı’na indikten sonra pistten çıkmış. Yaşanan kazada uçakta bulunan 177 yolcu sayısı, 6 mürettebattan toplam 180 kişi yaralanmıştır. 3 kişi de hayatını kaybetmiştir. Kaza ardından 10 saat süre ile uçuşlara kapatılmıştır. Trabzon havaalanı ve İstanbul havaalanı kazaları ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. DHMİ’nin Uçak ve Acil Durum Faaliyet Raporuna göre herhangi bir uçak kazasında 300 adet muhtelif kapasite ve özelliklere sahip su-köpük-kuru kimyevi toz sistemli yangın söndürme aracı , 10 adet merdivenli yangın söndürme aracı, 52 adet kurtarma aracı, 15 adet zor çevre şartları için kurtarma aracı, 69 adet arazöz, 60 adet irtibat aracı, 19 adet ambulans, olmak üzere toplam 525 adet oluşan araçlardan herhangi bir araçla müdahale edilmektedir. AFAD’ın havaalanına dair raporlarına göre ise bu olay herhangi bir şekilde afet niteliği taşımazken AFAD tarafından yapılan tanımlama niteliğinde havalimanının kapasitesinin üstünde şehir kapasitesi ile müdahale edilen ve yönetilen olay için afet tanımlamasının yapılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: AFAD Faaliyet Raporu, DHMİ Faaliyet Raporu, Havaalanı

*Sözel Bildiri***KORONER ARTER EKTAZİSİ İLE BAĞIRSAK MİKROBİYATASI VE SERUM
LİPİT PROFİLİNİN İLİŞKİSİ****Sercan CAYIRLI*, Çağdaş AKGÜLLÜ**, Kadir Serdar DİKER*******Şırnak Silopi İlçe Devlet Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği, Şırnak, Türkiye. sercan_cayirli@hotmail.com****Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kardiyoloji Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye.
cagdasakgullu@gmail.com***** Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Klinik Öncesi Bilimleri Bölümü, Veterinerlik
Mikrobiyolojisi Anabilim Dalı. Aydın, Türkiye. ksdiker@gmail.com***ÖZET**

Giriş ve Amaç: İnsan vücudunda yer alan mikrobiyal ekosistem ve bu ekosistemin ürettikleri ürünler mikrobiyata olarak adlandırılır. Bağırsak mikrobiyatası tüm ekosistem içerisinde tanımlanmış en büyük ailelerden biridir. Anjiyografik olarak koroner arterin bir bölümünün komşu normal kabul edilen koroner arter çapına göre tıkaçıcı lezyon olmaksızın 1,5 kat ve daha fazla genişlemesi koroner arter ektazisi (KAE) olarak adlandırılmaktadır. Bağırsak mikrobiyatası ve KAE arasında literatürde bizim taramamız neticesinde daha önce yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle KAE ile serum lipit profili ve bağırsak mikrobiyatası ilişkisinin araştırılmasını amaçlayan bu çalışmanın tarafımızca yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Etik kurul onayını takiben geçmişe dönük 1 yıl içerisinde merkezimizde koroner arter hastalığı şüphesiyle çeşitli testler sonucunda girişimsel koroner anjiyografi uygulanıp koroner arter ektazisi tanısı alan ve normal koroner saptanan hastalar çalışmaya dahil edildi. Aydınlatılmış onam alınmasını takiben steril kaplarda gayta örnekleri alınıp -80 santigrad derecelik soğuk dolapta uygun şekillerde muhafaza edildi. Geçmiş 1 yıl içerisinde kliniğimizde yatışı olan ve yatış esnasında rutin bakılan plazma lipit profili de eş zamanlı kayıt edildi. Hedeflenen hasta popülasyonuna ulaşılmasını takiben örnekler çalışıldı. **Bulgular:** Araştırmamızda KAE grubu ile normal koroner arterler saptanan grup kıyaslandığında iki grup arasında yaş (p 0,02), magnezyum seviyeleri (0,027), statin tedavisi almayan hastalarda LDL (p 0,008) ve total kolesterol seviyeleri (p 0,011), cinsiyet (p 0,02), sigara (p 0,048) açısından istatistiki olarak anlamlı fark saptanmıştır. Ayrıca KAE gurubunda "Firmicutes"/"Bacteroidetes" oranında azalma saptandığı tespit edilmiştir. **Sonuç:** Bağırsak mikrobiyatasında meydana gelen Firmicutes/ Bacteroidetes oranında azalma ve LDL ile total kolesterol seviyelerinde azalma KAE ile ilişkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Ektazi, Mikrobiyata, Lipit.

Sözel Bildiri

KRONİK BOYUN AĞRILI AKADEMİK PERSONELDE AĞRI ŞİDDETİNİN TANITICI ÖZELLİKLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Aydan Selen Yılmaz, Kılıçhan Bayar

*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı,
Muğla, Türkiye. fztaydanselenyilmaz@gmail.com

** Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı,
Muğla, Türkiye. kbayar@mu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Akademisyenler, yaş ve cinsiyet gibi bireysel faktörler, stres, anksiyete gibi psikososyal faktörler, ergonomik koşullar ve gün içinde uzun süre statik postürde oturma, yazı yazma ve okuma gibi tekrarlayan hareketleri içeren günlük rutinleri dolayısıyla kronik boyun ağrısı yaşama bakımından önemli risk gruplarından sayılmaktadırlar. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, kronik boyun ağrılı akademik personelde ağrı şiddetinin yaş,cinsiyet gibi sosyodemografik özellikler bakımından farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. **Yöntem:** Tanımlayıcı çalışmamız, Türkiye’de Doğu Anadolu bölgesinde yer alan bir üniversitenin fakülte ve yüksekokullarda görev yapan (74’ü kadın 32’si erkek, yaş ortalaması 37) 106 kronik boyun ağrılı akademisyenin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Öncelikle katılımcılara tanımlayıcı bilgi formları verilerek sosyodemografik bilgileri alınmıştır. Ardından Görsel Analog Skalası kullanılarak ağrı şiddetlerini puanlamaları istenmiştir. **Bulgular:** Cinsiyet ile ağrı şiddeti arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Akademisyenlerin yaş grupları ve günlük masa başında çalışma süresi ile ağrı arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı değildir ($p>0,05$). Düzenli egzersiz yapan akademisyenlerin, yapmayanlar ile arasında önemli bir fark olduğu saptamıştır ($p<0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Kronik boyun ağrısının çalışmamızda yer alan kadın akademisyenlerde erkeklere oranla daha sık ve şiddetli olduğu görülmüştür. Bu durumun ortaya çıkmasında cinsiyetten kaynaklanan anatomik, fizyolojik ve hormonal farklılıkların etkili olabileceği düşünülmektedir. Bunun yanında çalışmamızın sonuçları, egzersiz yapan bireylerde daha az sıklıkta boyun ağrısı görüldüğünü bildiren çalışma sonuçlarıyla uyum göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik boyun ağrısı, Akademik personel, Tanıtıcı özellikler.

*Sözel Bildiri***DOĞAL VE BEŞERİ AFETLERİN İNSAN PSİKOLOJİSİ ÜZERİNE ETKİSİ****Tuççe TELEF, Mehmet Zeki YILDIRIM, Yağmur ARIKAN, Sema SARIKAYA**

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Bucak, Türkiye
tugcetelef@gmail.com, yaydin@mehmetakif.edu.tr, mzekiyildirim@gmail.com, semasarikaya015@gmail.com

ÖZET

Doğal afetler dediğimizde doğrudan sel, kasırga, hortum, volkan patlaması, deprem, tsunami ve diğer jeolojik olgular gibi doğal olguların bir sonucu olan olumsuz olaylar kendiliğinden meydana gelmektedir. Bilâkis, beşeri afetler insan davranışları sonucu oluşmaktadır. Mesela yangınlar, taşımacılık kazaları, nükleer, biyolojik, kimyasal kazalar, aşırı kalabalıktan meydana gelen kazalar beşeri afetleri ortaya çıkarmaktadır. Bu araştırmada da konuyla alakalı çalışmalar incelenmiş ve bunların değerlendirilmesi yapılmıştır. Afetler sonrasında ileri evrelerde fiziksel ve ruhsal hasarlar ortaya çıkmaktadır. Sözü edilen psikolojik sorunlarla sadece afetten doğrudan etkilenenler değil, afet bölgesine gelen yardım ekipleri, afetten doğrudan etkilenenlerin yakınları ve olaylara medya aracılığıyla dahil olanlarda bu durumla karşılaşabilmektedir. Afetten doğrudan etkilenen insanlarda görülen psikolojik etkiler korku, panik atak, duygusal travma, stres, depresyon ve toplumdaki soyutlanma gibi davranış değişiklikleri görülmektedir. Afetlerden doğrudan zarar gören kişilerin tanıdıkları ve aile bireylerinde ortaya çıkan bulgular; sinirlilik, kaygı bozukluğu, çaresizlik, keder ve acı hissi sayılabilir. Afet bölgesinde görev yapan yardım ekiplerinde afet sırası ve sonrasında, çabuk sinirlenme, tolerans azlığı vb. görülme ihtimali kaçınılmazdır. Son olarak da medya yoluyla afeti takip edenler özellikle duygusal açıdan karmaşık kimseler olabilmektedir. Bu kişiler bazı durumlarda fazla iyi niyetli davranıp kendilerini doğrudan afetten etkilenenlerin yerine koyarlar. Bu da psikolojik olarak onları yıkıma uğratabilir. Yani tüm bunlardan hareketle afet mağdurlarının öfkelerini, çaresizliklerini, acılarını ve en önemlisi de içlerinde bastırdıkları duygularını dile getirmelerini sağlamak gerekmektedir. Bu sayede hayata bağlanmaları daha kolay olur. Gerçekleşen bu sorunlar sonrasında gerekli psikolojik destek sağlanmazsa kişilerde psikolojik yönden ciddi sorunlar ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu durum bu konuda uzmanlaşılması gerektiğini ve toplumun desteğinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğal Afetler, Beşeri Afetler, İnsan Psikolojisi

*Sözel Bildiri***AFAD'IN STRATEJİK PLANLAMA VEYA FAALİYET RAPORUNDA YER ALAN
LİMANLARA İLİŞKİN DURUMLAR****Tuççe TELEF, Faruk DEMİRSOY**

*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Bucak,
Türkiye
tugcetelef@gmail.com, fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr, semasarikaya015@gmail.com*

ÖZET

Ulusal mevzuatımız içerisinde çok sayıda kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer ikincil mevzuat kıyı tesislerinde meydana gelecek kirlenme olaylarına müdahale ile ilgili hükümler içermektedir. Bununla birlikte, özellikle bu konuyu düzenleyen temel mevzuat, 5312 sayılı Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun ve Kanunun Uygulama Yönetmeliğidir. 2872 sayılı Çevre Kanunu da deniz çevresi dahil çevrenin korunması ve kirliliğin önlenmesi konularında genel çerçeveyi çizmesi açısından önemli hükümler içermektedir. 5312 sayılı Kanun kapsamında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Türkiye Afet ve Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü (AFAD) ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile koordineli olarak, Türkiye'nin denizel çevresinin petrol ve diğer zararlı maddelerden kirlenmesinde müdahaleye ilişkin faaliyetleri ve uluslararası iş birliğine ilişkin esasları içeren Ulusal Acil Müdahale Planı (UAMP) hazırlama görevi verilmiştir. Bu görev kapsamında Bakanlık tarafından 2011 yılında Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Ulusal Acil Müdahale Planı (UAMP) yayımlanmıştır. Bununla beraber yine 5312 Sayılı Kanun ve bu Kanunun Uygulama Yönetmeliği ile tanımlanan kıyı tesislerine kıyı tesisi risk değerlendirmesi ve acil müdahale planı hazırlama zorunluluğu getirilmiştir ve 224 kıyı tesisinin acil müdahale planı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından onaylanmıştır. Söz konusu planın yürürlüğe girmesinin gemi kazalarına ilişkin risklerin azaltılması ve planda yer alan deniz kirliliklerine müdahale sisteminin ulusal afet yönetim sistemi ile uyumunun sağlanması amacıyla AFAD tarafından Deniz Kirliliğine Neden Olan Kazalar Yol Haritası Belgesi (2014-2023) hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: AFAD, Faaliyet Raporu, Liman

*Sözel Bildiri***TÜRKİYE DE AFET SONRASI GÖÇ HAREKETLİLİĞİ****İlayda MERT*, Mümin POLAT*****1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü**ilaydamert07@icloud.com**2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölüm Başkanı**mpolat@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

Göç farklı nedenlerle, zorunlu veya isteyerek, geçici ya da kalıcı olarak yaşanılan yerini bırakarak, başka bir yere yerleşilmesi eylemidir. Ancak genel bağlamda insan göçü, din, kültür, ekonomi, savaş, terör ve afet gibi faktörlerle gerçekleşmektedir. İnsanoğlu varoluşundan bu zamana göç etmektedir. Petersen, “göç etme nedeni” bağlamında dört değişik tipte göçten bahsetmektedir. Bunlar ilkel, zoraki, zorlayıcı ve serbest göçlerdir. Son dönemde afet yönetim sistemlerinin risk temelli yapılmasına ve zarar azaltma çalışmalarına rağmen, afetler hala kayıplara neden olmaktadır. Antik çağ göçleri ile günümüz göçleri arasında birçok farklılık bulunmaktadır. Ancak hem geçmişte hem bugün de dünyanın dört bir yanında birçok göç faaliyeti yapısını etkilemekte ve bazen farklı kültürlerin kucaklaşmasına bazen de çatışmasına ve eski kültürün yok olmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle, bazı ülkelerin kendi güvenliklerini ve kendi kültürlerini korumak amacıyla sınırlarını kapatmak yoluyla bir afet nedeniyle olsa dahi göç hareketlerine engel olmaya çalıştıkları görülebilmektedir. İnsan nüfusunun hızla artıyor olması, bunun yanı sıra çarpık kentleşme, iklim değişiklikleri, bazı ülkelerdeki risk yönetiminin yetersizliği vb. sebeplerden dolayı maalesef afet ve afetzede nüfus artışına da paralel olarak sayılarında artış gözlenmektedir. Bu artışa bağlı olarak afet nedeniyle yer değiştirmeler ve göçler de artmakta, daha fazla sayıda insan etkilenmektedir. Günümüzde göç, bazen bir kurtuluş değil bir eziyet haline gelmekte, bazen de göçmenleri yeni bir afetle karşı karşıya bırakabilmektedir. Özellikle ülke dışına göçlerde yaşanan kabul ve vize sorunları insanlara yeni problemler ve engeller yaratmaktadır. Ayrıca göç edilen bölgedeki nüfus artışı, altyapı yetersizlikleri ve plansızlık yeni afetlere neden olabilmektedir. Göçmenlere sunulan sosyal yardımların, kısa süreli afet yönetimi anlayışından çıkıp, uzun vade ve köklü göç yönetiminde sosyal hizmet anlayışı ile daha kapsamlı hizmet sunmaları gerektiğine, bunun için yerel yönetimlerin ek kaynak ve sosyal yardım politikası geliştirmesi gerektiğine vurgu yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Afet sonrası, Göç, Göç hareketliliği

*Sözel Bildiri***ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN COVID-19'A KARŞI UYGULADIKLARI
GELENEKSEL YÖNTEMLER****Sabriye Uçan Yamaç*, Endam Çetinkaya*, Betül Sena Şahan**, Fatma Nur Ercan**,
Fudelya Olpak**, Hasibe İrem Altuntaş**, Songül Benek****

* Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye,
suyamac@mehmetakif.edu.tr, ecetinkaya@mehmetakif.edu.tr

** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu Ebelik Bölümü, Burdur, Türkiye,
betssahan@gmail.com, fatmanurerc1@gmail.com, fudelyaolpak@gmail.com, h.iremaltuntas@gmail.com,
Songulbenek270o@gmail.com

ÖZET

Giriş: Koronavirüs pandemi sürecinde tedavi ve korunma yöntemlerinin yanı sıra bireyler korunmak için tamamlayıcı tedavi yöntemlerini kullanmaya başlamıştır. **Amaç:** Bu araştırma üniversite öğrencilerinin Covid-19'a karşı uyguladıkları geleneksel yöntemleri öğrenmek amacıyla nicel bir araştırma olarak yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırma, kesitsel, tanımlayıcı tipte olup, evrenini bir ilçenin üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem seçimine gidilmemiş olup, araştırmaya katılmaya gönüllü olan 276 öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışma 17 Ocak- 11 Şubat 2022 tarihleri arasında yapılmıştır. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu ile toplanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, parametrik ve parametrik olmayan testler kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.39 ± 2.79 yaş olarak saptanmıştır. Öğrencilerin % 34.8'i Covid-19 geçirmiş olup, %34.2'si sadece geleneksel yöntemleri kullanmıştır. Pandemi sürecinde öğrencilerin % 93.8'i sık sık el yıkadığını, %81.5'inin temizlik sıklığının arttığı, %67.4'ünün ise dışarıdan gelen kıyafetleri havalandırdığı, %55.1'inin dışarıdan alınan tüm ürünleri yıkadığı ve % 50'si temizlikte sirke kullanmaya başladığı saptanmıştır. Yine bu süreçte öğrencilerin Covid-19'dan korunmak için uyguladıkları geleneksel yöntemler arasında %64.4'ünün C vitamini tükettiği, %40.9'unun Zerdeçal-Zencefil-Tarçın-Bal tükettiği, %36.6'sının sarımsak kullanmaya başladığı, % 33.7'inin ise kekik çayı içtiği ve % 6.9'unun karamürver tükettiği bulunmuştur. Öğrenciler bu geleneksel yöntemler dışında, sumaklı su içme, yarpuz otu yeme, kozalak şurubu içme, çam sakızı macunu yeme, nane ruhu içme, kelle-paça çorbası içme, aspir yağı ve incir çekirdeği yağı kullanmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Üniversite öğrencilerinin geleneksel yöntemleri sıklıkla kullandıkları belirlenmiştir. Bu süreçte toplum sağlığı için sahada görev alan ebeler tamamlayıcı tedavi yöntemlerinin doğru kullanımının önemli olduğunu hatırlatmalı ve planlı eğitim düzenlemelidirler.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, öğrenci, geleneksel tıp, tamamlayıcı tedavi

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİ İÇERİSİNDE KURUMLARARASI AFET YÖNETİM İLİŞKİSİ

Yusuf UYAN¹, Ahmet GÜLSOY²

¹ *Kastamonu Üniversitesi, Taşköprü Meslek Yüksek Okulu, İlk ve Acil Yardım Programı, Kastamonu, Türkiye
yuyan@kastamonu.edu.tr*

² *Kastamonu Üniversitesi, Taşköprü Meslek Yüksek Okulu, İlk ve Acil Yardım Programı, Kastamonu, Türkiye
agulsoy@kastamonu.edu.tr*

ÖZET

Covid-19 salgını dünya genelinde meydana getirdiği etkiler açısından epistemiyolojik olarak incelediğimizde pandemi olarak tanımlanmaktadır. Pandemiler; biyolojik kökenli ajanların doğal olarak ortaya çıkması veya insan eliyle bilerek veya kazaran toplum içinde yayılması sonucu kayıp ve zararlar oluşturmaktadır. Covid- 19 pandemisi can kayıplarının yanında sosyal ve ekonomik olarak birçok olumsuz durumda ortaya çıkarmıştır. Bu anlamda değerlendirilse afete neden olan kaynak olarak görülmekte afet yönetimi içerisinde yönetilmesi gerekmektedir. Ülkemizde afetlerin müdahale ve yönetilmesi Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) kapsamında gerçekleştirilmektedir. Bu plana göre; kurumların birbirleri ile olan ilişki ağları artırılarak beraber hareket etme kabiliyetlerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Ayrıca afet türlerine göre görev alacak sorumlu kurumlar belirlenmiştir. Tüm bu planlamaya göre afet ve acil durumların koordinasyon yetkilisi Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'dır (AFAD). Fakat Covid-19 pandemisi yönetimi Sağlık Bakanlığı Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı (PIUHP) kapsamında yürütülmektedir. Yaşanan süreç içerisindeki bilgilendirme ve alınacak kararların açıklanmasında dahil sürecin yönetilmesi Sağlık Bakanlığı tarafından birinci yetkili olarak gerçekleştirilmiştir. Burada afet yönetimi açısından farklı afet türlerinin yönetiminin tekrardan değerlendirilerek ortaya çıkacak karmaşaların önlenmesi gerekliliği önem arz etmektedir. Çünkü Covid-19 pandemisinde birçok kurum kendi sorumluluk alanları içerisinde okulların tatil edilmesi, seyahat sınırlanması, uzaktan çalışma, maske takma zorunluluğu gibi farklı kararlar almış ve uygulamaya geçmiştir. Tüm bu uygulamaların çıktılarının ortak karar mekanizması içerisinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Sonuç olarak bu çalışmanın amacı covid-19 pandemisi ve gelecekte karşılaştığımız pandemiler için kurumlararası yönetim ilkelerinin belirlenerek daha hızlı ve etkin kontrol altına alınması gerekliliğinin vurgulanmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Covid-19, Afet, Afet Yönetimi

*Sözel Bildiri***THE RELATIONSHIP BETWEEN PHYSICAL ACTIVITY LEVEL AND QUALITY OF LIFE IN INDIVIDUALS WITH BIPOLAR DISORDER****Selma Ercan Dogu¹, Ayse Gokcen Gundogmus¹***1 University of Health Sciences Ankara Dışkapı Yıldırım Beyazıt Training and Research Hospital Psychiatry Department, Ankara, Turkey, selmaer@yahoo.com, gokcengonen@gmail.com***ABSTRACT**

Background: Bipolar disorder (BD) is a chronic disease that negatively affects Quality of Life (QOL) of the people. Lack of physical activity (PA) and sedentary behavior are independent risk factors for cardiovascular disease and premature mortality in BD. **Aim:** This study investigates the relationship between physical activity levels and quality of life in individuals diagnosed with BD. **Methods:** 27 individuals with BD followed up at Dışkapı Training and Research Hospital Community Mental Health Center (CMHC) were included in our study. Inclusion criteria were being 18-59 years of age, using their medication regularly, and being in remission period. The individuals with psychiatric comorbidities such as intellectual disability, organic brain disease, or alcohol/substance abuse, circadian rhythm disorder were not included and the psychiatrist of the center determined the participants who were in remission period. Sociodemographic Data Form, International Physical Activity Questionnaire (IPAQ-SF) and WHOQOL-Bref were applied to all participants. **Results:** Most of the participants were not physically active (77.8%) and 22.2% of them had low physical activity level. The mean IPAQ-SF score (MET minutes per week) was 363.87 ± 337.06 . The overall-QOL score was $6,88 \pm 1,62$. IPAQ-total score was significantly correlated with WHOQOL-BREF Psychological ($p=0.016$) and WHOQOL-BREF General mean scores ($p=0.006$). There was no correlation was between IPAQ-total score, and physical, social and environment subscales of WHOQOL-BREF. **Discussion and Conclusion:** The findings of the study showed that there is a need to increase the physical activity levels of individuals with BD. PA also improves the psychological quality of life domain of patients with BD. For this reason, it is essential to plan healthy lifestyle programs and follow-up in terms of Metabolic Syndrome and chronic disorders in CMHCs.

Keywords: Bipolar Disorder, Physical Activity, Quality of Life

*Sözel Bildiri***BIBLIOMETRIC ANALYSIS OF VIRTUAL REALITY STUDIES IN HEALTHCARE**

Buse METE*, Pakize Nurgül ŞEN**

* Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, Sakarya, Türkiye, busemete@subu.edu.tr

** Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sakarya, Türkiye,
pakizesen@subu.edu.tr

ABSTRACT

Background: In recent years, it is seen that researches on use of virtual reality in rehabilitation, simulation training, pain control and surgical applications have increased considerably. However, there is no bibliometric study that analyzes the scientific literature on virtual reality technologies in field of health. **Aim:** The aim of this study is to present bibliometric analysis of virtual reality studies in the field of health in literature. **Methods:** Using web of Science database for purpose, “virtual reality” or “imaginary reality” or “conjectural reality” or “virtual actuality” or “imaginary actuality” or a search strategy has been determined as “conjectural actuality” or “virtual truth” or “imaginary truth” or “conjectural truth” (Title). Among remaining studies, those published in English and Turkish languages as compilation and research articles between 1993-2021 and scanned in the SCI-Expanded, SSCI and ESCI indexes were included in study. In this context, 2375 articles were examined in research. The research data were transferred to SciMat bibliometric analysis program and analyzed in two periods, 1993-2007 and 2008-2021. **Results:** According to analysis the most studied disciplines are rehabilitation, psychiatry and neurology. The themes that emerged in the first period are operating room, analgesia, stroke and fear. In second period, it was observed that quite a lot of themes emerged in the form of virtual reality, distraction, schizophrenia, hippocampal place cells, FNIRS, medical education, feedback, head mounted display, and mental health. **Discussion and Conclusion:** Bibliometric analysis shows that virtual reality studies have developed in field of health in recent years. When literature is examined comprehensively, it has been seen that studies on themes of head-mounted screen, games, virtual reality-based mental therapy, cortex are insufficient and need to be developed. In this context, it will enable researchers to make significant contributions to field if they focus on these issues within scope of virtual reality in the future.

Anahtar Kelimeler: Virtual reality, Bibliometric analysis, Health

*Sözel Bildiri***THE EFFECT OF ADIPOSE TISSUE-MESANCHIMAL STEM CELLS AND
MELATONIN IN THE RAT MODEL WITH RENAL ISCHEMIA-REPERFUSION
DAMAGE****Fatma (Kocadere)Yaşar¹, Nazlı Çil², Yusuf Özlülerden³, Esin Avcı⁴, Gülçin Abban
Mete⁵***1Istanbul University Faculty of Medicine, Medical Biochemistry Central Laboratory, Istanbul, Turkey.
fatmakocadere@gmail.com**2Pamukkale University, School of Medicine, Department of Histology and Embryology, Denizli, Turkey,
ncil@pau.edu.tr**3Pamukkale University, School of Medicine, Department of Urology, Denizli, Turkey.yusufozlu35@hotmail.com**4Pamukkale University, School of Medicine, Department of Department of Emergency Medicine, Denizli,
Turkey, hekimesin@gmail.com**5Pamukkale University, School of Medicine, Department of Histology and Embryology, Denizli, Turkey,
gabban@pau.edu.tr***ABSTRACT**

We aimed to investigate the effect of adipose-derived mesenchymal stem cell and melatonin administration on kidney in rats with renal ischemia-reperfusion injury. Rats were divided into 6 groups. Control group (C)(n:10), Sham (S)(n:10), ischemia reperfusion group (IR)(n:10), group given melatonin intraperitoneally after ischemia reperfusion is created (IR+M)(n:10), group given locally adipose-derived mesenchymal stem cells after ischemia reperfusion is created (IR+SC)(n:10), group given locally with adipose-derived mesenchymal stem cells and intraperitoneally melatonin after ischemia reperfusion is created (IR+SC+M) (n:10). Five of the rats from each group are 3. day, 5 of them 14. the day was sacrificed. BUN, creatinine were checked from the blood samples taken. Kidney tissues taken from each group were examined with histopathological scoring. Caspase-3, Bax, Bcl-2 expression were evaluated immunohistochemically. Apoptotic index was calculated by TUNEL method. Blood BUN and creatinine levels were significantly higher in the IR than in other groups ($p < 0.05$). Blood creatinine levels in both the 3rd and 14th were low in the treatment group, but it is not statistically significant ($p > 0.05$). In histological evaluation, on the 3rd day in the IR group, the glomerular epithelial and tubule cells were shed, areas of dilation and bleeding were detected in the Bowman cavity. On the 14th day, fibrotic areas were seen with these changes. Although not statistically significant, histological scoring was low in treatment groups compared to the IR. When we compared the 3rd and 14th days among themselves, the histological scoring of the IR+SC+M group on the 14th day was found to be significantly lower. Caspase-3, Bax expression increased in the IR, but decreased in the treatment group especially at 14th day. However, Bcl-2 expression was negative in all structures in the IR, while expression increased

in the treatment groups. While apoptosis was detected at the highest level in the IR, it was observed that it decreased in the treatment groups, although it was not statistically significant. In our study, the treatments applied were effective in correcting the ischemia reperfusion injury.

Key words: Renal Ischemia Reperfusion, Melatonin, Stem Cell, TUNEL, Apoptosis.

Sözel Bildiri

KÖPEKLERDE CANİNE RESPIRATORY CORONAVİRUS (CRCOV)'UN MOLEKÜLER YÖNTEMLE ARAŞTIRILMASI

İrem SONUÇYARAÇ¹, Hasbi Sait SALTİK²

*1Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur/Türkiye
2Viroloji Anabilim Dalı, Veteriner Fakültesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur/Türkiye
Sorumlu yazar: hasbi.saltik@gmail.com*

ÖZET

Canine respiratorik coronavirus (CrCoV), köpeklerin bulaşıcı solunum yolu enfeksiyonuna neden olan bir ajan olarak tanımlanmıştır. Tam olarak anlaşılabilmesi için hastalığın prevalansı, patogenezi ve moleküler karakterizasyonuna yönelik daha fazla çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Araştırmamızda köpeklerin solunum yollarında tespit edilmesi hedeflenen CrCoV'un ileride yapılacak moleküler epidemiyolojik çalışmalar için temel oluşturması amaçlanmıştır. Toplamda 40 adet köpeğe ait nazal swab örnekleri, içerisinde antibiyotikli PBS bulunan steril ticari swab çubukları kullanılarak toplandı. Tüm örnekler iyice vortekslelendikten sonra içerisindeki tüm sıvı 2 ml'lik steril mikrotüplere aktarıldı. Mikrotüplere +4 °C'de 3000 devirde 20 dk santrifuj işlemi uygulandı. Elde edilen süpernatantlar ticari kit prosedürüne uygun olarak total RNA ekstraksiyonuna tabi tutuldu. Her bir ekstrakt için hedef gen bölgesine spesifik primerler kullanılarak One-Step RT-PCR testi yapıldı. Elde edilen PCR ürünleri %1.5'lük agaroz jel elektroforezde yürütüldü ve UV ışıkta görüntülendi. Muhtelif ırklarda, 1,5 aylık – 8 yaş aralığında, 15 erkek ve 25 dişi köpekten örnek toplandı. One step RT-PCR testinde pozitif kontrol olarak içerisinde coronavirus C-197 suşu bulunan aşından elde edilen ekstraksiyon kullanıldı. Örneklerle ait PCR ürünlerinde jel elektroforez işlemi sonrası UV ışık altında herhangi bir bant görülmezken sadece pozitif kontrolde bant görüldü. Araştırmaya dahil edilen köpeklerde RT-PCR yöntemiyle CrCoV pozitifliğine rastlanmamıştır. Daha kapsamlı epidemiyolojik ve moleküler çalışmalar hastalığın köpeklerdeki yaygınlığını belirlemeye yardımcı olacaktır. Ayrıca hastalığın ateşli döneminde viral saçılımın daha fazla olacağı zamanlarda örnekleme yapılması CrCoV'un tespit edilme şansını arttırabilir.

Anahtar Kelimeler: canine, coronavirus, nazal swab, RT-PCR, respiratory

Sözel Bildiri

**NURSING CARE IN A CHILD WITH ACTIVE ARTHRITIS MIS-C ACCORDING
TO GORDON'S MODEL OF FUNCTIONAL HEALTH PATTERNS: A CASE
REPORT**

Derya ÖNGÜN¹, Halil İbrahim TAŞDEMİR²

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Burdur, Turkey, ongunderya63@gmail.com
1Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Burdur, Turkey, dibrahimtasdemir@gmail.com*

ABSTRACT

Although infection or immunological factors are known in the pathogenesis of Reactive Arthritis disease, it is still not fully elucidated. Although MIS-C disease is rare, it is a serious condition and the findings should be well evaluated and known. Children exposed to Sars CoV-2 virus may experience MIS-C, ie multisystem inflammatory syndrome, due to the triggering of the immune system by the virus. In children with MIS-C; Presence of fever over 38 degrees for more than 24 hours, nausea, vomiting, abdominal pain, rashes in the body, redness and bleeding in the eyes (conjunctivitis), involvement of mucous membranes (chapped lips, red cracked tongue, etc.), headache, respiratory problems (fast symptoms such as breathing, difficulty in breathing), muscle and joint pain are seen. MIS-C disease brings with it Reactive Arthritis disease. The study was carried out in order to evaluate the needs of a child who was hospitalized in Burdur Bucak State Hospital due to Reactive Arthritis MIS-C in December 2021, according to Gordon's Functional Health Patterns model and to plan nursing care. The case completed the Reactive Arthritis MIS-C treatment process by inpatient in the pediatric service for 5 days, and the CRP value decreased to 17.72.

Key Words: Arthritis, Pediatric Immunology, Gordon Care Model, Nursing Care

Sözel Bildiri

SOLUNUM SİSTEMİ PROBLEMLİ KEDİLERDE FELİNE CALİCİVİRUS (FCV) VE FELİD ALPHAHERPESVİRUS 1 (FEHV-1) VARLIĞININ MOLEKÜLER OLARAK ARAŞTIRILMASI

Gülizar ACAR¹, Seval BİLGE-DAĞALP², Mehmet Özkan TİMURKAN¹, Hakan AYDIN¹

1 Viroloji Anabilim Dalı, Veteriner Fakültesi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum-Türkiye, gulizarracar@gmail.com, motimurkan@atauni.edu.tr, hakanaydin.dr@gmail.com

2 Viroloji Anabilim Dalı, Veteriner Fakültesi, Ankara Üniversitesi, Ankara-Türkiye, sevalbilgedagalp@gmail.com

ÖZET

Giriş: Feline Calicivirus (FCV) ve Felid alphaherpesvirus 1 (FeHV-1) kedilerde özellikle solunum sistemi problemlerine neden olan ve yaygın olarak tespit edilen iki önemli etkidir. FCV, *Caliciviridae* ailesinden Vesivirus genusunun bir üyesidir ve zarfsız, tek iplikçikli RNA genomuna sahiptir. FCV enfeksiyonunda en karakteristik klinik semptom oral ülserasyondur. Akut hastalığı atlatan FCV ile enfekte olmuş kedilerin bir kısmı persiste olarak enfekte kalabilmektedir. FeHV-1, *Herpesviridae* ailesinden *Alphaherpesvirinae* alt ailesinin Varicellovirus genusunun bir üyesidir ve zarflı, çift iplikçikli DNA genomuna sahiptir. FeHV-1, üst solunum yolu ve göz epitellerine affinite göstererek rhinitis ve konjunktivitisin yaygın olduğu üst solunum yolu ve göz enfeksiyonlarına neden olabilmektedir. FeHV-1 primer enfeksiyonun ardından sensorik nöronların ganglionlarında yaşam boyu latent kalabilmekte ve latent enfekte kediler virus taşıyıcısı ve saçıcısı olarak rol oynamaktadır. Her iki enfeksiyon tek başına görülebildiği gibi klinik belirtili veya belirtisiz olarak birlikte de seyredabilmektedir.

Amaç: Bu bilgiler ışığında bu çalışmada, solunum sistemi problemlili ile sağlıklı görünümlü kedilerde FCV ve FeHV-1 enfeksiyonlarının varlığının/yaygınlığının moleküler olarak araştırılması planlanmıştır. **Materyal Metot ve Bulgular:** Bu amaçla özel ve fakülte kliniklerine gelen 99 kediden alınan tanı örnekleri (konjunktival, nasal, orofarengeal swap ve kan) PCR ile kontrol edilmiş ve 74 (%74.7) kedi FCV ve/veya FeHV-1 yönünden pozitif olarak belirlenmiştir. Kedilerin 42'si (%42.4) FCV, 60'ı (%60.6) ise FeHV-1 pozitif olarak değerlendirilmiştir. Pozitif olarak tespit edilen kedilerden 14'ü (%18.9) yalnız FCV yönünden, 32'si (%43.2) yalnız FeHV-1 yönünden, 28'i (%37.8) ise her iki etken yönünden pozitif olarak belirlenmiştir. **Sonuç:** Elde edilen sonuçlara göre, solunum sistemi problemlili ile sağlıklı görünümlü kedilerde her iki enfeksiyonun da yaygın olduğu, özellikle FCV enfeksiyonunun FeHV-1 enfeksiyonuyla birlikte görülme oranının daha yüksek olduğu ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: calicivirus, herpesvirus 1, kedi, solunum sistemi problemi

Sözel Bildiri

TIBBİ CİHAZ İLE İLİŞKİLİ BASINÇ YARALANMASI: GÜNCEL LİTERATÜR TARAMASI

Münevver SÖNMEZ¹ Nurten TAŞDEMİR² Aslıhan AYDIM KUDU³

*1 Atılım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı,
Ankara, Türkiye, muneverunlu@gmail.com*

*2 Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Anabilim
Dalı, Zonguldak, Türkiye, nurten.tasdemir@beun.edu.tr*

*3 Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi,
Zonguldak, Türkiye, aslihanaydim@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Günümüzde tıbbi cihazlar birçok hastalığın tedavisinde, hastanın bakım ve takibinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Tıbbi cihazların tanı ve tedavi amaçlı kullanımının yaygınlaşması nedeniyle hastalarda Tıbbi cihaz ile ilişkili basınç yaralanması gelişme sıklığı giderek artmaktadır. **Amaç:** Bu araştırmanın amacı; tıbbi cihaz ile ilişkili basınç yaralanması prevalans ve insidans oranlarını ve etkileyen faktörleri literatür ışığında incelenmesidir. **Yöntem:** Google Scholar, Pubmed, Ebscohost, Proquest, Web of Science veri tabanları üzerinde “Tıbbi cihaz ile ilişkili basınç yaralanması, prevelans, insidans” anahtar kelimeleri kullanılarak veri tabanları taranmıştır. Son beş yılda tam metin yayınlanan çalışmalar araştırma kapsamına alınmıştır. **Bulgular:** Tarama sonucunda 46 çalışmaya ulaşılmış, 10’u araştırma kriterlerine uygun bulunmuştur. Çalışmada tıbbi cihaz ile ilişkili basınç yaralanması prevalansının %0.60 ile %62.4 insidansının ise %20.54 ile %48,8 arasında değiştiği belirlendi. İncelen literatürlerde tıbbi cihaz ile ilişkili basınç yaralanmasına en sık neden olan tıbbi cihazların nazogastrik sonda, idrar sondaları, CPAP veya BiPAP maskeleri başta olmak üzere diğer solunum sistemine ait diğer cihazlar (endotrakeal tüpler, oksijen kanülü, oksijen maskeleri, satürasyon probu) olduğu rapor edilmiştir. Bahsedilen tıbbi cihazların hastalarda daha sık kullanımına paralel olarak tıbbi cihaz ile ilişkili basınç yaralanması en çok kulak, baş, boyun ve yüz bölgesinde geliştiği bildirilmiştir. Çalışmalarda yapılan çok değişkenli regresyon analizlerinde, ileri yaş, düşük Braden ve Glasgow skorları, yoğun bakımda kalış süresi, birden fazla cihaz kullanımı ve daha uzun kullanım süresi, şiddetli ödem tıbbi cihaz ile ilişkili basınç yaralanması oluşumu için bağımsız risk faktörleri olarak tanımlanmıştır. **Sonuç:** Tıbbi cihaz ile ilişkili basınç yaralanması prevalans ve insidans oranları özellikle yoğun bakım hastalarında yüksektir. Hemşireler tıbbi cihaz ile ilişkili basınç yaralanması prevalansını azaltmak için önleyici tedbirler almalıdır.

Anahtar Sözcükler: tıbbi cihaz ile ilişkili basınç yaralanması, prevelans, insidans

Sözel Bildiri

PANDEMİ DÖNEMİNDE UZAKTAN EĞİTİMİN ERGENLERİN FİZİKSEL AKTİVİTE ve BESLENME ALIŞKANLIKLARINA ETKİSİ

Cansu Nirgiz*, Kamer Gür**

* Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği, İstanbul, Türkiye
cansunirgiz@hotmail.com

** Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği AD, İstanbul, Türkiye
kamergur@gmail.com

ÖZET

Giriş: Pandemi döneminde uzaktan eğitim gören ergenlerin fiziksel aktivite ve beslenme alışkanlıklarını erken dönemde tespit edip müdahale etmek ergenlerin ilerleyen dönemde sağlıklı kalmaları açısından önem taşımaktadır. **Amaç:** COVID-19 pandemisinde uygulanan kısıtlamalar nedeniyle, uzaktan eğitimin ergenlerin fiziksel aktivite ve beslenme düzeylerine etkisini belirlemektir. **Gereç ve Yöntem:** Bu tanımlayıcı araştırma Mayıs-Ekim 2021 tarihleri arasında İstanbul'da Anadolu yakasında bulunan bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 570 hemşirelik öğrencisi ile yürütüldü. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi, Beslenme-Egzersiz Davranış Ölçeği ile toplandı, yüzdelik dağılım, ortalama, Wilcoxon test, Mann Whitney U, Kruskal Wallies ile değerlendirildi. **Bulgular:** Ergenlerin, beslenme-egzersiz davranış ölçeği toplam ve alt boyut puan ortalamaları, pandemi dönemi ve öncesi ile karşılaştırıldığında "sağlıksız beslenme-egzersiz davranışı" alt boyut puan ortalamasının, pandemi döneminde düştüğü tespit edildi ($p<0,001$). Beslenme alışkanlıklarına bakıldığında, %48,0'inin pandemi döneminde dışardan yemek sipariş etme sayısının arttığı bulundu. Pandemi döneminde, ergenlerin uluslararası fiziksel aktivite anketine göre fiziksel aktivite düzeylerine bakıldığında %24,2'sinin inaktif, %48,8'inin minimal aktif, %27'sinin çok aktif olduğu bulundu. Pandemi sürecinde beden kitle indeksine göre obez olanların Oturma MET puan ortalaması normal olanlara göre anlamlı derecede yüksekti ($p=0,044$). **Tartışma ve Sonuç:** Pandemi döneminde ergenlerin sağlıksız-beslenme egzersiz davranışının düşmesi, ergenlerin sağlıksız beslenme davranışından uzaklaştığını düşündürmektedir. Ergenlik dönemini tamamlamamış olan öğrencilerin yakın gelecekte inaktivitenin olumsuz sonuçlarından etkileneceği düşünülmektedir ve bir sağlık riski oluşturmaktadır. Obez insanların pandemi öncesinde ve döneminde oturma met puanlarının diğer gruplara oranla daha yüksek olması sağlık riski oluşturmaktadır ve fiziksel aktivite ile ilgili önlemler alınmalıdır. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre halen devam eden COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitim alan üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyini ve beslenme alışkanlıklarını iyileştirmeye yönelik önlemlerin alınması buna bağlı olarak evde hareketli kalmayı teşvik edici çağrılarının daha fazla yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Uzaktan eğitim, Ergenler, Fiziksel aktivite, Beslenme alışkanlıkları

Sözel Bildiri

POSTERİOR BÖLGE İMMEDİAT İMPLANT UYGULAMASINDA ÇIKIŞ PROFİLİNİN ÖNEMİ

MOHAMMAD Nabi BASIRY*, **Tuğba TÜREL YÜCEL****

* *Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız dış ve Çene Cerrahisi, Kütahya, Türkiye,
mohammednabi.basiry@ksbu.edu.tr*

** *Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız dış ve Çene Cerrahisi, Kütahya,
Türkiye,
tugba.turelyucel@ksbu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Dental implant uygulamasından sonra doğal görünümü oluşturabilmek için yumuşak doku konturlarının korunması veya yeniden yapılandırılması önemlidir. Bu amaçla çeşitli doku rekonstrüksiyon teknikleri bildirilmiştir. Uygun şekilde yapılandırılan geçici kuron veya iyileşme başlıklarının yumuşak doku konturlarının stabilitesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Bir iyileşme başlığının doğru tasarımı, immediat implant yerleştirme sırasında ortaya çıkış profilini korumak için önemlidir. Özellikle posterior alanda immediat implant uygulamalarında; geniş bir çekim soketi varlığı, oklüzal yükün fazlalığı, standart iyileşme başlığı yerleşimine uygun olmayan soket morfolojisi etkin bir dental implant uygulamasını zorlaştırmaktadır. **Olgu Sunumu:** Bu vaka sunumunda immediat olarak yerleştirilen implantın üzerine; standart üretilen iyileşme başlığı yerine, kişiye özel olarak operasyon sırasında kompozit rezinden şekillendirilen iyileşme başlığı kullanılmıştır. Bu şekilde dokuların, yapılacak olan proteze tam bir uyum ve harmoni içinde iyileşmesi, şekillenmesi sağlanmıştır. Bu yöntemle final restorasyonun anatomik ve estetik uyumunu da artırmak hedeflenmiştir. Kişiye özel üretilen iyileşme başlığının tam oturması sayesinde yapılan greftleme işleminden sonra partiküllerin soketten çıkarak dağılmasının da önüne geçilmiştir. Kişiye özel iyileşme başlığının, çekim soketini anatomik ve morfolojik olarak desteklemesinden dolayı sütur kullanma ihtiyacı da ortadan kalkmıştır. **Sonuç:** Bu tekniği kullanarak immediat yerleştirilmiş implant üzerine hasta başında hızlı şekilde kişiye özel iyileşme başlığı üretimi yapılmış olup, mevcut alveolar anatomi desteklenmiş ve osseointegrasyon dönemi korunmuştur.

Anahtar Kelimeler: İmmediat İmplant, Çıkış Profili, Kişiye özel iyileşme başlığı

*Sözel Bildiri***KANATLI YETİŞTİRİCİLİĞİNDE OKSİDATİF STRES****Can Metin YAZICI*, Yahya ÖZTÜRK****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Zootekni Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, cmetinyazici@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Zootekni Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, yoztürk@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Geçmişten günümüze artan dünya nüfusu karşısında gıda üretim endüstrisi bu hıza ayak uydurmaya çalışmakta ve üretim hızını arttırmaya çalışmaktadır. İnsanoğlunun temel gıda ve besin madde ihtiyaçlarını karşılanması adına besin üretim yöntemleri yoğunlaştırılmakta ve özellikle de insan yaşamının devamlılığın sağlanabilmesi adına vazgeçilemez olan protein ihtiyaçları için bu yoğun üretim şekilleri uygulanabilmektedir. Özellikle protein ihtiyacının karşılanması adına oransal olarak değerlendirildiğinde kanatlı eti üretimi ve tüketiminin hayvansal gıdalar içerisinde önemli bir yere sahip olduğu görülebilmektedir. Bu bağlamda kanatlı eti üretiminin mevcut ihtiyaçları karşılayabilmek ve üreticiler açısından avantajlı bir üretim yapılabilmesi adına son derece dikkatli ve olabilecek tüm zararlara karşı korumalı olarak devam ettirilmesi önem taşır. Kanatlı eti üretiminde kuluçkadan itibaren tavukların yaşam boyu performanslarını etkileyebilen oksidatif stres bu zararlar arasında görülmektedir. Tüm canlıların yaşamsal faaliyetlerini sürdürebilmeleri adına besin maddelerini tüketerek bunları oksijen vasıtasıyla enerjiye dönüştürmeleri gerekmektedir. Mevcut enerji dönüşüm aktiviteleri esnasında serbest radikaller adı verilen zararlılar ortaya çıkabilmekte ve bu maddeler canlıların hücresel düzeyde zararına yol açabilmektedir. Bu noktada canlıların mevcut serbest radikallere karşı koruma sistemleri olsa da bu sistemler yetersiz kalabilmektedir. Gelişen teknoloji sayesinde oksidatif strese karşı maternal antioksidan besleme ya da kuluçka sırasında yumurta içi antioksidan besleme yöntemiyle tavukların serbest radikallere karşı dirençleri arttırabilmekte ve kuluçkadan çıkım sonrası performansları güçlendirilebilmektedir. Bu bağlamda serbest radikallerin olumsuz etkilerine karşı son zamanlarda yapılan bilimsel araştırmaların sayıları artmış ve kanatlı yetiştiriciliğinde antioksidan besleme yöntemlerinin kullanımı söz konusu olmaktadır. Bu çalışmada antioksidanların zararlı etkilerine karşı uygulanan güncel kanatlı besleme yöntemlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Oksidatif stres, Kanatlı, Yumurta içi besleme

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF ANTIOXIDANT ACTIVITIES, TOTAL PHENOLIC AND FLAVONOID CONTENTS OF THE *Persea americana* LEAF EXTRACTS****Mehlika Alper***

* Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Science, Department of Molecular Biology and Genetics, Muğla, Turkey, mehlikaalper@mu.edu.tr

ABSTRACT

Background: Antioxidants are important for human health. Plants are one of the main sources of antioxidants. *Persea americana*, also known as avocado, is a fruit consumed all over the world. **Aim:** The aim of the present study is to evaluate the antioxidant activities of crude acetone and aqueous extracts of the leaves of *Persea americana* gained from Gökova (Muğla). **Methods:** The leaves were collected in December, 2021. Ferric ion reducing antioxidant power (FRAP) assay, cupric ion reducing antioxidant capacity (CUPRAC) assay, 1,1-diphenyl-2-picrylhydrazyl hydrate (DPPH) and 2,2'-azino-bis(3-ethylbenzothiazoline-6-sulfonic acid) (ABTS) radical scavenging activity assays were performed to assess the antioxidant activity. Total phenolic and total flavonoid contents of the extracts were also determined and expressed as mg of Gallic acid equivalent per g of extract (mg GAE/g) and mg of Quercetin equivalent per g of extract (mg QE/g), respectively. **Results:** The results of FRAP and CUPRAC assays were detected as $4,9\pm 0,05$ and $39,70\pm 0,25$ mg of Trolox equivalent/ g extract (mgTE/g), respectively for acetone leaf extract, also $3,68\pm 0,03$ and $30,67\pm 0,27$ mgTE/g, respectively for aqueous leaf extract. The IC₅₀ (half-maximal inhibitory concentration) values for the acetone and aqueous leaves extracts were estimated to be $0,04\pm 0,010$ and $0,12\pm 0,015$ mg/mL, respectively in the DPPH assay, in addition calculated as $0,12\pm 0,008$ and $0,19\pm 0,003$ mg/mL, respectively in the ABTS assay. Total phenolic content determined of the acetone and aqueous leaves extracts were $19,12\pm 0,23$ and $14,91\pm 0,84$ mg GAE/g extract, respectively. Total flavonoid content was higher in acetone leaf extract ($15,36\pm 0,19$ mg QE/g) than aqueous leaf extract ($1,42\pm 0,008$ mg QE/g). **Discussion and Conclusion:** The results suggest that *Persea americana* leaf extracts may be a potential source of antioxidants and have potential for pharmaceutical application.

Anahtar Kelimeler: *Persea americana*, leaf extract, antioxidant activity, total phenolic content, total flavonoid content

Sözel Bildiri

ALIÇ BİTKİSİNİN (*Crataegus* spp.) METABOLİK ETKİLERİ VE TERAPÖTİK POTANSİYELLERİ

İrem ALKAN*, Ayşe Gül MUTLU GÜLMEMİŞ**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Biyoloji Bölümü, Burdur, Türkiye,
iremyaman32@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji ve Genetik Bölümü,
Burdur, Türkiye, agmutlu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Doğada yayılış gösteren bazı bitkiler, günlük beslenmeyi destekleyebilir ve/veya geleneksel farmakolojik tedavinin yerini alabilir niteliktedir. Bu bitkilerden biri, yaklaşık 280 türü bulunan Rosaceae familyasına ait alıçtır (*Crataegus* spp.). Biyoaktif bileşenler bakımından oldukça zengin olan ve ülkemizde geniş bir yayılış alanına sahip olan alıç bitkisinin meyveleri, çiçekleri ve yaprakları da dahil olmak üzere çeşitli kısımları, anti-mikrobiyal, anti-inflamatuar, antioksidan, anti-kanser, anti-diyabetik, anti-hiperlipidemik, anti-hiperglisemik, antikoagülan, anti-ateroskleroz, gastroprotektif ve nöroprotektif özelliklere sahiptir. Bu derleme çalışmasında, alıç bitkisinin sağlık üzerine etkileri konusunda daha önce yapılan araştırmalar sunulmuştur. Araştırmalar sonucunda alıç bitkisinin, metabolik sendromun tedavisi, bilişsel bozuklukların tedavisi, bağırsak mikrobiyal bozukluğunun tedavisi, çeşitli kalp hastalıkları ve hipertansiyon tedavisi dahil olmak üzere birçok hastalıkta önemli rol oynadığı görülmüştür. Sirke formunun ise lipid metabolizması üzerinde, kan şekerini düşürmede, kolesterolün azaltılmasında, trigliserid seviyesinin düşürülmesinde ve kilo kaybında etkin olduğu bildirilmiştir. Sonuç olarak, alıcın sağlıklı beslenme anlayışı içinde önemli bir yerinin bulunduğu düşünülmektedir. Bu sayede günümüzde sayısı her geçen gün hızla artan hastalıklar için geliştirilmekte olan tedavi stratejilerinde, yol gösterici olması amacıyla yapılan bu araştırma ile multidisipliner birçok alana katkı sağlaması hedeflenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alıç, *Crataegus*, Metabolizma, Sağlık

*Sözel Bildiri***NON-SENDROMİK MULTİPLE SÜPENÜMERE DİŞLER: ÜÇ OLGU SUNUMU****Betül KARAGÖZ*, Halil AYYILDIZ****

* Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi, Kütahya, Türkiye btlkrz45@gmail.com

** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi, Kütahya, Türkiye halil.ayyildiz@ksbu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Multiple gömülü süpernumere dişler nadirdir ve çoğu zaman sendromlarla ilişkilidir. Bu sendromlara örnek olarak Ehlers-Danlos sendromu, Tricho-Rhino Phalangeal sendrom, dudak damak yarığı verilebilir. Non-sendromik multiple süpernumere dişlerin prevalansı %1'den azdır. **Amaç:** Rutin radyografik muayene esnasında rastlantısal olarak saptanan non-sendromik multiple süpernumere dişleri olan üç olguyu sunmaktır. **Methodlar:** Birinci olgu sunumunda 21 yaşında non-sendromik erkek hastada maksiller ve mandibular bölgede yerleşmiş altı adet süpernumere premolar dişler, sağ maksiller bölgede bir adet süpernumere molar diş bulunmaktadır. İkinci olgu sunumunda 15 yaşında erkek hastada mandibular bölgede iki adet süpernumere premolar, maksiller bölgede iki adet süpernumere molar dişler bulunmaktadır. Üçüncü olgu sunumunda 33 yaşında kadın hastada maksiller ve mandibular bölgede birer adet süpernumere molar dişler bulunmaktadır. **Bulgular:** Bir veya birden fazla dişin fazla olması okluzyonel, patolojik ve fonksiyonel problemlere yol açabilir. Bu nedenle süpernumere dişlerin erken teşhisinde radyografik muayene son derece önemlidir. Tüm süpernumere dişler çekim gerektirmez. Eğer bu dişler asemptomatikse, periyodik radyografik gözleme ihtiyaç duyarlar. **Sonuç:** Non-sendromik süpernumere dişlerin erken saptanmasında ortopantomograf radyografi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Asemptomatik, Non-sendromik, Radyografi, Süpernumere Diş

*Sözel Bildiri***İNEKLERDE ENDOMETRİTİSİN TANI YÖNTEMLERİ****Atakan ÇORTU***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji ABD, Burdur, Türkiye,
atakancortu@gmail.com***ÖZET**

Endometritis, genel olarak sistemik bulgular olmaksızın uterusun endometriyum katmanının enfeksiyonu olarak tanımlanır. Klinik endometritis, vajinadan purulent veya mukopurulent akıntı gelmesiyle karakterize olup postpartum 20. günden sonra teşhis edilebilir. Subklinik endometritis ise vajinada herhangi bir mukopurulent akıntı olmaması ile karakterize olmakla birlikte, genellikle suni tohumlama öncesi gönüllü bekleme süresinde ve postpartum 21-63. günler arasında teşhis edilir. Uterusun bakteriyel enfeksiyonları yalnızca uterusun işlevlerini değil, aynı zamanda hipotalamus-hipofiz-ovaryum eksenini de etkiledikleri için önem ihtiva etmektedirler. Yeni ayırıcı tanı teknikleri ve farklı tedavi yöntemlerinin geliştiriliyor olmasına rağmen endometritis, sütçü ineklerde dünyanın her yerinde ciddi bir ekonomik problem olmayı sürdürmektedir. Klinik endometritis, postpartum 20. günden itibaren transrektal palpasyon ile serviks çapının 7.5 cm'den büyük olduğunun saptanmasıyla teşhis edilebilir. Vajinal spekülüm ya da metriçek aleti ile de postpartum 26. günden sonra uterus kaynaklı prulent bir akıntının varlığının görülmesi de klinik endometritisin teşhisi için yardımcı olmaktadır. Bu teknikler hızlı ve ucuz olmasına karşın sensitiveleri düşüktür. Ayrıca postpartum uterus enfeksiyonları genellikle subklinik endometritisle ilişkilidir ve bu tekniklerle subklinik endometritisin teşhisi mümkün değildir. Transrektal B-mod USG ile, uterus kornuları ve serviks çapının ölçümü ve uterus lümeninde bulunan mukus ve irinin görüntülenmesiyle hızlı bir şekilde klinik endometritis tanısı konulabilir. Doppler USG ile uterus arterindeki kan akım hızındaki artışın belirlenmesi ile de klinik endometritis tanısı konulabilmektedir. Ancak bu yöntemler ile subklinik endometritis tanısı konulamamaktadır. Uterus sitolojisi, subklinik endometritis teşhis edebilmek için en güvenilir ve doğru tanı tekniklerinden birisidir. Bu nedenle subklinik endometritis, sitolojik endometritis olarak da adlandırılır. Endometriyal hücreler uterus lavajı tekniği, cytobrush veya svap ile elde edilebilmektedir. Uygulaması kolay, spesifitesi yüksek ve ucuz olmasına rağmen bu yöntemler laboratuvar desteği gerektirmektedir. Uterus biyopsisi, uterusun genel sağlık durumunu değerlendirmede bir diğer güvenilir yöntemdir. Histopatolojik inceleme sonucunda uterustaki enfeksiyonun şiddeti ve mevcut lezyonlar detaylı bir şekilde değerlendirilebilir. Endoskopi ise nadiren kullanılmasına rağmen hem klinik hem de subklinik endometritislerin teşhis edilmesinde değerli bir araçtır. Bu derlemede endometritis tanısında kullanılan güncel tanı yöntemlerinin avantaj ve dezavantajları karşılaştırılarak anlatılmaktadır.

Anahtar kelimeler: İnek, endometritis, enfeksiyon.

*Sözel Bildiri***SARS-CoV-2 VİRÜSÜNÜN MERKEZİ SİNİR SİSTEMİNE OLASI ERİŞİM****YOLLARI****İbrahim Gecili¹, Ahmet Hacımüftüoğlu²**

1. Atatürk Üniversitesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, i.gecili@hotmail.com
2. Atatürk Üniversitesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, hacimuftuoglu@gmail.com

ÖZET

Koronavirüs Hastalığı (COVID 19), SARS-CoV-2 virüsünün sebep olduğu bir enfeksiyon hastalığıdır. Hastalık öncelikle pnömoni ile ilişkilendirilmiş olsa da beyin, kalp, böbrekler, akciğerler gibi hayati öneme sahip organlar üzerinde de hasara neden olduğu bildirilmiştir. SARS-CoV-2 virüsünün beyin dokusuna çeşitli yollarla girişi mümkündür. Amacımız söz konusu virüsün beyin dokusuna olası giriş yollarına dikkat çekmektir. SARS-CoV-2 virüsünün koku alma epiteliinden beyin sapı bölgelerine olası geçişini gösteren kanıtlar vardır ve nörolojik sisteme potansiyel olarak zarar verebileceği ileri sürülmektedir. SARS-CoV-2 koronavirüslerinin akciğerlerden ve alt solunum yollarından beynin medullasındaki kardiyovasküler ve solunum merkezlerine sinaptik yollarla mekanoreseptörler ve kemoreseptörler yoluyla yayılabileceği düşünülmektedir. Beyin sapı, hem deney hayvanlarında hem de hastalarda beynin en çok etkilenen SARS-CoV-2 hedef bölgesi olduğu hakkında görüşler mevcuttur. Koronavirüsün sinir sistemine penetrasyonu, hematolojik veya periferik sinirler yoluyla da olabilir. Hematolojik giriş yolunda, koronavirüs ya lökositlere girerek ya da mukoza yoluyla kan dolaşımına katılmaktadır. Sağlıklı durumdaki kan beyin bariyeri, patojenlerin ihlalini önlesede bazı virüsler için bu durum söz konusu değildir. Özellikle beyinde immünosupresyon ve inflamasyon varsa virüs invazyonu daha kolay hale gelmektedir. Klinik ve deneysel hayvan çalışmaları, solunum yollarından merkezi sinir sistemine yayılan koronavirüsün nöro-invazif potansiyelinin, koku alma siniri gibi periferik sinirlerden retrograd aksonal taşıma veya hematojen yol aracılığıyla gerçekleştirdiğini göstermiştir. SARS-CoV-2, muhtemelen kan beyin bariyerini geçerek ve parankimi etkileyerek genel dolaşım yoluyla serebral damar sistemine ulaşabileceği de ifade edilmektedir.

Anahtar kelimeler: SARS-CoV-2, Beyin, Merkezi Sinir Sistemi

*Sözel Bildiri***YAŞANABİLİR BİR DÜNYA DİYETİ****Ayşe Nur ÖZEN*, Halil YALÇIN****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Besin Hijyeni ve Teknolojisi Ana bilim dalı, Burdur, Türkiye, dytaysenurozen@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Besin Hijyeni ve Teknolojisi Ana bilim dalı, Burdur, Türkiye, hycin@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

GİRİŞ: Binlerce yıldır üzerinde yaşadığımız Dünya’da ata ırkımızın yaşantılarını örnek alarak hayatımızı sürdürmeye devam etmekteydik. Fakat son zamanlarda farklı beslenme modelleri insanların tüm düzenini alt üst etmiş durumdadır. Günümüzde üretimden tüketime birçok besin israf edilmekte, alım gücü fazla olan ülkeler gıda israfını abartmakta, yoklukla mücadele eden ülkelerde yaşayan insanlar susuzlukla baş etmeye çalışmakta ve bütün bunların sonunda yaşadığımız Dünya ile birlikte insan ırkı da dâhil içerisindeki tüm canlılar zarar görmektedir. İnsanlar abartılı popüler diyetler ile hem kendi sağlıklarını hem de üzerinde yaşadığımız gezegenimizin sürdürülebilirliğini azaltmaktadırlar. Yaşanabilir bir Dünya için, uzun ve sağlıklı ömür sürebilecek insan ırkının devamı için 2019 yılında EAT-Lancet, komisyonunun bazı araştırmaları sağlıklı bir beslenme modeli önerisi ortaya attı. “Yaşanabilir Bir Dünya Diyeti” modelinde; hayvansal kaynaklı besinlerin yerine meyveler, sebzeler, kuruyemişler ve baklagiller tüketilmesi gerektiği öne sürüldü. Böylelikle karbon ayak izini minimum seviyeye indirebileceğimiz düşünüldü. Ayrıca gereksiz yere su israf edilmemesi, doğada çözülebilir gıdaların raflarda ve dolaplarda yer alması gerektiği de öneriye eklendi. **SONUÇ:** Günümüz insanların bitkisel kaynaklı besinlerin günlük tüketimini artırarak, atık oranımızı minimuma getirerek, suyu israf etmeyerek gezegenin sağlığına katkıda bulunabileceğimiz planlanıyor. Yaşam vadeden yeni bir gezegen bulunana dek şuan üzerinde bulunduğumuz dünyaya sahip çıkmak zorundayız. Bireysel olarak dünyaya katabileceğimiz şeyler küçük olsa da tüm insanlığın katkıları birleşince dünyaya oldukça fayda sağlar hale geleceğiz. Kendimizi beslerken doğayı tüketmek yerine onu da geri dönüşebilir ürünlerle beslemeliyiz. Dünyamızı ve sağlığımızı koruyabileceğimiz yarınlar için birer adım atmak zorundayız.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Beslenme, Bitki Bazlı Diyetler, Geri Dönüştürülebilir Gıdalar, Yaşam Döngüsü, Sürdürülebilir Diyet Modelleri

*Sözel Bildiri***TORAKAL SPİNAL- EPİDURAL ANESTEZİ İLE LOMBER DİSK HERNİSİ
OPERASYONU DENEYİMİMİZ****Deniz TURAN¹***¹Medipol Üniversitesi Çamlıca Hastanesi Anesteziyoloji ve Reanimasyon AD***ÖZET**

Giriş: Lomber disk hernisi operasyonları yüzü koyun(prone) pozisyonda gerçekleştirilen operasyonlardır,genel anestezi uygulanarak gerçekleştirilen bu tür vakalar;bazen uzayabilmekte ve hasta için potansiyel komplikasyon riski artmış olabilmektedir.Biz hastaya genel anestezi vermeden ve vakanın uzama ihtimali de olabileceğinden pratikte çok nadiren uygulanan torakal epidural anestezi ve torakal spinal anestezi ile operasyonu başarılı bir şekilde gerçekleştirdik. **Olgu Sunumu:** 81 yaşında erkek hasta,boy:170 cm,kilo:80 kg.Preoperatif değerlendirmesinde ek hastalıkları hipertansiyon,aritmî,koah hastalığı ve parkinson hastalıkları mevcut,kan tetkiklerinde anlamlı bir değişiklik yoktu,Ekg değerlendirmesinde AF mevcuttu,PA akciğer grafisi koah ile uyumlu değişiklikler içermekteydi.Preop kardiyoloji değerlendirmesinde EF:% 55 ,biatrial dilatasyon ,kan sulandırıcı kullandığı için cleksan 0,4 2*1 e geçilip 72 saat sonra orta risk ile opere olabileceği belirtildi.Göğüs hastalıkları değerlendirmesinde solunum sesleri kaba,ekspiryum uzamış ve yüksek riskle opere olabilir şeklinde değerlendirilmiştir.Hastanın kendisine ve yakınlarına riskler anlatılıp onay alındıktan sonra ,posoperatif yoğun bakım gerekebileceği belirtilmiştir.ASA 4 ile anestezisi planlanmıştır. Operasyon öncesi premedikasyon amacıyla hastaya infüzyon şeklinde 2 mg dormikum 100 ml serum fizyolojik ile uygulandı.Hasta ameliyathane odasına alınıp monitörize edildikten sonra vital değerleri ölçülüp kayıt altına alındı.Hasta oturur pozisyonda iken öncelikle Torakal 12 vertebra seviyesinden spinal anestezi işlemi gri spinal (27 Gauge) iğne ile'' klik'' hissedilmesi sonrası intratekal mesafeye, BOS gelişi görüldükten sonra 15 mg heavy marcaine (3ml) uygulandı.Hemen ardından Torakal 10 vertebra seviyesinden torakal epidural kateter (20 G, perifix Braun, Germany) uygulandı ve 3cc (15 mg) lidokain test dozu için epidural kateterden uygulandı.Vital takip değerlerinde anlamlı bir değişme olmaması üzerine pinprick testi uygulandı, 2 lt/dk'dan nazal oksijen desteği sağlandı,yeterli anestezi oluşması üzerine hasta prone pozisyona çevirilerek operasyon başlatılmıştır.1.saatin sonunda ve 2. Saatin sonunda %0,25'lik 5 er cc(12,5 mg) marcain uygulanmıştır.Operasyon toplamda 2 saat sürmüştür,derlenme ünitesinde hastanın genel durumu ve vitalleri iyi seyretmesi üzerine, normal servise transfer edilmiştir. Hasta;1 gün sonra başarılı bir şekilde hastaneden evine taburcu edilmiştir. **Sonuç:**Son zamanlarda hastaların konforu ve sağlığı için; uygun hastalarda rejyonel anestezi daha sıklıkla uygulanmaktadır.Genel anestezinin sistemik olumsuz etkileri

olabilmekte,uzayan yoğun bakım süreçleri gelişebilmektedir.Uygun hastalarda kombine rejyonel anestezi yöntemleri ile başarılı sonuçlar alınabileceğini düşünmekteyiz.

Sözel Bildiri

TEMPOROMANDİBULAR EKLEM BOZUKLUKLARINDA KULLANILAN REHABİLİTASYON YÖNTEMLERİNİN İNCELENMESİ

Fatma Eken^{*}, Emel Taşvuran Horata^{*}, Suat Erel^{}**

** Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, fatmaeken08@gmail.com*

** Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ethorata@gmail.com*

*** Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, fzterel@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Temporomandibular eklem (TME) bozuklukları, çene, çene eklemi ve çevre yumuşak dokuların fonksiyonunu etkileyerek ağrı, eklem hareketinin azalması gibi birçok semptom ile bireylerin yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Bu nedenle TME bozukluklarında terapötik yaklaşımlar önem taşımaktadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı TME bozukluklarında kullanılan fizyoterapi ve rehabilitasyon yaklaşımlarını incelemektir. **Yöntem:** Çalışmada, Web of Science veritabanında "temporomandibular joint" OR "temporomandibular joint disorders", "rehabilitation" OR "physiotherapy and rehabilitation" OR "physical therapy" anahtar kelimeleri kullanılarak 2018-2022 tarihleri arasında yayınlanan 52 makaleye ulaşıldı. Dahil edilme kriterlerine uyan 14 çalışma (8 randomize kontrollü, 2 ön test-son test, 2 prospektif vaka serisi, 2 vaka raporu) incelendi. **Bulgular:** İncelenen çalışmalarda kuru iğneleme, kraniyoservikal manipülasyon, eklem, yumuşak doku ve nörodinamik mobilizasyon teknikleri, konnektif doku masajı uygulanmıştır. Egzersiz yaklaşımları olarak TME ve boyun bölgesine yönelik aktif eklem hareket açıklığı, germe, kuvvetlendirme, endurans, solunum ve gevşeme egzersizleri klinikte ve ev egzersiz programına dahil edilerek verilmiştir. Elektoterapi modalitelerinden ultrason ve laser terapi çalışmalarda yer almaktadır. Ayrıca çalışmalarda hasta eğitiminin önemi vurgulanmaktadır. **Tartışma ve Sonuç:** Sık görülen TME bozuklukları bireylerin yemek yeme, konuşma gibi fonksiyonel aktivitelerinde limitasyonlara yol açmaktadır. TME bozukluklarının tedavisinde sıklıkla tercih edilen farmakolojik tedavi, oklüzal tedavi, enjeksiyon uygulamaları ve cerrahi yaklaşımların yanı sıra tedaviye rehabilitasyon uygulamalarının eklenmesi ile olumlu sonuçlar elde edilebileceği çalışmalarda gösterilmiştir. TME'nin özellikle çiğneme kasları ve kraniyoservikal bölge ile multifaktöriyel ilişkisi düşünülerek başta hasta eğitimi olmak üzere manipülasyon, mobilizasyon, elektroterapi modaliteleri ve bireye özgü egzersiz yaklaşımlarına TME bozukluklarının tedavisinde yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: temporomandibular eklem, bozukluk, rehabilitasyon, egzersiz, fizyoterapi teknikleri

*Sözel Bildiri***YENİ BİR BESLENME MODELİ OLARAK ARALIKLI AÇLIK (ORUÇ)****Hülya Yıldız 1*, Ayşe Gül Mutlu 2****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Biology, Institute of Science, Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey, yildizhulya1687@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University Department of Molecular Biology and Genetics, Faculty of Art and Science, Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey, agmutlu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Modern yaşamda daha hızlı ve kalorisi yüksek yiyecek tüketilmesine paralel olarak daha az kalori harcanması başlıca obezite olmak üzere obezite ve/veya ilintili birçok hastalığa zemin hazırlamaktadır. Obezite, Tip 2 diyabet, kalp-damar ve kronik enflamasyon hastalıkları ile kanser çağımızda yaygın olarak karşılaşılan hastalıklardır. Bu hastalıklardan korunmak, veya bu hastalıkların tedavisinde beslenme modelleri geniş bir literatür içermektedir. Son yıllarda bu beslenme modellerine yeni bir yaklaşım daha eklenmiştir: Aralıklı Açlık (oruç). Belirli bir süre açlığı ve belirli bir süre besin tüketimini içeren bir beslenme modelidir. Besinlerin içeriğinden çok beslenme zamanı bu beslenme modelinde önemlidir ve yeme zamanı aç kalma süresinden daha azdır. Aralıklı açlık bireylerin enerji harcamasını azaltması için sadece açlığın uygulandığı anlara odaklanılmasını gerektiren ve uygulaması daha kolay bir yaklaşımdır. Memelilerin türlerine bağlı olarak değişen süreler boyunca aç kalmayı sağlayan enerji depoları vardır ve metabolik, endokrin ve sinir sistemleri, açlık halindeyken yüksek düzeyde fiziksel ve zihinsel performans sağlayacak şekilde gelişmiştir. Yapılan klinik ve deneysel çalışmalarla aralıklı açlığın, diyabet, kanser, kalp hastalığı ve nörodejenerasyona karşı koruduğu, obezite, hipertansiyon, astım ve romatoid artrit azaltılması, beyin hasarının hafifletilmesine yardımcı olduğu gösterilmiştir. Bu nedenle iştah kontrolü, periferik glikoz seviyeleri, kardiyovasküler ve gastrointestinal sistemlerin otonomik kontrolü dahil olmak üzere davranışsal ve metabolik tepkilere aracılık ederek yaşlanmayı geciktirme, hastalıkları önlemeye ve tedavi etmeye yardımcı olduğundan bahsedilmiştir. Aralıklı açlık beslenme modelinin uzun ve sağlıklı yaşam sürmek için etkilerinin araştırılmasının ve hatta bireyin yaşına, kilosuna ve varsa hastalık öyküsü dahil düşünülerek optimum fayda sağlayabileceği aralıklı açlık beslenme modelinin geliştirilmesinin, bu beslenme modeline yeni yaklaşımların eklenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aralıklı Açlık, Beslenme Modeli

*Sözel Bildiri***LEADERSHIP AND ETHICAL LEADERSHIP IN HEALTH INSTITUTIONS****Hacer ORUN KAVAK^{1*} Osman Kürşat ACAR^{2*}**

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing Burdur, Turkey.
horunkavak@mehmetakif.edu.tr,*

*2Süleyman Demirel University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Human
Resources Management Isparta, Turkey.osmanacar@sdu.edu.tr*

ABSTRACT

Aim: The aim of this study is to conceptually explain the issues of leadership and ethical leadership in health institutions. **Method:** Leadership is a concept that is constantly met with excitement and interest among people. Although there is no single definition of leadership in the literature, it is called leadership to successfully manage change in organizations. The concept of leadership has undergone development and change in the historical process. Depending on the development and change of the definition of leadership, many types of leadership have emerged in the literature. Leadership types (democratic, charismatic, visionary, ethical, etc.) fall into much broader categories. Which type of leadership is appropriate differs according to factors such as the culture of the organization, its size, and employee profile. The point where leadership is most visible is health service delivery. The critical point of the system is health service delivery. Health service delivery in the health system is a process in which almost all inputs are transformed into products. Leadership is the main force that activates the functions of the health system, provides coordination and directs it to the target. Ethics and leadership cannot be considered separately from each other in the provision of health services. Ethical leadership, unlike other types of leadership, centralizes ethical values. Ethical leadership refers to the process involving leaders to act according to ethical principles and moral values in their relations with employees. Ethical leadership in the health sector is basically based on the principle of doing no harm. Other important principles on which ethical leadership in the health sector is based are; not to make mistakes, to take care of patient privacy, not to discriminate between people by religion, language, race and culture. Since health ethics forms the basis in the health sector, it is thought that the application of ethical leadership in this sector will be more effective. **Conclusion:** The critical point where leadership is most visible is health service delivery. In order to resolve conflicts and ensure coordination in the healthcare sector, an effective leadership specific to this sector is of vital importance at all levels of the healthcare system. It should not be forgotten that it is extremely important for the leaders in the health sector to behave in accordance with ethical values, to provide health services at the desired level, to increase the quality of care, and to reach higher levels of satisfaction.

Keywords: Leadership, Health Services, Types of Leadership, Ethical Leadership

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF THE EFFECT OF FOLFOX CHEMOTHERAPY PROTOCOL
APPLICATION ON CEA and CA 19-9 IN COLON CANCER****Birsen Ecem İbabay^{*,**}, **Elif Ercan**^{**}, **Ahmet Çarhan**^{**}**

** Ankara City Hospital, Oncology Hospital, Surgical Clinique of Gastroenterology, Ankara, Turkey,
ecem_ibabay@outlook.com*

*** Ankara Yildirim Beyazıt University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biology, Ankara, Turkey,
ecem_ibabay@outlook.com*

*** Ankara Yildirim Beyazıt University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biology, Ankara, Turkey,
eercan@ybu.edu.tr*

***Ankara Yildirim Beyazıt University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biology, Ankara, Turkey,
corresponding author and advisor to the student, acarhan@ybu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Colon cancers show differentiation according to the changes in the normal glandular structures and cytological features of the cells. The differentiations that occur in the cells determine the prognosis of colon cancer. Common markers used in the diagnosis of colon cancer are CEA and Ca 19-9. In the treatment of colon cancer, chemotherapy is applied as adjuvant and neo-adjuvant treatment. **Aim:** In this study, our aim is to investigate retrospectively the effects of Folfox on CEA and Ca 19-9 levels before and chemotherapy in different patient groups. **Methods: In this study,** the data of 30 patients hospitalised Ankara City Hospital Department of Medical Oncology between 2017-2020 were used. Inclusion criteria were over 18, diagnosed with metastatic colon cancer, receiving Folfox chemotherapy All patients signed an informed-consent form to participate in the study, which was approved by the Ethics Committee of AYBU, Turkey (08.12.2020-23). CEA and Ca 19-9 cancer markers were evaluated in these patients before chemotherapy and at the 3rd month of chemotherapy application. **Results:** Ca 19-9 mean of 0th month was calculated as 263.71 ± 709.87 U/mL and 3rd month mean of 119.57 ± 246.34 U/mL of the patients. It was found that the intertemporal values of the individuals in terms of Ca 19-9 values showed statistically significant differences ($p=0.008$). The mean value for CEA of the patients was calculated as 76.11 ± 204.22 ng/gr at 0th month, and 50.53 ± 142.50 ng/gr at 3rd month. Intertemporal CEA values of individuals were found to show statistically significant differences ($p=0.003$). **Discussion and Conclusion:** It was determined that the Ca 19-9 and CEA levels of the patients decreased even more in the 3rd month when treated with Folfox. The decrease in CEA was found to be more significant.

Keywords: Cancer markers, Ca 19-9, CEA, Colon Cancer, Folfox

*Sözel Bildiri***ANNELERİN SÖYLEDİĞİ NİNNİLERİN BEBEKLERİ ÜZERİNE ETKİSİ****Süreyva SARVAN***Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, ssarvan@akdeniz.edu.tr***ÖZET**

Giriş-Amaç: Dünyanın her kültüründen insanlar, bebekleri, uyutmak, dinlendirmek ve sakinleştirmek için ninnileri kullanmışlardır. Ninnilerin tekrarlayan doğası, bebeklerin oldukça rahatlamasına olanak sağlamaktadır. Bu çalışmanın amacı, anneler tarafından söylenen ninnilerin bebekleri üzerindeki etkisi ile ilgili literatürü incelemektir. **Gereç-Yöntem:** Bu çalışmada Academic Search Ultimate, CINAHL Complete, Science Direct, MEDLINE, Google Scholar ve Google Akademik gibi veri tabanlarından ulaşılan araştırmalar değerlendirilerek, anneler tarafından söylenen ninnilerin bebekler üzerindeki etkisi incelenmiştir. **Bulgular:** Sese tepki bebeklerde en gelişmiş yeteneklerden birisidir. Bu nedenle çocukların doğumdan itibaren müzik eşliğinde büyütülmesi önemlidir. Ninnilerin müziğe göre rahatlamayı daha iyi optimize ettiği belirlenmiştir. Ninnilerin tekrar edilen basit bir yapıya ve melodiye sahip olması bebeklerin kavramasını kolaylaştırır. Ninniler genellikle kadınlar tarafından hafif bir sallanma hareketi ile yumuşak ve yavaş bir ritimle söylenir. Yenidoğan bebekler başka kadınların sesinden daha çok annelerinin seslerini tercih etmektedirler. Fetüs anne sesini üçüncü trimesterden doğuma kadar geçen sürede işitebilir. Bu nedenle anne sesiyle söylenen ninniler bebekleri gevşeyerek rahatlatmakta ve bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Bunun yanı sıra ninniler yalnızca bebeği değil, aynı zamanda annelerin rahatlamasına da olanak tanımaktadır. **Tartışma-Sonuç:** Ninniler, çoğunlukla bebekleri uyutmak amacıyla söylenen ezgiler olmasına rağmen çocuk gelişimini olumlu etkilediği yapılan araştırmalarla gösterilmiştir. Çocuk gelişimi doğum öncesi dönemde başlamaktadır. Doğum öncesi dönemde annelerin ninni söylemesi ve doğumdan sonra buna devam etmesi çocuk gelişimine katkı sağlayabilir. Sonuç olarak ninniler, çok değerli kültürel hazinelerdir. Ninnilerin çocuk gelişimi ve eğitiminde etkili olduğu unutulmamalıdır.

Anahtar Kelimeler; Yenidoğan, ninniler, çocuk gelişimi

Sözel Bildiri

TRT ÇOCUK KANALINDA YAYINLANAN 64 KARE ÜLKESİ İSİMLİ ÇIZGI FİLMİN DEĞERLER EĞİTİMİ AÇISINDAN İNCELENMESİ

Gamze Karabörklü İlgin*, Hacer Tekerci**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitim Tezli Yüksek Lisans Programı, Burdur, Türkiye, 2030412012ogr.mehmetakif.edu.tr*
*** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü Okul Öncesi Eğitim Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, hacertekerci@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Amaç: Araştırmanın amacını Trt Çocuk kanalında yayınlanan 64 Kare Ülkesi isimli çizgi filminin Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından belirlenen değerler kapsamında incelenmesi oluşturmaktadır. **Yöntem:** Araştırmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Veriler içerik analizi yöntemiyle toplanmıştır. Araştırmanın evrenini ‘64 Kare Ülkesi’ isimli çizgi filmin tüm bölümleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise ‘64 Kare Ülkesi’ isimli çizgi filmin 27 bölümü oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan “Okul Öncesi Eğitimde Yer Alan Değerlere İlişkin Kontrol Listesi” kullanılmış, çizgi filmin bölümleri görsel malzemelerle ve bölümlerde yapılan değerlerle ilgili konuşmalarla da değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Çizgi filmde bölümlere dağılımı en fazla olan değerler sabır ve iş birliği değerleridir. Kültürel özellikleri bilme, adil olma değerleri birer bölümde ele alınırken, paylaşma değerinin ele alındığı bölüme rastlanmamıştır. Çizgi filmde en çok tekrarlanan değer sabır değeridir. Karakterlerin konuşmalarının %41.3’ünde sabır değerine rastlanılmıştır. Adil olma değeri ise en az tekrarlanan değerdir (% 1.08). **Tartışma ve Sonuç:** Çizgi filmde toplamda 26 değer desteklenmektedir. Bu değerler sevgi, saygı, sabır, yardımlaşma, iş birliği, sorumluluk, adil olma, affedici olma, özgüven, vatanseverlik, arkadaşlık, bağımsızlık, birliktelik, cesaret, çalışkanlık, dayanışma, centilmenlik, sebat, azim, güven, sadakat, kültürel özellikleri bilme, nezaket, kararlılık, özdenetim ve disiplin şeklindedir. En çok sabır ve iş birliği değerine yer verilmiş, paylaşma değerine ise hiç yer verilmemiştir. Adil olma ve kültürel özellikleri bilme değerleri ise en az ele alınan değerlerdir. Bölümlerde en fazla desteklenen değer sabır değeridir. Özgüven ve cesaret değeri her bölümde ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Değerler Eğitimi, Trt Çocuk, 64 Kare Ülkesi Çizgi Filmi, Satranç Öğretimi, Okul Öncesi Eğitim.

*Sözel Bildiri***OBEZİTENİN COVID-19 HASTALIĞI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ****Leyla MUSLU***Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı,
leylamuslu@akdeniz.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Covid 19 pandemisi tüm dünyayı etkisi altına almıştır. Enfeksiyon çeşitli varyantları ile yayılmaya ve öldürücü olmaya devam etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü, obeziteyi COVID-19 için önemli bir risk faktörü olarak görmektedir. Yapılan çalışmalarda COVID-19 ile ilgili ciddi veya ölümcül komplikasyonların üçte ikisinin aşırı kilolu veya obeziteye sahip hastalar olduğunu göstermektedir. Özellikle obez bireylerde zayıf bağışıklığa sahip olmanın, yüksek enfeksiyon riskiyle COVID-19'a bağlı morbidite ve mortaliteyi artırdığı bulunmuştur. Aynı zamanda dünya nüfusunun çoğunluğunu etkileyen COVID-19 beslenme alışkanlıklarının değişmesiyle obezite yükünü artırmıştır. **Amaç:** Bu derleme makalesinin amacı obezite ile COVID-19 hastalığı arasındaki olası bağlantıyı güncel literatürü inceleyerek sunmaktır. **Yöntem:** Bu çalışmada obezite ve COVID-19 arasındaki ilişkiyi belirlemek için MEDLINE, CINAHL Complete, ScienceDirect, Academic Search Ultimate, Scopus veri tabanlarıyla literatür taraması yapılmıştır. **Bulgular:** Giderek yaygınlaşan önemli bir halk sağlığı sorunu olan obezite sağlığı olumsuz etkilemektedir. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre 1,9 milyar yetişkin fazla kilolu olup bunun 650 milyonu obezdır. COVID-19 pandemisinde evde geçirilen sürenin fazlalığı; gıda depolama eğiliminin artmasına, işlenmiş ve konserve ürünlerin yüksek kullanımı ile azalan fiziksel aktivite küresel obezite yükünün artışına neden olmuştur. Çalışmalarda COVID-19'a yakalanmış olan hastaların %48'nin obez olduğu bildirilmiştir. Obez bireyler COVID komplikasyonları ve daha kötü sonuçlar açısından daha yüksek risk altındadır. Ayrıca COVID 19 olan obez bireylerde hastaneye yatış ve yoğun bakım gereksiniminin daha fazla olduğu, invaziv mekanik ventilasyona daha fazla ihtiyaç duyulduğu bildirilmiştir. Dahası COVID-19'a yakalanmış obez hastalarda ölüm oranının arttığı bulunmuştur. **Sonuç:** Obez olan COVID 19 hastalarında kötü prognoz ortaya çıkabilir. Bu nedenle bu hastalar daha yakından izlenmeli ve hastalıkları dikkatli yönetilmelidir.

Anahtar Sözcükler: COVID-19, Obezite, Beslenme, Beden kitle indeksi

*Sözel Bildiri***FİZYOTERAPİDE HAREKET KALİTESİNİ DEĞERLENDİRMEK İÇİN****KULLANILAN HAREKET TARAMA TESTLERİ****Sümeyye Özge MALKOC*, BüşraNur ORHAN*, Fatma ÜNVER***

**Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye,
ozge_malkoc@hotmail.com, busranurorhan97@gmail.com, fatmakunver@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: Hareketler sırasında ekstremitelerde anormal dinamik dizilimin varlığı, çok sayıda alt ekstremitte patolojisi ile ilişkilendirilmiştir. Literatürde ekstremitte diziliminin kontrolü "altın standart" olarak kabul edilen 3 boyutlu hareket analiz sistemleri (3-D motion capture) kullanılarak değerlendirilir. Fakat bu sistemler çok pahalıdır ve değerlendirmeler zaman alıcıdır. Bu nedenle fonksiyonel hareketler sırasında ekstremitte dizilimini değerlendirmek için nitel araçlar geliştirilmeye başlanmıştır. Hareket Tarama Testleri (HTT), hareket kompensasyonlarının, asimetriyelerin, bozuklukların ve hareket kontrolünün niteliksel olarak tanımlanmasını ve derecelendirilmesini sağlar. **Amaç:** Bu derleme; yaralanma riski tahmin etmek veya yaralanmayı önlemek için HTT kullanımının önemi ve ne şekilde uygulanması gerektiği konusunda fizyoterapistlere bilgi sağlamak amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Konuyla ilgili yayınların geriye dönük olarak taranmasında Pubmed, Science Direct, Google Scholar arama motorları kullanılmıştır. 2003-2022 tarihleri arasında uluslararası dergilerde yayınlanmış ilgili çalışma ve derlemeler dahil edilmiştir. **Bulgular:** Klinikte yaygın olarak kullanılan geçerli ve güvenilir testlerden: dikey düşüş sıçrama testi, diz kinematığı ve kinetiğini değerlendirerek, ön çapraz bağ yaralanma riskini belirleme ve yaralanma riskini önleme müdahalelerinde kullanılmaktadır. "Sıçramadan Sonra Yere İnişte Hata Puanlama Sistemi", çift bacak dikey sıçramadan sonra inişi başarı ile değerlendirip sporcuların alt ekstremitte (AE) ve özellikle ACL yaralanma riskini öngörebilmektedir. Tek bacak çömelme testi ise zayıf AE mekaniği, azalmış kor gücü veya kalça abdüktör zayıflığı ile ilişkilendirilmiştir. "Kalça ve Alt Ekstremitte Hareket Taraması ise uygun dizilimi sağlayarak ve eklemlerde anormal yüklenmeyi önleme müdahaleleri ile travma sonrası ikincil OA'nın önlenmesinde kullanılmaktadır. Ayrıca genel vücudu değerlendiren; Fonksiyonel Hareket Taraması (FHT), bir bireyin temel hareket kalıplarını değerlendiren, hareketlilik ve stabilite dengesi gerektiren yedi temel hareketten oluşmaktadır. Son olarak, Ulusal Spor Hekimliği Akademisi'nin baş üstü çömelme testi, çoklu eklem ve kas gruplarını değerlendiren ve GYA'ların yanı sıra sportif aktiviteler sırasında yaygın olarak gerçekleştirilen fonksiyonel bir görevdir. **Tartışma-Sonuç:** Yaralanma riskini tahmin etmeye yarayan ve/veya yaralanma önleme programlarına rehberlik eden, ucuz, pratik, her ortamda uygulanabilen, çok ekipman gerektirmeyen, klinisyen dostu HTT fizyoterapistler tarafından kullanılabilir.

Anahtar kelime: Hareket Kalitesi, Yaralanma Riski, Hareket Tarama Testi

Sözel Bildiri

**INVESTIGATION OF DIGITAL GAME ADDICTIONS OF STUDENTS WHO
EDUCATE AT THE FACULTY OF SPORTS SCIENCES IN TERMS OF SOME
VARIABLES ISPARTA EXAMPLE**

Erkan ÇİMEN¹

1Süleyman Demirel University, Faculty of Sport Science, Isparta Turkey erkancimen@sdu.edu.tr

ABSTRACT

Aim: In the study, it was aimed to examine the digital game addictions of students studying at the faculty of sports sciences in terms of some variables. **Methods:** The universe of the research consisted of 665 students studying at the Faculty of Sports Sciences of Isparta Süleyman Demirel University. The sample group consisted of 155 students who participated voluntarily from this universe. Volunteers participating in the study were asked to fill in a personal information form and digital game addiction scale. The data obtained in the research were analyzed in the computer environment. The scores of the participants from the scales were presented as arithmetic mean and standard deviation. In the study, Mann-Whitney U and Kruskal-Wallis Test were performed. Tamhane test was applied to determine where the difference originated. **Results:** it was seen that the participants were in the low-risk group according to the total and sub-dimensions of the digital game addiction scale. According to the gender variable, a significant difference was observed between the students aged 21-23 and students aged 18-20 in the total of digital games in favor of men and in the age variable. There was no significant difference in all sub-dimensions and total of the academic GPA and the place of residence variable. **Discussion and Conclusion:** It is thought that this situation is due to the fact that sports science students prefer to socialize through social media rather than playing digital games on the internet, which they are involved in, in the remaining time from intense training, lessons and camp periods.

Key Words: Sports science, Student, Digital Game, Addiction

*Sözel Bildiri***KOMBUCHA ÇAYI ÖZELLİKLERİ VE SAĞLIK ÜZERİNE ÖNEMLİ ETKİLERİ****Rabia TÜRKÖĞLU BACANAK*, Erhan KEYVAN****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, Burdur, Türkiye, dytrabiaturoglu@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, erhankeyvan@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Değişen yaşam şekli, beslenme alışkanlıkları gibi faktörlere bağlı olarak artan kronik hastalık riski sağlıklı yaşam ve sağlıklı beslenme arayışına sebep olmuştur. Buna bağlı olarak günlük tüketim alışkanlıkları dışında fonksiyonel besinlere olan ilgi artmıştır. Fonksiyonel besinler içinde önemli payı olan fermente besinlerden biri de Kombucha çayıdır. Bu çalışmada Kombucha çayının elde edilme yöntemleri, içeriği, sağlık üzerine olan etkileriyle ilgili derleme bir bilgi sunulması amaçlanmıştır. Kombucha çayı, asetik bakteriler ile mayaların simbiyotik ilişkisi sonucu oluşan şekerli çayda gerçekleştirilen fermantasyon ile elde edilmiş bir içecektir. Kombuchanın tadı elma şarabına benzer ve ferahlatıcıdır. Fermantasyon işleminde Kombucha çayının tadı, inkübasyon süresine bağlı olarak ekşi, biraz köpüklü tattan sirke benzeri tada dönüşmektedir. Şekerli siyah çay ve diğer çayların kullanılmasıyla hazırlanabilmektedir. Fermantasyon olayı selüloz yapıda filme yerleştirilmiş simbiyotik ilişkisi olan mayalar ve bakterilerin ürünüdür. Kombucha çayının Genel sağlık ve özellikle kronik hastalıklar üzerine olan olumlu etkileriyle ön plana çıkmış ve popülaritesi artmaya başlamıştır. Üretimine geleneksel şartlarda da yapılabilmesi ve vücuda olan etkileri göz önüne bulundurulmuş, ileri süreçlerde popülaritesi daha çok artabilecek ve tüketimi yaygınlaşabilecek bir içecektir.

Anahtar Kelimeler: Fonksiyonel besinler, kombucha çayı, fermantasyon, maya, bakteri

Sözel Bildiri

ORTODONTİK TEDAVİYE BAĞLI GELİŞEBİLECEK PERİODONTAL KOMPLİKASYONLAR

Rabia YAŞAR*, Ayşegül EVREN*

* İnönü Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ortodonti Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye,
rabiayasar92@hotmail.com

* İnönü Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ortodonti Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye,
ayseguldalkilic@hotmail.com

ÖZET

Ortodontik tedavi, doğru diş hareketleri ile fonksiyonel ve estetik bir okluzyon sağlamayı amaçlar. Bu hareketler, dişlerin destekleyici periodontal dokuları ile güçlü bir etkileşim içindedir. Ortodontik apareyler ve mekanik prosedürler periodontal dokularda lokalize bir cevap oluşturmaya eğilimlidirler. Periodontal dokularda oluşan cevaplar olumlu nitelikte (fizyolojik yeniden şekillenme) olabileceği gibi kaçınılması gereken birtakım olumsuz durumlar da ortaya çıkabilir. Bu istenmeyen tepkilerin ana kaynağı, bakteriyel biyofilmlerin etkin bir şekilde uzaklaştırılmasını engelleyen ortodontik ataşmanlardır. Ortodontik tedavi sırasında kullanılan braketler, bantlar ve ark telleri gıda retansiyonu ve dental plak oluşumu için elverişli alanlar oluşturur. Buna bağlı olarak diş eti enflamasyonlarına ve diş eti büyümelerine sıklıkla rastlanılmaktadır. Ortodontik apareylerle gerçekleştirilen diş hareketinin fizyolojik ve anatomik sınırları vardır. Bu sınırların ihlâl edilmesi periodontal doku ve alveolar kemik desteğinin azalmasına neden olabilir. Buna bağlı olarak diş eti çekilmesi, kök rezorpsiyonu, alveolar kemikte fenestrasyon ve dehisens gibi komplikasyonlar meydana gelebilir. Herhangi bir hastanın ortodontik tedavi planlamasındaki kritik nokta hastanın periodonsiyumunu olumsuz etkilemeyecek şekilde ne kadar hareketi tolere edebileceğinin önceden belirlenmesidir. Komplikasyonlar genellikle ortodontistin daha ziyade biyomekanik konulara odaklanması ile periodontal doku yanıtındaki farkındalığının geri planda kalmasından kaynaklanır. Başarılı bir ortodontik tedavi ve sağlıklı bir periodonsiyum için uygulanacak tedavide mekanik prosedürlerin doğru kullanımına, ağız hijyeni eğitimine, enfeksiyon kontrolüne ve iyatrojenik yan etkilere özellikle dikkat edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Ortodontik Tedavi, Periodontal Doku, Diş Eti, Komplikasyon

*Poster Bildiri***OLGU SUNUMU: DEV MAKRODONTİ****Arif TÜRKÖĞLU*, Halil AYYILDIZ****

* Kütahya Sağlık Bilimleri Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Kütahya, Türkiye
arif.turkoglu@ksbu.edu.tr

** Kütahya Sağlık Bilimleri Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Kütahya, Türkiye
halil.ayyildiz@ksbu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Dentisyon gelişiminin farklı aşamalarındaki bozukluklar dişlerde şekil, sayı, boyut gibi anomalilere yol açabilmektedir. Dentisyon gelişimin morfofiferansiasyon aşamasındaki bozukluklardan olan boyut anomalileri, makrodonti ve mikrodonti olarak tanımlanmaktadır. Bu anomalilerin etiyolojileri net olarak bilinmese de konjenital, gelişimsel ve edinsel faktörler bir arada düşünülmelidir. **Amaç:** Rutin radyografik muayene sırasında farkedilen gömülü makrodonti olgusunu sunmaktadır. **Methodlar:** Herhangi bir sistemik hastalığı olmayan 28 yaşındaki kadın hasta, sağ alt bölgede gece ağrısı ve alt çenedeki yirmi yaş dişleri şikayetleriyle kliniğimize başvuru yapmıştır. İntraoral muayenesi sonucu ağrı kaynağının 46 numaralı diş olduğu belirlenmiştir. Rutin radyografik muayenesi sonucunda, hastanın sağ üst molar bölgesinde radyoopak lezyon görüldü. Bu radyoopak kitle ve özellikle alt yirmi yaş dişlerinin komşu anatomik yapılarla ilişkisinin değerlendirilmesi için konik ışınlı bilgisayarlı tomografi (KIBT) alındı. KIBT’de 28 numaralı dişin normal boyutundan büyük olduğu (makrodonti) izlendi. **Bulgular:** Makrodonti bulunması durumunda genellikle tedavi gerekmez fakat çapraşıklık ve maloklüzyon oluşturduğunda protetik ya da ortodontik tedaviler uygulanır. Çenelerde dişlerin gömülü kalması durumunda cerrahi yaklaşım gerekebilir. Bu nedenle makrodont dişlerin teşhisinde radyografik muayene önemlidir. Makrodont dişler; asemptomatik, durumu stabil ise periyodik radyografik takip önerilir. Folikülünde genişleme varsa, fonksiyonu ve estetiği etkiliyorsa çekim önerilir. **Sonuç:** Makrodont dişler, rutin radyolojik değerlendirmelerde karşılaşılabildiğimiz dental anomalilerdendir.

Anahtar Kelimeler: Asemptomatik, makrodonti, radyografi

Poster Bildiri

KLİNİK ARAŞTIRMA MERKEZİ

Zehra AYDIN BEK¹, Tuğçe İNCE KÖSE², Betül SARAÇ ŞAHİN³, Afşin Emre KAYIPMAZ⁴

¹Ankara Şehir hastanesi Klinik Araştırma Merkezi, Ankara, Türkiye, zehra.aydinbek@saglik.gov.tr

²Ankara Şehir hastanesi Klinik Araştırma Merkezi, Ankara, Türkiye, tugce.incekose@saglik.gov.tr

³Ankara Şehir hastanesi Klinik Araştırma Merkezi, Ankara, Türkiye, betul.sarac@saglik.gov.tr

⁴Ankara Şehir hastanesi Klinik Araştırma Merkezi, Ankara, Türkiye, afsinemre.kayipmaz@saglik.gov.tr

ÖZET

Amaç: Klinik araştırma, Ankara Şehir Hastanesi Klinik Araştırma Merkezi ile çalışanların görev ve sorumlulukları hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır. Bir beşeri tıbbi ürün, keşfinden ruhsatlandırılmasına kadar preklinik ve klinik birçok araştırma safhasından geçer. Bir ilacın insanlığın yaygın kullanımından önce güvenilirlik ve etkililiğinin ispatlanması gerekir. Bu amaçla gönüllü kişilerin katılımıyla gerçekleştirilen bilimsel çalışmalara klinik araştırma denir. Klinik araştırmalar hem yeni tedavi araştırmalarının hem de mevcut tedavilerin alternatif kullanımları için olmazsa olmazdır. Klinik araştırmalar sorumlu araştırmacının başkanlığında, yeterli eğitim ve deneyime sahip, araştırmanın niteliğine uygun profesyonel bir ekiple yürütülür. Tüm klinik çalışmalarda temeli Helsinki Bildirgesi'ne dayanan "İyi Klinik Uygulamaları (İKU)" kurallarına uyulması zorunludur. Klinik araştırmalar Faz-I, faz-II, faz-III ve faz-IV olmak üzere dört ayrı aşamada gerçekleştirilir. Bir araştırma ürününün insanlar üzerinde denenebilmesi için ürünün pre-klinik çalışmalarının iyi laboratuvar uygulamaları (GLP) ilkelerine uygun laboratuvarlarda yürütülmüş ve ürünün iyi imalat uygulamaları (GMP) sertifikalı tesislerde üretilmiş olması gereklidir. Ankara Şehir Hastanesi Klinik Araştırma Merkezi Nisan 2021'de hizmete açıldı. Merkez, Denetimlerinin tüm dünyada kabul gördüğü Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK) tarafından Faz-1 ve Biyoyararlanım/Biyoeşdeğerlik (BY/BE) çalışmaları için ruhsatlıdır. Merkezde alanında uzman, klinik araştırmalarda deneyimli 19 sağlık personeli görevlidir. Merkezimizde 24 yatak kapasitesiyle uluslararası kalite standartlarında hizmet vermekteyiz. **Yöntem:** Klinik Araştırma Merkezi kurulum ve çalışma yürütme aşamalarındaki tecrübelerimizi paylaşarak klinik araştırma literatürünün derlenmesidir. **Sonuç:** Merkezimizde Şubat 2022'ye kadar toplam 20 çalışma inceledik. 1 yerli COVID-19 aşısı çalışması tamamladık. 1 yerli COVID-19 aşısı çalışması ve 1 onkoloji çalışmasına devam etmekteyiz. Başlaması planlanan 2 çalışma mevcuttur. Klinik araştırmaların ülkemizde aktif şekilde yürütmesi büyük bir kazançtır. 11. kalkınma planındaki "Klinik Araştırmalarda ülkemizin bölgede lider ülke konumuna gelmesi" hedefi doğrultusunda, Klinik Araştırma Merkezi olarak yürüttüğümüz ve yürüteceğimiz çalışmalarla alana değer katmak istiyoruz.

Anahtar Kelime: Klinik araştırma, Faz I, BY/BE

*Sözel Bildiri***DOKSORUBİSİN KAYNAKLI GELİŞEN KARDİYOTOKSİSİTE****Nasıf Fatih KARAKUYU***

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
fatihkarakuyu03@gmail.com

ÖZET

Giriş: Dünya Sağlık Örgütü'nün temel ilaçlar listesinde bulunan, seçici olmayan bir sınıf I antrasiklin grubu antibiyotik olan doksorubisin: lenfoma, lösemi, mesane, over ve akciğer gibi çok sayıda kanserin tedavisinde kullanılan güçlü bir kemoterapötik ajandır. Doksorubisine bağlı gelişen kardiyotoksisite rutin hastalığın tedavisi sırasında ilacın kullanımını kısıtlayan önemli bir yan etkidir. **Amaç:** Bu çalışmada doksorubisin kullanımına bağlı gelişen kardiyotoksisite hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır. **Yöntem:** Doksorubisinin neden olduğu kardiyotoksisiteyle ilgili literatür taramaları yapılmış ve bu taramalardan derlenen sonuçlar ortaya koyulmuştur. **Bulgular:** Kardiyomiyositlerde kasılma işlevi için yeterli enerji üretimini sağlamak amacıyla çok sayıda mitokondri olması gerekir. Doksorubisin kullanımına bağlı reaktif oksijen ve nitrojen türlerinin aşırı üretimi mitokondriyal hasara sebep olur. Mitokondriyal hasar, kardiyak disfonksiyon ve apoptik-nekrotik hücre ölümünün ana nedenleri arasında yer alır. Kalpte meydana gelen bu hasar doksorubisinin vücuda alınmasını takiben akut olarak hipotansiyon, kalp ritim bozukluğu şeklinde kendini gösterebildiği gibi kronik olarak da dilate kardiyomiyopati, kalp yetmezliği, sol ventrikül disfonksiyonu gibi önemli patolojik durumlara da yol açabilir. **Tartışma ve Sonuç:** Doksorubisinin özellikle kalp üzerinde fazlaca yan etkileri olmasına karşın terapötik etkinliği sebebiyle halen kanser tedavilerinde ilk tercih edilen ilaçlardandır. Farklı doğal moleküller ve ilaçlar bu bahsedilen kardiyotoksisiteyi azaltmak için denenmektedir. Klinik olarak da tedavi protokolüne dahil olabilmek için etkililiği ve güvenliliği yüksek koruyucu bir ajanın keşfedilmesine ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Doksorubisin, Toksisite, Kanser, Kalp

*Sözel Bildiri***İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN GETİRDİĞİ İKLİM MÜLTECİLERİ****Muhammet ORZAN***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mhmmtorz@hotmai.com*

ÖZET

İklim değışikliği tüm Dünya’da dile getirilmesi ve dikkat çekilmesi gereken evrensel konulardan biridir. Ayrıca, dönemsel olarak farklı şekillerde algılanan çevre sorunları,1950’lerden önce yerel bir sorunken daha sonra küresel bir boyuta doğru dönüşüm yaşamıştır. Bu sebepten dolayı çevresel konulara karşı duyarlılık artış göstermiştir. Artan çevre sorunları ve doğa olayları toplumları derinden etkilemiş ve yaşanan bu doğa olayları neticesinde can ve mal güvenliklerinden endişe eden insanlar, çareyi daha güvenli gördükleri yerlere göç etmekte bulmuşlardır. Tarih boyunca insanların hayatlarının bir parçası olan göç, bugün de uluslararası gündemin en güncel sorunlarından birisini oluşturmaktadır. İklim değışikliğinin en belirleyici unsuru insandır. İklim değışikliğinin küresel etkileri, dünyayı dramatik bir şekilde yeniden şekillendirmekle tehdit etmektedir. Sanayi İnkılabı ile başlayan iklim değışikliği günümüzde artan sera gazları, çevreye etkileriyle önlem alınması gereken uluslararası önemli bir konu haline gelmekte ve yapılan uluslararası toplantılarda, oturumlarda, kongrelerde konu olmaktadır. İklim değışikliğinde önlem alınması gereken sürdürülebilir enerji kaynakları, doğal kaynaklar, vb. konu başlıklarının yanı sıra Sanayi İnkılabı ile gelen ve iklim değışikliğinin etkileriyle günümüze kadar artarak devam eden “Göç” en önemli ve çözülmesi gereken konu başlığı olduğu savunulmaktadır. Deniz seviyesinin yükselmesi, kıyı erozyonu, arazi bozulması, kuraklıklar, seller ve sıcaklık artışından yoğunlaşan ve daha sık fırtınalara kadar, hızla ısınan bir gezegenin neden olduğu herhangi bir sayıda zararlı etki, nasıl ve nerede yaşadığımızı temelden değıştirmektedir. Ani başlayan olaylar ve yavaş başlayan süreçler birleşerek evlere ve varlıklara zarar veriyor ve tahrip ediyor, mahsul üretkenliğini ve biyolojik çeşitliliği azaltıp insanları topraklarından ve geçim kaynaklarından uzaklaştırmaktadır. Genel hatlar itibariyle bakıldığında bu göçlerin %90’ına yakını kırsal alandan kentsel alana doğru olduğu bilimsel veriler ile kanıtlanmıştır. Dünyada iklim değışiklikleriyle birlikte yaşanan doğa olayları sonucu göç etmek zorunda kalanlar literatürde iklim mültecileri diye tabir edilen grup olarak adlandırılmaktadır. Bu bildirinin amacı, iklimi değıştiren biz insanların sadece iklimi değıştirmekle kalmayıp hayatlarımızı da ne denli değıştirdiğimizi yapılan araştırmalar ve bilimsel veriler ile göz önüne koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, İklim Mültecileri, Çevre, Ekonomi

*Sözel Bildiri***OBSTRUKTİF UYKU APNE SENDROMLU HASTALARIN KARDİYOLOJİK
AÇIDAN EPİDEMİYOLOJİK ÖZELLİKLERİ****Murat Karamanhoğlu*, Ekrem Şahan**, Suzan Şahan*****

*Ankara Atatürk Göğüs Hastalıkları ve Göğüs Cerrahisi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kardiyoloji, Ankara, Türkiye. drmurat79000@hotmail.com

**Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Kardiyoloji Kliniği, Ankara, Türkiye. ekremsahan@hotmail.com

***Ankara Çubuk Halil Şıvgın Devlet Hastanesi, Kardiyoloji, Ankara, Türkiye. suzan-polat@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Obstruktif uyku apne sendromu (OUAS), üst solunum yolundaki obstrüksiyona sekonder nokturnal hipopne ve apne periyotları ile seyreden bir hastalıktır. Bu fizyopatolojiye sekonder ortaya çıkan hipoksi, hiperkarbi, baroreflaks uyarımları gibi durumlar sempatik aktiviteyi artırmaktadır. Artan sempatik aktivite kalp hızını ve kan basıncını artırmaktadır. Hipoksi ayrıca pulmoner vasküler yapı başta olmak üzere kalp fonksiyonlarını da etkilemektedir. Obezite, metabolik sendrom ve diyabet de OUAS'na eşlik eden diğer durumlardandır ve bu komorbiditeler de OUAS'lı hastalarda kardiyovasküler sistem etkilenme olasılığını artırmaktadır.

Amaç: Kurumda geriye dönük tarama yaparak OUAS tanısı ile tetkik edilmiş ve kardiyovasküler açıdan verileri mevcut olan hastalarda kardiyovasküler sistem açısından epidemiyolojik verileri ortaya koymayı amaçladık. **Yöntem:** 01 haziran 2021 tarihinde geriye yönelik hasta verileri tarandı. 95 OUAS tanılı hastanın ekokardiyografik ve EKG verilerine eksiksiz ulaşıldı. Hastalar polisomnografi bulgularındaki apne indeksine göre hafif orta ve ciddi olarak 3 gruba ayrıldı. Tüm hastaların demografik, EKG ve ekokardiyografik bulguları değerlendirildi. **Bulgular:** OUAS ciddiyeti (apne indeksi) arttıkça hipertansiyon, diyabetes mellitus ve koroner arter hastalığı görülme sıklığı artmakta idi. OUAS ciddiyeti arttıkça sistolik kan basıncı, diyastolik kan basıncı, sol ventrikül sistol sonu ve diyastol sonu çapları, sol atriyum çapı, sistolik pulmoner arter basıncı değerleri artmakta, sol ventrikül ejeksiyon fraksiyonu ve sağ ventrikül fonksiyonunu gösteren bir değer olan TAPSE değeri azalmakta idi. 3 grup arasında QRS mesafesinde değişiklik haricinde kalp hızı da dahil olmak üzere temel EKG bulgularında anlamlı fark yoktu. Hastalık ciddiyeti arttıkça QRS mesafesinde olan daralma istatistiksel olarak anlamlı olsa da klinik açıdan anlam taşımamaktaydı. **Tartışma ve Sonuç:** OUAS, kardiyovasküler sistemi etkileyen hastalıklardan bir tanesidir. Araştırmaya dahil edilen hasta grubunda OUAS'ın özellikle ekokardiyografi tetkikinde tespit edilen kalp fonksiyonları üzerine etkisi belirgin iken EKG üzerine etkileri çok belirgin çıkmamıştır. Bu hasta grubunda kardiyak fonksiyonların yakın takibi hasta izleminde önemli bir rol üstlenebilir.

Anahtar Kelimeler: obstruktif uyku apne, EKG, ekokardiyografi

Sözel Bildiri

ADÖLESAN DÖNEMDEKİ ÖĞRENCİLERİN EL MOTOR FONKSİYONLARI VE KAVRAMA KUVVETİ İLE YAŞAM DOYUMU ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Hasan Atacan TONAK¹, Özgün KAYA KARA², Koray KARA³

¹Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Antalya, Türkiye, atacantonak@hotmail.com

²Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Antalya, Türkiye, ozgun_kaya@yahoo.com

³Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Bölümü, Antalya, Türkiye, drkrykr@yahoo.com

ÖZET

Giriş: Elin motor fonksiyonundaki bozukluk ve kas kuvvetinde azalma, günlük yaşam aktiviteleri gerçekleştirilirken zorluklarla karşılaşmaya neden olabilmektedir. **Amaç:** Eğitim öğretim hayatına devam eden adölesan dönemdeki öğrencilerin el motor fonksiyonları ve kavrama kuvvetinin yaşam doyumlarını etkileyebileceği düşüncesinden yola çıkarak, çalışmamızın amacı adölesan dönemdeki öğrencilerin el motor fonksiyonları ve kavrama kuvveti ile yaşam doyumları arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. **Yöntem:** Çalışmamız, eğitim öğretim hayatına devam eden, yaşları 13 ile 18 arasında değişen 51 sağlıklı adölesan üzerinde gerçekleştirildi. Bütün katılımcılar ve aileleri çalışma hakkında bilgilendirildi ve gönüllülük esasıyla çalışmaya dahil edildi. Katılımcıların cinsiyetleri ve yaşları kaydedildikten sonra, el motor fonksiyonları Jebsen Taylor El Fonksiyon Testi (JTEFT) ile değerlendirildi. El kavrama kuvvetinin değerlendirilmesi için el dinamometresi kullanıldı. Yaşam doyumları ise Çok Boyutlu Öğrenci Yaşam Doyumu Ölçeği (ÇÖYDÖ) ile değerlendirildi. **Bulgular:** Çalışmamıza katılan adölesanların 29'u (%56,9) kız, 22'si (%43,1) erkekti ve yaş ortalamaları 14,29±1,51 yıldır. JTEFT'nin alt testlerinin dominant ekstremitedeki ortalamaları; Yazı Yazma: 9,42±1,58 sn, Kart Çevirme: 5,09±1,14 sn, Küçük Cisimleri Toplama: 5,89±1,36 sn, Yemek Yemeyi Uyarma: 8,32±1,06 sn, Fişleri Yerleştirme: 2,97±0,68 sn, Boş Kutuları Hareket Ettirme: 4,21±0,73 sn, Dolu Kutuları Hareket Ettirme: 4,63±0,82 sn idi. Katılımcıların dominant ekstremitelerinin el kavrama kuvveti ortalaması 28,76±9,12 kg idi. ÇÖYDÖ toplam puan ortalaması 104,78±16,21 idi. JTEFT'nin dominant ekstremitedeki yazı yazma alt testi ile ÇÖYDÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak negatif yönde, zayıf düzeyde ilişki tespit edildi ($r=-0,217$; $p<0,05$). Dominant ekstremitenin el kavrama kuvveti ile ÇÖYDÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak pozitif yönde, zayıf düzeyde ilişki tespit edildi ($r=0,341$; $p<0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Sonuçlarımız, el motor fonksiyonları ve kavrama kuvveti arttıkça öğrenci yaşam doyumlarının arttığını göstermektedir. Adölesan dönemdeki öğrencilerin, yaşam doyumlarını artırmak amacıyla el motor performansını artırmaya yönelik rehabilitasyon ve egzersiz yaklaşımlarının planlanması gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Adölesan, El, Motor Fonksiyon, Kuvvet, Yaşam Doyumu

Poster Bildiri

HSP90 PROTEİN AKTİVİTESİNİ BLOKE ETMEK İÇİN BENZOTİYAZOL GRUBU İÇEREN YENİ BİR MOLEKÜLÜN SENTEZİ VE IN-SILICO ANALİZLERİ

Beyza Sena Eser* Serkan Erdemir

**Selçuk Üniversitesi, Fen Fakültesi, Kimya Bölümü, Konya, Türkiye, bsenaesr@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Kanser dünyada önde gelen sağlık sorunlarından birisidir ve birçok ölüme sebep olmaktadır. Günümüzde kemoterapiye destek olarak kullanılan kanser ilaçları arasında FDA tarafından onaylanmış bir HSP90 inhibitörü ilaç bulunmamaktadır. **Aim:** HSP90 protein aktivitesini bloke etmek için in-silico analizler doğrultusunda yeni bir inhibitör molekülü tasarlamak. **Methods:** Literatür araştırması sonucunda antikanser ajanlar arasından benzotiyazol molekülü belirlendi. Hedef proteinin aktif bölgesine uygun olduğu düşünülen, suda çözünürlüğü yüksek bir molekül (HBT) dizayn edildi. Dizayn edilen HBT molekülü 3TOZ.pdb kodlu HSP90 proteini ile moleküler kenetlenmesi, enerji hesaplanması ve aktif bölge ile olan etkileşimleri in-silico yöntemler kullanılarak belirlendi. HBT, olumlu sonuçlar doğrultusunda laboratuvar ortamında sentezlendi. **Results:** In-silico analiz sonuçlarına göre dizayn edilen HBT molekülünün HSP90 proteine bağlanma enerjisi -105.92 iken ATP molekülünün -98.9'dur. Proteinin aktif bölgesinde ATP hidrolizinde sorumlu kalıntılar ile etkileşimleri; ATP molekülü THR184 ile -2.5 (H-bağ), -3.9 (Van der Waals) ve ASP93 ile -2.5 (H-bağ) bağ enerjisi ile bağlanmış iken, HBT molekülü THR184 ile -2.5 (H-bağ) -4.8 (Van der Waals) ve ASP93 ile -4.3 (H-bağ) bağ enerjisi ile bağlanmıştır. **Discussion and Conclusion:** ATP'ye göre yüksek bir bağlanma afinitesi gösteren HBT molekülü kanserli hücrelerde ATP molekülünün bağlanmasını engelleyerek protein aktivitesini bloke etmesi beklenir. Sentezlenen HBT molekülü ilerleyen süreçte biyokimyasal deneylerle desteklenecektir. Ayrıca HBT floresans aktiviteye sahip bir moleküldür. Biyokimyasal deneyleri beklenildiği gibi bir sonuç verirse, HBT HSP90 için hem yeni bir inhibitör hem de floresans ışımaya sayesinde kanser hücrelerinde biyo-görüntüleme sağlayacaktır. Yapılan in-silico ve biyokimyasal çalışmalarımızın sonucunda elde edilen verilerin yeni HSP90 inhibitörlerin tasarımına destek olacağı umut edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kanser, HSP90, ATP, HBT, In-silico

Sözel Bildiri

**THE ISSUE OF TRANSFERRING FAMILY HEALTH CENTERS AS
WORKPLACES IN SOCIAL SECURITY PROCESS**

Özkan BİLGİLİ*

**İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İnsan Kaynakları Yönetimi Bölümü, İzmir,
Türkiye, ozkan.bilgili@idu.edu.tr*

ABSTRACT

Introduction: Within the scope of the health transformation program, family medicine and family health centers have been implemented as primary health care units in our country since 2005. Family medicine and family health centers are considered as workplaces in accordance with the social security legislation. **Scope:** The scope of our study is to clarify the problems of "transfer of workplace" in the social security application of the mentioned health units and their results. In this context, family medicine and family health centers will be briefly introduced, and it will be emphasized whether the appointment or assignment of a new managing physician by the Ministry of Health instead of the managing physician working in family health centers will be considered as a workplace transfer in terms of workplace registration procedures. **Method:** This study is focused on desk job and libraries, and published literature is taken as a basis. **Findings:** In accordance with the social security legislation, in case of a transfer of workplace, the transfer should be notified to the Social Security Institution (SGK) within ten days by submitting a workplace declaration. Otherwise, SGK may apply administrative fines. It has been found that the social security processes for the change of managing physician working at family health centers are carried out by social security provincial directorates/centers by applying administrative fines. **Discussion and Conclusion:** Execution of the process as stated is considered controversial in terms of both the basic principles of social security and health legislation. For this reason, we can say that the administrative fines imposed by the SGK can be canceled at the administrative or judicial stage.

Keywords: Family Health Center, Workplace Transfer, Social Security, Administrative Fine

Sözel Bildiri

**ÖZEL EĞİTİM VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİNDE ÇALIŞAN
FİZYOTERAPİSTLERİN PANDEMİ DÖNEMİNDEKİ FİZİKSEL AKTİVİTE,
YAŞAM KALİTESİ, YORGUNLUK, UYKU KALİTESİ VE TÜKENMİŞLİK
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

İldeniz AKCADAĞ*, Anıl ÖZÜDOĞRU**

**Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı,
Kırşehir, Türkiye. ildenizakcadag@gmail.com*

***Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı,
Kırşehir, Türkiye. aozudogru@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: Araştırmalar iş yaşamından kaynaklı yorgunluğun mental ve fiziksel olarak birçok yönünün olduğunu belirtmektedir. Pandemi sürecinde birçok insanla temas halinde olmak, artan iş yükü, hastalık korkusu gibi faktörler kişilerin yaşam kalitelerini etkilemiş olabilir. **Amaç:** Bu çalışmada özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışan fizyoterapistlerin pandemi sürecindeki fiziksel aktivite, yaşam kalitesi ve yorgunluk seviyelerinin değerlendirilmesi ve diğer çalışanlarla karşılaştırılması amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Araştırma Kayseri ilindeki özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde çalışanlar üzerinde gerçekleştirildi. Araştırmaya, 88 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi personeli (Özel eğitim öğretmeni, Çocuk gelişimi uzmanı), 88 özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde çalışan fizyoterapist olmak üzere toplam 176 kişi katıldı. Tüm katılımcıların sosyodemografik bilgileri kaydedildi. Fiziksel aktivite düzeyi, Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi ile; yaşam kalitesi, Çalışanlar İçin Yaşam Kalitesi Ölçeği ile; yorgunluk düzeyi, Yorgunluk Şiddet Ölçeği ile; uyku kalitesi, Pittsburgh Uyku Kalite İndeksi ile ve tükenmişlik düzeyi, Maslach Tükenmişlik Ölçeği ile değerlendirildi. **Bulgular:** Çalışmamıza 41 erkek, 135 kadın katıldı. Fiziksel aktivite değerleri açısından fizyoterapistler ile diğer özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi çalışanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p>0.05$). Yaşam kalitesine ait mesleki tatmin, tükenmişlik ve eşduyum yorgunluğu alt parametrelerinde fizyoterapistler ile diğer özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi çalışanları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır ($p=0.000$). Yorgunluk skorlarında fizyoterapistler ile diğer özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi çalışanları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0.002$). **Tartışma ve Sonuç:** Fizyoterapistler ile diğer özel eğitim ve rehabilitasyon merkezi çalışanları arasında bazı değişkenler açısından anlamlı fark bulunmaktadır. Bu farkların sebeplerinin araştırılmasına yönelik çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Fizyoterapist, Fiziksel aktivite, Yaşam kalitesi, Yorgunluk, Tükenmişlik

*Poster Bildiri***INTERMITTENT FASTING AND CARDIOMETABOLIC HEALTH****Seda Kaya 1*, Cansu Memic Inan 2****

**Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey
dyl.seda06@outlook.com*

***Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey,
dyl.cansumemic@gmail.com*

ABSTRACT

Calorie restriction (CR) is the most effective non-pharmacological intervention for maintaining optimal nutrition by restricting energy intake. In the last decade, intermittent fasting (IF) has emerged as an alternative to traditional CR. IF refers to eating patterns that target a specific time frame with little or no calories. IF can be divided into six different approaches: religious fasting, alternate daily fasting, alternate daily modified fasting, twice-weekly fasting, often referred to as the "5:2 diet", modified periodic fasting, and time-restricted eating. During IF, adiponectin concentration decreases due to multiple pathological processes including atherosclerosis, insulin resistance, and coronary disease due to calorie restriction. There is an increase in adiponectin secretion from adipocytes. Thus, adiponectin exerts both anti-atherosclerotic and anti-inflammatory effects by inhibiting the adhesion of monocytes to endothelial cells. Little is known about the effects of IF regimens on the metabolism of ectopic fat accumulation and satiety, two important determinants of metabolic health. Overall, the IF diet has been shown to have positive effects on body composition, adipose tissue, and classical cardiometabolic risk factors. However, several studies have shown that sustained CR does not provide additional benefit when comparing IF. Some preliminary studies suggest that IF may be beneficial even in the absence of weight loss. Several studies have found no difference between IF regimens and sustained daily CR, except for the reduction in postprandial triglycerides that appear to be increased in the IF regimens. In conclusion, few studies have examined the effects of IF on cardiometabolic health, and these studies often have methodological limitations. However, long-term controlled clinical studies are needed to elucidate the underlying mechanisms of IF and its role on energy metabolism, including energy expenditure.

Keywords: Intermittent Fasting, Cardiovascular health, Energy expenditure

*Sözel Bildiri***THE ASSOCIATION OF SYSTEMIC IMMUNE-INFLAMMATION INDEX AND
THE SYNTAX SCORE IN ACUTE CORONARY SYNDROME****Ahmet Akdi***Department of Cardiology, Ankara City Hospital, Ankara, Turkey, 17akdi@gmail.com***ABSTRACT**

Background: Inflammation plays an important role in the initiation of atherosclerotic cardiovascular disease. The SYNTAX score is an angiographic tool used in grading the complexity of coronary artery disease. **Aim:** This study investigated whether the systemic immune-inflammation index (SII) is associated with a complexity of coronary artery disease by assessed using the SYNTAX score in patients undergoing coronary angiography for acute coronary syndrome. **Methods:** The study population consisted of 229 consecutive patients (mean age: 59.8±11.7 years, 180 [78.6%] male) who had undergone coronary angiography for NSTEMI or STEMI. The patients were divided into 3 groups according to SYNTAX scores (≤ 22 low score group, 23-32 intermediate score group, ≥ 33 high score group.) as pointed in European Society of Cardiology (ESC) revascularization guideline. The systemic immune-inflammation index (SII), determined using the neutrophil \times platelet \div lymphocyte equation, was compared between of the groups and the correlation of SII with the SYNTAX scores was studied. **Results:** A total of 229 patients with acute coronary syndrome, 109 (47.6%) of NSTEMI and 118 (51.5%) of STEMI, were included in the study. Systemic immune-inflammation index (SII) was found to be significantly increased high SYNTAX score group compared with intermediate and low SYNTAX score group (711.1 [442.5-1012.4 IQR], 737.4 [564.5-1185.1 IQR], 1201.5 [697.3-1805.4 IQR], $p < 0.001$). There was no significant difference of SII between intermediate and low SYNTAX score group ($p = 0.530$). A significant correlation was observed between the SYNTAX score and SII ($r=0.395$, $p < 0.001$). **Discussion and Conclusion:** Systemic immune-inflammation index, is a novel, inexpensive, and useful biomarker that is associated with the SYNTAX score, which shows the complexity of coronary artery disease.

Key words: Complexity, Coronary Artery Disease, SYNTAX Score, Systemic Immune-inflammation Index

*Sözel Bildiri***HASTANE ÖNCESİ ACİL SAĞLIK HİZMETLERİ ÇALIŞAN SAĞLIĞI VE
GÜVENLİĞİ ÖLÇEĞİ GELİŞTİRME ÇALIŞMASI****Sibel GÜLEN*, Songül YORGUN**, Ahmet ATASOY******* Düzce İl Sağlık Müdürlüğü, Düzce, Turkey, sibelgulen4@hotmail.com**** Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu, Turkey, syorgun58@hotmail.com*****Bağımsız araştırmacı, Burdur, Turkey, aatasoy15@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Günümüzde sağlıklı ve güvenli çalışma ortamının her çalışanın sahip olması gereken bir insanlık hakkı olması kurumlar tarafından çalışan sağlığı ve güvenliği kültürü oluşturulmasını kaçınılmaz hale getirmektedir. Çalışan güvenliği uygulamalarının sağlık kurumlarında işleyişini ve çalışanlara yönelik uygulamaları belirlemeye yönelik standart ölçüm araçlarının bulunması, uygulamalara işlevsellik kazandırılması açısından büyük önem taşımaktadır. Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerine yönelik çalışan sağlığı ve güvenliği uygulamalarını değerlendiren geçerli-güvenilir ölçek bulunmamaktadır. **Amaç:** Hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde çalışan sağlığı ve güvenliği uygulamalarının değerlendirilmesine yönelik geçerli-güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Metodolojik bir çalışma olup, bir İl Ambulans Servisi Başhekimliğinde görevli 145 katılımcı örnekleminde gerçekleştirilmiştir. Veriler 8 soruluk Kişisel Bilgi Formu ve 28 maddelik “Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri Çalışan Sağlığı ve Güvenliği” taslak ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, Cronbach Alpha, Pearson Korelasyon, faktör analizi testleri [KMO, Bartlett Testi, Temel Faktörler Analizi (Principal factors Analysis) ve Varimax Döndürme Yöntemi (Varimax Rotation)] ve test-tekrar test puanlarının karşılaştırılmasında bağımlı gruplarda t testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 31,0±6,12 olup %46,6’sı Acil Tıp Teknisyenidir. Kapsam geçerliliği bakımından 12 uzmanın görüşü alınmış ve Davis tekniği kullanılmıştır. Taslak ölçek için madde-toplam puan korelasyon değerleri 0,63-0,82 arasında bulunmuştur. Faktör analizi sonucunda ölçek taslağının “kurum etkin uygulamalar” ve “birey etkin uygulamalar” boyutları olmak üzere iki faktör yapısına ayrıldığı görülmüştür. Cronbach alfa katsayısının ölçek toplamında 0,97, alt boyutlarda 0,96 ve 0,93 olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin değerlendirilmesi 5’li Likert tipinde yapılmakta olup alınan puanların yüksek olması çalışan sağlığı ve güvenliği uygulamalarının olumlu algılandığı şeklinde değerlendirilmektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Geçerli- güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi amacıyla yürütülen bu çalışmada bilimsel yazında ölçek geliştirme çalışmalarında önerilen aşamalar izlenerek gerekli istatistik analizler tamamlanmıştır. “Hastane Öncesi Acil Sağlık Hizmetleri Çalışan Sağlığı ve Güvenliği” ölçeğinin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ve hastane öncesi acil sağlık hizmetlerinde çalışan sağlığı ve güvenliği uygulamalarını değerlendirmek amacıyla kullanılabileceği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hastane öncesi, Ölçek, Çalışan güvenliği, Çalışan sağlığı

*Sözel Bildiri***BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ AKADEMİK
PERSONELLERİNİN AFET BİLİNÇ DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ****Tolga UÇ¹, Gülcihan Aybike DİLEK KART²***1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. Acil Yardım ve Afet yönetimi Burdur/Türkiye tolgauc.d@gmail.com**2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Burdur/Türkiye
gadilek@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

Afetler, doğal ve insan yapımı afetler olarak iki farklı alana ayrılabilen ve aşamaları olan bir olgu olmaktadır. Bu çeşitli afet alanlarının oluşturabileceği tahribat, toplumda gerek maddi gerekse manevi zarar açabilmektedir. Her yıl raporlanan afetlerin sayısı son on yılda artış göstermekte ve daha fazla insanı etkilemektedir. Afetin etkilerini en aza indirmek için yapılan çalışmaların başında ise afet ve toplum kavramlarının ilişkisi ön planda tutulmaktadır. Bu ilişkinin içerisinde, afet ve toplum dirençliliği odaklı birçok eğitim ve çalışmalar bulunmaktadır. Tahribatı büyük olan bu olaylar silsilesinin önüne bir nebze geçebilmek için toplumun bu konu hakkında bilinçli olması ve olası bir afet anında bilgisini sergileyerek en az hasar ile kurtulması gerekmektedir. Bilincin toplumda yer alması içinse ilk basamakta afet kültürü ve eğitiminin tam anlamda yerine getirilmesi gerekmektedir. Bu çalışmanın amacı, proje sonucunda Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi bünyesinde çalışan Akademik Personel ile verileri paylaşarak Üniversite genelinde Afet Bilinçliliği hakkında bir farkındalık oluşturmak ve olası bir Afet anında en az hasar ile kurtulmalarını sağlayacak çalışmaları kapsamaktadır. Bu çalışmada, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi bünyesinde çalışan Akademik Personellerin Afet öncesi, esnası ve sonrası dönemde yapılması gerekenleri ile ilgili becerilerinin değerlendirildiği 20 sorudan oluşan bir anket çalışması hazırlanmıştır. Çalışma grubunu Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Akademik Personelleri oluşturmuştur. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi bünyesindeki Akademik Personellerin Afet öncesi, anında ve sonrasında yapılması gerekenler ile ilgili anket çalışması hazırlanıp bilinç düzeyinin belirlenmesi ve sonuçta çıkan istatistiki sonuçlara dayanarak gerekli seminer ve eğitimleri en etkili bir şekilde verilmesini sağlamak planlanmıştır. Ülkemizin coğrafi konumu dolayısıyla birden fazla fay hattını barındırmaktadır. Ülke Tarihi incelendiğinde yaşanan büyük çaplı depremler, sel oluşumları vb. tahribatı yüksek afet türleri görülebilmektedir. Bu nedenle aynı coğrafyada bulunduğumuz ülkelerin afetlere karşı bilinç düzeyine bakılmadan gerekli çalışmalar ile toplumumuzun bu konu üzerindeki bilgilerini ve kültürel yaklaşımlarını geliştirerek, olası bir afet anında en az hasar ile atlatılabilmesini sağlayacak çalışmalar yapılması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Afet, Bilinç, Önlem, Eğitim, Risk

*Poster Bildiri***SAFFRON (CROCUS SATIVUS L.) AND ALZHEIMER'S DISEASE: A BRIEF****OVERVIEW****Seda Kaya*, Gülsüm Şahin Bodur****

*Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey
dyl.seda06@outlook.com

**Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey,
gulsumsahin@ankara.edu.tr

ABSTRACT

Saffron known for its various pharmacological properties, which is among the medicinal plants, is a perennial, sessile plant belonging to the Iridaceae family from the *Liliaceae lineage*, cultivated in various countries such as Iran, India, Spain, China, and Egypt. Saffron, described as a golden spice, is known to have anticancer, antioxidant, anti-inflammatory, anti-atherosclerotic, antidepressant, and cognitive effects on cognitive performance. Saffron has a distinctive color, taste and odor containing volatile compounds, mainly terpene alcohols, terpenes and their esters, and non-volatile compounds such as crocins, carotenes, crocetin and picrocrocin. Optimal cognitive function is of great importance for individuals. Alzheimer's disease (AD) is the most common cause of dementia. Due to its rapidly increasing prevalence, it is becoming one of the most expensive and burdensome diseases of this century. Despite numerous studies, a disease-modifying treatment for AD has not been defined to date. In this context, herbs, vitamins and antioxidants for AD are the subject of research due to their possible therapeutic effects. The carotenoids found in saffron are very important due to their water solubility, which is attributed to the sugar moieties attached to the carboxylic acid groups added to the crocetin. Thus, they can easily spread throughout the body and reach every tissue, the excess is excreted and is not stored in tissues such as adipose tissue or liver. Gallic acid and pyrogallol, which are defined as phenolic and flavonoid compounds, and phenolic and flavonoid content of saffron have antioxidant potential and free radical scavenging activities. In conclusion, it is thought that saffron extracts and components may have potential benefit in reducing oxidative stress, preventing or reducing cognitive impairment in AD. Saffron and its compounds should be investigated further in order to be evaluated as a safer alternative in the treatment of AD.

Keywords: Saffron, Alzheimer's disease, Antioxidant

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNDE COVID-19 FARKINDALIĞI İLE PSİKOLOJİK DAYANIKLILIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Canan BOZKURT*, Berna AKAY**

*Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği, Balıkesir, Türkiye, cbozkurt@bandirma.edu.tr

**Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği, Balıkesir, Türkiye, bakay@bandirma.edu.tr

ÖZET

Giriş: Üniversite öğrencisi olan ve geleceğin hemşiresi olacak genç bireylerin pandemi döneminde yaşadıkları birçok faktörün psikolojik dayanıklılık düzeylerini etkilediği düşünülmektedir. **Amaç:** Bu çalışma, hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 farkındalığı ile psikolojik dayanıklılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı ve kesitsel olarak planlanan çalışmaya bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde okuyan 208 öğrenci katılım gösterdi. İlgili üniversiteden etik kurul ve ilgili bölüm başkanlığından kurum izni alındıktan sonra veriler “Birey Tanılama Formu”, “Koronavirüs Farkındalık Ölçeği” ve “Yetişkinler için Psikolojik Dayanıklılık Ölçeği” kullanılarak çevrimiçi olarak toplandı. Çözümlemede t testi, tek yönlü varyans analizi, Mann Whitney U testi, Kruskal Wallis varyans analizi, farklılığa neden olan grubun belirlenmesi için Tukey’s b testi; ilişki değerlendirmek için Pearson Korelasyon analizi uygulandı. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ kabul edildi. **Bulgular:** Öğrencilerin %78.4’ü kadın, %30.8’i son sınıftır. Öğrencilerin %14.9’u kendisinin, %36.1’i ailesinden en az birisinin Covid-19 enfeksiyonu geçirmiş olduğunu bildirmiştir. Öğrencilerin toplam Koronavirüs farkındalık puan ortalaması 61.90 ± 11.71 (35-85); psikolojik puan ortalaması ise 123.19 ± 16.95 (75-157) bulundu. Çalışmanın amacına yönelik yapılan analizde öğrencilerin farkındalık ile psikolojik dayanıklılık puanları arasındaki ilişkinin pozitif yönde, çok zayıf düzeyde olduğu saptandı ($r=0.178$; $p < 0.05$). **Tartışma ve Sonuç:** Hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 farkındalığının ve psikolojik dayanıklılıklarının yüksek olmasına karşın; özellikle üniversite yaşamına yeni başlayan öğrencilere yönelik farkındalık eğitimlerinin ve tüm hemşirelik öğrencilerine psikolojik dayanıklılığın geliştirilmesine yönelik uygulanacak eğitimlerin düzenlenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19; Pandemi; Farkındalık; Hemşirelik öğrencileri; Psikolojik dayanıklılık

Sözel Bildiri

**STUDY OF THE EFFECTIVENESS OF SOME ENTOMOPATHOGENIC FUNGI
AGAINST *FUSARIUM SOLANI* AND *RHIZOCTONIA SOLANI* CAUSED TO THE
TOMATO ROOT ROT DISEASE IN VITRO CONDITIONS**

Asiye UZUN YİĞİT* Şerife Evrim ARICI Ozan DEMİRÖZER*****

*Isparta University of Applied Sciences, Faculty of Agriculture, Department of Plant Protection, 32260, Isparta, Turkey, asiyeuzun@isparta.edu.tr

**Isparta University of Applied Sciences, Faculty of Agriculture, Department of Plant Protection, 32260, Isparta, Turkey, evrimarici@isparta.edu.tr

***Isparta University of Applied Sciences, Faculty of Agriculture, Department of Plant Protection, 32260, Isparta, Turkey, ozandemirozer@isparta.edu.tr

ABSTRACT

Background: The fungal pathogens *Rhizoctonia solani* and *Fusarium solani* cause root rot diseases in tomato plants and cause significant yield losses. Although cultural and chemical methods are generally used in the control against disease agents, the disease cannot be completely controlled. In addition to regulating plant growth, the importance of beneficial microorganisms in biological control is increasing day by day, as they have properties such as controlling plant diseases. **Aim:** The aim of the present study is to investigate the interaction of tomato root rot pathogens with entomopathogenic fungi. **Methods:** In this study carried out, the efficacy of the entomopathogenic fungi *Beauveria bassiana* strain Bb-1 (Nostalgist) and *Fusarium subglutinans* 12A against *Rhizoctonia solani* and *Fusarium solani* which cause tomato root rot disease, was investigated by performing a dual culture experiment *in vitro*. **Results:** As a result of the study, it was determined that *Rhizoctonia solani* and *Fusarium solani* had inhibitory or reducing activity against mycelial growth invitro dual culture applications of *Beauveria bassiana* strain Bb-1 and *Fusarium subglutinans* 12A. The highest effect against *Fusarium solani* was detected in *Beauveria bassiana* strain Bb-1 (46.33±3.08 %). Both entomopathogenic fungi inhibited the mycelial growth of *Rhizoctonia solani* at a low rate (19.29±2.33-21.36±1.66 %) and there was no statistical difference (P> 0.05). **Discussion and Conclusion:** It is thought that entomophagous fungi (*Beauveria bassiana* strain Bb-1 and *Fusarium subglutinans* 12A) may have potential against *Rhizoctonia solani* and *Fusarium solani*, which cause tomato root disease. In addition, it is believed that studying the interactions of plant pathogens and entomopathogenic fungi *in vivo* is necessary to obtain more detailed data.

Keywords: Biological control, *Beauveria bassiana* strain Bb-1, *Fusarium subglutinans* 12A, root rot plant disease

*Sözel Bildiri***PERİİMLANTİTİS****Serife Esra KURT****ÖZET**

Günümüzde, dişsiz bölgelerin protetik tedavilerinde dental implantların kullanımının yaygınlaşması peri-implant hastalıklar ile karşılaşılma olasılığını da arttırmıştır. Peri-implantitis, implant çevre dokularında kemik kaybını da içeren inflamatuvar bir süreçtir. Etiyolojisinde birçok lokal ve sistemik faktör rol oynayabilmektedir. Geçirilmiş periodontitis hikayesi, diabet, genetik özellikler, kötü oral hijyen, sigara kullanımı, alkol tüketimi, keratinize yumuşak dokunun yetersizliği gibi hasta ile ilişkili faktörler ve seçilen implant sistemi ve tipi, implantın yüzey özellikleri, implanta ve çevre dokulara gelen okluzal kuvvetler, implant yerleştirilmesi esnasında karşılaşılan durumlar gibi diğer faktörler peri-implant hastalıklar için olası risk faktörleridir. Peri-implantitis tedavisinde, periodontal hastalıklara benzer şekilde klinik ve radyolojik tanı, cerrahi olmayan periodontal tedavi ve ayrıca mekanik ve kimyasal dekontaminasyon işlemlerine ek olarak flep operasyonları, osteoplasti, osteotomi ve yönlendirilmiş kemik rejenerasyonu gibi cerrahi periodontal tedavi teknikleri sıklıkla uygulanmaktadır. Bu olgu sunumunun amacı, hastalarda peri-implantitisin klinik ve radyolojik teşhisi ile birlikte rejeneratif tedavi işlemlerini sunmaktır.

Anahtar kelimeler: Periodontal hastalık, implant, peri-implantitis, sigara içme, rejenerasyon

*Sözel Bildiri***ERİŞKİN BILDİRCİN (*Coturnix coturnix*) SİRİNKİNDE MAST HÜCRELERİNİN
DAĞILIMI VE HETEROJENİTESİ****Mustafa KUTLU*, Emel DEMİRBAĞ****

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, 32260, Isparta, Türkiye,
musdikutlu@hotmail.com

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 32260, Isparta, Türkiye,
emeldemirbag@sdu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Mast hücreleri; bütün organların bağ dokusu içinde, ilk olarak dış çevre ile sürekli etkileşim içerisinde olan deri, solunum ve sindirim sisteminin mukozası ve submukozası başta olmak üzere, vücut boşluklarını saran seröz membranlarda, timus ve kemik iliği gibi lenfoid dokularda ve birçok organın kapsülünde bulunan, heparin ve histamin salgılayan ve güçlü inflamatuvar mediyatörleri içeren doku mononükleer hücreleridir. Kanatlı hayvanlarda ses çıkarma organı sirinks olarak bilinen larynx caudalis'tir. Sirinks (larynx caudalis) göğüs boşluğunda, trakenin ikiye ayrıldığı yerde ve primer bronşlar üzerinde bulunur. Sirinks, trakenin devamı niteliğindedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı bildircinlerde solunum sisteminin bir parçası olan sirinksin yapısına katılan doku bölümlerinde mast hücrelerinin dağılımı ve heterojenitesinin belirlenmesi amaçlandı. **Yöntemler:** Bu çalışmada Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Ziraat Fakültesi Eğitim, Araştırma ve Uygulama Çiftliği kesimhanesinde etlik satış amaçlı kesimi yapılmış olan 10 adet sağlıklı erişkin bildircine (*Coturnix coturnix*) ait sirinks örnekleri kullanıldı. Alınan sirinks dokuları Bouin, %10'luk formaldehit, Schaudin, Orth ve Alkolik Formalin fiksatif solüsyonlarında tespit edilerek, rutin histolojik doku takibi işlemlerinden geçirildikten sonra parafinde bloklandı. 5 mikrometre kalınlığında alınan seri kesitlere genel histolojik yapının belirlenmesi amacıyla Hematoksilen-Eozin boyama yöntemi, mast hücrelerinin dağılımlarının belirlenmesi için Standart Toluidine Blue (TB) boyama yöntemi ile mast hücrelerinin heterojenitelerinin belirlenmesi amacıyla Thionin ve Alcian Blue/Safranin O (AB/SO) boyama yöntemleri uygulandı. **Bulgular:** Bildircin sirinksinin trakenin kaudal bölümündeki son bir trakeal halka ile primer bronşların başlangıçlarındaki ilk dört-beş halkanın modifikasyonu sonucu şekillendiği ve trakeya-bronşiyal tip olduğu ve pessulusun kemikleşmiş olduğu görüldü. MMH'nin kan damarları etrafında kümeler oluşturduğu ve kıkırdak halkalar arasında daha yoğun dağılım gösterdiği tespit edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Kullanılan tespit solüsyonlarına göre uygulanan üç boyama yönteminde mast hücrelerinin dağılımında ve boyanma karakterlerinde bildircin sirinksine ait bölgeler arasında farklılık olduğu belirlendi. Ayrıca farklı tespit solüsyonları ve uygulanan boyama yöntemlerinin mast hücrelerinin dağılımı ve heterojenitesine etki ettiği kanısına varıldı.

Anahtar Kelimeler: Bildircin, *Coturnix coturnix*, Sirinks, Mast hücresi, Heterojenite

*Sözel Bildiri***MULTİPL SKLEROZDA KENDİNE ÖZGÜ BİR SEMPTOM:****FANTOM ISLAKLIK HİSSİ****Melda SOYSAL TOMRUK¹, Betül SÖYLEMEZ², Nevriye ÜNAL SÜZER³***1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Burdur, Türkiye, meldastomruk@mehmetakif.edu.tr**2 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Burdur, Türkiye, bsoylemez@mehmetakif.edu.tr**3 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Burdur, Türkiye, nusuzer@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

Multipl Skleroz (MS), merkezi sinir sisteminin kronik bir hastalığıdır. İmmün sistem, glia ve nöronlar arasındaki dinamik etkileşim sonucunda meydana gelen demiyelinizasyon ve akson hasarı motor semptomların yanı sıra duyuşal semptomlara da neden olmaktadır. Hipoestezi, disestezi ve parestezi gibi duyular MS'te gözlenen yaygın duyuşal semptomlardır ve demiyelinizan aksonlardaki ektopik aktiviteden kaynaklanmaktadır. İnsanlarda, cilt ıslaklığını algılama çevredeki termal ortamın farkına varılmasına katkıda bulunur. Bu durum ısıdan kaçınma gibi davranışsal termoregülasyonda önemli bir rol oynar ve ince manipülasyonun sensorimotor kontrolünde yer alır. Cilt ıslaklık algısı, derinin termal ve dokunsal girdilerini birleştiren üst düzey nöral yapıların bir fenomenidir. Üst düzey nöral yapıların etkilenimi ve/veya ciltte termal ve dokunsal girdileri algılamayı sağlayan A tipi afferent sinir liflerinden gelen aktivitedeki azalma algılama yeteneğinin bozulmasına neden olmaktadır. Bu bozukluk sonucunda ise ciltte ıslaklık hissinin algılanamaması ya da var olmayan yalancı bir ıslaklık hissinin algılanması (fantom ıslaklık hissi) durumları ortaya çıkmaktadır. Birkaç vaka raporuna göre MS hastaları bazı durumlarda fantom ıslaklık hissinin tanımlanmışlardır. MS hastalarında fantom ıslaklık hissi prevelansının yaklaşık %30 olduğu, kadınlarda ve Relapsing-Remitting MS'te daha sık görüldüğü bildirilmiştir. MS hastaları arasında fantom ıslaklık hissinin "nasıl hissettirdiği" ve "vücudun neresinde yaşandığı" konusunda bir fikir birliği bulunmamaktadır. Bu durumun nedeni MS'teki lezyon dağılımının çeşitlilik göstermesi ile ilişkili olabilir. Fantom ıslaklık hissi, hissedilen bölge, lezyon dağılımı ve spesifik risk faktörleri arasındaki ilişkilerin incelendiği farklı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Multipl skleroz, duyuşal semptom, fantom ıslaklık hissi, cilt ıslaklık algısı

*Sözel Bildiri***AFET VE ACİL DURUMLARDA ANLIK (SPONTANE) GÖNÜLLÜLER****Gökhan Tenikler* , Mustafa Yükseler** , Jale Yazgan*****

- * *Dokuz Eylül Üniversitesi, İktisat ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, Yerel Yönetimler, Kent ve Çevre Politikaları Anabilim Dalı, mail adresi: gokhan.tenikler@deu.edu.tr*
- ***Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Kavaklıdere Şehit Mustafa Alper Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Acil Durum ve Afet Yönetimi Programı, mail adresi: mustafayukseler@mu.edu.tr*
- *** *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Kavaklıdere Şehit Mustafa Alper Meslek Yüksekokulu, Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü, Acil Durum ve Afet Yönetimi Programı, mail adresi: jaleyazgan@mu.edu.tr*

ÖZET

Yaşanan afet ve acil durum olaylarında deneyimlendiği üzere, müdahale ve iyileştirme çalışmalarında rol üstlenen aktörlerin sadece profesyonel ekiplerden oluşmadığı, söz konusu olaylardan doğrudan etkilenen veya etkilenmeyen toplum bireylerinin de çeşitli yönleriyle çalışmalar içerisinde yer alabildikleri gözlenmektedir. Afetlerle mücadele konusunda resmi kurum, kuruluş ve örgütlü sivil toplumun profesyonel ekiplerinin yanı sıra, genellikle afet ve acil durumlar ile birlikte rastlantısal olarak oluşma eğilimi yüksek, afetler konusunda herhangi bir kurum veya kuruluşa üye olmayan ve alana ilişkin eğitimleri bulunmayan bu kişilere ilişkin olarak, literatürde "spontane", "kendiliğinden", "bağımsız" gibi gönüllülüğü niteleyen kavramlar ile karşılaşılmakla birlikte, Türkçe literatüre katkı vermesi açısından bu çalışmada, "anlık gönüllü" kavramının kullanılarak, yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Afetlerin meydana gelmesiyle birlikte, alandaki yardım ve müdahale çalışmalarına, taşıdıkları kişisel ve sosyal sorumluluk duygusu içerisinde katkı verebileceklerine inanan kişiler arasında farklı bilgi ve becerilere sahip bireyler bulunabildiği gibi, sadece vicdani duygular ile hareket eden toplum bireyleri de söz konusu olabilmektedir. Toplumsal sermaye, afet ve acil durumlarda hızlı reaksiyon verebilme ve etkin müdahale açısından son derece önemlidir. Anlık (spontane) gönüllüler, müdahale ve iyileştirme çalışmalarına hız ve esneklik kazandırılması yönüyle, etkilenen toplum ve bölge hakkında bilgi sahibi olmaları, bağış toplanması, mesaj iletimi, tıbbi destek, ihtiyaç değerlendirmesi, enkaz temizleme gibi birçok konuda ek insan kaynağı desteği sunma potansiyeli açısından, karar alıcılar ve uygulayıcılar tarafından bir fırsat olarak değerlendirilebileceği gibi, doğru şekilde anlaşılmadığı ve koordine edilmediği takdirde, güvenlik, sorumluluk, yeterlilik ve erişilebilirlik açısından yaşamsal risk ve tehdit potansiyeli de taşıyabilmektedirler. Kavramın, bilimsel ve akademik çalışmalara son yıllarda konu edildiği görülmekle birlikte, Türkiye’de, anlık (spontane) gönüllülüğe ilişkin çalışmaların yok denebilecek kadar kısıtlı olduğu ifade edilebilir. Bu çalışmada, anlık (spontane) gönüllülük kavramına ilişkin olarak gerçekleştirilecek bir literatür taraması çerçevesinde, söz konusu grupların afet yönetim süreçlerinde etkin bir aktör olmalarını sağlayabilecek yönetsel tedbirlerin sorgulanması ve bu kapsamıyla kısıtlı literatüre katkı verilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afet, Acil Durum, Afet Yönetimi, Gönüllülük, Anlık (Spontane) Gönüllülük

*Sözel Bildiri***STEVIA****Esra AYDOĞDU***

**İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Beslenme ve Diyetetik Programı, İstanbul, Türkiye, dytesragungor@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Stevia karbonhidrat içermeyen kalorisiz tatlandırıcılara alternatif bitkisel bir tatlandırıcıdır. ‘Tatlı ot’ ve ‘Ballı yaprak’ gibi farklı isimlerle alınan Stevia bitkisine asıl tadı veren yapraklarındaki diterpen glikozit bileşikleridir. Stevia ekstraktı, sofr şekerine göre 250-300 kat daha tatlıdır. Sağlık üzerine birçok etkisi bulunan Stevia’nın bileşenlerinden stevioside ve steviolün doğrudan beta hücrelerini etkileyerek insülin salgılanmasını uyardığı ve güçlü bir antihiperглиsemik ajan olduğu kanıtlanmıştır. Stevia’nın antidiyabetik özelliğinin kanıtlanmış olmasının yanı sıra içeriğinde bulunan bileşenler sayesinde idrar söktürücü, ağrı kesici, antioksidan, antiinflamuar, antihipertansif, mutajenik ve bakterisidal özelliklerinin olduğu yapılan çalışmalarda bulunmuştur. Stevia, pasta, kek, kurabiye gibi unlu gıdaların içerisine eklenerek fırında yüksek sıcaklıklarda pişirmede, birçok sıcak ve soğuk içecekte, reçel, komposto gibi kaynatılarak pişirilen yiyeceklerde, deniz ürünlerinde, şekerleme endüstrisinde, çay şekerinin yerine, yoğurt, soya sosu gibi birçok gıdanın üretiminde kullanılmaktadır. **Amaç:** Bu derleme, son yıllarda kullanımı yaygınlaşan Stevia’nın genel özelliklerinin, kullanım alanlarının ve sağlık üzerine olan etkilerinin detaylı olarak incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. **Gereç- Yöntem:** Çalışma, “Stevya, doğal tatlandırıcı, şeker otu” Türkçe anahtar kelimeleri ve “Stevia, natural sweetener, Stevioside” İngilizce anahtar kelimeleri kullanılarak yapılan literatür taraması sonucunda oluşturulmuştur. **Bulgular:** Stevia doğal bitkisel ürününün sağlık üzerine çeşitli faydaları ve alternatif bir tatlandırıcı olarak kullanımı ile parlak bir geleceği vardır. Stevia ve metabolitlerinin, gıdalar, içecekler ve ilaçlarda şeker ikamesi olarak çeşitli ülkelerde kullanımının artmasıyla önemli ticari değere sahip olmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Stevia’nın yararları göz önünde bulundurularak metabolik yolların keşfedilmesi ve klinik kanıtlarla gösterilmesi için Stevia üzerinde daha fazla çalışma gerekmektedir. Ülkemizde üretimi için uygun bölgelerde Stevia bitkisinin kültüre alınması veya üretimi ile ilgili herhangi bir sorun görünmese de elde edilen ürünün kalitesi ve ürünün içeriği ile ilgili somut değerlendirmeler bulunmamaktadır. Ülkemizde de Stevia ile ilgili çalışmaların artırılması yararlı olabilir.,

Anahtar Kelimeler: Stevia, Doğal Tatlandırıcı, Şeker Otu

Sözel Bildiri

**HISTOLOGICAL AND GENETIC INVESTIGATION OF THE EFFECT OF
ADIPONECTIN APPLICATION ON TOLL-LIKE RECEPTORS (TLR) IN MCF-7
AND MDA-MB-231 BREAST CANCER LINES**

Melda Şahin^{*}, Nurgül Şenol^{}, Dilek Bayram^{***}, Uğur Şahin^{****}**

**Suleyman Demirel University, Institute of Science, Department of Bioengineering, Isparta, Turkey
meldazman@hotmail.com*

***Suleyman Demirel University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Isparta,
Turkey, nurgulsenol@sdu.edu.tr*

****Suleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Isparta,
Turkey, dilekbayram@sdu.edu.tr*

*****Suleyman Demirel University, Faculty of Science and Literature, Department of Chemistry, Isparta, Turkey,
ugursahin2210@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Breast cancer is the most frequently diagnosed type of cancer and is the second leading cause of cancer-related death in women. **Objective:** In this study, it was aimed to evaluate the histological and genetic responses of different breast cancer cell lines (MCF-7 and MDA-MB-231) to adiponectin exposure in cell culture medium. **Methods:** BrdU and immunohistochemical staining was performed with Caspase-3, TLR3, TLR4 on two-dimensional breast cancer cell cultures. Histological differences were investigated by gene expression method. **Results:** In immunohistochemical staining experiments with caspase-3; It was determined that in the adiponectin groups administered 100-250-500 ng, more cells were labeled with caspase-3 at all hours compared to the control group. At the end of the immunohistochemical study with TLR3/4; It was determined that more cells were marked with TLR3/4 at all doses and at all hours in the adiponectin applied groups compared to the control group. According to the gene expression findings, AdipoR1 gene expression levels were found to be statistically significant in the MCF-7 cell line, where the AdipoR1 gene expression level increased due to the increased adiponectin concentration. Adiponectin application in MDA-MB 231 cell line was found to be statistically significant only at the 48th hour, only 250 ng/mL. **Discussion and Conclusion:** In our study, we identified adiponectin as a new growth inhibitor of MCF-7 and MDA-MB-231 breast cancer cells. We also investigated, for the first time, the immunohistochemical effects of adiponectin TLR3/4 in MCF-7 and MDA-MB-231 cell lines. In conclusion, we suggest that the increase in TLR3/4 expression of adiponectin in both MCF-7 and MDA-MB-231 cell lines is due to the increase in DAMP with concentration-dependent increasing apoptosis.

Anahtar Kelimeler: Adiponectin, AdipoR1, Breast Cell, Toll Like Receptor

Sözel Bildiri

SPOR BİLİMLERİ FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YEME TUTUMLARININ İNCELENMESİ (ISPARTA İL ÖRNEĞİ)

Didem Yazar*, Zeynep Senem Söyleyici Öcal, Hikmet Orhan*****

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Bilimleri Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
diyetsiyendidemyazar@gmail.com

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Isparta, Türkiye,
zeynepsoyleyici@sdu.edu.tr

***Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Temel Tıp Bilimleri Bölümü, Isparta, Türkiye,
hikmetorhan@gmail.com

ÖZET

Giriş: Yeterli ve dengeli beslenme her yaş için dikkat edilmesi gereken bir unsurken özellikle spor yapan gençler için oldukça önemlidir. Sporcu performanslarına bakıldığında doğru beslenmenin etkisi yadsınamaz bir gerçektir ve sporcuların sağlık durumunu doğrudan etkilemektedir. **Amaç:** Bu çalışmada Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin yeme tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırmaya Süleyman Demirel Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde öğrenim gören, boy ortalaması 174.6 ± 9.5 cm, ağırlık ortalaması 67.3 ± 12.9 kg olan 86'sı kadın, 131'i erkek toplam 217 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada 1979 yılında Garner ve Garfinkel tarafından geliştirilen, 1989 yılında Savaşır ve Erol tarafından ülkemiz için uyarlaması yapılan Yeme Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 22 paket programında analiz edilmiştir. Analiz sonucunda öncelikle yüzde(%) ve frekans(f) değerleri hesaplanmıştır. Ölçekten elde edilen puanların analiz edilmesinde ikili cevap seçeneği bulunan demografik sorular için; Mann-Whitney U, ikiden fazla cevap seçeneği bulunan sorular için, Qruskal Wallis testlerinden faydalanılmıştır. Değişkenler arası ilişkiyi incelemek için korelasyon testi uygulanmıştır. **Bulgular:** Yapılan analizler sonucunda yeme tutumu ölçeğinde günlük su tüketimi ve psikolojik rahatsızlık değişkenlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p < 0,05$). Haftalık spor süresi değişkeninde anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Yeterli su tüketmeyen bireylerde yeme davranışlarının da olumsuz olduğu belirlenmiştir. Psikolojik bir rahatsızlığa sahip olmanın yeme davranışlarını olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin olumsuz yeme konusundaki farkındalıkları artırılmalı ve bu konu ile baş etme yöntemleri belirlenmelidir.

Anahtar Sözcükler: Üniversite Öğrencileri, Yeme Tutumu Bozukluğu, Spor Bilimleri

*Sözel Bildiri***BEE VENOM IN CANCER THERAPY****Reyda KIYICI¹, Bayram Kudret KARAAVVAZ²****Mehmet KARACA³, Hasan Altan AKKAN³**

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu Süt ve Besi Hayvancılığı Bölümü, Burdur, Turkey, rkiyici@mehmetakif.edu.tr

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu, laborant ve veteriner sağlık bölümü, Burdur, Turkey, bkaraayvaz@mehmetakif.edu.tr

3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Turkey, mkaraca@mehmetakif.edu.tr

3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Turkey, hasanaltanakkan@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Bee venom (BV) (api-toxin) has recently been widely used in the treatment of some immune-related diseases as well as in the treatment of tumors. It is reported that many cancer cells, including kidney, lung, liver, prostate, bladder and breast cancer cells, as well as leukemia cells, can be targets of bee venom peptides such as melittin and phospholipase A2. It is reported that conjugation of cell lytic peptide (melittin) with hormone receptors and gene therapy carrying melittin may be a new treatment option for some cancer types such as prostate and breast cancer. This review summarizes the available information regarding the potential of bee venom to induce cytotoxic, antitumor, immunomodulatory and apoptotic effects in different tumor cells in vivo or in vitro. Molecular studies for the recent applications of Melittin in various cancers and the antiproliferative properties of bee venom are in the research phase.

Keywords: Melittin, Api-Toxin, Antitumor, Immunomodulator, Apoptotic

*Sözel Bildiri***USING MOTOR IMAGING (MI) IN REHABILITATION****Arzu Razak Özdinçler, Uğur Cavlak, Eylül Pınar Kısa**

*Biruni University, Faculty of Health, Division of Physiotherapy and Rehabilitation, Istanbul, Turkey,
aozdinçler@biruni.edu.tr, ucavlak@biruni.edu.tr, ekisa@biruni.edu.tr*

ABSTRACT

Motor Imaging (MI) is mental rehearsal of motor abilities to improve function. Without revealing any movement in body, representation of the movement is imagined in mind and person imagines that he/she is performing movement. Thus, imagery provides both learning of new movement and the improvement of quality of known movement. MI and performing movement as a motor lead to similar activations in fronto-parietal and subcortical areas. This opinion supports that MI and motor function are similar processes. MI is an effective cognitive method for improving motor learning and performance: (1)Inner perspective is the most vivid and clear form of movement possible, from his/her point of view after performing explained movement, as if she/he is actually performing movement and seeing the action with his/her own eyes. (2)External perspective is the most vivid and clear form of the movement possible, as if watching his/herself on video from perspective of third person after performing the explained movement. Kinesthetically, it includes both the imagery felt by the movement and the sense of the direction, speed, magnitude of the movement and the object in contact with it. Visualization may work better during primary or cognitive phase of motor skill development. Scientists reported that optimal times for motor imagery are to be 20 min. for healthy people and 12-15 min. for people with neurological problems. Graded Motor Imagery (GMI) is a gradual brain exercise. GMI, which is running with a holistic way, can be used for patients with pain, limitation, and dysfunction. GMI aims gradually organize activity of cortex by exposing brain to progressive visual information. GMI consists of three components that follow formation processes of movement including neuromatrix, pain, and fear of movement. In rehabilitation, MI and GMI are commonly in literature for patients with stroke, multiple sclerosis, cord injuries or phantom pain. Moreover, there are also few studies that being conducted kinesiophobia. Patient selection and assessment are vital.

*Sözel Bildiri***GREEN ENERGY POTENTIAL OF BIOGAS PRODUCED FROM DAIRY CATTLE
MANURE IN TURKEY****Zuhal AKYÜREK^{1,*}***¹Faculty of Engineering and Architecture, Department of Energy Systems Engineering, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey. zuhalakyurek@mehmetakif.edu.tr***ABSTRACT**

Biomass is a promising energy source for renewable energy production and for protecting the environmental health. Animal waste is one of the most problematic waste which needs to be carefully managed in order reduce its environmental impact. Biogas production from animal waste can be a suitable option for conversion of organic waste materials into useful energy and products. In this study, biogas production and energy generation potential of dairy cattle manure in Turkey has estimated. The theoretical results revealed that Turkey has about 903 million m³ of biogas production potential in 2021 accounting for ~ 388 000 toe. Biogas from dairy cattle manure can be a renewable substitute to natural gas for green energy production, protection of public prosperity and environmental health.

Keywords: Animal manure, renewable energy, biogas, public health, sustainable environment.

*Poster Bildiri***PHASE ANGLE AS AN OXIDATIVE STRESS MARKER****Gülsüm ŞAHİN BODUR 1*, Mahmut BODUR 2****

* Ankara University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey,
gulsumsahin@ankara.edu.tr

**Ankara University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey,
mahmut.bodur@ankara.edu.tr

ABSTRACT

Introduction: Phase angle (PhA) is a measurable body composition parameter obtained by bioelectrical impedance analysis (BIA). PhA is considered an indicator of cellular health and integrity, but is also associated with inflammation. **Aim:** The purpose of this review summary is to examine the phase angle as a marker of oxidative stress in the light of the literature. Chronic inflammation is associated with the development of some chronic diseases and leads to oxidative stress as a result of increased reactive oxygen species. Increased oxidative stress can cause cell damage, necrosis and apoptosis. Although oxidative stress is mostly determined by blood tests, studies on BIA, which is faster and effortless method, are increasing. PhA measurement from BIA is a technique used to detect inflammation and oxidative abnormalities. The phase angle is calculated using the formula $\text{Pha } (^{\circ}) = (\text{reactance/resistance}) * (180^{\circ}/\pi)$. The phase angle directly measures the electrical integrity of cell membranes and reflects the extra-intracellular water content/balance. In this context, lower Pha levels are indicative of reduced cellular structure and greater cell death. In some studies, direct inflammation markers such as C-reactive protein, tumor necrosis factor and interleukin-6 were found to be associated with Pha. This relationship is independent of gender, age, body mass index, nutritional status and fat mass. According to another study, a positive correlation was found between Pha and catalase, superoxide dismutase. **Conclusion:** Today, oxidative stress measurement is performed with some blood biomarkers and they are complex methods that require time, money and experience. On the contrary, phase angle measurement is a parameter that can be carried, fast, cheap, easily repeated, and requires a simple technology, measured by BIA. In conclusion, there is a need for clinical studies in which the measurement of Pha, which is an indicator of oxidative stress, is examined under various conditions and the results can be generalized.

Keywords: Phase angle, oxidative stress, inflammation

*Poster Bildiri***HONEY AND HEALTH****Cansu MEMIC INAN*, Seda KAYA****

* Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey,
dyt.cansumemic@gmail.com

** Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey,
dyt.seda06@outlook.com

ABSTRACT

Honey is a natural substance that bees produce from honeydew or nectar of flowers. The main composition of honey is carbohydrates that contribute 95%–97% of its dry weight. Furthermore, honey includes main compounds, such as proteins, vitamins, amino acids, minerals, and organic acids. Since ancient times, honey has not only been seen as a food or sweetener, but has also been used as a medicine for treating of pathologies such as wound healing, gastrointestinal diseases, gingivitis. The therapeutic effect of honey is due to flavonoids such as apigenin, catechin, quercetin, rutin, galangin, myricetin, kaempferol, and phenolic acids such as caffeic acid, 2-hydroxycinnamic acid, chlorogenic acid, cinnamic acid, ferulic acid, vanillic acid. These functional components show antioxidant activity by neutralizing free radicals thanks to the hydroxyl groups in their structure. Additionally, some functional components have reduced inflammation by activation of adenosine monophosphate-activated protein kinase. Many evidence suggest the use of honey in the control and treatment of wounds, diabetes mellitus, cancer, asthma, and also cardiovascular, neurological, and gastrointestinal diseases. Also, there are studies suggesting honey consumption before and after training in reducing the reactive oxygen species and stress markers that increase after intense and long-term activity in athletes. However, heat treatment of honey and unfavorable storage conditions may cause the development of toxic components in honey. For this reason, honey should be stored in a dark environment that does not see light below room temperature. Although there are many studies showing the benefits of honey on health in the literature, it is seen that a clear consumption recommendation is not given for the therapeutic effect. Consequently, in future studies, issues such as optimal dosage and supplementation duration in different diseases and healthy individuals should be clarified to elucidate the mechanisms responsible for the positive effects of honey on health.

Keywords: Functional Compounds, Health, Honey

*Sözel Bildiri***CARBON ABATEMENT FROM FORESTRY RESIDUES IN THE
MEDITERRANEAN REGION OF TURKEY****Zuhal AKYÜREK* Afşin GÜNGÖR****

*1Faculty of Engineering and Architecture, Department of Energy Systems Engineering, Burdur Mehmet Akif
Ersoy University, Burdur, Turkey.
zualakyurek@mehmetakif.edu.tr*

*1Faculty of Engineering, Department of Mechanical Engineering, Akdeniz University, Antalya, Turkey. E-mail:
afsingungor@hotmail.com*

ABSTRACT

Pyrolysis is an environmentally friendly energy conversion technologies for converting waste materials into renewable energy. Biochar is solid product obtained from thermal degradation of biomass in an oxygen-free environment. Biochar can be used for soil amendment purposes due to its high nutrients content and stable form. It can be used for reducing atmospheric greenhouse gas (GHG) emissions to control environmental pollutants. In this study, the carbon dioxide sequestration potential of forestry residues via biochar production in the Mediterarrnean Region of Turkey has estimated. The results revealed that annual reduction potential of pollutant emissions in the Region from forest biomass is about 516 000 tons CO_{2eq}. Biochar production can be used as a promising emission reduction route.

Keywords: Forestry residues, biochar, carbon abatement, pollutant emissions, sustainable environment.

*Poster Bildiri***AUTISM SPECTRUM DISORDER AND BISPHENOL-A****Cansu MEMIC INAN*, Nida TOKAC ER****

* Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey,
dyt.cansumemic@gmail.com

** Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey,
nidatokac@hotmail.com

ABSTRACT

Autism spectrum disorder (ASD) is defined as a neurodevelopmental disorder characterized by cognitive disability, repetitive behaviors, limited social communication and interaction. The prevalence of ASD is approximately 1% in the world, and it is four times more common in boys than girls. Genetic and environmental factors are thought to affect the cause etiology of ASD. Studies recently have focused on Bisphenol-A, which is one of the environmental factors thought to be effective in the cause of ASD. Bisphenol-A is an endocrine disrupting chemical used in the production of polycarbonate plastics and epoxy resins, which are raw materials in food and beverage packaging materials. It is mainly used in the production of interior surface coatings of food and beverage containers, food containers, water bottles, medical devices, some dental sealants and fillings, detergents, soaps, lotions, shampoos, air conditioners, nail polishes and other objects that need to be made of durable materials. Bisphenol-A exposure in humans occurs through the consumption of contaminated food and beverages. Bisphenol-A exposure has increased the risk of developing ASD in genetically predisposed individuals. Studies have shown that neuronal density and vitality decrease in the hippocampus in children of mothers with high exposure to Bisphenol-A during pregnancy. However, exposure to Bisphenol-A in childhood has been associated with learning, behavior and memory disorders. In animal studies, Bisphenol-A may cause changes in the expression of candidate genes (*AR*, *ESR1* and *RORA*) that play a role in the pathogenesis and pathology of ASD. Although bisphenol-A exposure is thought to be related to the diagnostic and behavioral features of ASD, its mechanism of action has not been fully elucidated. Therefore, well-designed clinical studies are needed to evaluate the effects of endocrine disruptors on neurodevelopmental disorders.

Keywords: Autism Spectrum Disorder, Bisphenol-A, Endocrine Disorders

*Sözel Bildiri***ENDOMETRİAL POLİPLERİN OBESİTE İLE İLİŞKİSİ****Ramazan ÖZYURT****ÖZET**

Amaç: Endometriyal polipli hastaların obesite ile ilişkisini araştırdık. **Yöntem:** İstanbul eğitim araştırma hastanesi ne anormal uterin kanama ile başvuran endometrial polip saptanan 100 hastayı retrospektif olarak inceledik. Transvajinal ultrasonla rahim içi polipleri olup olmadığına bakıldı. Hastaların kiloları boyları ve BMI ölçüldü. Hastalar genel anestezi altında histeroskopik polip rezeksiyonu yapıldı. **Bulgular:** Obesiteye çalışma grubunda anlamlı şekilde yüksek bulundu (BMI 30) . 50 hastanın 20 'sinde polip bulundu yüzde 40 olarak değerlendirildi. BMI 25 ' in altında olan hasta grubumuzda 50 hastanın sadece 5'inde polip bulundu yüzde 5. Polip oluşumuna etki eden risk faktörleri yaş BMI diabet hipertansiyon ' dur. Bu parametrelerden BMI regresyon analizi ile değerlendirildiğinde ileri düzeyde anlamlı (p 0.001) bulundu. BMI ne göre polip boyutları arasında anlamlı bir fark saptandı. **Yorum:** BMI arttıkça polip boyutları da artmaktadır .Sonuç olarak obesite Endometriyal polip gelişiminde bağımsız bir risk faktörü olarak kabul ederiz.

*Sözel Bildiri***YASADIŞI MADDELERİN VE İNORGANİK ELEMENTLERİN TESPİTİ İÇİN
GELİŞTİRİLEN BİYOSENSÖRLER****Mihriban Dilan KILIC*, Merve KULOĞLU GENÇ*, Selda MERCAN***

* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, dilankilicii@hotmail.com

* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, merve.kuloglu@iuc.edu.tr

* İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, mercans@iuc.edu.tr

ÖZET

Arka plan: Yasadışı maddelerin ve inorganik elementlerin yerinde tespiti, önleyici ve müdahale edici protokol uygulamalarında hızlı aksiyon almak adına önemli bir yaklaşımdır. Biyosensörler, biyolojik olarak aktif bir algılayıcı molekülün, hedef moleküllerle etkileşmesi sonucu meydana gelen değişimi ölçülebilir bir sinyale dönüştürmektedir. Biyosensörlerin, seçici, duyarlı, kullanıcı dostu, düşük maliyetli, küçük hacimli ve otomasyona elverişli olması sayesinde toksikoloji ve adli bilimlerin pek çok alanında etkin araçlar olarak kullanılabilmesi öngörülmektedir. **Amaç:** Biyosensörlerin inorganik element ve yasadışı madde tespiti için kullanım potansiyelini araştırmak ve güncel gelişmeleri gözden geçirmek amaçlanmıştır. **Yöntemler:** Çalışma kapsamında, 2016 yılından bu yana üretilmiş yayınlar, Pubmed, Science Direct, Springer Link, Google Scholar veri tabanlarında “biosensor”, “forensic toxicology”, “heavy metal”, “illegal substance” İngilizce anahtar kelimeleriyle taranmış ve sensör tipi, uygulama alanı, duyarlılık vb. özellikler irdelenerek kullanılabilirlikleri değerlendirilmiştir. **Bulgular:** İncelenen çalışmalarda, kokain, sentetik kannabinoidlerden JWH-073 gibi yasadışı maddelerde duyarlılık, kararlılık ve yüksek seçicilik özelliklerinden dolayı elektrokimyasal tabanlı biyosensörler tercih edilirken; inorganik elementlerin tespiti için mikrobiyal kültüre dayalı biyosensörlerin kullanımının daha yaygın olduğu belirlenmiştir. Gerçek örneklerle de kullanımı test edilen biyosensörler, kullanılacağı alana göre renk değişimi, elektrokimyasal değişim vb. sonuçlar verebilecek şekilde üretilebilmektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Üretilen biyosensörlerin farklı matrislerde bulunan örnekleri (idrар, kan ve atık su) duyarlı ve yüksek seçicilikle, kısa sürede ve yerinde tespit edebilmesi yöntemin geleneksel tekniklere göre önemli avantajlarından. Öte yandan, inorganik elementlerle ilgili incelenen çalışmalarda üretilen biyosensörlerin elementin tespitine yönelik seçici olduğu ancak konsantrasyonların belirlenmesinde yeteri kadar hassas olamadığı görülmüştür. Çoğu biyosensörün ileri analitik testlerle doğrulanmaya muhtaç olabileceği gerçeği de yöntemin kısıtlılıklarından. Tespit limiti için yapılacak iyileŐtirmeler toksikoloji ve adli bilimlerin alanlarındaki araştırmalara hız kazandıracaktır. Bu gelişmeler gelecekte diğer kirletici/toksik ajanların farklı matrislerden anında tespiti için biyosensör geliştirilmesinin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Biyosensör, Adli Toksikoloji, İnorganik Element, Yasadışı Madde

*Sözel Bildiri***THE EFFECTS OF FILTRATION AND EXTRACTION METHODS ON THE
DETECTION OF XLR-11 AND ITS METABOLITE FROM WATER MATRICES****Merve KULOĞLU GENÇ***, **Murat YAYLA***, **Selda MERCAN***, **Faruk AŞICIOĞLU******Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Forensic Sciences and Legal Medicine, Department of Science, Istanbul, Turkey, merve.kuloglu@iuc.edu.tr***Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Forensic Sciences and Legal Medicine, Department of Science, Istanbul, Turkey, murat.yayla@iuc.edu.tr***Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Forensic Sciences and Legal Medicine, Department of Science, Istanbul, Turkey, mercans@iuc.edu.tr****Istanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Forensic Sciences and Legal Medicine, Department of Medicine, Istanbul, Turkey, faruk.asicioglu@iuc.edu.tr***ABSTRACT**

Background: New psychoactive substances (NPS) are molecules that are intended to mimic both legal and illegal drugs. They are a global threat to public health, and their ongoing change has presented challenges to forensic experts. XLR-11 is a dangerous substance among synthetic cannabinoid subgroups of the NPS family. **Aim:** The aim of this study is to compare the efficiency of different solid phase extraction (SPE) methods and filtration in order to identify XLR-11 and its XLR-11-4-hydroxypentyl metabolite from water matrices. **Methods:** Multiple reaction monitoring were applied to reference standards to optimized the liquid chromatography–tandem mass spectrometry method. After selectivity and linearity studies, different sets of tap water samples were spiked with 0.005 ng/μL analytes and XLR-11-d5 (0.025 ng/μL, internal standard-IS) (n=6). The performance of Oasis HLB and Oasis MCX SPE cartridges and effect of filtration to the extraction were investigated. **Results:** The mean recovery of filtration + SPE extraction of XLR-11 was found 109% for Oasis HLB, while 0% for Oasis MCX. The mean recovery of XLR-11-4-hydroxypentyl metabolite was calculated as 160% for HLB and 0% for MCX. The same Oasis HLB procedure was applied to unfiltered water samples and mean recovery was found as 90% for XLR-11 and 109% for its metabolite. **Discussion and Conclusion:** This study revealed that Oasis HLB cartridge is convenient to detect XLR-11 and its metabolite. Additionally, filtration prior to extraction dramatically decreases the recovery of two analytes and IS (IS area with filtration: 99.817, without filtration: 1.944.298), which explains the unacceptable recovery result for the metabolite with filtration. This study will contribute to illegal substance monitoring studies in wastewater, tap water and surface water, and the crucial effect of pre-filtration as well as proper extraction cartridge choice have been revealed.

Keywords: NPS, Forensic Science, LC-MS/MS, SPE, filtration

*Sözel Bildiri***KRONİK BÖBREK YETMEZLİĞİ VE TIBBİ BESLENME****Seyma Nur SENEL¹, Mümin POLAT²**¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler AD, Yüksek lisans BURDUR-TURKİYE*²*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü BURDUR-TÜRKİYE***ÖZET**

Kronik böbrek yetmezliği (KBY), böbrek fonksiyonlarının kronik ve geri dönüşsüz olarak azalması ya da bozulmasıdır. KBY genelde glomerül filtrasyon hızının (GFH) 60 mL/dk'nın altına düştüğünde gözlenmektedir. KBY'nin risk faktörleri diyabet, hipertansiyon ve glomerülofrittir. Hekim tarafından gerekli görüldüğünde, vücutta biriken artıkların atılması ve elektrolit dengenin düzenlenmesi için diyaliz tedavisi uygulanmaktadır. Hemodiyaliz, sürekli ayaktan periton diyaliz, aletli periton diyaliz veya sürekli ayaktan periton diyaliz ve aletli periton diyalizin kombinasyonu şeklinde seçenekler mevcuttur. KBY'de tıbbi beslenme tedavisindeki asıl amaç hiperlipidemi, ödem ve hipoalbünemi gibi oluşabilecek tabloları engellemek ve tedavi etmek, inflamasyonu iyileştirmek ve hastalığın ilerleyişini önlemektir. Hastalığın erken dönemlerinde doğru bir şekilde uygulanan tıbbi beslenme tedavisi, hastanın bu süreçteki metabolik asidoz, hiperfosfatemi, hipertansiyon, proteinüri ve hiperglisemi gibi durumların ilerlemesini engelleyebilmektedir. Diyalize bağlı katabolizma, inflamasyon, yetersiz protein alımı gibi durumlar sonucunda protein kaybı olmaktadır. Diğer taraftan azalan böbrek fonksiyonları sonucu böbreklerde üretilen bazı aminoasitler (tirozin, arjinin, serin, metionin, sistein) elzem hale gelmektedir. Pozitif nitrojen dengesinin sağlanması, proteinin enerji olarak kullanılmasını önlemektedir. Yeterli düzeyde alınan protein ile pozitif nitrojen dengesi sağlanabilmektedir. Nitrat ve nitritler, kardiyovasküler sağlık için oldukça önemlidir. Yeşil yapraklı sebzeler nitrattan zengindir. Oligüri ve anüri sebebiyle sodyum sınırlandırılmalı, yani tuz tüketimi azaltılmalıdır. DASH (Hipertansiyonun Önlenmesi için Diyet Yaklaşımları) ve Akdeniz diyeti bitkisel kaynaklı besinlerden zengin olması ve tuzdan kısıtlı olması sebebiyle KBY hastaları için oldukça uygundur. Sonuç olarak KBY hastalarının beslenme tedavisinde, protein ve tuz tüketimine dikkat edilirken besinlerin bitkisel kaynaklı alınması büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kronik Böbrek Yetmezliği, Tıbbi Beslenme

*Poster Bildiri***MULTIPLE ROLES OF SHORT-CHAIN FATTY ACIDS IN ALZHEIMER'S
DISEASE****Gülsüm ŞAHİN BODUR 1*, Nida TOKAÇ ER 2****

* Ankara University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey,
gulsumsahin@ankara.edu.tr

**Ankara University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey,
ntokac@ankara.edu.tr

ABSTRACT

Aim: The purpose of this summary is to summarize the multiple roles of short-chain fatty acids (SCFA) in Alzheimer's disease in the light of literature. Alzheimer's disease is the most common type of dementia, mostly seen in older individuals. Studies have shown that SCFA, the main metabolites of the gut microbiota, is associated with Alzheimer's through five different pathways. The first of these is the intervention of SCFA through neuroinflammation by regulating inflammatory factors and microglia cells. Microglia cells secrete proinflammatory factors in the presence of brain injury or inflammation. Short-chain fatty acids can reduce the inflammatory response by inhibiting microglia activation and phagocytic activity. However, protein-coupled receptor-109A, the receptor of SCFA, modulates the phenotype of microglia and is protective against Alzheimer's disease by inhibiting the production of proinflammatory cytokines. In another pathway, excess β -amyloid proteins, which are formed by further stimulation of β -amyloid precursor protein in pathological conditions, lead to the accumulation of β -amyloid plaques. These plaques, on the other hand, contribute to the development of Alzheimer's disease by inhibiting neuroinflammation and cell apoptosis. However, SCFA is protective against Alzheimer's disease by inhibiting the production of these toxic soluble plaques. In Alzheimer's disease, the blood barrier that maintains the homeostasis of the brain is damaged to some extent. SCFA reduces the permeability of the blood-brain barrier and preserves its integrity by protecting it from oxidative stress. Glucose metabolism and energy production in the brain are impaired in Alzheimer's disease. SCFA, on the other hand, serves as the main energy source in brain cells and plays a role in the regulation of glucose metabolism. **Conclusion:** Finally, SCFA is involved in the regulation of epigenetic mechanisms through histone acetylation and DNA methylation. In conclusion, although some hypotheses have been put forward about the relationship between SCFA and Alzheimer's, there is a need for human and animal studies to support these hypotheses.

Key words: Alzheimer's disease, short chain fatty acids, neuroinflammation

*Sözel Bildiri***THE EFFECT OF DIFFERENT DISINFECTANT SOLUTIONS ON THE DIMENSIONAL STABILITY OF POLYETHER IMPRESSION MATERIAL****1Merve Ferdane YILDIZ, 2Almira Ada Diken Türksayar, 3Ali Can Bulut*** *ORCID 0000-0001-6657-4371*** *ORCID 0000-0003-3558-3202**** *ORCID 0000-0002-1586-7403***ABSTRACT**

Objective: Elastomeric impression material is very important factors about surface detail reproduction and dimensional stability of fixed prosthesis. Recording the step details is of great importance for health of restoration. The aim of this study is to examine whether chemical disinfection has an effect on the step details in measurements taken with polyether. **Method:** On Typodont model following the rules of full ceramic crown preparation, manually prepared maxillary right 1st premolar phantom tooth with chamfer step thickness of 1 mm was prepared as a master model. Later, 12 metal dies were produced using traditional methods. Guide was prepared to take standard sizes from produced dies. Measurements were taken from each die 3 times using polyether impression material (3M ESPE, USA). A total of 36 measurements were divided into 3 groups (n: 12) and 1st group was disinfected with .1% NaOCl, the 2nd group with 70% Etonol, and the 3rd group with 0.5% H₂O₂. Disinfection process was performed using immersion method was done for 10 minutes. Samples' Photographs before and after disinfection were taken under 8x magnification with stereomicroscope (Carl Zeiss Germany). Measurements were made using Adobe Photoshop CC 2017 (Adobe Systems Inc.) program at 3 predetermined points at distal, mesial, buccal and lingual surfaces of measurement in images and averaged them. The values obtained after the measurements were compared with ANOVA in the SPSS 21.0 (Chicago, USA) program. **Results:** First measurements; Mesial: 0.96 ± 0.24 , buccal: 1.08 ± 0.12 , distal : 1.19 ± 0.16 , and lingual step thickness was 1.09 ± 0.10 . After disinfection, a decrease in step thickness in group 1; Although there was an increase in the second group, there was no statistically significant difference ($p \leq 0.05$). **Conclusion:** In terms of step thickness, disinfectants tested for 10 minutes did not cause a significant change in polyether impression materials.

*Poster Bildiri***REDUCING THE FORMATION OF ACRYLAMIDE IN FOODS****Mahmut BODUR***, **Seda KAYA****

**Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey
mahmutbodur@ankara.edu.tr*

***Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey,
dyl.seda06@outlook.com*

ABSTRACT

Background: The aim of this study is to review reducing ways of acrylamide formation in the foods. Acrylamide is a compound that occurs because of Maillard reaction which happens with high temperature (>120 °C) during processing of foods. Processed potato products, bread, breakfast cereals, biscuits, chocolate, and coffee are reported to contain high amounts of acrylamide. While the amount of acrylamide taken in the diet is 0.3-0.8 $\mu\text{g}/\text{kg}$ body weight/day in adults, it has been stated that this intake may be higher in children. The frequent and high consumption of foods that contains high acrylamide diet has poses a potential health risk. Acrylamide, also known as 2-propenamide, is has effects on oxidative stress, neurotoxicity, genotoxicity, and carcinogenesis. To reduce the formation of acrylamide, it is recommended to reduce the amount of asparagine in foods and to add reducing sugar to the medium. Reducing the temperature of the heat treatment applied to foods and shortening the time also reduce the formation of acrylamide. Besides, the addition of antioxidants reduces the formation of acrylamide. It is emphasized that the end product-specific processes should be reviewed in this sense to prevent acrylamide formation in foods. As a conclusion of reducing the amount of acrylamide taken through diet or using different compounds to prevent acrylamide formation in foods is important for public health.

Keywords: Acrylamide, formation, processed food

*Poster Bildiri***VEGAN BESLENMENİN ANNE SÜTÜ BİLEŞİMİNE ETKİSİ****Merve İlhan Esgin*, Cansu Memiç İnan****

* Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye,
miesgin@gmail.com

** Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye,
dyt.cansumemic@gmail.com

ÖZET

Anne sütünün besinsel yeterliliği, annenin vücut depolarının kullanılmasından dolayı, annenin sınırlı enerji ve besin ögesi alması durumunda genellikle önemli ölçüde değişmemektedir. Ancak laktasyon döneminde kalıcı diyet kısıtlamalarının olması, annenin vücut depolarının tükenmesine neden olarak anne sütünü hem hacim hem de bazı besin öğelerinin içeriği açısından olumsuz etkileyebilmektedir. Yeterli ve dengeli besin alımının tartışıldığı alanlardan biri de vejetaryenlik ve veganlıktır. Yeme alışkanlıkları farklı vejetaryenlik türleri arasında oldukça değişiklik gösterebilmektedir. Bazı vejetaryenler süt ve/veya yumurta tüketirken, veganlar hiçbir hayvansal kaynaklı ürünü tüketmemektedir. Vejetaryen diyetlerde kısıtlama arttıkça besinsel yetersizlik görülme riski artmaktadır. Vejetaryen diyetin türüne göre laktasyon dönemindeki kadınların vitamin, mineral ve protein yetersizliği bakımından değerlendirilmesi ve gerekiyorsa kalsiyum, D vitamini ve B₁₂ vitamini takviyesi yapılması gerekmektedir. İyi planlanmış bir vegan diyetle işlenmiş ürün tüketimi sınırlanmalı, enerji gereksinmesini karşılayacak şekilde ve çeşitlilik sağlanarak bitkisel besinler tüketilmelidir. Laktasyon dönemindeki vegan kadınların protein alımı %10 arttırılmalıdır. Bitkisel yağ alımı sınırlanmalı, trans yağdan kaçınılmalı ve omega-3 yağ asitlerinin yeterli alımına dikkat edilmelidir. Vegan annelerin anne sütünde vejetaryen ve omnivorlara göre doymamış yağ ve omega-3 yağ asitlerinin daha yüksek, doymuş yağ, trans yağ asidi ve omega-6/omega-3 yağ asidi oranının daha düşük olduğunu gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Dokosaheksaenoik asit (DHA) düzeyinin deniz ürünlerinin tüketimi ve takviye kullanımı ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Bitkisel kaynaklı yağ asitlerinin DHA'ya dönüşümü düşük olduğundan vegan diyet yeterli DHA sağlayamamaktadır. Vegan diyetlerde kalsiyum ve D vitamini gereksinmesinin karşılanmasına da dikkat edilmelidir. Ayrıca yeterli miktarda B₁₂ vitamini alınmalıdır. İyi planlanmış bir vegan diyet uygulayan annenin sütü B₁₂ ve omega-3 yağ asitleri açısından yeterlidir. Yeterli beslenmenin sağlanması, diyetin günlük gereksinimleri karşılaması ve en azından DHA ve B₁₂ vitamini takviyesinin sağlanması koşulu ile, vegan bireyler de omnivor bireyler ile benzer besleyiciliğe sahip anne sütü üretebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Vegan, Vejetaryen, Omnivor, Anne Sütü, Laktasyon

*Sözel Bildiri***ASSOCIATION BETWEEN PROSTATE VARIANT PATHOLOGY AND PSMA PET
IMAGING****Osman ERGÜN*, Sefa Alperen ÖZTÜRK***

**Süleyman Demirel University Medical Faculty, Department of Urology, Isparta, Türkiye,
osmanergun77@gmail.com, dr.sefa.alperen@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Ga68-PSMA PET is specifically used for the prostate cancer and that shows the spread of cancerous focus to the prostate tissue, lymph nodes or bones. Variant morphologies have diagnostic, prognostic and therapeutic importance and are very important in guiding the treatment of the patient and determining the prognosis. **Aim:** To investigate the relationship between variant positivity detected in pathology samples and metastasis detected in PSMA PET scan at prostate cancer patients. **Methods:** 50 patients who were diagnosed with prostate cancer in our clinic between 2018-2021, had a Gleason score of >7 or were recommended further examination in bone scintigraphy and underwent PSMA pet scanning were evaluated retrospectively. We investigated TUR-P, TRUS-bx and radical prostatectomy pathology reports. Variant positives and pure adenocarcinomas were classified as Group I, and Group II, respectively. The patients metastasis status was recorded from the Ga68-PSMA PET images. **Results:** Associated variant pathologies were mucinous (3 patients), cribriform (1 patient), and intraductal (5 patients). Demographic data, PSA values, Gleason scores, variant status and PSMA pet results of these patients are summarized in Table I and II. There was no statistically significant difference in terms of age and Gleason score between Group I and II ($p>0.05$). In addition, no statistically significant difference was found between the groups in terms of PSA values ($P=0.06$). There was not any association between group I and II in terms of metastasis positivity detected in PSMA PET scan ($p>0.05$). **Discussion and Conclusion:** We could not find a relationship between the presence of concomitant variant positivity in prostate cancer patients and the metastases detected in PSMA PET. However, considering the number of patients participating in our study, we think that studies with larger patient series are needed.

Keywords: Galyum 68, Metastase, Prostate Cancer, PSMA Pet

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF THE QUANTITATIVE CHANGE OF FIREARMS SHOT
RESIDUE DUE TO THE NUMBER OF SHOTS AND DIFFERENT BULLET TYPES****Murat Yayla*, Selda Mercan**, Sevil Özkınalı*****

**Hitit University, Graduate School of Education, Department of Forensic Sciences, Çorum,
Turkey.murat.yayla@iuc.edu.tr*

***İstanbul University-Cerrahpaşa, Institute of Forensic Medicine and Forensic Sciences, Department of
Science, İstanbul, Türkiye. mercans@iuc.edu.tr*

****Hitit University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Chemistry, Çorum, Türkiye.
sevilozkinali@hitit.edu.tr*

ABSTRACT

Background: When a firearm is fired, residues arising from the composition of the gunpowder and the bullet capsule in the cartridge case include organic and inorganic elements and/or compounds, typically lead (Pb), antimony (Sb), barium (Ba). These residues, called gunshot shot residues (GSR), provide valuable information for the determination of the shooting direction and distance, the shooter, the origin of the incident and the verification of witness/defendant statements in crimes committed with firearms. Although there are many studies in this field, applications and researches to determine how many times the suspect fired with a firearm are limited. **Aim:** In this study, it is aimed to develop a method that allows to determine the number of shots depending on the inorganic shot residue concentration on the shooting hand after successive shots with different brands of bullets. **Method:** In the study, using Canik S120 model semi-automatic pistol, 9 mm Parabellum type Özkursan, Sarsılmaz and MKE bullets were fired consecutively at the indoor shooting range, and each shot was repeated 3 times. Shot residues (Pb, Sb, Ba) on the shooting hand were collected with a plaster tape and analyzed by Inductively Coupled Plasma-Mass Spectrometer. Evaluation of the obtained quantitative findings was carried out with multiple regression and correlation analysis. **Results:** Positive correlation values (R^2), which show the relationship between sequential shooting data with 3 different bullets used, are shown in Table 1. **Discussion and Conclusion:** In this study, it has been determined that there is a linear relationship between consecutive series of shots fired with 3 different types of bullets and the GSR obtained from these shots. Considering the other factors affecting the retention of the shot residue, it is foreseen that the relationship obtained from this study will be revealed in a more concrete way and will take its place in routine practice.

Key Words: Firearm, Forensic Sciences, Shooting Residue, ICP-MS, GSR

Sözel Bildiri

HEMODİYALİZ HASTALARINDA UYGULANAN DİYET VE SIVI KISITLAMASININ TEDAVİYE UYUMA VE YAŞAM KALİTESİNE ETKİSİ

Sibel SENTÜRK*, Nurten TERKEŞ**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, Bucak-Burdur, Türkiye, sibelsenturk@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, Bucak-Burdur, Türkiye, nurtenterkes@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Hemodiyaliz hastalarının morbidite ve mortalite oranlarında rol oynayan diyet ve sıvı kısıtlamaları tedaviye uyumsuzluğa neden olarak yaşam kalitesini düşürmektedir. Uyumun artırılması yaşam kalitesini ve yaşam süresini olumlu etkilediği gibi sağlık maliyetlerinin de düşmesini sağlamaktadır. **Amaç:** Bu araştırma, hemodiyaliz hastalarında uygulanan diyet ve sıvı kısıtlamasının tedaviye uyuma ve yaşam kalitesine etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki araştırmanın evrenini, Isparta Şehir Hastanesi ve ICD Özel Antalya Diyaliz Merkezinin hemodiyaliz ünitesinde tedavi gören ve çalışmaya katılmayı kabul eden 312 hasta oluşturdu. Araştırmanın verileri; araştırmacılar tarafından literatür taranarak oluşturulan Hasta Bilgi Formu, Diyaliz Diyet ve Sıvı Kısıtlamasına Uyumsuzluk Ölçeği (DDSÖ), Modifiye Morisky Uyum Ölçeği (MMUÖ) ve SF-36 Yaşam Kalitesi (Kısa Form-36) Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde, tanımlayıcı istatistikler, Student t testi, tek yönlü varyans analizi, Mann-Withney U testi, Kruskal Wallis varyans analizi ve Pearson Korelasyon analizi kullanıldı. **Bulgular:** Araştırmaya katılan hemodiyaliz hastalarının yaş ortalaması 60.21 ± 13.85 , tanı süresi 8.95 ± 7.21 yıl ve %59.6'sı erkekti. Hastaların %42.6'sının diyalize girme süresinin 1 ila 5 yıl arasında olduğu, %72.8'inin diyalize giriş yolunun fistül olduğu, %66.7'sinin kronik böbrek yetmezliği dışında hipertansiyonunun olduğu, %98.4'ünün diyalize düzenli olarak geldiği, %75'inin ilaçlarını düzenli olarak kullandığı, %56.7'sinin diyet kısıtlamasına uyum sağladığı ve %66.3'ünün sıvı kısıtlamasına uyum sağladığı belirlenmiştir. Hemodiyaliz hastalarının diyet uyumsuzluk puan ortalamalarının 2.44 ± 3.18 , sıvı kısıtlamasına uyumsuzluk puan ortalamalarının 1.92 ± 3.07 olduğu belirlenmiştir. Diyaliz Diyet ve Sıvı Kısıtlamasına Uyumsuzluk Ölçeği ile SF-36 Yaşam Kalitesi Ölçeği ile ve Modifiye Morisky Uyum Ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bir bulunmuştur ($p < 0.05$). **Tartışma ve Sonuç:** Hemodiyaliz hastalarının diyet ve sıvı kısıtlamasına uyumsuzluk arttıkça tedaviye uyumlarının ve yaşam kalitelerinin düştüğü belirlenmiştir. Hemodiyaliz hastalarının diyet ve sıvı kısıtlamasına uyumunun incelenerek sorunların belirlenmesi ve tedaviye uyumunu arttırmaya yönelik eğitim programlarının düzenlenerek yaşam kalitesinin artırılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Hemodiyaliz, Diyet, Sıvı Kısıtlaması, Tedaviye Uyum, Yaşam Kalitesi.

*Poster Bildiri***PEANUTS AND THEIR EFFECTS ON HEALTH****Mahmut BODUR*, Merve İLHAN ESGİN ****

*Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey
mahmutbodur@ankara.edu.tr

**Ankara University, Graduate School of Health Science, Nutrition and Dietetics (Ph.D.), Ankara, Turkey,
milhan@ankara.edu.tr

ABSTRACT

Peanut is the edible part of the plant known as *Arachis hypogaea L.* Peanuts grown in countries with warm climates, mainly China, India, and America, are used primarily as direct food (oil, flour, roasted peanuts, peanut butter, etc.) as well as in many industrial products. The nutrient composition of peanuts varies according to the region where it is grown, their genetic structure and environmental factors. Peanut consists of approximately 25% protein, 47-52% fat, 16-20% carbohydrates and 8.5-10% dietary fiber. The oils in peanuts contain monounsaturated fatty acids (TSFA) and polyunsaturated fatty acids (PUFA), mainly oleic acid (52%) and linoleic acid (32%). Due to the high complex carbohydrate content of peanuts, the glycemic index (GI:14) and glycemic load (GL:1) are low. In addition to this, it is stated that peanuts contain 20 different amino acids, as well as being one of the rich sources in the diet in terms of arginine and having a high protein quality. Peanuts are high in thiamine, niacin, vitamin E, folate vitamins and mineral contents of copper, manganese, phosphorus, magnesium. For this reason, peanuts may have a protective effect against chronic diseases such as obesity, cardiovascular diseases, and type 2 diabetes. Peanut increases saturation with its high fiber and high unsaturated fatty acid content and increases the thermogenesis of foods with its high protein level. Because of all these effects, its protective effects on obesity are stated. In addition, it is stated that it provides glucose regulation thanks to its low glycemic index and glycemic load and has positive effects on type 2 diabetes by reducing reactive oxygen levels with its antioxidant capacity. It can be protective against cardiovascular diseases with its high unsaturated fatty acid content. As a result, randomized controlled clinical studies should be increased in the prevention of chronic diseases of peanuts.

Anahtar Kelimeler: Glucose Regulation, Peanut, Obesity

*Sözel Bildiri***HISTOPATHOLOGICAL RESULTS OF INCIDENTALY DETECTED LESIONS
DURING CESAREAN SECTION****Meltem AZATCAM***Lüleburgaz State Hospital, Department of Pathology, Kırklareli, Turkey, meltemazatcam@yahoo.com***ABSTRACT**

Adnexal lesions or free lesions in the abdomen that appear incidentally seen by the clinician during cesarean section (CS) are sent for routine histopathological examination. The purpose of this study is to evaluate the histopathological results of lesions detected incidentally during CS. The percentage of incidentally detected lesions during CS varies between 0.3-0.8 % in the literature. The most common of these lesions are mature cystic teratoma, simple serous cyst, and endometrioma. Some cases with ovarian luteoma, serous/mucinous cystadenoma, fibroma, and malignancy have also been reported. The incidence of malignancy varies between 1-6%. Paraovarian, paratubal cysts, and leiomyomas are the leading lesions detected incidentally during cesarean section and sent to our pathology laboratory. Other than these; There are two lesions free in the abdomen, that were not mentioned in the studies before, which we observed quite rarely in our laboratory. One of these lesions is benign cystic mesothelioma. It appears as a bunch of grapes, transparent, multiple cystic structures that include serous fluid. Cysts are lined by mesothelial epithelium without atypia. Other free lesions are infarcted amputated appendix epiploica. They are firm, nodular, white-yellow colored lesions. Their cross-section the periphery is tan-white, the middle is yellow-orange in color and solid appearance. They are nodular lesions consisting of necrotic adipocytes with areas of calcification, surrounded by a thick fibrous capsule. During cesarean section, various lesions are detected incidentally and excised. These lesions should be evaluated histopathologically to definitive diagnosis and especially to exclusion of malignant lesions.

Keywords: Cesarean section, incidental lesions, adnexal mass, cysts

*Sözel Bildiri***vLATERAL EPİKONDİLİTLİ OLGULARDA YAŞAM KALİTESİNE ETKİ EDEN
FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ****Saliha AKYÜZ*, Öznur BÜYÜKTURAN****

* Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Kırşehir, Türkiye, s.akyuz308@gmail.com

**Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Kırşehir, Türkiye, fzt_oznur@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Lateral epikondilit(LE), dirseğin aşırı kullanımı ve tekrarlayan hareketleri ile ortaya çıkan dirsekte en sık görülen lezyonlardan biridir. Hastalarda görülen ağrı, kas kuvveti azalması ve hassasiyet ile kişiler günlük yaşamlarında dirseklerini kullanmaktan kaçınmakta veya etkili şekilde kullanamamaktadır. Bu durum hastaların günlük yaşam aktivitelerini etkilemekte ve yaşam kalitelerini düşürmektedir. **Amaç:** Bu çalışma ile LE'li olgularda yaşam kalitesine etki eden faktörleri ve bu faktörlerin birbirleri ile ilişkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmamıza LE tanısı konulan yaş ortalaması 39,0±8,99 yıl olan 101 hasta dahil edildi. Hastaların demografik özellikleri olgu değerlendirme formuna kaydedildi. Ağrı düzeyleri Vizüel Analog Skala(VAS), dirsek fonksiyonelliği Hasta Bazlı Ön Kol Değerlendirme Anketi(PRTEE), yaşam kalitesi Sağlık Değerlendirme Anketi(HAQ) ve hareketten kaçınma düzeyleri Tampa Kinezyofobi Ölçeği(TKÖ) ile değerlendirildi. **Bulgular:** Çalışmamızda yapılan istatistiksel analiz sonuçlarına göre hastaların ağrı düzeyleri ile yaşam kaliteleri arasında pozitif yönlü zayıf anlamlı ilişki(p=0,016 r=0,239), dirsek fonksiyonelliği ile yaşam kaliteleri arasında pozitif yönlü orta düzeyli anlamlı ilişki (p=0,00 r=0,487), kinezyofobileri ile yaşam kaliteleri arasında pozitif yönlü orta düzeyli anlamlı ilişki(p=0,002 r=0,307), ağrı düzeyleri ile dirsek fonksiyonelliği arasında pozitif yönlü orta düzeyli anlamlı ilişki(p=0,000 r=0,514) ve ağrı düzeyleri ile kinezyofobileri arasında pozitif yönlü orta düzeyli anlamlı ilişki(p=0,000 r=0,351) bulundu(p<0,05). **Tartışma ve Sonuç:** LE'li hastalarda yaygın görülen ağrı ve hareket kısıtlılığı nedeniyle bireylerin dirsek fonksiyonelliğinin etkilendiği ve aynı zamanda dirseklerini kullanmaktan kaçındıkları görülmüştür. Dirseklerini günlük yaşamın gerektirdiği şekilde fonksiyonel olarak kullanamayan hastalarda yaşam kalitelerinin olumsuz yönde etkilendiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lateral Epikondilit, Ağrı, Fonksiyonel Düzey, Yaşam Kalitesi

Sözel Bildiri

İNÜLİN İLAVESİNİN KEFİR DONDURMALARININ VİSKOZİTE DEĞERLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

Fadime İŞBİLİR*, Halil YALÇIN**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Besin Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı,
Burdur, Türkiye, fdmshn0802@gmail.com

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Besin Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı,
Burdur, Türkiye, hycin@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: İnülin, işlenmiş gıdalarda bir yağ veya şeker ikame maddesi olarak veya istenen özellikleri vermek için yaygın olarak kullanılmaktadır. **Amaç:** Bu çalışma, inülin ilavesinin kefirli dondurmanın viskozite değerleri üzerine etkisinin saptanması amacıyla yapılmıştır. **Metod:** Deney grupları K (inülin içermeyen), i1(%1 inülin), i2 (%2 inülin) ve i4 (%4 inülin) şeklinde oluşturularak kefir dondurması üretilmiştir. Elde edilen kefir dondurmaları polistren kaplarda -18°C’de 60 gün boyunca depolanmıştır. Dondurma örneklerinin viskozitesi, viskozimetre (Brokfield, DV2T, Çin) ile 100 rpm hızında, spindle RV-3 ile belirlenmiştir. **Bulgular:** Depolama süresi ve inülin konsantrasyonunun deney gruplarının viskozite değerleri üzerine etkisi önemli bulunmuştur ($p<0,05$). Depolamanın 1. gününde en yüksek viskozite değeri K grubunda, en düşük viskozite değeri ise i2 grubunda tespit edilmiştir ($p<0,05$). Depolamanın 15., 30. ve 60. günlerinde i1 grubunun viskozitesi diğer gruplara kıyasla daha yüksek, i2 grubunun viskozite değerleri ise daha düşük bulunmuştur ($p<0,05$). Depolama boyunca en yüksek viskozite değerleri 1. günde kaydedilmiştir ($p<0,05$). Depolamanın 15., 30. ve 60. günlerinde tüm grupların viskozite değerleri giderek azalarak depolama sonunda en düşük değerleri almıştır ($p<0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamızda kaydedilen viskozite değerleri 144 cP ile 563 cP arasında değişmiştir. Kesenkaş ve ark. (2013) araştırmalarında kefir dondurmalarının viskozite değerlerinin 110,5 cP ile 942,0 cP arasında değişiklik gösterdiğini tespit etmişlerdir. Tokuç (2007), *Lactobacillus* spp. kullanarak ürettiği probiyotik dondurma örneklerinin viskozite değerlerini 451-630 cP arasında değişim gösterdiğini belirtmiştir. Çalışmamızda bulunan viskozite değerlerinin bahsi geçen çalışmalardaki değerlere benzer olduğu görülmektedir. Depolama ilerledikçe kefir dondurmalarının viskozite değerlerinin düştüğü, en az değişimin ise i1 grubunda olduğu görülmüştür. Bu sebeple de viskozite değerindeki değişimi en aza indirmek adına kefir dondurması üretiminde %1 oranında inülin ilavesinin daha uygun olabileceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kefir, Kefir dondurması, viskozite, inülin

*Poster Bildiri***ANATOMİK BİR VARYASYON; AKSESUAR MENTAL FORAMEN****Mohammad Nabi BASIRY*, Tuğba TÜREL YÜCEL****

* Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız diş ve Çene Cerrahisi, Kütahya, Türkiye,
mohammednabi.basiry@ksbu.edu.tr

** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız diş ve Çene Cerrahisi, Kütahya,
Türkiye,
tugba.turelyucel@ksbu.edu.tr

ÖZET

Giriş: İnférieur alveolar sinir, mandibula korpusunda mandibular kanalda ilerler ve mandibulanın her iki tarafında bulunan mental foramenler ile çene ve dudak bölgesinin duysal innervasyonunu sağlayan dallarına ayrılır. Mental foramen insanlarda genellikle tektir; çift veya çoklu olduğu durumlarda ekstra olan foramen, aksesuar foramen olarak adlandırılır. Özellikle dental implant cerrahisi ve mandibular molar-premolar bölgeyi içeren herhangi bir cerrahi prosedür sırasında aksesuar mental foramen varlığına dikkat etmek önemlidir. **Olgu Sunumu:** Bu vaka raporunda kliniğimize dental tedavi amacıyla başvuru yapan iki hastamızda rastladığımız aksesuar mental foramen olgusu anlatılmaktadır. Hastalarımıza uygun olan tedavi planını belirlemek için alınan konik ışınli bilgisayarlı tomografi görüntülerinde bir hastamızda unilateral, diğer hastamızda bilateral aksesuar mental foramen olgusuna rastlanmıştır. **Sonuç:** Mental foramen; lokal anestezi, cerrahi ve implantoloji prosedürleri için önemli anatomik yapıdır. Mental sinir yaralanmasını önlemek için konumu, morfolojisi ve anatomik varyasyonları dikkate alınmalıdır. Aksesuar mental foramenler anatomik bir varyasyondur. Mental sinir yaralanmasını önlemek için ameliyattan önce yeri, foramen sayısı ve mental sinirin anterior loop varlığı veya aksesuar mental foramen bulunma olasılığı göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca hastalara yapılacak mandibular işlemlerde daha etkin bir planlama ve aksesuar mental foramen varlığına bağlı oluşabilecek nörolojik ve vasküler komplikasyonların önüne geçilebilmesi için konik ışınli bilgisayarlı tomografi ile mental foramenlerin değerlendirilmeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aksesuar Mental Foramen, Mental foramen, Konik Işınli Bilgisayarlı Tomografi

*Sözel Bildiri***THE EFFECT OF COVID-19 VACCINE LITERACY ON VACCINE
ACCEPTABILITY OF PARENTS WITH CHILDREN OVER 12****Semra Köse*, Gülsün Ayran**, Hamide Nur Çevik Özdemir*****

* *Necmettin Erbakan University, Faculty of Nursing, Department of Nursing, Konya, Turkey,
semraak_88@hotmail.com*

** *Erzincan Binali Yıldırım University Faculty of Health Science, Department of Nursing, Antalya, Turkey
gulsun_ayran@hotmail.com*

*** *Afyon Karahisar University of Health Sciences, Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Afyon,
Turkey hamidenur43@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: This study was conducted to determine the effect of COVID-19 vaccine literacy on vaccine acceptability of parents with children over 12 years of age. **Aim:** The aim of this study is to determine the incidence, risk factors, and complications of peripheral venous catheterization attempts in newborns. **Methods:** This descriptive and cross-sectional study was conducted with 285 parents with children aged 12-18 years, residing in Erzincan, between December 2021 and February 2022. The survey link, which includes descriptive information and the COVID-19 Vaccine Literacy Scale, was created by the researchers through Google forms. The Google form link was communicated to the parents via social media (facebook, instagram, whatsapp, etc.) tools. Filling the questionnaire took an average of 10-15 minutes. Percentage and mean analysis were used in the evaluation of the data. **Results:** The mean age of the parents participating in the study was 39.89 ± 6.02 , 69.5% were women and 36.8% were high school graduates. 63.9% of the parents did not have COVID-19, 68.1% of their children did not have the COVID-19 disease, 83.9% of them had the COVID-19 vaccine, 63.5% of the vaccinated had 2 doses of vaccine, and It was determined that 62.1% also had their children vaccinated against COVID-19. It was determined that 63.5% of the vaccinated people had 2 doses of vaccine and 62.1% of them had their children vaccinated against COVID-19. It was found that 63.5% of the parents who did not want to be vaccinated against COVID-19 were afraid of the vaccine, 61.9% did not find the vaccine reliable, and 55.6% did not think that the vaccine would be effective. It was determined that 36.5% of the parents obtained information about the vaccine from social media. The mean score of the parents on the COVID-19 Vaccine Literacy Scale was 30.98 ± 6.02 , and it was determined that they scored at a low level. **Discussion and Conclusion:** As a result of the research, it was found that the COVID-19 vaccine literacy of the parents was low.

Anahtar Kelimeler: Vaccine literacy, child, parent, nursing, acceptance.

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE FAST FOOD TÜKETİMİ VE ÇİĞNEME ALİŞKANLIKLARINA BAĞLI OBEZİTE DURUMUNUN DEĞERLENDİRMESİ

Cağla Begüm YILDIRIM¹

*¹Istanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul, Türkiye,
cbegumyildirim@stu.aydin.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Öğrencilerin beslenme eğilimlerinin belirlenmesi erişkin dönemde beslenme alışkanlıklarının düzenlenmesi, sağlık sorunlarının önlenmesi açısından önemlidir. **Amaç:** Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin fast food tüketimi ve çiğneme alışkanlıklarına bağlı obezite durumunu belirlemektir. **Yöntem:** Yapılan araştırma Medipol Üniversitesi'nde eğitim gören 200 öğrenciye uygulanan anketlerden ulaşılan verilerle hazırlanmıştır. Veri formu yüz yüze anket yöntemiyle uygulanmıştır. (Anket formu katılımcılara yüz yüze uygulanarak değerlendirilmiştir.) Çalışmada üniversiteli öğrencilerin fast food tüketimleri ve çiğneme alışkanlıklarına bağlı obezite durumları değerlendirilmiş, vücut ağırlığı, boy uzunluğu, bel çevresi, kalça çevresi ölçümü antropometrik ölçüm tekniklerine uygun yapılmıştır. Anket çalışmasının sonuçlarına göre ulaşılan bilgiler SPSS 18.0 (Statistical Package For Social Sciences 18.0) paket programından yararlanılarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Araştırmaya katılan öğrenciler 18-28 yaşları arasındadır ve anket 100 kız ile 100 erkek öğrenciye yapılarak veriler elde edilmiştir. Katılımcıların %5.5'i zayıf (< 18.5), %75'i normal (18.5-24.9), %13 hafif şişman (25.00-29.9), %6.5 obez (30 üstü) bki aralığında bulunmaktadır. Ortalama çiğneme sayısının obezite üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan ki-kare testi sonucunda değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($X^2=0,029;p<0,05$) Fast food tüketim sıklığının obezite üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan ki-kare testi sonucunda değişkenler arasındaki bağımlılık istatistiksel olarak anlamsız bulunmuştur ($X^2=0,068;p>0,05$). **Sonuç:** Obez kişilerin yemekleri daha az çiğneyerek yedikleri söylenebilir. Kişilerin kilo almasına sebep olan birçok neden vardır. Obeziteyi önlemek için buna neden olan alışkanlıkların farkına varılmalı ve değiştirilmesi gereklidir. Fast food ürünlerin tüketimini tamamen reddetmek yerine sağlıklı şekillerde tüketilmesinin öğretilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yetişkin, fast food, tüketim alışkanlıkları, çiğneme sıklıkları, obezite

*Sözel Bildiri***KRONİK OBSTRÜKTİF AKCİĞER HASTALIĞI ŞİDDETİNDE NLR DEĞERİNİN
TANISAL DEĞERİ****Metin TAHHAN**

Giriş: KOAH sık görülen ve üçüncü en sık ölüme neden olan hastalıktır. GOLD 2022 kriterlerine göre Klinik Evre olarak alevlenme ve/veya yatış özellikleri ile performans durumunun (mmrc veya cat) birlikte değerlendirildiği A-B-C-D klinik evrelerinden oluşur. Periferik kandaki nötrofil/lenfosit oranı (NLR), bir sistemik inflamatuvar belirteç olarak kullanılabilir. KOAH da inflamatuvar bir hastalık olup NLR ile ilişkili olduğunu gösteren kısıtlı çalışmalar mevcuttur. **Amaç:** KOAH çalışma grubunda a-b-c-d klinik evrelerinde ve A+B ve C+D şeklinde ağırlık derecesine göre belirlenen gruplarda periferik kandaki nötrofil/lenfosit oranının (NLR), biyolojik bir belirteç olarak kullanılabilirliğini araştırmaktır. **Yöntem:** Bu çalışmaya 01.01.2017-31.12.2020 tarihleri arasında 3. Basamak Eğitim araştırma hastanesine başvuran GOLD kriterlerine göre postbronkodilatatör FEV1/FVC'nin 70 altında olduğu KOAH'lı ayaktan başvuran hastalar dahil edilip retrospektif olarak incelendi. Hastalar alevlenme döneminde değildi ve yatış gereksinimleri olmayan özelliklere sahipti. Oluşan KOAH çalışma grubunda demografik özellikler, nötrofil/lenfosit oranı (NLR) ve CRP düzeyleri analiz edildi. **Bulgular:** Çalışmamıza 70erkek (%68) toplam 103olgu alındı. Yaş ortalaması 70,43±9,57 şeklindeydi. , A grubunda 7olgu(%6,8), B grubunda 38olgu(36,9) C grubunda 10olgu (%9,7) D grubunda 48olgu (%46,6) olgu vardı. FEV1 düzeylerine göre GOLD gruplarına göre; GOLD1=6olgu, GOLD2=42, GOLD3=42, GOLD4=13 kişiydi. FEV1=1,28±0,5 litre ve FEV1(%)=49,28±15,11 . NLR değeri A+B grubunda =3,46±2,55 ve C+D grubunda=6,33±7,81 ve p=0,017 olarak istatistiksel olarak anlamlı saptandı. NLR değeri C+D grubunda olmasına göre AUC=0,61 (GA;0,504-0722) P=0,048 olarak saptandı. Sensitivite:%71, spesifite=%47 iken NLR için eşik değeri: 2,67 bulundu. CRP düzeyinde bu iki subgrup arasında (p=0,930) olarak anlamlılık olmadığı gözlemlendi. **Tartışma:** Literatür verileri tarandığında stabil KOAH, KOAH alevlenme grupları ve hafif, orta, şiddetli KOAH grupları karşılaştırıldığında NLR ve CRP değerlerinde anlamlı bir ilişki saptanmış. Bizim çalışmamızda GOLD grupları arasında NLR de anlamlı bir ilişki saptadık ancak CRP de anlamlı bir ilişki yoktu. **Sonuç:** KOAH inflamatuvar bir hastalık olup NLR değerinin 2,67 üzerinde olması kötü klinik evreyi predikte edebilir.

Anahtar Sözcükler: KOAH, nötrofil/lenfosit oranı, CRP

*Sözel Bildiri***THE PROTECTIVE EFFECT OF SINAPIC ACID ON KIDNEY AND LIVER
AGAINST ACUTE CADMIUM TOXICITY IN BALB/C MICE****Yaşar ŞAHİN***, **Merve BİSKİN TÜRKMEN****, **Mehmet Eray ALÇIĞIR****

* Kirikkale University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Pharmacology and Toxicology, Kirikkale, Turkey, yasarsahin06@hotmail.com

**Kirikkale University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Pathology, Kirikkale, Turkey, biskinm@gmail.com, erayalcigir@gmail.com

ABSTRACT

Background: Cadmium (Cd) is one of 20 hazardous substances which is ubiquitous and non-biodegradable cumulative and environmental pollutants. Sinapic acid which is found in a variety of fruits, vegetables, some spices as well as medicinal plants, has high antioxidant and anti-inflammatory capacity. **Aim:** To show comparatively the protective effects of sinapic acid against cadmium toxicity in the liver and kidney tissues. **Methods:** A total of 36 Balb-c mice were used in this study. In the study, distilled water was given to the first (GI), second (GII), and third (GIII) groups, and 10mg/kg sinapic acid was given to the last three groups orally for 7 days. On the first day of work; The first and sixth (GVI) groups were administered isotonic solution intraperitoneally. While a single dose of 0.7 mg/kg CdCl₂ was administered intraperitoneally to the second and fourth (GIV) groups of the study, a single dose of 1.4 mg/kg CdCl₂ was administered intraperitoneally to the third and fifth (GV) groups. After animals were sacrificed, liver and kidney tissues were fixed in formalin (10%) and embedded in paraffin. Tissues were stained by H&E for histopathology. Thereafter, iNOS and N-cadherin expressions were detected by the immunoperoxidase method (streptABC-P). **Results:** Liver and kidney lesions including degeneration and necrosis were more increased in GIII and GII than others, consecutively. iNOS expression was more increased in livers of GIII and GV animals and kidneys of GIII, GIV, and GV animals. N-cadherin expression was more increased in the liver of GIII, GIV, and GV and kidney of GII as well. **Discussion and Conclusion:** We thought that elevated cadmium levels increased more cellular damages in both organs. But, we observed that cellular regeneration tries to withstand cellular damages. Protection of cellular organization and N-cadherin expression continued in accordance with elevated iNOS activity in the liver and kidney.

Anahtar Kelimeler: Cadmium Toxicity, Immunoperoxidase Staining, Kidney, Liver, Sinapic acid

Poster Bildiri

SYNTHESIS AND STRUCTURAL ELUCIDATION OF THE SOME CHALCONE DERIVATIVES HAVING UREA SCAFFOLD

Sümevye Yücetepe¹, Fatih Tok², Bedia Koçyigit-Kaymakçioğlu²

*1 Marmara University Institute of Health Sciences, Department of Pharmaceutical Chemistry, İstanbul, Turkey,
sumerbay@windowslive.com*

*2 Marmara University Faculty of Pharmacy, Department of Pharmaceutical Chemistry, İstanbul, Turkey
fatih.tok@marmara.edu.tr; bkaymakcioglu@marmara.edu.tr*

ABSTRACT

Background: The world chalcone represents flavonoid intermediates with the general structure of 1,3-diphenyl-2-propen-1-one was first used by Koctanecki. Chalcone scaffold is consist of two aromatic rings linked by an aliphatic three-carbon chain. These compounds appear inherently which are exist in natural products such as vegetables, fruits, spices have more than ninety-two thousand derivatives, and more than a thousand of them have pharmacological action. Their structure-based anticancer, antiallergic, antiplatelet, antioxidant, anti-inflammatory, antidepressant, antidiabetic, antimicrobial, antihepatotoxic, antiulcer, osteogenic, neuroprotective, and analgesic effects of the chalcones were investigated in clinical use. Metochalcone and Sofalcone are the only chalcone derivatives that do not show toxicity and are used as drugs. Their structural facilities and potential biological activities provide to obtain new synthetic derivatives. **Aim:** For this purpose, new chalcone derivatives were synthesized. However, synthesis studies and structure-activity studies on chalcones are promising to discover new derivatives that show no toxicity. **Methods:** Chalcones were synthesized by the Claisen-Schmidt reaction in our study. On two stages, first urea synthesis, then the aromatic aldehyde derivatives and molecules containing a different group of substituents with chalcone main structures were synthesized. **Results:** The structures of the synthesized compounds were explained with purity controls, determination of their physical and chemical properties, and spectroscopic studies of UV, FT-IR, H-NMR, HR-MS. Biological activities and structure-activity relationships of the compounds will be examined. **Discussion and Conclusion:** New chalcone derivatives should be synthesized with no toxicity. Further research is needed to obtain their structure based activity.

Keywords: Chalcone, Urea, Synthesis

*Sözel Bildiri***KARDİOVASKÜLER HASTALIK (KVH) RİSKİ YÜKSEK OLAN BİREYLERDE
BOZULMUŞ KVH RİSK ALGISI VE SAĞLIK OKURYAZARLIĞI İLİŞKİSİ****Ayşegül ILGAZ*, Ayşe DAĞISTAN AKGÖZ**, Sebahat GÖZÜM*******Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği AD, Email: ailgaz@akdeniz.edu.tr,****Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği AD, Email:
aysedagistan@akdeniz.edu.tr,*****Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği AD, Email: sgozum@akdeniz.edu.tr,***ÖZET**

Giriş: Kardiyovasküler hastalıklar (KVH) ölüme neden hastalıklar arasında ilk sırada olup 40 yaşın üzerindeki bireylerde en az bir kez KVH risk taraması yapılmalıdır. KVH açısından yüksek riskli bireylerin saptanması ve bozulmuş risk algısı olan bireylerin belirlenmesi önemlidir. Bireylerin sağlık okuryazarlığı, KVH risk algısını etkileyen bir faktör olabilir. **Amaç:** Bu çalışmada, sosyoekonomik düzeyi farklı olan iki bölgede KVH riski yüksek 40-70 yaş arası bireylerde bozulmuş KVH risk algısı sıklığı ve sağlık okuryazarlığı ilişkisini belirlemek amaçlanmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı karşılaştırmalı bu çalışma, sosyoekonomik düzeyi farklı iki Aile Sağlığı Merkezi'nde Ekim 2019-Şubat 2020 tarihleri arasında, 40-70 yaş arasındaki Heartscore'a göre KVH riski yüksek olan 384 birey ile yürütülmüştür. Veriler kişisel bilgi formu ve Avrupa Sağlık Okuryazarlığı Ölçeği'yle toplanmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların %55.5'inin aile öyküsünde KVH öyküsü olduğu, %70.6'sına sağlık profesyonelleri tarafından KVH risk değerlendirmesi yapılmadığı ve %76.6'sına KVH taraması için gerekli yönlendirmelerin yapılmadığı, %61.7'sinin bozulmuş risk algısının ve %59.9'unun yetersiz/sınırlı sağlık okuryazarlığı seviyesinde olduğu belirlenmiştir. Bozulmuş risk algısı olanların sağlık okuryazarlığı puan ortalaması 29.59±9.07, risk algısı doğru olanların 35.83±10.94'dür (p<.001). Sosyoekonomik düzeyi daha iyi bölgede sağlık okuryazarlığı seviyesi daha yüksek, bozulmuş risk algısı oranı daha düşüktür (p<.001). Sağlık okuryazarlığı seviyesini etkileyen faktörler; cinsiyet, eğitim, gelir ve çalışma durumudur. Bozulmuş risk algısını etkileyen faktörler; yaş, eğitim, çalışma durumu, meslek, yaşanılan bölge, sağlık okuryazarlığı seviyesi, ailede KVH öyküsü, sağlık profesyonellerinin risk değerlendirmesi yapması ve KVH taraması için öneri vermesidir (p<.05). Lojistik regresyon analizine göre, bozulmuş risk algısını sağlık okuryazarlığı seviyesinin yetersiz olması 5.49 kat artırmakta, ailede KVH öyküsü olması 3.21 kat azaltmakta, sağlık profesyonellerinden KVH taraması için öneri alması 3.07 kat ve profesyonel meslek grubunda olması 2.82 kat azaltmaktadır (p<.05). **Tartışma Ve Sonuç:** KVH riski yüksek olan bireylerin üçte ikisi gerçek risk düzeylerini bilmemekte ve yetersiz sağlık okuryazarlığı seviyesindedir. Bireylerin risk algılarını düzeltmek için sağlık okuryazarlığı seviyesinin artırılması, risk algısını bozan faktörler açısından girişimsel çalışmaların planlanması gerekmektedir.

Anahtar Sözcükler: Algı, Kardiyovasküler hastalık, KVH riski, Sağlık okuryazarlığı

*Sözel Bildiri***COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE GEBELERİN ALGILADIKLARI STRES,
ANKSİYETE VE DEPRESYON DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ****Rabiye AKIN IŞIK*, Yunus KAYA **, Ahmet ERDEM*****

* Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, akinrabia35@gmail.com

** Aksaray Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Gelişimi Bölümü, Aksaray, Türkiye, yunus.kaya@gmail.com

*** Gazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, aerdem@gazi.edu.tr

ÖZET

Giriş: COVID-19 pandemi sürecinde birçok kişi ve gruplar gibi gebelerde incinebilir gruplar arasında yer almaktadır. Pandemi sürecinde gebelerin, COVID-19 ile enfekte olmaları anne-bebek sağlığını olumsuz etkileyerek gebelik sürecinde ve sonrasında önemli sorunlara yol açabilmektedir. Perinatal dönemdeki birçok kadının stres, anksiyete ve depresyon yaşama riski oldukça yüksektir. Aynı zamanda, tüm dünyayı olumsuz etkileyen pandemi süreci gebelerin süreçte yaşayabileceği ruhsal ve psikososyal sorunların daha da artmasına yol açmıştır. **Amaç:** Bu araştırma, COVID-19 pandemi sürecinde gebelerin algıladıkları stres, anksiyete ve depresyon düzeylerinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı şekilde gerçekleştirilmiştir. **Yöntem:** Araştırma verileri, 15 Ocak-15 Kasım 2021 tarihleri arasında Tanıtıcı Özellikler Soru Formu, Beck Anksiyete Envanteri, Beck Depresyon Ölçeği ve Algılanan Stres Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırma, dahil edilme kriterlerini karşılayan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 258 gebe ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan (Ref: 2020/13-28) etik onay alınmıştır. Araştırma verilerinin analizi; sayı, yüzdelik, ortalama, standart sapma, Kolmogorov Smirnov testi ve Pearson korelasyon analizi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Gebelerin Beck Anksiyete Envanteri puan ortalaması 11,37±8,37 (min: 0–max: 46), Beck Depresyon Ölçeği 10,59±6,39 (min: 0–max: 35) ve Algılanan Stres Ölçeği puan ortalaması 15,91±5,67 (min: 2–max:32) bulunmuştur. Ölçüm araçları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analiziyle değerlendirilmiş ve Beck Anksiyete Envanteri ile Beck Depresyon Ölçeği arasında ($r = .672$, $p < 0.001$) pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki, Algılanan Stres Ölçeği ile arasında ($r = .644$, $p < 0.001$) pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Beck Depresyon Ölçeği ile Algılanan Stres Ölçeği arasında ise ($r = .601$, $p < 0.001$) pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Özellikle gebelik döneminde annenin fiziksel iyilik hali kadar ruhsal iyilik halinde sağlanması anne ve bebek sağlığı açısından büyük önem taşımaktadır. Gebelik gibi gelişimsel bir krizin yanında tüm dünyayı olumsuz etkileyen küresel sağlık krizi gebelerin ruhsal iyilik halini olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, COVID-19, Stres, Anksiyete, Depresyon

*Sözel Bildiri***RESILIENCE IN SYRIAN REFUGEE YOUTHS: A QUALITATIVE METHOD FOR UNDERSTANDING INDIVIDUAL, SOCIAL AND CULTURAL RESOURCES****Gökmen Arslan* and Şeyma Topuz****

**Department of Psychological Counseling and Guidance, Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey
Centre for Wellbeing Science, University of Melbourne, Parkville, Victoria, Australia,
garslan@mehmetakif.edu.tr*

*** Department of Psychological Counseling and Guidance, Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey,
seymatpuz2@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Resilience a popular topic in different disciplines including psychology, and education, sociology, particularly with the emergence of positive psychology. Resilience refers to positive adaptation despite the occurrence of stressful experiences and recovery from trauma. **Aim:** The purpose of this study is to examine the individual, social and cultural resources of resilience in Syrian refugee youths utilizing a qualitative approach. **Methods:** the sample of the study included Syrian refugee young people, ranging in age between 9 and 13 years, in an urban city of Turkey. We analyzed the data using the thematic analysis approach using MAXQDA v20, a computer-assisted qualitative data analysis program. Qualitative interviews were conducted individually, using a standard interview guide (i.e., a semi-structured interview). After proving the consent process, interviews were audio-recorded and later transcribed. Qualitative interviews were conducted in public settings such as the youth's homes. Semi-structured interviews focused on examining the challenges experienced by the youth participants and their experiences and resources of resilience after migrating from Syria to Turkey. **Results:** The results indicated several themes associated with resilience (e.g., belonging, family support, culture similarities, hope, positive thinking), and we organized these themes based on their function into three broad categories including individual, family, and social and cultural resources. **Discussion and Conclusion:** Understanding factors associated with resilience among young people is essential for developing more effective prevention and intervention strategies. Findings from the present study provide further evidence indicating social-ecological factors fostering resilience in Syrian refugee young people. This study adds to a growing body of knowledge about resilience among young refugees. The results also contribute to a more strengths-based interventions on refugee wellbeing, mental health and processes of integration.

Keywords: Resilience, protective factors, risk factors, positive psychology, youth

*Sözel Bildiri***HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN TAMAMLAYICI VE DESTEKLEYİCİ
UYGULAMALARA YÖNELİK TUTUM VE UYGULAMALARI****Saadet CAN ÇİÇEK*, Elif GENÇER ŞENDUR****

* *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Bolu, Türkiye, saadet.cancicek@ibu.edu.tr*
** *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Bolu, Türkiye, elifgencer@ibu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Hemşirelik eğitimi alan öğrencilerin tamamlayıcı ve destekleyici uygulamalara yönelik tutum düzeylerinin belirlenmesi ileride profesyonel olarak bakım verecekleri hasta gruplarında bu tür uygulamaları kullanma ve önerme durumları üzerinde etkilidir. **Amaç:** Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin tamamlayıcı ve destekleyici uygulamalara yönelik tutum ve uygulama durumlarını belirlemek amaçlandı. **Yöntem:** Çalışma Türkiye’de bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 335 hemşirelik öğrencisi ile Temmuz- Ağustos 2021 tarihleri arasında online veri toplanarak yürütüldü. Çalışmanın bağımlı değişkenini tamamlayıcı ve destekleyici uygulamalara yönelik tutum puanı oluşturdu. Verilerin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu” ve “Tamamlayıcı Tedavileri Kullanmaya Yönelik Tutum Ölçeği” kullanıldı. Araştırmaya başlamadan önce araştırmanın gerçekleştirildiği kurumdan kurum izni, etik kurul izni ve araştırmada kullanılan ölçeği oluşturan yazardan kullanım izni alındı. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 20.92±1.75 yıl olup, %83’ünün kadın olduğu saptandı. Katılımcıların %34.9’u 2. sınıf öğrencisi olduğunu, %72.6’sı gelir durumunun gidere eşit olduğunu, %90.7’si sigara kullanmadığını belirtti. %85.4’ü tamamlayıcı ve destekleyici uygulamalara yönelik bir eğitim, kongre, konferans ve sempozyuma katılmadığını belirtirken, %89.3’ü tamamlayıcı ve destekleyici uygulamaların hemşirelik müfredatında yer almasını gerektiği görüşünü belirtti. Katılımcıların %90.4’ünün tamamlayıcı ve destekleyici uygulamalara yönelik bilgi kaynaklarının internet olduğu, %89.3 daha önce bu tür uygulamaları kullanmadığını ve %94.6’sının ileride bakım verecekleri hasta gruplarına bu uygulamaları kullanmayı düşündüğü belirlendi. Katılımcıların tamamlayıcı tedavileri kullanmaya yönelik tutum ölçeğinden aldıkları puan 24.77±6.19 olarak belirlenmiştir. Anne eğitim düzeyi ortaokul olanların, sigara kullanma alışkanlığı olanların ve ileride bakım verecekleri hasta grubuna tamamlayıcı ve destekleyici uygulamaları kullanmayı düşünen katılımcıların ölçek puan ortalamalarının daha yüksek olduğu saptandı (p<0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Tamamlayıcı ve destekleyici uygulamalara yönelik olumlu yönde ve orta düzeyde tutuma sahip olan hemşirelik öğrencilerinin bilgi düzeylerini arttırmak, ileride bakım verecekleri hasta gruplarında etkili ve doğru uygulamalar yapabilmeleri ile hastaları doğru yönlendirmeleri açısından hemşirelik eğitime tamamlayıcı ve destekleyici uygulamaların ders olarak entegre edilmesi düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik öğrencisi, tamamlayıcı ve destekleyici uygulamalar, hemşirelik, tutum.

Sözel Bildiri

OVERVIEW OF ACUTE RESPIRATORY DISTRESS SYNDROME WITH CURRENT INFORMATION

Mustafa İçer*

**Dicle University Faculty of Medicine, Department of Emergency Medicine, Diyarbakır, Turkey,
drmicer@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Acute respiratory distress syndrome (ARDS) is a non-cardiac pulmonary edema resistant to oxygen therapy that develops rapidly due to direct or indirect factors in the lungs. The main problem in ARDS is increased pulmonary capillary permeability. **Aim:** This review examines epidemiology, etiology, diagnosis and treatment practices in ARDS with current information. The purpose of this review is to provide up-to-date information on the management, diagnosis and treatment of ARDS. **Methods:** Current meta-analysis, review and original studies related to ARDS were searched. **Results:** ARDS is a clinical condition with high mortality, progressing with hypoxemia and respiratory failure. The most common cause of pulmonary origin is pneumonia and aspiration of gastric contents. The most common extra pulmonary causes are sepsis, severe trauma, shock and multiple transfusions. Patients are seen tachypnea, tachycardia, and cyanosis resistant to oxygen therapy. The diagnosis are used Berlin diagnostic criteria. The main treatment consists of mechanical ventilation applications in the intensive care environment. **Discussion and Conclusion: Keywords:** Acute respiratory distress syndrome is diffuse alveolar injury caused by pulmonary and extrapulmonary causes. ARDS treatment consists of general supportive therapy, pharmacological therapy, and ventilator therapy. However, the main therapy is lung-protected ventilation, ventilation in the prone position. The effectiveness of other treatments is unclear. In the future, different non-invasive and invasive mechanical ventilation strategies, phenotyping, immunomodulation, mesenchymal stem cells, extracorporeal CO₂ studies will provide positive contributions to the treatment of ARDS.

Sözel Bildiri

NEUROMONITORING DURING PERCUTANEOUS PLACEMENT OF ILIOSACRAL SCREWS

İsmail BÜYÜKCERAN*

* Ondokuz Mayıs University, Faculty of Medicine, Department of Orthopaedics and Traumatology,
ismailbuyukceran@gmail.com

ABSTRACT

Background: Percutaneous iliosacral screw fixation of the pelvic ring is a potentially dangerous procedure due to the proximity of the intraosseous course of the screw to adjacent structures, including the L5 and S1 nerve roots. Visualizing anatomical landmarks with an image intensifier is the primary guide for the surgeon while performing the procedure. **Aim:** In our case, we aimed to present our iliosacral screw application with neuro-monitorization in a patient with a Young-Burgess APC type 3 injury. **Case presentation:** A 30-year-old male patient applied to the emergency service after a motor accident. The patient's right wrist pain, tenderness, and limitation of the movement were detected, pain in the pelvic region, scrotal swelling, right wrist intra-articular comminuted fracture, and Young burgess apc type 3 fracture detected in the radiographs of the patient. The patient was followed up in the intensive care unit following a short arm splint and sheet application over the greater trochanters to stabilize the anterior pelvic ring. On the fifth day of the trauma, the patient was operated for total care. Following the fixation of the symphysis pubis in the supine position, and iliosacral screw application was performed with neuromonitorization. It was determined that there was no intra-operative nerve damage. The operation was terminated, as it was observed that the sacroiliac joint was reduced under fluoroscopy. **Result:** It was observed that the patient's postoperative neurologic examination was intact. The patient was allowed to perform hip, knee, and ankle movements post-operatively. In the follow-up, he was allowed to sit in the bed for three weeks and mobilize with crutches at the sixth week post-operatively. **Discussion and Conclusion:** In addition to counting the advantages of percutaneous iliosacral screw as biomechanical safety, minimal blood loss, minimally invasive application, and non-stripping of soft tissue attachments from the bone, L5 and S1 root injuries have been reported between 1-10% in the literature (2). Neuromonitoring during iliosacral screw placement is a useful neuroprotective tool to preserve L5-S1 nerve roots, which are the main targets of this percutaneous approach.

Sözel Bildiri

GEBELİK DÖNEMİNDE TRİMESTERLERE GÖRE FİZİKSEL AKTİVİTE SEVİYESİ İLE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Dr. Fzt. Esra Üzelpasacı*, Prof. Dr. Türkan Akbayrak**

**Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Eskişehir, Türkiye, mail adresi: uzelpasaciesra@gmail.com*

*** Hacettepe Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Pelvik Sağlık & Kadın Sağlığında FTR Ünitesi, Ankara, Türkiye, mail adresi: takbayrak@yahoo.com*

ÖZET

Giriş: Gebelik ilerledikçe gebelerin yaşam kalitesi fiziksel, psikolojik ve sosyal problemlerden dolayı olumsuz etkilenmektedir. Buna ek olarak; sağlık açısından pek çok etkisi kanıtlanmasına rağmen gebelik döneminde kadınlar fiziksel aktivite seviyelerini azaltmaya eğilimlidirler. Fiziksel aktivitenin gebelerin yaşam kalitesi üzerindeki etkisini araştıran kanıtlar sınırlıdır ve mevcut sonuçlarda tutarsızlık mevcuttur. **Amaç:** Gebeliğin farklı trimesterinde bulunan kadınlarda fiziksel aktivite seviyesi ile yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi incelemektir. **Yöntem:** Çalışmaya tıbbi ve obstetrik komplikasyonu olmayan, gebeliğin farklı trimesterlerinde bulunan 110 gebe dahil edildi ve ayrıntılı tıbbi, obstetrik ve demografik bilgileri kaydedildi. Fiziksel aktivite seviyesi “Gebelik Fiziksel Aktivite Anketi (GFA)”, yaşam kalitesi ise “Kısa Form-36 (SF-36) Yaşam Kalitesi Anketi” ile değerlendirildi. Fiziksel aktivite seviyesi ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Korelasyon Analizi uygulandı. **Bulgular:** Gebeliğin birinci trimesterinde 46 gebe (yaş: $28,45 \pm 3,22$ yıl, vücut kütle indeksi, VKİ: $25,38 \pm 2,75$ kg/m²), ikinci trimesterinde 36 gebe (yaş: $31,48 \pm 4,05$ yıl, VKİ: $27,45 \pm 3,55$ kg/m²), üçüncü trimesterinde 28 gebe ($30,05 \pm 2,85$ yaş, VKİ: $28,55 \pm 1,53$ kg/m²) bulunmaktaydı. Gebeliğin birinci trimesterinde bulunan gebelerde GFA-spor/egzersiz fiziksel aktivite alt boyutu ile SF-36- Emosyonel iyilik alt boyutunda pozitif yönde, orta şiddetli bir korelasyon ($r_1: 0.355$, $r_2: 0.440$); ikinci trimesterdeki gebelerde GFA-spor/egzersiz fiziksel aktivite alt boyutu ile SF-36-Emosyonel iyilik ve ağrı alt boyutunda pozitif yönde, orta şiddetli bir korelasyon $r_1: 0.483$, $r_2: 0.385$) bulundu. Üçüncü trimesterde ise GFA-orta şiddetli fiziksel aktivite alt boyutu ile SF-36 emosyonel iyilik ve enerji alt boyutunda pozitif yönde, orta şiddetli ($r_1: 0.431$) bir korelasyon bulundu. **Tartışma ve Sonuçlar:** Gebelerin spor/egzersize olan katılımları, gebeliğin birinci ve ikinci trimesterinde emosyonel iyilik halini olumlu yönde etkileyebilirken; ikinci trimesterde ağrı ile ilişkili yaşam kalitesini de iyileştirebilir. Üçüncü trimesterde ise orta şiddetli fiziksel aktiviteye katılım gebelerin hem emosyonel iyilik halini hem de enerji düzeylerini iyileştirebilir. Bu yüzden gebelik dönemindeki kadınlar, yaşam kalitelerinin artırılması için uygun fiziksel aktivite/egzersiz programlarına yönlendirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: gebelik, fiziksel aktivite, yaşam kalitesi.

*Sözel Bildiri***FARMAKOVİJİLANS NEDİR?****Mehtap SAVRAN**

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
mehtapsavran@sdu.edu.tr*

ÖZET

Avrupa Komisyonu tarafından “İlaçların güvenliliğini izlemek ve risklerini azaltarak faydalarını artırmak için harekete geçme süreci ve bilimi” olarak adlandırılan farmakovijilans (FV), uluslararası boyutta ilaçların yarar/zarar oranını izlemek yanında hasta güvenliğini de amaçlayan bilimsel çalışmalar bütünüdür. Diğer bir deyişle kısaca ilaçların (farmako) zararlı etkilerine karşı uyanık olma (vijilans) halidir. İlaçların özellikle ruhsat sonrası pazarlama aşamasındaki takibini içeren FV sistemi 1960’lı yılların erken dönemlerinde ortaya çıkan “Talidomid Faciası” ile özdeşleşmiş olsa da, aslında bu kavramın tarihsel geçmişi kloroform anestezisi sonrası bir genç kızın hayatını kaybettiği 1800’lü yılların ortalarına kadar geriye gitmektedir. Erişkin popülasyonda hastaneye yatışların %5-7’sinin advers ilaç reaksiyonu kaynaklı olması, konunun önemini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte FV’nin kapsamı günümüzde ilaçlar yanında bitkisel ya da geleneksel tıp ürünleri ya da aşıları da içerecek şekilde genişlemiştir. İlaça ya da FV kapsamındaki herhangi bir ürüne bağlı geliştiği düşünülen ölüm, hastaneye yatış gibi ciddi yan etkiler, daha önce bilinmeyen ya da ürün bilgisinde bulunan ancak şiddet ve sıklığında değişiklik izlenen yan etkiler Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu bünyesinde yer alan Farmakovijilans Merkezine (TÜFAM) bildirilir. Spontan bildirim olarak tanımlanan bu bildirimler kuruma telefon ya da faks yoluyla ulaştırılabilir de, en kolay ve uygun bildirim şekli, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun internet adresinde yer alan on-line form kullanılarak yapılan bildirimlerdir FV bildirimleri, sadece sağlık hizmeti mensuplarının değil, hasta ve hasta yakınlarının da kullanabileceği şekilde organize edilmiş bir sistemdir. Bildirimler bireysel yapılabildiği gibi, sağlık kuruluşlarında tanımlı Farmakovijilans İrtibat Noktaları aracılığıyla da yapılabilir. Bu bildirimlerin yorumlanıp değerlendirilebilmesi için; tanımlanabilir bir raportör, tanımlanabilir bir hasta, bir advers reaksiyon ve şüpheli ilaca ait bilgilerin formda tam olarak belirtilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Farmakovijilans, TÜFAM, spontan bildirim

*Sözel Bildiri***QUANTUM CHEMICAL CALCULATIONS AND MOLECULAR DOCKING
ANALYSIS OF COVID19 DRUG: TAZOBACTAM****Güldane Sena ÇATAL1, Neslihan KAYA KINAYTÜRK**

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Nanoscience and Nanotechnology, Burdur, Turkey.
g.senacatal@hotmail.com, nkinayturk@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Covid19 has created a great threat all over the world and has been declared a pandemic by WHO. A lot of work is being done to end the epidemic. In this study, the characterization analyzes of the tazobactam drug active substance used in the treatment of Covid19 were calculated electronically with the spectroscopic approach, its physicochemical parameters were determined and its biological activity was commented on. Geometric parameters, vibration frequencies, and NLO analyzes of the optimized molecule were calculated using the LanL2DZ basis sets and the density functional theory (B3LYP) method. The dipole moment, linear polarizability, and first hyperpolarizability values were also calculated using the same basis set. Electronic properties such as HOMO-LUMO energies were made using the time-dependent density functional theory (TD-SCF) approach. Vibration bands were assigned according to the potential energy distribution using the VEDA 4 program. In addition, molecular docking analyzes of the molecules were performed and the interaction of tazobactam with the covid19 protein was examined. This study is thought to be a preliminary step to the covid19 drugs that will be developed.

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF FOOD PURCHASE BEHAVIOR IN THE ELDERLY****Elif Esra ÖZTÜRK^{1*}**

**Gaziantep Islamic Science and Technology University, Faculty of Fine Arts, Design and Architecture,
Department of Gastronomy and Culinary Arts, Gaziantep, Turkey, elifesra.ozturk@gibtu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Food purchasing behavior is a complex process that is affected by both the individual, the environment and food-related characteristics. **Aim:** The aim of this study is to evaluate the factors affecting food purchase behavior in elderly individuals. **Methods:** This study was carried out in 105 elderly people (women: 70.5%, men: 29.5%) aged 65 and over living in Gaziantep to evaluate the effect of nutritional characteristics on the purchasing behavior of individuals; taste, ease of chewing, price, ease of opening the package, preventive or treatment effect on disease, nutrient quality, length of cooking time and ease to purchase were examined and a 5-point Likert scale was used for evaluation (1: not at all important, 5: very important). **Results:** The mean age of the participants was 72.31 ± 7.60 (65-93) years, 62.8% were only literate, and 79.1% had a chronic disease. The food purchasing behavior of individuals is affected by the ease of chewing (4.14 ± 0.88), the nutrient quality (4.12 ± 0.97) and the price of the food (4.11 ± 1.05). The factor that affects the least food purchase is the ease of opening the food package (2.4 ± 1.05). In the regression model, which includes variables of age, gender, marital status, living environment, economic status, chronic disease status, and smoking status make up 71.8% of food purchasing behavior according to ease of chewing, 42.5% of food purchase according to the length of cooking time, and 42.1% of foods that have ease of opening. **Discussion and Conclusion:** This cross-sectional study showed that in the process of purchasing food in elderly individuals, the demographic characteristics of the individuals, as well as the price of the food, the nutrient quality and the ease of chewing are given importance.

Keywords: Elderly, Food Purchasing Behavior, Nutrition

*Sözel Bildiri***VETERİNER ADLİ GENETİK KAPSAMINDA BÜYÜKBAŞ HAYVAN HIRSIZLIĞI
OLAYININ DNA PROFİLİ İLE SONUÇLANDIRILMASI****Furkan Akdağ^{1*}, Mustafa Yenal Akkurt¹, Bengi Çınar Kul¹**

*1 Ankara Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Genetik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, *fakdag@ankara.edu.tr, myakkurt@ankara.edu.tr, bkul@ankara.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Mikrosatellit aracılı DNA profili ile ebeveyn tayini ve birey ayrımı insanda olduğu gibi sığır, koyun, köpek gibi birçok türde uygulanabilmektedir. Muğla’da meydana gelen büyükbaş hayvan hırsızlığına dair delillerin savcılık kanalı ile anabilim dalımıza ulaştırılmasını takiben gerekli laboratuvar analizleri yapılmış olup sonuçları ilgili birimle paylaşılmıştır. **Amaç:** Şüpheliye ait araç ve araçta yer alan satır namlusundan alınan svaplar ile olay yerinde mağdurlara ait hayvanların kesildiği yerden alınan svaplardan elde edilen DNA’ların aynı hayvana ait olup olmadığının DNA profili ile tespit edilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Olay yerinden alınan svaplar ile şüphelinin aracından elde edilen iki adet svap örneğinden ticari bir DNA izolasyon kiti kullanılarak DNA elde edilmiştir. DNA’ların kalitesi ve miktarı spektrofotometrik olarak ölçülmüştür. DNA profillerinin çıkartılması amacıyla, sığırlarda polimorfik olduğu bilinen 11 mikrosatellit lokusu Polimeraz Zincir Reaksiyonu (PZR) ile yükseltgenmiştir. PZR ürünleri ABI 310 kapiller elektroforez cihazıyla analiz edilerek DNA profilleri çıkartılmıştır. **Bulgular:** 4 farklı svap örneğinden elde edilen DNA’ların sonraki analizler için, yeterli miktar ve kalitede olduğu tespit edilmiştir. PZR ürünleri kapiller elektroforez cihazına yüklenmiş ve örneklere ait DNA profilleri yorumlanmıştır. Satır namlusundan elde edilen DNA için beş, şüpheliye ait aracın bagaj kısmından elde edilen DNA için üç ve olay yerinden elde edilen DNA için bir lokustan güvenilir pik elde edilememiş, çalışan lokuslar değerlendirmeye alınmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Delillerde elenen lokuslar olmasına rağmen, güvenilir pikler veren lokuslardan elde edilen DNA profilleri aynı hayvan olma olasılığının dışlanması için yeterli bulunmuştur. Buna göre olay yerinden alınan örnekler ile şüpheliye ait araçtan ve satırdan elde edilen deliller arasında DNA profillerinin eşleşmediği tespit edilmiştir. Olay yerindeki biyolojik deliller, kontaminasyon, çevre şartları, örnek saklama ve transport koşulları gibi durumlardan etkilenebilmekte ve bu durumlar piklerin güvenilirliğini ve dolayısıyla adli dosyaların sonuçlandırılmasını doğrudan etkileyebilmektedir. Dışlama gücü yetersiz olduğunda ilave lokus, mitokondrial DNA ve Y kromozomu gibi çalışmalara gidilebilmektedir. Sunulan bu vaka birimizde tamamlanan adli genetik incelemelere bir örnektir.

Anahtar Kelimeler: DNA Profilleme, Hayvan Hırsızlığı, Mikrosatellit Analizi, Veteriner Adli Genetik.

Sözel Bildiri

IMPORTANCE OF BOVINE PARAINFLUENZA VIRUS 3 INFECTION IN INTENSIVE CATTLE BREEDING

Ali KÜÇÜK¹

¹ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Hayvan Hastanesi, Burdur, Türkiye,
alikulucuk@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

Respiratory system infections of cattle are diseases that affect the health and welfare of animals, especially in large-capacity herds, and cause economic losses to cattle breeders due to factors such as decrease in carcass quality, increase in prophylaxis and veterinary services costs, and animal deaths. BPIV3, one of the major pathogens of respiratory system infections in cattle, is an epidemic disease in detected many parts of the world. Infectious occurs in conditions such as intense stress, nutritional deficiencies, poor care conditions that cause immunosuppression in animals and it is mostly seen in the autumn and winter months in the Northern Hemisphere. BPIV3 can cause disease in animals of all ages, especially young herds. BPIV3 order *Mononegavirales* is an RNA virus in the *Respirovirus* genus of *Orthoparamyxovirinae* subfamily and *Paramyxoviridae* family. Morphologically they are icosahedral and enveloped. Like other viruses that cause respiratory tract infections, BPIV3 is primarily shed by aerosol and droplet. The virus has affinity for sialic acid receptor-rich airway cells. Infection of BPIV3 alone is usually subclinical. In cases of coinfection with others pathogens pneumonia, bronchopneumonia, bronchitis, dyspnea, cough, high fever and nasoconjunctival discharge can be observed. In serological studies, the antibody levels developed by animals against BPIV3 have been detected at high rates. It has been determined that maternal antibodies provide protection for about 10 weeks in calves. While local antibodies (IgA) are involved in the inhibition of the primary replication of the virus, serum antibodies (IgM and IgG) prevent the occurrence of clinical symptoms. Virological, molecular and serological diagnostic methods are frequently used in the diagnosis of the agent. In treatment, broad spectrum antibiotics against secondary infections and bronchodilators and nonsteroidal anti-inflammatory drugs (NSAIDs) can be used to improve the general condition. Herd management is the most important factor in protection and control. Stress factors (transport, feeding, capacity, air circulation, etc.) that will cause immunosuppression in animals should be minimized. The most effective measure that can be taken against infection is vaccination. There are many active or inactive commercial vaccine preparations developed in combination with other respiratory pathogens. In this study, it is aimed to give information about the importance of BPIV3 infection and prevention-control methods in intensive cattle breeding.

Key Words: Cattle, Respiratory System Infectious, BPIV3

Sözel Bildiri

CİNSEL TRAVMA MAĞDURU KADINLARDA TRAVMA SONRASI BİLİŞLERİN İNCELENMESİ

Büşra UYAR CENGİZ* Firdevs SAVİ ÇAKAR

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
firdevssavi@mehmetakif.edu.tr, busrauyar4595@gmail.com*

ABSTRACT

Cinsel travma, kadının yaşamını kısa ve uzun dönemde birçok alanda olumsuz etkileyen travma türüdür. Bu etkilerden biri de kadınların travma sonrasındaki bilişlerinde ortaya çıkan değişimlerdir. Bu değişim temelde bireyin kendisine, başkalarına ve dünyaya karşı bakış açısını da içeren değişimler olup, kadınların Travma Sonrası Stres Bozukluğu' nun yanı sıra birçok ruhsal sorunun gelişmesinde rol oynamaktadır. Bu durum cinsel travmaya maruz kalan kadınlara psikolojik yardımın gerekliliğini de ortaya koymaktadır. Bu çalışmada, cinsel travma mağduru kadınlarda travma sonrası bilişlerin literatüre dayalı olarak incelenerek başta ruh sağlığı uzmanları ile diğer alanlara ilişkin öneriler sunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Travma, cinsel travma, travma sonrası bilişler, psikolojik yardım

*Sözel Bildiri***AFET ve ACİL DURUMLARDA OLAY YERİ İNCELEME****Yasemin OKUYUCU, Münevver BORAZAN***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi ,Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü ,Burdur,Türkiye, yasemin380okuyucu@gmail.com**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi ,Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü ,Burdur ,Türkiye munevverboraza0@gmail.com***ÖZET**

Polisin suç soruşturmasıyla ilgili olarak suç işlenen yerlerde ,sebebe ve sonuç ilişkisini ortaya koyacak delillerin aranması ,bulunması ve el konulması veya korunma altına alınması için geliştirilmiş bilimsel ve teknik araştırma işlemine olay yeri inceleme denilmektedir.Olay yeri inceleme de görev alan adli kolluk görevlileri ;el koydukları olayları ve yakalanan kişiler ile uygulanan tedbirleri emrinde çalıştıkları cumhuriyet savcısına derhal bildirmek ve cumhuriyet savcısının adliyeyle ilişkin bütün emirlerini gecikmeksizin yerine getirmekle yükümlüdür.Olay yeri incelemede farklı metodlar [şerit metodu ,spiral metod ,ızgara metodu ,tekerlek metodu ,bölge metodu] uygulansada asıl amaç suç faili –mağdur –olay yeri arasındaki ilişkiyi kurmamıza yardımcı olacak delilleri bulmak ve olay yerinin tamamını incelemektir.Buradaki amaç gerekli bilgiler alındıktan sonra olay yerindeki delilleri korumak onlara zarar verilmesini önlemektir.Ayrıntılı bilgi toplamak ve bunları saklamak önemlidir çünkü yıllar sonrada olayı tekrar canlandırma ihtimali olabilmektedir.Bazen bu durumların aksi gerçekleşebilmektedir.Deliller istenilen şekilde korunmayıp bozulmalarına neden olunabilmektedir.Olay yerine intikal eden ekibin plansız hareketlerinden dolayı gecikmeler yaşanabilmektedir.Bu gibi aksaklıklar olay yerinde bulunan maddi delilleri ,parmak ve ayak izlerini ,olay yerinde otomobil varsa tekerlek izlerinin tespitini güçleştirebilmektedir..Olayın türleri [kesici –delici yaralanma ,trafik kazaları ,zehirlenme vb.] göre olay yeri incelemede ki delillerde değişiklik yaşanabilmektedir.Olay türleri farklı olsada amacımız olay yerindeki maddi ve biyolojik delillerin korunmasını sağlamaktır.Olay yerine gelmiş olan adli hekim de ortamı ,yerel koşulları ,ölünün durumunu ,ölünün pozisyonunu değerlendirmekle sorumludur.Bunların yanı sıra ölüm nedenini belirlemek ,ölüm zamanını tespitini yapmak ,kimliği bilinmiyorsa kimliğini saptamak gibi görevleride bulunmaktadır.Bu süreç içerisinde hukuki kurallarında göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler:Olay yeri ,delil ,olay yeri inceleme

*Sözel Bildiri***THE RADIOLOGICAL QUALITY ANALYSIS OF MOST COMMON USED GRAFT
IN CORONARY BY-PASS: INTERNAL MAMMARY ARTERY****Emrah DOĞAN***

* *Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Medicine, Department of Radiology, Muğla, Turkey,
emrahdogan@mu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Graft quality is one of the most important factors for the success of an operation
Objectif: The aim of our study is to help graft selection by detecting anatomical variations, curved points and atherosclerosis-affected areas of the internal mammary artery (IMA) via computed tomography (CT) angiography. **Methods:** Our retrospective study included thorax CT angiography of patients admitted between January and December 2021 in which the IMA can be completely visualized. 41 patients were selected (21 females and 20 males) with an average age of 61.17 ± 18.50 ; 23-93 years (age \pm SD; age range)]. The variables of the study were gender, age, size of IMA, distance with sternum, superior and inferior insertion points, branch of IMA, curved points and atherosclerotic segments. **Results:** 82 IMAs were evaluated bilaterally. The mean of the IMA diameter was $2,09 \pm 0,48$ mm. The average distance of the IMA to the sternum corpus was $15,0 \pm 1,38$ mm. Duplication of IMA was noted in 2,3% of the patients. Concerning the bilateral comparison of the IMA dominance; the ratios of codominance, right dominance and left dominance were respectively at the rate of 80.5%, 9.8%, 7.3%. IMA inferior insertions were in 6th Ribs, 7th Ribs and 8th Ribs; respectively at the rate of 61%, 19,5% and 19,5%. All of the IMA's superior insertions were on the subclavian artery (SCA). 96,4% of IMAs were attached to proximal SCA, 2,4% of the IMAs merged with distal SCA and 1,2% merged with the extrathoracic part of SCA. IMAs were located at equal level, near localization and far localization according to thyrocervical truncus (TCT) respectively at the rate of 35,4%, 38% and 7,3%. 9,7% of the IMAs originated from the same root with TCT. 87,5 % of these last were located on the left side. Left side localization was statistically significant [p:0,03]. 41.5% of patients had at least one curve. The distribution of these curves was upper, middle and lower, detected respectively at rates of 53.85%, 30.75% and 15.4%. 51,2% patients had atherosclerotic changes. These changes were located in upper, middle and lower segments respectively at the rate of 19,6%, 46,3% 34,1%. According to the students' independent t-test, the rate of atherosclerosis was statistically significantly higher in the age group > 50 years than in the age group < 50 years [p: 0.002]. **Discussion and Conclusion:** One of the most important causes of early graft obstruction and failure is poor graft quality. The IMA is a vascular structure that has many variations and curves and can be affected by atherosclerosis. Preoperative CT angiographic evaluation is useful in graft selection.

Keywords: Internal mammary artery, coronary by-pass, graft, computed tomography

Sözel Bildiri

KÖK ÇÜRÜKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Günseli KATIRCI, Gülben ÇOLAK

*Süleyman Demirel Üniversitesi Dişhekimliği Fakültesi Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
gunselikatirci@sdu.edu.tr, ccolakgulben@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Son yıllarda, toplumlarda oral hijyen ve diş çürüğü oluşumunun engellenmesi ile ilgili bilgilerin yaygınlaşması, bireylerin dişlerinin ağızda kalma sürelerinin artmasını sağlamıştır. Kişilere ait dişlerin, yaşlanma gibi fizyolojik veya periodontal hastalık gibi patolojik faktörlere maruz kalması, toplumlarda kök çürüğü görülme sıklığının artmasına yol açabilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, erişkin bireylerde dişlerde gözlenen kök çürüklerinin prevalansı, teşhisi ve tedavisi ile ilgili bilgilerin verilmesidir. **Yöntem:** Erişkin bireylerde, kök çürüklerini ve bu lezyonları oluşturan etiyolojik faktörleri inceleyen çalışmalardan ve literatür derlemelerinden; kök çürüklerinin görülme sıklığı, klinik görünümü, kök çürüklerini oluşturan risk faktörleri ve kök çürüklerinin tedavisi ile ilgili bilgiler derlendi. **Bulgular:** Yapılan araştırmalarda, kök çürüklerinin, dişlerdeki kök yüzeylerinin ağız ortamına açıldığı vakalarda olduğu gözlemlendi. Bu lezyonların görülme sıklığının, yaşla veya periodontal problemi olan genç hastalarda arttığı tespit edildi. Lezyonların, diş kök yüzeylerinde, renklenme veya kavite oluşturabileceği saptandı. Kök çürüklerinin oluşumunda etkili etiyolojik faktörlerin multifaktöriyel olduğu tespit edildi. Bireylerde diş eti çekilmesi varlığı ve miktarı ile, kök çürüğü gözlenen diş sayısı arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlendi. Ayrıca, diş kök yüzeyinin mineral içeriğinin, diş kronunu örten mine dokusunun mineral içeriğinden daha az olmasının ve ağız ortamına açılmış olan dentin dokusunun tübüler yapısının, kök yüzeyindeki demineralizasyonu hızlandırabileceği söylenmiştir. Lezyonlarının teşhisinin görsel ve radyografik yöntemler ile yapılabileceği saptanmıştır. Ulaşılabilir ve sıg kök çürüğü lezyonlarının tedavisinde florür veya klorheksidin içeren ajan gibi materyal uygulamalarını kapsayan koruyucu yöntemlerin kullanılmasının; kavite oluşturan veya plak kontrolü sağlanamayan lezyonların ise, cam iyonomer veya rezin bazlı materyaller ile restore edilmesinin tavsiye edildiği belirlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Toplumlarda, yaşlı ve dişli birey sayısındaki artış, kök çürüğü görülme sıklığının artmasına yol açabileceğinden, kök çürükleri oluşmadan önce, bu lezyonların oluşumunun önlenmesine yönelik tedavilere önem verilmelidir. Lezyonların oluşumunun önlenmesi, bireylerin beslenme alışkanlıklarının düzenlenmesi, dental plak kontrolünün yapılması, remineralizasyonu arttırabilecek ajanların uygulanması, ağız kuruluğu olan bireylere yapay tükürük solüsyonlarının ve ksilitol içeren ürünlerin önerilmesi ile sağlanabilir.

Anahtar Sözcükler: Kök çürüğü, risk faktörler, kök çürüğü prevalansı, kök çürüğü tedavisi, koruyucu diş hekimliği

*Sözel Bildiri***KUZU VE OĞLAKLARDA KOKSİDİYOZİS****Seyran YILDIZ^{1*}****Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Burdur, Türkiye, yildizseyran2@gmail.com***ÖZET**

Koksidiozis, kuzu ve oğlaklarda sindirim sistemi enfeksiyonu ile karakterize önemli ekonomik kayıplara neden olan protozoon bir hastalıktır. Koyun ve keçilerde koksidiozise sebep olan etkenlerin başında koyunlarda *E. crandallis* ve *E. Ovinoidalis* keçilerde ise *E. arloingi*, *E. cristensi* ve *E. caprovina* *Eimeria* türü protozoonlar gelmektedir. Hastalık, dışkı ile atılan ookistlerin fekal-oral yolla alınması ile gerçekleşir. Koksidiozis, genellikle 1-3 aylık kuzularda ve oğlaklarda görülür. Koksidioziste zedelenmenin mekanizması enfekte villus enterositlerinde adenomatöz proliferasyondur. Bunu hücrelerin lizisi ve etkenlerin salınımı takip eder. Buna bağlı olarak hemoraji ve nekrozlar oluşur. Kuzu ve oğlaklarda klinik bulgular, hafif olanlarda iştahsızlık, durgunluk ve ishal; ağır seyirli olanlarda ise iştahsızlık, zayıflama, dehidrasyon ve koyu renkli bazen kanlı bir ishal görülmektedir. Koksidioziste klinik belirtilere ve patolojik bulgulara göre tanı koyulmaktadır. Buna ek olarak tanıda, daha çok flotasyon yöntemi ile dışkı muayenesi yapılmaktadır. Tedavide antibiyotik ve antikoksidial ilaçlar kullanılır ve semptomatik tedavi amaçlı sıvı-elektrolit verilir. Kontrolde hijyen koşulları düzeltilir. Dışkının en az üç günde bir uzaklaştırılması ve yeme, suya bulaşması engellenir. Korunmada ise anne ve yavrular ayrılıp, stres şartları ortamdaki kaldırılmalıdır. Bu metinde kuzu ve oğlaklarda önemli ekonomik kayıba neden olan koksidiozisin etiyolojisi, epizootiyolojisi, klinik ve patolojik belirtileri, tanısı, tedavisi, kontrol ve korunmasından bahsedilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Koksidiozis, Kuzu, Oğlak, İshal, *Eimeria*

*Sözel Bildiri***TOTAL DİRSEK ARTROPLASTİLERİ VE REHABİLİTASYONU****Nevriye ÜNAL SÜZER¹, Nihal BÜKER²***1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Burdur, Türkiye,
nusuzer@mehmetakif.edu.tr**2Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye, nasuk@pau.edu.tr***ÖZET**

Dirsek eklemi, nesnelere manipüle etmek veya nesnelere uygun destek sağlamak için elleri konumlandırmayı sağlayan menteşe rolünü yerine getirmektedir. Bu işlev için eklem maksimum hareketliliğine ve stabilizasyonuna ihtiyaç vardır. Dirsek anatomisinin karmaşık yapısı, uzun kaldıraç kolu ve günlük aktivitelere köprü oluşturan menteşe işlevi eklem üzerinde ekstra yük oluşturmaktadır. Dirseğin cerrahi işlemleri, öncelikle lateral epikondilit ve kübital tünel sendromu gibi periartiküler patolojilerle karakterizedir. Fakat; travma, spor yaralanmaları veya inflamatuvar hastalıklara sekonder olarak fonksiyon kaybı ile dirsek eklemi artrit gelişebilmekte ve artrit sonrası ise artroskopi, artroplastisi veya artrodez gibi çeşitli cerrahi teknikler uygulanmaktadır. Dirsek artroplastileri; interpozisyon artroplastisi, total/parsiyel artroplastisi ve rezeksiyon artroplastisi tekniklerini içermektedir. Dirsek eklemine özellikleri itibarıyla artroplastisi cerrahileri oldukça zordur. Total dirsek artroplastisi sonrası ilk tedavi eklemi korumaya yönelik olmalıdır ve bunun içinde splint kullanımı önerilmektedir. Ayrıca hastalar ağrı ve ödem kontrolü, egzersiz programları ve yara izi yönetimi konularında eğitilmelidirler. Rehabilitasyon süreci; kullanılan implantın tipi, triseps tendonunun ve ulnar sinirin durumuna göre değişiklik göstermektedir. Bağlantılı implantlar önemli bağ desteği gerektirmezler, daha stabildir ve rehabilitasyon süreci ekstansiyonu kısıtlamadan devam edebilir. Bağlantısız implantlarda, dirsek ekstansiyonu kırk derecede sınırlandırılır zamanla haftada on derece olacak şekilde ekstansiyon derecesi artırılır. Cerrahi sırasında humeroulnar eklem yerleştirilirken triseps tendonunun yeri değiştirilebilir veya korunabilir. Tendonun yeri değiştirilirse güçlü triseps kasılmasını önlemek için cerrahiden sonra en az dört hafta boyunca yerçekimi destekli ekstansiyon egzersizleri yapılmalıdır. Ulnar sinir, operasyon sonrası anatomik pozisyonunda kalırsa ameliyat sonrası fleksiyonun yeniden kazanılması sinirin sıkışmasına neden olabilir. Ulnar sinir kompresyonunu önlemek için uzun süreli fleksiyon pozisyonundan kaçınılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: dirsek artroplastisi, ortopedik cerrahi, cerrahi sonrası rehabilitasyon

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF FACTORS RELATED TO TEMPOROMANDIBULAR JOINT
DYSFUNCTION IN UNIVERSITY STUDENTS: A PILOT STUDY****Fatma Nur ALTIN * 1, Emine ASLAN TELCİ 2****** Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey, ftnrln@gmail.com**** Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey,
easlantelci@gmail.com***ABSTRACT**

Background: Temporomandibular joint dysfunction (TMJD) is a multifactorial condition that affects the temporomandibular joints (TMJ) and masticatory muscles. It often causes limitation in jaw movements, pain around the TMJ, difficulty in chewing and dysfunction. **Aim:** The aim of this study is to examine the factors associated with the severity of TMJD in university students. **Methods:** Pamukkale University, school of physical therapy and rehabilitation students were included in the study. Consent forms were obtained from all students included in the study. The demographic information of the participants was recorded in the form prepared beforehand. Jaw and neck pain severity, temporomandibular joint dysfunction severity, lower jaw movements, sleep quality, oral habits, depression and anxiety states of all participants were evaluated. **Results:** This study was included 147 physiotherapy and rehabilitation students. It was determined that 22 of the students (15%) had TMJD problems. The majority of students identified as having a TMJD problem were women (68.2%). A significant relationship was found between TMJD severity and jaw pain severity ($r=0,477$; $p=0,025$), oral habits ($r=0,474$; $p=0,026$) and anxiety ($r=0,497$; $p=0,019$). **Discussion and Conclusion:** The results of the study showed that the severity of TMJD was associated with the severity of jaw pain, oral habits and anxiety level. These results show that the detailed evaluation of the complex problem and the determination of its etiology are important for developing effective strategies for treatment.

Anahtar Kelimeler: Temporomandibular joint dysfunction, oral habits, anxiety

*Sözel Bildiri***TEMPOROMANDIBULAR EKLEM DISFONKSİYONUNDA FIZYOTERAPİ VE
REHABILİTASYON UYGULAMALARI****Emine ASLAN TELCİ 1* , Fatma Nur ALTIN 2****

* Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey,
easlantelci@gmail.com

** Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey, ftnrnltn@gmail.com

ÖZET

Temporomandibular Eklem Disfonksiyonu (TMED) temporomandibuler eklemleri (TME) ve/veya eklemlerle ilişkili yapıları etkileyen bir problemdir. Mastikatör kaslarda, temporomandibular eklemlerde ve/veya temporomandibular diskteki problemler sonucu fonksiyon bozuklukları, çene hareketlerinde kısıtlılık ve ses gibi bir dizi semptom varlığını içeren geniş bir yelpazeyi kapsar. Bu semptomlar travma, sistemik problemler, oklüzal ve psikolojik problemler gibi birçok nedene bağlı olarak ortaya çıkabilmektedir. TMED problemine çoğunlukla bruksizm eşlik eder. TMED tedavisi uygun fizyoterapi değerlendirmeleri ışığında bireye özel programlanmalıdır. Değerlendirme ağrı şiddeti, hareket açıklığı, kas spazmı gibi probleme yönelik parametreleri içermelidir. Problemin etyolojisi göz önünde bulundurularak yapılan değerlendirme sonuçları bireye özgü tedavi stratejilerinin geliştirilmesini sağlar. Tedavide konvansiyonel fizyoterapi uygulamaları, davranış terapisi, egzersiz, farmakoterapi ve oklüzal splint de dahil olmak üzere birçok noninvaziv yöntem kullanılmaktadır. Değerlendirme ve tedavide özellikle fizyoterapist ve diş hekimlerinin iş birliği içinde olduğu multidisipliner yaklaşım çok önemlidir. Bu derlemede TMED’de fizyoterapi ve rehabilitasyon yaklaşımları güncel literatür incelenerek sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Temporomandibular Eklem Disfonksiyonu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Egzersiz

*Sözel Bildiri***THE EFFECTS OF POTASSIUM CHANNELS ON PHENYLEPHRINE-INDUCED
VASCULAR TONE IN RAT THORACIC AORTA****Serdar ŞAHİNTÜRK*****Bursa Uludag University, Faculty of Medicine, Department of Physiology, Bursa, Turkey,
ssahinturk@uludag.edu.tr***ABSTRACT**

Background: Potassium (K^+) channels are key regulators of vascular tone. **Aim:** In this study, it was aimed to determine the effects of K^+ channel subtypes on vascular tone. **Methods:** The ethical approval was obtained from Bursa Uludag University Animal Experiments Local Ethics Committee. The 4 mm length vascular rings (n=8 in each group) obtained from the thoracic aortas of 10 male Wistar Albino rats (250-300 g) were placed in the isolated tissue bath system. Vascular tension was adjusted to 1 g. To determine the effects of K^+ channel subtypes on phenylephrine (PE)-induced vascular tone, K^+ channel subtype blockers were administered to the aortic rings after a 1-hour equilibration period. After 30 min of incubation, the vascular rings were contracted with 10^{-6} M PE and a stable contraction was obtained. The tension values in the periods before the PE administrations were accepted as 100%. The plateau phase tension values obtained with PE were calculated over this value. The obtained tension values were compared with the tension values in the control groups. **Results:** Large-conductance calcium (Ca^{2+})-activated K^+ channel (BK_{Ca}) blocker tetraethylammonium, intermediate-conductance Ca^{2+} -activated K^+ (IK_{Ca}) channel blocker TRAM-34, ATP-sensitive K^+ (K_{ATP}) channel blocker glyburide, voltage-gated K^+ (K_v) channel blocker 4-Aminopyridine, and two-pore domain K^+ (K_{2P}) channel blocker anandamide administrations caused a statistically significant increase in PE-induced vascular tension values ($p<0.01$). However, small-conductance Ca^{2+} -activated K^+ (SK_{Ca}) channel blocker apamin and inwardly-rectifying K^+ (K_{ir}) channel blocker barium chloride administrations did not cause a statistically significant change in PE-induced vascular tension values. **Discussion and Conclusion:** The findings of this study show that BK_{Ca} , IK_{Ca} , K_{ATP} , K_v , and K_{2P} K^+ channels have significant effects on the regulation of PE-induced vascular tone. On the other hand, it is suggested that SK_{Ca} and K_{ir} K^+ channels are not important factors in the regulation of PE-induced vascular tone.

Keywords: Potassium channels, Vascular tone, Thoracic aorta, Tissue bath

*Sözel Bildiri***THE EFFECT OF VITAMIN D DEFICIENCY ON BIOCHEMICAL AND HEMATOLOGICAL DATA IN HOSPITALIZED COVID-19 PATIENTS****Ayşe Umay ÇALIŞIR*, Birsen AYDIN****

* Amasya University, Health Sciences Institute, Department of Molecular Medicine, Amasya, Turkey, umaysurel@hotmail.com

** Amasya University, Health Sciences Institute, Department of Molecular Medicine, Amasya, Turkey, birsen.aydin@amasya.edu.tr

ABSTRACT

Background: Although some recent studies have shown that serum vitamin D may be effective on the course of Covid-19 disease, the results obtained are still controversial. **Aim:** This study, it aims to examine whether there are differences in terms of age, gender, length of hospital stay, biochemical and hematological parameters between those with and without vitamin D deficiency in Covid-19 patients. **Methods:** The data of 413 patients hospitalized in Ankara Pursaklar State Hospital whose covid-19 positivity was revealed by PCR test were evaluated retrospectively. Those with less than vitamin D (< 20 ng/mL) were considered as vitamin D deficient group. **Results:** It was observed that there was a significant difference between the groups with and without vitamin D deficiency in terms of biochemical parameters total bilirubin ($p=0.07<0.05$) and potassium values ($p=0.015<0.05$). When the inflammation and coagulation factors are examined; only CRP value was found to be significantly higher in the group with vitamin D deficiency ($p=0.05$). Similarly, hematocrit ($p=0.06<0.05$) and neutrophil count ($p=0.000<0.05$), which are hematological parameters, increased significantly in patients with vitamin D deficiency. As a result of Binary Logistic Regression Analysis, it is seen that the variables of age, gender and length of hospitalization do not have a significant relationship with the dependent variable vitamin D deficiency ($p=0.103>0.05$, $p=0.995>0.05$, $p=0.222>0.05$). **Discussion and Conclusion:** Our findings showed that vitamin D deficiency was found to be associated with a limited number of biochemical, hematological and inflammatory factors in hospitalized Covid-19 patients, but not with age, gender and length of stay.

(The study was conducted with the approval of both the Ministry of Health and Amasya University Non-Interventional Clinical Research Ethics Committee (dated 08/04/2021 and 55/4).

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Vitamin D, İnflammation

*Sözel Bildiri***ATEŞ DİKENİ (PYRACANTHA COCCİNEA) BİTKİSİNİN ANTİBAKTERİYEL
TEKSTİLDE KULLANILABİLİRLİĞİNİN İNCELENMESİ***** Keziban TOPAL, Fatih Mehmet EMEN****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Nanobilim ve Nanoteknoloji Bölümü, Burdur, Türkiye, kezibantopal708@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü, Burdur, Türkiye, femen@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Günümüzde, tüketicilerin hijyenin öneminin ve mikroorganizmaların zararlı etkilerini bilmesi ve tercihlerinin değişmesiyle, konfor ve temizlik beklentileri gün geçtikçe artmaktadır. Çalışmalar kapsamında tıbbi ve aromatik bitkilerin antibakteriyel aktivitesinin çeşitli yöntemlerle belirlenmesi ve tekstil sektöründe antibakteriyel tekstilde kullanımı araştırılmıştır. **Giriş:** Ada çayı, kekik, lavanta gibi bitkilerin halk arasında çeşitli hastalıkların tedavisinde ve yaraların iyileştirilmesinde kullanıldığı bilinmektedir. Bunların antibakteriyel aktiviteleriyle ilgili çalışmalar mevcuttur. Ateş dikenini (Pyracantha coccinea) antioksidan bakımından zengin ve birçok hastalığa iyi gelen β - Karoten ve Likopen gibi bileşenlere sahiptir ve yapılan çalışmalarda serbest radikallerin birçok hastalıklardan sorumlu olduğu ve antioksidanların bunlara karşı radikalleri yok etmesiyle vücudu dayanıklı hale getirdiği bilinmektedir. Ateş dikenini ile özdeş özellikler gösteren alıç bitkisi üzerinde yapılan çalışmalarda antibakteriyel etkinliği belirlenmiştir. **Amaç:** Bu derlemede pyracantha coccinea bitkisi ile benzer özelliklere sahip ve antibakteriyel tekstilde kullanılan, yaraları iyileştiren bitkiler araştırılması ve pyracantha coccinea meyvelerinin antibakteriyel çalışmalardaki yeri için derleme hazırlanması hedeflenmiştir. **Yöntem:** Yapılan benzer çalışmalarda özütlerin elde edilmesi ve içerik analizi, özütlerin antibakteriyel ve antioksidan özelliklerinin incelenmesi, elektroegirme yöntemi ile mikro-, nanofiberlerin hazırlanması, mikro-, nanoliflerin karakterizasyon çalışmaları, mikro-, nanoliflerin antibakteriyel özelliklerinin incelenmesi, deneysel verilerin istatistiksel analizi yapılması karşımıza çıkmaktadır. Hedeflenen çalışmada benzer yöntemlerin uygulanabilirliği araştırılmış ve olumlu sonuçlara ulaşılmıştır. **Bulgular:** Literatür taraması dikkate alındığında pyracantha cocconia isimli bitkinin antibakteriyel tekstilde kullanılan bitkiler ile benzer özellikler göstermesi ve bu bitkilerle benzer kullanım alanlarına sahip olmasından dolayı bu alanda çalışılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. **Tartışma ve sonuç:** Sonuç olarak değerlendirildiğinde tıbbi ve aromatik bitkilerden elde edilen özütlerin sahip olduğu güçlü antibakteriyel aktivite nedeniyle tekstil sektöründe kullanılan sentetik antibakteriyel maddelere alternatif oluşturabilecekleri görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Pyracantha coccinea, Antibakteriyel tekstil, elektroegirme

*Sözel Bildiri***DETERMINATION OF ECONOMIC LOSSES DEU TO SUBCLINICAL MASTITIS
IN HOLSTEIN AND SIMMENTAL COWS****Ahmet Cumhur AKIN*, Mehmet Saltuk ARIKAN****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary, Department of Animal Health Economics and Management, Burdur, Turkey, acumhurakin@mehmetakif.edu.tr*

** *Firat University Faculty of Veterinary, Department of Animal Health Economics and Management, Elazığ, Turkey, msarikan@firat.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Mastitis is the most common disease in dairy farms and causes significant economic losses. **Aim:** This study aims to determine the direct and indirect economic losses of subclinical mastitis cases of different severity (mild, moderate, severe) in Holstein and Simmental cows. **Methods:** Lactation milk yield loss, herd cost due to culling, waste milk cost, loss of milk premium, and treatment costs are considered in calculating the economic losses treatment expenses; drug costs, veterinarian costs, extra labor, and control expenses. In the study, the decrease in the concentrated feed consumption of the infected animal was calculated in terms of dry matter. Economic losses are calculated with the current prices of 2021 in the calculations made according to the different breeds (Holstein, Holstein crossbred, Simmental, Simmental crossbred). **Results:** In the economic analysis, in mild-moderate-severe cases per animal, respectively; Holstein Friesian 1069.44 TL-3137.64 TL- 8418.76 TL (equivalent to 227.54 lt-667.58 lt-1791.23 lt milk), Holstein crossbred 1046.43 TL-3064.87 TL- 8221, 06 TL (222.65 lt-652.10 lt-1749.16 lt milk equivalent), Simmental 909.87 TL-2632.95 TL-7047.76 TL (193.59 lt-560.20 lt- 1499.52 lt milk), Simmental crossbred 1141.48 TL-3365.47 TL- 9037.64 TL (242.87 lt-716.06 lt-1922.90 lt milk equivalent) economic loss was calculated. **Discussion and Conclusion:** It has been revealed that subclinical mastitis cases cause economic losses at varying rates according to the severity of the disease. Economic analysis of production losses and knowing the components that cause economic losses are important for the manufacturer to develop a control mechanism.

Keywords: Subclinical Mastitis, Holstein, Simmental, Economic losses, Dairy cattle

*Sözel Bildiri***ISPARTA'DA YAŞANAN ELEKTİRİK KESİNTİSİNİN TÜRKİYE AFET
YÖNETİMİ METODOLOJİSİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ****İlayda MERT*, Faruk DEMİRSOY****

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü ilaydamert07@icloud.com
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Altınyayla Mehmet Tuğrul Meslek Yüksek Okulu
fdemirsoy@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Dünyada süre gelen doğa olayları, insanların yaşamını önemli ölçüde etkilediğinde doğa kaynaklı afet olarak nitelendirilmektedir. Toplumun sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel faaliyetlerini önemli ölçüde aksatan, can ve mal kayıplarına neden olan fakat yerel imkânlar ile baş edilemeyen doğa kaynaklı afetlerin büyük bölümünü meteorolojik afetler oluşturmaktadır. Yağışlar (yağmur, kar dolu), şiddetli yerel fırtınalar, seller ve don olayları ise hava şartları tarafından doğrudan oluşan afetlerdir. Isparta'da 3 Şubat tarihinde başlayan yoğun kar yağışının ardından meydana gelen elektrik kesintisine ilgili dağıtım şirketi tarafından yapılan açıklamada saatlerce hiç durmadan yağın karın sebep olduğu yükün ve aşırı buzlanmanın etkisi ile önemli sayıda enerji nakil hattının ağır hasar aldığı bildirilmiştir. Kentte etkili olan kar ve soğuk hava, ulaşımı etkilerken, iletken tellerin kopması, direklerin yıkılması ve trafo merkezlerinin arızalanması nedeniyle elektrik kesintisi yaşanmıştır. Kesinti anında il merkezi, 8 ilçe merkezi ve 188 köyde toplam 113 bin 236 abonenin enerjisiz kaldığı belirtilmiştir. Yaşanılan elektrik arızasındaki sorun geniş kitlelere ulaştığı için birçok şehirden teknik ekipler Isparta'ya yönlendirilip çalışmalara katılım sağlanmıştır. Halkın ihtiyaçları doğrultusunda eksikleri giderilmiştir. Türkiye afet yönetimi metodolojisine göre; yaşanan meteorolojik afetlere karşı yapılacak erken uyarı sistemlerinden afet personelinin eğitimine; muhtemel afetler için bölgesel depoların ve bu depolarda stoklanacak malzemelerin özelliklerinin belirlenmesine; haberleşme sistemlerinin alternatifli olarak kurulmasına kadar tüm hazırlık sürecinde meteorolojinin verilerin sahadaki öneminin farkındalığı gerekmektedir. Meteorolojik afetlere karşı erken uyarı sistemlerinin geliştirilmesi, uyarıların ulusal ve yerel yöneticiler ile halka en kısa ve etkili şekilde ulaştırılması için idari ve teknik altyapının oluşturulması, yöneticilerin ve halkın afet uyarıları karşısında hareket tarzlarının belirlenmesi, bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmaları hazırlık sürecinin önemli faaliyetlerindedir.

Anahtar kelimeler: Elektrik kesintisi, kar yağışı, meteorolojik afetler

*Sözel Bildiri***AFET VE ACİL DURUMLARDA VAKAYA İNTİKAL EDEN PROFESYONELLER
İÇİN ÖLÜMÜN BELİRTİLERİNİ İNCELEME SÜRECİ****Yaren Aleyna DENİZ, Merve YILDIRIM***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi
Bölümü, Burdur, Türkiye, aleynadeniz500@gmail.com**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Cevat Sayılı Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi
Bölümü, Burdur, Türkiye merveyildirimw@gmail.com***ÖZET**

Ölüm sonrası cesette bazı bulgular görülür. Cesette görülen bu bulgular ölümün belirtileri olarak adlandırılır. Bu belirtiler kişiye canlılık niteliğini veren merkezi sinir sistemi, solunum sistemi ve dolaşım sisteminin son bulması ile ortaya çıkan değiştirilemeyecek belirtilerdir. Ölümden hemen sonraki dönemde özellikle vücut fonksiyonlarının kaybı ve ölü soğuması dikkat çeker. Ölümden birkaç saat geçtikten sonra ölü lekesi ve ölü sertliği dikkat çekmeye başlar. Bu üç bulgu (Algor motris, Livor motris, Rigor motris) ölümlerde ayrıntılı olarak araştırılması gereken bulgulardır. Ölümden ortalama 1.5-2 gün; sıcak nemli koşullarda 10-12 saat sonra çürüme dıştan dikkat çekmeye başlar. Rigor kaybolmaya, livor belirsizleşmeye başlar. Ölünün bulunduğu ortam ve koşullara bağlı olarak kademeli bir şekilde ilerlemeye devam eder. Ceset birkaç yıl içinde iskeletleşmeye başlar. Bu olay ortalama 3-5 yılda azami 8-10 yılda tamamlanır. Böylece bu bulgulardan yararlanılarak kolaylıkla ölüm tanısı konulabilir. Ölüm sonrası geçen süre konusunda bir tahminde bulunulabilir. Bu durum özellikle ölüm sonrası geçen zaman diliminin (postmortem interval) belirlenmesi açısından önem taşır. Postmortem bulguların varlığı kesin olarak saptanmış ise uzun süre beklenmesine ve tekrar muayenelere gerek duyulmaz; böylelikle tıbben ölüm kararı alınarak gerekli yasal işlemlere başlanabilir. Bu bildirinin amacı ölüm ve ölümün erken belirtilerinin vakaya intikal eden profesyoneller için inceleme sürecini azaltmaktır.

Anahtar Kelimeler: Postmortem, Algor motris, Rigor motris, Livor motris

*Sözel Bildiri***TELEREHABİLİTASYON TEMELLİ TÜRK KALKIŞI EGZERSİZİ KAS MİMARİ
TEMELLİ HAMSTRİNG EGZERSİZLERİNE KIYASLA HAMSTRİNG KAS
FONKSİYONU, ÇEVİKLİK VE KOGNİTİF FONKSİYONLAR ÜZERİNE DAHA MI
ETKİLİDİR?**

Cağlar SOYLU*, Necmiye ÜN YILDIRIM**

* Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye,
caglar.soylu@sbu.edu.tr

** Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gülhane Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Fakültesi, Ankara, Türkiye,
necmiyeu@yahoo.com

ÖZET

Giriş: Hamstring kas yaralanmalarının altında yatan risk faktörleri göz önünde bulundurulduğunda tüm risk faktörlerini önlemeye yönelik bütüncül bir yaklaşımı içeren egzersize ihtiyaç duyulmaktadır. Aynı zamanda kognitif becerilerdeki zayıflık veya bozulma kas yaralanmalarında rol oynayan birçok faktörün ortaya çıkmasına sebep olduğu belirtilmiştir. Ancak, hamstring yaralanmalarında ve/veya yaralanmaların önlenmesinde kognitif fonksiyonun etkinliğini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. **Amaç:** Çalışmanın amacı kas mimari temelli Sliding Hamstring Curl (SHC) ve Nordic hamstring (NHE) egzersizlerine kıyasla Türk Kalkışı (TK) egzersizinin hamstring kas fonksiyonu, çeviklik ve kognitif fonksiyonlar üzerine etkisini incelemektir. **Metot:** Çalışmaya yaşları 18-25 yıl olan toplamda 40 genç erkek yetişkin birey dahil edildi. Bireyler rastgele olarak SHC, NHE, TK eğitim gruplarına ve kontrol grubuna eşit sayıda ayrıldı. Tüm egzersiz grubundaki bireylere, haftada 3 gün 6 hafta olmak üzere telerehabilitasyon yoluyla egzersizler uygulandı. Bireylerin diz kas kuvveti değerlendirmeleri ISOMED 2000® izokinetik dinamometre ile, hamstring esneklikleri digital inklinometre kullanılarak maksimum kalça fleksiyonuyla birlikte aktif diz ekstansiyon testiyle, çeviklikleri Agility-T test ile, kognitif fonksiyonları CNSVS nörokognitif test bataryası ile eğitim öncesi ve sonrası değerlendirildi. **Bulgular:** Tüm egzersiz gruplarında tedavi sonrasında tüm parametrelerde anlamlı gelişme olduğu bulundu ($p<0,05$). TKE'nin yaptığı kognitif fonksiyon ve çeviklik artışı diğer eğitimlerden üstündü ($p<0,01$). Egzersiz grupları konsantrik kuadriseps ve hamstring kas kuvveti bakımından benzer bulunurken SHC grubundaki hamstring esnekliği ve eksantrik kuadriseps ve hamstring kas kuvvet artışının 3 gruptan da daha yüksek olduğu görüldü ($p<0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmanın sonucunda, TK egzersizinin diğer hamstring egzersizleriyle benzer hamstring fonksiyon gelişimi sağladığı ve hamstring yaralanmalarında göz ardı edilen ve önemli bir risk faktörü olan kognitif fonksiyonları geliştirmede diğer egzersizlere göre daha etkin bir egzersiz olduğu bulundu. Bu nedenle bütüncül yaklaşımı temel alan bir egzersiz olan TK egzersizi daha fazla kognitif fonksiyon ve çeviklik artışı elde etmek ve hamstring kas fonksiyonu geliştirmek için diğer hamstring egzersizlerine alternatif olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Hamstring, Türk Kalkışı, Kognitif fonksiyon, Esneklik, Çeviklik

*Sözel Bildiri***18-49 YAŞ ARASI KADINLARIN SAĞLIK ALGISI VE ETKİLEYEN****FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ****Ebru GÜL*, Ümmühan AKTÜRK****

* İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye,
ebru70@gmail.com

** İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye,

ÖZET

Giriş: Sağlık algısı, bireylere sağlıklı yaşam davranışlarının kazandırılması, sonrasında da sürdürülmesini amaçlayan sağlığın geliştirilmesi süreciyle ilişkilendirilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı 18-49 yaş arasındaki kadınların sağlık algısını ve etkileyen faktörleri incelemektir. **Yöntem:** Tanımlayıcı olarak yapılan bu araştırma, araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve çalışmaya alınma kriterlerine uyan 200 kadınla gerçekleştirilmiştir. Veriler “Tanıtıcı Anket Formu” ve “Sağlık Algısı Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın verileri bilgisayar ortamında kodlanmış ve değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde, ortalama, yüzde, bağımsız gruplarda t testi, Kruskal-Wallis, Oneway ANOVA, Spearman kolerasyon ve Cronbach Alfa güvenilirlik analizi kullanılmıştır. İstatistiksel değerlendirmede anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ kabul edilmiştir. **Sonuç:** Araştırmaya katılan kadınların yaş ortalamasının 28.04 ± 8.33 olduğu, %60.5’inin bekar, %52’sinin üniversite ve üzeri eğitimden mezun olduğu, %37’sinin öğrenci, %66’sının çalışmadığı, %62’sinin gelirini orta düzey olarak algıladığı, %83’ünün herhangi bir kronik hastalığı olmadığı, %48’inin sağlığını iyi olarak algıladığı belirlenmiştir. Kadınların Sağlık Algısı Ölçeği toplam puan ortalaması 48.95 ± 7.04 olarak bulunmuştur. Yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, meslek, çalışma durumu, gelir düzeyi, kronik hastalık ile Sağlık Algısı Ölçeği toplam puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p > 0.05$). Kişinin algısına göre sağlık düzeyi ile Sağlık Algısı Ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$). **Tartışma ve Sonuç:** Araştırmaya katılan kadınların sağlık algısı düzeyleri orta düzey olarak bulunmuştur. Kişilerin olumlu sağlık algısı geliştirebilmeleri üzerinde sağlıklı yaşam biçimi davranışları ve kendi sağlıkları ile ilgili öz farkındalıklarının yüksek olması etkili olabilmektedir. Bu nedenle sağlık algısına olumlu katkı sağlayacak davranışlar noktasında farkındalığı artırmak için sağlık profesyonelleriyle işbirliği yapılması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Sağlık Algısı, Hemşirelik

*Sözel Bildiri***BURDUR İLİ VE BUCAK İLÇESİ LİSANS DÜZEYİNDE ACİL YARDIM VE AFET
YÖNETİMİ PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ****Sema SARIKAYA, Mehmet Zeki YILDIRIM, Yağmur AYDIN ARIKAN, Tuğçe
TELEF**

*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Bucak,
Türkiye, semasarikaya015@gmail.com, mzekiyildirim@gmail.com, yaydin@mehmetakif.edu.tr,
tugcetelef@gmail.com*

ÖZET

Ülkemiz doğal afetlerle ve insanların neden olduğu afetlerle karşılaşabilmektedir. Bu nedenle Türkiye'deki Acil yardım ve Afet yönetimi bölümü araştırılmıştır. İlk olarak 2005 yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu bünyesinde "ACİL YARDIM VE AFET YÖNETİMİ" lisans bölümü açılmıştır. 2015 yılında Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Acil Yardım ve Afet Yönetimi mezunlarının, "Acil Yardım ve Afet Yöneticisi" unvanını kullanmalarını uygun görmüştür. Acil Yardım ve Afet Yöneticilerin görevleri, istihdam alanları düzenlenen çalıştaylar sonucunda tespit edilmiştir. Türkiye'de üniversite düzeyinde afet eğitimi ve öğretimi yapan 33 adet program bulunmaktadır. Bu 33 programdan 23'ü devlet, 10'u vakıf üniversiteleridir. 33 programın 22'si sağlık, 13'ü mühendislik, 9'u eğitim alanında bir afet eğitimi ve öğretimi verilmiştir. Bu araştırma da Türkiye de Acil yardım ve Afet yönetimi alanında Burdur ili ve Bucak ilçesi üniversitelerinin lisans düzeyindeki programları değerlendirilmiştir. Burdur'da hastanede zorunlu staj vardır. Bucakta zorunlu staj yoktur. Gönüllü staj vardır. Uygulamalı derslerde, itfaiye de staj kapsamında gösteriliyor. Burdur ili ve Bucak ilçesinde lisans seviyesinde Acil yardım ve Afet yönetimi dersleri verilmektedir. Bu program içerisinde, Temel Afet Bilgisi, Acil yardım ve Kurtarma çalışmaları, Acil Durum psikolojisi, kurtarma Araçları Eğitimi, Mesleki uygulama gibi dersler verilmektedir. Bu çalışmada Burdur ili ve Bucak ilçesinin lisans düzeyindeki eğitimler incelenerek içerikleri araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Acil Yardım, Afet Yönetimi, Türkiye, Burdur, Bucak

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF FACIAL SOFT TISSUE MEASUREMENTS BETWEEN
GENDER****Feridun ABAY*, S. Kutalmış BUYUK*, Sedanur HATAL***** Ordu University, Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics, Ordu, Türkiye feridunabay@gmail.com*** Ordu University, Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics, Ordu, Türkiye skbuyuk@gmail.com*** Ordu University, Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics, Ordu, Türkiye
sedanur.hatal19@gmail.com***ABSTRACT**

Background: Facial and dental structures are the most important elements in physical face appearance. **Aim:** The aim of this study was to evaluate whether there is a difference in facial soft tissue measurements and ratios between the genders. **Methods:** This study was carried out with the participation of 30 male and 30 female volunteers who applied to Ordu University Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics for orthodontic treatment. The age range of the participants is between 18-22 years old. The measurements were performed on the profile and frontal photographs using software. **Results:** Lower face height, philtrum length, upper lip height, chin height, cervicomental angle, nose width and intercantal nose ratio were significantly different between genders ($P<0.05$). Lower face triad value, philtrum length, upper lip height, chin height and cervicomental angle values were higher in male subjects. Only, intercantal nose ratio was greater in female subjects than male subjects ($P<0.05$). **Discussion and Conclusion:** Facial attractiveness confers significant advantages in social interactions with preferences likely reflecting psychobiological mechanisms. The differences were found between genders in different facial measurements. The male subjects have higher facial vertical ratio than female subjects.

Key words: Digital photography, Facial analysis, Gender, Soft tissue ratio.

*Sözel Bildiri***YAPAY ZEKANIN SAĞLIK ALANINDAKİ UYGULAMALARI****Özge Sevinç KORKMAZ AKAR¹ Yakup YILDIRIM¹***1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Viroloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye
ozgesevinckorkmazakar@gmail.com, yyildirim@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

İlk olarak bilim kurgu kitaplarında karşımıza çıkan yapay zeka, insan zekasının makineler tarafından taklit edilmesi hayali ile ortaya çıkmıştır. Bu fikir ilk bakışta homojenik bir kavram olarak algılansa da aslında farklı sistemlerin farklı amaçlarla çalıştığı birden çok türü mevcuttur. Uzman sistemler, bulanık mantık ve genetik algoritmalar gibi zekanın farklı özelliklerini farklı bir modelleme ile taklit etmeyi hedefleyen türleri vardır. Bu alandaki en çarpıcı ilerleme ise makinelerin insan zekasına en çok yaklaştığı alan olan ve biyolojik sinir ağlarını taklit eden yapay sinir ağlarının pratiğe dökülmesi ile olmuştur. Dahil edildiği alanlarda belli bir oranda başarı ile neticelenen çalışmalar sonucunda yapay zekanın neredeyse her alanda ihtiyaç duyulan bir sistem olduğunu göstermiştir. Bu bağlamda sağlık alanında da kendisine kullanım alanı yaratan yapay zeka, makineler aracılığı ile özellikle bulaşıcı hastalıklarla mücadelede, mekanik ve yazılımsal olarak yer almaktadır. Yapay zekanın sağlık alanında kullanılması ile canlıların hayat ve sağlık standartlarının iyileştirilmesine yönelik etkisinin olumlu yönde olacağı yalın bir gerçektir. Tıpkı insan zekası gibi yapay zekanın da etkin kullanımı sağlık alanında yeni atılımları da beraberinde getirecektir. Bu derlemede yapay zekanın insan ve hayvan sağlığı alanında kullanımı ve uygulamaları hakkında bilgi verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Yapay zekâ, beşeri tıp, veteriner tıp

Sözel Bildiri

**NANOCARRIERS ENABLE PRECEISE EPINEPHIRINE DOSING IN
MUCOADHESIVE BUCCAL FILMS FOR PEDIATRIC ANAPHYLAXIS
TREATMENT**

Mehmet Baran KARAKAPLAN*, Didem ŞEN KARAMAN**

** Izmir Katip Celebi University, Graduate School of Natural and Applied Sciences, Department of Biomedical Technologies Izmir, Turkey, mbkarakaplan@gmail.com*

*** Izmir Katip Celebi University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Biomedical Engineering Izmir, Turkey, didem.sen.karaman@ikcu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Anaphylaxis is a rapidly progressing systemic allergic reaction which can resulted in fatal outcomes. Epinephrine is commonly used for anaphylaxis treatment. The intervention with epinephrine is frequently operated by auto-injectors which is hardly applied in pediatric. **Aim:** The aim of this study is to develop a fast-dissolving epinephrine loaded silica nanoparticle contained Mucoadhesive Buccal Films (MBFs) which can perform burst release of epinephrine through the permeable and highly vascular buccal mucosa. **Methods:** Silica nanoparticles synthesized via sol-gel method and characterized in terms of size, surface charge and morphology. Epinephrine pre-loaded silica nanoparticles integration into MBFs was prepared via *in situ* solvent-casting and drop casting on the prepared films. In parallel counterparts with only epinephrine solution was prepared as same. The characteristic and release profile of the MBFs was evaluated by different characterization techniques. The weight and drug uniformity of the films was examined. The irritation potency of the prepared dosage forms was investigated. SEM micrographs of MBFs was determined. **Results:** Silica nanoparticles (290 nm, -27 mV) was synthesized. The drug uniformity of the MBFs was % 104.75 ± 10.34 . And the surface pH was in the range of 6-7. **Discussion and Conclusion:** The obtained results revealed the dominancy of silica nanoparticles integration methods for the release profile of epinephrine from MBFs. In situ integration of silica nanoparticles in MBFs provided the %75 percent of epinephrine content release from the MBFs in first 15 min.

Anahtar Kelimeler: Epinephrine, silica nanoparticles, mucoadhesive buccal films, anaphylaxis

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF THE EFFECTS OF NOVEL ORAL ANTICOAGULANTS ON
LOWER EXTREMITY ISCHEMIA REPERFUSION INJURY IN RATS****Emin BARBARUS*, Selim DURMAZ**, Muhammet Hüseyin ERKAN**** Department of Cardiovascular Surgery, Iğdır State Hospital, Iğdır, Turkey., eminbarbarus@gmail.com**** Department of Cardiovascular Surgery, Aydın Adnan Menderes University, Faculty of
Medicine, Aydın, Turkey, selimdurmaz@yahoo.com***** Department of Cardiovascular Surgery, Nevşehir State Hospital, Turkey, mh_erkkan@hotmail.com***ABSTRACT**

Introduction: In our study we aimed to evaluate the protective effect of novel oral anticoagulants on Ischemia Reperfusion Injury (IRI) in an experimental animal lower extremity model. **Materials and Methods:** Forty female Wistar Albino rats were randomly divided into five groups. Only anesthesia and median laparotomy were performed in the control group. Ischemia Reperfusion (IR) procedure was applied to sham group. The apixaban group we used a 10 mg/kg doz twice daily, 15mg/kg once daily was used for the dabigatran group and 3mg/kg once daily for rivaroxaban group dose were administered orally via gavage for one week before the ischemia reperfusion procedure. The IR procedure was performed after 60 minutes of infrarenal aorta clamping followed by 120 minutes of reperfusion. After the procedure 2-3 cc intracardiac blood sample and bilateral gastrocnemius muscle tissue samples were taken from each group. Rats were sacrificed by decapitation after the samples were taken. The biochemical markers of muscle tissue and blood Total Antioxidant Status (TAS), Total Oxidant Status (TOS), Interleukin-1 (IL-1), Interleukin-6 (IL-6), Tumor Necrosis Factor- α (TNF- α) levels were assessed. Inflammation, necrosis, congestion, fibrosis and atrophy in the muscle tissue were assessed histopathologically. **Results:** Histopathologic total score was significantly lower in the dabigatran group than in the sham group. IL-1 levels of muscle tissue were significantly higher in dabigatran group, but there were no significant difference in serum IL-1 levels between the groups. TNF levels in muscle tissue were significantly higher in rivaroxaban and dabigatran groups than in sham group, and lower in dabigatran group in serum levels. There was a significant difference between IL-6 levels in muscle tissue and serum and a significant lower level was observed in dabigatran group. No significant difference was found between muscle tissue and serum levels in TAS and TOS. **Conclusion:** In conclusion, dabigatran was found to be effective in preventing IRI, further studies are required including histopathological examination and biochemical markers.

Key words: Ischemia, Reperfusion, Apixaban, Dabigatran, Rivaroxaban

Sözel Bildiri

BİRİNCİ BASAMAKTA HİZMET VEREN KADIN SAĞLIK ÇALIŞANLARININ SERVİKS KANSERİ HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYİ VE TUTUMLARI

^aGülbahar Keskin, ^aSeçil Günay Avcı, ^bCeylan Kurğa Demir

aHaliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Dr. Öğretim Üyesi

bÇekmeköy İlçe Sağlık Müdürlüğü Hemş.

gulbaharkeskin@halic.edu.tr, secilgunay@halic.edu.tr, ceylann_82@hotmail.com

ÖZET

GİRİŞ: Serviks kanseri Dünya genelinde görülen en sık jinekolojik kanserdir. Ülkemizdeki tüm jinekolojik kanserler içerisinde üçüncü sıklıkta görülür. Birinci basamakta çalışan sağlık personeli, sağlığın korunması, geliştirilmesi ve danışmanlık hizmetleri gibi görevleri nedeniyle üreme çağı sağlık problemlerinin önlenmesi ve erken dönemde ortaya çıkarılmasında gereksinim duyulan etkin sağlık personelidir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı birinci basamakta hizmet veren kadın sağlık çalışanlarının tutum ve davranışları ile serviks kanseri hakkındaki bilgi düzeylerinin paralel olup olmadığının ortaya konmasıdır. **Yöntem:** Çalışmanın evrenini; İstanbul ili Üsküdar ilçesinde bulunan Aile Hekimliği birimlerinde çalışan 200 kadın sağlık çalışanı oluşturmuş, 157 kişi çalışmayı tamamlamıştır. Tanımlayıcı tipteki çalışmada; literatür taraması sonucu hazırlanan, toplam 42 sorudan oluşan anket uygulanmıştır. Verilerin analizi SPSS 17.0 programı ile yapılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan 157 sağlık personelinin %47,1 i 41 yaş ve üzeri olup, %42,7 si ebelerden oluşuyordu. %92,6 sı üniversite mezunu idi. Meslekte 15 yıl üstü çalışma süresi %87 idi. %94,9u rahim ağzı kanseri ile ilgili eğitim vermişti. %96,8 i HPV bulaşma yolunu bildiklerini, HPV aşısını duyduklarını ancak kendilerine HPV aşısını yaptırmadıklarını belirtti. %37si kondom kullanırken, %24 ü hiçbir korunma yöntemi kullanmıyordu. %25 inin daha önce hiç pelvik muayenesi yoktu. %35i düzenli smear testi yaptırdığını belirtti. Üniversite mezunlarının lise mezunlarına göre daha düzenli pelvik muayene oldukları belirlendi. **Tartışma Ve Sonuç:** Birinci basamak sağlık kuruluşunda görevli kadın sağlık çalışanlarının serviks kanseri hakkında bilgi düzeylerinin yeterli olmasına rağmen sunulan hizmetin gerekliliğine uygun davranış kalıbının yeterince yerleşmediği dikkat çekmiştir. Sonuç olarak bu çalışma bizlere, sağlık çalışanlarına yönelik bilgi düzeyi tespit çalışmalarının yanısıra davranış ve tutumla ilgili çalışmaların da yapılmasının bir gereksinim olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Serviks kanseri, birinci basamak, kadın sağlık çalışanı, sağlık bilgisi, tutum

Sözel Bildiri

**TÜRKİYE’DE 2014-2022 YILLARI ARASINDA MEYDANA GELEN AFET
OLAYLARINDA ARAMA VE KURTARMA ÇALIŞMALARININ AFET
MÜDAHALE PLANI KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ**

Haluk AKTAY¹

*1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Altınyayla MTMYO, Acil Durum ve Afet Yönetimi Programı, Burdur,
Türkiye, haktay@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Bir bölgede afet diye nitelendirilen olay meydana geldikten sonra ilgili alanda olayın türüne göre arama ve kurtarma çalışmaları çok kısa bir süre içerisinde başlamaktadır. Arama ve kurtarma çalışmaları bazen başarılı bazen de başarısızlıkla sonuçlanabilmektedir. Özellikle afet öncesi durumda; arama ve kurtarma durumlarına ilişkin gerekli planlamaların yapılması, eğitimlerin oluşturulması, hazırlıkların yapılması, planlama eğitim ve hazırlık sonrası tatbikatların gerçekleştirilmesi, ilgili envanter sorgulamasının yapılması ve tüm bu yapılacaklar için finansal desteğin sağlanması, afet meydana geldiği andan itibaren; ilgili personellerin hızlıca toplanması, koordinasyonun sağlanması, afetin meydana geldiği alana ilgili personellerin sevk edilmesi, gerekli destek personelinin ve ekipmanın sağlanması, teknik konularda teknik desteğin sağlanması ilave personel ve ekipmanın sağlanması ve yapılan tüm çalışmaların belirli sürelerde raporlanması, afet sonrasında; ilgili destek ekipmanlarının toplanması, personellerin afet bölgesinden geri çekilmesi, yapılan tüm çalışmalar için tecrübelerin paylaşılması ve afet sonrası iyileştirme sürecine geçişin sağlanması söz konusu planda güncellemelerin revize edilmesi ve gerekli raporların tutulması önem arz etmektedir.

Amaç: Türkiye’de 2014-2022 yılları arasında meydana gelen afet olaylarında arama ve kurtarma çalışmalarının afet öncesinde, afet anında ve afet sonrasında afet müdahale planlarına göre değerlendirilmesi çalışmanın amacını oluşturmaktadır. **Yöntem:** Türkiye’de 2014-2022 yılları arasında meydana gelen afet olayları uluslararası acil durum veri tabanında sorgulanmıştır ve afet müdahale planı kapsamında ulusal düzeyde arama ve kurtarma hizmet grubu planı incelenmiştir. Bu kapsamda; arama ve kurtarma alanında hizmet gruplarının teşkili, görev ve sorumlulukları, iş akışları, planlama çalışmaları, senaryo, kapasite ve ihtiyaç analizi çalışmaları, ilgili personellerin toplanma ve intikal durumları, haberleşme sistemleri, raporlama usulleri, arama ve kurtarma çalışmaları için finansal yönetim durumları irdelenmiştir. Bu araştırma tanımlayıcı türde bir çalışmadır. **Bulgular:** Türkiye’de uluslararası acil durum veri tabanına göre 2014-2022 yılları arasında toplamda 62 afet olayı meydana gelmiştir. Bu olaylara

bakıldığında 40'ı teknoloji kaynaklı, 22'si doğa kaynaklı afet olayıdır. Teknoloji kaynaklı afetlerde; 3 endüstriyel kaza, 4 muhtelif kaza ve 33 ulaşım kazası olduğu görülmüştür. Doğa kaynaklı afetlerde ise; 1 orman yangını, 1 heyelan, 1 çığ, 2 fırtına, 8 deprem ve 9 sel baskını olayının yaşandığı saptanmıştır. Meydana gelen bu afet olaylarında 2014 yılında devreye giren Türkiye Afet Planı kapsamında ulusal veya yerel düzeyde arama ve kurtarma hizmet grubu operasyon planına göre müdahaleler yapılmış ve her bir afet olayının etkileri ayrı ayrı değerlendirilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** 2014-2022 yılları arasında meydana gelen 62 afet olayında uluslararası acil durum veri tabanı verilerine göre toplamda 676.748 kişi söz konusu olaylardan etkilenirken 1.368 kişi yaşamını yitirmiştir. Genel olarak değerlendirme yapıldığında arama ve kurtarma çalışmaları, arama ve kurtarma hizmet grubu operasyon planı kapsamında seviyelere göre gerçekleşmiştir. Teknoloji kaynaklı meydana gelen 40 afet olayının 1. Seviyede olduğu, doğa kaynaklı meydana gelen afetlerin ise 14'ünün 1. Seviyede, 8'inin 2. Seviyede olduğu görülmüştür. Ancak meydana gelen afetlerin bir kısmında 1.seviye veya 2.seviye söz konusu iken belirtilen seviyelere göre hareket edilmediği de ayrıca gözlemlenmiştir. Arama ve kurtarma çalışmalarının hem yerel düzeyde hem de ulusal düzeyde daha etkin olması için, arama ve kurtarma hizmet grubu operasyon planları diğer hizmet grubu operasyon planları ile senkronize olmalı, güncel tutulmalıdır. Ayrıca tüm paydaşlar tarafından anlaşılabilir ve uygulanabilir olması için gerekli hassasiyet gösterilmelidir.

Anahtar Sözcükler: Afet, arama ve kurtarma, afet müdahale planı

*Sözel Bildiri***DİSSİNERJİK DEFEKASYONU OLAN HASTADA PELVİK TABAN
FİZYOTERAPİSİNİN ETKİNLİĞİ: OLGU SUNUMU****Burçin ÖZYÜREK¹, Damla KORKMAZ DAYICAN²**

*1Yeditepe Üniversitesi Hastanesi, Bağdat Caddesi Polikliniği, Pelvik Taban Merkezi, İstanbul, Türkiye,
burcinozyurek@gmail.com*
*2Biruni Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye,
ddayican@biruni.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Dissinerjik defekasyon, pelvik taban disfonksiyonu sonucu defekasyon sırasında pelvik taban kaslarının gevşemesi gerekirken kasılması durumu olarak bilinmektedir. Bu durum kişinin yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. **Amaç:** Dissinerjik defekasyonu olan olguda pelvik taban fizyoterapisinin etkinliğini incelemektir. **Yöntem:** 29 yaşında erkek olgu (N.T.), Genel Cerrahi Polikliniği'nde botoks uygulamasından 10 gün sonra tam boşaltamama, makatta ağrı/batma, dijital müdahale ve anal inkontinans şikayetleri ile tarafımıza yönlendirildi. Olgunun 2019 yılında anal fissür ve hemoroid operasyon öyküsü mevcuttu. Vücut kitle indeksi 25,4 kg/m² idi. Günde 3-4 lt su tükettiği, düzenli egzersiz alışkanlığının olmadığı kaydedildi. Olgunun tedavi öncesi (TÖ) ve tedavi sonrası (TS) ağrı şiddeti Vizüel Analog Skala (VAS), pelvik taban semptomları Global Pelvik Taban Rahatsızlık Anketi (GPTRA), bağırsak hareketleri Gayta Günlüğü, konstipasyon şiddeti Konstipasyon Ciddiyet Ölçeği (KCÖ), yaşam kalitesi Konstipasyon Yaşam Kalitesi Ölçeği (KYKÖ), pelvik taban kaslarının ve rektumun fonksiyonu anal manometre (AM) ile değerlendirildi. Tedavi programı; hasta eğitimi, negatif biofeedback, bağırsak ve perine masajı, nefes egzersizleri ve hotpack uygulamasından oluşmaktaydı. Tedavi programı 2 seans/hafta, toplam 10 seans ve her seans ortalama 1 saat sürecek şekilde uygulandı. Hastaya nefes egzersizleriyle kombine alt ekstremitte germe egzersizlerini içeren ev programı verildi. **Bulgular:** Olgunun VAS (TÖ: 10, TS:2), GPTRA (TÖ:19, TS:5), KCÖ (TÖ:42, TS:30) ve KYKÖ (TÖ:86, TS:80) skorlarının TS'da azaldığı görüldü. AM'de, rekto-anal inhibitör refleksi tetikleyici volümün (TÖ:60 ml, TS:20 ml), defekasyon ihtiyacının (TÖ: 265 ml, TS:110 ml) ve maksimum tolere edilen volümün (TÖ: 445 ml, TS: 380 ml) azaldığı saptandı. Dissinerji paterninin normal paterne dönüştüğü, defekasyonun rahat yapılabildiği ve dijital müdahale gerektirmediği kaydedildi. **Tartışma ve Sonuç:** Çeşitli yöntemleri içeren kişiye özel pelvik taban fizyoterapisinin makatta ağrı, konstipasyon ve anal inkontinans gibi pelvik taban semptomlarının şiddetini azalttığı, pelvik taban kaslarının ve rektumun fonksiyonunu geliştirdiği ve yaşam kalitesini artırdığı görülmektedir. Bununla birlikte daha büyük örneklemeleri ve kontrol grubunu içeren ileri çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Dissinerjik Defekasyon, Pelvik Taban, Fizyoterapi

*Sözel Bildiri***AŞI TEREDDÜDÜ/KARŞITLIĞI****SümeYra YILMAZ***Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı,
sumeyrayilmaz@gazi.edu.tr***ÖZET**

Bulaşıcı hastalıklar kaynaklı morbidite ve mortalitelerin önlenmesinde aşılama 20.yy'ın en etkili başarılarından bir olarak görülmektedir. Küresel bağışıklama programları; tetanoz, difteri, boğmaca, grip ve kızamık gibi hastalıklardan her yıl 2-3 milyon can kaybının önüne geçmektedir. Hastalıklardan kaçınmanın en uygun maliyetli yollarından bir olan aşının kapsamının iyileştirilmesi ile 1,5 milyon ölüm daha önlenebilir olduğu belirtilmektedir. Bu ilerlemeye rağmen dünya genelinde, her yıl yaklaşık 20 milyon bebek ve pek çok sayıda yetişkin aşılanmamaktadır. Bazı ülkelerde bu ilerleme durma noktasında olsa da gerileme gösterenler de bulunmaktadır. COVID-19 pandemisi ve buna bağlı aksaklıklar sağlık sistemlerini zorlamıştır. Son yirmi yılda (COVID-19 aşıları hariç) yalnızca 19 aşı tanıtımı bildirilmiştir. Ülkelerin pandemiye kontrol etmek için devam eden çaba ve COVID-19 aşılarının tanıtımına odaklanmasına devam etmesiyle bu yavaşlamanın devam etmesi muhtemel görülmektedir. Bağışıklama en başarılı halk sağlığı müdahalelerinden biri olsa da pandemi ile birlikte aşı hakkında Türkiye'de ve tüm dünyada aşı tereddütü/karşıtlığı sorunu da yeniden gündeme gelmiştir. Aşılamayla ilgili karar verme, kültürel, psikososyal, ruhsal, politik ve bilişsel faktörlerin karmaşık bir karışımını da beraberinde getirmektedir. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre aşı tereddütünü; aşılama hizmetlerinin bulunmasına rağmen aşıların kabulünde veya reddedilmesinde gecikme olarak tanımlamaktadır. Giderek artan ilgi ve endişe odağı haline gelen aşı tereddütünü DSÖ 2019'da küresel sağlığa yönelik tehditler arasına almıştır. Bireylerin hastalığı yalnızca kendileri için değil birarada buldukları toplumları da etkilemektedir. Bu nedenle aşılarla yönelik bireylerin ve ebeveynlerin endişelerinin ne olduğu, hangi nedenlerle tereddütlerinin arttığını anlamak önemlidir. Aşılamaya programlarının başarısı, kabul görmesi ve kapsayıcılığına bağlı olmaktadır. Aşı tereddütü ile mücadelede öncelikli hedef; aşılarla yönelik kuşku ve güvensizliğin giderilmesi, doğru iletişimin sağlanması ve eğitim olmalıdır. DSÖ sağlık çalışanlarının aşı ile ilgili karar vermede en güvenilir ve en etkili bireyler olduğunu belirtmektedir. Aşılamaya önündeki en büyük engellerden biri yanlış bilgi tutumları olduğundan sağlık çalışanları arasında özellikle hemşirelerin topluluklarda aile ve toplumun bağışıklanmasına ilişkin bilgi sahibi olması ve aşı ile ilgili önerileri sunması önemlidir. Bunun için öncelikle hemşirelerin bağışıklama konusunda yeterli bilgiye sahip olması beklenmektedir.

*Sözel Bildiri***OBEZİTEYE TEK SAĞLIK YAKLAŞIMI****Seyma Nur ATEŞ¹, Işmsu AYTÖP², Büşra Nur KILIÇ YILDIZ³, Mehmet Çağrı KARAKURUM⁴**

- 1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, 2140307005@ogr.mehmetakif.edu.tr*
- 2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, 2140307001@ogr.mehmetakif.edu.tr*
- 3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, busranurkiliç@ogr.mehmetakif.edu.tr*
- 4Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mckarakurum@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Obezite, insan ve hayvan sağlığı için büyüyen bir sağlık sorundur. Vücuttaki yağ dokusu miktarının normal sınırlar üstüne çıkarak bireyin sağlığını tehdit ettiği durum olarak tanımlanabilen obezite, fiziksel aktivite yetersizliği, kötü veya dengesiz beslenme, genetik gibi birçok faktöre bağlı olarak oluşabilir. Obezite hem insan hem de hayvanda kardiyovasküler hastalıklar, diyabetes mellitus, ortopedik bozukluklar, neoplazi gibi birçok hastalığa sebebiyet verebilir. Son yıllarda yapılan birçok çalışma, obeziteyi önleme veya tedavi etmede insan ve hayvan arasında birçok ortak nokta olduğunu ortaya koymuştur. Bu konuya ‘Tek Sağlık’ açısından yaklaşmak büyük yarar sağlayacaktır. Tek Sağlık yaklaşımı 2000’li yıllara kadar ‘Tek Tıp’, 2000-2008 yılları arasında ‘Tek Dünya, Tek Sağlık’ olarak karşımıza çıkmıştır. 2008’den sonra ise ‘Tek Sağlık’ olarak kullanılmaya başlanmıştır. Tek sağlık, insan sağlığının hayvan sağlığı ve ortak çevremizle yakından bağlantılı olduğunu kabul eden bir yaklaşımdır. Evcil hayvanların, insanların fiziksel, sosyal ve psikolojik sağlığı üzerindeki pozitif etkiden yola çıkarak, insan ve evcil hayvan etkileşimi insan-hayvan bağı olarak adlandırılmıştır. İnsan-hayvan bağının obeziteye etkisinin ve obezitede tedavi ile önlemede Tek Sağlık yaklaşımının büyük önemi vardır.

Anahtar Kelimeler: obezite, tek sağlık, insan-hayvan bağı

*Sözel Bildiri***BİR KÖPEKTE METASTATİK BERRAK HÜCRELİ RENAL HÜCRE KARSİNOMU**

Büşra Gülbenli*, Özlem Özmen, Mehmet Nur Çetin***, Yusuf Sinan Şirin***,
Volkan İpek****

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Burdur, Türkiye, busragulbenli@gmail.com

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
volkanipek@mehmetakif.edu.tr, ozlemoz@mehmetakif.edu.tr

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
mncetin@mehmetakif.edu.tr, yusufsinan@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Renal hücreli karsinom (RHK), tüm köpek neoplazmalarının %1,5'ini oluşturan en yaygın primer böbrek tümörüdür. Papiller (pRHK), tubuler (tRHK) ve solid (sRHK) tipler, insan ve köpek RHK'sının en yaygın histolojik alt tipleridir. Solid RHK'lar, sitolojik özelliklerine göre alt sınıflara ayrılabilir; berrak hücreli, eozinofilik ve kromofob varyantları bildirilmiştir. İnsan bhRHK'larının proksimal tubuler epitel kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Köpeklerdeki RHK'ların histolojik kökeni açıklığa kavuşturulamamıştır ve immünofenotiplerinin insandakinden farklı olduğu düşünülmektedir. Bu olguda 9 yaşlı Golden Retriever ırkı dişi köpekte iştahsızlık, kilo kaybı, anoreksi ve letarji şikayetleri mevcuttu. Genel muayenede, tam kan, hemogram ve serum biyokimya değerleri referans değer aralığındaydı, ultrasonografi ve radyografi bulguları da normal bulundu. Deneysel laparotomide, vena cava caudalisin çevresinde bir kitle, karaciğer ve dalakta da makroskopik olarak nodüller dikkati çekti ve bu kitlelerden biyopsi alındı. Histopatolojik incelemede; ince fibröz doku ile çevrelenmiş yer yer eozinofilik sitoplazmalı, yer yer ise tipik berrak sitoplazmalı neoplastik epitel hücre proliferasyonları, vasküler invazyon, nekrotik odaklar ve yangısal hücre infiltrasyonları saptandı. İmmunohistokimyasal olarak, sitokeratin (AE1/AE3), vimentin, epitelyal hücre adezyon molekülü (EpCAM), melan-A, S100, düz kas aktini (SMA), e-kaderin, CD10, CD20cy, alfa metilasil-CoA rasemaz (AMACR), PAX8, caudal type homeobox 2 (CDX2), renal cell carcinoma marker (RCC ma), glial fibriler asidik protein (GFAP) antikoları ile boyamalar yapıldı. Neoplastik hücreler AMACR, S100, GFAP, SMA ve melan-A açısından negatif iken, vimentin, CD20cy, CD10 ve CDX2 ile hafif pozitif, e-kaderin, EpCAM, , PAX8, RCC ma, sitokeratin ile ise belirgin pozitif olarak gözlendi. Histopatolojik ve immunohistokimyasal bulgular ışığında metastatik bhRHK tanısı konuldu. Köpeklerde bhRHK'sının patogenezi hakkında az şey bilinmektedir ancak bhRHK'nın, diğer RHK alt tiplerinden daha kötü bir prognoza sahip olduğu ve metastaz yapma olasılığının daha yüksek olduğu bildirilmiştir. Metastatik RHK'yı doğrulamak bazen zor olabilir. İmmunohistokimyasal profiller, insan RHK'sı için tanısal çalışmanın bir parçasıdır ancak köpekler için halen geliştirilme aşamasındadır. Bu vaka ile RHK'nın köpeklerde nadir olarak bildirilen metastatik bhRHK varyantının detaylı bir immünofenotiplendirilmesi ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Berrak Hücreli Renal Hücreli Karsinom, Histopatoloji, İmmünohistokimya, Köpek, Metastaz

Sözel Bildiri

LİSE ÖĞRENCİLERİNDE İNTERNET BAĞIMLILIĞI SIKLIĞI VE KAS İSKELET SİSTEMİ ETKİLENİMİ

Muhammed ARCA*, A. Ferdane OĞUZÖNCÜL**

* Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Gazi Yaşargil Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon,
Diyarbakır, Türkiye, muhammed.arca@sbu.edu.tr

** Fırat Üniversitesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, Elazığ, Türkiye, aferdane@gmail.com

ÖZET

Arka plan: İnternet kullanımına bağlı gelişen bağımlılık düzeylerinin saptanması ve yaratacağı sağlık problemlerinin önüne geçmek, adölesan sağlığı açısından önemlidir. **Amaç:** Bu araştırmada, lise öğrencilerinde internet bağımlılığı sıklığının saptanması ve bu bağımlılığın kas iskelet sistemi üzerine etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı ve kesitsel tipte olan bu çalışma, Diyarbakır ilinin 4 ilçesindeki 986 lise öğrencisinin katılımı ile yürütülmüştür. Araştırmayı yapabilmek için etik kurul onayı ve gerekli kurum izinleri alınmıştır. Öğrencilere literatür taranarak hazırlanan Sosyodemografik Bilgi Formu, Young İnternet Bağımlılığı Ölçeği, İskandinav Kas İskelet Sistemi Anketi ve Vizuel Analog Skala ile online anket yöntemi uygulanmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya katılan öğrencilerin %64.1'i kadın olup, yaş ortalamaları 15.65 ± 1.40 olarak bulunmuştur. Öğrencilerin %26.2'sinin internet bağımlısı (%17.2 hafif derecede bağımlı, %7.8 orta derecede bağımlı ve %1.1 şiddetli derecede bağımlı) olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin son 12 ay içerisindeki kas iskelet sistemi sorunlarının başında %61.3 ile boyun ağrıları gelirken, %31.2 ile bel bu süreçte kişilerin normal yaşam aktivitelerini etkileyen en önemli bölge olmuştur. İnternet bağımlılarının son 1 yılda yaşadıkları kas iskelet sistemi ağrılarının tüm vücut bölgelerinde, son 7 gün içinde yaşadıkları kas iskelet sistemi ağrılarının da dirsekler hariç diğer tüm vücut bölgelerinde bağımlı olmayan gruba göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Öğrenciler arasında internet bağımlılık düzeylerinin yüksek olduğu ve bu bağımlılığın birçok vücut bölgesinde yaşanan kas iskelet sistemi ağrıları ile aktivite kısıtlılıklarına yol açtığı belirlenmiştir. Adölesan sağlığı açısından internet bağımlılığı ve kas iskelet sistemleri problemleri konuları okul sağlığı programlarına entegre edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Adölesan, bağımlılık, internet, kas iskelet sistemi problemleri,

*** Bu çalışma, Ocak- 2022 tarihli Halk Sağlığı alanında kabul edilmiş doktora tezinden üretilmiştir.

Sözel Bildiri

**COVID-19 PCR TESTİ POZİTİF HASTALARIN ALT SOLUNUM YOLU
ÖRNEKLERİNE AİT KÜLTÜR SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ****Göksel BİLİR¹, Mümtaz Cem ŞİRİN¹, Emel SESLİ ÇETİN¹***1Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı, Isparta,
gokselbilir87@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Viral pnömonilerde bakteriyel ko-enfeksiyonlar önemli bir mortalite ve morbidite nedenidir. Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) enfeksiyonuna sahip hastalarda bakteriyel ko-enfeksiyon riski bulunmakla beraber bu birliktelik COVID-19'un şiddetini artırabilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmada, COVID-19 enfeksiyonu nedeniyle SDÜ Araştırma ve Uygulama Hastanesi servislerinde yatan COVID-19 polimeraz zincir reaksiyonu (PCR) testi pozitif olan hastaların alt solunum yolu örneklerinden izole edilen mikroorganizmaların ve antibiyotik duyarlılıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmamızda Eylül 2020-Şubat 2022 tarihleri arasında COVID-19 servislerinde yatarak tedavi gören 212 hastadan alınan balgam, trakeal aspirat ve bronkoalveoler *lavaj* kültür sonuçları retrospektif olarak incelenmiştir. Örnekler koyun kanlı agar, EMB agar ve çikolata agara ekilerek 37°C'de 24-48 saat inkübe edilmiştir. İzole edilen ve etken olarak değerlendirilen mikroorganizmaların tanımlanması konvansiyonel yöntemlerin yanısıra Phoenix 100 (Becton Dickinson, ABD) otomatize sistemi ile yapılmıştır. Suşların antibiyotiklere duyarlılıkları, EUCAST kriterleri ve üretici firmanın önerileri doğrultusunda Phoenix 100 ile araştırılmıştır. Çoklu dirence sahip Gram-negatif bakterilerde kolistin duyarlılık testi EUCAST kriterlerine göre sıvı mikrodilüsyon yöntemi ile yapılmıştır. Küf mantarlarının tanımlanması konvansiyonel yöntemlerle (koloni morfolojisinin incelenmesi, laktofenol pamuk mavisyle mikroskopik inceleme) gerçekleştirilmiştir. Aynı hastadan izole edilen suşlardan sadece biri değerlendirmeye alınmıştır. **Bulgular:** İncelenen 212 örneğin 145 (%68.4)'inde üreme gözlenmezken 67 (%31.6)'sinde üreme saptanmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** COVID-19 PCR pozitif hastalarda alt solunum yolu örneklerinde ön planda Gram-negatif bakterilerin ürediği ve en sık saptanan etkenin *A.baumannii* olduğu görülmüştür. Karbapenem direnci, en yüksek oranda *A.baumannii*'de ve sırasıyla azalan oranlarda *K.pneumoniae*, *P.aeruginosa*, diğer enterik basiller ve *E.coli* suşlarında saptanmıştır. *A.baumannii* suşlarının %7.1'i kolistine dirençli bulunmuştur. *S.maltophilia* suşlarının tümü ko-trimoksazole duyarlı olarak saptanmıştır. *S.aureus* ve *E.faecium* suşlarında vankomisin direncine rastlanmamıştır. COVID-19 enfeksiyonuyla izlenen hastalarda sekonder bakteriyel enfeksiyonların gelişebileceği akılda tutulmalı ve özellikle pnömoni gelişen hastalarda yüksek antibiyotik direnç oranlarına sahip mikroorganizmaların üreyebileceği göz önünde bulundurularak antibiyotik duyarlılık test sonuçlarına göre tedavi düzenlenmelidir.

Anahtar kelimeler: COVID-19, Pnömoni, Antibiyotik direnci

*Sözel Bildiri***KEDİ VE KÖPEKLERDE SİSTEMİK HİPERTANSİYONA ACİL YAKLAŞIM****Büşra Nur KILIC YILDIZ¹, Işinsu AYTOP², Şeyma Nur ATEŞ³, Mehmet Çağrı****KARAKURUM⁴**

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, busranurkiloc@ogr.mehmetakif.edu.tr

2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, 2140307001@ogr.mehmetakif.edu.tr

3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, seyma.cigdem@hotmail.com

4Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mckarakurum@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Hipertansiyon, kan basıncının olması gereken sınırların üstüne çıkması anlamına gelmektedir. Sistemik hipertansiyon ya da yüksek kan basıncı olarak adlandırılan hipertansiyon, yapılan ölçümler ile kan basıncının kalıcı olarak yüksek tespit edilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Hipertansiyon tanısı koyabilmek için kedi ve köpeklerde SYS (sistol), DIA (diastol) ya da her ikisinde artış görülmesi gerekmektedir. Sistemik hipertansiyon son yapılan çalışmalar sonucunda üçe ayrılmaktadır; durumsal hipertansiyon, sekonder hipertansiyon ve idiyopatik hipertansiyon. Hipertansiyon tanısı koyabilmek için tek bir ölçüm yeterli olmamaktadır. Belirli aralıklar ile ölçümler tekrarlanmalıdır. Sistolik kan basıncının 140 mm Hg'nin altında olması normotansif, 140-159 mm Hg aralıkta olması prehipertansif, 160-179 mm Hg arası hipertansif, 180 mm Hg üstü değerler ise şiddetli hipertansif olarak sınıflandırılmaktadır. Hipertansiyon kedi ve köpeklerde çoğunlukla proteinüri ve böbrek hasarı ile ilişkilendirilmiştir. Hipertansiyon için önlem alınmadığı durumlarda sürekli olan yüksek kan basıncından dolayı organ ve dokularda ciddi ve kalıcı hasarlar meydana gelecektir. Bu duruma hedef organ hasarı (TOD) adı verilmektedir. 180 mm Hg üstü değerlere sahip olan kedi ve köpeklerde acil tedavi gerekmektedir. Özellikle kan basıncında sürekli artışlar görülen hayvanlarda akut TOD belirtileri de görüldüğü andan itibaren acil ve agresif tedaviye başlanmalıdır. Bu belirtiler oküler ya da nörolojik olabilir. Akut hipertansif acil durumlarında ilk adım sistolik kan basıncında orantılı bir azalma yakalayabilmektir. Kronik acil vakalarda ise beyindeki ve böbreklerdeki otonöregülatör vasküler yataklar daha yüksek perfüzyon basıncına adapte olmuş olabilir bu yüzden kan basıncını kademeli olarak düşürmek gerekmektedir. Sistolik kan basıncı ilk saatte %10, sonraki saatlerde ise %15 oranında azaltılmalıdır. Köpeklerde tedavi olarak fenoldopam başlangıçta 0,1 µg/kg/dk'lık bir dozajda ve dikkatli bir şekilde (yani, en az 10 dakikalık aralıklarla) kan basıncının izlenmesiyle sabit hızla infüzyon (CRI) olarak verilir. Hipertansif köpeklerde etkili olabilecek diğer parenteral ilaçlar arasında labetolol, hidralazin veya nitroprussid kullanılabilir. Kedilerde ise hidralazin uygulaması (her kedi için 1.0-2.5 mg), akut hipertansiyonu tedavi etmek için kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hipertansiyon, Kan Basıncı, Acil Yaklaşım

*Sözel Bildiri***KÖPEKLERDE DİLATE KARDİYOMİYOPATİ****Işinsu AYTOP¹, Büşra Nur KILIÇ YILDIZ², Şeyma Nur ATEŞ³, Mehmet Çağrı KARAKURUM⁴***1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, 2140307001@ogr.mehmetakif.edu.tr**2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, busranurkilig@ogr.mehmetakif.edu.tr**3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü ve Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, seyma.cigdem@hotmail.com**4Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mckarakurum@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

Dilate kardiyomiopati (DCM), köpeklerde konjestif kalp yetmezliği (KKY) ve aritmilerle karakterize önemli ve yaygın görülen primer kardiyak problemlerden biridir. DCM, sıklıkla sol veya her iki ventrikülün genişlemesi, azalmış miyokard kontraksiyonu veya miyokardın disfonksiyonunu ile karakterizedir. Etiyolojisi tam olarak bilinmemekle birlikte çoğu vakada idiyopatik/genetikdir. Hastalık genel olarak okült evre ve klinik evre olmak üzere ikiye ayrılır. Öksürük, dispne, egzersiz intoleransı, abdominal gerginlik ve ağırlık kaybı ile birlikte orta dereceli letarji en yaygın görülen klinik semptomlardır. Yaygın olarak orta ve büyük ırk köpeklerde görülür ve bu ırklarda ilerleyici konjestif kalp yetmezliğine (KKY) veya ani ölüme neden olur. Hastalığın tanısında ekokardiyografi, elektrokardiyografi, göğüs radyografisi, idrar analizi ve serum biyokimyasal değerleri önem taşır. Özellikle M-mod ve B-mod ekokardiyografik parametreler en güvenilir tanı yöntemleri olarak kabul edilir. Tedavi genellikle pimobendan gibi inotropik desteğe ek olarak diüretik ve anjiyotensin dönüştürücü enzim (ACE) inhibitörlerinin kullanımını içerir. Aritmilerin tespit edilmesi halinde antiaritmik tedavi uygulanır. Ancak dilate kardiyomiopati hastalarının tedavisi halen kardiyolojinin önemli problemlerindedir. Yaygın olarak kullanılmakta olan mevcut ilaçlar hastada bazı klinik ve fizyopatolojik özellikleri etkiler ancak miyokardın sistolik fonksiyonunu destekleyen durumları ve uzun vadeli prognozu etkilememektedir. Hastalığın klinik görünümü, ilerlemesi ve prognozundaki değişiklikler köpeklerin ırkına bağlı olarak farklılık gösterebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dilate Kardiyomiopati, Konjestif Kalp Yetmezliği, Köpek, Ekokardiyografi

*Sözel Bildiri***DEEP MARGIN ELEVATION: A REVIEW****Özlem ÖZİŞÇİ***

**Başkent University Faculty of Dentistry, Department of Prosthodontics, Ankara, Turkey,
oslemozisci@gmail.com*

ABSTRACT

Background: The demand for improving the clinical outcomes of indirect restorations has increased as adhesive dentistry has evolved. Restoring teeth with deep interproximal lesions is difficult for a variety of reasons. To avoid a biological width violation, surgical crown lengthening has been the primary procedure. Deep marginal elevation (DME) has been suggested in recent years as an alternative procedure for maintaining biological width in cases with subgingival defects. It is a nonsurgical procedure that involves placing direct restorations just in the deep apical section of the preparation in order to raise the margin to a more coronal and suitable position for indirect restoration final cementation. **Aim:** The review's aim was to identify the most up-to-date information on DME clinical outcomes.

Anahtar Kelimeler: Cervical margin relocation, Deep marginal elevation, Subgingival margin

*Sözel Bildiri***INTERPROFESSIONAL EDUCATION, INTERPROFESSIONAL
COLLABORATION, INTERPROFESSIONAL RESEARCH****Sebahat Ulsan*, Nihal Çelik*, Oğuzhan Demir*, Ayça Acır*, Seda Nur Aydoğdu*,
Mehmet Tezcan*, Aybala Hatice Mine Kurnaz*, Mukadder İnci Başer Kolcu**,***,
Giray Kolcu**,*****

* Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, Isparta, Turkey (sebahatulsan@hotmail.com,
nihalcelik04@gmail.com, oguzhan68demir@gmail.com, draycaacir@gmail.com,
sedanuraydogdu00@gmail.com, mdmehmettezcan@gmail.com, aybalakurnaz@gmail.com)

** Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Medical Educations and Informatics,
Isparta, Turkey (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)

*** Girne American University, Department of Medical Educations and Informatics, Girne, Turkish Republic of
Northern Cyprus (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)

ABSTRACT

Introduction: Interprofessional education is an educational approach in which two or more professional members come together to evaluate the collaboration and service quality, increase their success, prevent medical errors, and receive many gains together (1). Interprofessional collaboration is a concept that is based on the collaboration of the participants in their working environments in professional life. Interprofessional research is also the concept used for research organized with participants from many professional fields. There are also pioneering studies in this field in our country (1,2). **Purpose:** The main objective of this study is to introduce this conception into Turkish medical practice and literature. Creating awareness about notions such as interprofessional education, interprofessional collaboration and interprofessional research. **Methods:** IPEC literature and WHO (World Health Organization) reports were searched. A wide-ranging literature search was conducted into PubMed with keywords related to the topics such as interprofessional education, collaboration, research. Research sources with high impact value were selected as search criteria. **Results:** The main idea of interprofessional education is learning and evaluating together enhances future working together (3). The main idea of interprofessional collaboration is that sustain collaboration routine in business life in health field (4). On the other hand, the main idea of interprofessional research is that explore new ways of working, collecting research data in a research environment together (5). **Discussion and Conclusion:** As a conclusion, the internalization of concepts such as interprofessional education, interprofessional collaboration, interprofessional research to the health field is significant and ought to be sustainable.

Keywords: interprofessional education, interprofessional collaboration, interprofessional research

Sözel Bildiri

ROMATOİD ARTRİTLİ HASTANIN YAŞAM KALİTESİNİ ARTTIRMAK: NE YAPILMALI? NASIL YAPILMALI?

İrem YILMAZ*, **İrem GÜL****, **Aynur TÜREYEN*****

**Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans Programı, İzmir, Türkiye, irem-yilmaz95@hotmail.com*

***Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, İzmir, Türkiye, gulirem17@hotmail.com*

****Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, İzmir, Türkiye, aynur.tureyen@ege.edu.tr*

ÖZET

Romataid artrit (RA), sinovyal doku hasarı nedeni ile eklem ve çevre dokularda harabiyete neden olan, kronik, inflamatuvar, sistemik ve otoimmün bir hastalıktır. İlerleyici deformatörlerle birlikte fonksiyonel yeti yitimi ve sakatlığa yol açmakta, ailede ve toplumda fiziksel, ve ekonomik fonksiyon kayıplarına neden olmakta; böylelikle hastaların yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. RA başlangıcından sonraki genellikle ikinci yıl içinde, hastaların fiziksel işlevsellik, sosyo-ekonomik ve duygusal iyilik hali üzerinde olumsuz etki göstermeye başlayarak hastaların yaşam kalitesini doğrudan etkilediği ayrıca hasta ailelerine, sağlık sistemine ve genel olarak topluma; birçok kronik hastalığa göre daha fazla yük getirdiği yapılan çalışmalarda saptanmıştır. RA'li hastaların yaşam kalitesinin ölçülmesi, hastaların mevcut durumu ile tedavi gereksinimlerinin belirlenmesinde, tedavi uyumunun ve memnuniyetinin sağlanmasında, eklem ve diğer organların tutulumu sonucu hastaların günlük yaşam aktivitelerini sürdürebilme yetilerinin düzeyini saptamada kilit parametreleri içerir. RA'li hastaların yaşam kalitesinin hastalığa spesifik ölçeklerle düzenli değerlendirilmesi ve bu ölçümlerin çıktıları doğrultusunda planlanan etkili tedavi ve bakım planlarının tedavi uyumunu ve yaşam kalitesini arttırdığı yapılan çalışmalarda gözlemlenmiştir. Günümüzde diğer kronik hastalıklarda olduğu gibi RA'da da hastalığın semptom yönetimini sağlamak ve yaşam kalitesini arttırmak için uygulanan girişimler arasında non-farmakolojik yöntemlerin kullanım sıklığı gün geçtikçe yaygın hale gelmektedir. Bu yöntemler, hastalığın sistem ve eklem tutulumuna göre değişmekle birlikte, bazıları; geleneksel tamamlayıcı ve alternatif terapiler, pulmoner rehabilitasyon, hasta eğitimi ve tıbbi beslenmedir. Bu makalede, Romatoid Artritli hastaların yaşam kalitesini etkileyen faktörler ve RA'lı hastaların yaşam kalitelerini arttırmak için sık kullanılan non-farmakolojik yöntemler ile ilgili bilgiler literatür doğrultusunda incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Romatoid Artrit, Yaşam Kalitesi, Non-farmakolojik yöntemler

Sözel Bildiri

**COVID-19 DÖNEMİNİN ÖNE ÇIKARDIĞI BİR KAVRAM:
DİYABETLİ BİREYLERDE ÖZYÖNETİMİN GELİŞTİRİLMESİ**

İrem GÜL*, İrem YILMAZ, Aynur TÜREYEN*****

*Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, İzmir, Türkiye, gulirem17@hotmail.com

**Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları Hemşireliği Tezli Yüksek Lisans Programı, İzmir, Türkiye, irem-yilmaz95@hotmail.com

***Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği AD, İzmir, Türkiye, aynur.tureyen@ege.edu.tr

ÖZET

Giriş: Covid-19 pandemisi, virüsün oluşturduğu hastalık ve kayıpların yanısıra kronik hastalıkların yönetimini de etkileyerek ciddi sağlık sorunlarına yol açmıştır. Bu bağlamda, diyabet hastalarında sedanter yaşamı arttırmış; periyodik kontrolleri aksatmıştır. Bu durum diyabetli bireyin özyönetimini öne çıkarmıştır. Çünkü diyabetli bireylerin özyönetim eksiklikleri hem DM'nin yönetimi bozmakta hem de DM koronavirüs hastalığını daha ağırlaştırarak pulmoner ve kardiyak tutulum gibi ciddi komplikasyonlarla mortaliteyi arttırmaktadır. Araştırmalara göre; pandemide DM hastalarının sağlık hizmetlerinden yararlanma oranı azalmış, DM komplikasyonları artmıştır diğer yandan DM'li Covid-19 hastaları hastalığı ciddi ve kötü prognozlu geçirmektedir. Yapılan araştırmalarda Covid-19 tanılı DM hastalarında yoğun bakım yatışı, mekanik ventilasyon ve mortalite oranının yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle pandemi dönemlerinde, DM yönetiminin aksamaması en önemlisi de komplikasyonların ve pandemiye bağlı kayıpların önlenmesi için; diyabetli bireyin özyönetiminin artırılması gerekmektedir. **Amaç:** Bu makalenin amacı; Covid-19 döneminde diyabetli bireylerin öz yönetiminin geliştirilmesi için literatürdeki önerileri paylaşarak Covid-pandemisi özelinden hareketle pandemi dönemlerinde diyabetli bireyin özyönetim ve öz yeterlilik becerilerinin geliştirilmesinin gerekli olduğunu vurgulamaktır. **Gereç ve Yöntem:** ‘‘Diyabet’’, ‘‘Covid-19’’ ve ‘‘Özyönetim’’ anahtar kelimeleri ile Google Scholar, PubMed ve Science Direct veri tabanlarından literatür taraması yapılmıştır. **Bulgular:** Literatürde DM hastalarının Covid-19 kısıtlamaları nedeniyle evde kalmaya bağlı olarak fiziksel aktivitelerinin azaldığı, bulaş korkusu ve/veya kısıtlanan poliklinik hizmetleri nedeniyle DM yönetiminde zorluklar yaşandığı belirtilmektedir. DM hastalarına teletıp teknolojisi kullanılarak yapılacak uzaktan eğitim ve danışmanlıkla özyönetimin geliştirilebileceğini bildiren çalışmalar mevcuttur. Bu çalışmalarda; DM hastalarında öz yönetimin geliştirilmesine yönelik yapılacak

hasta eğitimi ve teletıp danışmanlık uygulamalarında; egzersiz ve fiziksel aktivite, ilaç tedavisi ve tıbbi beslenme tedavisine uyum, riskli davranışlardan uzak durma, komplikasyonları önleme, glisemik kontrol, ayak bakımı, kendi kendine izlem ve enfeksiyonlardan korunma konularına özellikle yer verilmesinin çok önemli olduğu bildirilmektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Literatürde pandemi döneminde DM hastalarının özyönetiminin geliştirilmesine yönelik yenilikçi stratejilerin uygulanması önerilmektedir. Özetle pandemi dönemi; hemşirelerin görsel-işitsel hatta dijital eğitim materyalleri geliştirerek, hastaları özyönetimini arttırmaya yönelik uzaktan eğitim programları uygulamalarını zorunlu hale getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Diyabet, Covid-19, Özbakım, Öz-yönetim

*Sözel Bildiri***DERIVATION AND CHARACTERIZATION OF MESENCHYMAL STEM CELLS
FROM HUMAN WISDOM TOOTH DENTAL PULP****Zeliha Merve Demiray¹, Başak Yazkan², Ergun Mete³, Nazlı Çil⁴**¹*Pamukkale University, School of Medicine, Department of Stem Cell, Denizli, Turkey, zelihamrv@gmail.com*²*Pamukkale University, Faculty of Dentistry, Department of Restorative Dentistry, Denizli, Turkey, basakyazkan@hotmail.com*³*Pamukkale University, School of Medicine, Department of Medical Microbiology, Denizli, Turkey, ergunmete@pau.edu.tr*⁴*Pamukkale University, School of Medicine, Department of Histology and Embryology, Denizli, Turkey, ncil@pau.edu.tr***ABSTRACT**

Background: Dental pulp stem cell can be obtained easily. This property has made dental pulp more popular and preferable. **Aim:** The aim of this study is to isolate and to characterize stem cells derived from human wisdom tooth dental pulp. **Methods:** A human wisdom tooth was obtained from a healthy volunteer. under sterile conditions, the dental crown was divided into two and pulp tissue was extracted and cultered with explant method. After 3 passages, flow cytometry analysis was performed to detect mesenchymal stem cells. CD34, CD73 and CD90 were used as surface markers. In addition, to characterize mesenchymal stem cells adipogenic, osteogenic and chondrogenic differentiation assays were performed. Cultured cells were differentiated into adipocytes, osteocytes and chondrocytes by oil red, alizarin red, arcian blue dyes, respectively. **Results:** According to flow cytometry results, expression of CD73 and CD90 surface markers were positive and CD34 surface marker was negative. Moreover, as a result of differentiation, it was observed that the dental pulp stem cells were differentiated into adipocytes, chondrocytes, and osteocytes. **Discussion and Conclusion:** The use of dental pulp as a source of stem cells is widely applicable due to the ease and continuity of isolation from the tooth.

Key words: Stem cell differentiation, Dental pulp stem cell, Cell culture

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF VARIOUS DIET FACTORS IN TERMS OF
CARDIOMETABOLIC RISK****Müberra YILDIZ¹, Hilal YILDIRAN², Fatih AKSOY³**

*1 Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Isparta, Türkiye,
muberraozturk@sdu.edu.tr*

*2 Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye,
hilalciftci@gazi.edu.tr*

*3 Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Isparta, Türkiye,
fatihaksoy@sdu.edu.tr*

ABSTRACT

Unhealthy eating habits are a risk factor for cardiometabolic diseases as well as many metabolic diseases. It has been reported that unhealthy eating habits are more common in men than women, and this is one of the factors explaining the prevalence of cardiometabolic disease more frequently in men. Some of the risk factors related to nutrition that adversely affect cardiometabolic health are; processed foods, processed red meat products, non-nutritive sweeteners, and added sugar. It is also reported that sweeteners used to limit sugar consumption pose a risk. High-intensity sweeteners without energy content such as sucralose may increase cardiometabolic risk by impairing glucose homeostasis and intestinal microbiota. In addition, it has been reported that an increase in saturated fatty acid intake increases the risk, and on the contrary, due to the polar lipid content, fatty acids in milk modulate the intestinal microbiota and barrier and reduce adiposity and inflammation. Unlike saturated fats, omega-3 fatty acids positively affect cardiometabolic health through their anti-inflammatory effect. While excessive energy intake negatively affects cardiometabolic health, especially by increasing the risk of obesity and type 2 diabetes, malnutrition is also an important risk factor. It has been found that severe malnutrition, especially in childhood, is associated with an increased frequency of cardiometabolic diseases. In addition, one of the other risky nutrition models is the Western-style diet. The Western-style diet model, which contains many nutritional risks associated with nutrition, has also been associated with some metabolic risk factors such as dysbiosis, dysglycemia, dyslipidemia, and hypertension due to excessive fat and refined carbohydrate content. In conclusion, correcting negative eating behaviors is of great importance in cardiometabolic health management.

Key words: Diet, Nutrient, Nutrition, Cardiometabolic Risk

*Sözel Bildiri***CURRENT NUTRITIONAL APPROACHES FOR THE MANAGEMENT OF
CARDIOMETABOLIC RISK FACTORS****Müberra YILDIZ¹, Hilal YILDIRAN², Fatih AKSOY³**

*1 Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Isparta, Türkiye,
muberraozturk@sdu.edu.tr*

*2 Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Ankara, Türkiye,
hilalciftci@gazi.edu.tr*

*3 Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Dahili Tıp Bilimleri Bölümü, Isparta, Türkiye,
fatihaksoy@sdu.edu.tr*

ABSTRACT

Cardiovascular diseases continue to be the most important causes of death in our country as well as in the whole world. Cardiometabolic risk is a term that includes a number of conditions and factors that contribute to an increased risk of developing atherosclerosis. In the management of cardiometabolic risk factors, medical nutrition therapy are very important. In nutritional treatment, consumption of legumes, especially due to their high dietary fiber, protein and phytochemical content; dairy products that have antihypertensive effects due to their angiotensin converting enzyme [ACE] inhibitory peptides and protein content; fruits and vegetables due to their antioxidant and anti-inflammatory bioactive compound content; whole grains with high carbohydrate quality is important. In addition, it is necessary to minimize saturated fat and added sugar in the diet. It has been reported that Mediterranean, Dietary Approaches to Stop Hypertension (DASH), Scandinavian, vegetarian, Paleolithic and intermittent fasting diets have a positive effect on the management of cardiometabolic risk factors. However, it is known that the Mediterranean diet provides the greatest effect among these diets. Especially in recent years, Western diet rich in acidogenic foods and poor in alkaline foods has been recognized as a cause of endogenous acid production and high dietary acid load. This is a potential cause of metabolic acidosis and increases cortisol secretion and excretion of calcium and magnesium and decreases citrate excretion. Together, these factors increase blood pressure and insulin resistance, leading to cardiometabolic risk. In conclusion, nutrition is of great importance in the management of cardiometabolic risk factors.

Key words: Cardiometabolic Risk, Nutrition, Diet

*Sözel Bildiri***MERALGİA PARESTETİKA'DA OSTEOPATİK TEDAVİ YAKLAŞIMI: VAKA
SUNUMU****Mücahit ÖZTOP*, Emine ASLAN TELCİ*, Nesrin YAĞCI*, Serbay ŞEKERÖZ*****Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, TÜRKİYE***ÖZET**

Giriş: Meralgia Parestetika (MP) uyluğun lateralinde ağrı, parestezi ve duyuşsal kayıpla karakterize, lateral femoral kutanöz sinir tuzaklanması ile oluşan klinik bir tablodur. Bu vaka sunumunun amacı kliniğe, sağ uylukta antero-lateral ağrı şikâyeti ile başvuran hastanın MP tanısı açısından osteopatik bakış açısı ile muayenesi ve tedavisinin sunulmasıdır. **Klinik Özellikler:** 68 yaşında kadın hasta Spinal Ağrı kliniğine sağ lateral uyluk ağrısı ve antaljik postür (gövde fleksiyonu) sebebiyle başvurmuştur. Hastanın ağrı şiddeti 10/10'du. İlk muayenede hasta ağrıdan dolayı prone pozisyona alınamadı. Supine pozisyonda sakroiliak provakasyon, düz bacak kaldırma, slump, femoral sinir nörodinami, manuel kas kuvvet testleri ve yumuşak doku palpasyonu yapılmıştır. Sakroiliak eklem provakasyon testlerinde ağrı tespit edildi. Düz bacak kaldırma ve slump testi sonucunda disk ve dural patolojiye yönelik bulguya rastlanmamıştır. Femoral sinir nörodinami testinde ağrıda agrevasyon tespit edildi. Manuel kas kuvvet testinde sağ psoas major 2+/5, sol 4+/5 olarak belirlendi. Pubik bölge, pelvik taban kasları, inguinal ligament, psoas majör, sağ uyluk laterali ve diz medialinde palpasyonla hassasiyet ve ağrı saptanmıştır. Visseral muayenede sağ böbrek fasyasında gerginlik ve bilateral diyafram hareketlerinde kısıtlılık belirlendi. **Tedavi ve Çıktılar:** Hastaya 4 hafta boyunca 8 seans osteopatik manuel tedavi uygulamaları ve egzersiz içeren bir tedavi uygulandı. Tedavi programı; diyafram mobilizasyonu, sağ böbrek fasyal tedavisi, grand manevra, inguinal ligament gevşetme teknikleri, kalça eklem traksiyonu, psoas majör post-izometrik relaksasyon tekniği, sakroiliak eklem mobilizasyonları, pelvik taban kaslarına yönelik eksternal tedavi ve genel lumbal mobilizasyonu içermektedir. Tedavi sonrasında hastanın ağrı şiddeti 1/10'a geriledi. Antaljik postürde önemli seviyede düzelme gözlemlendi. Tedavi sonrasında, femoral sinir nörodinami testi dışında yapılan diğer testler negatif bulundu. Psoas majör kas kuvveti sağda 3+/5, solda 4+/5 olarak belirlendi. Hasta tedavi sonrasında yatak içi pozisyon değişiminde ve günlük aktivitelerinde herhangi bir ağrı ve hareket sorunu yaşamamaktaydı. **Sonuç:** MP tedavisinde çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Tedavi yaklaşımı olarak uyguladığımız osteopatik manuel tedavinin hastanın şikayetlerinde belirgin iyileşme sağladığı gözlenmiştir. MP'nin yönetiminde osteopatik tedavi yaklaşımlarının kullanılması önemli bir tedavi seçeneği olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Sözcükler: Meralgia Parestetika, Uyluk Ağrısı, Osteopatik Manuel Terapi.

*Sözel Bildiri***MORFOMETRİK METOTLARIN MODERN GÖRÜNTÜLEME YÖNTEMLERİNDE
KULLANIMI VE AVANTAJLARI****Seyyid Said SABANCI*, Ömer Gürkan DİLEK****

* *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Milas Veteriner Fakültesi, Anatomi AD, Milas, Muğla, Türkiye,
said_sabanci@hotmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Anatomi AD, Örtülü, Burdur, Türkiye,
ogdilek@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Morfometrik ölçümler; beşeri, veteriner veya diş hekimliğinde anatomik yapılar üzerinde yapılan morfolojik incelemelerdir dolayısıyla deneysel çalışmaların ve tanı yöntemlerinin vazgeçilmez unsurlarındandır. Klasik olarak organın veya anatomik yapının kendisi üstünden, canlı veya cansız beden üzerinden mezura, kumpas, goniometre ile yapılabilmektedir. Ancak daha pratik ve klinik olarak kullanılması kolay olan bir diğer yöntem ise modern görüntüleme yöntemleri ile elde edilen görüntüler üzerinde yapılan değerlendirmelerdir. Bu tür ölçümler genel olarak ölçeklendirilerek yapılan; adet sayma, çevre, çap, mesafe, alan ve açı ölçümleri gibi değerlerdir. Morfometrik çalışmalarda güvenilirlik ölçütünü karşılamak için doğru materyalden doğru yöntem ile elde edilmesi gerekmektedir. Ölçüm noktalarını seçilen metoda göre belirlemek güvenilirliği doğrudan etkileyecektir. Ayrıca yapılan ölçümlerin varyans analizinin yapılması, farklı zamanlarda ve farklı araştırmacılar tarafından yapılması ve ortalamalarının değerlendirilmesi güvenilirliği artıran faktörlerdir. Röntgen, Ultrason, MR, Tomografi gibi modern görüntüleme yöntemleri bu amaç için kullanılmakta ve genellikle bu yöntemler elektronik ortamlarda yapılmaktadır. Kalibrasyon ve otomasyonlar bilgisayar vasıtası ile yapıldığı için hata payları azalmakta sadece ölçüm için tercih edilen noktaları belirlemek operatöre kalmaktadır. Klasik yöntemlerin her ne kadar orjinaline daha yakın sonuç verdiği düşünülse de, pratikte kullanılmasının zor olması ve modern yöntemlerin güvenilirliğinin yüksek, hata payının az olması nedeniyle bu yolun kullanımı sıklıkla tercih edilmektedir. Örneğin son yıllarda paleoantropoloji ve arkeoloji çalışmalarında modern yöntemlerin kullanımı çok nadir bulunan bir örneğin korunmasını sağlamakta veya CT kullanılması diş hekimlerinin yaptığı bir maksiller sinüs morfometri çalışmasını mümkün hale getirmektedir. Bunun yanı sıra yumuşak doku ve sert dokuyu bir arada bulunduran karmaşık diz bölgesinde MR ile yapılan morfometrik çalışmalar klasik yöntemlerle yapılması kısmen imkansız olabilmektedir. Sert bir yapısı olan kemik dokuda, bir çalışmada aynı kemik

üzerinden yapılan ve röntgenden yapılan morfometrik değerlendirmelerinde istatistiksel farklılık olmaması modern görüntüleme yöntemlerinin doğruluk payının yüksek olduğunun ispatıdır. Sonuç olarak morfometrik ölçümlerin, modern görüntüleme yöntemleri ile elde edilen görüntülerden elde edilmesi oldukça pratik ve doğru tercihler ile güvenilir kabul edilebilir. Ancak gelecekte bu metodoloji ile yapılacak çalışmalar konuya yeni değerlendirmeler katıp çokdaha farklı ve faydalı fikirler verebileceğini düşünüyoruz.

Anahtar Kelimeler: Morfometrik yöntemler, Görüntüleme Metotları, Güvenilirlik

Sözel Bildiri

**DETERMINATION OF DOSE OF TGF β FOR ESTABLISH A MODEL OF
EPITHELIAL MESENCHYMAL TRANSITION IN SKOV-3 OVARIAN
ADENOCARCINOMA CELL LINE**

Elif ÖNDER,* Hatice Şiyzen ÇOBAN Gülçin METE,*** Nazlı ÇİL******

* Pamukkale University, Medical Faculty,, Denizli, Turkey, elfndr16@gmail.com

** Pamukkale University, Medical Faculty,, Denizli, Turkey, syzncbn@gmail.com

*** Pamukkale University, Medical Faculty,, Denizli, Turkey, gabban@pau.edu.tr

**** Pamukkale University, Medical Faculty,, Denizli, Turkey nazlicil45@gmail.com

ABSTRACT

Background: Epithelial ovarian cancer (EOC) is the most lethal gynecological malignancy due to its high metastatic ability and epithelial- mesenchymal transition (EMT) is essential for transcoelomic metastasis of ovarian cancer. **Aim:** The aim of this study is to determine the dose of TGF β for establish a model of EMT and for the next studies to use this model. **Methods:** In order to find the suitable dose of TGF-beta-1, which allows us to establish the EMT model by decreasing E-cadherin and increasing vimentin level in SKOV-3 cells, SKOV-3 cell is treated with TGF-beta-1 at doses of 10 ng/ml, 50 ng/ml and 100 ng/ml (24, 48 and 72 hours) and RNA isolation was performed in order to evaluate the expression at the gene level. After the isolated RNAs, cDNA was synthesized and analyzed simultaneously and quantitatively by RT-PCR (Thermo Scientific PikoReal 96) with this method. Considering the Cq value obtained as a result of the reaction, the changes in e-cadherin, vimentin, snail, slug, twist and zeb gene expressions in TGF β groups at different concentrations were calculated. The cell morphology which changed from pebble-like epithelial to spindle-like mesenchymal, is showed by inverted microscopy. **Results:** According to the RT-PCR results, it was found that the most suitable dose to establish an EMT model in SKOV-3 cells, both at the gene level and morphologically is 100ng/ml and 72 hours. **Discussion and Conclusion:** Ovarian cancer is the most lethal gynecological cancer, and EMT was reported to be association with ovarian cancer cell dissemination and invasion. It is important to establish a reliable EMT model to understand the mechanism of metastasis and prevent the metastasis and invasion. In this study, for establish a model of EMT with TGF β , we tried to show the suitable dose and day by RT-PCR and morphologically.

Anahtar Kelimeler: Ovarian Cancer, SKOV-3, EMT, TGF β

*Sözel Bildiri***THE EVALUATION OF STUDENTS 'OPINIONS ABOUT IP-TR NETWORK
COLLABORATION PROJECT****Nihal Çelik*, Oğuzhan Demir*, Ayça Acır*, Seda Nur Aydoğdu*, Mehmet Tezcan*,
Aybala Hatice Mine Kurnaz*, Sebahat Uluşan*, Mukadder İnci Başer Kolcu**,***,
Giray Kolcu**,*****

* *Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, Isparta, Turkey (nihalcelik04@gmail.com, oguzhan68demir@gmail.com, draycaacir@gmail.com, sedanuraydogdu00@gmail.com, mdmehmettezcan@gmail.com, aybalakurnaz@gmail.com, sebahatulusan@hotmail.com,)*

** *Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Medical Educations and Informatics, Isparta, Turkey (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)*

*** *Girne American University, Department of Medical Educations and Informatics, Girne, Turkish Republic of Northern Cyprus (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)*

ABSTRACT

Introduction: Interprofessional education is an approach in which two or more professional members come together to evaluate the collaboration and service quality, increase their success, and receive many gains together (1,2,3). **Purpose:** In this study, we aimed to introduce the IP-Tr Network Project. **Methods:** The study was designed in a quantitative research background. The data were evaluated with SPSS software. **Results:** 57 participants participated in our study from 8 different health professional fields (n=57). 64.9% of the participants in our study were female (n=37), 33.3% were male (n=19) and 1% stated that they didn't express themselves with these patterns (n=1). The average age of the participants is 21.40 (min=18, max=27). In the IP-Tr Network Project Student Opinion Survey, our participants were asked "Do you have an opinion on the concept of interprofessional education?" 9 participants answered; "Yes, I know" with a rate of 15.8%, 14 participants answered "No I don't know" with a rate of %24.6 and 34 participants answered "I have heard, but unfortunately I have no idea about its content" with a rate of 59.6. To the question "Have you had any experience about interprofessional education?" 50 people answered "No, I didn't have" with the rate of 87.7%. To the question "What do you think about students' learning from different health professions together?", we received the answer from 44 participants "I find it useful" with a rate of 77.2%. Asked to our participants, "Is the IP-Tr Network Project an interesting work?" 34 participants answered "Yes" with a rate of 59.6% , and "Would you consider participating in such a project?" asked to our participants, 33 people answered "Yes, I would like" with a rate of 57.9%. **Discussion and Conclusion:**As a conclusion, interprofessional education is still unknown among students.

Key Words: interprofessional education, project of network, quantitative research

Sözel Bildiri

USING ULTRASONOGRAPHIC TOOLS FOR EARLY PREGNANCY DETECTION IN COWS

Kemal Tuna Olğaç*, Murat Onur Yazlık, Ufuk Kaya***, Mehmet Borga Tırpan***

* Ankara University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Reproduction and Artificial Insemination, 06110, Ankara, Turkey, ktolgac@gmail.com

** Ankara University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Obstetrics and Gynecology, 06110, Ankara, Turkey, yazlik@ankara.edu.tr

*** Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Biostatistics, Hatay, Turkey, vethekufukkaya@gmail.com

ABSTRACT

Background: Today, pregnancy diagnosis in cattle can only be achieved within 22-40th days with a high success. However, this interval covers a very long period. **Aim:** The present research was planned to detect pregnancy in the first 14 days after artificial insemination in terms of differences in uterine echogenicity and uterine diameters obtained by ultrasound. **Methods:** Totally 10 cows were included into the study and allocated to two groups according to their pregnancy status. The ultrasound images of the ovulation side cornu uteri were collected from the day of artificial insemination until the 14th day, with one day interval. On the 28th day after artificial insemination, pregnancies were determined by ultrasonography. Ultrasound images were analyzed by ImageJ software (v.1.8.0) in terms of Mean Grey Value (MGV), total tickness of uterine cornu (TT) and endometrial tickness of uterine cornu (ET). Differences in MGV, TT and ET parameters along 14 days were compared with the 28th day pregnancy status. All data were analyzed using the MIXED procedure of SPSS. The effect of pregnancy status, time, and the interaction of pregnancy and time on MGV, TT and ET were analyzed. **Results:** According to the results, there were no differences in MGV and TT values. Otherwise, ET was found lower in pregnant cows (1,26 cm) than non-pregnant cows (1,64 cm) on Day0, while it was higher in pregnant cows (2,08 cm) than non-pregnant cows (1,49 cm) on Day12 ($p<0,05$). **Discussion and Conclusion:** The MGV and TT of the ovulation side cornu was seen protect their appearance and might be determined as unsuitable to detect pregnancy. On the other hand, differantiations in the endometrial tissue has been detected, when it prepares itself for pregnancy and ET difference in the first 14 days after artificial insemination was determined that could be useful to identify early pregnancy.

Keywords: Cow, Echogenicity, Endometrium, Pregnancy, Uterus

Acknowledgements: This research was supported by The Scientific and Technological Research Council of Turkey (TÜBİTAK; 221O318)

*Sözel Bildiri***HİDROSEFALİSİ OLAN ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLERİN BİLGİ VE BAKIM
BECERİLERİ ÖZ DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ'NİN GELİŞTİRİLMESİ VE
PSİKOMETRİK NİTELİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ: PİLOT ÇALIŞMA****Mustafa Volkan DÜZGÜN*, Ayşegül İŞLER DALGIÇ****

* Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mvduzgun@akdeniz.edu.tr

** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, aisler@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Hidrosefali tedavisi gören çocuklar, genellikle tedaviyle ilgili birçok potansiyel uzun vadeli komplikasyonla karşı karşıyadır. Bakım vericilerin şanlı hidrosefali olan bir çocuktaki değişiklikleri izleyip tespit edebilmesi ve tüm bu süreçlerin doğru yönetilmesi önemlidir. Bu yönetim ebeveynlerin bilgi ve bakım becerileriyle doğru orantılıdır. Ancak literatürde hidrosefali olan çocuğa sahip ebeveynlerin bilgi ve bakım becerilerini ölçen geçerli ve güvenilir ölçüm aracı bulunmamaktadır. **Amaç:** Bu araştırma, hidrosefali olan çocuğa sahip ebeveynlerin bilgi ve bakım becerilerini öz değerlendirmesi ölçeğinin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin pilot çalışma yoluyla değerlendirilmesi amacıyla planlanmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmada kesitsel, metodolojik, tanımlayıcı ve korelasyonel yöntem tercih edilmiştir. **Bulgular:** Ölçek maddeleri literatür, araştırmacıların deneyimleri ve nitel araştırmalar sonucunda ölçek soru havuzu oluşturulmuş, bu soru havuzu uzman görüşüne sunulmuş ve uzman görüşleri sonrası ölçeğe pilot çalışma için son hali verilmiştir. Uzman görüşleri (n=14) sonrası kapsam geçerlik indeksi (KGİ=CVI) 0.905 olarak bulunmuştur. Ondört uzman için minimum KGİ indeksi 0.571 olmalıdır. Kullanılan ölçek için KGİ oranı yeterlidir. Literatür taraması, araştırmacı deneyimleri, nitel görüşmeler, uzman görüşleri ve KGİ oranı kapsam geçerliğinin sağlandığının kanıtıdır. Pilot çalışma (n=45) verilerine göre yapı geçerliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör desenini ortaya koymak için temel bileşenler analizi, döndürme yöntemi olarak varimax kullanılmıştır. Analiz sonucunda 2 faktörlü bir yapı belirlenmiş ve genel varyansa yaptıkları toplam katkı %52.05 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar geçerlik için yeterli kanıtları sağlamaktadır. Güvenirlik kapsamında ilk olarak iç tutarlık için cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Yapılan analizde alfa katsayısı 0.749 olarak bulunmuştur. Bu orana göre iç tutarlık iyi düzeyde yorumu yapılabilir. Yine iç tutarlık için madde toplam korelasyon oranlarının genel olarak 0.5 üzerinde olduğu belirlenmiştir. Güvenirlik kapsamında bir diğer parametre kararlılıktır. Kararlılık ise soru sayısı ile doğru orantılıdır. Ölçeğimizin soru sayısının fazla olması (49 madde) nedeniyle kararlılık da sağlanmıştır yorumu yapılabilir. **Sonuç ve Öneriler:** Pilot çalışma sonuçları ölçeğin geçerli ve güvenilir kanıtlar sunduğunu göstermektedir. Daha yüksek örnekleme ölçeğin psikometrik niteliklerinin değerlendirilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hidrosefali, Ebeveyn, Bilgi Düzeyi, Bakım Becerileri, Ölçek Geliştirme

Sözel Bildiri

HİDROSEFALİSİ OLAN ÇOCUĞA SAHİP EBEVEYNLER İÇİN AVATAR DESTEKLİ EĞİTİM PROGRAMI VE ETKİLERİ

Mustafa Volkan DÜZGÜN*, Ayşegül İŞLER DALGIÇ Mehmet Saim KAZAN*****

* Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mvduzgun@akdeniz.edu.tr

** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, aisler@akdeniz.edu.tr

*** Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Cerrahi Tıp Bilimleri Bölümü Beyin ve Sinir Cerrahi Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, skazan@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Hidrosefali; beyin omurilik sıvısı fizyolojisinin bozulmasıyla ventriküllerinin anormal genişlemesi ve kafa içi basıncın artması ile karakterize bir hastalıktır. Hidrosefali tedavisinde genellikle cerrahi girişim olarak ventriküloperitoneal şant sistemi uygulanır. Ancak ventriküloperitoneal şant uygulaması ile ilişkili olarak özellikle ilk bir yılda çocuklarda önemli komplikasyonlar görülebilmektedir. Bu nedenle şanlı çocuğun bakımında ebeveynlere önemli sorumluluklar düşmektedir. Hastalık ve komplikasyonlar açısından çocuklarını değerlendirebilmeleri için ebeveynlere eğitim ve danışmanlık verilmesi hemşirelik bakımının önemli bir parçasıdır. Bilgi iletişim teknolojilerinde meydana gelen değişimler ve maliyet dikkate alındığında eğitim aracı olarak teknoloji destekli müdahaleler kullanılması önemlidir. Son yıllarda çalışmalarda kullanılmaya başlanan en yenilikçi yaklaşımlardan biri, “Avatar Destekli Eğitim” uygulamalarıdır. **Amaç ve Yöntem:** Bu çalışma hidrosefalisi olan çocuğa sahip ebeveynler için yenilikçi bir uygulama olan avatar destekli eğitimlerin kullanımı ve etkileri üzerine detaylı bilgiler elde etmek amacıyla planlanmıştır. **Bulgular:** “Avatar”, sanal gerçeklik ortamında veya sanal siber uzayda etkileşimi geliştirmek için kullanılan, bir kişinin taşınabilir bir çevrimiçi tezahürü veya animasyonu olarak tanımlanır. Avatar, yüz ifadesi, beden dili ve konuşma gibi doğal iletişim yöntemleri aracılığıyla kullanıcıyla etkileşime giren simüle edilmiş bir dijital karakterdir. “Avatar Destekli Eğitimler” sadece tek taraflı değil karşılıklı etkileşimle interaktif bir şekilde, ebeveynlere içsel motivasyona ek olarak dışsal motivasyon kaynağı sağlamaktadır. Avatar destekli eğitim teknolojileri, kullanıcıların bir çevrimiçi karakterin oluşturulmasına aktif olarak katılmalarını sağlar ve statik bir resimle okunması veya gösterilmesi zor olan bir etkinliği kolayca sunmalarına olanak tanır. Ek olarak, avatar uzaktan öğretime çağdaş bir sezgisel yaklaşım ve modern eğitim uygulamalarında önemli bir araçtır. Pediatri alanında sadece bir araştırmaya rastlanmıştır. Bu araştırmada teknolojik gelişmeleri bakıma entegre etmek ve kanser ağrısının ev ortamında yönetilmesi gerekliliği amacıyla

çalışmasında üç boyutlu etkileşimli avatar kullanmıştır. Literatürde hidrosefali bakım ve eğitiminde avatar uygulamasına rastlanmamıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Hidrosefalisi olan çocukların bakımında ebeveynlerin eğitimi için yenilikçi ve teknolojik bir yöntem olan avatar destekli eğitim programının oluşturulması hidrosefali komplikasyonlarının azaltılmasında ve ebeveynlerin bilgi ve bakım becerilerinin artırılmasında etkili bir yöntem olabilir.

Anahtar Kelimeler: Hidrosefali, Avatar Destekli Eğitim, Ebeveyn, Şant bakımı, ventriküloperitoneal şant komplikasyonu

**** Bu araştırma TÜBİTAK tarafından 221S685 numaralı proje kapsamında desteklenmektedir.

*Sözel Bildiri***DETERMINATION OF SYNERGISTIC EFFECTS OF FAVIPIRAVIRIN AND DOXORUBICIN ON NEUROBLASTOMA CANCER CELL LINE****Hasan TÜRKEZ^{a,*}, Mehmet Enes ARSLAN^b, Abdurrahim KADI^b, Sena ÖNER^b**

^a*Department of Medical Biology, Faculty of Medicine, Atatürk University, Erzurum, Turkey, hturkez@atauni.edu.tr*

^b*Department of Molecular Biology and Genetics, Faculty of Science, Erzurum Technical University, Erzurum, Turkey, enes.aslan@erzurum.edu.tr, abdurrahimkadi@gmail.com, senaoner02@gmail.com,*

ABSTRACT

Background: Favipiravir has an inhibitory effect on Cytochrome P450 (CYP2C8) protein, which is mainly involved in drug metabolism in the liver. The expression of this gene is known in brain cells (neuronal cells). The metabolization of Doxorubicin, a chemotherapeutic drug used in cancer patients was analyzed for the first time in neuroblastoma (SH-SY5Y) for synergistic effects when administered with favipiravir. **Methods:** *In vitro* cytotoxic and genotoxic evaluations of favipiravir and Doxorubicin together or alone in fibroblast cell culture was performed at wide dose ranges. Nuclear abnormalities were examined under a microscope using the Hoechst 33258 fluorescent staining technique. In addition, the synergistic effects of these two drugs in neuroblastoma (SH-SY5Y) cancer cell culture were determined by MTT cell viability assay. In addition, the death mechanisms that occur in cells was revealed by using the flow cytometry technique. **Results:** Cytotoxic and genotoxic properties of favipiravir and Doxorubicin was determined on the human fibroblast cell culture. Results showed that favipiravir and Doxorubicin application have higher cytotoxicity which indicated synergistic toxicity on healthy cells. On the other hand, there were no significant difference in nuclear abnormality numbers when both of the compound applied. Also, Doxorubicin exhibited higher anticancer properties against neuroblastoma cell line when applied with favipiravir that shown in both cytotoxicity and flow cytometry analyses. **Discussion and Conclusion:** In the light of findings, anticancer and cytotoxicity properties of Doxorubicin can be enhanced when the drug application was coupled with favipiravir exposure. Besides, these results put forth that anticancer drug dosage should be evaluated carefully in cancer patients that take COVID-19 treatment which includes application.

Anahtar Kelimeler: Doxorubicin, Favipiravir, Synergistic effect, Anticancer, Genotoxicity

This work was supported by Research Fund of the Ataturk University. Project Number: THD-2021-9699

*Sözel Bildiri***MEVCUT ALTERNATİFLER GELENEKSEL İRRİGASYON SOLÜSYONLARININ
YERİNİ ALABİLİR Mİ?****Muhammed DEMİRBAŞ*, Murat MADEN* , Bulem ÜREYEN KAYA***

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
muhammedemirbas.md@gmail.com

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
muratmaden@sdu.edu.tr

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
bulemkaya@sdu.edu.tr

ÖZET

Mikroorganizmalar endodontik enfeksiyonların oluşmasında en önemli etiyolojik faktör olarak kabul edilmektedir. Kök kanal sisteminin karmaşık anatomik yapısı sebebiyle endodontik tedavi sırasında yapılan şekillendirme prosedürleri mikroorganizmaların uzaklaştırılması konusunda yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle kök kanal sistemindeki doku kalıntıları ve debrisleri uzaklaştırmak, aynı zamanda kalan mikroorganizmaları elimine etmek için kimyasal irrigasyon ve dezenfeksiyon gereklidir. Endodontik tedavide dezenfeksiyon amacıyla en sık kullanılan irrigasyon solüsyonları arasında sodyum hipoklorit (NaOCl), etilen diamin tetraasetik asit (EDTA) ve klorheksidin (CHX) yer almaktadır. Bu solüsyonların birçok avantajı olmasına rağmen; NaOCl'nin yüksek sitotoksitesisi, EDTA'nın antimikrobiyal etkinliğinin sınırlı olması, CHX'in doku çözücü özelliğinin olmaması gibi dezavantajları nedeniyle literatürde bu solüsyonlara alternatif olabilecek ajanlar araştırma konusu olmuştur. Bu derlemenin amacı literatürdeki bilgiler ışığında, alternatif olabilecek ajanların özelliklerini özetlemek ve konvansiyonel irrigasyon solüsyonları ile karşılaştırmaktır.

Anahtar Kelimeler: Endodonti, İrrigasyon, NaOCl, EDTA, CHX

*Sözel Bildiri***A RARE DISEASE: MICROPHTALMIA WITH LINEER SKİN DEFECTS
SYNDROME DUE TO DELETION OF *HCCS* GENE****Mine URFALI*, Veysel Nijat BAŞ****

* Kutahya Health Science University, Department of Medical Genetic, Kutahya, Turkey, mineoruc@hotmail.com

** * Kutahya Health Science University,, Department of Pediatric Endocrinology, Kutahya, Turkey,
veyselnijatbas@gmail.com

ABSTRACT

Background: Microphthalmia with linear skin-defects (MLS) syndrome is characterized by unilateral or bilateral microphthalmia and/or anophthalmia and linear skin defects, usually involving the face and neck due to mutation or deletion in *HCCS* gene on Xp22.2 region. Skin lesions are present at birth and may partially heal over time. **Aim:** We aimed to present the clinical and genetic findings of a 9-year-old patient who was followed up with short stature, cardiac arrhythmia, microphthalmia, congenital cataract, and a deletion was found in the *HCCS* gene on Xp22.2 region by microarray analysis. **Methods:** After evaluated by the pediatric endocrinology, the patient underwent chromosomal analysis from peripheral blood. Molecular karyotyping(microarray) was performed in the patient whose chromosome analysis was found to be normal. After patients microarray results, microarray was also performed on the parents to determine whether the patient's deletion was de novo. **Results:** In the microarray analysis of the patient, a 1.2 Mb deletion was detected between nucleotides 9940301-11127435 in the Xp22.2 region. The OMIM genes found here are *SHROOM2*, *CLCN4*, *MID1*, *HCCS*, *ARHGAP6*. Microarray analysis of the parents was found to be normal. De novo *HCCS* gene deletion in the Xp22.2 region was considered responsible for MLS syndrome in the patient. **Discussion and Conclusion:** Pathogenic variants in *COX7B*, *NDUFB11* and *HCCS* genes are responsible for MLS syndrome, which is inherited as an X-linked dominant and male lethal disorder. 64 cases have been reported in the literature. In our patient with MLS syndrome, which is a rare disease, it was caused by a deletion in the *HCCS* gene. Microphthalmia/anophthalmia and skin findings constitute the major criteria in studies on MLS. Other ocular findings (sclerocornea, orbital cyst, etc.), central nervous system involvement (corpus callosum agenesis, microcephaly, hydrocephalus), cardiac findings (arrhythmia, cardiomyopathy, etc.) were defined as minor criteria. Our patient had arrhythmia and mitral regurgitation, and cerebral MRI was evaluated as normal. It is important to define the clinical and genetic findings of MLS syndrome, which is rarely reported in the literature. Preimplantation genetic diagnosis should be recommended to patients, since it has a lethal course in males and a 50% risk of recurrence in females.

Keywords: Microphthalmia with Linear Skin Defects Syndrome, Microarray, Genetic mutations, *HCCS* gene

Sözel Bildiri

EVALUATION OF EFFECTIVENESS OF EARTHQUAKE AND FIRE AWARENESS TRAINING SAMPLE OF BUCAK SCHOOL OF HEALTH

Mehmet Zeki YILDIRIM*, Vildan ORALYağmur AYDIN*****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Department of Emergency Aid and Disaster Management Burdur, Burdur, Turkey, mzyildirim@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Department of Emergency Aid and Disaster Management Burdur, Burdur, Turkey, voral@mehmetakif.edu.tr*

*** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Department of Emergency Aid and Disaster Management Burdur, Burdur, Turkey, yaydin@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Since the majority of the country's lands are located in earthquake zones and forest fires in recent years have caused great losses, a study has arisen in order to evaluate the awareness and knowledge levels of individuals receiving university education about earthquakes and fires. **Aim:** The aim of this study is to evaluate the awareness of Bucak Health School students about earthquake and fire disasters and the effectiveness of their education. **Methods:** Sample selection was not made in the study, and the data were collected from 246 students studying nursing, midwifery and child development at Bucak Health School. As a data collection tool in the research, the Earthquake and Fire Training Test with 10 questions about the ways of protection from earthquakes, correct behavior patterns, building evacuation, correct use of fire extinguisher was used as a data collection tool. Earthquake and Fire Training Test was applied twice as pre-test and post-test. Each correct answer was given 10 points, and wrong answer were given 0 points. Research data were evaluated in SPSS 21.0 program and frequency analysis, reliability analysis, T test and ANOVA analysis were applied. **Results:** When the scores of the pre-test results of the participants were evaluated, it was found that 0.8% of them were 0-29 points, 4% were 90-100 points. The pre-test knowledge score average of the participants was 61.95. The scores on the participants' post-tests are; 0.4% were 0-29 points, 45.9% 90-100 points. The post-test knowledge score average of the participants is 81.42. **Discussion and Conclusion:** As a result of the study, when the pre-test and post-test scores of the participants were evaluated, it was seen that the earthquake and fire awareness trainings, especially supported by visual and auditory items, caused an increase.

Anahtar Kelimeler: Earthquake, Fire, Evacuation, Education, Pre-Post Test.

Sözel Bildiri

***Ephedra* L. / Denizüzümü (Ephedraceae / Denizüzümügiller) CİNSİNİN BİYOLOJİK
VE KİMYASAL ÖZELLİKLERİNİN KRİMİNALİSTİK BOTANİK AÇISINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Anıl Can GÜRGEN¹, Özer Yılmaz²

1Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kriminalistik Anabilim Dalı, Görükle Yerleşkesi, TR-16059, Nilüfer / Bursa, Türkiye. E-posta: anilcangurgen@hotmail.com

2Bursa Uludağ Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Görükle Yerleşkesi, TR-16059, Nilüfer / Bursa, Türkiye. E-posta: ozery@uludag.edu.tr

ÖZET

Pinophytina / Açık Tohumlular içinde Ephedraceae / Denizüzümügiller ailesinde yer alan *Ephedra* / Denizüzümü cinsi eski ve yenedünyada yayılış gösteren 40 kadar tür ile temsil edilmektedir. *Ephedra* / Denizüzümü cinsinin türleri içinde, yarı kurak ya da kurak habitatları tercih eden türler çoğunluktadır. *Ephedra* / *Denizüzümü* cinsinin ülkemizde 3 türü yetişmektedir. Bu türlerin hepsi odunsu çok yıllık çalılar olup yaprakları indirgenmiştir. Kimyasal yapısında efedrin, norefedrin, N-metilefedrin ve psödoefedrin gibi alkaloidleri barındıran *Ephedra* / Denizüzümü türleri çok eski zamanlardan beri Doğu Asya'da çeşitli hastalıkların tedavisi amacıyla kullanılmıştır. Günümüzde ise özellikle Avrupa ve ABD'de çeşitli zayıflama ürünlerinde kullanılmakla birlikte içeriğindeki kimyasal maddelerin insan sağlığına zararları nedeniyle bazı ülkelerde kullanımı kısıtlanmıştır. Diğer taraftan metamfetamin isimli uyuşturucu maddenin bazı *Ephedra* / Denizüzümü türlerinden elde ediliyor olması nedeniyle adli ve suç bilimleri açısından da incelenme konusudur. Bu çalışmadaki amacımız, *Ephedra* / Denizüzümü cininin ülkemizde yetişen türlerinin bilinen biyolojik ve kimyasal özelliklerini özetlemek ve kriminalistik botanik açısından değerlendirmektir.

Anahtar Kelimeler: Denizüzümü, *Ephedra*, Kriminalistik Botanik, Metamfetamin, Uyuşturucu maddeler

Poster Bildiri

**DETERMINATION OF THE ANTIOXIDANT ACTIVITY OF TETRA (*COTINUS
COGGYGRIA* SCOP.) PLANT****Aysen Kurt Cücü*, Selma Özcan****

* Marmara University, Faculty of Pharmacy, Department of Analytical Chemistry, İstanbul, Turkey,
aysen.cucu@marmara.edu.tr

**Marmara University, Faculty of Pharmacy, İstanbul, Turkey, selma186@gmail.com

ABSTRACT

Aim: The Anacardiaceae family is a family of many species used in traditional medicine for the treatment of various diseases. *Cotinus coggygia* Scop. (tetra plant) is popularly known as the smoke tree. In this study, studies on the pharmacological effect and antioxidant activity of *Cotinus coggygia* Scop. plant were examined. The aim of the study is to examine the recent analytical studies on the antioxidant activity of *Cotinus coggygia* Scop. and to create a review. Relevant information has been obtained from scientific journals, books and reports through the library and electronic media, using Medline, PubMed, ScienceDirect, GoogleAcademic, Web of Science and Scopus. **Results:** According to the results of the reviewed articles, the researchers found that this plant shows many activities such as antioxidant, antibacterial, antifungal, antiviral, anticancer, antineotoxic, hepatoprotective and anti-inflammatory in in vivo and in vitro studies. In the determination of the antioxidant activity of the *C. coggygia* plant, researchers mostly carried out analytical studies (HPLC, GC/MS) using DPPH, ABTS FRAP methods. **Discussion and Conclusion:** Considering the data obtained from the literature, it has been shown that *C. coggygia* Scop. may have uses in medicine, health services and health supplements due to its various bioactive properties.

Key Words: *Cotinus coggygia*, Antioxidant Capacity, Antioxidant Activity, Smoke Tree, HPLC

*Sözel Bildiri***REJYONEL ODONTODİSPLAZİ****Feyza YILDIRIM, Hande TEKİN YAŞAR, Zühal KIRZIOĞLU***Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
feyzayildirm@gmail.com, dthandetekin@hotmail.com, zuhalkirzioglu@sdu.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Rejyonel odontodisplazi, hem mezodermal hem de ektodermal dental dokuları içeren nadir görülen gelişimsel bir anomalidir. Her iki çene de etkilenebilse de, maksilla, mandibulaya göre daha fazla etkilenir. Sıklıkla ön bölge tutulumu ile birlikte görülen bu anomali, genellikle tek taraflıdır. Hem süt hem de daimi dişlenmeyi etkileyebilir ve genellikle çenelerden birinde ve çoğunlukla tek kadranda görülür. Radyolojik incelemede, geniş pulpa odası ve azalmış radyoopasiteye sahip hayalet diş görüntüsü mevcuttur. **Amaç:** Bu olgu raporunda, 4 olgu nedeniyle regional odontodisplazi olgusu sunulmakta ve tanı ve tedavinin önemi vurgulanmaktadır. Nadir hastalıklar grubuna ait rejyonel odontodisplazi, 4 olgu nedeniyle irdelenerek erken tanı ve tedavinin önemi vurgulanmaktadır. **Materyal-metod:** Kliniğimize, farklı şikayetlerle başvuran yaşları 3-13 arasında değişen 4 çocuğun klinik ve radyografik incelemeleri yapıldı. 3 yaşındaki hastanın göz bölgesini de içine alan enfeksiyonun kaynağının ön segmentteki hayalet dişler olduğu belirlendi. Klinik muayene ve radyografik inceleme sonucu, hastaların inçenelerin ön / arka segmentlerini etkileyen bu durum rejyonel odontodisplazi olarak teşhis edildi. **Bulgular:** Rejyoel odontodisplazinin, tanısı konulan hastalarda alt-üst çenelerinin ön veya arka bölgelerini içine aldığı ve enfeksiyona neden olduğu görülmüştür. Hastaların ikisinin hem alt hem üst çenesinin etkilendiği belirlenmiştir. Hastalardaki etkilenen diş sayısının 2-9 arasında olduğu tespit edilmiştir. **Sonuç:** Rejyonel odontodisplazi ciddi enfeksiyonlara sebep olabilmesinin yanı sıra, hastalarda çok sayıdaki diş eksikliğine bağlı ileride yüzde asimetri ve TME problemleri ortaya çıkabileceği için bu hastalarda doğru teşhis ve gerekli tedavilerin yapılması ve takip edilmesi çok önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Rejyonel Odontodisplazi, Hayalet Dişler, Dental Anomali

*Sözel Bildiri***BITKİSEL TIBBİ ÜRÜNLER ÜZERİNE ARAŞTIRMALAR NEDEN ÖNEMLİDİR:
ADLI BİR VAKA ÖRNEĞİ****Zeynep Arslan, Murat Yayla, Zeynep Türkmen**

¹*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye*
ÖZET

Giriş: Bitkisel tıbbi ürünler ilaç statüsünde olmadığından ruhsatlandırılması ve piyasaya arzı farklılık gösterebilmektedir. Son zamanlarda söz konusu ürünlere ait zehirlenmeler ve ilaç etkileşimlerinin neden olduğu istenmeyen ve beklenmeyen durumlar gözlemlenmektedir. Klormetiazol (CLM), diğer adıyla heminevrin γ -aminobütirik asit (GABAA) salınması için kullanılan köklü bir ilaçtır. Akut alkol yoksunluğu semptomlarının tedavisinde ve önlenmesinde yaygın olarak kullanılan yatıştırıcı ve hipnotik özelliklidir. Venlafaksin (VEN) ya da ticari ismi ile Effexor®, serotonin ve noradrenalinin geri alımını engelleyen, feniletilamin türevi bir antidepresan olup depresyon, anksiyete bozukluğu, fobi ve panik atakların tedavisinde kullanılmaktadır. VEN depresyon ve diğer psikiyatrik bozuklukları olan kişilerde intihar etme düşüncesini arttırdığı ve yan etkileri arasında; ağız kuruluğu, iştahsızlık, mide bulantısı, kusma, karın ağrısı, kabızlık, baş ağrısı, baş dönmesi, konfüzyon, uyku hali, taşikardi ve terleme bildirilmektedir. Literatürde bildirilen ölümle sonuçlanmış birçok VEN doz aşımı vakaları bulunsa da bildirilenlerin çoğunda ölüm VEN'e eşlik eden bir ajanın varlığında meydana gelmektedir. **Amaç:** Bu vaka çalışması, alkol yoksunluğunun giderilmesi için önerildiği söylenen, sahte bitkisel bir ilaçta beyan edilmemiş aktif farmasötik bileşenlerin belirlenmesini konu almaktadır. **Gereç & Yöntem:** Çalışmada söz konusu bitkisel ürün, enstitümüze yapılan bireysel başvuru yolu ile temin edilmiştir. Hasta alkol yoksunluğu için önerilen bu ürünü aldıktan sonra kendini kötü hissettiğini ifade etmiştir. Beraberinde getirdiği ürün analizi Gaz Kromatografisi Kütle Spektrometresi (GC-MS) ile gerçekleştirilmiş olup örnek hazırlama yöntemleri ve analiz parametrelerine ait detaylar, örneğin fiziksel durumu ve ambalaj formu bu çalışmada detaylıca ele alınmıştır. **Bulgular:** Ürün içeriğinde, VEN ve CLM etken maddeleri belirlenmiştir. Kromatograma ilişkin veriler **Şekil 2**'de sunulmaktadır. Kütle spektrumunda Venlafaksin ve Klormetiazol için *m/z* değerleri sırasıyla **58**,134,179,277 ve **112**, 161,85 olarak belirlenmiştir. **Sonuç:** Bu tür ürün içeriğinde, yapılan analiz neticesinde herhangi bir ilaç etken madde tespit edilmesi durumunda, ürünleri üreten, satan, dağıtımını sağlayan, tüm tüzel ve özel kişiler hakkında hukuki işlem başlatılması gereklidir. Bitkisel ürün adı altında masumca pazarlanan bu örneklere karşı, alandaki denetimlerin arttırılması ve bu konuda halkın acilen bilinçlendirilmesi gerekmektedir. VEN, CLM ile kombine edildiğinde yan etkilerin riski veya şiddeti artırmasının yanı sıra, çalışmamız bu iki bileşiğin sahte bitkisel bir ilaç içeriğinde belirlendiği ilk çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Venlafaksin, Klormetiazol, Bitkisel tıbbi ürün, GC-MS

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA SÜT DİŞLENME DÖNEMİNDE DİŞLERİN GÖMÜLÜ KALMA İNSİDANSI

Hande Tekin Yaşar, Feyza Yıldırım, Zühal Kırzioğlu

*Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
dthandetekin@hotmail.com, feyzayildirm@gmail.com, zuhalkirzioglu@sdu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Dişlerin normal sürme süreci, maksillofasial yapıların gelişiminde etkili olmaktadır. Süt dişlenmede bir problem görülürse daimi dişlenme için bir sorun getireceğinin erken habercisidir. Dişler lokal, çevresel veya genetik etkenlerle gömülü kalabilirler veya sürmeleri herhangi bir seviyede durabilir. Bu durumun tespit edilmesi önemlidir ve erken dönemde tedavi edilmesi önemlidir. **Amaç:** Bu çalışmada, 4-6 yaş grubundaki çocuklarda süt dişlerinin gömülü kalma insidansını belirleyebilmek ve gömülü kalan süt dişlerinin hangileri olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. **Materyal ve Metot:** Çalışmamızda kliniğimize 2020-2021 yıllarında (pandemi dönemi) çeşitli şikayetlerle başvuran, radyografi gereken ve ebeveynleri tarafından onam verilerek panoramik radyografileri çekilen çocuk hastaların radyografileri arşivden değerlendirilmiştir. Bu radyografilerden belirlenen kriterlere uygun 4-6 yaş aralığındaki sağlıklı hastalara ait panoramik filmler taranarak gömülü kalan süt dişleri incelenmiştir. Gömülü kalan bu süt dişlerinin hangi çenede ve hangi bölgede oldukları kaydedilmiştir. **Bulgular:** Çalışmaya dahil edilen 4-6 yaş grubundaki kriterlere uyan 3946 çocuğa ait dosyalar incelendi. İncelenen panoramik radyografilerin 4 tanesinde gömülü süt dişi olduğu tespit edildi ve çocuklarda süt dişlerinin gömülü kalma insidansı %0,1 olarak belirlendi. Dört hastanın radyografisinde alt çene süt ikinci molar dişlerin gömülü olduğu ve daimi birinci molar dişlerin henüz sürmediği görüldü. **Sonuç:** Süt dişlerinin gömülü kaldığı durumlarda, alttaki daimi diş ve komşu dişlerin de gömülü kalabildiği ve tedavide, etiyolojik faktörün bilinmesinin de önemli olduğu bilinmektedir. Bu açıdan özellikle süt ikinci molar dişlerin sürmelerinin takip edilmesinin önemli olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Primer Erupsiyon Bozukluğu, Gömülü Süt Dişleri, Pedodonti

Poster Bildiri

ANALYTICAL STUDIES ON DRUG ACTIVE SUBSTANCES USED IN THE TREATMENT OF ANXIETY

Aysen Kurt Cücü*, Sümeyra Bayram**

** Marmara University, Faculty of Pharmacy, Department of Analytical Chemistry, İstanbul, Turkey,
aysen.cucu@marmara.edu.tr*

***Marmara University, Faculty of Pharmacy, İstanbul, Turkey, sumeyra36@hotmail.com*

ABSTRACT

Aim: Anxiety; it is a feeling of anxiety, with an unknown reason, sincere, uncertain, fear, anxiety, distress, worry that something bad will happen. Anxiety disorders are the most common mental disorders in the general public. Since the 1990s, more attention has been paid to anxiety disorders. Similar rates of lifetime prevalence were found in studies conducted in various countries around the world. Treatment usually consists of pharmacotherapy and / or psychotherapy. Antidepressant agents are the drugs of choice for the treatment of anxiety disorders, which are newer agents that have a safer side effect profile and higher ease of use than old tricyclic antidepressants (TCAs), such as selective serotonin reuptake inhibitors (SSRIs). Purpose of the study; to research and present analytical studies conducted in recent years for the determination of SSRI and SNRI group active substances that are most commonly used in the treatment of anxiety. **Results:** It has been observed that the researchers analyzed the SSRI and SNRI group active substances using analytical methods such as HPLC, HPLC-MS, UPLC, UPLC-MS/MS, LC-MS/MS, HPTLC. **Discussion and Conclusion:** In the results of the studies examined, the researchers stated that the methods they developed for the quantification of active substances were simple, precise, accurate, sensitive, fast and economical.

Key Words: Anxiety, SSRI, SNRI, Active Substance, Analytical Study

*Sözel Bildiri***KÖPEKLERDE HİPOTROİDİZM****Ali Burak DÖRTKARDEŞ***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye,
abdortkardes@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Hipotiroidizm, köpeklerde karşılaşılan en yaygın endocrin bozukluklarından biridir. Kademeli başlangıcı ve hastalığın klinik belirtilerinin değişmesi bu durumun tespit edilmesini zorlaştırabilir. Hipotroid vakalarının %95'inden fazlası troid bezindeki primer değişikliklerden kaynaklanır. Küçük bir kısmını da beslenme bozuklukları, konjenital, hipofiz veya hipotalamik patolojinin bir sonucudur. Normal troid fonksiyonlarına sahip köpeklerde çeşitli nedenlerde hipotroidi düşündürülen sonuçlar ortaya çıktığı için net teşhisi zordur. Ön tanı testlerinin geliştirilmesi ile birlikte iki durum arasındaki farklılıkların ayrılmasında oldukça yardımcı olmuştur. Golden Retriever, Doberman Pinscher, Irish Setter, Minyatür Schnauzer, Dachshund, Cocker Spaniel, Airdale Terrier, Boxer, Poodle, Borzoi, Beagle, Irish Setter ve Old English Sheepdog hastalıktan yaygın olarak etkilenen ırklar arasında bulunur

Anahtar Kelimeler: Hipotroidizm, Köpek, TSH, T4

*Sözel Bildiri***TRIADITIS****Berkay OLGÜNER****ÖZET**

Triaditis; kolanjit, pankreatit ve inflamatuvar bağırsak hastalığı (IBD) kompleksidir. Etiyolojisinde bakteriyel enfeksiyonlar, bilier hastalıklar, kolanjiohepatit gibi bozuklukların rol aldığı düşünülmektedir ancak idiopatiktir. Akut veya kronik seyredebilir. Klinik belirti olarak kolanjit bulguları daha baskın olmakla birlikte pankreatit ve IBD semptomları da görülür. Bu semptomlar tanı, tedavi için önemlidir. Kusma en yaygın klinik bulgudur. Hasta hayvanlarda ayrıca letarji, ishal, kilo kaybı ve anoreksia görülür. Pankreatit veya nötrofilik kolanjit kaynaklı ateş, dehidrasyon, sarılık, abdominal ağrı, abdominal gerginlik, abdomende kitle oluşur. Lenfositik kolenjite veya enteropatiye bağlı protein kaybından dolayı asites şekillenir. Kedilerde daha yaygın görülür. Herhangi bir ırk veya cinsiyet predispozisyonu belirlenememiştir. Tanıda tam kan sayımı, pankreatik lipaz ölçümü, abdomen radyografisi, serum biyokimyasal parametreler ve abdomen ultrasonografisi önemlidir. Tedavide var olan bozukluklara ayrı ayrı odaklanılır. Kolanjit/kolanjiohepatit için gram negatif bakterilere karşı etkili olan amoksisilin, amoksisilin-klavulanik asit, sefalosporinler ve florokinolonlar önerilir. Anaerob bakterilere karşı nitroimidazoller tedaviye eklenir. Ek olarak kortikosteroidler ve ursodeoksikolik asit kullanılır. IBD için kimi zaman hidrolize protein içeren diyet uygulaması yeterli olsa da nitroimidazoller ve kortikosteroid kullanımı gereklidir. Pankreatitin spesifik bir tedavisi yoktur. Tedavide pankreatik sekresyonu arttırmak için glukagon veya somatostatin kullanılır. Pankreatitin sistemik etkilerini azaltmak ve bakteriyel hastalıkları önlemek için antibiyotik tedaviye eklenir. Prognoz, hastalığın şiddetine bağlı olarak değişir. Genel olarak tedavi gören hastaların prognozu iyidir, akut pankreatitli hastaların prognozu, kronik pankreatitli hastalara göre daha kötüdür.

Anahtar Kelimeler: Triaditis, Pankreatit, İnflamatuvar bağırsak hastalığı, Kolanjit

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF THE EFFECT OF PULMONARY REHABILITATION ON
FATIGUE AND DYSPNEA IN PATIENTS WITH ABDOMINAL SURGERY****Orçin TELLİ ATALAY1*, Sinem YENİL2** , Sevda YILMAZ3*******Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey, otelli@pau.edu.tr,**** Pamukkale University, School of Physical Therapy and Rehabilitation, Denizli, Turkey, syenil@pau.edu.tr*****Pamukkale University, Faculty of Medicine, Department of General Surgery, Denizli, Turkey,
syilmaz@pau.edu.tr***ABSTRACT**

Background: After abdominal surgeries, pulmonary complications and pulmonary function problems can occur as surgery and general anesthesia affect the respiratory system. Affecting pulmonary functions can cause fatigue and dyspnea symptoms. **Aim:** The aim of this study is to examine the effect of pulmonary rehabilitation on dyspnea and fatigue in patients who had undergone abdominal surgery. **Methods:** Forty-six patients who had undergone abdominal surgery and were referred for physiotherapy and rehabilitation program by the general surgeon, were included inpatients at Pamukkale University Department of General Surgery. Dyspnea severity was evaluated before treatment and on the day of discharge with the Modified Borg Scale, fatigue level was evaluated with the Fatigue Severity Scale. The pulmonary rehabilitation program included early mobilization, respiratory control, 3 sets of 6 repetitions of diaphragmatic breathing and thoracic expansion exercises, coughing training and triflo exercises. Wilcoxon test was used to evaluate the time-dependent changes of dependent variables in statistical analysis. Significance level was accepted as $p < 0.05$. **Results:** 16 females and 30 males with a mean age of 60.71 ± 13.25 and a Body Mass Index of 26.58 ± 5.43 were included in the study. Mean of treatment duration was 4.34 ± 1.15 days. Dyspnea of resting and activity level decreased after treatment compared to baseline ($p=0.015$, $p=0.004$). Fatigue severity decreased compared to the baseline ($p < 0.01$). **Discussion and Conclusion:** After abdominal surgery, the severity of dyspnea and fatigue decreased in patients with early mobilization and pulmonary rehabilitation in the hospital. Future research needs to investigate the long-term effects.

Keywords: Abdominal surgery, pulmonary, rehabilitation, fatigue, dyspnea

*Poster Bildiri***BESİNLERDE BULUNAN MİKROPLASTİKLER VE SAĞLIK ÜZERİNE ETKİLERİ****Merve İlhan Esgin*, Mahmut Bodur****

* Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye,
miesgin@gmail.com

** Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye,
mahmutbodur@ankara.edu.tr

ÖZET

Plastikler, uygun atık yönetimi uygulanmadığında, ışık ve termooksidatif süreçler nedeniyle doğada yavaş degradasyona uğrar ve 5 mm'den daha küçük parçalara ayrılarak sekonder mikroplastikleri oluşturur. 20 µm'den küçük mikroplastikler organlara nüfuz edebilirken, 10 µm'den küçük olanlar hücre membranını ve kan-beyin bariyerini geçerek tüm organlara ulaşabilmekte, plasentaya girebilmektedir. İnsanlar mikroplastik içeren besinlerin tüketimi, havadan mikroplastik solunması ve dermal temas yoluyla mikroplastiklere maruz kalmaktadır. Besinlerle alınan mikroplastik miktarının 39.000-52.000 partikül/kışı/yıl olduğu tahmin edilmektedir. Mikroplastik içerdiği tespit edilen besinlerden bazıları kabuklu deniz ürünleri, balık, şişe su, musluk suyu, sofraya tuzu, deniz tuzu, şeker, bal, biradır. Mikroplastiklerin sağlık üzerine etkilerini açıklamak üzere geliştirilen birçok toksisite yolağı bulunmaktadır. Mikroplastikler, yüksek yüzey alanına sahiptir ve yüzey alanlarına adsorbe edilen oksitleyici türlerin salınımı yoluyla veya inflamatuvar yanıt sırasında salınan reaktif oksijen türleri nedeniyle oksidatif stres oluşturabilmektedir. Oksidatif stres, partikül toksisitesi ve inflamasyon sitotoksositeye yol açmaktadır. Özellikle inflamasyon sırasında epitel bariyerlerin geçirgenliğinin artmasıyla vücudu alınan mikroplastikler dolaşıma karışarak karaciğer ve böbrek gibi uzak organlara ulaşabilmektedir. Genetik yatkınlık gibi durumlarda, çevresel maruziyet bağışıklık fonksiyonunu bozarak otoimmün hastalıklara veya immün sistemin baskılanmasına neden olabilmektedir. Translokasyona uğrayan partüküllerin direkt teması veya dolaşımdaki proinflamatuvar sitokinlerin etkisiyle beyindeki immün hücreler olan mikrogliaların aktivasyonu ve oksidatif stres nörotoksositeye neden olarak nöron hasarı yaratabilmektedir. Mikroplastikler, mikroorganizmadan sınırlı düzeyde uzaklaştırılabildiklerinden kronik inflamasyon nedeniyle kanser riskini arttırabilmektedir. Partikül toksisitesinin yanı sıra mikroplastikler biyolojik ve kimyasal risk oluşturmaktadır. Mikroplastik matriksten sızan bisfenol A ve ftalatlar gibi endokrin bozucular endokrin hormonlarla etkileşime girebilmektedir. Ayrıca yüksek yüzey alanları mikroplastikleri kimyasallar ve mikroorganizmalar için taşıyıcı haline getirmektedir. Mikroplastiklerde

polisiklik aromatik hidrokarbonlar, poliklorlu bifeniller gibi kalıcı organik kirleticiler ve *Vibrio* spp. gibi mikroorganizmalar tespit edilmiştir. Artan plastik kullanımıyla birlikte mikroplastiklere maruziyet günden güne önemli ölçüde artmaktadır. Mikroplastiklerin sağlık üzerine olası etkileri bilinmekle birlikte yapılan çalışmaların çoğu hayvan deneylerinden oluşmaktadır. Mikroplastiklerin insan sağlığı üzerine etkilerinin tam olarak anlaşılabilmesi için ileri çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mikroplastik, Nanoplastik, İnsan Sağlığı, Toksikite

*Sözel Bildiri***KÖPEKLERDE PATENT DUKTUS ARTERİÖZUS****Harun ÇINAR*, Muhammed Yusuf ŞİRİN***

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Surgery,
hcinar@mehmetakif.edu.tr*

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Surgery,
mysirin@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Patent duktus arteriosus (PDA) köpeklerde en sık rastlanılan, genç yaşlarda düzeltilmezse kalp yetmezliğine ve neticede ölüme neden olan, konjenital bir kalp hastalığıdır. Fötal dönemden sonra normal şartlarda daralması gereken duktus arteriozus kasının daralmaması, kan akışı için geçiş yolu bırakması sonucunda sol kalp hastalığına ve/veya yaygın kalp yetmezliğine yol açmasından kaynaklanır. Bazı ırklarda artan PDA prevalansı, PDA'nın patogenezinde genetik faktörlerin rol oynadığını göstermiştir. PDA oklüzyonuna cerrahi müdahale için ideal aday; olgunlaşmamış, hafif ve minimum kalp değişikliği olan hastalardır. Cerrahi müdahalede farklı diseksiyon ve sütür geçiş yöntemlerini içeren çeşitli teknikler vardır. Diseksiyon esnasında intraoperatif kanama en ciddi ve yaşamı tehdit edebilecek komplikasyondur.

Anahtar Kelimeler: Kalp, Konjenital, Diseksiyon, Kalp Yetmezliği, Anomali

*Sözel Bildiri***FIRÇA ABRAZYONUNUN FARKLI CAD/CAM SERAMİKLERİNİN RENK VE
PARLAKLIĞI ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ****Tuğba Aycan ERKAL*, Mehmet UĞUR****

* Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi, Van, Türkiye,
tuğbaaycaneryurt@gmail.com

** Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi, Van, Türkiye,
mehmetugur@yyu.edu.tr

ÖZET

Günümüzde farklı kimyasal içerikli CAD/CAM seramikler birbirlerine karşı sahip oldukları üstün özelliklerinden dolayı pratikte sıklıkla uygulanmaktadır. Fırça abrazyonu CAD/CAM seramiklerinin yüzey özelliklerini zamanla değiştirerek renk ve parlaklık değişimine neden olmaktadır. CAD/CAM seramiklerinin çeşitli kimyasal yapısı ve nanodoldurucularının boyut ve sayısının farklı olması fırça abrazyonuna karşı farklı direnç göstermelerine sebep olmaktadır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı fırça abrazyonunun farklı kimyasal içeriklere sahip olan CAD/CAM seramiklerinin renk ve parlaklığına etkisini incelemektir. **Materyal ve Metod:** Felspatik Vita Mark II, zirkonya ile güçlendirilmiş Vita Suprinity, polimer infiltrate hibrit Vita Enamic ve güçlendirilmiş rezin kompozit Brilliant Crios CAD/CAM seramik bloklardan aynı renkte disk şeklinde 12x14x2 mm ebatlarında 48 adet seramik örnek elde edildi (n=12). Seramik örnek yüzeyleri fırçalama simülöründe 2N kuvvet altında, günde 20 fırça darbesi olmak üzere 1-3-5 yıllık fırçalama uygulandı. Seramiklerin fırçalama öncesi ve sonrası spektrofotometre ve glossmetre yardımıyla renk ve parlaklık değerleri ölçüldü. Veriler bir istatistik programı kullanılarak değerlendirildi (IBM SPSS V23). **Bulgular:** 5 yıllık fırçalama sonucunda bütün seramik örneklerde istatistiksel olarak anlamlı renk ve parlaklık değişimi gözlemlendi ($p<0,001$). En yüksek renk değişimi ΔE_{00} Vita Enamic ($1,92\pm 0,74$) ve Brilliant Crios ($1,68\pm 0,95$) grubunda izlenirken, en düşük ΔE_{00} Vita Mark II ($0,53\pm 0,24$) seramiklerde izlendi ($p<0,001$). Tüm gruplarda 1 yıllık, 3 yıllık ve 5 yıllık fırçalama sonucunda parlaklık değerleri zamanla azaldı ve her bir grup içinde parlaklık değerlerinin zamansal değişimi istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0,001$). **Tartışma ve Sonuç:** Fırça abrazyonu tüm seramik gruplarda klinik olarak kabul edilebilir sınırlarda renk değişimi gösterdi. Kimyasal yapı içerisinde bulunan rezin ve polimer akrilat matriksin fırça abrazyonu sonucu renk değişiminde etkilidir.

Anahtar Kelimeler: fırça abrazyonu, CAD/CAM, renk, parlaklık

Sözel Bildiri

**NEMALİN MİYOPATİNİN DİAGNOZU VE PROGNOZU İÇİN NEB GENİ:
MUTASYON TIPLERİNİN VE MUTASYON TOPOGRAFISİNİN KLİNİK
UYGULAMADA KULLANIM POTANSİYELİ**

Huriye DOĞRU¹ Sarp KAYA²

1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 15300, Burdur, Türkiye

*2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu 15030, Burdur, Türkiye
1huriyedogru@gmail.com.tr 2sarpkaya@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Nemalin miyopati tüm konjenital miyopatiler içerisinde en yaygın olanıdır. Konjenital miyopatilerin yaklaşık %17'sini oluşturan nemalin miyopati, Nebulin proteinini kodlayan *NEB* geninde meydana gelen mutasyonlardan kaynaklanmaktadır. Sarkomerde önemli bir yapısal protein olan nebulin aktin filamentlerin uzunluğunun regülasyonu, stabilitesi ve Z bantlarının oluşumunda rol alır. Hastalığın teşhisinde kas-patolojisi önemli bir yer tutmaktadır. Klinik prognozların kullanışsızlığı, kas biyopsisine dayalı patolojik yöntemlerin invaziv ve erken tanıda kullanışsız olması klinik tanıda ve tiplendirmede genetik yöntemlere olan ilgiyi arttırmaktadır. **Amaç:** Çalışmada dijital veri tabanlarından ve literatürden elde edilen Nemalin miyopati hastalarına hasta bireylere ait *NEB* gen mutasyonları analizlere tabi tutularak mutasyonların yoğunlaştıkları sıcak bölgeler belirlenerek klinik tanıda ve tiplendirmede kullanılabilecek olası ekzon bölgelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmada *NEB* genine ait olan 183 ekzonda elde edilen mutasyonlar ekzon-intron yapılanmasına uygun yerleştirildi. Ekzonlardaki missens, nonsens, sinonim, çerçeve kayması ve splice bölge mutasyonların dağılımları ve yoğunlaştıkları hotspot bölgeler belirlendi. Verilerin değerlendirilmesinde ve analizlerde R programından rstatix, factoextra ve aplcluster paketleri, GenAlex ve Geneious prime programları kullanıldı. **Bulgular:** *NEB* genine ait 183 ekzonda toplamda 6713 mutasyon veri tabanlarından ve literatür taramalarından tespit edildi. Veride en fazla missens mutasyonlara rastlanırken bunu sırasıyla sinonim, splice bölge mutasyonları, çerçeve kayması (indel) ve nonsens mutasyonlar takip etti. En az mutasyon 93 ile nonsens (stop kodonu mutasyonları) ve 162 ile çerçeve kayması mutasyonlarında görüldü. **Tartışma ve Sonuç:** Missense, sinonim, çerçeve kayması, nonsense ve splice bölgesi mutasyonlarının tamamından oluşan kümeleme analizleri ve sıcaklık haritaları gen üzerinde 2 adet 1. derece ve 4 adet 2. derece hotspot bölge varlığına işaret etti. Mutasyonların genellikle genin 5' yukarı akış bölgelerinde yoğunlaştığı görülmektedir. En yüksek mutasyon yoğunluğu 37. ekzonda görülmektedir. Sonuçlar *NEB* geninin 33-81. ekzonlar arasındaki bölgelerinin klinik tanıda kullanılabileceğine işaret etmektedir.

Anahtar Sözcükler: Konjenital miyopati, NEB, Nemalin miyopati, Genetik tanı

*Sözel Bildiri***YENİ NORMALDE 65+ YAŞLI BİREYLERİN DEĞİŞEN YAŞAM PRATİKLERİ****BURDUR-ÇAVDIR ÖRNEĞİ****Duygu SAMAV*, Azime ARISOY* ***

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çavdır MYO, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü*
* * *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çavdır MYO, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Bölümü,*

ÖZET

Çalışmanın Planı: Covid-19'un ortaya çıkması ile en riskli grup olarak kabul edilen yaşlılar ülkelerin karantina ve yasak uygulamalarından ilk etkilenen bireyler olmuşlardır. Bu sürede, 65 yaş üstü yaşlıların yaşam alışkanlıklarında pek çok değişiklik de meydana gelmiştir. Yaşlı bireylerin Covid-19 kısıtlamaları ile hayatlarında görülen belli başlı değişimlerin başında evde hareketsiz kalmaktan dolayı yaşadıkları hareket kısıtlılığı, yaşlılıkta azalan sosyal yaşamın yok olması, sağlık anlamında artan birtakım kronik rahatsızlıklar, hastanelerin dolu olmasından dolayı mevcut tedavilerinin aksaması, sağlık imkanlarına erişimde yaşanan zorluklar, alışveriş yöntemlerinin değişmesi, kısıtlamalar sonrası görülen birtakım psikosomatik etkiler gelmektedir. Bu çalışmada, Covid -19 henüz bitmemiş olsa da sokağa çıkma yasak ve kısıtlamaların bitmesi ile yaklaşık iki yıldır evlerinde oturan yaşlıların kapanma sürecinde yaşadıkları belli başlı yaşadıkları sorunlar, yeni normal dediğimiz sürece nasıl adapte oldukları ve hayatlarında hangi alışkanlıkları değiştirdikleri ele alınacaktır. **Amaç:** Bu çalışmada yeni normal adını verdiğimiz dönemde Burdur iline bağlı Çavdır ilçesinin en yoğun yaşlı nüfusu bulunan Çınar mahallesindeki yaşlıların COVID-19 karantina ve kapanma dönemleri sona erdikten sonraki yeni hayatlarına adapte oluş biçimleri, eski alışkanlıklardan sonraki yeni sosyal hayatları, hijyen alışkanlıkları, yaşam tarzı, kapatılma sürecinin sağlıklarına olan etkisinde nelerin değişip/değişmediği tartışılacaktır. **Method:** Bu çalışma, Burdur iline bağlı Çavdır ilçesinin Çınar mahallesindeki yaşayan 160 65+ yaş nüfustan 5 erkek 5 yaşlı kadın-erkek görüşmeci ile derinlemesine görüşme metodu kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çavdır ilçesinde Meneşelik, Çınar, Çeşme, Fatih, Yeşil, Yeni, Pazar, Kocapınar, Atatürk, Pazar, Bayır olmak üzere toplamda 11 mahalleden Çavdır Kaymaklığından alınan bilgi çerçevesinde edinilen en çok yaşlı nüfusu bulunan Çınar mahalle ile yüzyüze görüşmeler yapılmış, çıkan sonuçlar çalışmada analiz edilmiştir. **Sonuçlar:** Pandemi sürecinden, ister enfekte olunsun ister olunmasın tüm bireyler, aileler ve toplum psiko-sosyal açıdan olumsuz etkilenmişlerdir. Süreç içerisinde alınan karantina önlemleri , vaka sayısı artışına bağlı olarak uygulanan sokağa çıkma yasakları toplumun tüm kesimlerini özellikle hastalığın en riskli grubu olan yaşlı bireyleri etkisi

altına almıştır. Covid-19'a bağlı artan vaka ve vefat sayıları insanların sosyal yaşamdan uzak durmalarına, açık hava aktivitesi bile yapamamalarına, gündelik hayatlarındaki alışkanlıklarından oldukça uzaklaşmalarına sebep olmuştur. Özellikle bu dönemde bireylerin daha çok stres, depresyon, akut panik atak, kaygı bozuklukları, obsesif davranışlar, istifçilik, yalnızlık, umutsuzluk, paranoya, ölüm korkusu ve travma sonrası stres bozukluğu gibi etkilere maruz kaldığının görüldüğü de bilinmektedir. Çalışmada tüm bu etkilerin yarattığı olumsuz etkiler ele alınacaktır. **Tartışmalar ve Sonuç:** COVID-19; Çin'in Vuhan Eyaletinde Aralık ayının sonunda ortaya çıkıp 13 Ocak 2020 yılında ilk olarak tanımlanan solunum yolu belirtileri (ateş, öksürük, nefes darlığı) ile gelişen, insandan insana bulaşarak insanlarda veya hayvanlarda hastalığa neden olabilecek SAR-CoV-2 kaynaklı büyük bir virüs ailesidir. Çin Halk Cumhuriyeti'nin diğer eyaletlerine ve diğer dünya ülkelerine yayılmıştır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından pandemi ilan edilmiştir. Hastalığın seyri belirtisiz seyredebileceği gibi ateş, öksürük ve nefes darlığı gibi çeşitli semptomlar da görülebilmektedir. Şiddetli olgularda ise zatürre, ağır solunum yetmezliği, böbrek yetmezliği ve ölüm gelişebilmektedir (covid19.saglik.gov.tr). Hastalığın en fazla etkilediği grup ise yaşlı bireyler başta olmak üzere, ciddi kronik rahatsızlığı olanlar, kalp, diyabet, kanser, hipertansiyon hastaları ve kronik solunum rahatsızlığına sahip bireylerdir. Son iki yıl içerisinde ülkeler COVID-19 salgınının hasarlarını önlemek ve özellikle yaşlı bireylerin bu hastalığa yakalanma riskini en aza indirmek amacıyla sokağa çıkma yasağı gibi çeşitli önlemler almışlardır. Bu yasaklardan evdeki dezavantajlı gruplar daha da etkilenmiştir. Zaten dışarıya çıkma, sağlık ihtiyaçlarını karşılama, temel ihtiyaçlarını giderme gibi konularda zorluk çeken yaşlı bireyler bir de pandemi şartlarının beraberinde getirdiği zorunlu sokağa çıkma yasaklarıyla daha da kendi içlerine kapanmış, sağlık koşullarına erişimde çeşitli zorluklar yaşamış, dışarı çıkmayarak izole olmuşlardır. Kapanmalar sona erdiğinde ise eski hayatlarına geri dönme de ve yine önlemleri uygularken zorluk çeken grupların başında 65 yaş üstü yaşlı bireyler gelmektedir. Yapılan çalışmalarda yaşlı daha fazla mağdur oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, New Normal, Gereontology, Daily Life

Poster Bildiri

ATİPİK YERLEŞİMLİ SKUAMÖZ HÜCRELİ PAPİLLOM**Aykut ŞAYLIĞ*, Tuğba TÜREL YÜCEL** , Mohammad Nabi BASİRY*****

*Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi, Kütahya, Türkiye,
aykut.saylig@ksbu.edu.tr

** Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi, Kütahya, Türkiye,
tugba.turelyucel@ksbu.edu.tr

***Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Ağız, Diş ve Çene Cerrahisi, Kütahya,
Türkiye, mohammednabi.basiry@ksbu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Oral skuamöz hücreli papillom; çok katlı epitelin benign proliferasyonu sonucu papiller veya verrüköz ekzofitik kitleler şeklinde ortaya çıkan lezyonlardır. Oluşumuna genellikle human papilloma virüsün sebep olduğu düşünülmektedir. Lezyonlar ağız içerisinde herhangi bir alanda gelişebilmekle beraber sıklıkla dil, dudak ve yumuşak damak bölgesinde görülebilmektedirler. Lezyonlar ağrısız ve genellikle saplı olup, karnabahar veya siğil benzeri parmaklı çıkıntılara sahip görünümündedir. Yüzey keratinizasyonuna bağlı olarak lezyonun rengi beyaz veya hafif kırmızı renkte olabilir. **Olgu Sunumu:** 43 yaşında erkek hasta, ağız içerisinde beyaz renkli lezyon şikayetiyle kliniğimize başvurdu. Lezyona yapılan klinik, radyolojik ve patolojik inceleme sonucunda oral skuamöz hücreli papillom tanısı konuldu. Olgumuzda lezyona literatürde sık bildirilmeyen dişsiz posterior mandibuler krette rastlanmıştır. **Sonuç:** Skuamöz hücreli papillomun tedavi şekli genellikle eksizyondur ve nükse seyrek rastlanmaktadır. Bu lezyonlar ekzofitik karsinom, verrüköz karsinom veya kondiloma akuminatum klinik görüntü açısından benzemektedir ve bu durum tanı öncesi endişe uyandırabilmektedir. Bu sebeple ayırıcı tanıda özenli olmalı ve dikkatli bir anamnez alınmalıdır. Ayrıca hastalar tedavi sonrası düzenli takip programına dahil edilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Human Papilloma Virüsü, Oral Skuamöz Hücreli Papillom, Papillom

Sözel Bildiri

SAĞLIK SEKTÖRÜNÜN STRATEJİK ÇEVİKLİK YAPISI: COVID-19 DÖNEMİNE YÖNELİK BOYLAMSAL BİR ÇALIŞMA

Mehmet Kaplan*, Berna Turak Kaplan**

** Isparta Uygulamalı Bilimler University, Şarkikaraağaç Vocational School, Department of Management and Organization, Isparta, Turkey, mehmetkaplan@isparta.edu.tr*

*** Isparta Uygulamalı Bilimler University, Şarkikaraağaç Vocational School, Isparta, Turkey, bernaturak@isparta.edu.tr*

ÖZET

Amaç: Sağlık sektörünün Türkiye özelinde stratejik çeviklik yapısını boylamsal süreç içerisinde dönemsel olarak incelemeyi amaçlamaktadır. **Yöntem:** Sağlık sektörünün genel yapısı stratejik çeviklik bağlamında boylamsal olarak incelenmiştir. Nitel araştırma yöntemine bağlı olarak doküman analizi tekniği kullanılmıştır. **Bulgular:** Sağlık sektörünün stratejik çeviklik yapısı içerisinde 15 etki düzeyi tespit edilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Etki düzeylerinin genel görünümü ve boylamsal düzeyi sonuçlandırılmış, tartışılmış ve öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Sektörü, Stratejik Çeviklik, COVID-19, Boylamsal Çalışma.

*Sözel Bildiri***AİLELERDE SAĞLIKLI YAŞAM KOŞULLARININ BOZULMASI İLE GÖRÜLEN
BİR VAKA ANALİZİ OLARAK SUÇA SÜRÜKLENMİŞ ERGEN ÇOCUKLAR****Azime Arısoy, Feriha Duygu SAMAV* ***

*1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çavdır Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık Programı,
* * Burdu Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çavdır Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık
Programı,*

Background: Sağlıklı bir ortamda; ebeveynlerin birbirlerine sevgi ve saygı duyduğu bir ortam içerisinde büyüyen çocuklar kendilerini güvende hisseder ve genellikle hayatlarında büyük sorunlarla karşı karşıya kalmazlar. Fakat herhangi bir nedenden ötürü sağlıksız koşullarda yaşayan ailelerin çocukları bu sorunlardan etkilenerek çeşitli zihinsel, psikolojik ve davranışsal problemlerle karşılaşabilmektedir. Sağlıksız yaşam koşullarında yaşayan çocukların karşı karşıya kaldığı davranışsal sorunlarından biri de kimi zaman suça meyil ya da küçük yaşta suç işleme vakaları olabilmektedir. TÜİK 2020 verileri incelendiğinde toplamda 247.883 kişinin çeşitli sebeplerle ceza infaz kurumlarında bulunduğu belirtilmektedir. Bu sayının 1602'si 12-14 yaşlarındaki çocuklardan, 8632 kişisi de 14-18 yaşlarındaki ceza infaz kurumu/egitimevine giren hükümlü çocuklardan oluşmaktadır. Yani 247.883 kişinin yaklaşık %4'ü 12-18 yaşındaki suça sürüklenmiş çocuktan oluşmaktadır. Bu çalışmada Burdur ili Merkez mahallelerinde 12 suça sürüklenmiş çocuğun ailesi ile yapılan görüşmeler neticesinde elde edilen çalışmanın verileri analiz edilecek bu çocukların suça sürüklenmesindeki ailevi sebepler tespit edilmeye çalışılacaktır. **Aim:** Suça sürüklenmiş çocukların aileleri ile görüşmeler yapılarak katılımcıların demografik bilgileri, çocukluk dönemleri, evlilik ve aile hayatıyla ilgili bilgileri, çocuğun suça sürüklenmesini oluşturan ortam koşulları, bu süreçteki sosyal ağlar ve destek mekanizmaları ve mekânsal bilgileri üzerinden analiz edilecek, çocukları suça sürükleyen sebepler tespit edilecektir. **Method:** 7 Nisan-10 Haziran 2021 tarihleri arasında kartopu örneklem yöntemiyle Burdur'un mahallelerinden 12 hanede bulunan ailelerle yapılan derinlemesine görüşmeler ışığında elde edilen veriler nitel yöntemle analiz edilecektir. **Sonuçlar:** Yapılan çalışmada suça sürüklenmiş çocukların suça sürüklenmelerinin nedeni olarak aile içi yaşanan ekonomik zorluklar, parçalanmış aile, evde mekânsal koşulların yetersiz oluşu, aile içi şiddet, psikolojik rahatsızlıklar ve destek mekanizmalarının yetersizliği olarak görülmüştür. **Discussion and Conclusion:** Aile kavramı, bir ergenin sosyal, ekonomik, fizyolojik ve psikolojik açıdan ihtiyaçlarını karşıladığı ve gelişimini sürdürdüğü en küçük toplumsal kurumdur. Aile yapısı bu anlamda bir ergenin hayatının devamında, benlik gelişiminde, sosyal hayatı ile ilgili olan

ilişkilerinde çok önemli bir yer tutar. Bireylerin topluma olan adaptasyonunu ve aile değerlerini aktaran aile içerisinde yaşayan bireylerin yaş, cinsiyet vs gibi özelliklerine göre de şekillenmektedir. Aile içerisinde zaman zaman ebeveyn kayıpları, aile içi şiddet, hastalıklar, yaşanan yas süreçleri, ekonomik zorluklar, psikolojik nedenler birtakım sorunların yaşanmasına sebep olabilir. Bu sorunlardan biri de hanelerdeki ergenlerin suça sürüklenmesidir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989 tarihinde imzalanan Çocuk Haklarına Dair Sözleşme’de belirtildiği ve Çocuk Koruma Kanunu 3. Maddesine göre; suça sürüklenen çocuk, “kanunda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuktur. Aile içerisinde yaşanan sorunlardan en çok etkilenenler çocuklar olmaktadır. Çocuklarda gelişen zihinsel, psikolojik ve davranışsal sorunların bazıları genetik olabildiği çoğunluğu ebeveynlerin arasında yaşanan yoğun tartışma, aile arası ilişkilerden kaynaklı kopukluklar, iletişimsizlik ve çatışma ortamından doğmaktadır. Bu çalışmada herhangi bir sebepten suça sürüklenmiş çocukların aileleriyle yapılan görüşmeler sonucunda yaşanan sorunlar ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Suç, Sağlıklı Yaşam Koşulları, Suça Sürüklenmiş Çocuklar

*Sözel Bildiri***XTT ASSAY OF ALPHA LIPOIC ACID IN OVCAR-3 OVARIAN
ADENOCARCINOMA CELL LINE****Hatice Şiyzen ÇOBAN*, Elif ÖNDER**, Gülçin METE*****

* Pamukkale University Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Denizli Turkey
syznbn@gmail.com

** Pamukkale University Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Denizli Turkey
elfndr16@gmail.com

*** Pamukkale University Faculty of Medicine, Department of Histology and Embryology, Denizli Turkey
gabban@pau.edu.tr

ABSTRACT

Background: As a potent antioxidant, the beneficial effects of alpha lipoic acid on inhibiting cell proliferation in cancerous cells have been described. **Aim:** The aim of this study to demonstrate the effects of alpha lipoic acid application on the cell line of OVCAR-3 ovarian adenocarcinoma, a cell line from the epithelial subtype, which is the most common type of ovarian cancer. **Methods:** Alpha lipoic acid was applied to OVCAR-3 cells and cell proliferation test was used, which is a colorimetric method, one of the cell viability tests, to determine the cell viability in a time and dose dependent manner and to find the dose at which fifty percent (50%) of the cells live. This test works on the principle of reducing XTT (2,3-bis(2-methoxy-4 nitro-5-sulfophenyl)-2H-tetrazolium-5-carboxanilide), a water-soluble compound, to orange-colored formazone compounds in living cells. **Results:** The effectiveness of alpha lipoic acid at 8 different dose concentrations between 25 µM and 1000 µM at 24, 48 and 72 hours was investigated. The absorbance values (OD) of the control and dose groups according to the color reaction that occurred as a result of the experiment were read in the ELISA device at a wavelength of 450 nm and a reference range of 630 nm. According to the results of the study, the IC50 (Inhibitory concentration of %50) dose of alpha lipoic acid was determined as 83.1 µM at the 48th hour. Since the cell proliferation did not fall below 50% in the results of the 24-hour cell viability test, the dose rate at the 48th hour was accepted as IC50. **Discussion and Conclusion:** It is estimated that the anti-proliferative effect of alpha lipoic acid on tumor cells may have important roles in strengthening the cytotoxic effect and creating synergy with antineoplastic agents while protecting normal body tissue. Therefore, it is important to find new compounds/drugs that increase the therapeutic efficacy of existing chemotherapeutic agents such as alpha lipoic acid in ovarian cancer, allow the use of lower doses, and thus reduce their toxic side effects. In future studies, we plan to evaluate the combined applications of alpha lipoic acid and chemotherapeutic drugs used in current treatment in ovarian cancer.

Anahtar Kelimeler: Alpha Lipoic Acid, Ovarian Cancer, Cytotoxicity, Cell Culture

*Sözel Bildiri***RUMİNATLARDA CRYPTOSPORİDİOSİS TEDAVİSİ ÜZERİNE GÜNCEL
YAKLAŞIMLAR****Türker ATCALI*, Ramazan YILDIZ****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık MYO, Veterinerlik Bölümü,
Laborant ve Veteriner Sağlık Programı, Burdur, Turkey, tatcali@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Turkey,
ramazanyildiz@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Neonatal diyare sendromu çiftlik hayvanlarında büyük ekonomik kayba neden olan morbidite ve mortalitesi yüksek bir bozukluktur. Etiyolojisinde enteropatojenik viruslar, bakteriler ve parazitler rol almakta, bu etkenler tek başlarına veya birlikte enfeksiyon oluşturabilmektedirler. Cryptosporidium türüne bağlı protozoonlar bu sendromunun primer etiyolojik nedenleri arasındadır. Zoonoz karakterde olan Cryptosporidiosis tüm dünyada oldukça yaygındır. İnsan ve hayvanlarda ishal ile gastroenteritin önemli nedenlerindedir. Cryptosporidium türleri insan dahil pek çok konağın sindirim ve solunum sistemi epitellerindeki mikrovilluslarda intraselüler, ekstrasitoplazmik olarak yerleşmektedir. Bu yerleşim nedeniyle diğer hücre içi parazitlerinden ayrılırlar. Sağlıklı canlılarda asemptomatik enfeksiyon veya kendiliğinden geçen ishaller neden olurken, immun yetmezliği olanlarda ağır seyirli kronik ishale, pankreas, safra kesesi ve solunum yolu enfeksiyonlarına hatta ölüme neden olabilmektedir. Türkiye'nin farklı bölgelerinde yapılan epidemiyolojik çalışmalarda Cryptosporidiosis'in buzağılarda %7,2-%70,3 düzeylerinde görüldüğü belirtilmiştir. Son yıllarda etkenin su kaynaklı salgınlar yapması, bulaşmada rol alan ookistlerin su arıtma filtrelerinden kolayca geçebilmesi, dezenfeksiyon amacıyla kullanılan birçok kimyasala dirençli olması, ayrıca enfektif oocystlerin bazı koşullarda tek birinin bile enfeksiyona neden olabilmesi gibi nedenler Cryptosporidiosis'i hem beşeri hem Veteriner hekimlikte özel bir konuma yerleşmiştir. Özellikle son çeyrek yüzyılda önemi daha da iyi anlaşılan hastalıkla ilgili yapılan çalışmalar artarak devam etmektedir **Amaç:** Ruminantlarda Cryptosporidiosis'in tedavi yöntemleri üzerine güncel ve klasik yaklaşımları biraraya getirerek özetlemek. **Sonuç:** Neonatal diyare sendromunun etiyolojisinde birçok faktörün rol alması ve miks enfeksiyonlar görülebilmesi çözümün tek yönlü olamayacağını göstermektedir. Hayvanların bakım besleme koşullarının düzeltilmesi, yeterli kolostrum almalarının sağlanması yanında Cryptosporidiosis'in kesin tedavisine yönelik ilaç geliştirme ve aşı çalışmalarının nihayete erdirilmesi hastalığın ortadan kaldırılmasında hayati önem taşımaktadır. Ayrıca neonatal dönemde Cryptosporidiosis'i tespit eden dışkı immunokromatografik test kitlerinin pratik teşhiste kullanımının yaygınlaştırılması enfeksiyondan kaynaklanabilecek kayıpların azaltılmasında ve önlenmesinde faydalı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Cryptosporidiosis, Ruminant, Tedavi.

Sözel Bildiri

KÖPEKLERDE PARVOVİRAL ENTERİT TEDAVİSİNDE GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Türker ATCALI*, Ramazan YILDIZ**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık MYO, Veterinerlik Bölümü,
Laborant ve Veteriner Sağlık Programı, Burdur, Turkey, tatcali@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Turkey,
ramazanyildiz@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Köpek Parvovirus enfeksiyonları dünya genelinde geniş bir yayılım gösteren ve yoğun aşılama programlarına rağmen köpeklerde yüksek morbidite ve mortaliteye neden olan önemli bir sorundur. Çoğunlukla 6-20 haftalık yaş grubundaki genç köpeklerde, nadir olarak da yetişkinlerde görülmekte bulaşma özellikle hasta köpeklerin dışkılarıyla fekal-oral yolla, kontamine olmuş materyallerle, oro-nazal temas yoluyla, salya ve idrar ile gerçekleşmektedir. Stres faktörleri bağırsaktaki paraziter enfestasyonlar ve süten kesilme gibi nonspesifik faktörler mukozal hücre aktivitesini artırarak köpekleri hastalığa karşı predispoze hale getirir. Etken gastrointestinal kanal, kemik iliği ve miyokard olmak üzere üç ana dokuyu etkiler. Enfekte köpeklerde akut, fibrinli, nekrotik ve hemorajik enteritis ile myokarditise neden olur. Tanı, etkilenen köpeklerin dışkılarında etken tespiti, seroloji, histopatoloji ile nekropsiyi içerir. İnterferon ve hiperimmün serum uygulamaları ile koruyucu aşılama programlarının yanında Parvoviral enteritin tedavisinde antiviral ilaç kullanımıyla ilgili çalışmalar devam etmektedir. Kesin tedavisi olmayan hastalıkta sıvı-elektrolit ve agresif destekleyici tedaviye rağmen ölüm oranı yüksektir. **Amaç:** Köpeklerde viral enteritlerin en yaygın nedeni olan Parvovirüsler'e karşı gerçekleştirilen tedavi yöntemlerini güncel literatür bilgileri ışığında özetlemek. **Sonuç:** Parvovirus enfeksiyonlarına karşı duyarlı hayvanlarda; stres faktörlerinin ortadan kaldırılması, yeterli kolostral immunitenin sağlanması, bakım besleme koşullarının iyileştirilmesi, köpeğin yaşam çevresinin temizlik ve hijyeni, aşılama programlarının yaygınlaştırılması ile hayvan sahiplerinin bilinçlendirilmesi önem arz etmektedir. Bunun yanında hastalarda ve şüpheli hayvanlarda; hızlı teşhis metodlarının yaygınlaştırılması, izolasyon uygulamaları, hiperimmün serum tedavisi, oral parenteral besleme, proinflatuar sitokinlerin spesifik antagonistleri ve interferonla immünstimülasyon uygulamalarının yapılması ayrıca spesifik antiviral ilaç çalışmalarının nihayete erdirilmesi köpek Parvovirus enfeksiyonlarına karşı koruma ve mücadelede hayati önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Köpek, Parvoviral enterit, Tedavi.

Sözel Bildiri

**THE EFFECT OF GLYCEMIC INDEX AND GLYCEMIC LOAD ON
POSTPRANDIAL GLUCOSE AND LIPID PROFILE IN INDIVIDUALS WITH
PREDIABETES**

¹Bülent Yaprak, ²Hacer Alatas, ³Nurgül Arslan

*1 Malatya Turgut Özal University Training and Research Hospital Internal Medicine Polyclinic Malatya-
Yesilyurt*

*2Malatya Turgut Özal University Training and Research Hospital Nutrition and Diet Malatya-Yesilyurt
3 Malatya Turgut Özal University, Faculty of Health Sciences, Nutrition and Dietetic Department Malatya-
Yesilyurt*

ABSTRACT

Aim: It is known that glycemic index and glycemic load have positive effects on postprandial blood glucose. Lifestyle changes in individuals with prediabetes can positively change their blood glucose and lipid profile, and their diabetes risk can be reduced. As the most important part of lifestyle change, dietary habits should be changed and consumption of foods with low glycemic index should be increased. **Materials-Methods:** In the study, the studies of the last 5 years using the 'Science Direct, Pubmed, Medicine Science, Google Scholar' databases were examined. The words 'glycemic index and prediabetes, glycemic index, nutrition and glycemic load' were written on the search buttons of the databases. **Results:** In this study, 4 reviews, 11 research articles and papers published in 4 international congresses of the last 5 years were examined. According to the results of the study, it was observed that the blood glucose level of individuals fed with low glycemic index foods was within normal ranges. In the studies examined, it was stated that the consumption of foods that affect the postprandial glucose level is one of the most important factors for balancing the blood glucose level and decreasing the HbA1c level of individuals with prediabetes. It has been stated that a regular glucose level may also be protective against cardiovascular diseases in the blood lipid profile. **Discussion and Conclusions:** In the selection of carbohydrate-rich foods, not only their chemical composition, but also their ability to affect postprandial glycemia (glycemic index) should be considered. Nutrition with a low glycemic index and high fiber content has been shown to have several beneficial effects, such as lower postprandial glucose and insulin levels, a balanced lipid profile, and preventing the development of insulin resistance. There is evidence from epidemiological studies that low GI and high fiber intake will be protective against diabetes and cardiovascular diseases in individuals who are not diagnosed with diabetes.

Key words: prediabetes, glycemic index, glycemic load, nutrition

*Sözel Bildiri***DIYABETLİ YÖNETİMİNDE SAĞLIK OKURYAZARLIĞININ ÖNEMİ*****Özlem ÇAKMAK, **Prof. Dr. Aynur TÜREYEN,****Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
İzmir, Türkiye, ozlemckmk9@gmail.com****Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
İzmir, Türkiye, aynur.tureyen@ege.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Sağlık okuryazarlığı, bireylerin sağlıkları ile ilgili bilgileri okumayı, kendilerine yazılı ve sözel olarak verilen bilgileri doğru anlamayı, sağlıkla ilgili bilgileri mantıklı bir şekilde inceleyerek akılcı ve doğru karar vermeyi ve bu kararları uygulayabilme becerisini içermektedir. Sağlık okuryazarlığı, bireyin hastalık hakkında bilgi edinmesini, özbakımını sağlamasını ve sağlıklı yaşam davranışları ile ilgili doğru kararlar alabilmesini sağlayarak, sağlık durumunu olumlu etkileyen önemli bir beceridir ve özellikle hastanın özyönetimini gerektiren kronik hastalıklarda çok önemlidir. Bu bağlamda ciddi komplikasyonlarla hastanın yaşam kalitesini etkileyen Diyabetes Mellitus'un yönetiminde,diyabetli bireylerin özbakım becerilerinin geliştirilmesi için; sağlık bilgilerine erişimin kolaylaştırılması kadar sağlık okuryazarlığı becerilerinin de belirlenmesi ve güçlendirilmesi kritik önem taşır. **Amaç:** Bu makalenin amacı; hastanın özbakımının çok önemli olduğu diyabet yönetiminde, sağlık okuryazarlığının önemini vurgulamak, sağlık okuryazarlığı ve diyabet ile ilişkilendirilen mevcut kanıtları özetleyerek diyabet yönetiminde sağlık okuryazarlığının önemi konusunda farkındalığı arttırmaktır. **Yöntem:** Bu makale 'Diyabet' ve 'Sağlık okur yazarlığı' anahtar kelimeleri ile Google Scholar, Pub Med ve Science Direct veri tabanlarından taranan konu ile ilgili literatür incelenerek yazılmıştır. **Bulgular:** Sağlık okuryazarlığı ile ilgili çalışmalar; hastaların hastalık belirtilerini ve seyrini tanımada, reçeteleri anlamakta yetersiz olduklarını, hastalıkla ilgili eğitim kitapçıklarını okumada zorlandıklarını, işlevsel olarak sınırlı düzeyde sağlık okuryazarlığına sahip olanların is, hastalıkları hakkında bilgilerinin ve özbakım becerilerinin zayıf olduğunu ortaya koymaktadır. Bireylerin sağlık okuryazarlığının artırılması ile kronik hastalık yönetiminin başarılı sonuçlar vermesi, hastaların hastalığın yönetiminde sorumluluk almalarının geliştirilmesi amacıyla hastanın sağlık okuryazarlığının dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle kronik hastalığı olan bireylere özbakım ile bilgi ve uygulamalar içeren eğitim verilmeden önce sağlık okuryazarlığının belirlenmesi oldukça önemlidir. Bu bağlamda, özellikle diyabetli bireylerde sağlık okuryazarlığı; antidiyabetik ve tıbbi beslenme tedavisine uyumu, egzersiz, koruyucu ayak bakımı, evde glisemi kontrolü ve düzenli tıbbi kontrollerin sürdürülmesini özetle diyabetin iyi yönetilmesini ve bireyin yaşam kalitesini etkilediği için, hastaların diyabet eğitiminden önce sağlık okuryazarlık durumunun değerlendirilmesi ve dikkate alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Diabetes Mellitus, Sağlık Okuryazarlığı, Kronik Hastalıklar

*Poster Bildiri***A SYSTEMATIC STUDY OF POTENTIAL NEUROTOXICITY DISRUPTORS IN
AQUATIC SYSTEM****Burcu YEŞİLBUDAK***Çukurova University, Department of Biology, Adana, Turkey, yesilbudak@gmail.com***ABSTRACT**

Background: Many active substances that can create risk situations in the aquatic environment, apart from their usual presence, can cause various physiological problems in living things in this environment. While their neurotoxicity to terrestrial-form higher vertebrates is currently known, not much is known about their effects on aquatic animals. **Aim:** It was aimed to systematically examine the effects of neurotoxicity of some chemicals on aquatic animals in this study. **Methods:** Data were be obtained from PubMed, Cochrane, Web of Science, and Google Scholar databases by scanning between January-February 2022 for this qualitative analysis. A total of 30 analytical studies published in 2017-2022 were included in the study. The data were synthesized by meta-analysis and systematic review methods. The total sample size of the studies was 614. **Results:** Insecticides, pesticides and fungicides (bifenthrin, chlorpyrifos, deltamethrin, fenitrothion, trichlorfon, trichlorfon, glyphosate, mancozeb); cleaning agents (4-nonylphenol, triclosan); textile and building material additives (n-butanol, flame retardants, triphenyl, tris (2-butoxyethyl) phosphate); various metals and nanometals (aluminum, arsenic, cadmium, carboxyl graphene oxide nanoparticles, chromium, manganese (II), fluoride, graphene oxide nanoparticles, mercury, silica nanoparticles, titanium dioksit nanoparticles); some human use drugs (acetaminophen (parasetamol), diazepam) and other effective chemicals (ethanol, biochars, high caffeine) were reported to be significantly effective ($P < 0.05$) due to the results of the analysis. **Discussion and Conclusion:** It was concluded that the exposure of the specified chemicals triggered different enzymatic and biomolecular physiological processes in the brain tissue of the living creature and created neurotoxic results.

Keywords: Aquatic Animals, Neurotoxicity Disruptors, Qualitative Analysis

*Poster Bildiri***PARAMYOSIN, TROPOMYOSIN AND THE CATCH MECHANISM IN MUSCLE
TISSUE****Burcu YEŞİLBUDAK***Çukurova University, Department of Biology, Adana, Turkey, yesilbudak@gmail.com***ABSTRACT**

Background: The catch mechanism presents in the smooth muscle of many mollusks and is a state in which muscle tension is maintained with minimal energy cost. Although there is a consensus on the subject, various studies are carried out to understand the catch mechanism.

Aim: The aim of this study is to make a systematic review by examining thematic issues including paramyosin, tropomyosin and the catch mechanism in muscle tissue. **Methods:** A systematic search was conducted by covering the studies published in English in the period January-February 2022 based on keywords “paramyosin”, “catch mechanism in invertebrate” and “tropomyosin” in the electronic databases. The database search was performed using Web of Science, PubMed, UniProt and Google Scholar. Under the supervision of the author, article selection, data extraction and quality evaluation processes were carried out, and a total of two surveys were carried out for control purposes with the help of an independent researcher.

Results: The sample size of the reviewed works was 375, and 15 were included in this study.

Discussion and Conclusion: As a result, in the studies examined, it is seen that muscle tissue calcium ion, specific enzymes and genes are important in the continuity of various biochemical processes.

Keywords: Catch Mechanism, Muscle, Paramyosin, Tropomyosin

Poster Bildiri

APPLICATION AND EVALUATION OF A SURVIVAL ANALYSIS IN TOXICITY STUDIES

Burcu YEŞİLBUDAK

Çukurova University, Department of Biology, Adana, Turkey, yesilbudak@gmail.com

ABSTRACT

Background: The survival time model is a statistical analysis that deals with mortality or occurrence of disease in biological organisms. Most survival analyses use Kaplan–Meier (product limit estimator) plots, log-rank test, and Cox (proportional hazards regression) for toxicity studies. The concentration of salt ions affects the mobility and transfer of toxicants (metal, metalloid, etc.) in wetlands. This situation may ultimately affect the molecular, biochemical and physiological processes in the metabolism of living beings in the aquatic environment. **Aim:** In this study, it was aimed to investigate the effect of salinity (5‰, 10‰, 20‰, 40‰, 60‰, 80‰ and 100‰) on various toxic metals that are effective in Polychaeta species collected from a wetland using survival analysis method. **Methods:** In general, survival analysis was applied using SPSS statistical software to determine the effects of of salinity on toxic chemicals. **Results:** The dissolution rate of metal solutions decreased inversely with increasing salt concentration and the survival time of the organism was preserved, but the survival time of the organism decreased at decreasing salt concentration ($P<0.05$). **Discussion and Conclusion:** When we examine the life cycle and ecology of the tested aquatic species, it is important to evaluate the interaction data of salinity or other variables with the pollutant. In addition, a preliminary study was made for the examined species with this study.

Keywords: Polychaeta, Salinity, Survival, Toxicity

*Sözel Bildiri***SUMAK, MUTFAĞIMIZDAKİ YERİ VE BİYOLOJİK ETKİLERİ****Nardane Düdükçü*,Duygu Kaya Bilecenoglu****

*Adnan Menderes Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yaşlı Sağlığı ve Bakımı Anabilim Dalı,Aydın,Türkiye,nardane.1@icloud.com

**Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Aydın,Türkiye,dbilecenoglu@adu.edu.tr

ÖZET

Bilimsel adı *Rhus coriaria* L. olan sumak bitkisi Türkiye’de sık kullanılan bir baharattır.Ekşi tadı nedeniyle Anadolu’da bazı yemeklerde sık tüketilmekle birlikte gıda endüstrisinde bitkinin meyvelerinden sumak ekşisi, üretimi gittikçe değer kazanan bir üründür. Sumağın kimyasal yapısında önemli besinsel değer katan protein, yağ, lif, çeşitli mineraller ve vitaminlerin yanı sıra çeşitli yağ asitleri, fenolik asitlerve antosiyaninler gibi terapötik açıdan önemli bazı sekonder metabolitlerin varlığı ortaya konmuştur. Sumak bitkisinin meyvelerihidrolize tanenler (gallik asit), antosiyaninler gibi bileşikler ve ayrıca organik asitler içermektedir.Sumağın fitokimyasal açıdan zengin olması araştırmacılar tarafından bitkiyi önemli kılmış olup, çeşitli biyoaktivite çalışmalarının yapılmasına yol açmıştır.Antibakteriyel, antifungal, antienflamatuar ve antioksidan özellikleri bulunan sumak bitkisinin çeşitli ekstrelerinin hipoglisemik, hipolipidemik ve analjezik etkileri klinik çalışmalarla ortaya konmuştur.İyi bir fonksiyonel besin ve keşfedilecek daha fazla nutrasötik bileşik potansiyeli bulunması ile birlikte gıda koruyucu etkilerinin de bulunması sumağın tıbbi, besinsel ve endüstriyel açıdan önemini gittikçe arttırmaktadır.Bu derlemede güncel literatür bilgisi ışığında sumağın biyolojik aktiviteleri ile mutfağımızda sık kullanılmasının önemi ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler:Sumak,Gallik asit, Antioksidan etki,Antibakteriyel etki, Gıda koruyucu

*Sözel Bildiri***METAVERS VE HEMŞİRELİK**

Cafer ÖZDEMİR*, Mustafa Volkan DÜZGÜN **, Ebru KARAZEYBEK * , Ayşegül İŞLER DALGIÇ******

* Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD., Antalya, Türkiye, cozdemir@akdeniz.edu.tr

** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., Antalya, Türkiye, mvduzugun@akdeniz.edu.tr

*** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., Antalya, Türkiye, ekarazeybek@akdeniz.edu.tr

**** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD., Antalya, Türkiye, aisler@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Metavers, insanların kişiselleştirilmiş araçlar ve simülasyon gibi hesaplama araçlarını kullanarak, konumlarından bağımsız olarak, sosyal ve ekonomik olarak birbirleriyle etkileşime girmelerini sağlayan, sürükleyici, üç boyutlu, sanal ve ayrıca çok kullanıcı bir çevrimiçi ortamdır. İkinci yaşam olarak da adlandırılan metavers, iletişim, iş, eğitim ve organizasyonel gelişim için bir platform sunmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı gelişen ve değişen evrende metaverse kavramının hemşirelik eğitiminde yaratabileceği yansımaları belirlemektir. **Yöntem:** Pubmed, Web of Science, Science Direct, CINAHL ve ulusal veri tabanları yıl sınırı olmadan 2022 yılı şubat ayına kadar taranarak çalışmalar belirlenmiştir. Taramalar İngilizce dilinde “metaverse”, “second life”, “nursing”, “education”, Türkçe dilinde “metavers”, “ikinci yaşam”, “hemşirelik”, “eğitim”, anahtar kelimeleri ve kombinasyonları kullanılarak yapılmıştır. **Bulgular:** Metaversin yol haritası; meta veriyi artırılmış gerçeklik, yaşam günlüğü, ayna dünyası ve bu 2 eksene dayalı sanal gerçeklik olmak üzere 4 türe ayrılır. 4 metavers türü arasında eğitimde en çeşitli ve aktif olarak kullanılan teknoloji, sanal gerçekliktir. İncelenen çalışmalarda sanal gerçeklik teknolojilerinin hemşirelerin bilgi ve uygulama arasındaki boşluğu doldurmasına yardımcı olabileceği belirtilmiştir. Multimedya simülasyonlarının eleştirel düşünme becerilerini geliştirebileceği ve hemşirelik öğrencilerinin risk almalarına ve bağımsız kararlar almalarına olanak tanıyabileceği öne sürülmüştür. Ayrıca metaversin hemşirelik müfredatını dönüştürmek için hem hastalar hem de öğrenciler için yeni öğrenme fırsatları yaratma potansiyeline sahip olduğu belirtilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** İlerleyen teknolojinin hemşirelik eğitimini ve doğal olarak hemşirelik bakımını değiştireceği ve geliştireceği yadsınamaz. Hemşireler olarak metaverse teknolojisinden nasıl yararlanılacağı ve teknolojinin hem hemşirelik müfredatına hem de bakıma nasıl entegre edileceği ile ilgili çalışmalar yapmaya gereksinim vardır.

Anahtar Kelimeler: Metavers, ikinci yaşam, hemşirelik, eğitim

*Sözel Bildiri***CHARACTERIZATION OF THE PAIN RELATED ELECTROPHYSIOLOGICAL
EFFECTS OF RUTIN TREATMENT ON PRIMARY CULTURE CELLS****Abderaouf Boubekka*, Feyza Alyu*, Ahmed Hasan*, Ilhem Dallali*, Nilgun Ozturk**,
Yusuf Ozturk***

*Anadolu University, Department of Pharmacology, Eskisehir, Turkey; Abderaouf_b@anadolu.edu.tr, feyzaalyu@anadolu.edu.tr, aarh@anadolu.edu.tr, ilhemdallali@anadolu.edu.tr, yozturk@anadolu.edu.tr, ** Anadolu University, Department of Pharmacognosy, Eskisehir, Turkey; nozturk@anadolu.edu.tr

ABSTRACT

Background: Dorsal root ganglion (DRG) neurons are considered as an *in vitro* pain model. **Aim:** In this study it was aimed to investigate the effects of rutin treatment, a bioactivephytochemical, on DRG in an electrophysiological manner focusing on K⁺ conductance since it has been shown to be related to excitability of the cell. **Methods:** Primary DRG cell cultures were obtained from male Sprague Dawley rats via enzymatic and physical processes. Depolarizing pulses up to 0 mV for 300 ms each were used after clamping the membrane potential to -60 mV under voltage clamp mode. The current–voltage (IV) curve was obtained using depolarizing steps of 10 mV increments from -60 mV to +80 mV. Conductance of K⁺ channels in relation to membrane potential from control cells and after application of 10 µM rutin were evaluated and the value of potential of half activation (V_{1/2}) was calculated using Boltzmann equation and nonlinear curve fitting function in OriginPro. Control recordings of K⁺ current densities, and after application of 10 µM of rutin are represented as mean values ± S.E.M. **Results:** Results obtained introduced 23% decrease of K⁺ currents densities relatively to membrane potential, (n= 6; P<0.05), 25% reduction in maximum conductance (n= 6; P<0.05) and non-significant shift in the V_{1/2} value (P>0.05). **Discussion and Conclusion:** Rutin does not affect voltage dependence but reduce the conductance. This reduction might be originated from a reduction in the number of active channels, or from a modification in the open state probability or from the amplitude of signal of the channel. K⁺ channel inhibition reduces excitability of the cell via producing depolarization that inactivates voltage-gated Na⁺ channels or by slowing down AP repolarization thus reducing the firing rate. Herewith, data represented in this study emphasize the possible analgesic effects of rutin.

Keywords: Dorsal root ganglion, Rutin, Pain, Voltage clamp

*Sözel Bildiri***PERİOPERATİF HEMŞİRELER VE TEKNOSTRES****Cafer ÖZDEMİR*, Ebru KARAZEYBEK****

* Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Antalya, Türkiye,
cozdemir@akdeniz.edu.tr

** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Antalya, Türkiye,
ekarazeybek@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Cerrahi ortamlarda, teknoloji hakkında uzman bilgisine sahip olmak, güvenli hasta bakımı sağlamanın kritik bir parçasıdır. Perioperatif süreçte teknolojinin kullanımında yer alan hemşirelerin teknolojik anlamda cerrahi sistemin gereksinimlerinin farkında olması, bileşenlerini nasıl düzgün şekilde bağlayacağını, kalibre edeceğini, kuracağını ve sökeceğini bilmesi gerekir. Perioperatif hemşireler teknolojik bir gelişmeye aşına olduğunda, daha gelişmiş yeni bir modelin ortaya çıkması sonucu kendilerini yetersiz hissedebilirler. Bu da rollerinde memnuniyetsizliğe yol açmakta ve sonunda strese dönüşmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı perioperatif ortamlarda çalışan hemşirelerin teknolojiye bağlı yaşadıkları stresi ortaya koymaktır. **Yöntem:** Pubmed, Web of Science, Science Direct, CINAHL ve ulusal veri tabanları yıl sınırı olmadan 2022 yılı Şubat ayına kadar taranarak çalışmalar belirlenmiştir. Taramalar İngilizce dilinde “stress”, “technology”, “nursing”, “perioperative”, “techno-stress” Türkçe dilinde “stres”, “teknoloji”, “hemşirelik”, “perioperatif”, “teknostres” anahtar kelimeleri ve kombinasyonları kullanılarak yapılmıştır. **Bulgular:** Taramalar sonucu elde edilen bilgilerde, teknostresin beraberinde getirdiği birçok olumsuz sonuç ve yükten bahsedilmiştir. Mobil bilgi işlem cihazlarının sosyal ağ ve uygulamalarla senkronize halde çalışması sonucu getirdiği aşırı bilgi yükü daha az zamanda daha çok işi birlikte yürütmeye çabalayan bireylerde kaygı ve gerginlik yaratmaktadır. Teknoloji ile sürekli temas halinde olmak ve bu şekilde çalışmak, çalışanların özel hayatında sevdiklerine ayırabilecekleri yeterli zamanı bulamamasına bağlı olarak kendilerini kötü hissetmesine neden olmaktadır. **Tartışma ve Sonuç:** Perioperatif hemşirelik ile teknolojik gelişmeler ve yenilikler ayrılmaz bir parçadır. Bu ilerlemeler, perioperatif hemşireliğin teknik bilgi ve becerilerinin sürekli olarak geliştirilmesini gerektirmektedir. Fakat bunun yanında hemşire ve hasta arasındaki temas, iletişim ve verilen bakımın kalitesini düşürme konusunda gerçek riskleri de barındırdığı unutulmamalıdır

Anahtar Kelimeler: Stres, teknoloji, hemşirelik, perioperatif, teknostres

Sözel Bildiri

TÜRKİYEDE SON YIRMI YILDA GÖRÜLEN AFETLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Zekiye CELEBİ¹, Aysun GÜZEL²

¹Zekiye ÇELEBİ, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, celebi79_46@hotmail.com

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, ayurdakul@mehmetakif.edu.tr.

ÖZET

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada ülkemizde son yirmi yılda (2001-2021) görülen afetlerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Araştırmada EM-DAT (Emergency Events Database-Acil Durum Veri Tabanı) olarak adlandırılan, uluslararası veri tabanı olarak kabul edilen ve doğal ve insan kaynaklı afetlere yönelik günlük verileri sunan sistemden elde edilen veriler kullanılmıştır. EM-DAT veri tabanında Ocak 2001 ve Aralık 2021 tarihleri arasında yer alan, Türkiye’de görülen afetler incelenmiştir. Verilerin incelenmesi 1 Şubat 2021 tarihinde yapılmıştır. **Bulgular:** EM-DAT veri tabanında afetler; doğal afetler (jeofizik, meteorolojik, hidrolojik, klimatolojik, biyolojik ve dünya dışı) ve teknolojik afetler olarak iki sınıflandırma şeklinde yer almaktadır. Son yirmi yılda ülkemizde 72 doğal, 91 teknolojik afet olmak üzere toplam 163 afet görülmüştür. Doğal afetlerin 24 tanesi jeofizik (tamamı deprem), 11 tanesi meteorolojik (7 tanesi fırtına, 4 tanesi aşırı hava olayları), 33 tanesi hidrolojik (25 tanesi sel, 8 tanesi sel nedeniyle oluşan toprak kayması), 2 tanesi klimatolojik (tamamı orman yangını) ve 2 tanesi biyolojik (tamamı salgın) kökenlidir. Teknolojik afetlerin 68 tanesi taşıma kazaları, 11 tanesi karışık kazalar ve 12 tanesi endüstriyel kazalardır. **Sonuç:** Ülkemizde hem doğal hem de teknolojik kökenli afetlerin tamamı görülmektedir (dünya dışı şeklinde adlandırılan afetlerin dışında). Son yirmi yılda görülen teknolojik kökenli afetlerin sayısı doğal kökenli afetlere göre fazladır. Doğal afetler arasında en sık hidrolojik afetler, teknolojik afetler arasında en sık taşıma kazaları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Doğal afet, Teknolojik afet.

Sözel Bildiri

YETİŞKİN BİREYLERİN COVID-19 AŞISINA VE TAMAMLAYICI TEDAVİ YÖNTEMLERİNİ KULLANMAYA YÖNELİK TUTUMLARI

Hülya KANKAYA*, Beyza KİRACIOĞLU, Emine KARAMAN*****

*Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
hulya.sarsilmaz@ege.edu.tr

**Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
beyza_kiracioglu@hotmail.com

*** Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye,
emine.karaman@ege.edu.tr

ÖZET

Giriş: COVID-19 aşısına ve korunmaya yönelik kaygılar, immun sistemi daha güçlü hale getirme isteği, bireylerin alternatif yöntem arayışı tamamlayıcı ürünlerin kullanımını desteklediği düşünülmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, yetişkin bireylerin COVID-19 aşısına yönelik tutumları ile tamamlayıcı tedavi yöntemlerini kullanma durumlarının incelenmesidir. **Yöntem:** Tanımlayıcı tipte planlanan çalışmaya, 276 yetişkin birey dahil edilmiştir. Çalışma, 15 Mayıs – 30 Temmuz 2021 tarihleri arasında ülke genelinde online olarak gerçekleştirilmiştir. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği (ATV-COVID-19) ve Tamamlayıcı Tedavileri Kullanmaya Yönelik Tutum Ölçeği (TTTÖ) kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın uygulanabilmesi için gerekli etik kurul ve ölçek izinleri alınmıştır. **Bulgular:** Çalışmanın örneklemini oluşturan bireylerin yaş ortalaması 30.79 ± 10.37 olarak belirlendi. Katılımcıların COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği (ATV-COVID-19) “*Olumlu Tutum*” alt boyut puan ortalaması 3.34 ± 1.31 ; “*Olumsuz Tutum*” alt boyut puan ortalaması 3.64 ± 0.84 ; Tamamlayıcı Tedavileri Kullanmaya Yönelik Tutum Ölçeği (TTTÖ) puan ortalaması 15.89 ± 6.31 olarak bulundu. ATV-COVID-19 olumsuz tutum alt boyutu ortalaması ile TTTÖ puan ortalamaları arasında negatif yönlü anlamlı ilişki ($r: -0.268, p:0.000$) olduğu belirlendi. **Tartışma ve Sonuç:** Sonuçlar bireylerin aşuya karşı tutumlarının orta düzeyin üzerinde olumlu, tamamlayıcı tedavileri kullanmaya yönelik tutumlarının orta düzeye yakın olumlu olduğunu gösterdi. Bireylerin aşı karşı olumlu tutumlarının arttıkça tamamlayıcı tedavileri kullanmaya yönelik tutumlarında olumsuzluğun arttığı belirlendi. Bu doğrultuda aşuya yönelik olumlu bakış açısına sahip bireylerin tamamlayıcı tedavi arayışlarının azaldığı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: COVID-19, Aşı, Tamamlayıcı tedavi, Yetişkin, Tutum

*Sözel Bildiri***CUMHURİYETİN İLANINDAN GÜNÜMÜZE KADAR TÜRKİYE’DE ÖĞRETMEN
YETİŞTİRME SÜRECİ VE ÖĞRETMEN YETERLİKLERİNİN İNCELENMESİ****Zeynep GÜNDAS*, Emine Büşra YILMAZ*, Oğuzhan DALKIRAN***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı,
Burdur, Türkiye, zeynepgundas97@gmail.com, ebyilmaz@mehmetakif.edu.tr, odalkiran@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Cumhuriyet tarihinden itibaren öğretmen yetiştirmeye oldukça önem verilmiş ve öğretmen yetiştirme programları zaman içerisinde bazı değişiklikler göstermiştir. **Amaç:** Bu çalışmada Cumhuriyet tarihinden itibaren yapılan eğitim çalışmaları ve öğretmen yetiştirme programlarının gelişiminin incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. **Bulgular ve Tartışma:** Eğitim alanında yapılan ilk çalışma Maarif Kongresidir. Kongre Kütahya-Eskişehir Savaşı sırasında toplanmıştır. Savaştan dolayı bir sonuca ulaşmadan erken dağılmıştır. İlk Heyeti İlimiye Toplantısı 1923’te olmuştur. Toplantıda eğitim programları ve öğretmen yetiştirme programları üzerinde durulmuştur. 1924 Tevhidi Tedrisat Kanunuyla ortak müfredat oluşturulmuştur. İlk Öğretmen okulları 1923-1954’te şehir ve kasaba okullarına öğrenci yetiştirmiştir. 1954’ten sonra çıkarılan Milli Eğitim Kanunuyla İki Yıllık Eğitim Enstitüsüne dönüştürülmüştür. Köy okullarına öğretmen yetiştirme sırasıyla; İlk Muallim Mektebi, Köy Eğitmen Kursu, Köy Öğretmen Okulu ve son olarak Köy Enstitüsü 1954’e kadar faaliyet gösterdikten sonra İlk Öğretmen Okulları ile birleştirilmiştir. Ortaokul ve liselere öğretmen yetiştirmek için; Üç Yıllık Eğitim Enstitüsü, Yüksek Öğretmen Okulu ve Deneme Yüksek Öğretmen Okulu açılmıştır. 1982’de öğretmen yetiştirme okulları üniversite bünyesine alınmıştır. Günümüzde ise MEB öğretmen yetiştirme süreci ile ilgili olarak öğretmen adaylarına yüksek lisans şartı getirilmesi ile ilgili çalışmalar yürütmektedir. Son olarak öğretmen yeterlikleri ile ilgili ilk çalışma 1998’de yapılmış ve programa dahil edilmiştir. Öğretmen yeterliklerini MEB belirlemektedir. Öğretmen yeterlikleri üç sınıflamaya ayrılmaktadır: mesleki bilgi, mesleki beceri ve tutum ve değerler. **Sonuç:** Kısaca Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze geldiğimizde öğretmen yetiştirme programlarının süresinin uzadığını ve daha sistematik olarak öğretmen yetiştirme programlarının yapılandırılmaya çalışıldığı görülmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarda yüksek lisans eğitiminin öğretmen yetiştirmedeki etkileri ile mevcut öğretmen yetiştirme programlarının daha iyi nasıl yapılandırılabilirliği ile ilgili çalışmalar yapılması önerilmektedir. Ayrıca özellikle öğretmen yetiştirmede yüksek lisans şartı arayan diğer ülkelerdeki öğretmen yetiştirme programları da incelenerek ülkemize adapte edilebilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretim Programları, Öğretmen Yetiştirme, Öğretmen Yeterlikleri

*Sözel Bildiri***HZ. PEYGAMBER'İN HAYATINDA BESLENME VE PRENSİPLER****Necati AYKON***

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü, Siyeri Nebi ve İslam Tarihi Anabilim Dalı, İslam Tarihi Bilim Dalı Burdur Türkiye
Email:naykon@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Arka plan: Varlıkların en mükemmeli ve en şerefli olarak yaratılan insan, hayatî fonksiyonlarını devam ettirebilmek için bir takım gereksinimlere ihtiyaç duyar. Bunların başında beslenme gelir. Kendisine verilen ömrü sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi yedikleri ve içtikleriyle doğrudan orantılıdır. **Amaç:** Günümüzde sağlık problemlerinin artmış olması ve bunun en başta gelen nedenlerinden biri olan yeme içme ile ilgili Hz. Peygamber'in hayatında uyguladığı prensipleri ayet ve hadisler ışığında ortaya koymaktır. **Bulgular:** Hz. Peygamber yemek öncesi ellerini ve ağzını mutlak surette yıkamış, sonrasında da aynı şekilde el, ağız temizliğine dikkat ettiği gibi dişlerin mutlak surette misvakla/fırçayla temizlenmesini, yemek artıklarının ağızdan atılmasını öğütlemiştir. Besmele ile başlamış, önüne konulan yiyecek ve içeceği bir nimet olarak kabul etmiş, beğenmemezlik yapmamış, yiyip içmiş, sonunda da nimeti verene hamdetmiştir. Ancak başkalarına rahatsızlık verecek tarzda olanları ve yeme alışkanlığı olmayanları nazikçe reddetmiştir. Oturarak yiyip içmek en önemli prensibidir.. Yiyecek ve içeceklerin temiz ve sağlıklı olması aranan ilk kuraldır. Ancak zorunlu durumlarda ölmeyecek kadar sağlıksız gıdaların yenilmesine ve içilmesine izin verilmiştir. Gıdalar meşru yoldan elde edilmelidir. Sağlığa zarar verecek nitelikte olmamalıdır. Çünkü sağlıklı yaşamak kişinin yedikleri ve içtikleriyle yakından alakalıdır. Mideyi tıka basa doldurmamalı, beslenmede aşırıktan kaçınılmalı, dengeli beslenmeli, acıkmadan oturulmamalı, doymadan kalkılmalıdır. Mide insanoğlunun doldurduğu en kötü kap olarak ifade edilmiştir. Eğer mutlaka doldurulacaksa üçte birini yemeğe, üçte birini içeceğe ayırmalı kalan üçte birini de nefes alıp vermek için boş bırakılmalıdır. Çünkü dolu mide insana güç vermediği gibi kişinin zihnini, beden ve ruh sağlığını hatta hareket kabiliyetini olumsuz yönde etkilemektedir. Kaynaklar sınırlı olduğu için hiç bir yiyecek ve içecek israf edilmemeli, ihtiyaç kadar alınmalıdır. **Sonuç:** İnsanoğlu hayata belli bir amaçla gelmiştir. Bu amacını gerçekleştirmek için “Her işin başı sağlık” sözünde ifade edildiği üzere öncelikle sağlıklı olmalıdır. İnsanların huzurlu, mutlu ve sağlıklı olması Hz. Peygamber'in tebliğ ettiği dinin önde gelen ilkesidir.

Anahtar Kelimeler: Beslenme, Hz. Peygamber, Yeme içme, Sağlıklı hayat, Hz. Muhammed

*Sözel Bildiri***COMPARISON OF ANXIETY IN COVID-19 INPATIENTS VS HEALTHCARE
WORKERS IN THE SAME WARD AND AT THE SAME TIME****Ebru ŞAHAN***

** Marmara University, Pendik Training and Research Hospital, Department of Psychiatry, İstanbul, Turkey,
ebrushaan@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Demonstrating which population has the highest anxiety symptoms and its predictors is important for the coordination of psychiatric care and services in the first weeks of pandemic. Hospitalized patients with Covid-19 and healthcare professionals caring for them are the two groups with the highest risk of psychiatric disorders during the SARS-CoV-2 pandemic. **Aim:** We aimed to assess the state and trait anxiety levels of patients with Covid-19 and healthcare professionals caring for them simultaneously in the same Covid-19 ward of a tertiary center hospital. **Methods:** Given the nature of this observational single-center study, purposive sampling of all patients and staff in the Covid-19 ward of Bezmialem Vakif University Hospital between 5-10 April 2020 was planned. The data was collected via an online survey using “Sociodemographic Form”, “State-Trait Anxiety Inventory (STAI)”. **Results:** The state anxiety levels of hospitalized patients with Covid-19 were significantly higher than healthcare workers in t-test ($p = .012$) but this was not seen in regression analysis. Not being in a marital bond and having a lifetime psychiatric disorder were predictors of state anxiety; older age, being female and having a lifetime psychiatric disorder were associated with trait anxiety scores in patients and healthcare workers in the Covid-19 ward. **Discussion and Conclusion:** Having a lifetime psychiatric disorder is the common item for both state and trait anxiety of patients, doctors and nurses in the Covid ward. Psychiatrists should be right there primarily for individuals whom they met before the pandemic in the Covid-19 ward.

Keywords: Coronavirus; Crisis intervention; Mental health; Patient-provider anxiety; Therapeutic alliance

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF PHYSIOTHERAPY AND REHABILITATION KNOWLEDGE
AND LEARNING NEEDS OF INDIVIDUALS WITH MULTIPLE SCLEROSIS****Cemile Bozdemir Özel¹, Gülnur TEKGÖL UZUNER²**¹*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Eskişehir*²*Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Nöroloji Anabilim Dalı, Eskişehir***ABSTRACT**

Background: Physiotherapy and Rehabilitation (PR) practices have an important place in the treatment programs of individuals with Multiple Sclerosis (MS). Evaluating the learning needs of individuals makes it easier for people to know themselves better and to cope with the chronic illness they experience. This study aimed to evaluate the PR knowledge and learning needs of individuals with MS. **Methods:** A total of 20 individuals with MS (mean age: 39.66 ± 12.00 years, disease duration: 14.17 ± 14.54 years) were included in this study. Demographic characteristics were recorded. A questionnaire was applied to individuals including physiotherapy and rehabilitation knowledge, symptoms, preferred learning methods, they wanted to know about PR and factors preventing participation. **Results:** The most common symptoms in individuals were found to be fatigue (80%) and weakness (80%). 45% of the participants regularly attended PR. Factors preventing participation in PR applications were increased fatigue (30%) and lack of time (30%), inadequacy in transportation (25%). The most preferred practice was walking (70%). 70% of them had not participated in a training program related to PR before. Individuals preferred mostly using the internet (45%), meeting with health personnel (45%), reading (35%) and meeting with sick individuals (45%) as learning methods. The practices that individuals were most curious about were balance (65%) and strength (65%) training. **Discussion and Conclusion:** Patient education, which is the most important principle of rehabilitation approaches, was found to be insufficient. Balance and strength training were given the most importance by patients. It is thought that rehabilitation approaches determined by considering learning needs and barriers may increase participation in PR.

Keywords: Learning needs, multiple sclerosis, physiotherapy and rehabilitation

*Sözel Bildiri***ALTERATION OF ACTION POTENTIAL PARAMETERS BY GALLIC ACID
TREATMENT ON PRIMARY NEURONAL CELL CULTURE****Ahmed Hasan***, **Feyza Alyu***, **Abderaouf Boubekka***, **Ilhem Dallali***, **Nilgun Ozturk****,
Yusuf Ozturk*

*Anadolu University, Department of Pharmacology, Eskisehir, Turkey; Abderaouf_b@anadolu.edu.tr, feyzaalyu@anadolu.edu.tr, aarh@anadolu.edu.tr, ilhemdallali@anadolu.edu.tr, yozturk@anadolu.edu.tr,
** Anadolu University, Department of Pharmacognosy, Eskisehir, Turkey; nozturk@anadolu.edu.tr

ABSTRACT

Background: Gallic acid (GA) is one of the phytochemicals bearing several pharmacological activities, including analgesic and antihyperalgesic effects. **Aim:** In this study it was aimed to investigate its effects *in vitro* on dorsal root ganglion (DRG) neurons, the first neurons of the sensory pathway. Since studies on action potential (AP) parameters are guiding in terms of further research in electrophysiology, effects of 3 different doses of gallic acid treatment were evaluated. **Methods:** Male Sprague Dawley rats, weighing 150-200 gram, were used for DRG dissection. Primary cell culture was obtained with enzymatic and physical dissociation. Under current clamp mode of the patch clamp technique, the AP threshold was determined using a depolarizing current step of 10 pA for 10 mS from 0 pA to 300 pA and the minimum injected current amplitude that elicit an AP was chosen. Changes in signal are monitored for amplitude, half-width, fast after-hyperpolarization (AHP), APD and medium AHP. **Results:** 100 µM GA increased the threshold potential, AHP potential and AP duration. Results were expressed as mean ± S.E.M. and they were statistically insignificant ($p < 0.05$) in terms of threshold, duration and AHP ($n=4$) for the 100 µM dose of GA, while for the doses of 1 and 10 µM of GA no significant effect was detected. **Discussion and Conclusion:** The data presented here can lead to a better understanding of the effect of GA on the DRG neurons and can highlight the need for more investigation on exploring the exact type of channels it is displaying its effects through. The increase in the threshold and duration of AP in acutely dissociated DRG cells means that to stimulate pain signaling, higher stimulus is needed. From this view, it can be suggested that GA is a promising agent as a pain reliever.

Keywords: Action potential, Dorsal root ganglion, Gallic acid, Current clamp

*Sözel Bildiri***KÖPEKLERDE DEJENERATİF MİTRAL KAPAK HASTALIĞI****Aybars AKAR¹**

1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu, Veterinerlik Bölümü, Laborant ve Veteriner Sağlık Programı, Burdur, Türkiye, aybarsakar@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Dejeneratif mitral kapak hastalığı köpeklerde en sık şekillenen kalp hastalıklarından biridir. Etiyolojisi tam olarak bilinmemekle birlikte küçük ırk köpeklerde kalıtsal olduğu düşünülmektedir. Hastalığın prevalansının %3 ile %7 arasında olduğu tahmin edilmektedir. Küçük ırklarda ise bu oran %40 civarına çıkabilmektedir. Hastalık progresif bir seyir izler, yaş ilerledikçe ortaya çıkar ve zamanla şiddeti artar. Hastalık valvüler endokarditis ya da miksömatöz kalp hastalığı olarak da bilinir. Mitral kapaklarda nodüler kalınlaşma yapar. Kalınlaşmaya bağlı olarak mitral yetersizlik şekillenir ve bu durum mitral regürjitasyona neden olur. Mitral regürjitasyonun şiddeti arttıkça sol atriyal ve sol ventriküler dilatasyon, eksantrik miyokardiyal hipertrofi ve intersellüler matriksin değişimiyle karakterize kardiyak yeniden yapılanma görülür. Klinik olarak egzersiz intöleransı, öksürük, taşipne, kalbin oskültasyonunda üfürüm, taşiaritmi gibi semptomlar şekillenir. Hastalığın şiddetine bağlı olarak konjestif kalp yetmezliği gelişebilir. Pulmoner ödem mevcutsa akciğer oskültasyonunda raller duyulabilir. Hastalığın kesin teşhisi radyografi, elektrokardiyografi ve ekokardiyografi bulgularının değerlendirilmesiyle konur. Mitral regürjitasyonun şiddeti kalitatif veya kantitatif olarak ölçülerek hastalığın derecesi belirlenir. Hastalığın veteriner alanında kesin bir tedavisi yoktur. Semptomatik tedavide konjesyon semptomlarını kontrol altına almak, regürjitasyon volümünü azaltmak, hormonal aktiviteyi düzenlemek ve böylece hastanın yaşam kalitesini arttırmak ve olabildiğince normal bir hayat sürmesine olanak sağlamak amaçlanır.

Anahtar kelimeler: dejeneratif mitral kapak hastalığı, mitral regürjitasyon, veteriner kardiyoloji, veteriner ekokardiyografi

Sözel Bildiri

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİNDE MESLEKLERARASI EĞİTİM GELİŞMELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mukadder İnci BAŞER KOLCU*, Giray KOLCU*****

*** Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Medical Educations and Informatics, Isparta, Turkey (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)*

**** Girne American University, Department of Medical Educations and Informatics, Girne, Turkish Republic of Northern Cyprus (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)*

ÖZET

Giriş: Mesleklerarası eğitim dünya genelinde sağlık hizmetinde kalite artışını hedefleyen bir sağlık profesyoneli eğitim yaklaşımıdır. Bu yaklaşım son yıllarda ülkemizde de sıkça tartışılmaya başlanmıştır. Fakültemiz de bu yenilikçi eğitim yaklaşımını desteklemektedir. **Amaç:** Bu çalışmada Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde meslekler arası eğitim ile ilgili yapılan faaliyetlerin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Bu çalışma nitel araştırma deseninde belge taraması olarak tasarlanmıştır. Çalışma için Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı akademik kurul defteri kaynak olarak kullanılmıştır. Akademik kurul defterinde mesleklerarası eğitim ile ilgili olan gündem maddelerinin süreçleri incelenmiştir. **Bulgular:** Üniversitemizde bu alan ile Tıp Eğitimi ve Bilişimi Anabilim Dalı danışmanlık görevini yürütmektedir. Fakültemizde bu alanda bir öğretim üyemizin doktora tezi “mesleklerarası eğitim” programı geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu tez kapsamında bir ön çalışma olarak Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki (SDÜSM) öğretim üyelerinin IPE ile ilgili görüşlerini değerlendirmek amacıyla “Yolun Başı: Bir Tıp Fakültesi Özelinde Mesleklerarası Eğitime İlişkin Öğretim Üyelerinin Görüşleri” başlıklı çalışma ve Mesleklerarası tutumu ölçmeye yönelik bir aracın Türkçeye uyarlandığı, “Turkish adaptation of the interprofessional attitude scale (IPAS))” başlıklı çalışma gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2018 yılından itibaren her dönem öğrencilerimiz için “Meslekler arası sağlık eğitimi” isimli özel çalışma modülü düzenlenmiştir. ÖÇM'lerin ürünü olarak bir sözlü tebliğ yapılmıştır. 2021 yılında bir Tıp Fakültesi mezuniyet hedefleri arasına “mesleklerarası işbirliği kurabilen” maddesi eklenmiştir. Öğrencilerimizin IP-Tr Network Project adı ile tıp eğitimi anabilim dalı bünyesinde bir çalışma grubu kurulmuştur. Bunlara ilave olarak TEBAD öğretim üyelerimiz IPR. Global yönetim kurulu üyesi olarak görev almaktadır. **Tartışma:** SDÜTF'de 2021-2022 yıllarında mesleklerarası eğitim alanında birçok adım atılmıştır. Sağlık hizmet kalitesine katkıda bulunmayı hedefleyen mesleklerarası eğitim yaklaşımının ülkemiz sağlık profesyoneli eğitimi alanında daha da yaygınlaşması

Anahtar Kelimeler: Mesleklerarası eğitim, işbirlikli öğrenme, program geliştirme

Sözel Bildiri

BAKTERİYEMİ RİSKİ ALTINDAKİ PEDODONTİK HASTALARDA YAKLAŞIMLAR

Derya CEYHAN*, Sıla Nur GÜRÇKAYA**

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. deryaceyhan@sdu.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. sngurckaya@gmail.com

ÖZET

Çocuk hastaların yaşı, kooperasyon, beslenme, oral ve genel sağlık durumu gibi faktörler, bireysel tedavi planlarının oluşturulmasında rol oynamaktadır. Girişimsel işlemler uygulanırken, hastanın sahip olduğu hastalıklardan veya sendromlardan kaynaklı enfeksiyon riskine karşı antibiyotik profilaksisi uygulanması, kullanılan antibiyotiklere direnç gelişmesi ve yan etkiler açısından problem oluşturmaktadır. Bu çalışmanın hazırlanmasındaki amaç, risk altındaki çocuk hastalarda dental girişimler ile oluşabilecek bakteriyemi riskini önlemek için uygulanabilecek yaklaşımlar hakkında güncel literatür bilgilerini paylaşmaktır. Çocuğun oral bakımının ihmal edilmesi sonucunda sağlığı bozulur ve ağız içerisindeki mikroorganizma yükünün atmasıyla birlikte diş çürükleri, dişeti hastalıkları ve bakteriyemi riski ile sonuçlanır; bu durum, risk altındaki hasta gruplarında daha fazla önem taşımaktadır. Geçirilmiş infektif endokardit durumu, tedavi edilmemiş doğumsal siyanotik kalp hastalığı veya bu nedenle şant, kondüit veya protetik materyali olan, protetik kalp kapağı taşıyan, kalp nakli yapılan, immün yetmezlik gelişen, baş boyun radyoterapisi alan, otoimmün hastalıklar, orak hücreli anemi, asplenizm, kontrol altına alınmamış diyabet, kronik yüksek doz steroid kullanımı, bifosfonat kullanımı, hemodiyaliz tedavisi bulunan ve hidrosefaliye bağlı vasküler yapı içeren şant yerleştirilen hastalar, riskli gruplardır. Bu hasta gruplarında, ağız içi müdahalelerde mukozanın perforasyonunu veya dişin apikal bölgesine müdahaleyi gerektiren kanamalı durumlar, bakteriyemi riski oluşturacağı için işlem öncesinde uygun dozda ve türde antibiyotik profilaksisi yapılması veya konsültasyon istenilmesi gerekir. Sık antibiyotik kullanımı, kullanılan antibiyotiklere direnç gelişmesi ve istenmeyen yan etkiler açısından kritiktir. Diğer taraftan, risk grubu hastalarda diş fırçalama, diş ipi veya kürdan kullanma, çiğneme gibi günlük aktivitelerin, dental işlemlerden daha fazla oranda bakteriyemi insidansına etki gösterdiği bildirilmiştir. Bu bağlamda, çocuk hastalarda; oral hijyen alışkanlarının kazandırılması, iyi bir oral hijyeninin sağlanması, düzenli diş hekimi kontrolleri, koruyucu uygulamalar ve diyet düzenlemeleri ile oral hastalıkların önlenmesi, bakteriyemi riskinin azaltılmasına ve konservatif bir antibiyotik profilaksisinin uygulanmasına izin verecektir. Risk altındaki hasta grubunun, riski yaratan durumların, profilaksi prosedürünün ve etkilerinin bilinmesi ve bu açıdan oral sağlığın öneminin anlaşılabilir bir şekilde bireysel programlar aracılığıyla kontrol altında tutulması önemlidir.

Anahtar kelimeler: Bakteriyemi, Çocuk, Profilaksi, Hastalık, Sendrom, Oral sağlık

Sözel Bildiri

**IN SILICO IDENTIFICATION OF miRNAs RELATED TO
NEURODEGENERATIVE DISEASES: AMYOTROPHIC LATERAL SCLEROSIS AS
AN EXAMPLE**

Gülçin BAYKAL*, Şenay VURAL KORKUT*

* *Yildiz Technical University, Graduate School of Science and Engineering, Department of Molecular Biology and Genetics, Istanbul, Turkey, skorkut@yildiz.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Amyotrophic lateral sclerosis (ALS) is a neurodegenerative disease that is characterized by the degeneration of both upper and lower motor neurons, which begins in a certain area and spreads throughout the body. Currently, non-coding, single stranded RNA molecules called micro-RNAs (miRNA) are known as regulators that control gene expression post-transcriptionally. There are studies on the use of miRNAs as biomarkers to shorten and facilitate the diagnosis of many diseases. **Aim:** The aim of the study is to reveal the usability of some miRNAs determined by bioinformatics tools as biomarkers to shorten the diagnosis time of ALS disease and to facilitate this process. **Methods:** Here, *in silico* studies conducted using four different databases, miRNA predictions targeting these genes were revealed. *In silico* obtained miRNAs, the common ones were determined using the Venn scheme. In addition, the protein-protein interactions (PPI) of the identified genes were revealed using the STRING, and GeneMania databases. The relationships of these genes with ALS were determined by *in silico* estimates using GO (Gene Ontology) and KEGG (Kyoto Encyclopaedia of Genes and Genomes) Pathway analyses. **Results:** Six genes have been determined by literature review. These genes have been used in the miRNA predictions databases, and six miRNAs have been found. Interaction of the genes have also been analysed using PPI databases. **Discussion and Conclusion:** In this study, we set out to find certain miRNAs related to ALS, with use of *in silico* analyses. If the expression level of the identified miRNAs differs significantly, the utility of these miRNAs as biomarkers in ALS disease can be examined in future studies.

Anahtar Kelimeler: ALS, miRNA, *in silico*, biomarker

Sözel Bildiri

**COMPARATIVE EVALUATION OF ENAMEL SURFACE MODIFICATION
STRATEGIES WITH NON-THERMAL ATMOSPHERIC PLASMA AND
PHOSPHORIC ACID USING SEM AND SEM EDS**

Ozge KAM HEPDENİZ

Suleyman Demirel University, Faculty of Dentistry, Department of Restorative Dentistry, Isparta, Turkey, e-mail:ozgekam@gmail.com

ABSTRACT

Background: In dentistry, many methods are used to change the surface properties of teeth or restorative materials. Non-thermal atmospheric pressure plasma (NTAPP) has also been rapidly developed as an effective dental tissue surface modification. **Aim:** The aim of this study was to evaluate the effectiveness of NTAPP treatment on the surface modification of enamel tissue. **Methods:** Enamel specimens that were prepared from human third molars were divided to three groups as control (no treatment), acid and, plasma. The specimens' surfaces of acid group were treated by 37 % phosphoric acid for 30 s. The surfaces of specimens were treated for 30 s with a NTAPP at a distance of 1 mm by setting the argon gas flow rate to a maximum of 2 liters/minute in plasma group. The surface modifications are subjected to energy dispersive X-ray spectroscopy analysis (EDS) and morphological visualization by scanning electron microscopy (SEM) at 1.000x, 5.000x, and 10.000x magnifications. **Results:** SEM images indicated that no morphological changes were visible after plasma treatment. All control and plasma group specimens presented a smooth surface where no prismatic structure of enamel was exposed. EDS analyses showed that the strongest reduction of carbon on surfaces was achieved by acid etching. The atomic percent of calcium, phosphorous and oxygen increased after plasma treatment and the calcium to phosphorous ratio of the specimens which are the main elements of hydroxyapatite in the plasma group showed similar values in the control group. **Discussion and Conclusion:** Plasma caused a decrease in carbon molecules and an increase in oxygen-containing functional groups, which are chemical changes that also cause an increase in surface wettability. The results of this study may offer an opportunity to integrate the plasma therapy as an additional step to dental procedures including all areas of interaction between tooth substance and restorative materials.

Keywords: Dental enamel, Non-Thermal Atmospheric Pressure Plasma, Scanning Electron Microscopy, Surface Properties

*Sözel Bildiri***İTFAYECİLİK MESLEK TERCİHİNDE TOPLUMSAL CİNSİYET ALGISI****Burcu KARAGÖZ¹ Murat TATOĞLU²**

*1Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi burccu23.28@gmail.com
2Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mtatoglu@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Meslek seçiminde kadınlar ve erkekler cinsiyet faktörünü ortaya koymadan kendi ilgi alanları, yetenekleri ve eğitim düzeylerine göre istedikleri meslekleri seçebilme özgürlüğüne sahiplerdir. Lakin toplumsal cinsiyet adı verilen kavram özellikle kadınlara meslek seçiminde çeşitli sınırlamalar getirmekte onlara hem sosyal yaşantılarında hem de meslek hayatlarında rol kalıpları belirleyerek bu sınırlar içerisinde hareket etmelerini beklemektedirler. **Amaç:** Çalışmamız kapsamında Türkiye’de İtfaiyecilik mesleğinde kadınların rol ve tutumları, eğitim ve meslek süreçlerinde karşılaştıkları /karşılaşabilecekleri çeşitli sıkıntılar ele alınmıştır. Bu çalışma ile İtfaiyecilik vb. meslekler icra edilirken kadınların toplumsal cinsiyet ayrımına gitmeden erkekler ile eşit saygınlık düzeyinde mesleklerini icra etmeleri için bir farkındalık ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Araştırmada literatürde bulunan toplumsal cinsiyete dayalı çalışmalardan yararlanılmıştır, ayrıca İtfaiyecilik meslek eğitimi veren 13 adet okulun 2020-2021 eğitim öğretim yılındaki kontenjan tabloları incelenerek kadınların bu mesleğe yönelme eğilimleri tespit edilmeye çalışılmıştır. **Bulgular:** YÖK atlas sisteminden Türkiye’nin farklı bölgelerinde bulunan 13 adet İtfaiyecilik meslek okuluna yerleşen öğrencilerin cinsiyete göre dağılımları incelendiğinde; toplam yerleşen sayısı 669’dur bunların %17(114)’si kadın öğrencilerden oluşmaktadır. Doğu bölgesinde bulunan itfaiyecilik okullarında kadın öğrenci sayısının batı bölgesine göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir. En fazla kadın öğrenci Erzurum Atatürk üniversitesi (20) en az kadın öğrenci ise Muğla Sıtkı Koçman üniversitesindedir (1). Yalova üniversitesi itfaiyecilik eğitimini sadece kadın ve sadece erkek şeklinde bir ayrımla sürdürmektedir, meslek hayatlarında beraber çalışan kadın ve erkeğin eğitim hayatında ayrı tutulmasının ne derece doğru bir karar olduğu ayrıca bir tartışma konusudur. **Sonuç:** İtfaiyecilik programlarının cinsiyete göre kontenjan dağılımlarına bakıldığında son yıllarda bu mesleğin kadınlar tarafından da tercih edildiği görülmektedir. Meslek de profesyonelleşmenin ve istihdam oranlarının yüksek olmasının bunda etkisi olduğu düşünülmektedir. İyi bir eğitim alan ve kendisini yetiştiren kadın erkek fark etmeksizin bu mesleği icra edebilmektedir. Bu konuda Yalova üniversitesinin kadın ve erkek öğrencileri birbirinden ayrı tutarak eğitim vermesi meslek de cinsiyet faktörünü ön planda tuttuğunu gösterdiği düşünülmektedir, sonuçta bu kişiler meslek hayatlarında aynı işi yapacaklarına göre eğitim sürecinde de bir arada olmaları gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: İtfaiye, kadın, toplumsal cinsiyet

*Sözel Bildiri***Unraveling omics-level signatures of sub-types of pituitary neuroendocrine tumors TO
ELUcidate repositionED DRUG CANDIDATES****Busra AYDIN*, Beste TURANLI****

* *Konya Food and Agriculture University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Bioengineering, Konya, Turkey, busra.aydin@gidatarim.edu.tr*

** *Marmara University, Faculty of Engineering, Department of Bioengineering, Istanbul, Turkey, besteturanli@marmara.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Pituitary neuroendocrine tumors (PitNETs) were considered a rare condition in the past, but as the number of patients diagnosed is increasing day by day, it is becoming a common disorder. Although these tumors usually behave benignly, some of them have invasive and aggressive features. **Aim:** The aim of this study is to elucidate omics-level signatures of PitNET subtypes and construct three-level biological networks (transcriptional regulatory network, protein-protein interaction network, metabolic network) around these signatures. **Methods:** This study includes clinical sample collection from the Turkish population and their molecular pathology results as well as computational studies using systems biology approaches. In this context, we first collected samples representing subtypes of PitNETs. Then, we sequenced mRNAs and determine differentially expressed genes distinguishing non-functioning versus functioning PitNETs. **Results:** Consequently, we mapped the gene, protein (receptor, transcription factor, enzyme, etc.), miRNA, and metabolite level biomarker molecules as well as protein-protein interactions for elucidating hub proteins. Accordingly, subtype-specific PitNETs biomarkers at various biological levels have been elucidated and investigated as drug targets to carry out drug repositioning analysis. **Discussion and Conclusion:** The small molecules including vorinostat, trichostatin A, geldanamycin, and salermide were repositioned drugs utilizing disease-specific signatures for the management of PitNETs. The possibility of achievement of efficient tumor inhibition by proposed anti-cancer and non-cancer drugs gives us hope for treating patients with PitNETs in a way in which they have been affected by fewer side effects when compared to oncology drugs. **Acknowledgment:** This study is supported by Health Institutes of Turkey (TUSEB) grants under the Project number: 2019-TA-01/3629.

Anahtar Kelimeler: Pituitary Neuroendocrine Tumors, Drug Repositioning, Omics, Transcriptome, Rna-Seq

*Sözel Bildiri***YAPAY ZEKA İLE ANNE SAĞLIĞI RİSK DÜZEYİNİN TESPİTİ****İlhan UYSAL*, Azime ARISOY**, Sultan KILIÇ*****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Emin Gülmez Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, uysal@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çavdır Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, azimearisoy@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-7136-558X*

*** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çavdır Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, skilic@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Anne sağlığı ve anne ölüm oranları; ülkelerin sosyal kalkınmışlık düzeylerinin değerlendirilmesinde kullanılan İnsani Gelişme Endeksi ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Endeksinde oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Anne ölümlerinin azaltılması amacıyla sunulacak sağlık hizmetlerinin planlanmasında risk düzeyinin tahmin edilmesi önem arz etmektedir. **Amaç:** Bu çalışma ile yapay zeka özellikle makine öğrenmesi algoritmaları ile anne sağlığının gebelik sırasındaki risk düzeyinin tahmin edilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmada anne sağlığı riski veri seti kullanılarak doğrusal regresyon, rastgele orman, karar ağaçları, destek vektör makinesi ve gradyan destekli ağaç gibi makine öğrenmesi algoritmaları ile gebelik sırasında öngörülen risk yoğunluğu düzeyi tahmin edilmeye çalışılmış ve algoritmalar arasındaki performans değerleri karşılaştırılmıştır. **Sonuç ve Tartışma:** 18 yaşından küçük gebelikler, 35 yaşından büyük gebelikler, hipertansiyon, gebelik diyabeti, kalp hastalıkları; anne ölümlerine neden olabilen önemli risk faktörleridir. Söz konusu risklerin teshisinde Yaş, Sistolik Kan Basıncı, Diyastolik Kan Basıncı, Kan Şekeri, Vücut Sıcaklığı ve Kalp Hızı önemlidir. Çalışmamızda bu özellikler ile makine öğrenme algoritmaları kullanılarak anne sağlığının risk düzeyleri tahmin edilmiş ve kurulan modelin performansı değerlendirilmiştir. Karar Ağacı algoritması 331 ms'de sonuca ulaşarak en hızlı algoritma olurken, Gradyan Destekli Ağaç algoritması ise 0.425 ortalama karekök hatası ile en iyi performansa ulaşan algoritma olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Makine Öğrenmesi, Anne Sağlığı, Tıbbi Sosyal Hizmet

*Sözel Bildiri***THE EFFECTS OF THE COVID-19 PANDEMIC ON ADOLESCENT HEALTH****Çiğdem SARI ÖZTÜRK***

* *Gazi University Health Sciences Faculty, Nursing Department, Ankara, Türkiye,
cigdemsarii@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: The COVID-19 pandemic has affected adolescent health in all its dimensions, including biopsychosocial-spiritual. **Aim:** In this literature review, it was aimed to examine the effects of the COVID-19 pandemic on adolescent health. **Methods:** Turkish and English full-text studies published between December 01, 2019, and February 15, 2022, were searched for five keywords: “COVID-19”, “adolescent”, “health”, “psychology” and “lifestyle” in Pubmed, Scopus, Science Direct, and Google Scholar databases. Guidelines, research articles, reviews and meta-analysis studies have been examined in the literature. In this context, 2250 articles were reached and 42 review articles were used in this study. **Results:** As a result of the literature review, the effects of the COVID-19 pandemic on adolescent health were examined under three sub-titles: The effects of the COVID-19 pandemic on a) adolescent health follow-ups b) adolescents' lifestyles c) mental health. Restrictions due to the pandemic and fear of contagion are barriers to adolescents' access to health follow-ups. During the pandemic process, there have been changes in the physical activity, diet, time spent in front of the screen, and sleep habits of adolescents. Being away from social environments, distance education, and the increase in the time spent at home can negatively affect the mental and spiritual health of adolescents who need a social environment. **Discussion and Conclusion:** COVID-19 has affected adolescents' access to health services, lifestyle habits, and spiritual-spiritual health in many countries around the world. During the pandemic process, it is recommended to ensure the continuity of preventive-therapeutic and rehabilitative health services for adolescents as much as possible.

Keywords: Adolescent, COVID-19, Psychology, Health, Lifestyle

Sözel Bildiri

EVLİ BİREYLERDE KORONAVİRÜS FOBİSİ İLE AİLE DEĞERLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Adem SÜMEN*, **Derya ADIBELLİ****

*Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, ademsumen@akdeniz.edu.tr

**Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, deryaadibelli@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Koronavirüs (COVID-19) pandemisi hızlı bir şekilde yayılarak insan yaşamını birçok boyutta etkilemiş olup geleneksel aile değerleri üzerindeki etkisi bilinmemektedir. **Amaç:** Bu araştırmanın amacı evli bireylerde Koronavirüs fobisi ile aile değerleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. **Yöntem:** Araştırma, Türkiye'nin güneyinde bir ilde yapılmış kesitsel bir çalışmadır. Çalışma Koronavirüs pandemisi tedbirleri gereğince, 01-15 Aralık 2020 tarihleri arasında online web tabanlı bir anket kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmaya 888 birey katılmıştır. Verilerin toplanmasında sosyo-demografik form, COVID-19 Fobisi Ölçeği (KFÖ) ve Aile Değerleri Ölçeği (ADÖ) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler, t testi, tek yönlü ANOVA testi ve pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırma için Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nden izin ve bir devlet üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan onay alınmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların %59.5'i kadın, çoğunluğu lise (%31.1) ve lisans mezunu (%31.0), yaş ortalaması 36.43±11.11'dir. Bireylerin ortalama 12.67±11.79 yıl evli ve çocuk sayısının 2.23±2.06 olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %90.1'i Koronavirüs salgını ile ilgili korku yaşadığını ve %24.7'si aile üyelerinin birinin COVID-19 geçirdiğini bildirmiştir. COVID-19 geçirenlerin çoğunluğunu (%25.1) babalar oluşturmakta olup %64.9'u evde karantinada kaldığını ve geleneksel yöntemle tedavi gördüğünü belirtmiştir. Katılımcıların KFÖ puan ortalamalarının 52.11±17.19 ve ADÖ puan ortalamalarının 166.10±37.73 olduğu saptanmıştır. Geniş ailede yaşayan bireylerin ve aile üyeleri içinde COVID-19 geçiren olmasının KFÖ alt boyutlarından somatik ve ekonomik puan ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmüştür (p<0.05). Katılımcıların KFÖ toplam puanı ile ADO toplam puanı arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur (r: 0.387; p<0.001). Ölçek alt boyutlarında ise KFÖ'nin psikolojik alt boyutu ile ADO'nun şiddet alt boyut puanı arasında anlamlı bir ilişki saptanmamış (p>0.05) olup, her iki ölçeğin diğer alt boyut puan ortalamaları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur (p<0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Evli bireylerde koronavirüs salgını ile oluşan fobinin geleneksel aile değerlerini olumlu etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar sözcükler: Koronavirüs, aile, değerler, fobi

Sözel Bildiri

PARKİNSON HASTALIĞI TESPİTİ İÇİN SES KAYDI REPLİKASYONLARININ YAPAY ZEKA İLE ANALİZİ

İlhan UYSAL*, Sultan KILIÇ, Azime ARISOY*****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Emin Gülmez Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, iuyisal@mehmetakif.edu.tr*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çavdır Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, skilic@mehmetakif.edu.tr*

*** *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Çavdır Meslek Yüksekokulu, Burdur, Türkiye, azimearisoy@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Parkinson Hastalığı yaşlıların yaşam kalitesini önemli ölçüde etkileyen, prevalansı yüksek sağlık sorunlarından biridir. Beyin sapında oluşan hasarın ortaya çıkardığı hastalık, Dopaminerjik nöronların kaybıyla sinsi bir şekilde ilerleme göstermektedir. Nörodegeneratif bir bozukluk olan Parkinson Hastalığının ileri yaşlarda görülme sıklığı artmakta ve yaşlanan kadınlar, bu hastalıktan muzdarip olma bakımından erkeklere oranla daha dezavantajlı durumdadırlar. Parkinson Hastalığı, bilişsel ve fizyolojik fonksiyonları etkilenmekte, ancak; bu durum çoğunlukla geç fark edilebilmektedir. **Amaç:** Yapay zekâ kullanılarak, ses kayıtlarından hareketle Parkinson hastalığının tanınması ile literature önemli bir katkı sağlanabilecektir. Sınıflandırma yaklaşımı ile Parkinson hastalığının erken aşamasında teşhis edilebilmesini ve aynı zamanda sağlıklı olan bireyler ile Parkinson rahatsızlığına sahip bireyleri ses sınıflandırması ile ayırt edebilmek amaçlanmıştır. Aynı zamanda yapay zeka ve makine öğrenmesi algoritmalarının Parkinson veri seti üzerinde performanslarının karşılaştırılması hedeflenmiştir. **Yöntem:** Yapay zekanın alt dallarından olan makine öğrenmesi yöntemleri ile Parkinson Rahatsızlığı veri seti kullanılarak sınıflandırma işlemi yapılmıştır. Sınıflandırma işleminde Genelleştirilmiş Doğrusal Model, Rastgele Orman, Karar Ağaçları, Destek Vektör Makineleri, Derin Öğrenme ve Gradyan Destekli Ağaç Algoritmaları kullanılmış ve algoritmaların performans değerleri karşılaştırılmıştır. **Sonuç ve Tartışma:** Yaşlılıkta hayatı etkileyen Parkinson Hastalığına ait veri seti makine öğrenmesi algoritmaları ile sınıflandırılmıştır. Sınıflandırma işlemi sonucunda 0.382 kök ortalama kare hata değeri(RMSE), 0.288 mutlak hata değeri(AE) ve 0.151 kare hata değeri(SE) ile en başarılı performans değerlerine Gradyan Destekli Ağaç algoritması ulaşmıştır. Karar Ağacı algoritması ise 133 ms'de sonuca ulaşarak en hızlı algoritma olmuştur. Bu algoritmanın standart hata değeri %6.6 ile Gradyan Destekli Ağaç algoritmasına göre iki kat fazladır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Parkinson Hastalığı, Yaşlılık, Tıbbi Sosyal Hizmet, Konuşma Kayıtları, Ses Özellikleri

*Sözel Bildiri***ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN DRUG REPURPOSING RESEARCH****İlhan UYSAL^{*}, Utku KOSE^{**}**

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak Emin Gulmez Vocational School of Technical Science, Department of Computer Technologies, Burdur, Turkey, iuyasal@mehmetakif.edu.tr*
*** Isparta Suleyman Demirel University, Faculty of Engineering, Department of Computer Engineering, Isparta, Turkey, utkukose@sdu.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Although science and technology have advanced rapidly, drug development has been a costly and time-consuming process in recent years. Given this situation, drug repurposing has emerged today as an alternative tool to accelerate drug development by seeking new indications for already approved drugs rather than exploring drug compounds. **Aim:** This study aims to reveal the importance of repositioning drugs, which is a great opportunity for artificial intelligence in drug discovery. **Methods:** In this review, the value that the concept of artificial intelligence, which emerged in the 1950s, has added to the studies in the field of drug repurposing in the period until today (1950-2021). **Result and Discussion:** Drug discovery and drug development stages are studies that have important effects on human health and well-being. However, the development of a new drug is a rather complex, expensive, and rather lengthy process. How to reduce costs and accelerate new drug discovery has become a challenging and urgent question in the industry. Artificial intelligence, especially deep learning algorithms are expected to make the search for new drugs faster, cheaper, and more effective. In this review, artificial intelligence-supported studies carried out in drug repurposing studies until today are discussed.

Anahtar Kelimeler: Drug Repurposing, Artificial Intelligence, Deep Learning

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİ SÜRECİNDE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KORONAVİRÜS ANKSİYETESİ DÜZEYLERİ VE STRESLE BAŞ ETME ŞEKİLLERİ

Burcu DAYSAL GÜLER¹, Birsen ALTAY²

*1Hitit Üniversitesi, Alaca Avni Çelik Meslek Yüksekokulu, Çorum, Türkiye, burcudaysal06@gmail.com
2Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik ABD., Samsun Türkiye, baltay@omu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Tüm dünyayı etkisi altına alan Covid-19 pandemisi yarattığı korku ve stresle birlikte insanların ruhsal problemler yaşamalarına sebep olmuştur. Bu süreçte en çok etkilenen gruplardan biri de gelecekte hemşirelik mesleğini yürütecek olan hemşirelik öğrencileridir. **Amaç:** Çalışma Covid-19 pandemi sürecinde Türkiye’de hemşirelik öğrencilerinde koronavirüs anksiyetesi düzeyini ve yaşadıkları stresle başa çıkma şekillerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Kesitsel türde yapılan bu çalışmada Eylül-Kasım 2020 tarihleri arasında Türkiye’de üniversite okuyan hemşirelik öğrencilerine online ortamda ulaşılmaya çalışılmıştır. Örneklemeye çalışmaya katılmayı kabul eden 431 hemşirelik öğrencisi alınmıştır. Verileri toplamak için Kişisel Bilgi Formu, Koronavirüs Anksiyete Ölçeği ve Hemşirelik Öğrencileri İçin Stresle Baş Etme Davranışları Ölçeği kullanılmıştır. Veriler tanımlayıcı istatistikler, Mann-Whitney U testi, Kruskal-Wallis H testi ve Spearman korelasyon katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Covid-19 sürecinde öğrencilerin %67,5’inin anksiyete problemi yaşadıkları belirlenmiştir. Covid-19 hakkında en fazla bilgiyi sosyal medya uygulamaları (%70,8) ve televizyon kanalları (%57,5) aracılığı ile edindikleri; Covid-19 geçirmemiş öğrencilerin %66,1’inin hastalığı geçirmekten endişe duydukları ve %91,4’ünün bulaşmayı önlemek için tedbir aldıkları belirlenmiştir. Yaşanan stresle baş etmede öğrencilerin en fazla; hastalığın bulaşmaması için gerekli tedbirleri alma (87,0), müzik dinlemek/film seyretmek (70,8), sosyal izolasyon (54,1) ve dua/ibadet etme (51,7) yollarını kullandıkları saptanmıştır. Kadın cinsiyeti, sınıf düzeyi, genel sağlık algısı, Covid-19 geçirme endişesi ve yakın çevrede Covid-19 kaynaklı ölümlerin yaşanmasının koronavirüs anksiyetesini ile anlamlı düzeyde ilişkili olduğu belirlendi ($p<0.05$). Koronavirüs anksiyete ölçeği puanları ile Hemşirelik öğrencileri için stresle baş etme davranışları iyimser kalma alt boyutu puanları arasında pozitif yönde, zayıf derecede ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu tespit edildi ($r=0,265$; $p=0,000$). **Sonuç:** Hemşirelik öğrencilerin çoğunun anksiyete yaşadıkları belirlendi. Öğrencilerin koronavirüse bağlı, işlevsel olmayan ve düşük düzeyde koronavirüs

anksiyetesi yaşadıkları görüldü. Hemşirelik öğrencilerinin Covid-19 pandemisinin sebep olduğu stresle baş etmede iyimser olma ve kaçınma gibi duygu odaklı baş etme yöntemlerini kullandıkları belirlendi. Öğrencilerin koronavirüs anksiyeteleri arttıkça stresle baş etmede iyimser kalma stratejisini de daha fazla kullandıkları saptandı.

Anahtar Sözcükler: Covid-19, Hemşirelik öğrencileri, Stres, Başa çıkma, Koronavirüs anksiyetesi

*Sözel Bildiri***ADÖLESAN SAĞLIĞI SORUNLARI VE HEMŞİRELİK RİSK YAKLAŞIMI****Burcu DAYSAL GÜLER***Hitit Üniversitesi, Alaca Avni Çelik Meslek Yüksek Okulu, Çorum, Türkiye***ÖZET**

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından 10-19 yaş grubundaki bireyleri “Adölesan” bireyler olarak tanımlanmaktadır. Adölesanlar dünya nüfusunun %16’sını oluşturmakta ve dünyada 1,2 milyar adölesan yaşamaktadır. Bu dönemin özelliği çocukluktan yetişkinliğe ilk adımların atıldığı bir geçiş dönemi olmasıdır. Hızlı fiziksel, bilişsel ve psikolojik gelişim ile birlikte, bireyin bağımsızlık kazandığı, sosyal becerilerinin ve öğrenme davranışlarının arttığı, birçok yönden de riskli sağlık davranışların arttığı bu dönem yaşamın en kritik dönemlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Bu dönemde adölesanlarda; alkol veya tütün kullanımı, uyuşturucu madde kullanımı, şiddete ve istismara maruz kalma, korunmasız cinsel ilişki, erken evlilikler, adölesan gebelikler, yasal olmayan ve güvensiz düşükler, cinsel yolla bulaşan hastalıklar gibi birçok riskli sağlık davranışı ortaya çıkmaktadır. Adölesan dönemde görülen bu gibi riskli davranışlar, sonraki gelişim dönemlerinde bireyin yaşamını önemli düzeyde etkileyebilecek ve adölesanların gelecekte fiziksel ruhsal ve sosyal açıdan sağlıklı bir yetişkin olmalarına engel olabilecek davranışlardır. Adölesan dönemde edinilen riskli davranışlar genellikle yetişkinlik döneminde sürdürülerek morbidite ve mortalite oranlarında artışlara neden olmaktadır. Adölesanlar toplumdaki özel gruplardan biridir ve bu dönemde ortaya çıkabilecek riskli durumlar halk sağlığı açısından önem arz etmektedir. Özellikle halk sağlığı hemşireleri adölesan dönemde ortaya çıkabilecek ve yetişkin yaşamını oldukça olumsuz etkileyebilecek riskli sağlık davranışlarını fark edebilmeli ve çözüm arayışında olmalıdır. Adölesanlara yaklaşımda hemşirelerin adölesanların en fazla maruz kalabilecekleri sağlık problemlerini belirleyerek bu sorunların önlenmesi ve çözümünde aktif rol üstlenmeleri elzemdir. Bu dönemdeki sağlık risklerini azaltıp onları olumlu sağlık davranışlarına teşvik edebilmek, adölesan sağlığını geliştireceği gibi yetişkinlik dönemindeki sağlık sorunlarını önleyerek toplum sağlığını yükseltecektir. Bu amaç doğrultusunda hemşireler, adölesanların çoğunlukla buldukları ortamlarda ziyaretler ve taramalar yaparak yaşadıkları sorunları aşmada adölesan dönemdeki birey ve ailelerine ulaşılabilir olup rehberlik etmeli ve bu konunun önemi konusunda toplumda farkındalık oluşturabilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Adölesan, Adölesan sağlığı sorunları, Hemşirelik, Risk yaklaşımı

*Sözel Bildiri***DETERMINATION OF THE MOLECULAR CHANGES IN LIVER TISSUE
PROTEINS AND LIPIDS DUE TO PRENATAL ALCOHOL CONSUMPTION****Ali Forat Abdulsattar Al-Gburi*, Ilknur Dursun**, Sebnem Garip Ustaoglu*****

* *Altinbas University Institute of Graduate Studies, Biomedical Sciences Program, Istanbul, Turkey
203736972@ogr.altinbas.edu.tr*

** *İstinye University Faculty of Medicine, Department of Physiology, Istanbul, Turkey,
ilknur.dursun@istinye.edu.tr*

****Altinbas University Faculty of Medicine, Department of Medical Biochemistry, Istanbul, Turkey
sebnem.garip@altinbas.edu.tr*

ABSTRACT

Background: One of the major causes of fetal alcohol spectrum disorders (FASD) which is characterized with brain disorder and growth retardation, is the prenatal alcohol consumption. Studies in literature are mainly focused on alcohol-induced effects on brain tissues. The molecular effects of prenatal alcohol consumption on fetal liver proteins and lipids are not clarified yet. **Aim:** The aim of this study is to determine the variations on liver biomolecules due to prenatal alcohol consumption in mice. **Methods:** Newborn mice were divided into 3 groups as control group (n=5) without any treatment, gavage group (n=7) treated with artificial milk and alcohol group (n=7) treated with alcohol + artificial milk in daily in two weeks. Prenatal alcohol consumption-induced structural and compositional changes on liver tissue was studied using Attenuated Total Reflectance-Fourier Transform Infrared (ATR-FTIR) Spectroscopy method. The molecular changes were determined by the calculation of wavenumber and band area ratios of different spectral bands belonged to tissue proteins and lipids. **Results:** The result of the current study shows that prenatal alcohol-treatment causes dramatic changes in total lipid concentration, unsaturated lipid concentration and total protein content, besides the conformational changes in tissue proteins. While there is a slight increase in total lipid content, the unsaturated lipid and total protein concentration are significantly decreased in alcohol-treated group. Moreover, alcohol treatment significantly induces conformational changes in tissue proteins. **Discussion and Conclusion:** Prenatal alcohol treatment causes significant changes in tissue proteins and lipids by inducing lipid peroxidation and changes in protein conformations of the liver tissue. This research also shows that ATR-FTIR spectroscopy can be successfully used to monitor molecular changes due to pathologic conditions and consumption of toxic agents on liver tissues.

Keywords: Prenatal Alcohol Consumption, Liver Disease, FTIR Spectroscopy, Mice, Liver Proteins and Lipids.

*Sözel Bildiri***BAŞLANGIÇ DIŞ ÇÜRÜKLERİNİN ONARILMASINA GÜNCEL BİR BAKIŞ****Gökçe ÖZCAN*, Derya CEYHAN****

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. gokceozcan@sdu.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. deryaceyhan@sdu.edu.tr

ÖZET

Çocukluk döneminden itibaren diş çürüklerinin görünür hale geldiği ilk aşama olan başlangıç çürükleri, mine dokusunda kavitasyonsuz yüzey altı demineralizasyon alanları olarak gözlemlenen beyaz nokta lezyonlarıdır. Demineralizasyon, beslenmeyle alınan fermente edilebilir karbonhidratların bakteriler tarafından metabolize edilmesi sonucunda açığa çıkan asitler ile dişin mine yüzeyinden mineral kaybedilmesidir. Kaybedilen minerallerin mine yüzeyinde yeniden birikmesi olarak tanımlanan remineralizasyon, minenin onarımı veya yeniden sertleşmesi ile eş anlamlı olarak kullanılır. Bu derleme çalışmasının amacı, dişlerdeki başlangıç çürüklerini onarma özelliği bildirilmiş bitkisel ve hayvansal kaynaklı ajanlar ve mekanizmaları hakkında güncel literatür bilgilerinin paylaşılmasıdır. Başlangıç mine çürüğü lezyonlarının remineralizasyonu, minimal girişimsel diş hekimliği yaklaşımının stratejileri arasında yer almaktadır. Kavitasyon gözlenmeyen başlangıç çürük lezyonlarının onarımını ve kavitasyonlu aşamalara ilerlemesini durdurmayı amaçlayan remineralizasyon; uygulanması kolay, kısa süreli, ekonomik, hasta tarafından kabul edilebilir konservatif bir yöntemdir. Bireyin beslenme ve oral hijyen alışkanlıklarının düzenlenmesi, nötr pH, kalsiyum ve fosfat iyonları ile diş yüzeyinde süpersatürasyon durumunun sağlanması ve korunması ve mineral iyonlarının çürük lezyonuna erişmesi ile gerçekleşir. Çürük karşıtı etkisi birçok derleme ile ortaya konulan flor iyonu, diş çürüğü sürecinde bakteri metabolizmasını inhibe etmekte, demineralizasyonu engellemekte ve remineralizasyonu sağlamaktadır. Flor içeren ürünlerin istenmeyen etkilere sebep olabileceği riski nedeniyle remineralizasyon potansiyeli araştırılan birçok ajan bulunmakta ve bitkisel ve hayvansal kaynaklı ajanlara olan ilgi giderek artmaktadır. Etkinlikleri yapılarında bulunan polifenoller ile ilişkilendirilen ve minede kalsiyum iyonu düzeyini artıran galla chinensis, üzüm çekirdeği ekstraktı ve aloe vera; mineye kalsiyum ve fosfat iyonları taşıyan propolis; bir şablon görevi görerek taşıdığı kalsiyum ve fosfat iyonlarını minede hidroksiapatit kristalleri olarak düzenleyen kitosan; minenin hidroksiapatit kristal boyutunu artıran teobromin; kalsiyum, fosfor, flor gibi iyonlar içeren yeşil ve siyah çay, zencefil, hindistan cevizi, misvak ve tavuk yumurtası kabuğu, remineralizasyon etkinlikleri bildirilen ajanlardır. Bitkisel ve hayvansal kaynaklı bu ajanlardan umut verici sonuçlar elde edilmekle birlikte remineralizasyon etkinlerinin kanıtlanabilmesi ve oral sağlığın temininde kullanılabilmesi için daha fazla sayıda çalışma yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Başlangıç diş çürüğü, Bitkisel, Doğal, Mine, Onarım, Remineralizasyon

*Sözel Bildiri***BOYUN AĞRISINDA BAŞ VE GÖZ HAREKET KONTROLÜ****Serbay ŞEKERÖZ*, Mücahit ÖZTOP*, Nesrin YAĞCI*, Emine ASLAN TELCİ*****Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, TÜRKİYE***ÖZET**

Boyun ağrısı modern toplumda yaygın olarak görülen, kronikleşme oranı yüksek olan bir kas iskelet sistemi problemidir. Boyun ağrısı yaşayan hastalar sıklıkla hareket kısıtlılığı, baş ağrısı, uyku problemleri, yaşam kalitesinde azalma ve psikosomatik değişiklikler tecrübe etmektedirler. Bu vakalarda boyun ağrısıyla beraber bozulmuş kas aktivasyon patternleri, eklem instabilitesi, derin boyun fleksörlerinde (örneğin; m. longus capitis ve m. longis colli) zayıflık, yüzeysel boyun kaslarında (m. scalenus anterior ve m. sternocleidomastoideus) artmış tonus ve suboccipital kaslarda artmış gerilim gözlenmektedir. Suboccipital kaslardaki artmış gerilim, suboksipital üçgenden geçen a. vertebrobazillaris ve üçgenin altından geçen n. oksipitalis majoru baskı altına alarak çeşitli semptomlara yol açabilir. Ayrıca, baş ve boyun hareketlerinin serviko-oküler ve vestibulo-oküler refleks arklarıyla göz hareketlerine direkt bağlantısı bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar, kronik boyun ağrılı bireylerde göz hareketleri, bakış stabilitesi, akıcı hareket takibi, görme kalitesi ve görme alanında olumsuz etkilenimler olduğunu göstermektedir. Bu sebeple, proprioseptif reseptör yönünden oldukça zengin olan servikal bölgede oluşan anormal afferent uyarılar kişide propriosepsiyon kaybına, göz ve baş hareket koordinasyon bozukluğuna, baş dönmesi, bulanık görme gibi problemlere sebep olabilir. Bu bölgenin tedavisinde, göz kaslarının eğitimi, bakış stabilizasyon eğitimi, sakkadik göz egzersizleri, akıcı hareket takibi egzersizleri gibi yaklaşımlar boyun ağrılı hastaların multimodal yaklaşımlarına ek olarak uygulanabilir. Bozulmuş sensörimotor kontrolün geri kazanılmasında bu yaklaşımların uygulanması faydalı olabilir. Bu çalışmanın amacı, boyun ağrısında göz ve baş hareket kontrolünün önemi ve klinik bağlantılarını ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Boyun ağrısı, Göz ve baş kontrolü, Fizyoterapi, Serviko-oküler refleks

Sözel Bildiri

TURPGİLLERİN İÇERDİĞİ BİYOAKTİF BİLEŞİKLER VE KOLOREKTAL KANSER ÜZERİNE ETKİLERİ

Fatma Nur BAYAT*, Duygu KAYA BİLECENOĞLU**

**Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beslenme ve Diyetetik Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye,
fatmanur.bayat8@gmail.com*

***Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Aydın, Türkiye,
dbilecenoglu@adu.edu.tr*

ÖZET

Kolorektal kanser dünya çapında en yaygın görülen üçüncü kanser türüdür. Genetik yatkınlığın hastalık gelişiminde payı olmakla birlikte çevresel faktörler, yaşam tarzı ve beslenme ile ilişkili birçok risk faktörü kolorektal kanser gelişiminde önemli rol oynamaktadır. Beslenme açısından ele alındığında turpgiller lif kaynağı ve karotenoid (beta-karoten, lutein), çeşitli vitaminler, folat ve selenyum gibi minerallerce zengin olmasından kaynaklı olarak kolon kanserini önlemede araştırma konusu olmuştur. Turpgiller özellikle turp, brokoli, lahana, karnabahar gibi Brassicaceae familyasına ait bitkiler olup içerdikleri bazı biyoaktif bileşiklerden dolayı hücreleri DNA hasarından koruma ve karsinogenezi inhibe eden genleri aktive etme gibi mekanizmalar ile sağlık üzerine önemli etkileri ortaya konmuştur. Bu sebzeler ayrıca glukozinolatlar olarak bilinen kükürt içeren bileşikler nedeniyle kanser çalışmalarında karşımıza çıkmaktadır. Çalışmaların bazıları, turpgillerde bulunan bu sekonder metabolitlerin, miRNA'ları modüle ederek kolorektal kanser dahil olmak üzere çeşitli kanserleri önleyebileceğini gösteren önemli kanıtlar ortaya koymuştur. Bu çalışmada, glukozinolatların metabolizasyonu sonucu oluşan indollerin ve izotiyosiyanatların kolorektal kanser başta olmak üzere bazı kanserlerin gelişimini inhibe ettiğini gösteren çalışmalar ve altında yatan olası mekanizmalar ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler:Kolorektalkanser, Turpgiller, Brokoli, Glukozinolat, miRNA

*Sözel Bildiri***RETREATMENT KARARI NE ZAMAN VERİLMELİ?****BERNA KULOĞLU*, Bulem ÜREYEN KAYA,* Murat MADEN***

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
Bernakuloglu92@gmail.com

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
bulemkaya@sdu.edu.tr

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Endodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
muratmaden@sdu.edu.tr

ABSTRACT

Kök kanal tedavisinin başarısız olduğu durumlarda kök kanal dolgusunun uzaklaştırılması, kök kanalının yeniden şekillendirilmesi ve dezenfeksiyonu ardından üç boyutlu olarak doldurulması işlemi “retreatment” olarak adlandırılır. Günümüzde endodontik tedavi sonrası klinik ve radyografik olarak takibi yapılan vakaların başarısız olduğu karar verildiğinde endodontik cerrahi uygulamalarından önce cerrahi olmayan retreatment tedavisi tercih edilmektedir. Endodontik retreatment tedavilerin başarı oranları % 86-98’e ulaşmaktadır. Bu derlemede kök kanal tedavisinin klinik, radyografik ve histolojik değerlendirilmesi, başarı ve başarısızlık kavramları, başarısızlık nedenleri, retreatment endikasyonunda öne çıkan klinik faktörler güncel literatür ışığı altında tartışılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Başarısızlık, Endodonti, Kök kanal tedavisi, Retreatment

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF MAXILLARY BASE LENGTH IN INDIVIDUALS WITH
IMPACTED CANINES****Kübra Gülnur TOPSAKAL¹, Sule GÖKMEN¹, Ebru YURDAKURBAN¹, Gökhan
Serhat DURAN¹, Serkan GÖRGÜLÜ¹**

*1*University of Health Sciences Turkey Gulhane Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics, Ankara,
Turkey 1gulnurbarut@hotmail.com,
*1*Res. Asst., University of Health Sciences Turkey Gulhane Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics,
Ankara, Turkey 1dt_suleee@hotmail.com,
1 University of Health Sciences Turkey Gulhane Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics, Ankara,
Turkey 1ebruege2012@gmail.com,
1 University of Health Sciences Turkey Gulhane Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics, Ankara,
Turkey 1gokhans_d@hotmail.com,
1 University of Health Sciences Turkey Gulhane Faculty of Dentistry, Department of Orthodontics, Ankara,
Turkey 1serkan.gorgulu@sbu.edu.tr

ABSTRACT

Background: Maxillary canines are the most frequently impacted teeth after the third molars due to the last teeth to erupt in the maxilla, the eruption paths are long and the developmental areas are located deep in the alveolar bone. **Aim:** In this study, we aimed to evaluate the maxillary base length in individuals with canine impacted in the maxilla with cephalometric radiographs. **Material And Methods:** This retrospective study was performed on 60 lateral cephalometric radiographs taken from patients admitted to University of Health Sciences Gülhane Faculty of Dental Medicine. Samples with SNA values within normal limits ($80^{\circ} \pm 2^{\circ}$) were divided into two groups according to unilateral impacted canine teeth and erupted canine teeth. SNA angle, Upper anterior face height (N-ANS), Nasion Perpendicular-A (Nv-A), ANS-PNS, Effective Maxillary Length (Co-A) measurements in both groups Dolphin 11.8 (Patterson Dental Supply, Chatsworth, USA) was done with a computer program. **Results:** The mean values of the descriptive statistical analyzes on the data sets were 80.84 ± 1.46 , 80.65 ± 1.83 for SNA angle between control and study groups, respectively; CoA value was 77.28 ± 6.40 , 79.04 ± 4.82 ; N-ANS value was 48.51 ± 3.70 , 47.00 ± 4.02 . Maxillary base length found by measuring the length between ANS and PNS points was 51.18 ± 4.39 in the control group; for the study group it was determined as 51.06 ± 4.08 . Mann Whitney U test for comparisons between groups showed that there was no statistically significant difference for maxillary base length and other data. **Discussion And Conclusion:** In another study using CBCT, it was observed that individuals with shorter anteroposterior maxillary complex length had a shorter anterior cranial base. In another study, no statistically significant relationship was found between ANS-PNS length and third molar agenesis. According to the results of our study, when the maxillary base length of individuals with impacted canine teeth was compared with the control group, no significant difference was found.

Keywords: Impacted canine, Maxillary base length, Cephalometry

*Sözel Bildiri***MULTİPL SKLEROZ HASTALIĞINDA TÜMÖR NEKROZ FAKTÖR ALFA'NIN
KALPTEKİ ROLÜ****Hümevra ŞAHİN^{1*}, Enes AKYÜZ^{2**}**

**Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye, drhumevrasahin1@gmail.com*
***Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Uluslararası Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Multipl skleroz (MS), kronik inflamasyon ve miyelin kılıf hasarı ile oluşan nörolojik bir durumdur. Dünya çapında yaklaşık 3 milyon kişinin MS hastası olduğu tahmin edilmektedir. MS hastalarında genel popülasyona kıyasla daha yüksek bir ölüm oranının görülmesi artan kardiyovasküler hastalık (KVH) riski ile ilişkilendirilmiştir. Tümör nekroz faktörü (TNF) alfa, inflamasyon sırasında üretilen bir belirteçtir. TNF alfa sinyal yolağının aşırı aktivasyonu kronik inflamasyon ile ilişkilidir. Kalp işlevinin önemli bir hemodinamik belirleyicisi olan kalp kasılması ve çevresel direnç, TNF tarafından düzenlenmektedir. TNF alfa, kalpteki stres koşulları altında miyositler ve yerleşik makrofajlar tarafından kalpte üretilmektedir. MS hastalarında TNF alfa, hastalığın histolojik aktivitesini yansıtabilir ve tedaviye yanıtları izlemek için kullanılabilir. **Amaç:** Bu çalışmada MS hastalığında TNF alfa ile kalbin işlevi arasındaki ilişkinin kurulması amaçlanmaktadır. **Yöntem:** MS hastalığında TNF alfa'nın ve KVH riskinin çalışıldığı yüksek etki faktörlü dergilerde yayınlanmış orijinal araştırmalar ve derlemeler incelendi. PubMed, ScienceDirect ve Google gibi arama motorlarından faydalandı. Elde edilen Q1 ve Q2 dergilerde yayınlanmış makaleler değerlendirilerek sunum haline getirildi. **Bulgular:** Araştırmalarımıza göre, MS hastalarında KVH risk artışı geleneksel vasküler hastalık riski ile açıklanamamaktadır. MS hastalarının beyin omurilik sıvısı ve plazma örneklerinde yüksek TNF alfa seviyeleri tespit edilmiştir. Yapılan önceki çalışmalarda, TNF alfa'nın kalbin işlevini etkileyebileceği görülmüştür. **Tartışma ve Sonuç:** MS hastalarının kalbinde TNF alfa ifadesindeki değişiminin anlaşılması, MS'de KVH'ye bağlı ölümleri azaltacak yeni tedavi yaklaşımlarına olanak sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: TNF alfa, Kardiyovasküler Hastalık, İnflamasyon

*Poster Bildiri***BİR KÖPEKTE HİDRONEFROZA BAĞLI RENAL OSSEÖZ METAPLAZİ OLGUSU
VE SAĞALTIMI****Zeynep SEMERCİ^{*}, Nilüfer KURUCA², Muhammet Taha KAYA², Ahmet ÖZAK¹***1Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye
*z.semerci.95@gmail.com**2Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye
niluferkuruca55@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Osseöz metaplazi, iskelet dışı dokularda anormal kemik doku oluşumu anlamına gelir. Osseöz metaplazinin mekanizması tam olarak bilinmemekle birlikte, renal pelvis, üreter ve idrar kesesi mukozası ile ilişkili hastalıklar sonucunda olduğunu rapor eden çalışmalar vardır. **Amaç:** Bu poster bildirisinin amacı; kusma, hematüri ve abdominal distansiyonu olan melez bir köpekte, teşhis edilen osseöz metaplazinin tanı, tedavi ve sonuçlarını sunmaktır. **Yöntem:** Olgunun materyalini; Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Eğitim Uygulama ve Araştırma Hastanesi Cerrahi Anabilim Dalına getirilen iki yaşlı, erkek, melez ırk köpek oluşturdu. Hastaya uygulanan ultrasonografik ve hematolojik muayene, deneysel laparotomi bulguları ve postoperatif süreç açıklandı. **Bulgular:** Hastanın sahibinden alınan bilgiye göre hastanın karnının giderek şiştiği ve kanlı idrar yaptığı öğrenildi. Hastanın klinik muayenesinde, letarji, dehidrasyon ve uzamış kapillar dolum süresi belirlendi. Yapılan ultrasonografik değerlendirmede hastada asites olduğu belirlendi ve hasta acil şekilde operasyona alındı. Deneysel laparotomi operasyonunda beş litreye yakın, kırmızı-kahverengi renkte sıvı aspire edildi. Abdomenin sol kranialinde büyük ölçüde şişmiş bir kitle bulundu. Kitle açıldığında, mukozaya gömülmüş, kansellöz kemik yapı tespit edilip uzaklaştırıldı. Abdominal organların muayenesinde gastrointestinal sistemin ve sağ böbreğin normal olduğu ancak sol böbreğin olmadığı tespit edildi. Kitlenin sol böbrek olduğu anlaşılıp, nefrektomi operasyonu yapıldı. Böbrek ve kemik doku patolojik inceleme için laboratuvara gönderildi. **Tartışma ve Sonuç:** Osseöz metaplazi, köpeklerde çok nadir görülen bir hastalıktır. Hastalık; anamnez, klinik bulgular, kan muayenesi, görüntüleme yöntemleri ve histopatolojik inceleme sayesinde teşhis edilir. Bu çalışmada hidronefrozise bağlı böbrek duvarında şekillenen kıkırdak ve kemik formasyonu ile ilgili bilgi verilmek amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Deneysel laparotomi, Hidronefroz, Osseöz metaplazi

*Sözel Bildiri***ALZHEİMER HASTALIĞINDA MELATONİN HORMONUNUN ROLÜ****Nurefşan YILDIZ^{1*}, Enes AKYÜZ^{2**}****Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye, drnurefsanyildiz@gmail.com****Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Uluslararası Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, enesakyuz25@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Alzheimer hastalığı (AH), serebral korteks ve hipokampusün geniş alanlarını etkileyen ilerleyici bir nörodejeneratif bozukluktur. AH; amiloid-beta (A β) plaklarının hücre dışı birikimi, hücre içi nörofibriler yumakların oluşumu, artan oksidatif hasar ve nöron kaybı ile karakterizedir. Melatonin, esas olarak epifiz bezi tarafından salgılanan bir hormondur. Bu hormon, sirkadiyen ritmin düzenlenmesi, uyku kalitesi, kan basıncı ve vücut ısısı üzerinde düzenleyici işlevleri vardır. Ayrıca, nörodejeneratif hastalıkların tedavisi için önemli olan melatonin; antioksidatif, antiapoptotik ve immün-düzenleyici etkilere sahiptir. **Amaç:** Bu çalışmada AH'de melatonin hormonunun rolünün anlaşılması amaçlanmaktadır. **Yöntem:** AH ve melatonin ile ilgili yayınlanmış orijinal araştırmalar ve derlemeler incelendi. PubMed, ScienceDirect ve Google gibi arama motorlarından faydalanıldı. Elde edilen Q1 ve Q2 dergilerde yayınlanmış makaleler değerlendirilerek sunum haline getirildi. **Bulgular:** Araştırmalarımıza göre, melatoninin, AH'de nöronlardaki oksidatif hasarı ve A β plak birikimini azalttığı bulunmuştur. AH'de gece melatonin seviyesinde önemli azalmalar tespit edilmiştir. Bu değişimin, hastalığın ilerlemesinde etkili olduğu düşünülmektedir. **Tartışma ve Sonuç:** AH'nin ilerlemesinin önüne geçmek için melatonin hormonunun erken tanı biyobelirteci olarak kullanımı daha fazla araştırılmalıdır. Melatoninin nöro-koruyucu etkileri AH'nin tedavisinde yeni yöntemler geliştirilmesine olanak sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Nörodejeneratif, Amilod Beta Plak, Oksidatif Hasar

*Sözel Bildiri***CAD/CAM MANUFACTURED LITHIUM DISILICATE PARTIAL FIXED DENTAL RESTORATIONS: CLINICAL OUTCOMES OF 21 CASES.****Pelin Atalay***

** Niğde Ömer Halisdemir University, Faculty of Dentistry, Department of Prosthodontics, Niğde, Turkey, pelinatalay.dt@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Computer-aided design (CAD)/computer-aided manufacturing (CAM) technology and CAD/CAM blocks have major advantages, over the conventional technique, such as saving time, patient satisfaction, excellent marginal and internal fit, decreased presence of material defects, resulting in increased reliability. A large range of materials is currently available for the digital manufacturing process, increasing the range of indications in the field of dentistry. Lithium disilicate ceramics is a glass-ceramic material that has a significantly higher strength approximately 3 to 4 times of other glass-ceramics. IPS e.max CAD (Ivoclar-Vivadent) has been designed for CAD/CAM technology and has the indication fields from partial restorations to 3-unit fixed dental prostheses (limited to premolars). **Aim:** In this article, clinical outcomes of 21 cases of lithium disilicate partial restorations manufactured by CAD/CAM technology are reported. **Methods:** Lithium disilicate restorations using CAD/CAM technology were considered for 19 patients who applied to our clinic with the complaints of caries, sensitivity, loss of dental tissue, fractures, defects, loss, or the misfit of the old restorations. After detailed anamnesis and obtaining informed consent forms from the patients, a total of 21 partial restorations including 12 inlay-onlay-overlay restorations for vital teeth and 9 endocrowns for devital teeth were delivered in a single appointment. All of the restorations were obtained from IPS e-max CAD blocs and cemented with the dual-cure self-etch adhesive method. **Results:** The results of aesthetic, biological, and technical requirements such as color fit, absence of sensitivity for vital teeth, passive internal and complete marginal fit, appropriate occlusal contacts of the restorations produced, also patient satisfaction were clinically acceptable at a high level. **Discussion and Conclusion:** In terms of clinicians and patient satisfaction and expectations, it can be said that IPS e-max CAD partial restorations and digital workflow have clinically high reliability and satisfactory results, however, long-term follow-up clinical studies are required.

Keywords: Lithium disilicate, Cad/Cam, Partial restorations.

*Sözel Bildiri***GINGİVİTİS VE PERİİMLANT MUKOZİTİSLİ BİREYLERDE KOMPLEMAN
AKTİVASYONU İLE İLİŞKİLİ BELİRTEÇLERİN ARAŞTIRILMASI****Hatice BALCI YÜCE***Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Periodontoloji ABD***ÖZET**

Amaç: Periodontal hastalıkta primer etyolojik ajan patojenik bakterilerdir. Ancak lokal ve sistemik faktörler ve konak savunma hücreleri de bu enflamatuvar hastalığın patogeneğinde rol oynamaktadır. Enflamasyon çok karmaşık süreçleri içeren aşamalı bir biyokimyasal ve hücresele olaylar dizisidir. Kompleman sistemi, enflamasyonun bir aşaması olarak konakçının periodontal patojen enfeksiyonuna cevap verme savunmasında önemli bir rol oynar. Bu çalışmada gingivitis ve periimplant mukozitisli bireylerden alınmış olan diş eti oluğu sıvısı ve peri-implant oluk sıvısı örneklerinde kompleman aktivasyonuna spesifik biyobelirteç seviyelerinin ELİSA yöntemi ile belirlenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmaya herhangi bir sistemik rahatsızlığı bulunmayan, hamilelik durumu ve şüphesi bulunmayan, sigara içmeyen ve çalışmaya katılmayı kabul eden 60 hasta dahil edilmiştir. Çalışma grupları, sağlıklı diş grubu, gingivitis grubu, sağlıklı implant grubu ve periimplant mukozitis grubu. Hastalardan alınan diş eti oluğu sıvısı (DOS) ve peri-implant oluk sıvısı (PIOS) örneklerinde kompleman sistemi biyobelirteçleri olan C3C, C5C, C5b9, C1q, C3a, CFB seviyelerine Enzime Bağlı İmmünosorban Deneyi (ELİSA) yöntemi ile bakılmıştır. **Bulgular:** Gruplar arası yaş ve cinsiyette istatistiksel olarak farklılık bulunmamaktadır. Sağlıklı gruplarda ve hastalıklı gruplarda enflamasyon seviyeleri benzer bulunmuştur. Gruplarda araştırılan tüm parametrelerin seviyeleri benzer bulunmuştur. Diş ve implant çevresinde kompleman aktivasyon belirteçleri karşılaştırıldığında herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. **Sonuçlar:** Bu çalışmada periodontal ve peri-implant dokularda enflamasyonda kompleman aktivasyonu açısından farklılık bulunmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Dişeti oluğu sıvısı, gingivitis, dental implant

*Poster Bildiri***STAFNE KEMİK KAVİTESİ: İKİ OLGU SUNUMU****Mustafa Kıranatlı*, Melike Yurttaş***

* Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye, mustafa.kiranatli@ksbu.edu.tr , basaranm@gmail.com

ÖZET

Giriş: Stafne kemik kavitesi (SKK) mandibulada, asemptomatik lingual kemik depresyon alanı olarak tarif edilmektedir. Sıklıkla tükürük bezine ait dokular içeren gelişimsel bir anomalidir. Radyografik olarak, çoğunlukla mandibular kanalın altında, mandibular posterior bölgede, iyi sınırlı, homojen oval ya da ovoid radyolüsensi olarak izlenir. Bu olgu raporunda klinik ve radyografik olarak SKK teşhisi koyulan iki hastanın panoramik ve konik ışınli bilgisayarlı tomografi (KIBT) görüntüleri sunulmuştur. **Olgu 1:** Kliniğimize protezini yenileme şikayeti ile başvuran 66 yaşındaki, hipertansiyon hastalığı bulunan erkek hastadan alınan panoramik radyografide, sol mandibular posteriorda, sınırları düzgün, ovoid radyolüsent lezyon izlendi. Alınan KIBT görüntülerinde sol mandibula posteriorda, 6,2 x 6,2 x 6 mm boyutlarında, mandibular kanalın altında, uniloküler, sınırları düzenli, lingual kortikal kemikte depresyon alanı şeklinde lezyon izlendi. Hastaya SKK teşhisi koyuldu ve takip önerildi. **Olgu 2:** Kliniğimize diş ağrısı şikayeti ile başvuran 55 yaşındaki, sağlıklı erkek hastadan alınan panoramik radyografide, sağ mandibula posteriorda, düzgün sınırlı, ovoid radyolüsent lezyon izlendi. Alınan KIBT görüntülerinde sol mandibula posteriorda, 13,5 x 5 x 9 mm boyutlarında, bukkal kortikal kemikte perforasyon yapmış, sınırları düzenli, uniloküler, mandibular kanalın altında, lingual kortikal kemikte depresyon alanı şeklinde lezyon izlendi. Hastaya SKK teşhisi koyuldu ve takip önerildi. **Tartışma:** SKK'nın görünümü genelde patognomoniktir ve rutin radyografik incelemeler sırasında tesadüfen tespit edilir. Asemptomatik ve benign olan bu lezyonlar bazen kist ve tümörlerle karışıp, yanlış teşhis koyulmasına yol açabilir. Kesin tanı koyulabilmesi için KIBT, bilgisayarlı tomografi ve manyetik rezonans gibi üç boyutlu görüntüleme yöntemlerinden yararlanılabilir. SKK için biyopsi veya herhangi bir tedaviye gerek olmamakla birlikte lezyonların takibi yeterlidir.

Anahtar Kelimeler: Stafne kemik kavitesi, Mandibula, Kist, Konik ışınli bilgisayarlı tomografi

*Sözel Bildiri***RARE CASES: PNEUMOTHORAX AND PNEUMOMEDIASTINUM IN COVID-19****PATIENTS****Naime Almila Ayhan Ceylan¹, Ahmet Yunus Hatip²***1 Isparta Şehir Hastanesi, Acil Tıp Kliniği, Isparta, Türkiye, almilanasradinn@gmail.com**2 Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Acil Tıp Kliniği, Niğde, Türkiye, ahmetyunushatip@gmail.com***ABSTRACT**

Covid-19 is a global pandemic disease that was identified in Wuhan, China in December 2019. It is a respiratory system disease that affects the lungs and presents as viral pneumonia mainly. Pneumothorax is defined as the presence of free air in the pleural cavities. Pneumomediastinum (PM), also known as mediastinal emphysema, is the presence of air tracking along the mediastinum. Rare cases of spontaneous pneumothorax and pneumomediastinum without barotrauma or iatrogenic causes have been reported in patients with COVID-19. These clinical manifestations are thought to be the result of alveolar damage caused by the covid-19s effect on the lungs. We should be considering spontaneous pneumothorax or pneumomediastinum in patients who are clinically in sudden onset respiratory distress. With our study, we aim to contribute to the literature by drawing attention to this issue and increasing our awareness of these clinical manifestations about differential diagnosis.

Key Words: covid-19, spontaneous pneumothorax, spontaneous pneumomediastinum

Poster Bildiri

KEDİ VE KÖPEK HEKİMLİĞİNDE ERİTROSİT DAĞILIM GENİŞLİĞİNİN (RDW) KULLANIMI

Kübra ÇOKCEVİK ŞAHİN,* Metin Koray ALBAY **

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy ÜNİVERSİTESİ, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Burdur, Türkiye,
kubracokcevik@gmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy ÜNİVERSİTESİ, Veteriner Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur,
Türkiye, mkalbay@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Eritrosit dağılım genişliği (RDW), dolaşımdaki eritrositlerin büyüklüğünün değişkenliğini yansıtan, eritrosit anizositozisin derecesinin ölçülmesi için yaygın olarak kullanılan bir hemogram parametresidir. Tam kan sayımı, tüm kan hücreleri hakkında sağladığı kalitatif ve kantitatif bilgi ile hastalıkların tanısı ve monitörizasyonu kapsamında veteriner hekimler tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. Otomatik kan sayım cihazları, histogram formunda kan örneğinin % 95'inin eritrosit hacim dağılımını gösterir ve RDW olarak adlandırılan değişken katsayısını belirler. Tam kan sayımında bakılan eritrosit dağılım genişliği dolaşımdaki eritrositlerin büyüklüklerinin dağılımını gösteren bir indekstir. Eritrosit dağılım genişliği, anizositozisin bir biyobelirteci olarak aneminin yorumlanmasında kullanılmaktadır. RDW, anizositozisin belirlenmesinde mikroskopik gözlemlerle karşılaştırıldığında daha doğru, erken ve objektif bir değerlendirme sağlayabilmektedir. Aneminin teşhisinde kullanılmakta olan RDW, hemolizde ve eritrositlerin yapım bozukluklarında yükselmekle beraber, sadece hematolojik hastalıklarda değil aynı zamanda pulmoner emboli, akut böbrek yetmezliği, pulmoner arteriyel hipertansiyon periferik arter hastalığı ve felç de yükselmektedir. RDW seviyelerinde artış oksidatif stres ve kronik yangısal durum ile ilişkilendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eritrosit dağılım genişliği (RDW), Kedi, Köpek

*Sözel Bildiri***BİLATERAL PULMONARY EMBOLİSM İN A COVID-19 PATİENT: A RARE
CLİNİCAL****Naime Almıla Ayhan Ceylan¹, Ahmet Yunus Hatip²***1 Isparta Şehir Hastanesi, Acil Tıp Kliniği, Isparta, Türkiye, almilanasradinn@gmail.com**2 Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Acil Tıp Kliniği, Niğde, Türkiye, ahmetyunushatip@gmail.com***ABSTRACT**

In December 2019, an outbreak of novel coronavirus started in Wuhan, China and it spread all around the world. The disease was announced named COVID-19 by The World Health Organization (WHO) on February 11, 2020, and declared as a pandemic on March 11, 2020. Thromboembolic events such as deep vein thrombosis (DVT) and pulmonary embolism (PE) can be seen in covid-19 patients as a clinical presentation. Pulmonary embolism should definitely be evaluated in patients who present to the emergency department with sudden onset of shortness of breath. In this study, we aimed to contribute to the literature and draw attention to thrombotic events by presenting a case of bilateral massive pulmonary embolism which is a rare and fatal thrombotic complication of covid-19.

Key Words: covid-19, pulmonary embolism, thromboembolic events

*Sözel Bildiri***DETERMINING THE EFFECTIVENESS OF THE HEALTHY NUTRITION AND ANTIOXIDANT EDUCATION PROGRAM DURING THE PANDEMIC IN PERSONS BETWEEN 18-50 YEARS****Emine ELİBOL***, **Lale Sariye AKAN****, **Bennur ÖKTEM*****, **Melike USLU******

* Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey, eelibol@ybu.edu.tr

** Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey, lakan@ybu.edu.tr

*** Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey, bnr.oktem171@gmail.com

**** Ankara Yıldırım Beyazıt University, Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Turkey, melikeuslu1453@gmail.com

ABSTRACT

Background: The COVID-19 epidemic, which first appeared in China, continues to affect the world. Although there is no food or nutritional supplement to treat Kovid-19, it is very important to strengthen the immune system. The antioxidants we take with food or nutritional supplements strengthen the immune system in the body. **Aim:** Therefore, in this study, it was aimed to determine the effectiveness of healthy nutrition and antioxidant education program in individuals aged 18-50 during the pandemic. **Methods:** A total of 82 volunteers between the ages of 18-50 were included in the study. Ethics committee approval was obtained for the research. A questionnaire containing a total of 16 questions was applied to the participants, questioning their demographic information before the study. In addition, in order to measure the knowledge of individuals on healthy nutrition and antioxidants, training questions consisting of a total of 35 questions were prepared and applied before and after the study. Each correct answer was scored as 1 and incorrect answer as 0. Participants were given training with a power point presentation and brochures on Covid-19 and its antioxidant relationship in the 1st week, some antioxidant minerals (selenium, zinc, iron, magnesium) in the 2nd week and vitamins A, D, E, and C in the 3rd week. The trainings lasted a total of 3 weeks and were held online. The collected data were analyzed with the SPSS 22 program. **Results:** The mean age of all individuals participating in the study was found to be 30.11 ± 9.71 years. The mean age of women was 29.11 ± 9.14 years, and the mean age of men was 33.20 ± 10.98 years. 50% of the participants are university graduates, 15.9% high school graduates, 14.6% primary school graduates, 11% graduate/doctorate degrees and 8.5% secondary school graduates. There was no statistically significant difference between men and women before and after the education in terms of nutritional knowledge level averages. It was determined that while the mean knowledge score was 20.9 ± 7.09 before the nutrition education in all individuals, it increased to 30.9 ± 4.4 after the education. **Discussion and Conclusion:** As a result, it has been seen that healthy nutrition and antioxidant education increase the nutritional knowledge of individuals.

Key Words: Kovid-19, Nutrition education, Antioxidants

Poster Bildiri

BİR FRANSIZ BULLDOG'DA KOLESTEOTOMAYA BAĞLI VESTİBÜLER SENDROM OLGUSU VE SAĞALTIMI

**Mustafa ACAROĞLU^{1*}, Ozan ADIYAMAN¹, Taylan ÖNYAY¹, Cenk YARDIMCI¹,
Ahmet ÖZAK¹**

*1Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye,
acaroglu95@gmail.com

ÖZET

Giriş: Kolesteatoma, keratinize materyal içeren epidermoid kistlere verilen isimdir. Kistlerin etrafı keratinize skuamöz epitel ile kaplıdır. Bu epitel devamlı keratin atıklarını dökmektedir, bu da kistin progresif olarak büyümesine ve sonuç olarak etraftaki dokularda basınç uygulamasına, bunun sonucunda inflamasyona bağlı osteoklastik kemik rezorpsiyonu şekillenmesine sebebiyet verir. **Amaç:** Bu poster bildirisinin amacı, Fransız Bulldog ırkı bir köpekte kolesteatomaya bağlı görülen şiddetli vestibüler sendrom olgusunun teşhis, tedavi ve sonuçlarını sunmaktır. **Yöntem:** Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi Eğitim Araştırma ve Uygulama Hastanesi Cerrahi Anabilim Dalına getirilen 9 yaşlı French Bulldog ırkı köpeğe uygulanan röntgen, bilgisayarlı tomografi, ventral bulla osteotomisi, sitolojik inceleme ve postoperatif süreç açıkladı. **Bulgular:** Hastanın ilk muayenesinde sağ tarafa doğru şiddetli kafa eğme ve sağ taraflı fasiyal paraliz izlendi. Propriyoseptif defisit ve horner sendromu görülmedi. Lezyon periferik vestibüler sendrom olarak belirlendi. Açık ağız radyografide sağ bulla timpanikada opasite artışı izlendi. Bilgisayarlı tomografide sağ bulla timpanikanın kemik çatısında kemik üremeleri ve opasite artışı izlendi. Sağ ventral bulla osteotomisi sonrasında hastanın semptomlarında gerileme gözlemlendi. **Tartışma ve Sonuç:** Kolesteotomalar, orta ve ileri yaşta köpeklerde görülebilmektedir. Kulak hastalıkları ve ırk özellikleri hastalığa predispozisyon yaratmaktadır. Hastalığın teşhisinde bilgisayarlı tomografi önemli bir araçtır. Doğru teşhis ve tedavi yöntemi ile hastalığın tedavisinde olumlu sonuçlar elde edilebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bilgisayarlı tomografi, Kolesteotoma, Vestibüler sendrom

*Sözel Bildiri***DIŞ HEKİMLİĞİNDE LAZER KULLANIMI****KÜÇÜK Berke*, MADEN Murat*, ÜREYEN KAYA Bulem***

**Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Endodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye
*berkekucuk@outlook.com *muratmaden@sdu.edu.tr *bulemkaya@sdu.edu.tr*

ÖZET

Dental lazerler son yıllarda oldukça popülerlik kazanmakta ve her geçen gün daha fazla diş hekimi günlük pratiklerinde bu cihazlardan yararlanmaktadır. Lazerler farklı diş hekimliği alanlarında yararlı olabilecek birçok avantaja sahiptir. Ancak bilinmesi gereken bir takım kontraendikasyonları ve limitasyonları da mevcuttur. Doğru vaka seçimi yapabilmek ve tedaviden optimal sonuçları elde edebilmek için klinisyenlerin kullandıkları cihazların özelliklerini iyi bilmesi gerekmektedir. Bu derlemenin amacı lazer cihazlarının genel özellikleriyle birlikte biyolojik dokular ile etkileşimlerini özetlemek ve farklı dental lazer cihazları hakkında bilgi vermektir. Böylelikle klinisyenlerin bu görece yeni teknolojiyi günlük pratiklerinde kullanmayı tercih etmelerine yardım etmek amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diş Hekimliği, Endodonti, Lazer

*Sözel Bildiri***INTRODUCING IP-TR NETWORK COLLABORATION PROJECT**

**Mehmet Tezcan*, Seda Nur Aydoğdu*, Nihal Çelik*, Oğuzhan Demir*, Ayça Acır*,
Aybala Hatice Mine Kurnaz*, Sebahat Ulsan*, Mukadder İnci Başer Kolcu**,***,
Giray Kolcu**,*****

* Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, Isparta, Turkey (mdmehmettezcan@gmail.com,
sedanuraydogdu00@gmail.com, nihancelik04@gmail.com, oguzhan68demir@gmail.com,
draycaacir@gmail.com, aybalakurnaz@gmail.com, sebahatulusan@hotmail.com,)

** Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Medical Educations and Informatics,
Isparta, Turkey (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)

*** Girne American University, Department of Medical Educations and Informatics, Girne, Turkish Republic of
Northern Cyprus (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)

ABSTRACT

Introduction: Interprofessional education is a popular worldwide educational strategy which gained importance by 21th century and very novel in our country (1). **Purpose:** In this study, we aimed to introduce the IP-TR Network Project. **Methods:** This study was designed in a qualitative research design. The Meeting sessions of IP-TR Network Project Group were recorded and then analyzed for this study. The document analyses method was used to evaluated the transcript of meeting. **Results:** Members of IP-TR Network Project Group consisting of 9 participants attended the this study. Four meeting series were held with these participants. Subjects discussed at all meetings are reported. In these meetings, the aim and target of the project were determined. It is recommended that the study group ought to be in the Department of Medical Educations and Informatics. Social media account is going to be activated. The strategies to reach 1000 students, the target of the project, were discussed. Timelines for the project were created. And issues related to the future steps of the project were discussed. **Discussion and Conclusion:** As a conclusion, it was shown that starting point of this project was well documented, and accomplished the goals of well known by students and society. With this study, it can be predictable that further goals of this group can be reached and increase the possibility to improve the level of awareness about interprofessional education in region and through our country.

Key Words: interprofessional education, project of network, qualitative research

*Sözel Bildiri***DENEYSEL FRUKTOZLA BESLENME VE YÜZME EGZERSİZİNİN BÖBREK
DOKUSUNA ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI****Fatih Altıntaş*, Sadettin Çalışkan**, Arzu Yalçın******* Pamukkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Denizli, Türkiye, fizyologfatih@gmail.com**** Üsküdar Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye,
sadettin.caliskan@uskudar.edu.tr***** Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fizyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
fizyolog@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Çalışmamızda sıçanlarda fruktoz içeren su tüketiminin ve bunun yüzme egzersizi ile kombinasyonunun renal oksidatif stres düzeyine etkileri araştırıldı. **Gereç ve Yöntem:** 2-3 aylık toplam 39 adet Wistar sıçan kontrol (K, n = 9), kontrol+egzersiz (K+E, n = 10), fruktoz (F, n = 10) ve fruktoz+egzersiz (F+E, n = 10) olarak 4 gruba ayrıldı. Fruktoz gruplarının içme suyuna 16 hafta boyunca %20 oranında fruktoz karıştırıldı. Egzersiz gruplarına 6 hafta boyunca, haftada 5 kez, günde 1 saat yüzme egzersizi uygulandı. Egzersiz protokolü bittikten 2 gün sonra anestezi eşliğinde dekapite edilen sıçanlardan böbrek izole edildi. Homojenize edilen böbrek dokusundan malondialdehit (MDA) düzeyi ile katalaz (CAT) ve süperoksit dismutaz (SOD) aktiviteleri ölçüldü. **Bulgular:** Çalışmamızda MDA düzeyi, CAT ve SOD aktiviteleri tüm gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklıydı. İkili karşılaştırmalarda K+E grubunun renal MDA düzeyi diğer tüm gruplara kıyasla istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulundu (p<0.05). Benzer şekilde K+E grubunun renal SOD aktivitesi de diğer tüm gruplara kıyasla istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksekti (p<0.05). Buna ek olarak K+E grubunun renal CAT aktivitesi K ve F gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde daha yüksekti (p<0.05). Ayrıca F+E grubunun renal CAT aktivitesi K ve F gruplarına göre yükselme eğiliminde olsa da bu fark istatistiksel olarak anlamlı değildi (p>0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Normal diyetle beslenen sıçanlarda yüzme egzersizine yanıt olarak renal oksidan (MDA) ve antioksidan (CAT ve SOD) düzeyler artarken, aşırı fruktoz tüketen sıçanlarda yüzme egzersizine yanıt bozulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Fruktoz, Yüzme Egzersizi, Böbrek, Oksidatif Stres

Poster Bildiri

KIRSAL BÖLGEDE YAŞAYAN BİREYLERİN COVID-19 SALGININA YÖNELİK KORKU VE ANKSİYETELERİ

Merve Nur Erciyas*- İlknur Aydın Avcı

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Enstitüsü, Halk Sağlığı Hemşireliği Yüksek Lisans Programı,
Samsun, Türkiye, mail: mervenurak41@gmail.com

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Samsun,
Türkiye, mail: ilknura@omu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Covid-19 pandemisi, yaşamı birçok yönden etkilemiştir. Virüsün yayılmasını engellemek için tedbirler alınmış ve toplumlar bu tedbirlerden ekonomik, psikolojik ve sosyal yönlerden etkilenmiştir. Bu sebeple birey ve toplumlarda korku ve anksiyete gelişmiştir. **Amaç:** Kırsal bölgede yaşayan bireylerin Covid-19 salgınına yönelik korku ve anksiyeteleri ile ilgili literatür taraması yapmaktır. **Gereç ve Yöntem:** Çalışma geçmişten günümüze yaşanan başlıca salgınlar, Covid-19 pandemisi, kırsal alandaki bireylerin nasıl etkilendiği, kırsal bölgede yaşayan bireylerin salgına yönelik korku ve anksiyetelerini içeren literatür taraması ve sistematik derleme şeklinde gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Koronavirüsler(CoV) 2019 yılında yeni koronavirüs hastalığı şeklinde belirtilen Coronavirus Disease-2019 (Covid-19) salgını meydana getirmiştir. Covid-19, ilk defa 2019 sonunda Çin’de görülmüş ve dünyada bir pandemiye yol açarak neredeyse tüm ülkelere yayılmıştır. Covid-19’un yayılmasını önlemek amaçlı ilaç dışı girişimler uygulanmıştır. Okulların kapatılması, halka açık programların kısıtlanması, bazı işyerlerinin işlerine ara verilmesi, bireysel izolasyon, sosyal izolasyon ve sokağa çıkma yasağı gibi müdahaleler alınan önlemlerdendir. Bu önlemler kırsal bölgelerin ekonomik ve toplumsal yapısını etkilemiştir. Kırsalda yaşam gereçleri ve koruyucu ekipmanların arz ve tedarik edilmesi konusundaki aksaklıklar, iletişim ve bilgiye erişimdeki kısıtlılıklar durumu olumsuz etkilemiştir. Kentler sağlık ve refah yönünden kırsala göre gelişmiş durumdayken kırsaldaki bireyler kronik hastalıklar sebebiyle daha kısa yaşam süresine sahiptir. Tüm bu etkenler halkta korku ve anksiyeteye sebep olmuştur. **Tartışma ve Sonuç:** Yapılan literatür taramasında geçmişten günümüzde tüm salgınlarda olduğu gibi Covid-19 pandemisinde de bireylerin yaşamına müdahale ve buna bağlı korku ve anksiyete gelişmiştir. Kırsal alanlardaki kısıtlılıklar sebebiyle korku ve anksiyetenin daha yüksek olması beklenmiştir. Literatürde kırsal alanda yapılmış bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Salgın, Korku, Anksiyete, Kırsal alan

*Sözel Bildiri***ÇOCUK VE ERGEN İNTİHARLARINDA RİSK FAKTÖRLERİ VE ÖNLEME****Firdevs SAVİ ÇAKAR, Mustafa KILINÇ***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
firdevssavi@mehmetakif.edu.tr mkilinc@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

İntihar, önlenabilir ölümlerin başında gelirken, her yıl tüm dünyada milyonlarla ifade edilen ölüm vakalarının sebebini oluşturmaktadır. Bu nedenle, tüm yaş gruplarında intihar davranışını, ölümle sonuçlanan ya da sonuçlanmayan intihar girişimlerini, önlemek ve müdahale etmek için etkili stratejiler gereklidir. Bu yaş gruplarında en kritik durumda olan ise çocuklar ve ergenlerdir ve intihara ilişkin risklerin belirlenmesi ve önleyici çalışmalara daha fazla odaklanılması gerekmektedir. Çünkü doğası gereği, çocuk ve ergen intiharının bir ölüm şeklinden daha çok kendilerini ifade etme biçimi olarak görüldüğü, ailelerine ya da sevdiklerine kendilerini ispat etmek ve onları bazı şeylere ikna etme yöntemi olarak kullandıkları, intihardan dolayı pişmanlık duyarak ya da korkuya kapılarak intihar girişimlerini çok kısa bir süre sonra söyleme eğilimde oldukları belirlenmiştir. Bu nedenle çocuk ve ergen intiharları önlenabilirliğin yüksek olması ve erken müdahale edilmesi mümkün eylemler olarak kabul edilmektedir.

*Sözel Bildiri***WHERE IS INTERPROFESSIONAL EDUCATION HEADED?**

**Ayça Acır*, Oğuzhan Demir*, Mehmet Tezcan*, Seda Nur Aydoğdu*, Nihal Çelik*,
Aybala Hatice Mine Kurnaz*, Sebahat Uluşan*, Mukadder İnci Başer Kolcu**,***,
Giray Kolcu**,*****

* Süleyman Demirel University Faculty of Medicine, Isparta, Türkiye (draycaacir@gmail.com,
oguzhan68demir@gmail.com, mdmehmettezcan@gmail.com, sedanuraydogdu00@gmail.com,
nihalcelik04@gmail.com, aybalakurnaz@gmail.com, sebahatulusan@hotmail.com,)

** Süleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Medical Educations and Informatics,
Isparta, Türkiye (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)

*** Girne American University, Department of Medical Educations and Informatics, Girne, Turkish Republic of
Northern Cyprus (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)

ABSTRACT

Introduction: Interprofessional education (IPE) is an approach to develop healthcare students for future interprofessional teams.. **Purpose:** In this study, we aimed to review the well documented reports and policies for informing people about interprofessional education for health workers and raising awareness. **Method:** This study was designed in review design with a purposive sampling. We used Google as the search engine, and wrote 'IPE samples' as the search word. We have presented the results found on the basis of countries. **Results:** This subject has been dealt with in a very extensive history. Countries have also done the following studies on this issue. For Instance, Denmark, courses for nurses include an interdisciplinary teamwork module covering the different contributions of the health professions in promoting quality, continuity and cross-disciplinary collaboration in patient trajectories to prevent the exclusion of people with social, physical or other disabilities and to improve the efficiency of service delivery. Sweden, Linköping University has launched a ten-week program for all undergraduate students. Which is including medicine, nursing, occupational and physical therapy, biomedical laboratory scientists and social workers. Common curricula employed problem-based learning method. Models of interprofessional collaborative students' experiences: Rosalind Franklin University of Medicine and Science (RFUMS) has responded to the challenge of interprofessional training by designing a one-credit-hour, pass/fail course called HMTD 500. The University of Washington designed a study which has more than 50 collaborative interprofessional offerings for students in the health sciences, ranging from issues in treatment of alcoholism to care for medically underserved populations. **Discussion and Conclusion:** In educational management, developing in curricula and making changes is not always easy. The results of this study supported why we need this educational strategy. By the way, it can also lead to raise the awareness for IPE.

Keywords: interprofessional education, project of network, collaboration, healthcare teams

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARIN TEKNOLOJİ TEMELLİ KAZANILAN BİLİMSEL KAVRAMLARA YÖNELİK GÖRÜŞLERİNİN DÜŞÜNME HARİTALARI ARACILIĞIYLA İNCELENMESİ

Feyza NUR ÇETİN *, Hacer TEKERCİ**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, feyzanur2727@hotmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Temel Eğitim Bölümü, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, hacertekerci@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Çocuklar duyuları aracılığıyla çevrelerini keşfetme ve tanıma sürecinde bilimsel süreç becerilerini kullanarak bilimsel düşünmeye, kavramlar geliştirmeye başlamaktadırlar. Kavram gelişimine yönelik literatür incelendiğinde; günlük yaşamda kazanılan gündelik kavramlar, eğitici ortamlarda kazanılan bilimsel kavramlar olarak ayrıldığı görülmektedir. Buna bağlı olarak yaşam, fiziksel, dünya ve uzay bilimlerine ait hayvanlar, uzay, ses gibi temel kavramları keşfederek, bilimsel kavram bilgisini genişletirler. 21.yy’da teknoloji; çocukların keşif dünyasını zenginleştirici sunduğu fırsatlarla bilimsel kavramların gelişimini destekler. Çocukların bilimsel kavramalara ilişkin düşüncelerinin görünür kılınmasında, bilişsel becerilere dayalı oluşan düşünme haritaları önemli rol oynamaktadır **Amaç:** Okul öncesi dönemde çocukların teknoloji temelli kazanılan bilimsel kavramlara yönelik görüşlerinin düşünme haritaları aracılığıyla incelenmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında MEB’na bağlı bağımsız anaokullarına devam eden 5-6 yaş grubu çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise uygun örnekleme yöntemiyle seçilen 20 okul öncesi eğitimi alan 5-6 yaş grubu çocuklar oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacıların hazırladığı ‘Kişisel Bilgi Formu’ ve ‘Çocukların Bilimsel Kavramlara Yönelik Görüşlerini Değerlendirme Formu’ kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, nitel araştırma tekniklerinden içerik analiz tekniğine göre çözümlenerek yorumlanmıştır. **Bulgular:** Okul öncesi döneminde ki 5-6 yaş grubu çocukların öğrendikleri bilimsel kavramlara düşünme haritaları aracılığıyla ulaşılmıştır. Çocuklar fiziksel bilimler alanına ilişkin ‘Ses ’temasıyla ilişkili kavramların kaynağını; telefon, ebeveynler olarak söyledikleri görülmüştür. Ayrıca; ‘Konuşan Kediler ’ isimli çizgi film ve ‘Roblox’ gibi oyunlardan öğrendikleri tespit edilmiştir. Yaşam bilimleri alanına ilişkin ‘Hayvanlar’ temasıyla ilişkili kavramların kaynağını; TV, öğretmen olarak söyledikleri görülmüştür. Ayrıca, ‘Kral Şakir’ isimli çizgi film ve ‘Tom’ gibi oyunlardan öğrendikleri tespit edilmiştir. Dünya ve uzay

bilimleri alanına ilişkin ‘Uzay’ temasıyla ilişkili kavramların kaynağını; kitap, tablet olarak söyledikleri görülmüştür. Ayrıca, ‘Haberin Olsun ’ isimli çizgi film ve ‘Uzay’ isimli oyundan öğrendikleri tespit edilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Çocukların bilim alanlarıyla ilgili kavramları içeren çizgi filmleri izleyerek, kitapları inceleyerek ve oyunları oynayarak bilimsel kavramları öğrendikleri sonucuna varılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular literatürde yer alan benzer çalışmalarda uyumluluk göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Bilimsel Kavramlar, Teknoloji, Düşünme Haritası

Sözel Bildiri

KRONİK HASTALIĞA SAHİP ÇOCUKLARIN ANNELERİNİN UYKU KALİTESİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Burcu BAKIRLIOĞLU*, Bengü ÇETİNKAYA**

* Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Denizli, Türkiye, bbakirlioglu@pau.edu.tr

** Pamukkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,
Denizli, Türkiye, bcetinkaya@pau.edu.tr

ÖZET

Giriş: Kronik hastalık çocukla birlikte, çocuğun primer bakıcısı olan annede de hem fiziksel hem psikolojik problemlere sebep olmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada kronik hastalığa sahip çocuğu olan annelerin sağlıklı çocuğa sahip annelerle kıyaslanarak uyku kalitesinin ne düzeyde olduğunu ve hangi faktörlerden etkilendiğini belirlemek amaçlanmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı tipteki bu araştırmanın verileri 10 Kasım- 10 Aralık 2021 tarihleri arasında 270 kronik hastalıklı, 197 sağlıklı çocuğu olan annelerden toplanmıştır. Bütün annelere 12 maddelik sosyodemografik özellikleri sorgulayan “Tanımlayıcı Bilgi Formu” ve 19 sorudan oluşan “Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ)” uygulanmıştır. Veriler IBM SPSS Statistics Versiyon 25 kullanılarak, tanımlayıcı istatistiksel metodlar, bağımsız örneklem t testi, Tek Yönlü Varyans analizi (ANOVA), ki kare ve fisher exact testi ve lojistik regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. **Bulgular:** PUKİ toplam puan ortalaması kronik hastalıklı çocukların annelerinde 9.79 ± 3.68 iken sağlıklı grupta 6.68 ± 3.62 bulunmuş ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. ($t=9.075$, $p=0.00$). Çalışmaya dahil edilen Çölyak, Tip1 Diyabetes Mellitus, Kistik Fibrozis ve diğer (allerji, astım, epilepsi vb) hastalıklarından en kötü uyku kalitesine Tip1 DM, en iyi uyku kalitesine ise Çölyak tanılı çocukların annelerinin sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($F=12.068$ $p=0.00$). Çocuğun hastalık tanısını yeni almış olması ve annenin gece çocuğun bakımı/tedavisi için uyanıyor olması annelerdeki kötü uyku kalitesinin yordayıcı faktörleri olarak tespit edilmiştir. ($OR=0.388$ $p=0.017$; $OR=0.178$, $p=0.000$). **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmada kronik hastalıklı çocukların annelerinin uyku problemleri yaşadıkları aynı zamanda çocuklardaki hastalık çeşitlerine göre annelerin uyku kalitesinde değişimler olduğu görülmektedir. Pediatri hemşiresi hem klinikte hem de klinik dışı uygulamalarda kronik hastalıklı çocukla karşılaştığında uygun ölçme araçlarıyla annenin uyku kalitesini değerlendirmeli ve uykuyu olumsuz etkileyen problemlerin neler olduğunu tespit etmelidir.

Anahtar Kelimeler: Anne, Çocuk, Kronik Hastalık, Uyku kalitesi

Sözel Bildiri

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI İLE KAS-İSKELET SİSTEMİ PROBLEMLERİ, UYKU KALİTESİ, AKADEMİK PERFORMANS ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ: KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Ayşe ABİT KOCAMAN*

**Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, ayseabit@gmail.com*

ÖZET

Giriş: İnternet kullanımı Türkiye’de ve dünyada giderek yaygınlaşmaktadır. Sosyal medya uygulamalarının internetin en çok kullanılan özelliği olduğu vurgulanmaktadır. Sosyal medya kullanımı arttıkça sosyal medya bağımlılığı riskinin ve psikopatolojik belirtilerin arttığı vurgulanmaktadır. **Amaç:** Literatürde sosyal medyayı sık kullanan grup olan üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığının kas-iskelet sistemi problemleri, uyku kalitesi, akademik performans arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır. Amacımız üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığı ile kas-iskelet sistemi problemleri, uyku kalitesi, akademik performans arasındaki ilişkiyi incelemektir. **Yöntem:** Çalışmamıza yaş ortalaması $21,56 \pm 3,26$ yıl olan 190 sağlık bilimleri fakültesi fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencisi katıldı. Çalışmamızda sosyal medya bağımlılığı için Bergen Sosyal Bağımlılığı Ölçeği, kas iskelet sistemi problemleri anketi için İskandinav kas-iskelet sistemi sorgusu, uyku kalitesi Pittsburg Uyku Kalitesi Ölçeği, akademik performans ölçütü olarak öğrencilerin transkriptlerinde gösterilen kümülatif genel not ortalaması kullanıldı. **Bulgular :** Çalışmamız sonucunda sosyal medya bağımlılığı ile son 12 ayda ($r=0,226$ $p=0,002$), son 7 günde ($r=0,201$ $p=0,005$) kas iskelet sistemi ağrılarında, son 12 ayda ağrıdan dolayı günlük yaşam aktivitelerinin etkilenmesinde ($r=0,365$ $p=0,000$) ve uyku kalitesinde ($r=0,210$ $p=0,004$) anlamlı ilişki kaydedildi. Sosyal medya bağımlılığı ile akademik performans arasında ise anlamlı bir ilişki kaydedilmedi ($p>0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamız sonucunda üniversite öğrencilerinde sosyal medya bağımlılığının kas iskelet sistemi sağlığı, buna bağlı olarak günlük yaşam aktiviteleri ve uyku kalitesini etkilediğini kaydettik. Bu sonuçlar doğrultusunda üniversite öğrencilerine sosyal medya bağımlılığının olumsuz etkilerini açıklayan eğitim seminerlerinin verilmesi ve bu bağımlılık sonrası kas iskelet sistemini korumaya yönelik egzersiz eğitimlerinin önerilmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Sosyal medya bağımlılığı, kas-iskelet sistemi, uyku kalitesi, akademik performans

*Sözel Bildiri***SYNTHESIS, CHARACTERIZATION AND IN VITRO ANTICANCER STUDIES OF
CISPLATIN-THEOBROMINE COMPLEX****Nurhan Özdemir*, Mustafa Tuğfan Bilkan**, Zehra Çiçek***, Meriç Arda Eşmekaya******

* Ankara Medipol University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Medical Imaging Techniques Program, Ankara, Turkey, ozdemirnurhan06@gmail.com

** Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Tokat, Turkey, mtbilkan@gmail.com

*** Sağlık Bilimleri University, Faculty of Gülhane Medicine, Department of Physiology, Ankara, Turkey, zehra.cicek@sbu.edu.tr

**** Gazi University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Ankara, Turkey, mericarda@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Cisplatin is one of the highly effective chemotherapeutic agents, but its usefulness is limited by its toxicity on healthy tissues. **Aim:** The aim of this study is to synthesize and characterize the theobromine-platinum complex and to determine its anticancer effects on the MCF-7 cell line. **Methods:** Commercial samples of theobromine and cisplatin were supplied and theobromine-platinum complex was produced by chemical synthesis methods. The synthesized compound was modelled using Gaussian09 package program and some physical and chemical properties of the complex were determined. In addition, the IR spectra of the complex were recorded in the mid and far regions and metal-ligand bindings were determined. The viability of MCF-7 cells was measured by MTT test. Moreover, the apoptotic activity of cells was determined by Annexin-V FITC/PI staining. **Results:** Experimental and theoretical studies showed that theobromine and platinum were covalently bonded at a ratio of 1-1 and formed the Pt(theobromine)Cl₃⁻ structure. As a result of in vitro anticancer studies performed on the MCF-7 cell line of the resulting construct, significant reductions in cell number were observed. **Discussion and Conclusion:** In this study, the targeted 1-1 covalently bonded theobromine-platinum compound was synthesized and the structure was characterized by various methods. The compound showed destructive effects on breast cancer cells. Therefore, platinum compounds of theobromine, an important alkaloid, can be proposed as a potential candidate for the future of anticancer research.

Key words: Cisplatin, Anticancer activity, IR spectroscopy, Molecular Modelling

*Sözel Bildiri***COVID-19 GELİŞEN LÖSEMİLİ HASTANIN HEMŞİRELİK BAKIMI: OLGU****SUNUMU****Özlem KORKAYA*, Sevil OLGUN****

*Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı, Aydın, Türkiye. afsar_ozlem@hotmail.com

**Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Aydın, Türkiye. sevil_olgun@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Damlacık ve temas yoluyla bulaşan COVID-19 insanlar arasında hızla yayılma özelliği gösterdiği için ciddi bir halk sağlığı tehdidi oluşturmuştur. Özellikle yaşlılarda, diyabet, hipertansiyon, kalp ve kronik akciğer hastalığı olan bireylerde komplikasyonlar artmakta ve hastalık şiddetli seyretmektedir. Aynı zamanda kanser tedavisi alan hastaların bağışıklık sistemi baskılandığı için, COVID-19 enfeksiyonunun insidans ve prevalansı genel popülasyona göre daha yüksek olduğu ve mortalite oranlarının arttığı da belirtilmektedir. COVID-19'daki semptomların lösemi, lenfoma ve miyelom gibi hematolojik kanserlerde diğer kanser türlerine göre daha şiddetli görüldüğü ve ölüm oranının da 2 kat arttığı bildirilmektedir. **Amaç:** Hemşireler COVID-19 tanılı hastalara bakım verme ve süreci yönetme konusunda organize ve sistematik bir şekilde çalışmakta ve hastaların klinik belirtilerine göre hemşirelik bakımını planlamakta, hastaları bütüncül olarak değerlendirmektedir. Çalışmamızda ALL tanısıyla 2 aydır tedavisi devam eden olgunun, COVID-19 testi (+) olarak değerlendirilmiş ve uzamış COVID-19 semptomları ve hastalığına bağlı gelişen komplikasyonlar nedeniyle genel durumu kötüleşmesiyle yoğun bakıma yatışı yapılmıştır. Olgunun yoğun bakımda yattığı yirmi gün süresince izlenen bütüncül hemşirelik bakımı süreci ve NANDA-I hemşirelik tanımlarını sistematik bir yaklaşımla özetlemek amaçlanmıştır. **Yöntem:** Hastaya ait veriler dosyasından, kendisinden ve yakınlarından elde edildi. Verilerin toplanmasında Gordon Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri Modeli kullanıldı. NANDA-International Taksonomi II ye göre gruplandırılan hemşirelik tanımları kullanılarak hemşirelik girişimleri planlandı ve uygulandı. **Bulgular:** Olgu Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri kullanılarak on bir alanda değerlendirilmiştir. Hemşirelik bakımı kişiselleştirilerek olguya 19 adet hemşirelik tanısı koyulmuştur. Bunlar: Aspirasyon riski, Düşme riski, Beslenmede Dengesizlik, Enfeksiyon Bulaştırma Riski, Basınç Ülseri Riski, Deri Bütünlüğünde Bozulma Riski, Oral Müköz Membranda Bozulma, Kronik Fonksiyonel Konstipasyon Riski, Fiziksel Mobilitede Bozulma, Kanama Riski, Özbakım Eksikliği Sendromu, Etkisiz Solunum Örüntüsü, Gaz Değişiminde Bozulma, Ventilatörden Ayrılmaya

Disfonksiyonel Tepki Riski, Uyku Örüntüsünde Rahatsızlık, Bilgi Eksikliği, Anksiyete, Korku, Etkisiz Başetme. **Tartışma ve Sonuç:** Yirmi gün yoğun bakımda tedavi ve bakımı yapılan hastanın şifa ile göğüs hastalıkları servisine transfer edilmesinde uygulanan hemşirelik bakımının katkısının büyük olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Hemşirelik Bakımı, Akut Lenfoblastik Lenfoma, Fonksiyonel Sağlık Örüntüleri

*Poster Bildiri***HEMŞİRELİK VE BİLİNÇLİ FARKINDALIK(MINDFULNESS)****Sinem GÖKCEK* - Oya SEVCAN ORAK****

**Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Enstitüsü, Hemşireliği Yüksek Lisans Programı, Samsun, Türkiye, mail: gokceks93@gmail.com*

***Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Psikiyatri Hemşireliği,, Samsun, Türkiye, mail: oyasevcan.orak@omu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Hemşirelik mesleğinin temel alanı insandır ve hemşireler insanı çevresi ile bir bütün halinde değerlendiren, bireye özgü bakım planlayan ve uygulayan dinamik sürece sahip bir sağlık disiplindir. Hemşirelerin kaliteli bakım, etkili iletişim ve tedavi verebilmeleri için, hemşirenin önce kendini tanıması ve bilinçli farkındalık düzeylerinin yüksek olması gerektiği bir çok çalışmada vurgulanmıştır. Son yıllarda hayatımıza giren ‘bilinçli farkındalık(mindfulness)’ kavramı ise; zihni şimdiki ana odaklayıp, bilinçli bir akıl ile; anlaşılır, şefkat ve sevgiyle yargılamadan mevcut anda yaşanan olayları kabul etmektir. Geçmiş ve gelecek arasında beden ve zihni şimdiki anda tutup çevrede olup biteni algılamak, algılananı kabul etmekte denilebilir. **Amaç:** Hemşirelik ve bilinçli farkındalık kavramlarının açıklanması, ve bu kavramların birbirleri ile ilişkisinin açıklanması amaçlanmıştır. **Bulgular:** Vardiyalı çalışma saatleri, iş yükü, mobing, ekonomik ve sosyokültürel farklılıklar, sorumluluklar, özel yaşam, çevresel etkenler, hastalarla etkili iletişim kuramama gibi faktörler hemşirelerde stres, anksiyete, deprasyon gibi olumsuzluklara yol açabilir. Hemşireler bu gibi durumlarla başetmede çeşitli yollara başvurmuşlardır. Son yıllarda popülerliği artan bilinçli farkındalık(mindfulness) ve bilinçli farkındalık temelli uygulamalar bu yollardan bazılarıdır. Yapılan bir çok çalışmada bireylerin bilinçli farkındalık temelli uygulamaları yapması ve bilinçli farkındalık düzeylerinin yüksek olması; stres, anksiyete, depresyon gibi olumsuz durumlarla başetmesinde önemli rol almaktadır. Bilinçli farkındalık temelli uygulamaların aynı zamanda hemşireliğe pozitif yönde kazanımları vardır. Hemşirelerin hastalarla etkili iletişim kurmasında, kendi duygu durumlarının farkında olmasında, kaliteli bakım yapması gibi konularda da son derece etkilidir. **Tartışma ve Sonuç:** Son yıllarda bilinçli farkındalık temelli uygulamaların önem kazandığı ve birçok alanda olduğu gibi hemşirelik uygulamalarında da bu konuya önem verildiği söylenebilir. Bilinçli farkındalık ve hemşirelik kavramlarının birbirleri ile etkileşimde olduğu ve pozitif ruh sağlığını korumada, geliştirmede etkili olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, Bilinçli Farkındalık

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF SOLVENT MEDIA ON THE LOCAL
ANESTHETIC AGENT LIDOCAINE****Mustafa Tuğfan BILKAN***

** Tokat Gaziosmanpaşa University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Tokat, Turkey,
mtbilkan@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Local anaesthetics are agents that are injected under the skin in the area where the intervention will be made and that prevent the perception of pain by desensitizing the local nerves. When these agents come into contact with nerve fibres, they reversibly block the impulse conduction in the fibres. In addition to these properties, systemic toxicity can be observed if local anaesthetics are used in high concentrations. **Aim:** The aim of this study is to increase the solubility of lidocaine, one of the commonly used local anaesthetics, and to minimize the amount of concentration to be used and thus the toxicity. **Methods:** The aromatic ring in the structure of local anaesthetics improves the lipid solubility of the compound, and the solubility can be further increased by ring-dependent aliphatic substitutions. Greater lipid solubility enhances diffusion through nerve sheaths and neural membranes of axons. The effects of the changing solvent environment, especially on the aromatic part of lidocaine, were investigated theoretically with various models made in the study. **Results:** The results obtained from the study revealed that the molecular structure of lidocaine and therefore its neural penetration were greatly affected by solvent environment changes. **Discussion and Conclusion:** While the quaternary form of the lidocaine molecule is more soluble in water, the tertiary structure has a higher lipid solubility, so the results obtained theoretically showed that alcohol-water mixtures to be made in certain proportions can strengthen the local anaesthetic effect and thus can reduce toxicity.

Key words: Local anaesthetics, Lidocaine, Solvent effects, Molecular modelling

*Sözel Bildiri***ADÖLESANLARDA BULAŞICI OLMAYAN KRONİK HASTALIK YÖNETİMİNDE
KULLANILAN YÖNTEMLER****Mustafa Volkan DÜZGÜN*, Cafer ÖZDEMİR**, Ebru KARAZEYBEK***, Ayşegül
İŞLER DALGIÇ******

* Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, mvduzgun@akdeniz.edu.tr

** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, cozdemir@akdeniz.edu.tr

*** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, ekarazeybek@akdeniz.edu.tr

**** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, aisler@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Bulaşıcı olmayan kronik hastalıkların küresel yükü, uluslararası toplumun dikkatini ve eylemini gerektiren global bir halk sağlığı sorunudur. Bulaşıcı olmayan kronik hastalık risk faktörlerine maruz kalma, çoğu ülkede demografik, ekonomik ve epidemiyolojik sorunlar nedeniyle adölesanlarda arasında artmaktadır. Tütün/madde kullanımı, fiziksel hareketsizlik ve sağlıklı beslenme gibi davranışlar özellikle adölesanlarda ve gençlerde sık görülmektedir. Bu olumsuz sağlık davranışları obezite, hipertansiyon, kardiyovasküler hastalıklar ve diyabet gibi bulaşıcı olmayan kronik hastalıkların gelişmesine zemin hazırlamaktadır. Bu hastalıklarda meydana gelen artışlar hastalık yönetimini daha da önemli hale getirmektedir. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesinde de bulaşıcı olmayan kronik hastalıklar önemli bir yer almaktadır. **Amaç:** Bu araştırma adölesanlarda bulaşıcı olmayan kronik hastalıkların yönetimine ilişkin detaylı veriler elde etmek ve bu hastalıkların adölesanlarda yönetimine yönelik kullanılan yöntemleri sunmak amacıyla planlanmıştır. **Yöntem:** Araştırmada Akdeniz Üniversitesi Cochrane, Pubmed, Elsevier Clinical Key, SAGE Journals, Springer-Link, Wiley Online Library ve CINAHL elektronik veri tabanlarından; ‘adölesan’, ‘bulaşıcı olmayan kronik hastalık’, ‘hastalık yönetimi’, ‘adolescent’, ‘non-communicable diseases’, ‘disease management’ anahtar kelimeleri ve ilgili MeSH terimleri ile yapılan araştırmalar taranmıştır. **Bulgular:** Yapılan literatür incelemesinde, bulaşıcı olmayan kronik hastalıkların yönetiminde eğitim materyalleri, yüz yüze eğitim oturumları ve sosyal destek müdahaleleri tercih edildiği görüldü. Teknolojinin gelişmesiyle hastalık yönetiminde akıllı telefon uygulamaları ve televizyon sistemleri gibi teknolojik müdahalelerin kullanımı artmıştır. Ayrıca Dünya Sağlık Örgütü, bulaşıcı olmayan kronik hastalıkların önlenmesi ve kontrolüne yönelik Küresel Eylem Planının bir parçası olarak bu hastalıkların ve risk faktörlerinin önlenmesi, yönetimi ve tedavisi

için teknolojik müdahalelerinin, daha da geliştirilmesini ve daha yaygın kullanılmasını önermektedir. Hastalık yönetimi için yeni teknolojik girişimlerin insan merkezli, test edilebilir ve özgün yaklaşımları içermesi bir diğer önemli unsurdur. **Sonuç ve Öneriler:** Adölesanlarda bulaşıcı olmayan kronik hastalıkların önlenmesi sağlıklı bireyler ve toplumlar için önemli bir unsurdur. Hastalıkların önlenmesin geleneksel yöntemlere kıyasla teknolojik yöntemler artmaktadır. Bulaşıcı olmayan kronik hastalıkların önlenmesi için adölesan merkezli ve yeni teknolojilerin kullanıldığı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adölesan, Bulaşıcı Olmayan Kronik Hastalıklar, Hastalık Yönetimi

*Sözel Bildiri***THE EFFECTS OF YOGA THERAPY ON KNEE OSTEOARTHRITIS: A
SYSTEMATIC REVIEW****Keyser Sevik KACMAZ****ABSTRACT**

Introduction: Osteoarthritis (OA) is the primary reason for pain, limited range of motion, and loss of joint movement in older adults. The most commonly affected joint is the knee. Symptomatic knee OA is associated with anxiety, fear of falling and falls, and impaired quality of life (1). Recent practice guidelines recognize that exercise is a key element of any treatment program for OA (2). Yoga has been used clinically as a therapeutic intervention for improving strength, posture, balance, and flexibility in older adults however, limited evidence-based exercise options are available for older adults with OA. **Objective:** The aims of this study is to create a comprehensive review of yoga-based exercise therapy on knee OA. **Methods:** The original studies in the MEDLINE/PubMed electronic database was searched using the keywords "yoga" and "knee osteoarthritis". Studies published until February 16 and written in English were scanned. Studies in which yoga therapy was applied for at least 4 weeks were examined. **Result:** Out of 51 studies reached, 11 studies met the inclusion criteria. 10 of the studies were randomized controlled trial and one of the studies was case series. The duration of yoga therapy in the studies ranged from 4 weeks to 12 weeks. Most of the studies did not indicate the type of the yoga, 3 studies reported outcomes for hatha yoga and 2 studies for iyengar yoga. All of the studies enrolled adult populations. 5 of the studies administer yoga therapy for 8 weeks, 4 studies administer for 12 weeks and one study reported results for 6 weeks. Most of the studies did not indicate adverse effects. 3 studies reported no adverse effect and one study reported that there was some non serious adverse effects. 6 studies reported effects on pain, there were 3 studies reporting mobility, symptoms, quality of life and 2 studies reporting flexibility, disability, anxiety and stiffness. Physical function, strength, fear of falling, physical performance, sleep disturbance activities of daily living, blood pressure and pulse rate were reported in one study. **Conclusion:** In studies reporting effects of yoga therapy on adults with knee OA, yoga therapy has positive effects on pain mobility, OA symptoms, quality of life and various other health measures. Even though most of the studies are high-quality, the number of original studies investigating the effects of yoga are limited.

Key words: Yoga; knee; osteoarthritis; rehabilitation; therapy

*Sözel Bildiri***A REVIEW OF STUDIES INVESTIGATING THE EFFECTS OF KINESIOBAND IN INDIVIDUALS WITH KNEE OSTEOARTHRITIS: A SYSTEMATIC REVIEW****Keyser Sevik KACMAZ****ABSTRACT**

Introduction: Knee osteoarthritis (OA) is a prevalent and disabling condition that is a large and growing health burden with significant consequences for those affected, health-care systems, and wider socioeconomic costs. With the combined impact of global population aging and obesity, as well as an increase in the frequency of joint injuries, this already burdensome syndrome is growing more frequent. There are numerous conservative management approaches available; nevertheless, the best method is still up for debate. Kinesiotaping is one of the different physiotherapy treatments that has shown to be effective in treating knee OA. Although previous studies had shown that Kinesio Taping was effective in the treatment of knee oa, there is still a lack of reliable evidence, and the benefits of Kinesio Taping in the treatment of knee OA is still debated. Therefore, we conducted a a systematic review to assess and create a global summary of literature on the effectiveness of Kinesio Taping in all the outcome measures reported in knee OA patients. **Methods:** The MEDLINE/PubMed electronic database was searched using the keywords "taping", "kinesio tape" and "knee osteoarthritis". The original studies, reporting outcomes for Kinesio taping on tibio-femoral joint degenerative OA published until February 17 and written in English were examined. **Results:** Key-words search revealed 102 study after the duplicates removed at the beginning of the study. Following the elimination of non-original papers, there were 30 clinical trials selected by their title. When the full papers of these articles were evaluated, 21 articles were included to the analysis. 17 of the included trials were randomized controlled, 3 of the trials were cohort studies and 1 study was non randomized study. 8 of the studies compared kinesiotaping with sham/placebo application, 7 studies applicated kinesiotaping as an adjunct intervention to a group or compared with no-intervention control group. 3 studies compared with nonspecific taping and 1 study compared with ESWT and NSAID treatment. 5 of the studies have measured the acute effect. The longest duration of taping was 8 weeks (2 studies), followed with 6 weeks(3 studies), 4 weeks (4 studies) and 3 weeks(3 studies). The remaining 4 studies were measured the effect after few days. 7 studies reported that they found no additional effect of kinesiotape application. 11 studies found superior outcomes on pain, 7 studies on functional mobility, 4 studies on range

of motion and 3 studies on physical function and stiffness, 2 studies on gait speed. Quality of life, muscle strength, symptom attenuation, balance and muscle torque. **Conclusion:** Even though the widespread use of kinesiotape in clinic settings, the evidence behind its mechanism and effects are limited. There are respectable amount of studies reporting that kinesiotaping has no additional effect of kinesiotape on objective or subjective outcome measures when added to an intervention. There is definitely need for additional trials for proving its efficiency or effect size if there is.

Key words: taping; kinesiotape; knee; osteoarthritis; therapy

*Sözel Bildiri***CARE MODELS IN CHRONIC DISEASES****Canan DEMİR BARUTCU***Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Science
cdemir@mehmetakif.edu.tr***ABSTRACT**

Chronic diseases are diseases that last until the end of life and require compliance and follow-up with a certain treatment regimen; they cost the patient, family and society. The increasing prevalence of chronic diseases reveals the importance of chronic disease control and disease management programs. Chronic disease management is an important and practical method for improving the quality of care, providing support to caregivers, improving expected patient outcomes, and reducing care costs. There are various models for chronic disease management. These models are; The chronic care model and the guiding care model developed in line with the model are stated as the extended chronic care model and the innovative care model. It is the most known and preferred Chronic Care Model. Effectively coping with the needs and concerns of individuals with chronic diseases; It provides a framework for the direction of health services. The model includes health professionals; focused on improving patients' functional and clinical outcomes. Extended care model; emphasizes the importance of community integration in maintaining health and managing chronic diseases. In addition to the chronic care model, it is envisaged to support not only sick individuals but also healthy individuals in the management of additional efforts to reduce the burden of chronic disease. The innovative care model was created for low- and middle-income countries. It is an expanded and reconstructed version of the chronic care model by organizing evaluation at the macro level (policy and finance), intermediate (health care organization and society) and micro level (patient and family). In the triangle located in the center of this roof; patient and family health care team and community partners. Guideline care model; It is suitable for risky patients who have advanced chronic diseases and need complex health care. This model has contributed to the improvement of care service. For a successful chronic disease management, healthcare professionals should show patient-centered and evidence-based approaches instead of traditional treatment and care understanding.

Keywords: Chronic Disease, Care Models, Health Professionals

*Sözel Bildiri***SİBER AFETLER VE SİBER GÜVENLİK****Eda ARAS***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü***ÖZET**

Siber, bilgisayar ve ağlarını içeren kavram ya da varlıkları tanımlamak için kullanılır. Siber alan (cyber space) kelimesi de birbiriyle bağlantılı system, yazılım, donanım ve insanların iletişim ve/veya etkileşimde buldukları soyut veya somut alanı tarif etmek için kullanılmaktadır. Siber Saldırı ise “hedef seçilen şahıs, şirket, kurum, örgüt ve devlet gibi yapıların bilgi ve iletim sistemlerine ve kritik altyapılarına yapılan planlı ve koordineli saldırılar” şeklinde tanımlanmıştır. Siber tehditler artık sadece bilgisayar sistemlerine verdikleri zararlar (sistemlere sızma, sistemlerden bilgi çalma ve sistemlere asılsız bilgi koyma) ile sınırlı kalmamaktadır. Bir ülkenin kritik olarak kabul edilebilecek haberleşme sistemlerine, bilgisayar sistemlerine, enerji ve ulaşım ağlarına, askeri komuta ve kontrol sistemlerine zarar verecek ölçüde, asimetrik bir harp çeşidi olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı kritik altyapıların korunması konusundaki görev ve sorumluluklarının tespitidir. AFAD’ın kritik altyapıların korunması konusunda özel bir öneme sahip kamu kurumu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle kritik altyapıları belirlenmesi, kurumlar arasındaki koordinasyonun sağlanması ve bu altyapılara yönelik verileri hazırlama görevi AFAD’a verilerek bu yolla siber güvenliğe karşı direnç oluşturmak amaçlandığı tespit edilmiştir. Siber tehditlerin önümüzdeki yıllarda da önemli tehditlerden biri olacağı düşüncesi; tüm dünya tarafından kabul edilmeye başlanmıştır. Bu sebeple daha etkin savunma sistemlerinin inşa edilmesi, acil durum hazırlıklarının oluşturulması çok önemlidir. Saldırıların, gerçekleştiği anda hemen tespit edilmesi, sanal ya da fiziksel bariyer inşa edilmesi, bölgesel ve ulusal anlamda siber güvenlik politikalarının geliştirilmesi zorunlu hale gelmiştir. Ayrıca siber güvenlik ile ilgili farkındalık oluşturmak çok önemlidir. Siber tehditlerin ortaya çıkmasına neden olan üç boyut bulunmaktadır: İnternet tasarımındaki zafiyetler (adresleme sistemi, yönetim eksikliği, internetin çalışmasını sağlayan sistemlerin çoğunun açık ve şifresiz olması, zararlı yazılımları dağıtma kabiliyeti ve internetin merkezî olmayan büyük bir ağ olması). Donanım ile yazılımlardaki hatalar. Kritik sistemlere çevrim içi erişim imkânlarıdır. Olası tehditler ve ihtiyaçlar doğrultusunda alınan kararlar ileriye dönük olarak güvenliğin sağlanmasında yeterince etkili olamamaktadır. .Bu bağlamda siber alanda oluşan tüm tehditlere karşı devlet, kurum ve bireylerin birlikte hareket ederek hatta devletler bazında işbirliği yaparak tüm dünyada bilinç seviyesinin artırılması gerekmektedir

Anahtar Kelimeler: Siber Saldırı Yöntemleri, Siber Güvenlik, Bilişim Sistemleri, AFAD

*Sözel Bildiri***PRETERM BEBEKLERDE OROGASTRİK SONDA DEĞİŞTİRİLME NEDENLERİ
VE SIKLIĞININ BELİRLENMESİ****Özlem Selime MERTER* ,Semiha DERTLİ** , Özlem KOÇ******* Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ozlembaydilek@gmail.com**** Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, semihadertli15@gmail.com***** Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, ozlem.koc@outlook.com***ÖZET**

Amaç: Bu çalışma, preterm bebeklerde orogastrik sonda değiştirilme nedenleri ve sıklığını belirlemek amacı ile yapılmıştır. **Yöntem:** Çalışma tanımlayıcı tipte, Ocak-Şubat 2022 tarihleri arasında, Doğu Anadolu Bölgesi'nde iki ilin üniversite, eğitim araştırma ve şehir hastanelerinde, 2. ve 3. basamak yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde (YYBÜ) çalışan 154 hemşire ile yapılmıştır. Etik kurul, kurum izni ve gönüllü oluru alınan çalışmada, verilerin toplanmasında hemşireler için "Tanıtıcı Bilgi Formu" ve literatürden yararlanarak hazırlanan "Orogastrik Sonda Değerlendirme Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılan hemşirelerin yaş ortalaması 30.97 ± 5.79 , meslekte çalışma yılı ortalaması 8.57 ± 6.21 ve yenidoğan kliniğinde çalışma yılı ortalaması 5.94 ± 4.63 olarak bulunmuştur. Hemşirelerin %95.5'inin kadın, %73.4'ünün lisans mezunu, %90.9'ünün 3. Basamak YYBÜ'de çalıştığı, %82.5'inin YYBÜ'ye yönelik eğitim aldığı belirlenmiştir. Preterm bebeklerde belirlenen orogastrik sonda (OG) değiştirilme nedenleri arasında ilk sırada bebeğin OG'yi çekip çıkarması (%98.1) olup bunu sırasıyla OG'nin yerinden kayması (%83.3), flaster değişimi sırasında OG'nin de değiştirilmesi (%76.6) ve OG'nin tıkanması (%41.6) takip etmiştir. Preterm bebeklerde OG değiştirilme sıklığının gece şiftinde (2 kez ve üzeri %57) daha fazla olmakla birlikte özellikle CPAP'ta takip edilen bebeklerde 2 kez ve üzeri (%71.4) olduğu belirlenmiştir. Bebeklere verilen pozisyona göre değerlendirildiğinde prone pozisyonunda OG değiştirilme sıklığının (%27.9) daha fazla olduğu görülmüştür. Bebeklerin beslenme sıklığına göre bakıldığında 12*1 beslenen bebeklerde OG değiştirilme sıklığının (%73.4) daha fazla olduğu belirlenmiştir. **Sonuç-Öneriler:** Çalışmadan elde edilen bulgular değerlendirildiğinde OG'nin değiştirilmesine en fazla neden olan durumun OG'yi bebeğe sabitleme ile ilgili problemlerden kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Sık OG değişiminin bebekte vagal uyarıyı artırması, deri bütünlüğünü bozması nedeni ile yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde bebeğe en çok bakım veren hemşireler tarafından özellikle OG'yi sabitlemeye yönelik bebeğe zarar vermeyecek yeni yöntemler geliştirilmelidir.

Anahtar Kelimeler: preterm bebek, orogastrik sonda, bilgi, yenidoğan hemşiresi.

*Sözel Bildiri***GEBELERDE ÖLÜM KAYGISININ PRENATAL BAĞLANMAYA ETKİSİ****Özlem KOC***, **Özlem Selime MERTER****, **Semiha DERTLİ******* Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, ozlem.koc@outlook.com**** Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, ozlembaydilek@gmail.com***** Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, semihadertli15@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Gebelik annede gelişen fiziksel, fizyolojik ve psikolojik değişiklikler nedeniyle stres kaynaklı pek çok psikosomatik olayı temsil etmektedir. Prenatal bağlanma, anne-babaların gebelik döneminde doğmamış bebeğe karşı geliştirdikleri tek yönlü duygusal bir ilişki olarak tanımlanmaktadır. Doğum ile ilgili yapılan psikanalitik açıklamalarda doğuma yönelik gelişen korkuların derindeki ölüm korkusunun dışavurumu şeklinde olduğudur. Gebelere hizmet eden tüm ebe/hemşireler gebelerin yaşadıkları bu duygu durumlarını anlayarak ona uygun bakım ve eğitim planlamalıdır. **Amaç:** Bu çalışmada gebelerde gelişen ölüm korkusunun prenatal bağlanmaya etkisi incelenmiştir. **Metod:** Kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırma Elazığ Fethi Sekin Şehir Hastanesine bağlı Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesinde yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini gebelik takibi için Kadın Doğum Polikliniğine 1 Ağustos 2021 – 31 Aralık 2021 tarihleri arasında başvuran gebeler oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmeden veri toplama tarihleri arasında polikliniklere gelen ve araştırma kriterlerini karşılayan tüm gebeler çalışma kapsamına alınmıştır. **Bulgular:** Gebelerin ölüm kaygısı puan ortalamaları ile gelir durumu ve aile tipi değişkenleri arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Araştırmaya dahil edilen gebelerin prenatal bağlanma puan ortalamaları ile; eğitim durumu, sosyal güvencesinin olma durumu, gebelik sayısı, doğum sayısı, çocuk sayısı, gebeliğin istenme durumu, önceki gebelikte sorun yaşama durumu, şimdiki gebelikte sorun yaşama durumu, bir önceki doğumunun şekli ve bir önceki doğumda sorun yaşama durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir ($p<0.05$). Araştırmada gebelerin PBE'den aldıkları toplam puan ortalaması 69.08 ± 7.38 ve ÖKÖ'den aldıkları toplam puan ortalaması 52.02 ± 15.65 olarak bulunmuştur. Gebelerin PBE'den ve ÖKÖ'den aldıkları toplam puan ortalamalarına göre prenatal bağlanma düzeylerinin yüksek ve ölüm kaygılarının ise orta seviyede olduğu bulunmuştur. **Sonuç:** Gebelerin ölüm kaygısı ölçeği toplam puan ortalaması ile prenatal bağlanma envanteri toplam puan ortalamasının karşılaştırılmasında bulunan farkın istatistiksel olarak pozitif yönde anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu dönemde bağlanmayı etkileyen faktörlerden birinin de gebelerin ölüm kaygısı olduğu belirlenmiştir. Geberin bu süreçte bağlanmayı destekleyen veya engelleyen faktörlerin belirlenerek gebenin anneliğe hazırlanması desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik; Ölüm Kaygısı; Prenatal Bağlanma

*Sözel Bildiri***İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ****Teslime SERTTAŞ *, Raziye ALBAZ ****

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
Burdur, Türkiye, teslimeserttas@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
Burdur, Türkiye, raziyealbaz265@gmail.com*

ÖZET

Fosil yakıt kullanımı, ormansızlaşma, tarımsal faaliyet vb. doğa üzerine etki eden insan aktiviteleri, metan (CH₄), karbondioksit (CO₂), diazotmonoksit (N₂O) gibi doğal sera gazları emisyonlarında önemli ölçüde artışa neden olmuştur. Atmosferde sera gazları emisyonlarında meydana gelen bu artış, doğal sera etkisinin bozulmasına ve atmosferin ısınmasına neden olmuş ve olmaya da devam etmektedir. İklim değişikliğini genellikle doğal yaşamımıza etkileri üzerinden anlıyoruz; ancak bu sorunu acilen ele alınması gereken bir insan hakları meselesi haline getiren şey, insanlık açısından yarattığı ve gelecekte de yaratacağı yıkımdır. İklim değişikliğinin varlığımıza yönelik tehdit oluşturmanın yanı sıra; yaşam, sağlık, gıda, su, barınma ve geçimini sürdürme haklarımızı da oldukça kötü etkilemektedir. Gıdaların üretiminde küresel anlamda yaşanan problemler sonucunda daha fazla yoksulluk ve hastalık ortaya çıkacağı tahmin edilmektedir. Dünya'nın her yerinde henüz tam anlamıyla yaşanmamış olsa da küresel ısınmanın ekonomik, ekolojik ve sosyolojik sorunları da beraberinde getireceği düşünülmektedir. Küresel ısınma ile birlikte, Dünya'nın belirli bir bölgesinde yoğun bir kuraklık, diğer bir bölgesinde ise şiddetli kasırga ve fırtınaların ardından gelen seller yaşanırken, bir diğer bölgede aşırı sıcaklıklar ve yangınların meydana gelebileceği ileri sürülmektedir. Küresel ısınmanın sonucunda ortaya çıkan, yüksek yaz sıcaklıkları, orman yangınları, yağışların ve su kaynaklarının azalması, kuraklık ve çölleşme vb. olumsuz değişimler görülecektir. Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli IPCC, daha az et, süt, peynir ve tereyağı tüketmemiz, daha çok kendi bölgemizde üretilen mevsimlik sebze ve meyveye yönelmemiz, uçak yerine tren ya da otobüse binmemiz, iş seyahatleri yerine video konferansı tercih etmemizi, çamaşırları kurutma makinasında değil ipte kurutmamızı, evlerimizin ısı izolasyonunu güçlendirmemizi ve satın aldığımız her şeyin üretiminde düşük karbon salımı olmasına dikkat etmemizi tavsiye etmektedir. İklim krizi, parçası olduğumuz ekolojik dengenin karşısındaki en önemli tehdittir. Bu tehdide karşı mücadele etmek ise sorumluluğumuzdur. Bu çalışmada iklim değişikliğinin etkileri, nedenleri, mevcut durum ve yapılan çalışmalar değerlendirilerek derlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İklim Değişikliği, Küresel Isınma, Tehdit , Afet

Poster Bildiri

TETRAZOL HALKASI BULUNDURAN BAZI YENİ SCHIFF BAZLARININ SENTEZİ VE YAPILARININ AYDINLATILMASI

Engin AKSU*, Ali DİŞLİ**

* Gazi Üniversitesi, Fen Fakültesi, Kimya Bölümü, ANKARA
engnaksu@hotmail.com

ABSTRACT

Background: Schiff bazları $RCH=NR(R_1)$ genel formülüyle gösterilen karbon-azot çift bağ ($>C=N-$) içeren bileşiklerdir. Schiff bazları, birincil aminler ile ketonların veya aldehitlerin katılma-ayrılma tepkimesi sonucu oluşan ürünlerdir. Schiff bazları ve bazı türevleri antifungal, antiinflamatuvar, antibakteriyel, antioksidan, antitümör, antitüberküloz ve lokal ağrı kesici olarak kullanılmaktadır. Tetrazoller, bir karbon atomu ve dört azot atomundan oluşmuş beş üyeli organik heterosiklik bileşiklerdir. Tetrazollerin tıbbi ve farmasötik uygulamalarda önemli bir yere sahip olduğu literatürde yer almaktadır. Tetrazol türevleri antiviral, antibakteriyel, antifungal, antialerjik, antiülser, antiinflamatuvar, antitüberküler gibi farmakolojik etkinliğe sahip olması nedeniyle ilaç sentezinde de sıkça kullanılmaktadır. **Aim:** Sunulan çalışmada, tetrazol halkası içeren bazı yeni schiff bazlarının [(1-(4-(1H-tetrazol-5-il)fenil)-N-(süstitüefenil)metanimin] sentezi gerçekleştirilmiştir. **Methods:** Yapılan çalışmada önce 4-siyanobenzaldehit'in siyano fonksiyonel grubu tetrazol halkasına modifiye edildi ardından çeşitli aminlerle muamalesi sonucu final ürünü Schiff bazları sentezlendi. **Results:** Sentezlenen bu bileşiklerin yapıları spektroskopik yöntemlerle (FT-IR/ATR, ^1H-NMR , $^{13}C-NMR$ ve LC-MS) aydınlatılmıştır. **Discussion and Conclusion:** Sentezlenen bu bileşikler sağlık alanında oldukça yer alan Schiff bazı ve tetrazol halkası içermektedir. Literatürde daha öncesinde yer almayan, yeni ve orjinal olan bu bileşiklerin biyolojik aktiviteleri incenelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Tetrazol, Schiff Bazı, Aldehit, Spektroskopi

*Sözel Bildiri***A CASE REPORT: ATYPICAL LOCALIZATION OF A GIANT LIPOMA****Özgür Ozan Ceylan¹, İlyas Turan², Fuat Uslusoy³, Mehmet Güney⁴**

1 Department of Obstetrics and Gynecology, Suleyman Demirel University, School of Medicine, Isparta, Turkey, ozgurozanceylan@gmail.com

2 Department of Gynecologic Oncology, Suleyman Demirel University, School of Medicine, Isparta, Turkey, ilyasturan04@gmail.com

3 Department of Department of Plastic & Reconstructive Surgery, Suleyman Demirel University, School of Medicine, Isparta, Turkey, fuatuslusoy@sdu.edu.tr

4 Department of Obstetrics and Gynecology, Dokuz Eylül University, School of Medicine, İzmir, Turkey, mehmet.guney@deu.edu.tr

ABSTRACT

Lipomas are the most common benign soft tissue tumors of mesenchymal origin, generally located on the upper back, proximal parts of the extremities, and neck. Their occurrence in the vulva is seen so rare that only a few cases have been reported. In our case, it was diagnosed 28-year-old patient who gave a cesarean section one year before the excision of the giant vulvar lipoma. We intended to take attention to the atypic location of these benign tumors which may be misdiagnosed Bartholin cyst, liposarcoma, nuck canal cyst, or inguinal hernia.

Keywords: Vulvar masses, Vulvar lipoma, Liposarcome.

*Sözel Bildiri***YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE HASTA GÜVENLİĞİ İHLALLERİ VE TIBBİ
HATALAR****Cafer ÖZDEMİR*, Emine ÇATAL**, Büşra Nur TEMUR*****

* Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Antalya, Türkiye,
cozdemir@akdeniz.edu.tr

** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği, Antalya, Türkiye,
eminecatal@akdeniz.edu.tr

*** Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD., Antalya, Türkiye,
nurtemur@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Giriş: Hasta güvenliği, sağlık hizmetlerinin temel ilkesidir ve hasta güvenliği ihlalleri nedeniyle yüksek ölüm oranları dikkat çekmektedir. Yoğun bakım ünitelerinde istenmeyen olaylar ve ciddi hatalar yaygındır. Ele alınan süreçlerin ve tıbbi durumların karmaşıklığı, sistemi savunmasız ve hataya açık hale getirerek potansiyel olarak hasta yaşamını tehdit etmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı yoğun bakım ünitelerinde olumsuz olaylarla sonuçlanabilen ihlal ve tıbbi hatalar için yapılması gerekenleri belirlemektir. **Yöntem:** Pubmed, Web of Science, Science Direct, CINAHL ve ulusal veri tabanları yıl sınırı olmadan 2022 yılı şubat ayına kadar taranarak çalışmalar belirlenmiştir. Taramalar İngilizce dilinde “intensive care”, “patient safety”, “nursing”, “violation”, “medical error” Türkçe dilinde “yoğun bakım”, “hasta güvenliği”, “hemşirelik”, “ihlal”, “tıbbi hata” anahtar kelimeleri ve kombinasyonları kullanılarak yapılmıştır. **Bulgular:** Literatür taraması sonucu tıbbi hata ve ihlallerle bağlantılı 53 makaleye ulaşılmıştır. Bu makalelerden 12 makalenin direkt olarak yoğun bakım ünitelerinde yapılan ihmal ve tıbbi hataların insidansını gösterdiği belirlenmiştir. Verilerde tıbbi hata ve ihlal sonucu oluşan istenmeyen olaylar ortalama %22,51 (n=9308) olarak belirtilmiştir. İstenmeyen olayların %70’inin (n=2465) iletişim sorunları nedeniyle ortaya çıktığı ve bunlarında %56’sı devir sırasında gerçekleştiği belirtilmiştir. Ayrıca ilaca bağlı hata ve ihmal oranlarının ortalama %31,5 olduğu görülmüştür. Yoğun bakımlarda önemli sorunlardan olan hastane enfeksiyonlarının %20-40’ının (n=1126) el hijyeni ihmallerine bağlı geliştiği, düşme vakalarının yüksek oranda (%79) (n=722) personel ihmali nedeniyle geliştiği belirlendi. İhmal nedeniyle oluşan basınç yarası oranları ortalama %28,1 (n= 19.363) tıbbi hata nedeniyle plansız şekilde çıkarılan ekipman oranlarının ortalama %43.5 olduğu görülmüştür. **Tartışma ve Sonuç:** Hemşirelik mesleğinde hasta güvenliğinin önemi yadsınamaz. Yoğun bakım ünitelerinde hasta güvenliğini tehdit eden birçok ihlal ve tıbbi hata yapılmaktadır. Yoğun bakım ihlallerini azaltmak ve ortadan kaldırmak için birçok prosedür bulunmaktadır. Bu nedenle hasta güvenliğini tehdit eden ihmal ve hataların önlenmesi için hemşireler olarak bu konunun üzerinde hassasiyetle durulması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hasta güvenliği, yoğun bakım, hemşirelik, ihlal, tıbbi hata

**EMERGENCE OF METHICILLIN-RESISTANT *STAPHYLOCOCCUS*
PSEUDINTERMEDIUS IN TURKEY: A CASE OF URINARY TRACT INFECTION
DUE TO URINARY STONES IN A CAT.**

Harun Çınar

The case material consisted of a 3-year-old castrated male mixed cat brought to the animal hospital of Faculty of Veterinary Medicine, Mehmet Akif Ersoy University. In the anamnesis, it was learned that the cat had anuria, anorexia and vomiting, and this period lasted for about six months. Previously, the cat was taken to the veterinary examinations regularly and antibiotic therapy was started after clinical examination. After initial evaluations, hematological and biochemical blood examination and ultrasonography was performed to the patient. For treatment, urine output was restored by urethrostomy and the obtained urine was examined microscopically, microbiologically and biochemically. Urinary sample was taken by cystocytomy and 10 µl of urine was spread on blood agar containing 5% sheep blood and MacConkey agar plates. The plates were incubated at 37° C in aerobic condition. After 24 hours, β-hemolytic pure colonies were observed and catalase activity was tested. The isolates of *Staphylococcus* sp. were classified as coagulase-positive *Staphylococcus* sp. (CPS) using coagulase tube test. The isolate was identified as *S. pseudintermedius* by Matrix Assisted Laser Desorption/Ionization Time-of-Flight Mass Spectrometry (MALDI-TOF MS). The isolate was present in urine sample at a high concentration (3×10^4 CFU/ml). Antimicrobial resistance of *S. pseudintermedius* was determined by disc diffusion method against 10 classes 21 antimicrobial agents. The isolate was resistant to all drug classes except phenicol group antibiotics. This report describes the first case of a multi-drug methicillin-resistant *S. pseudintermedius* in Turkey.

*Sözel Bildiri***HEDEFLİ PROTEOMİKS VE YENİ NESİL PROTEİN KANTİFİKASYONU****MUSTAFA G. SÜRME^{1*}**

*¹Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hamidiye Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Moleküler Tıp Bölümü, İstanbul, Türkiye. *
e-mail: mgsurmen@yandex.com*

ÖZET

Giriş: Bir doku ya da hücre popülasyonundaki çoğu aktiviteden sorumlu olan proteinler, hastalıkların gelişim sürecinde de önemli roller oynarlar. Bu nedenle proteinler, çeşitli hastalıkların moleküler olarak daha iyi tanımlanmasında ve tedavi süreçlerinin daha etkin bir şekilde izlenmesinde hedef moleküller olarak kullanılmaktadırlar. **Gelişme:** Son dönemde yüksek basınçlı sıvı kromatografileriyle birleştirilmiş kütle spektrometresi (MS) sistemlerinden oluşan teknolojilerin ve yöntemlerin kullanılmasıyla kompleks biyolojik örneklerdeki yüzlerce protein, kalitatif ve kantitatif olarak, tek bir analiz sürecinde tespit edilebilmektedir. Yeni nesil MS çalışmalarında, protein ekspresyonlarının küresel bir görünümünü sunan keşif analizlerinin yanı sıra çeşitli proteinlerin hedeflenerek analiz edildiği farklı yaklaşımlar da bulunmaktadır. Yüksek çözünürlüklü kütle spektrometreleri kullanılarak gerçekleştirilen PRM (parallel reaction monitoring) yönteminin, hedefli yöntemlerden SRM'e (selected reaction monitoring) alternatif olarak, popülerliği giderek artmaktadır. Bu sayede antikor kullanılarak gerçekleştirilen ELISA ve western blot gibi geleneksel yöntemlerden farklı olarak tek bir numune analiziyle, hedeflenmiş çok sayıda proteinin hassas bir şekilde doğrulaması yapılabilmektedir. Ayrıca bu yöntem fosforilasyon, metilasyon ve asetilasyon gibi yaygın görülen translasyon sonrası modifikasyonların da tespitine imkan sağlamaktadır. **Sonuç:** Sağlık bilimlerinin çeşitli alanlarında uygulamaları yapılmış PRM yöntemi, proteinlerin rölatif kantifikasyonu yoluyla yapılan analizlerinin doğrulanmasında yeni ve güçlü bir teknik olarak büyük umut vadetmektedir.

Anahtar Sözcükler: Hedefli Proteomiks, Kütle Spektrometresi, PRM

*Sözel Bildiri***TURKISH VALIDITY AND RELIABILITY OF THE PRETERM PARENTING &
SELF-EFFICACY CHECKLIST****Müjde Calıkusu İncekar*, Kamile Uzun Akkaya**, Ayşe Değerli*****

*Yüksek İhtisas University, Faculty of Health Sciences, Department of Pediatric Nursing, Ankara, Turkey, mujdecalikus@gmail.com

** Gazi University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Ankara, Turkey, kuzun87@hotmail.com

*** Unit Charge Nurse, Ankara City Hospital, Infant Clinic, Ankara, Turkey, ayse.akbay169@hotmail.com

ABSTRACT

Background: Parents of preterm infants may be vulnerable to decreased maternal confidence, especially during infancy. The quality of care provided to the baby by the parents is strongly influenced by the self-efficacy of the parents. **Aim:** This study was conducted to test the Turkish validity and reliability of the Preterm Parenting & Self-Efficacy Checklist (PPSEC). **Methods:** This study was carried out as a methodological design in the infant clinics of a hospital in Ankara between April 2021 and January 2022. Based on the power analysis, the sample size consisted of a total of 161 parents. Infant and Parent Descriptive Information Form and PPSEC were used in the study. In the validity analyzes of PPSEC, language validity, content validity analysis, confirmatory and explanatory factor analyzes for construct validity. were performed In the reliability analysis, cronbach alpha and intraclass correlation analysis for internal consistency analysis for test re-test were used. For the study, permission of the ethics committee of Yüksek İhtisas University (Date: 09.10.2020; No: 2020/11/02), institutional permission, permission from the parents participating in the study and the scale owner were obtained. **Results:** The language validity of the PPSEC was done by expert linguists. The content validity index was calculated as 0.91. The Turkish version of the PPSEC with three factors for each of the three subscales and 36 items provided construct validity. For the reliability analysis, Cronbach's alpha values were between 0.59 and 0.76 in the sub-dimensions, with a total of 0.82, and the ICC value was between 0.45 and 0.85 in the sub-dimensions of parental self-efficacy and self-perceived parental competence, with a total of 0.73. **Conclusion:** It was concluded that PPSEC was valid and reliable with 36 items. It can be suggested for parents who have a preterm baby under 24 months.

Keywords: Father, mother, parent, preterm, self-efficacy

*Sözel Bildiri***PANDEMİ DÖNEMİNDE PALYATİF BAKIM HASTALARINA EVDE BAKIM
VERENLERİN BAKIM YÜKÜNÜN BELİRLENMESİ****Ümmühan AKTÜRK*, Ebru GÜL****** İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye**** İnönü Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı, Malatya, Türkiye
ebru gul70@gmail.com***ÖZET**

Giriş: İnfomal bakımın, bakım verilen kişi ve bakım veren kişi açısından farklı boyutları olan bir deneyim olduğu belirtilmektedir. Her iki taraf içinde çeşitli zorlukların yaşandığı bir süreç olarak tanımlanabilmektedir. Aynı zamanda bakım verenin, hasta bireyin tüm bakımını sağlayan ve tüm yükünü üstlenen kilit noktada yer alan kişi olduğu da bilinmektedir. **Amaç:** Bu çalışma, pandemi döneminde palyatif bakım hastalarına evde bakım verenlerin bakım yükünü belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı olarak yapılan bu araştırma, araştırmaya katılmaya gönüllü olan ve çalışmaya alınma kriterlerine uyan evreni bilinmeyen örnekleme yöntemine göre güç analizi sonucunda belirlenen örneklem sayısına uygun olarak 124 kişi ile gerçekleştirilmiştir. Veriler “Tanıtıcı Anket Formu” ve “Bakım Verme Yükü Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın verileri bilgisayar ortamında kodlanmış ve değerlendirilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde ortalama, yüzdelik dağılım, korelasyon, varyans analizi kullanılmıştır. İstatistiksel değerlendirmede anlamlılık düzeyi $p<0.05$ kabul edilmiştir. **Sonuç:** Araştırmaya katılan kişilerin Bakım Verme Yükü Ölçeği toplam puan ortalaması 49.16 ± 18.07 olarak bulunmuştur. Bakım verenin yaşı, bakım verenin kronik hastalığının olması, hastalığın süresi ve hastaya bakım verme süresi ile Bakım Verme Yükü Ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($p<0.05$). **Tartışma ve Sonuç:** Araştırmaya katılan katılımcıların bakım verme yükleri orta-ciddi düzey olarak bulunmuştur. Kişilerde bakım yükü düzeylerinin artmasına bağlı olarak tükenmişlik duygusu artabilmektedir. Bunun sonucunda da hem bakım veren hemde bakım verilen kişi olumsuz etkilenebilmektedir. Bu nedenle sağlık çalışanlarının bakım verenlerin yaşadığı sorunlara yönelik uygun girişimler planlamaları, bakım verenlerin bakım yükünü düzenli aralıklarla değerlendirmeleri önerilebilir. Ayrıca hastaya verilen hizmetin infomal bakım verebilecek diğer kişiler tarafından da paylaşılması bakım yükünü azaltarak verilen bakım hizmetinin kalitesinin yükseltilmesine katkı sağlayabilir. **Anahtar Kelimeler:** Palyatif Bakım, Bakım Veren, Bakım Yükü, Evde Bakım

Sözel Bildiri

TRANSKRANİYAL MANYETİK STİMÜLASYON VE NÖROREHABİLİTASYONDA KULLANIMI: DERLEME

Hüseyin Atçeken*, Mehmet Duray*

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Isparta, Türkiye, atcekenhuseyin@gmail.com, mehmetduray@sdu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Transkraniyal manyetik stimülasyon (TMS), nörolojik değişikliklerin belirteci olarak kortikal eksitabilite değişikliklerini belirlemek için kullanılan non-invazif, ağrısız ve güvenilir bir yöntemdir. Yüksek voltajlı kapasitör tarafından verilen elektrik akımı ile kafa derisi üzerine yerleştirilmiş bir koilde manyetik alan oluşturan TMS, kortikal bölge dokusunda birtakım hücresel düzeyde değişiklikler meydana getirmektedir. TMS cihazında kullanılan koil çeşitleri ile farklı derinlik ve genişlikteki kortikal dokulara stimülasyon verilmektedir. **Amaç:** Bu derleme TMS uygulamasına ilişkin genel bilgiler, çalışma prensibi, çeşitli ölçüm ve stimülasyon parametreleri ve nörorehabilitasyonda kullanımı hakkında bilgi vermek amacıyla hazırlandı. **Yöntem:** Bu derlemede TMS ve TMS'nin nörorehabilitasyonda kullanımıyla ilgili bir inceleme ve sentez yapıldı. TMS'ye ilişkin genel bilgiler verildikten sonra TMS'nin farklı tip nörolojik hastalıklarda rehabilitasyona katkısına yönelik kapsamlı bir literatür taraması yapıldı. **Bulgular:** TMS'de, kortikospinal yolların bütünlüğünü, periferik sinir yollarının iletim hızını, motor yolların fonksiyonunu, spinal inhibisyon mekanizmalarını, motor korteks eksitabilitesinin durumlarını değerlendirmek için kullanılan çeşitli ölçüm parametreleri bulunduğu belirlendi. Bu ölçüm parametreleri ile bazı hastalıkların tanısının konulabildiği ve prognoz takibi yapılabildiği özel olarak vurgulanmaktadır. TMS'nin nörorehabilitasyona ek olarak kullanımının faydalı olduğu bildirilmiştir. İnme sonrası spastisite tedavisi ve multipl sklerozlu bireylerde motor problemlerin tedavisi için düşük frekanslı rTMS uygulaması, parkinsonlu bireylerde ise motor donmaların tedavisi için yüksek frekanslı rTMS uygulamasının yararlı olabileceği belirtilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** TMS günümüzde daha çok nörolojik ve psikolojik hastalıkların tanısında ve tedavisinde kullanılmakta olan popüler bir uygulamadır. TMS uygulamasında tedavi amaçlı kullanılan stimülasyon parametreleri farklılık göstermektedir. Tek atım TMS nörorehabilitasyonda genellikle tanı amaçlı kullanılmaktayken, rTMS ise kortikal aktivite düzeyini modüle edebildiğinden dolayı daha çok tedavi amacıyla kullanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Transkraniyal manyetik stimülasyon, Nörorehabilitasyon, Manyetik alan

*Sözel Bildiri***ALCOHOL CONSUMPTION AND ADIPOSITY: A LONGITUDINAL ANALYSIS
OF 45 399 UK BIOBANK PARTICIPANTS****Elif Inan-Eroglu***

* Charles Perkins Centre, School of Health Sciences, Faculty of Medicine and Health, The University of Sydney, NSW, Australia, elif.inaneroglu@sydney.edu.au

ABSTRACT

Background: The evidence on the association between alcohol consumption and adiposity is inconsistent and fragmented. **Aim:** The aim of this study is to investigate the longitudinal association between alcohol consumption pattern (volume and type) and four different adiposity markers with repeated measures of adiposity as well as obesity incidence in the UK Biobank (n=44 311). **Methods:** Current alcohol drinkers were categorized based on the sex-specific quartiles of their weekly alcohol consumption and the UK alcohol drinking guidelines. Included adiposity markers were body mass index, body fat percentage, waist circumference and waist to hip ratio. Multivariable adjusted generalised linear models were conducted. **Results:** With the exception of a direct association between alcohol volume and BF% in women (B=0.42%; 95%CI 0.04, 0.80% for women in the top quartile), we found no associations between alcohol consumption and adiposity markers for either sex. Red wine and champagne/white wine consumption were inversely associated with WC for both sexes (B=-0.58cm, 95%CI -0.77, -0.38cm and B=-0.49cm, 95%CI -0.68, -0.29cm, respectively for women; B=-0.28cm, 95%CI -0.47, -0.08cm and B=-0.23cm, 95%CI -0.42, -0.04cm, respectively for men). Female and male spirit drinkers had higher WC than non-spirit drinkers. Alcohol consumption was associated with a lower risk of obesity incidence in women (OR: 0.60, 95%CI: 0.45, 0.80 for the 2nd quartile, OR: 0.53, 95%CI: 0.40, 0.70 for the 3rd quartile and OR: 0.61, 95%CI: 0.46, 0.80 for the 4th quartile). **Discussion and Conclusion:** Limited evidence of longitudinal associations between alcohol intake and adiposity was found. The few statistically significant associations we observed are unlikely to be of clinical importance.

Keywords: Alcohol, Adiposity, Body Mass Index, Body Fat Percentage, Waist Circumference, Waist to Hip Ratio

*Sözel Bildiri***MİGREN HASTALARINDA AĞRIYA İLİŞKİN BAZI KLİNİK ÖZELLİKLERİN
BELİRLEMESİ****Betül YILDIRIM^{1*}, Özlem ÇINAR ÖZDEMİR^{2**},**

^{1*} Siirt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Fizyoterapi Bölümü, Siirt, Türkiye,
fztbetuly@gmail.com

^{2**} İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İzmir,
Türkiye, ozlemcinar314@hotmail.com

ÖZET

Giriş-Amaç: Migren ataklarının ortaya çıkmasında iç ve dış olmak üzere çeşitli faktörler mevcuttur. Ağrıyı azaltan, arttıran ya da tetikleyen faktörlerin belirlenmesi, atakların kontrol altına alınabilmesi adına migren yönetiminde önemli bir yer tutmaktadır. Bunun yanında çoğu migren hastasında ağrıya bir ya da birden fazla semptom eşlik etmektedir. Fakat ne yazık ki toplumumuzda migren şiddetini değiştiren faktörler ve eşlik eden semptomlar hakkında bir fikir birliği yoktur. Bu sebeple araştırmamızda migreni arttıran, azaltan, hem ortaya çıkaran hem arttıran faktörler ile ağrıya eşlik eden semptomları belirlemeyi amaçladık. **Yöntem:** Çalışma, Burdur ilinde yaşayan ve Burdur Aile Sağlığı Merkezleri'nde aile hekimliğine kayıtlı olan migren tanısı almış ve araştırmaya katılmayı kabul eden 40 migrenli birey ile gerçekleştirildi. Verilerin toplanmasında anket yöntemi kullanılıp, bireylerin yaş, boy, kilo, iletişim bilgileri, eğitim durumu gibi bilgileri, demografik bilgi formu ile değerlendirildi. Demografik bilgi formunun devamında kişisel bilgilere ek olarak migren başlangıç yaşı, sıklığı, süresi, ağrıya eşlik eden semptomlar ve ağrının şiddetinde değişiklik yapan etmenler gibi klinik bilgiler de kaydedildi. Elde edilen verilerin analizinde, IBM SPSS 23.0 paket programı (IBM Corp., Armonk, NY) kullanıldı. **Bulgular:** Çalışmaya katılan hastaların (n=40) 36'sı (%90) kadın ve 4 ü (%10) erkek olup ortalama migren başlama yaşı 25,03±9,45 yıldır. Migren şiddetini değiştiren etkenler migreni arttıran, azaltan ve hem ortaya çıkaran hem arttıran olmak üzere üç grupta incelendi. Arttıran faktörler koşmak (%65), ayakta durmak (%55) ve yürümek (%52,5) iken, yatmanın (%85), masaj uygulamanın (%82,5) ve soğuk uygulamanın (%75) migreni azalttığı tespit edildi. Migreni hem ortaya çıkaran hem de arttıran faktörler ise sırasıyla gürültü (%77,5), zihinsel yorgunluk (%77,5), ani üzüntü (%75), kokular (%67,5), uyku düzeni değişikliği (%65), açlık (%65), menstürasyon (%62,5), ışık (%60), soğuk hava (%50), sıcak hava (%42,5), fiziksel yorgunluk (%42,5) olarak bulundu. Migrene eşlik eden birden fazla semptom bulunmasına rağmen katılımcılar ilk üç semptomu sırasıyla ışıktan rahatsızlık (%97,5), bulantı (%92,5), halsizlik (%82,5) olarak bildirdi.

Tartışma ve Sonuç: Baş ağrısı bozuklukları beynin birçok bölgesindeki çeşitli nörokimyasal ve hücrel sinyal yollarının aktivasyonunu içeren karmaşık nörobiyolojik olaylardan kaynaklanmaktadır. Migren de baş ağrısı bozuklukları içinde en sık karşılaşılan türlerden biri olup, insan hayatı üzerinde hem fiziksel hem de duygusal etkilere sahiptir. Atakların ortaya çıkmasında ağrıya eşlik eden semptomların ve ağrı şiddetini değiştiren faktörlerin belirlenmesi, tedavinin kişiye özel hale gelmesini sağlayıp, migren yönetimini kolaylaştırarak yaşam kalitesini iyileştireceğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Migren, Baş ağrısı Tetikleyici faktör

Sözel Bildiri

OPTIMIZATION FOR THE CLASSICAL EXTRACTION OF PHENOLIC COMPOUNDS FROM *JUGLANS REGIA* L. (WALNUT) LEAVES

Özge Algan Cavuldak*, Nilüfer Vural**

* Department of Food Engineering, Faculty of Engineering, Zonguldak Bülent Ecevit University, Zonguldak, Turkey, ozge.ac@beun.edu.tr

**Department of Food Processing-Food Technology, Health Services Vocational School, University of Ankara Yıldırım Beyazıt, Çubuk, Ankara, Turkey

**Institute of Public Health, Department of Traditional, Complementary and Integrative Medicine Practice and Research Center, University of Ankara Yıldırım Beyazıt, Etlik, Ankara, Turkey, n.vural@ybu.edu.tr

ABSTRACT

Background: *Juglans regia* L. (walnut) leaves have topical and enteric uses in traditional medicine for their pharmacological and therapeutic properties which are mainly related to their high amount of polyphenols. Antidiarrheic, antihelmintic, antifungal, hypotensive, antiseptic, depurative, astringent, hypoglycaemic, antiinflammatory and sedative properties of walnut leaves have been known. **Aim:** The aim of this study was to investigate the multi response optimization of classical solvent extraction of polyphenols from dried *J. regia* L. leaves. While the extraction variables –temperature (X_1 , 20-80 °C), time (X_2 , 20-120 min) and solvent:solid ratio (X_3 , 10-90 ml/g)- were identified as independent variables, total phenolic content (Y_1 , TPC) and total antioxidant activity (Y_2 , TAA) were designed as response variables. **Methods:** Response surface methodology (RSM) combined with Box-Behnken design consisted of 17 experiments were applied for the experimental design and optimization of classical extraction of phenolics from walnut leaves. **Results:** The optimum conditions of the process were determined as 30.90 °C temperature, 118.04 min time and 81.24 ml/g solvent:solid ratio. The maximum predicted TPC (47.28 mg GAE/g dw) and TAA (81.83% inh) were found at these optimum extraction conditions. The experimental values for TPC and TAA were 45.85±1.58 mg GAE/g dw and 79.68±1.46 % inh. respectively which was shown that there was no significant difference ($p<0.05$) between the experimental and predicted values. Additionally, high correlation ($R^2=0.8791$) was found between TPC and TAA in extracts **Discussion and Conclusion:** The results could be useful for the comparison the novel extraction techniques and different solvents in further researches for the valorisation of *Juglans regia* L. leaves. With the determination of optimized extraction conditions, walnut leaf could be a source for the use in industrial applications as a food additive, food ingredient in functional foods or pharmaceutical depending on antioxidant phenolics it contains.

Keywords: *Juglans regia* L., Polyphenols, Solvent extraction, Optimization, Response surface methodology (RSM).

Sözel Bildiri

ŞANLIURFA'DA YETİŞKİNLERİN GELENEKSEL VE TAMAMLAYICI TIP TERCİH NEDENLERİNİN VE BİLGİ DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Suzan Havlioğlu 1*, Kaan Çiftçi 2**

* Harran Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Şanlıurfa, Türkiye, suzanhavlioglu@hotmail.com

** Sağlık Bakanlığı, Şanlıurfa İl Sağlık Müdürlüğü, Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Atasagun Getat Uygulama Merkezi, drkaanciftci@gmail.com

ÖZET

Giriş: Son yıllarda dünyada ve ülkemizde “Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp” (GETAT) uygulamalarında ve ürünlerinin kullanımında artış gözlenmektedir. GETAT uygulamalarının görmezden gelinmesi uygulamaların bilinçsiz kişilerce yapılmasına, istismarına ve toplum sağlığının tehlikeye atılmasına yol açabilmektedir. **Amaç:** Bu çalışma GETAT merkezine başvuran kişilerin geleneksel ve tamamlayıcı tıp tercih nedenlerini ve bilgi düzeylerini araştırmak amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Çalışma Şanlıurfa Mehmet AKİF İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi GETAT merkezine 01.08.2021-30.12.2021 tarihleri arasında başvuran 18 yaş ve üzeri bireylerde gerçekleştirilen tanımlayıcı tipte bir araştırmadır. Çalışmaya katılmak gönüllülük esasına dayalı olduğundan 130 kişi ile çalışma tamamlanmıştır. Çalışmanın anket formu, kişilerin sosyo-demografik özellikleri, yönetmelikte geçen 15 GETAT uygulamasının kullanımını içeren 15 sorudan oluşmaktadır. Gerekli etik ve idari izinler alınmıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. **Bulgular:** Çalışmaya katılanların % 60 'ı 36-65 yaş arasındadır. %70'i kadın ve %75.4'ü üniversite mezunudur. Çalışmaya katılanların %54.6'sı tamamen doğal ve zararsız olduğu için, %40.8'i çevresinde kullanıp fayda görenler olduğu için %36.2'si en az tıbbi tedavi kadar etkili olduğuna inandığı için, %32.3'ü merak ettiği için ve %23.3'ü ulaşımı kolay olduğu için GETAT yöntemlerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Çalışmaya katılanların %40.8'i kupa/hacamat yaptırdığını, %39.2'si mezoterapi yaptırdığını ifade ederken, %79.2'si hipnoz hakkında, %74.6'sı sülük hakkında ve %71.3'ü akupunktur hakkında yeterli bilgiye sahip olduklarını ifade etmiştir. % 80.8'i proloterapi ve larva uygulamasını daha önce hiç duymadıklarını ifade etmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** GETAT uygulamalarının yaygınlaştırılması, doğru ve etkin bir şekilde kullanılabilmesi için halka GETAT uygulamaları ile ilgili bilgilendirmeler yapılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Şanlıurfa, Geleneksel Tıp, Tamamlayıcı Tıp

*Sözel Bildiri***IS THE EXERCISE EFFECTIVE IN REDUCING GLOBUS HYSTERICUS? (Case Report and Mini-Review)****Fatma Erdeo 1*, Hilal Akay Çizmecioglu 2**, Ali Ulvi Uca3****

* Necmettin Erbakan Universty, Faculty of Health Science Department Of Physiotherapy, Konya, Türkiye
fatmacobanerdeo@hotmail.com

** Necmettin Erbakan University, Meram Faculty of Medicine, Department of Internal Medicine, Konya,
Turkey, drhilalakay@hotmail.com

** Necmettin Erbakan University, Meram Faculty of Medicine, Department of Neurology, Konya, Turkey,
aulviuca@hotmail.com

ABSTRACT

Background: Globus sensation (GS) is a feeling of tightness in the throat that persists for at least 12 weeks, not related to swallowing. The sensation can be defined as a subjective sensation of a lump felt between meals, as if something is stuck in the throat, without difficulty swallowing, pathological reflux, achalasia, or any other motility disorder with a known pathological basis. **Aim:** The only case study available evaluated the effectiveness of a massage and relaxation exercise intervention for the treatment of a patient diagnosed with globus hysteresis. **Methods:** A 32-year-old female patient felt a stiff tenson in her throat while eating, as well as a fullness in the upper part of the abdomen and a stomach beat. She expressed relief when she burped. Hp was positive. Endoscopy findings were normal. The patient had been using a proton pump inhibitor for 8 weeks. She was also consulted in the psychiatry. Classical massage and relaxation exercises were applied to the patient for 6 weeks for 45 minutes. Before the evaluation, he defined the discomfort caused by upper abdominal pain and stomach beating over 10 according to the visual analog scale (VAS). Pre- and post-treatment quality of life was evaluated with Short Form 36 (SF36). **Results:** She demonstrated improvements in pain. VAS value measured as 10 was 3. Physical role, Emotional well-being, Energy / vitality, Social functioning, Pain, and General medical health, which are the sub-parameters of SF36, demonstrated positive improvement. The efficacy of the treatment was evaluated with the quality-of-life Short Form 36 (SF 36). **Discussion and Conclusion:** It is important to benefit from the effectiveness of exercises as a multidisciplinary approach in the treatment of globus hysterical problems involving the gastroesophageal system.

Anahtar Kelimeler: Globus Histericus, Helicobacter pylori, Exercise, Rehabilitation

*Sözel Bildiri***RECENT DEVELOPMENTS ON THE INVOLVEMENT OF TRPM2 IN THE
ALZHEIMER'S DISEASE****Ramazan CINAR***

**Department of Neuroscience, Health Science Institute, Suleyman Demirel University, Isparta, Turkey,
rcinar63@gmail.com*

ABSTRACT

Alzheimer's disease is a common neurodegenerative disease. In the USA, about 6 million people are suffering from the Alzheimer's disease. The etiology of Alzheimer's disease has not been fully discovered. However, accumulating data indicate that oxidative stress and excessive Ca^{2+} influx are two main actors for the induction of Alzheimer's Disease. Oxidative stress is induced by several physiological functions such as mitochondria function and phagocytic activity. Oxidative stress is induced by the excessive generation of reactive oxygen species (ROSs). ROSs are scavenged by the antioxidants. Brain and neuronal tissues are very sensitive to the excessive generation of ROSs for three reasons: (1) low antioxidant level, (2) high poly unsaturated fatty acid content, and (3) high oxygen consumption. A main source of ROSs generations is mitochondria. The increase of mitochondria membrane depolarization induces excessive ROSs generation and pro-apoptotic factor activations. The increase of mitochondrial membrane potential is induced by the increase of cytosolic free Ca^{2+} concentration. Recent data indicated the involvement of excessive Ca^{2+} influx-induced ROSs generation in the etiology of Alzheimer's disease. A Ca^{2+} permeable cation channel is TRPM2. It is stimulated by ROSs and DNA-damage-induced ADP-ribose productions. Oxidative stress-dependent activation of TRPM2 is inhibited by the treatments of antioxidants, including glutathione. In the present decade, there is a great interest on the activation of TRPM2 in the etiology of Alzheimer's disease. In the presentation, I will summarize recent developments on the TRPM2 channel in the etiology of Alzheimer's disease.

Keywords; Alzheimer's disease: Beta amyloid plaque; TRPM2 channel: Neurodegeneration: Oxidative stress.

*Sözel Bildiri***HASTA VE HASTA YAKINLARI ARASINDAKİ DUVAR; YOĞUN BAKIM
ÜNİTELERİNDE İLETİŞİM****Büşra Nur TEMÜR*, Emine ÇATAL, Cafer ÖZDEMİR**

* Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Türkiye,
nurtemur@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Arka Plan: Yoğun bakım ünitelerine kabul, hastalar ve aile üyeleri için travmatik bir olaydır. Sevdiklerinin yoğun bakım ünitesine yatırılmasıyla baş edemeyen aileler duygusal bir kriz yaşayabilir ve şok, kaygı, depresyon, uyku bozuklukları gibi olumsuz tepkiler gösterebilir. Yoğun bakım hastalarının aile bireyleri, sevdiklerinden uzakta olmalarından dolayı hastalarıyla iletişim kuramamaları ve bakım ortamından habersiz olmaları nedeniyle hastalarına yeterli bakımın sağlanıp sağlanmadığı konusunda şüphe ve endişe yaşamaktadırlar. **Amaç:** Bakımın iyileştirilmesinde hasta ve hasta yakınları ayrılmaz bir bütün olmakta ve yoğun bakımların yapısı gereği bu ailevi bütün ayrılmak zorunda kalmaktadır. Bu nedenle derleme çalışması, yoğun bakım ünitelerinde hasta ve yakınlarında iletişimi arttırmaya yönelik yapılan güncel çalışmaları özetlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Pubmed, Science Direct, Web of Science ve ulusal veri tabanları 2012 itibari ile 2022 yılı Şubat ayına kadar taranarak çalışmalar belirlenmiştir. Taramalar İngilizce (“communication”, “family”, “ICU”, “nursing”) ve Türkçe dilinde (“aile”, “hemşirelik” “iletişim”, “yoğun bakım ünitesi”) anahtar kelimeleri ve kombinasyonlar ile yapılmıştır. **Bulgular:** Yapılan kombinasyonlar sonucunda 10 güncel makalenin tam metni incelenmiştir. İnceleme altındaki makalelerin çoğunluğunun (%70) sanal teknolojiler ile hasta ve ailesinin iletişimini arttırmaya yönelik olduğu sonucuna varılmıştır. Çok merkezli bir çalışma sonucuna göre sanal ziyaret için en yaygın kullanılan platformların, TouchAway (%43,41), ardından Skype (%27,25) ve FaceTime (%24,23) olduğu saptanmıştır. Diğer çalışmalar yoğun bakım ünitesinde iletişimi; yüz yüze ziyaret, yatak başı telefon veya görüntülü arama yoluyla sürdürdüğünü bildirmiştir. İletişim kolaylaştırıcı müdahalenin 488 yoğun bakım hastasına uygulandığı randomize kontrollü bir çalışmada müdahale grubunda yaşanan depresyonun anlamlı derece daha düşük olduğu bildirilmiştir (p=0.017). Birçok yoğun bakım ünitesinde, klinik iletişim ve ziyaret, yüz yüze ve yatak başı ziyaretlerden uzaktan etkileşimlere doğru ilerlediği saptanmıştır. Güncel bir çalışma, yoğun bakım hemşirelerinin hasta ziyaretlerini artan iş yükü ve tükenmişlik kaynağı olarak algıladıklarını göstermiştir.

Tartışma ve Sonuç: İletişim, hastalar ve aileleri için kaliteli bakımın önemli bir bileşenidir. İletişimin sorunsuz bir şekilde yürütülmesine ve ailelerin endişelerinin giderildiğini hissetmelerine yardımcı olmak, iletişimdeki potansiyel boşlukları ele almanın bir yolu olarak hemşireler yol gösterici olabilir. Sanal ziyaretlerin önündeki engellerin tespit edilip yaygın hale getirilmesinin önemi ortaya çıkmıştır. Hasta ve hasta yakınlarının arasındaki duvarları, günümüz teknolojiyle aşılabilir kılan dijital destekli çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aile, Hemşirelik, İletişim, Yoğun Bakım Ünitesi

*Sözel Bildiri***ENDODONTİDE TEK EĞE SİSTEMLERİ ŞEKİLLENDİRME İÇİN YETERLİ Mİ?****Tuna YOLÜÇ**

NiTi döner aletlerin kök kanallarının şekillendirilmesinde kullanılmaya başlanması ile birlikte tüm kök kanal konfigürasyonlarına uygun eğe seçimi bilimsel tartışmaların konusu olmuştur. Son yıllarda üretici firmalar, hem hasta başında geçirilen süreyi hem de kullanılan eğe sayısını azaltmak amacıyla tek eğe sistemleri üzerinde çalışmaya ve piyasaya sürmeye başlamışlardır. Tek eğe sistemlerinin getirdiği büyük avantajların yanı sıra her farklı eğenin kendisine özgü dezavantajları da bulunmaktadır. Bu avantaj ve dezavantajlar eğelerin kinematik, tasarım ve metalürjik özelliklerine göre farklılık gösterebilir. Bu derlemenin amacı; tek eğe sistemlerinin kök kanal şekillendirmesinde yeterliliklerini incelemek, eğelerin farklı özelliklerinin dinamiklerini anlamak ve klinisyenlere bu sistemleri kullanmayı tercih ettikleri takdirde uygun tek eğe sistemini değerlendirmelerinde ve seçmelerinde yardımcı olmaktır.

Sözel Bildiri

İLAÇ SUİSTİMALİ İLE İLGİLİ SUÇLARIN ECZANELER DÜZEYİNDE İRDELENMESİ

Elnar MAMMADOV, Zeynep TÜRKMEN

İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

ÖZET

Giriş: Bir hasta eczaneden ilaç temin etmesi için temelde hekim ve eczacı olmak üzere iki meslek grubu ile iletişim kurmaktadır. 18. yy başına kadar birbirinin içerisinde yer alan meslek grupları olsa da, modern zamanda eczacılık gelişmelerle birlikte mesleki sınırları tam olarak ortaya konulmuş ve sağlık ekibinin vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Bu süreçte tüm meslek gruplarında olduğu gibi eczacılık mesleğinde de adli olaylar meydana gelmektedir. Bunlardan birkaçı sahte reçete, reçetede tahrifat, başka kaynaktan elde ettiği ilaçları satmaya çalışmak, eczane soygunu vb. olarak nitelenebilir ve ülkemizde bu alanda yapılmış sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, ilaç suiistimali ile ilgili suçların eczaneler düzeyinde irdelenmesi, suç tiplerinin, karşılaşılma sıklıklarının, işleniş biçimlerinin, suça fırsat veren sistemsel boşlukların ve bu tür suçlara karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. **Gereç & Yöntem:** Araştırma anket yoluyla, Şubat 2020-Eylül 2020 tarihleri arasında, Eskişehir İl sınırları dahilinde yer alan 14 ilçede uygulanarak elde edilen verilerin karşılaştırmalı analizi, reçete sahtekarlığının doğasının, mevcut ilaçlara erişilebilirlik, reçetelenme kuralları ve ilaçların organizasyonu gibi büyük ölçüde yerel ilaç dağıtım hakkında bilgi edinilmesine yönelik hazırlanmıştır. Elli iki sorudan oluşan bu anket toplam 137 eczane çalışanına uygulanmış elde edilen bulgular Microsoft Excel programı kullanılarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Anket çalışmaları neticesinde elde ettiğimiz veriler 9. Bölge Eskişehir Eczacı Odasına bağlı eczanelerde son 5 yıl içinde karşılaşılan 184 olguda toplam 18 farklı ilaç markasının suiistimal şüphesi ile bildirildiği belirlenmiştir. İlaç markası bazında en sık rastlanan ilk beş ilacın “Lyrica” (%42), “Xanax” (%16), Neurontin (%11), Regapen (%8) ve Rivotril (%7) (n=184) olduğu, ilaç etken maddesi olarak ise ilk sırada Pregabalinin (%52, n=96) öne çıktığı ve bu ilacın çeşitli markalarda piyasada yer aldığı belirlenmiştir. İkinci sırayı Alprazolam (%16, n=30) ve üçüncü sırayı da iki farklı marka ile Gabapentin (%12, n= 22) aldığı belirlenmiştir. Tüm veriler içinde ilaç markaları ve/veya etken maddeleri farmasötik açıdan ele alındığında, çoğunun merkezi sinir sistemi (MSS) etkili olduğu ve bağımlılık amaçlı

olduğu (%99 n=183), sadece bir ilaç için (Beloc Zok) ekonomik açıdan böyle bir suça başvurulduğu düşünülmektedir. Çalışmamızda elde edilen verilere göre, karşılaşılan adli olgularda şüpheli kişilerin mesleki durumlarının %70,8'inin (n=97) işsiz olduğu, ikinci sırada ise kamu çalışanlarının yer aldığı görülmüştür. İlaç suiistimali olgularında en sık tercih edilen yöntemin "sahte reçete kullanımı" (%54,7; n=75) olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların %30,7'sinin (n=42) "reçetesiz ilaçlar" yolu ile, %10,2'sinin (n=14) "tahrifatlı reçeteler" yolu ile, %2,2'si (n=3) ise "ilaç alarak", %2,2'sinin (n=2) ise "siyasal makam gücü kullanmak yolu ile ilaçlara ulaşmak istedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. **Sonuç:** Gerçek hayatta bağımlılık ile ilgili verilerin çoğu vaka raporlarından veya bağımlı popülasyonla ilgili epidemiyolojik çalışmalardan elde edilen gözlemlerden gelmektedir. Kontrole tabi ilaçlar başta olmak üzere tüm ilaçlara yasadışı yollarla erişmek suu önemli bir halk sağlığı ve güvenliği sorunudur. Suiistimale konu olabilecek ilaç grupları gerek hayvanlarda gerekse insanlar üzerinde klinik öncesi veya klinik çalışmalarla belirlenmiş olsa da gerçek hayatta durum oldukça komplikedir. Literatürde çalışmamıza yakın araştırmalar göstermiştir ki; benzodiazepinler, metilfenidat, buprenorfin, morfin ve kodein analjezikleri veya tramadol gibi opioid analjezikler en sık suiistimali bildirilen ilaçlar arasında yer almaktadır. Sonuçta pregabalin, gabapentin alprazolam, klonazepam, flunitrazepam, metilfenidat, etken maddeli ilaçların sadece elektronik reçete ile elektronik imza kullanılarak düzenlenmesinin sahte reçetelerle yapılacak suiistimallerin önüne geçebileceği öngörülmektedir. Bildiğimiz kadarıyla bu çalışma, serbest eczane ağlarının katılımı yoluyla sağlık hizmetinin önemli bir ayağını oluşturan eczaneler düzeyinde irdelenmesi, suç tiplerinin, karşılaşılma sıklıklarının, işleniş biçimlerinin, suça fırsat veren sistemsal boşlukların ve bu tür suçlara karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesine yönelik ilk ulusal çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: Adli eczacılık, İlaç suiistimali, Sahte reçete, Sistemsal boşluklar

Sözel Bildiri

**DETERMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN DIETARY ACID LOAD
AND BONE MINERAL DENSITY IN POSTMENOPAUSAL WOMEN-
PRELIMINARY RESULTS OF THE STUDY**

Kübra TEL ADIGÜZEL, Ömer KUZU**

** Health Sciences University of Turkey, Gülhane Faculty of Health Sciences, Department of Nutrition and Dietetics, Ankara, Türkiye, dyt.kubra@gmail.com*

*** Ankara City Hospital, Physical Medicine and Rehabilitation Hospital., Ankara, Türkiye, kuzu_omer@hotmail.com*

ABSTRACT

Introduction: It is predicted that an increase in dietary acid load may cause adverse effects on bone metabolism. **Objective:** To determine the relationship between dietary acid load and bone mineral density in postmenopausal women. **Method:** 57 postmenopausal women, younger than 65 years of age, who did not use drugs affecting bone metabolism and had no additional disease, had Dual Energy X-ray Absorptiometry (DEXA) measurements performed at Ankara City Hospital Physical Therapy and Rehabilitation Hospital were included. Three-day food records of the individuals were analyzed with the Bebis program and, the dietary acid load was determined by the potential renal acid load (PRAL) method ($PRAL (mEq/day) = 0,4888 \times \text{protein}(g/day) + 0,0366 \times \text{phosphorus}(mg/day) - 0,0205 \times \text{potassium}(mg/day) - 0,0125 \times \text{calcium}(mg/day) - 0,0263 \times \text{magnesium}(mg/day)$) was calculated from the data obtained. The demographic characteristics, body weight, height, waist and hip circumferences of the individuals were measured and recorded by the researchers. L1-L4, femoral neck and femur total bone mineral contents (g/cm^2) were recorded. **Results:** The mean age of the individuals included in the study was 55.9 ± 4.9 years. The mean body mass index of the individuals was 28.7 ± 6.1 kg/m^2 . The mean anthropometric measurements were body weight 72.5 ± 15.3 kg, height 159.3 ± 7.1 cm, waist circumference 90.8 ± 14.3 cm, hip circumference 110.7 ± 19.0 cm. The mean dietary acid load was 21.7 ± 12.5 mEq/d. DEXA scores were L1-L4 1.0 ± 0.1 g/cm^2 , femur length 0.8 ± 0.1 g/cm^2 , femur total 0.8 ± 0.1 g/cm^2 . In correlation analyzes, there was a moderate negative correlation between dietary acid load and L1-L4 bone mineral content ($r = -0.478$, $p < 0.001$) and a weak negative correlation between femoral neck bone mineral content ($r = -0.264$, $p = 0.047$). There was no significant correlation between dietary acid load and total bone mineral content of the femur ($r = -0.227$, $p = 0.090$). **Discussion and Conclusion:** The results of this study revealed the relationship between dietary acid load and L1-L4 and femoral neck bone mineral density. Increased dietary acid load negatively affects the bone health of postmenopausal women. Women in postmenopausal period should be followed in terms of nutrition in terms of bone health.

Keywords: Postmenopausal osteoporosis, dietary acid load, osteoporosis

*Sözel Bildiri***PROFESSIONAL IDENTITY**

Aybala Hatice Mine Kurnaz*, Sebahat Ulsan*, Nihal Çelik*, Oğuzhan Demir*, Ayça Acır*, Seda Nur Aydoğdu*, Mehmet Tezcan*, Mukadder İnci Başer Kolcu,***, Giray Kolcu**,*****

* Süleyman Demirel University Faculty of Medicine, Isparta, Türkiye (aybalakurnaz@gmail.com, sebahatulusan@hotmail.com, nihancelik04@gmail.com, oguzhan68demir@gmail.com, draycaacir@gmail.com, sedanuraydogdu00@gmail.com, mdmehmettezcan@gmail.com)

** Süleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Medical Educations and Informatics, Isparta, Türkiye (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)

*** Girne American University, Department of Medical Educations and Informatics, Girne, Turkish Republic of Northern Cyprus (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)

ABSTRACT

Introduction: Professional identity defines clinicians' affinity, aculturation and identification of medical practice. It involves instilling professional beliefs in a pre-existing identity of values and behaviors. Professionalism training and evaluation is important for the formation of professional identity. Teaching medical professionalism is an essential component of medical education. The aim is to enable students to understand the nature and obligations of professionalism and to internalize the value system of the medical profession. **Purpose:** In this study, I tried to explain what the concept of professional identity is, its importance in medical education and working life, and what it encompasses. I also obtained outputs related to its integration into medical education. **Result:**The formation of professional identity is a process. It is derived from the combination of professional, personal and ethical development. The need to teach professionalism has a reciprocal relationship with the formation of professional identity. Therefore, it is important to think about this issue in medical education in order to educate the physicians of the future. In this regard, we see that the Pyramid of Millerin is one of the main sources guiding us. This pyramid consists of knowledge, competence, performance, action parts in turn. **Discussion and conclusion:** Ideally, there is a mutual relationship between the creation of a professional identity and the development and strengthening of professionalism. Modern medical education should be designed to improve professional identity, and professionalism acts as an important part of its curriculum throughout the entire course of a doctor's training, in order to achieve a desirable professional identity.

Sözel Bildiri

FELAKET KURBANLARININ KİMLİKLENDİRİLMESİNDE KULLANILAN BİLİMSEL YÖNTEMLER

Rümeysa Solmaz*

** İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa, Adli Tıp Ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Yüksek Lisans, İstanbul,
Türkiye rumeysa.solmaz54@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Ölen kişinin tespiti özellikle kitlesel felaketlerde büyük önem taşımaktadır. Ölümün hukuken belgelenmesi, defin ruhsatı ya da ölüm tutanağı ile mümkün olmaktadır ve defin ruhsatının verilebilmesi için ölen kişinin pozitif kimliklendirilmesi gerekir. **Aim:** Bu derlemenin amacı, felaket kurbanlarının kimliklendirilmesinde kullanılan birincil ve ikincil kimliklendirme yöntemlerini örnek vakalar ile açıklayıp pozitif kimliklendirme aşamasında özellikle DNA'dan nasıl faydalandığı hakkında bilgi vermektir. **Methods:** Genetik inceleme için kan, tükürük gibi vücut sıvılarından, kas, tendon gibi yumusak dokulardan, kemik, kırıkta gibi sert dokulardan elde edilebilen DNA, karşılaştırmaya elverişli ise parmak izi, ağız içi otopsi ile dişlerin incelenmesi birincil kimliklendirme yöntemlerini kapsamaktadır. Kişisel eşyalar, kimlik belgeleri, dövme gibi vücut süslemeleri ise ön kimliklendirmeye olanak tanıyan, dışlama açısından fayda sağlayan ikincil kimliklendirme yöntemlerini kapsamaktadır. **Results:** Adli kimliklendirme süreci, kayıp olarak bildirilen kişilere ait ölüm öncesi verilerin bulunması, kimliği belirsiz bir cesede yapılan otopsi ile ölüm sonrası bulguların ortaya konması ve bu iki veri setinin karşılaştırılmasından oluşan üç aşamalı bir süreçtir. Ölüm öncesi ve ölüm sonrası verilerinin karşılaştırılması sonucu eşleşme olması durumunda pozitif kimliklendirme yapılabilmektedir. **Discussion and Conclusion:** Genetik kimliklendirmenin başarısı karşılaştırma için alınan örneğin kalitesine ve inceleme tekniklerine bağlıdır. Parmak izi incelemeleri ileri derece çürümüş veya iskeletleşmiş cesetlerde kullanılamaz. Özellikle ileri derece yanmış cesetlerde dişler çok kırık ve parçalanmıştır. Diş parçalarının tanınmasında adli diş hekiminin deneyimi önemlidir. Ölüm öncesine ait veri bulunması her zaman mümkün olmayabilir ve eşleştirme yapılamaması durumunda cesetler pozitif kimliklendirilemeyebilir.

Anahtar Kelimeler: Felaket, pozitif kimliklendirme, DNA, DVI

*Sözel Bildiri***ÇALIŞANLARA UYGULANAN MENTAL SAĞLIK İLKYARDIM EĞİTİMİNİN
BİLGİ, TUTUM VE DAVRANIŞLARA ETKİSİ****İlknur Yalçın* , Ayşe Ergün****

* Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı,
İstanbul, Türkiye, ilknur.yalcin@unilever.com

** Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik, Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı,
İstanbul, Türkiye, ayergun@gmail.com

ÖZET

Giriş: Mental hastalık, her 3 yetişkinden 1'inde tanı koyulabilecek kadar yaygın görülen ciddi bir halk sağlığı sorunudur. Bununla birlikte, mental hastalığı olan birçok kişi tanı konulmadan ve tedavi edilmeden kalır. **Amaç:** Bu çalışma mental sağlık ilkyardım eğitici eğitimi almış iş sağlığı hemşiresi tarafından uygulanan mental sağlık ilkyardım eğitimi (MSİE)'nin ofis çalışanlarının bilgi, tutum ve davranışlarına etkisini belirlemek amacıyla planlandı. **Yöntem:** Bu araştırma randomize kontrollü deneysel bir çalışmadır ve araştırmanın evrenini İstanbul'da hızlı tüketim malları sektöründe hizmet veren bir şirketin ofis çalışanları oluşturmaktadır. Örneklemeye araştırmaya katılmak için gönüllü olan 211 çalışan randomize olarak girişim (n=102) ve kontrol (n=109) grubuna ayrıldı. Veriler, çalışmanın başlangıcında ve eğitimden sonra Kişisel Bilgi Formu, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı Ölçeği, Pozitif Ruh Sağlığı Ölçeği ve Genel Sağlık Anketi (GSA-12) ile toplandı. **Bulgular:** Ruh sağlığı okuryazarlığı ölçeği bilgi, inanç ve kaynak alt boyutları ön test ve son test puanları yönünden girişim ve kontrol grubu arasında anlamlı fark bulundu ($p<0,05$). Girişim grubunda Kişisel Memnuniyet, Öz denetim, Özerklik, Kişiler Arası İlişki Becerileri alt boyutları yönünde olumlu değişim bulundu ($p<0,05$). Girişim grubunun son test puanı ön testten anlamlı yüksekti ($p<0,05$). Kontrol grubunun son test ön test puanları arasında anlamlı fark saptanmadı ($p>0,05$). GSA kesim noktasına göre girişim ve kontrol grubu arasında ön testte istatistiksel olarak anlamlı fark bulundu ($p<0,05$). GSA puan ortalamasına göre depresyon riski açısından incelediğimizde girişim grubunun % 32.4'ünün, kontrol grubunun ise % 19.4'sinin mental hastalıklar yönünden riskli grupta yer aldığı saptandı. **Tartışma ve Sonuç:** Bu çalışmada pozitif ruh sağlığı ve ruh sağlığı okuryazarlığının olumlu yönde geliştiği belirlendi. Girişim grubundaki çalışanların mental sağlık sorunu yaşayan bir kişiyle iletişime geçme/temas kurma, konuşma, yardım etme ve profesyonel yardım alınması için yön gösterme konusunda sağlık eğitimini içeren MSİE sonrasında kişisel memnuniyet, prososyal tutum, problem çözme ve kendini gerçekleştirme, öz denetim, özerklik ve kişiler arası ilişki becerilerinin kontrol grubuna göre önemli ölçüde geliştiği bulundu.

Anahtar Kelimeler: Mental Sağlık İlk Yardım Eğitimi, Ruh Sağlığı Okuryazarlığı, Damgalanma, İş yeri

*Sözel Bildiri***VOLEYBOL OYUNCULARINDA ATLETİK PERFORMANS VE YARALANMA
RİSKİ DEĞERLENDİRME YÖNTEMLERİ VE ÖNEMİ****Raziye ERKAN¹, Emine ASLAN TELCİ², Fatma ÜNVER²***1 Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Rektörlük Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Burdur, Türkiye
rekan@mehmetakif.edu.tr**2Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye,
easlantelci@gmail.com.tr**2Pamukkale Üniversitesi Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu, Denizli, Türkiye, funver@gmail.com.tr***ÖZET**

Voleybol, erkekler ve kadınlar arasında dünyanın en popüler sporlarından biri olarak kabul edilmektedir. Voleybol, yüksek ve düşük şiddet düzeylerinde aktiviteleri içeren; dolayısıyla teknik ve taktik beceriler ile üst düzey dayanıklılık, kuvvet, sürat, esneklik ve denge gibi çok yönlü performans gerektiren bir spor dalıdır. Performans, sporcunun fiziksel, fizyolojik, biomotorik, psikomotorik, teknik ve taktik anlamda ortaya koyduğu verim düzeyi olarak tanımlanır ve takımların başarılı olabilmesinde etkilidir. Bu sebeple vücudun beceri düzeyini, spora uygunluğunu ve performansını değerlendirebilmek için bazı fiziksel uygunluk ve performans parametrelerini analiz etmek gerekmektedir. Sporcuların performansının yetersiz olması, sportif yaralanmalara da yol açabilmektedir. Ani ve yüksek güç gerektiren teknik yapısından dolayı voleybolda sportif yaralanmalara sık rastlanmaktadır. Bir voleybol oyuncusunun sakatlığı takımın başarı şansını ve sakatlanan sporcunun akademik çalışmalarını ve/veya psikolojik sağlığını etkileyebilir. Spor yaralanmalarının tedavisinde kabul gören en doğru yaklaşım, spor yaralanmalarını önlemektir. Başarılı bir yaralanma önleme programının birincil bileşeni, potansiyel risk faktörlerini belirleyebilme ve uygun klinik tarama araçlarının kullanılmasıdır. Sakatlık açısından riskleri belirlemek için sezon öncesi dönemde çeşitli testlerle sporcular taranabilir. Voleybolcularda özellikle sıçrama, kas kuvveti, hareket paternleri, sensorimotor fonksiyon, postural stabilite ve esneklik dahil olmak üzere çok sayıda değişken yaralanma riski açısından değerlendirilmektedir. Ayrıca farklı değerlendirme yöntemleri ile yaralanma riski olan sporcuların tespit edilmesi ile ilgili çalışmalar da literatürde yer almaktadır. Son zamanlarda araştırmacılar yaralanma riskini tahmin etmek için kapsamlı hareket taramalarını kullanmaya başlamışlardır. Birden fazla fonksiyonu aynı anda değerlendiren testleri içeren bu taramaların kullanılması ile yaralanma riski olan sporcuların belirlenme oranının artacağı düşünülmektedir. Tarama testlerinin güvenilir olması, kolay erişilebilmesi, pahalı ekipmanlara ihtiyaç duyulmaması, saha içerisinde hızlı ve kolay bir şekilde uygulanabilir olması önemli birkaç faktördür. Bu derlemede voleybol oyuncularında atletik performans ve yaralanma riski değerlendirme yöntemleri ve öneminden bahsedilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Voleybol oyuncuları, atletik performans, yaralanma risk analizi

*Sözel Bildiri***OBSTRÜKTİF UYKU APNE SENDROMU (OSAS) VE SİTOKİNLER****Uğur ŞAHİN*, Önder ÖZTÜRK**, Eda EVGEN TULÜCEOĞLU***, Mustafa CALAPOĞLU***,

**Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü, Isparta, Turkey
ugursahin2210@gmail.com, calapoglu@hotmail.com*

*** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı, Isparta, Turkey,
onderozturk@sdu.edu.tr*

**** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Biyoloji Anabilim Dalı, Isparta, Turkey
evgeneda@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Obstrüktif Uyku Apne Sendromu (OSAS) göreceli olarak en yaygın uyku bozukluğu hastalığıdır. OSAS ciddi kardiyovasküler hastalıklar, sistemik hipertansiyon, felç, obezite, metabolik sendrom ve anormal glukoz metabolizması ile ilişkilidir. **Amaç:** Çalışmanın amacı OSAS da sitokinlerin rolü ve durumunu araştırmaktır. **Metod:** Çalışmamıza 20-59 yaş aralığında, horlama, apne gibi OSA semptomları gösteren, kendisinde veya ailesinde psikiyatrik hastalık öyküsü bulunmayan alkol, madde kullanımı, kalp fonksiyon bozukluğu, kronik böbrek yetmezliği ve kronik obstrüktif akciğer hastalığı olmayan 101 gönüllü dahil edildi. Serum IL1-β, IL-6, IL-10 seviyeleri ELISA prensibiyle ölçüldü. Tüm serum örneklerine Lowry metodu ile total protein tayini yapılarak sonuçların normalizasyonu sağlandı. Gruplar arası istatistiksel farklılıkları ortaya koyulmasında, tek-yönlü ANOVA analizinin ardından Tukey's post-hoc çoklu karşılaştırma testi uygulandı. **Sonuçlar:** Mevcut araştırma, OSAS hastalarının, kontrol gruplarıyla karşılaştırıldığında, IL-1β, IL-6, IL-10, düzeylerinin yükseldiğini gösterdi. Daha fazla alt grup analizi, daha yüksek AHİ değerlerine sahip olan OSAS hastalarında daha yüksek inflamasyon olduğunu gösterdi. **Tartışma ve Sonuç:** Yapılan istatistiksel analiz, inflamatuvar faktörlerin salgılanmasının uyku apnesini güçlü bir şekilde etkilediğini göstermektedir. Sitokinlerin OSAS patofizyolojisinde aktif rol oynayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: OSAS, Sitokin, İnflamasyon, Apne/Hipoapne İndeksi

*Sözel Bildiri***DETERMINATION of QUALITY OF LIFE, STRESS, and SELF-EFFICACY LEVELS
IN INDIVIDUALS WITH MYOCARDIAL INFARCTION****Büşra ERBAKAN1*, Neşe UYSAL 2****** Amasya University Health Science Institute, Amasya, Turkey, celik_busra@hotmail.com**** Amasya University Faculty of Health Science, Department of Nursing, Amasya, Turkey,
uysaln2007@hotmail.com***ABSTRACT**

Background: Functional status, social relations and psychological status are adversely affected in individuals after myocardial infarction. **Aim:** This study was conducted to evaluate the quality of life, self-efficacy and stress level of patients with myocardial infarction and the relationship between them. **Methods:** The population of this descriptive study consisted of individuals who had undergone myocardial infarction and applied to the cardiology outpatient clinic of a education and research hospital. The sample of the study consisted of 224 individuals who had myocardial infarction in the last 1 year and met the inclusion criteria of the study. Research data were collected using information form, heart quality of life scale, general self-efficacy scale and perceived stress scale. Before starting the study, approval was obtained from the non-invasive clinical research ethics committee of a university. **Results:** The average age of the individuals participating in our research is 60.52 ± 10.05 , 77.2% are women, 30.8% are primary school graduates, 66.1% of the patients had an additional chronic disease, 69.6% of them had myocardial infarction 1 month ago; and 75.9% of them experienced symptoms such as pain and fatigue after myocardial infarction. There was a very high statistically significant positive correlation between total quality of life scores and general self-efficacy scores. There was a moderately statistically significant negative correlation between total quality of life scores and perceived stress scores. It was determined that quality of life scores differ significantly according to sociodemographic characteristics. **Discussion and Conclusion:** It was determined that the quality of life scores of individuals who had myocardial infarction were related to their stress and self-efficacy levels. It is predicted that mental, spiritual, physiological and psychological well-being levels will increase in individuals with higher quality of life and self-efficacy levels and who perceive less stress.

Keywords: myocardial infarction, self-efficacy, stress, quality of life

*Poster Bildiri***LUMBAL VERTEBRA'LARIN MORFOMETRİK İNCELENMESİ****Mehtap AYAZOĞLU*, İhsan HIZ****

*Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
ayazoglumehtap@outlook.com

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Anatomi Ana Bilim Dalı, Isparta, Türkiye,
dr.ihsanhiz@gmail.com

ÖZET

Giriş: Columna vertebralis'i oluşturan vertebra'ların ortak özellikleri olmasının yanı sıra, vertebra'ları birbirlerinden ayıran karakteristik özellikleri de bulunmaktadır. **Amaç:** Çalışmamızda lumbal vertebra'lara ait anatomik yapıların morfometrik açıdan incelenmesi amaçlandı. **Gereç-Yöntem:** Çalışmamız Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Ana Bilim Dalı Laboratuvarı'nda bulunan ve cinsiyetleri bilinmeyen 40 adet lumbal vertebra üzerinde gerçekleştirildi. Bütünlüğünü kaybetmiş olan lumbal vertebra'lar çalışmaya dahil edilmedi. Foramen vertebrale'lerin şekilleri belirlenerek kaydedildi. Corpus vertebrae'nin ön yüksekliği, arka yüksekliği, transvers çapı, sagittal çapı, foramen vertebrale'nin transvers çapı, sagittal çapı ve processus spinosus'un yüksekliği ve uzunluğu dijital kumpas yardımı ile ölçüldü. Ortalama değer ve yüzde hesaplamaları yapıldı. İstatistiksel analiz için SPSS 20 for Windows kullanıldı. **Bulgular:** Lumbal vertebra'ların %70'inde triangular, %30'unda oval şekilli foramen vertebrale tespit edildi. Corpus vertebrae'nin ön yüksekliğinin ortalaması 27,71 mm, arka yüksekliğinin ortalaması 27,17 mm, transvers çapının ortalaması 45,75 mm, sagittal çapının ortalaması 32,83 mm olarak bulundu. Foramen vertebrale'lerin transvers çapının ortalaması 24,20 mm, sagittal çapının ortalaması 17,90 mm olarak tespit edilirken processus spinosus'un yüksekliğinin ortalaması 22,23 mm, uzunluğunun ortalaması ise 31,70 mm olarak bulundu. **Tartışma ve Sonuç:** Travma ve yaşa bağlı değişiklikler sonucunda vertebra kırıkları ve disk patolojileri oldukça sık görülmektedir. Klinikte karşılaşılan bu durumların başarılı bir cerrahi ile giderilmesi için lumbal vertebra'ların anatomisinin ve morfometrisinin iyi bilinmesi gerekmektedir. Elde ettiğimiz verilerin, bu bölgenin patolojilerinin tanısında ve cerrahi girişimlerde klinisyenlere faydalı olacağı kanısındayız.

Anahtar Kelimeler: Vertebra, Processus, Morfometri, Foramen vertebrale

Poster Bildiri

**POTENTIAL USE OF AUTOLYTIC *LACTOCOCCUS LACTIS* SUBSP. *CREMORIS*
FOR ACCELERATING THE RIPENING OF KAŞAR CHEESE****Didem Göze***, **Oğuz Gürsoy****, **Ömer Şimşek*****, **Yusuf Yılmaz**

* Division of Food Engineering, Institute of Natural and Applied Sciences, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey, d_goze@hotmail.com

** Department of Food Engineering, Faculty of Engineering and Architecture, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Turkey, ogursoy@yahoo.com, yilmaz4yusuf@yahoo.com

*** Department of Food Engineering, Faculty of Chemistry and Metallurgy, Yıldız Technical University, İstanbul, Turkey, omers@yildiz.edu.tr

ABSTRACT

Background: Cheese ripening is a time-consuming and expensive process. The use of lactic acid bacteria as a starter and/or adjunct culture in cheese production play a significant role in flavor development during cheese ripening. Increasing starter and/or adjunct cell lysis in cheese matrix has been suggested as an efficient way to accelerate biochemical reactions like proteolysis and lipolysis during ripening. **Aim:** In this study, autolytic *Lactococcus lactis* subsp. *cremoris* (PFC233, 17M20, autolysis rate of 44.30%) was used to accelerate ripening on an industrial scale as an adjunct culture in the production of Kaşar cheese. **Methods:** In addition to the use of *Lactobacillus helveticus* as starter culture, *L. lactis* subsp. *cremoris* was added at a level of 10^7 cfu/mL of milk in cheese production. **Results:** The use of *L. lactis* subsp. *cremoris* as an adjunct culture in Kaşar cheese production contributed insignificantly to lipolysis in cheese, which determined by the total free fatty acid value (or acid degree values, ADV) and free fatty acids composition, and proteolysis determined by ripening index. However, sensory analyses results showed that the use of *L. lactis* subsp. *cremoris* as an adjunct culture influenced the sensorial flavor of Kaşar cheese positively from a consumer enjoyment point of view. **Discussion and Conclusion:** In future studies, the effect of higher inoculation rates of this adjunct culture on cheese ripening and analyses of volatile compounds, which can potentially contribute to the formation of cheese aroma, are highly recommended.

Keywords: Lactic acid bacteria, Autolysis, Kaşar Cheese, Accelerated ripening

Acknowledgements: This study was supported by the Coordinatorship of Scientific Research Projects of Burdur Mehmet Akif Ersoy University under the Project number of 0450-YL-17 and the Ministry of Agriculture and Forestry, General Directorate of Agricultural Research and Policies under the Project number of TAGEM-13/AR-GE/11. Results and views presented in this publication do not necessarily reflect any official opinion of the Ministry of Agriculture and Forestry, Turkey.

*Sözel Bildiri***ÇOCUKLARDA GÖRÜLEN KÖTÜ ORAL ALIŞKANLIKLAR****Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN*, Sıla Nur GÜRÇKAYA****

**Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. Kucukesmencigdem@gmail.com*

***Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. sngurckaya@gmail.com*

ÖZET

Çocukların büyüme ve gelişiminde kas fonksiyonları, en önemli etkenler arasındadır. Normal kas aktivitesi, iskeletsel gelişimin de olağan şekilde ilerlemesine katkıda bulunmaktadır. Ancak çocuklarda sıklıkla görülen kötü oral alışkanlıklar, baş boyun bölgesindeki kasların fonksiyonel dengelerini bozmakta ve bu durum dental ve hatta iskeletsel bozukluklara da yol açabilmektedir. Ayrıca kötü alışkanlıkların özellikle okul çağındaki çocuklarda “sosyal kabul görme”nin olumsuz yönde etkilendiği de gözlemlenmiştir. Bu derlemenin amacı “çocuklarda görülen kötü oral alışkanlıkların sebepleri ve tedavi yöntemleri” ile ilgili güncel literatür bilgilerini paylaşmaktır. Çocuklarda kötü oral alışkanlıklar sıklıkla; “psikolojik nedenlere, ebeveynlerin ihmaline ve dental problemler”e bağlı olarak gelişebilmektedir. Bu alışkanlıklar; “tırnak yeme, uzun süre emzik kullanma, parmak emme, dudak emme ve ısırma, dil itimi, ağız solunumu ve kendine zarar verme” gibi istemli veya istemsiz olarak tekrarlanan parafonksiyonel hareketlerden oluşmaktadır. Parafonksiyonel oral alışkanlıklar erken dönemlerde fark edilerek ve gerekli önlemler alınarak, ileride oluşması muhtemel çene ve yüz bölgesindeki anomaliler engellenebilmektedir. Hatta meydana gelmiş olan anomalilerin dahi, daha fazla ilerlemeden kendiliğinden çözümleri, alışkanlıkların erken dönemlerde terk edilmeleriyle mümkün olabilmektedir. Bu hususta tedavi olarak “davranış yönlendirme teknikleri” çoğunlukla etkili olmaktadır. Ancak çocuklarda ısrarcı davranışların mevcut olduğu durumlarda, tedavi olarak; diş hekimlerinin uyguladıkları “alışkanlık kırıcı apareyler” etkili olmaktadır. Alışkanlıkların devam ettiği durumlarda, kalıcı dental/iskeletsel bozuklukların görülmesi de olasıdır ve tedavi için diş hekimi müdahalesi gerekli olabilmektedir. Multidisipliner bir yaklaşım olan oral parafonksiyonların önlenmesinde, diş hekimlerinin yanı sıra diğer sağlık çalışanlarına da görev düşmektedir. Bu alışkanlıkların belirtileri ve etkileri hakkında toplumsal bilincin artırılması, erken teşhis ve tedavi şansını da arttıracığı için, toplum ağız sağlığı açısından oldukça büyük önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: Çocuklarda parafonksiyonel alışkanlık, anomali, parmak emme

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ÜNİVERSİTE SON SINIF HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN GELECEK KAYGISI VE BAŞA ÇIKMA DAVRANIŞLARININ İNCELENMESİ

Seda Cansu YENİĞÜN*, Tuğçe YEŞİLYAPRAK, Fatma DEMİR KORKMAZ*****

* Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Antalya Türkiye.

** Pamukkale Üniversitesi, Denizli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Denizli Türkiye.

**** Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İzmir Türkiye.

ÖZET

Giriş: Koronavirüs salgını tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de üniversite eğitimlerini etkilemiştir. Salgın süresinde, salgın hastalıkların sürekli olarak yayılması, sıkı izolasyon önlemleri, sosyal yaşantının kısıtlanması, toplum bireylerini olduğu kadar üniversite öğrencilerinin ruh sağlığını etkilemektedir. Başlıca işsizlik ve yeni bir işe başlama endişesi bulunan son sınıf hemşirelik öğrencilerinin böylesine bir pandemi ortamında işe başlama ihtimalleri de oldukça stres vericidir **Amaç:** Bu çalışma pandemi sürecinde üniversite son sınıf öğrencilerinin, geleceğe yönelik kaygıları ve stresle başa çıkma davranışlarını incelemek amacıyla yapıldı. **Yöntem:** Araştırma tanımlayıcı ve kesitsel tiptedir. Araştırma örneklemini 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören 60 son sınıf öğrencisi oluşturdu. Araştırma verilerinin toplanmasında “Birey Tanılama Formu”, “Beck Umutsuzluk Ölçeği” ve “Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği” kullanıldı. Veriler, Google Forms aracılığıyla online olarak oluşturulup, veriler elektronik posta yoluyla toplandı. Araştırma verilerinin analizinde tanımlayıcı istatistikler (yüzde ve sayı), Student t testi, One-Way ANOVA, kolerasyon analizi ve doğrusal regresyon analizi kullanıldı. **Bulgular:** Araştırmada öğrencilerin yaş ortalaması 21.73 ± 1.10 yaş olarak saptandı. Öğrencilerin Beck Umutsuzluk Ölçeği puan ortalaması 6.22 ± 4.39 puan olarak bulundu. Bu puan öğrencilerin umutsuzluk düzeyinin düşük seviyede olduğunu gösterdi. Öğrencilerin Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği toplam puan ortalaması ise 78.35 ± 9.35 puandır. Ölçek puan ortalamasına göre öğrencilerin stresle başa çıkma stratejilerinin yüksek olduğunu saptandı. **Tartışma ve Sonuç:** Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, öğrencilerin umutlu olduğu ve stresle baş edebildiği görülmektedir. Bu durumun hemşirelik mesleğinin iş alanının geniş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Koronavirüs (COVID-19), hemşirelik öğrencileri, gelecek kaygısı, stres.

*Sözel Bildiri***ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE WEB TABANLI ÖĞRENME ORTAMI İLE
AKADEMİK ÖZ-YETERLİLİK DÜZEYİ ARASINDAKİ İLİŞKİ****Tuğçe YEŞİLYAPRAK*, Seda Cansu YENİĞÜN**, Fatma DEMİR KORKMAZ******* Pamukkale Üniversitesi, Denizli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Denizli Türkiye.**** Akdeniz Üniversitesi, Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi, Antalya Türkiye.***** Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İzmir Türkiye.***ÖZET**

Giriş: Yirmi birinci yüzyılda, teknolojinin hayatımızda geniş bir yer kaplaması web tabanlı öğrenme ortamının (WTÖO) gelişmesini sağlamıştır. WTÖO öğrencinin problem çözme becerisini geliştiren, öğretmenlerin kolaylaştırıcı ve rehber olarak yer aldığı, öğrenci-öğretmen arasında aktif tartışma ortamı yaratılabilen ve becerilerin değerlendirilmesine olanak sağlayan yapıya sahiptir. WTÖO, öğrencilerin akademik öz yeterlilik düzeyini etkilemektedir. **Amaç:** Bu araştırma, üniversite öğrencilerinde web tabanlı öğrenme ortamı ile akademik öz-yeterlilik düzeyi arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla yapıldı. **Yöntem:** Tanımlayıcı ve kesitsel tipteki bu araştırma 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören 51 son sınıf öğrencisi ile yapıldı. Verilerin toplanmasında; “Birey Tanılama Formu” “Web Tabanlı Öğrenme Ortamı Ölçeği” ve “Akademik Öz Yeterlilik Ölçeği” kullanıldı. Veriler Google Forms aracılığıyla online olarak oluşturulup, veriler elektronik posta yoluyla toplandı. **Bulgular:** Öğrencilerin yaş ortalaması 19.33 ± 2.42 yaş olarak bulundu. Öğrencilerin %72.5’i daha önce web tabanlı eğitim almamıştı. Öğrencilerin WTÖO ölçek toplam puan ortalaması 120.82 ± 19.42 puandı. Akademik öz yeterlilik ölçeği toplam puan ortalaması ise 119.33 ± 21.39 ’dır. Araştırmada öğrencilerin web tabanlı öğrenme ortamı ölçeği ile akademik öz yeterlilik ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı fark vardı ($r=0.670$, $p=0.0001$). Web tabanlı öğrenme ortamı ölçek puan ortalaması, akademik öz yeterlilik düzeyinin %61’ini açıklar ($R=0.778$, $R^2=0.606$, $F=17.660$, $p=0.001$, $DW=2.14$). **Tartışma ve Sonuç:** Öğrencilerin web tabanlı öğrenme ortamı puanı yükseldikçe akademik öz yeterlilik düzeyi yükselmektedir. WTÖO’da öğrenciler kendi öğrenme hızlarında, yer/zaman kısıtlaması olmadan kaynaklara ulaşabilmekte ve gerçeğe yakın sanal uygulamalar ile öğrenme süreçlerini gerçekleştirmektedir. Bu durumun öğrencinin akademik başarısını arttırdığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akademik öz yeterlilik, hemşirelik öğrencileri, web tabanlı öğrenme.

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF STUDENT FEEDBACK ON HYBRID ANATOMY PRACTICAL
LESSONS IN THE COVID-19 PANDEMIC****Busra PIRINC*, Ayse Gamze OZCAN*, Nadire UNVER DOGAN*, Ekrem SOLMAZ*,
Ahmet Kagan KARABULUT*****Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, busrapirinc2016@gmail.com*** Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, ayse.gamze.89@gmail.com*** Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, nunver2003@yahoo.com*** Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, drsolmazekrem@gmail.com*** Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, akkarabulut@yahoo.com***ABSTRACT**

Background: Due to the disruption of face-to-face lessons in the COVID-19 pandemic, various educational methods have been used to reduce the negativity, especially in practical lessons. One of these methods is the hybrid learning model, an educational strategy in which online digital resources are blended with face-to-face lessons. **Aim:** Face-to-face and hybrid models in anatomy practical lessons were compared with student feedback. We aimed to improve the efficiency of hybrid anatomy education by developing it with student feedback. **Methods:** The research is a survey study in which first and second year students voluntarily participated in Selcuk University Faculty of Medicine in the academic year 2020-2021. The data was collected by a five-point Likert scale consisting of "5=I strongly agree, 4=I agree, 3=I'm undecided, 2=I don't agree, and 1=I strongly disagree". In the survey using the Google Forms tool, students' demographic information is questioned. There are questions about face-to-face before the pandemic and hybrid model after the pandemic in anatomy education. The last part, it contains a section where students can clearly state their suggestions, complaints, and ideas to develop anatomy hybrid education. **Results:** 72.7% of the participants are first year students, and 27.3% are second year students. 61.4% of them participated in anatomy practical lessons online, 31.8% in a hybrid model, and 6.8% face-to-face. The participation rate in face-to-face education was found to be significantly higher in second year students compared to first year students ($p=0.001$). Hybrid model anatomy education was found to be significantly more useful for first year students than for second year ($p=0.048$). **Discussion and Conclusion:** The hybrid model is an important method to minimize the possible risks of face-to-face and online learning methods. We believe that our study will contribute to developing new strategies to increase the efficiency of hybrid anatomy education by student feedback.

Key Words: Anatomy, COVID-19, Hybrid Education, Pandemic

*Sözel Bildiri***MULLERIAN AGENESIS: TWO CASE REPORTS****Betul SEVİNDİK*, Emine UYSAL**, Nadire UNVER DOĞAN***

* Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, drbetulsevindik@gmail.com

** Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Radiology, Konya, Turkey, druysalemine@gmail.com

* Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, nunver2003@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Mullerian agenesis is a congenital anomaly in the female genital tract that occurs as a result of the failure of the development of the mullerian ducts. The failure of the mullerian ducts to merge distally affects the formation of the uterus and upper 2/3 of the vagina. The incidence of mullerian agenesis is reported to be 1 in 4000-5000 live births. **Aim:** Congenital anomalies of the female genital tract are especially important in terms of their negative impact on fertility. The clinical significance of this anomaly was emphasized through two cases with mullerian agenesis. **Cases:** The women were admitted to the outpatient clinic with complaints of abdominal pain, pelvic pain and amenorrhea. As a result of genetic analysis, it was determined that they had 46 XX female genotypes. Contrast-enhanced magnetic resonance imaging revealed the absence of the uterus and proximal part of the vagina. **Discussion and Conclusion:** Mullerian duct anomalies may be accompanied by renal or skeletal abnormalities. If mullerian agenesis is not accompanied by another congenital malformation, it may not be detected in the neonatal period. The occurrence of primary amenorrhea in the pubertal period suggests the possibility of mullerian agenesis. Radiologic methods such as ultrasound and magnetic resonance imaging are used in the diagnosis of mullerian agenesis.

Key words: Anomaly, Genital tract, Infertility, Mullerian agenesis

*Sözel Bildiri***COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE HEMŞİRELER ARASINDAKİ İŞBİRLİĞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ*****Kıymet KOÇ, **Serap ALTUNTAŞ****Gönen Devlet Hastanesi, Balıkesir, Türkiye, kymetkara@gmail.com****Bandırma Onyediyünlü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bandırma, Türkiye,
saltuntas@bandirma.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Sağlık hizmetlerinin sunumunda geniş bir role sahip olan hemşirelik hizmetlerinde, hemşireler arası işbirliği düzeyinin ve kalitesinin artırılması çalışma ortamının iyileştirilmesini ve hasta güvenliğinin sağlanmasını kolaylaştıran bir faktör olarak kabul edilmektedir. Hemşirelik mesleğini etkileyen en önemli küresel zorluklardan biri de DSÖ tarafından pandemi olarak ilan edilen yeni koronavirüs hastalığı (COVID-19)'dır. Bu süreçte sağlık hizmeti sunumunda özellikle ön saflarda hizmet sunan hemşireler fizyolojik, biyolojik, psikolojik vb. açıdan birçok etkene maruz kalmıştır. Pandemi sürecinde yaşanan tüm bu zorluklarla başetmede hemşireler arasındaki işbirliği daha da önem kazanmıştır. **Amaç:** Bu çalışma pandemi sürecinde hemşireler arasındaki işbirliği düzeyinin belirlenmesi amacıyla tanımlayıcı, kesitsel ve ilişki arayıcı tasarımda gerçekleştirilmiştir. **Yöntem:** Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Hemşire- Hemşire İşbirliği Ölçeği kullanılmıştır. Veriler etik kurul izni alındıktan sonra online olarak hazırlanan veri toplama aracı ile Temmuz 2021-Kasım 2021 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırma verileri, veri toplama aracını eksiksiz olarak dolduran 388 hemşire üzerinden değerlendirilmiştir. Verilerin istatistiksel analizi SPSS23.0 programı ile yapılmıştır. **Bulgular:** Hemşirelerin, Hemşire Hemşire İşbirliği Ölçeği'nden toplam 77,22±8,88 puan aldıkları ve SML mezunlarının (X=82.44±8.57), günlük 11-15 arasında hastaya bakım verenlerin (X=79.58±8.01), özel hastanede çalışanların (X=82.55±7.48), iç hastalıkları biriminde çalışanların (X=82.41 ±8.50), sürekli gündüz çalışanların (X=79.79±8.20), günlük 8 ve 24 saat dışında farklı çalışma süreleri ile çalışanların (X= 80.09±8.99) puanlarının diğer gruplardan daha yüksek olduğu, eğitim durumu, günlük bakım verilen hasta sayısı, çalışılan hastane türü, çalışılan birim, çalışma şekli ve günlük çalışma saati bakımından gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). **Sonuç:** Hemşirelerin işbirliği düzeyi ortalamanın üzerinde olduğu ve bu işbirliğinin eğitim durumu, günlük bakım verilen hasta sayısı, çalışılan hastane türü, çalışılan birim, çalışma şekli ve günlük çalışma saati bakımından farklılıklar gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hemşire, işbirliği.

*Sözel Bildiri***INTESTINAL MALROTATION: TWO CASE REPORTS****Betul SEVİNDİK*, Emine UYSAL**, Ahmet Kağan KARABULUT***** Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, drbetulsevindik@gmail.com**** Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Radiology, Konya, Turkey, druysalemine@gmail.com*** Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, akkarabulut@yahoo.com***ABSTRACT**

Background: In the embryological period, intestinal system structures develop as a result of the rotation of the midgut around the superior mesenteric artery of approximately 270 degrees. Intestinal malrotation is the abnormal placement of the primitive intestinal loop in the abdomen due to its limited rotation. Its incidence is approximately 0.2%. **Aim:** Malrotation is characterized by various obstructive findings in the intestinal system and it is aimed to emphasize the clinical importance of rotation anomalies in the intestines through these two cases. **Cases:** An 18 year old male patient with complaints of abdominal pain, nausea, and vomiting for 1 year and a 52 year old female patient with abdominal pain and reflux were admitted to the clinic. Computed tomography of the abdomen revealed that in both patients, the jejunum and ileum loops were located in the right half of the abdomen; cecum, appendix vermiformis and other colon parts were located in the left half of the abdomen. **Discussion and Conclusion:** The clinic of intestinal malrotation varies considerably. Signs of obstruction can be observed in the neonatal period, as well as be asymptomatic until the adult period. It can be detected incidentally during radiological imaging. Intestinal malrotation should be suspected in pediatric patients with abdominal pain, recurrent episodes of vomiting, and growth retardation. Radiologic methods such as ultrasonography and contrast-enhanced computed tomography are used for diagnosis. Treatment is conservative or surgical, depending on the patient's clinic.

Key words: Intestine, Malrotation, Midgut

*Sözel Bildiri***IMMUNOHISTOCHEMICAL EXAMINATION OF THE EXPRESSION OF
INTEGRIN, CYTOKIN AND STEM CELL MARKERS IN THE PLACENT*****Ayşe AKGÜN, **Gülçin ABBAN METE, ***Nazlı ÇİL**** Pamukkale University, Denizli Health Services Vocational School, Department Of Medical Laboratory
Techniques, Denizli, Turkey, acetinkaya@pau.edu.tr****Pamukkale University, School of Medicine, Department of Histology and
Embryology, Denizli, Turkey, gabban@pau.edu.tr*****Pamukkale University, School of Medicine, Department of Histology and
Embryology, Denizli, Turkey, ncil@pau.edu.tr***ABSTRACT**

Background: The placenta is an extraembryonic tissue that ensures the embryo's survival by mediating the exchange of nutrients and waste, as well as providing the hormonal and metabolic interaction between the fetus and the mother. Because of a lack of appropriate cellular model systems, the complex molecular mechanisms involved in human placental formation and trophoblast cell development have not been fully clarified. **Aim:** The aim of this study was to investigate the distribution and expressions of integrins, cytokines, and stem cells that are effective in the placenta's complex functions. **Methods:** Following ethical approval, 18 female rats were placed in the same cage with male rats for 24 hours to allow the rats to become pregnant. Vaginal smear taken from female rats was checked on the following first day and the presence of vaginal plaque + was regarded as day 0 of pregnancy. Six pregnant rats were included in the study. Placental tissues were taken from rats by cervical dislocation On the 13th day of pregnancy. Tissues with light microscopic follow-up were embedded in paraffin and 5 µm thick sections were taken. Tissues were immunohistochemically processed to determine α5β3, IL-6, IL-18, LIF, OCT3/4, NANOG, SSEA-1, CD105, VEGF expression. **Results:** Spongiotrophoblast and giant trophoblast cells were prominent in the maternal side of the labyrinth section. Fetal capillaries, stromal cells and trophoblast cells and placental macrophages (Hauber cells) were distinguished in the chorionic villi in the labyrinth part. In immunohistochemical staining, α5β3 integrin expression showed negative expression in all constructs, whereas IL-6, CD105 and SSEA showed positive expression. Trophoblast cells showed a positive reaction for IL-18, NANOG, LIF, VEGF. Contrary, the expression was negative in giant trophoblast cells. **Discussion and Conclusion:** In the study, it was determined that cytokines and stem cell markers were intensely expressed in the placenta, especially in trophoblast cells.

Keyword: Placenta, Integrin, cytokine, interleukin, trophoblast

*Sözel Bildiri***AŞI EŞİTSİZLİĞİNİ ÖNLEMEDE ÖNEMLİ ULUSLARARASI KURULUŞLAR****“CEPI, GAVI, UNICEF ve WHO”****Serkan KÖKSOY*, Belkıs CAN******Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi****Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi***ÖZET**

SARS CoV 2 uzun bir süredir tüm dünyayı olumsuz etkilemektedir. Bu olağan üstü durumu normale çevirebilmek için çok sayıda aşı çalışması yapılmaktadır. Yapılan bilimsel araştırmalar sayesinde virüse karşı etkili aşılarda elde edilebilmiştir. Ancak tüm ülkelerin aşığı aynı anda talep etmesi, onun adil bir şekilde dağıtılmasını zorlaştırmaktadır. Bu durumun yıkıcı etkisini azaltabilmek için uluslararası kuruluşlar devreye girmişler ve bu etkiyi azaltmaya gayret etmişlerdir. Bu kuruluşların en önemlilerinden birisi COVID-19 Vaccines Global Access (COVAX)'dır. Bu yapıya destek veren CEPI, GAVI, UNICEF ve WHO gibi önemli kuruluşlar bulunmaktadır. Bu kuruluşlara çok sayıda ülke, vakıf ve şirketler bağış yapmıştır. Amerika Birleşik Devletleri COVAX'a 513 milyon doz aşı teslimatı yaptığı ve ilaveten 344.5 milyon doz aşının ise bağışlanacağını beyan etmiştir. Avrupa Birliği ise 333.4 milyon doz aşı bağışlamıştır ve ilaveten 138.3 milyon doz aşı bağışlanacağını ise duyurmuştur. Bağışlanan bu aşılarından önemli bir kısmı gelişmemiş ülkelere gönderilmek üzere sipariş edilmiş ve bir kısmı ise teslim edilmiştir. Bu ülkelerin önemli bir kısmı Afrika kıtasında bulunmaktadır. Angola, Nijerya, Kenya, Mozambik ve Cezayir gibi ülkeler COVAX'dan en fazla aşı alan ülkelerin başında gelmektedir. Buna karşın Eritre, Komor, Burundi, Seyşeller ve Ekvator Ginesi ise COVAX'dan aşı almadığı görülmektedir. Aşı almayan bu ülkeler ise Africa Vaccine Acquisition Task Team (AVATT) ve Bilateral yer ve yöntemlerle aşı temin etmeyi tercih etmişlerdir. 2022 Şubat ayının ilk haftası itibariyle dünyada yaklaşık 10.1 milyar doz aşı yapılmıştır ve bu aşı ve aşılama önemli bir kısmı gelişmiş ülkelerde gerçekleşmiştir. Afrika kıtasına ise 434.4 milyonu COVAX tarafından olmak üzere yaklaşık 671 milyon doz aşı teslim edilebilmiştir. Sonuç olarak GAVI, CEPI, WHO ve UNICEF gibi uluslararası yardım kuruluşları, aşı konusunda oluşan bu eşitsizliği giderme konusunda önemli kuruluşlardır. Bu oluşumların etkinliğinin artırılarak oluşan eşitsizlik ve adaletsizliklerin önüne geçebilmek mümkün görünmektedir.

Key Words: Aşı Eşitsizliği, Covid19, COVAX, Sars Cov 2

*Sözel Bildiri***COVID19 AŞI ETKİNLİK VE ETKİLİLİKLERİNİN KISA ÖZETİ****Serkan KÖKSOY*, Belkıs CAN******Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi****Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi***ÖZET**

Dünya Sağlık Örgütünün değerlendirme sürecinde olan 20 adet aşı bulunmaktadır. Bunlar BNT162b2/Biontech, AZD1222/AstraZeneca, ChAdOx1_nCoV-19/SSI, Ad26COV2S/Janssen–Cilag, mRNA1273/Moderna, InCoV/Sinopharm, Coronavac/Sinovac, COVAXIN/Bharat Biotech, NVXCoV2373/SII, NVXCoV2373/Novavax, Sputnik V/Russian Direct, Inactivated SARSCoV2/Sinopharm WIBP, Ad5nCoV/Cansino, CoV2 preS dTMAS03/Sanofi, SCB2019/Clover Biopharmaceuticals, Recombinant Novel Coronavirus/Zhifei Longcom, CVnCoV/Urevac, EpiVacCorona/Vector State Research Centre of Virology and Biotechnology, SARSCoV2 Vaccine/IMBCAMS, Soberana/BioCubaFarma aşıları ve üreticileridir. Bu aşıardan bazıları Faz 3 raporlarını açıklayarak acil kullanım onayı almıştır. Acil kullanım onayı alan aşı sayısı ise 10'dur. Bu bildiri de bazı iyi bilinen aşıların faz 3 raporlarında gösterilen aşı etkinlikleri gösterilecektir. Aşı etkinliği ideal şartlar altında aşılarında aşı olmayanlara göre hastalık insidansındaki azalma yüzdesi olarak ifade edilir. Aşı etkinliği ise aşının hastalıktan ne kadar koruduğunun yüzdesi olarak bilinir. Bu nedenle hastalık spektrumları (hafif, orta, ağır) da aşı etkinliğinde önemli olabilmektedir. Faz 3 raporlarını ilk mRNA tabanlı aşı geliştiricileri açıklamıştır. Bu mRNA aşılarından biri ülkemizde de uygulanan BNT162b2/Comirnaty'dir. Comirnaty şu anda 137 ülkede kullanılmaktadır. Bir diğeri ise yine ülkemizde uygulanan inaktif COVID-19 Vaccine (Vero Cell), Coronavac aşısıdır. Coronavac 53 ülkede kullanılmaktadır. Comirnaty açıkladığı faz 3 raporunda aşı etkinliğini %95 (%95 CI: 90.0–97.9) olarak açıklamıştır. Türkiye'de kullanılan bir diğeri aşı olan Coronavac faz 3 aşı etkinliği ise %83.5 (%95 CI: 65.4–92.1) olarak bulunmuştur. Çok hızlı yayılan bu viral etkene karşı çok sayıda etkin ve etkili aşı geliştirilmiş olmasına rağmen salgının kontrol altına alınabilmesi şu ana kadar mümkün olamamıştır. Ayrıca aşıdan kaçabilme yeteneğine sahip varyantlarında dolaşımında olması aşı etkinliğini ve etkililiğini etkileyebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aşı, Aşı Etkinliği, Aşı Etkililiği, Epidemiyoloji, SarsCov2.

*Sözel Bildiri***MESLEKLERARASI EĞİTİM YAKLAŞIMIYLA TASARLANMIŞ BİR SANAL GERÇEKLIK UYGULAMASI İÇİN TASLAK (BLUEPRINT) GELİŞTİRİLMESİ****Mukadder İnci BAŞER KOLCU***, Giray KOLCU*****

* Suleyman Demirel University Faculty of Medicine, Department of Medical Educations and Informatics, Isparta, Turkey (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)

** Girne American University, Department of Medical Educations and Informatics, Girne, Turkish Republic of Northern Cyprus (incikolcu@gmail.com, giraykolcu@gmail.com)

ÖZET

Giriş: Mesleklerarası eğitim sağlık hizmet kalitesini arttırmayı amaçlayan bir sağlık profesyoneli eğitim yaklaşımıdır. Bu eğitim yaklaşımının Mesleklerarası Uygulama için Değerler/Etik, Roller/Sorumluluklar, Profesyoneller Arası İletişim ve Ekip Çalışması olarak dört çekirdek yetkinlik tanımlanmıştır. Ülkemizde de sağlık profesyoneli eğitimlerinde bu yaklaşımın kullanılması önerilmektedir. Bu amaçla geliştirilecek eğitim programlarında bu çekirdek yetkinlikler ile ilişkili eğitim etkinlikleri ve ölçme araçlarının bulunması önerilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmada mesleklerarası eğitim yaklaşımıyla tasarlanmış bir sanal gerçeklik uygulaması için taslak (blueprint) geliştirilmesi amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Çalışma nitel araştırma deseninde tasarlandı. Birinci aşamada alanyazın taraması yapıldı, ikinci aşamada ise bu gereksinimler ile ilgili “uygulama” ve “ölçme&değerlendirme” araçları tercihi için tıp eğitimciler, bilgisayar öğretim teknolojileri ve bilgisayar mühendislerinden oluşan bir grup ile bir çalıştay yapıldı. Bu çalıştay sonuç raporunda elde edilen veriler güncel alanyazın bilgileri ile değerlendirildi. Geliştirilmesi planlanan bir sanal gerçeklik uygulaması için bir taslak (blueprint) hazırlandı. **Bulgular:** Çalıştayda konular Uygulananın Arka Planındaki Öğrenme ve Ölçme Değerlendirme Yaklaşımları, Uygulama Tasarımındaki Gereksinimler, Uygulama İçin Önerilen Uygulama/ Ölçme Aracı olarak 3 ana başlıkta tartışıldı. Uygulama tasarımı tabloda belirtilmiştir. **Tartışma:** Bu çalışma kapsamındaki taslak üzerinden geliştirilecek olan sanal gerçeklik uygulaması ile mesleklerarası eğitim alanında program tasarımları çekirdek yeterliklere hizmet edecek ölçme değerlendirme araçlarının tercih edilmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz.

*Sözel Bildiri***EXAMINATION of the RELATIONSHIP BETWEEN SENSORY SYSTEM and
SLEEP HABITS of CHILDREN with AUTISM SPECTRUM DISORDER****Sefa TURAN***, **Sena ERARSLAN****, **Zeynep BAHADIR AĞÇE *****

* *Istanbul Atlas University, Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Therapy, Istanbul / Turkey, erg.sefatu@gmail.com*

** *Istanbul Atlas University, Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Therapy, Istanbul / Turkey, erg.senaerarslan@gmail.com*

*** *Istanbul Atlas University, Faculty of Health Sciences, Department of Occupational Therapy, Istanbul / Turkey, fztzeynepbahadir@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Sleep habits and sensory processing processes of children with autism spectrum disorder (ASD) have a significant impact on almost every system of the body and directly affect participation in daily living activities and performance. It is quite common for children with ASD to have sensory system and sleep habit problems together. **Aim:** The aim of this study is to examine the relationship between the sensory systems and sleep habits of children with ASD between the ages of 3-5 and the effect of these systems on sleep processes. **Methods:** 91 (54 boys 37 girls) children with ASD with a mean age of 3.74 ± 0.76 years were included in the study. To evaluate the sensory systems of children; Dunn Sensory Profile, Child Sleep Habits Questionnaire was used to assess sleep habits. **Results:** According to the findings obtained; There was a negative significant correlation between touch, vestibular and oral systems, and sub-parameters of bedtime resistance, sleep duration, sleep anxiety, night awakenings, and impaired breathing during sleep ($p < 0.05$). A negative significant correlation was found between auditory and visual systems and sleep duration, sleep anxiety, night awakenings, impaired breathing during sleep, and daytime sleepiness ($p < 0.05$). In addition, a significant negative correlation was observed between the delay in falling asleep and only the vestibular system ($p < 0.05$). No significant relationship was found between other parameters ($p > 0.05$). **Discussion and Conclusion:** In studies similar to our study, it has been revealed that sensitivities in sensory systems in children with ASD are associated with sleep problems, but studies examining the relationship between these two parameters are rare. The results of this study; It shows that sleep habits should also be taken into account when aiming to detect the sensory system problems of children with ASD. In addition, we suggest that children who have difficulties in the vestibular, visual and auditory systems should especially evaluate their sleep and include more children in future studies.

Keywords: Autism Spectrum Disorder, Sensory Systems, Sleeping Habits

Sözel Bildiri

CAM UÇURUM; HEMŞİRELİKTE YENİ BİR KARIYER ENGELİ Mİ?

Ayşe ÇİÇEK KORKMAZ*, Mine SEÇİR**

**Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Doktor Öğretim Üyesi, akorkmaz@bandirma.edu.tr*

*** Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Doktora Öğrencisi, minesecir@gmail.com*

ÖZET

Ataerkil sistem veya yerleşik düzen toplum yapısı kadınlar için dezavantajlı bir çalışma ortamı oluşturmakta; bu da erkeklerin işyerinde çoğunlukta ve hükmedici olmalarına neden olmaktadır. 21. yüzyılda yaşamamıza rağmen kadınlar erkeklerle aynı işleri yaptıklarında ve bu işlerin üstesinden geldiklerinde erkekler tarafından hoş karşılanmamalarının yanında, ilerlemeleri açısından da pek çok engelle maruz kalmaktadırlar. Her meslek de olduğu gibi hemşirelik mesleğinde de var olan bu engellerin başında gelen cam tavan kavramı ortaya çıkmasından bu yana nedenleri ve etkileri yönünden araştırılmış, cam tavanın yıkmaya yönelik girişimler belirlenmiş ve kadınlar yavaşta olsa cam tavanı aşmaya başlamışlardır. Ancak cam uçurum kavramı yönetim açısından yeni bir kavram olmasının yanında son zamanlarda yapılan çalışmalarla araştırılmaya başlanmıştır. Kısaca kriz ve riskli durumlarda kadınların yönetime getirilmesi olan cam uçurum kavramı hemşirelik mesleği yönünden ele alınmamış yeni bir kavramdır. Kariyer engellerinin ve nedenlerinin araştırmaları ortaya konulduğu çalışmada temel sorunların toplumsal yargılar, kadınların üstlendiği roller, örgütsel faktörler ve cinsiyet nedeni olduğu görülmektedir. Kariyer engelleri genel başlıklarla belirlenmiş olsa da literatürde cam uçurumu etkileyen farklı değişkenlere yönelik araştırmalar kısıtlı ve yetersizdir. Çalışma sonuçlarına göre sebeplerin sadece cinsiyete bağlı olduğunu söylemek kadınların kendilerini sürekli kısıtlı bir psikoloji içinde algılamalarına ve koşullanmayla hareket etmelerine neden olabileceği gibi erkeklere karşı düşmanca tavır takınmalarına sebebiyet verebilir. Bu nedenle kariyer engellerinin incelendiği çalışmaların farklı değişkenlerle incelenmesinin kadınların yönetimde yer edinmesi adına ufuk açıcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Cam Uçurum, Kariyer Engelleri, Cam Tavan, Hemşirelik, Cinsiyet

*Sözel Bildiri***ELEKTROMANYETİK ALANLARIN MİYOGENEZ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ****Hava BEKTAŞ***** Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyofizik Anabilim Dalı, Van, Türkiye, havabektas@yyu.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Hızlı gelişen teknolojiyle birlikte hayatımızı oldukça kolaylaştıran ve yaşamın her alanında vazgeçilemez düzeyde kullanımı olan elektrikli aletler çalışırken çevrelerine çok düşük frekanslı elektromanyetik alanlar (ELF-EMF) yayarken, cep telefonları, kablosuz internet (Wi-Fi) sağlayıcıları ve diğer kablosuz iletişim kaynakları radyofrekans elektromanyetik alanlar (RF-EMF) yaymaktadırlar. EMF' ların canlı organizmalar üzerindeki bilinen en önemli etkilerinden biri hücre serbest radikal aktivitesindeki değişiktir. İkincil bir haberci olarak görev yapan ve hücre içi sinyal yollarını etkileyen bir serbest radikal bileşiği olan Nitrik oksit (NO) hücre içi düzeyi EMF maruziyeti ile değişmektedir. Miyojenik öncül hücreler olan miyoblastlar yaralanma durumunda kas liflerine dönüşme ve iskelet kasının rejeneratif gücünü sürdürme potansiyeline sahiptir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı elektromanyetik alanların miyogenez üzerindeki etkisine yönelik yapılmış çalışmaları gözden geçirmek ve EMF'lerin miyoblastların gelişim ve farklılaşması üzerine etkili olup olmadığını araştırmaktır. **Methods:** Çalışma 2010-2021 yılları arasında konu hakkında yapılan çalışmalar önemli bir veri tabanı olan Pubmed üzerinden taranmıştır. **Results:** Konu hakkında çok az çalışma mevcuttur ve yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu in vitro çalışmalara dayanmaktadır. EMF'lerin serbest radikal düzeyinde artışa neden olduğu tespit edilmiştir. EMF'lerin farklı dokularda NO düzeyinde değişikliklere neden olduğu rapor edilmiştir. Ancak miyogenez üzerinde etkisi olup olmadığına yönelik çalışmaya ratlanmamıştır. Miyoblastların gelişimi ve farklılaşmasında, günlük hayatta sıklıkla ve yoğun bir şekilde maruz kalınan söz konusu EMF'ların rolü büyük ölçüde bilinmemektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Bu bağlamda, söz konusu EMF'ların miyogenez üzerindeki etkinliğinin, NO aracılı moleküler mekanizmalar üzerinden araştırılması önemlidir. NO hakkındaki metabolik bilgi ve NO' in öncül hücrelerde bir haberci olarak ortaya çıkan işlevsel rolü, bu hücrelerin birçok özelliklerini etkileyen yeni in vitro ve in vivo tedavilerin araştırılmasına katkıda bulunabilecektir. Bu nedenle, öncül hücrelerde NO sinyali ve NO konsantrasyonunu etkileyen faktörler hakkında daha fazla bilgi edinilmesi ve bu yönüyle EMF'ların etkinliğinin araştırılması, çok çeşitli dejeneratif hastalıklarda terapötik ilerlemelerin yolunu açabilir.

Anahtar Kelimeler: Elektromanyetik Alanlar, Nitrik Oksit, Serbest Radikal, Miyogenez

Sözel Bildiri

ADEZİV DENTAL MATERYALLERDEKİ YENİ GELİŞMELER IŞIĞINDA DIŞ HEKİMLİĞİNDE VE DENTAL MATERYALLERDE GÜNCEL BEKLENTİLER VE GÖRÜŞLER

Çiğdem KÜÇÜKEŞMEN*, Furkan Burkay GÜREL**

**Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. kucukesmencigdem@gmail.com*

***Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Doğu Yerleşkesi, Isparta, Türkiye. furkanveburkay@gmail.com*

ÖZET

Günümüzde, bilgiye ulaşımı kolaylaştıran küresel telekomünikasyon ağının ileri düzeye ulaşmış olması ve güncel teknolojik gelişmelerle birlikte, diş hekimliği hastaları da daha bilinçli düzeylere gelmekte ve bunun bir sonucu olarak da ağız ve diş sağlığı konusu, toplumsal olarak önem kazanmaya devam etmektedir. Bu durum, diş hekimlerini güncel bilgi ve gelişmelerin ışığında, klinik uygulamalar/teknikler bakımından, kendilerini revize etmeye ve tercih ettikleri dental materyalleri güncellemeye yöneltmektedir. Geçmiş dönemlerde, hastaların ihtiyaç ve taleplerini yeterince karşılayamayacak durumda olan dental restoratif materyallerin yerini, günümüzde diş hekimlerinin ve hastalarının beklentilerini karşılama kapasiteleri daha yüksek olan güncel materyaller almıştır. Özellikle son 20 yıldaki gelişmelere odaklandığımızda, bu duruma örnek teşkil edebilecek en önemli materyaller arasında; ‘adeziv restoratif materyaller’ göze çarpmaktadır. Uygulanan klinik prosedürlerin/basamakların sayılarının indirgenmesi, dolayısıyla teknik hassasiyetin azaltılmasının yanı sıra dental materyallerin kimyasal bileşimlerinde yer alan maddelerin de özellikle doku/doğa dostu olmalarına dikkat edilmek suretiyle, yeni dental bağlayıcı ajanlar ve kompozit rezinler piyasaya sürülmektedir. Bu derlemenin amacı; kanıta dayalı diş hekimliğinin klinik kullanımlarına vurgu yaparak, adeziv dental materyallerdeki güncel kavramları ele almak ve adeziv materyallerden yola çıkarak sağlık alanında kullanılan tıbbi/dental materyallerin taşınması gereken ideal özelliklere ve konuyla ilgili güncel gelişmelere değinmektir. Adeziv restoratif materyaller; çeşitli bağlayıcı ajanlar ve dolgu materyalleri olmak üzere, geniş bir yelpazeyi kapsamaktadırlar. Günümüzdeki teknolojik gelişmelerle birlikte, halen yeni adeziv restoratif materyaller üretilmeye devam etmektedirler. Bu dental materyaller; kullanım kolaylığı oluşturmaları, daha kısa sürelerde uygulanabilmeleri ve estetik açıdan oldukça iyi klinik sonuçlar sağlamaları sebebiyle yaygın olarak tercih edilmektedirler. Bununla birlikte, her güncel ürün gibi dental ürünler de çeşitli avantaj ve dezavantajlara sahip olabilmektedirler. Dolayısıyla, bilimsel çalışmalar kapsamında,

en iyi materyal arayışı daima devam edecektir. Bu arayışta diş hekimleri olarak asıl hedefimizin; hem diş hekimlerinin hem de hastaların estetik, fonksiyonel ve ekonomik beklentilerini karşılayacak düzeylerde ve aynı zamanda doku/doğa dostu olan ürünlerin geliştirilmelerine odaklanmak olması fikrindeyiz. Böylelikle doğru ürünlerin geliştirilmesiyle diş hekimliğinin gelişimine de önemli bir katkı sağlanacaktır.

Anahtar kelimeler: Adeziv Materyaller, Dental Teknoloji, Telekomünikasyon, Bağlayıcı Ajanlar

*Sözel Bildiri***ADVERS İLAÇ REAKSİYONLARINA GÜNCEL BİR YAKLAŞIM****Songül ÖZKULA***Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Abd, Isparta, Türkiye
snglozkula@gmail.com, songulozkula@sdu.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Advers ilaç reaksiyonu (AİR), tıbbi bir ürüne zararlı ve beklenmeyen bir cevap olup sağlık sistemine mali bir yüküdür. AİR, morbidite ve mortalitenin önemli bir nedenidir. AİR'nunun insan ölümlerine, özellikle AIDS, akciğer hastalıkları, otomobil kazaları kaynaklı ölümlerden daha fazla oranda sebep olduğu belirtilmekte, ölüm nedenleri arasında dördüncü sırada yer aldığı düşünülmektedir. AİR, insanlarda hafif etkiler şeklinde de görülebilir. Birden fazla kronik durumu bulunan hastalarda ve özellikle yaşlı popülasyonda karşımıza çıkan polifarmasi de AİR görülme sıklığını artırmaktadır. Hastaların ilgili ilaç tedavisiyle olan geçmişteki deneyimlerinin etkili bir şekilde sorgulanması ile alınan dikkatli bir ilaç öyküsü gelişebilecek AİR'nun tespiti açısından önemlidir. Ayrıca hamilelik durumu, cinsiyet, yaş, hastanın etnik kökeni gibi faktörler, AİR'nunun görülme riskinin tahmininde faydalıdır. Olumsuz etkilere duyarlı olduğu tahmin edilen hasta alt grubunun belirlenip, tedavi seçiminin buna göre belirlenmesi AİR oluşmasını önleyen bir adımdır. AİR teşhisinde, hastanın mevcut kullandığı tüm ilaçlar, reçetesiz olarak hastanın aldığı formülasyonlar, hastanın belirtmeyi unutabileceği oral kontraseptif gibi uzun süren tedaviler, ilaç olarak düşünülmeyecek ürünlerin (geleneksel veya bitkisel ilaçlar vb) sorgulanması gerekir. Polifarmasi durumunda, advers reaksiyona hangi ilacın neden olduğunun bulunması zor ve karmaşık bir durum olsa da önemlidir. AİR yönetimi, advers reaksiyona neden olan ilacın mümkünse kesilmesi ve advers etkilerin spesifik olarak tedavi edilmesi ve rapor edilmesidir. Hastada klinik olarak yarar/risk oranı tartılarak hangi ilaç/ilaçların kesilmesi gerektiğine karar verilmeli, ilaç kesildikten sonra hasta yakından takip edilmelidir. Eğer hastanın kullandığı temel ilaçlar kesilemiyorsa semptomatik rahatlama sağlanabilir. AİR'nun doz-ilişkili olduğu düşünülüyorsa, ilacın dozunun azaltılması düşünülebilir. **Sonuç olarak**, hastanın tedavisi planlanırken dikkatli bir anamnez alınması oluşabilecek AİR'nunu önleyebileceği gibi, meydana gelen AİR'nunun teşhisi ve yönetiminde rasyonel yaklaşım hayat kurtarıcı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Advers ilaç reaksiyonu, ilaç tedavisi, polifarmasi

Sözel Bildiri

**ENDOTRAKEAL ENTÜBASYON UYGULANAN HASTALARDA AMELİYAT
SONRASI BOĞAZ AĞRISININ YÖNETİMİNDE NON-FARMAKOLOJİK
YÖNTEMLER: SİSTEMATİK DERLEME**

Hatice ÖZSOY*, Tuğçe YEŞİLYAPRAK**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gölhisar Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Burdur Türkiye*
* * *Pamukkale Üniversitesi, Denizli Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Denizli Türkiye.*

ÖZET

Giriş: Ameliyat sonrası boğaz ağrısı, endotrakeal entübasyon uygulanan hastalarda sık görülen bir komplikasyondur. Endotrakeal entübasyonun neden olduğu boğaz ağrısı sıklığı %6 ile %100 arasında değişmektedir. Boğaz ağrısının azaltılmasında farmakolojik ve nonfarmakolojik yöntemler kullanılmaktadır. Ancak nonfarmakolik yöntemlerin etkisini değerlendiren ulusal ve uluslararası bir sistematik derlemeye ulaşılamamıştır. **Amaç:** Endotrakeal entübasyon uygulanan yetişkin hastalarda ameliyat sonrası boğaz ağrısının yönetiminde non-farmakolojik yöntemleri belirlemek ve karşılaştırmaktır. **Yöntem:** PubMed, Scopus, Web of Science, MEDLINE, EBSCOHost veri tabanları, endotrakeal entübasyon uygulanan hastalarda non-farmakolojik yöntemlerle ilgili olarak 2010'dan 2022'ye kadar yayınlanan çalışmaları belirlemek için tarandı. Tarama sırasında sistematik inceleme raporlama yöntemi (PRISMA) kullanıldı. **Bulgular:** İlk aramada 857 makaleye ulaşıldı. Bulunan makaleler dahil etme ve hariç tutma kriterlerine göre gözden geçirildikten sonra, yedi makaleden oluşan son bir set değerlendirildi. Araştırmalara çoğunlukla ASA I-II ve elektif cerrahi planlanan hastaların dahil edildiği görüldü. Hastalara nonfarmakolojik yöntem olarak soğuk buhar, buz küpü, meyan kökü gargarası, lou han gua (Monk meyvesi) bitki çayı ve tüp ısıtılması kullanıldığı saptandı. Araştırmaların beşinde girişimler ameliyat öncesi, ikisinde ameliyat sonrası uygulandı. Boğaz ağrısını değerlendirmek için sıklıkla numerik ağrı skalası kullanıldı. Hastaların boğaz ağrısı en fazla ekstübasyon sonrası ikinci, dördüncü ve 24. saatlerde değerlendirildi. Soğuk buhar, meyan kökü gargarası, lou han gua (Monk meyvesi) bitki çayı ve tüp ısıtılmasının boğaz ağrısını azaltmada etkili olduğu bulundu. **Tartışma ve Sonuç:** Endotrakeal entübasyon uygulanan hastalarda boğaz ağrısının yönetiminde birçok güvenilir non-farmakolojik yöntem kullanılmıştır. Bununla birlikte, en etkin non-farmakolojik yöntemi belirlemek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: boğaz ağrısı, non-farmakolik yöntemler, entübasyon, cerrahi hasta

*Sözel Bildiri***RIGHT ABOMASAL DISPLACEMENT AND TORSION IN A HOLSTEIN BULL****Kemal VAROL***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur Vocational School of Health Services, Department of Veterinary, Food, Agriculture and Livestock Vocational College of Burdur, Burdur, Turkey, kvarol@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Introduction: Abomasal displacements are one of the most important metabolic diseases in cattle. Many factors play a role in the development of the disease, such as race, age, heredity, stress, season, nutrition, birth, environmental factors, lactation, and inhibition of the abomasum's discharge. **Case presentation:** This case was evaluated in a 15-month old Holstein bull with complaints of not eating for 2 days and a decrease in defecation. In the clinical examination, the pulse rate was 100 beats/minute, the breath rate was 23/minute, and the body temperature was 39.5°C. In the auscultation of the rumen; it was determined that rumen movements stopped completely and there was a slight gas. In the auscultation and percussion applied to the right abdominal region, under the suture drawn from the tuber coxae to the tuber olecrani, a metallic ringing sound and churning sound between 11-13 costal interval were detected. Right lateral abdominal laparotomy was performed by self employed clinician veterinarian for the definitive diagnosis and treatment of right abomasal displacement. The right lateral abdominal laparotomy was determined to have dislocated abomasum, there was a torsion (volvulus) in the abomasum with the absence of the omentum above the abomasum, and it was determined that the fundus of the abomasum shifted from medial to dorsal, even slightly from lateral to ventral, and it was rotated 360 ° in clockwise direction. In the hematological examination; It was determined that the values of white blood cells (WBC), neutrophil, red blood cells (RBC), haemoglobin (HB) increased and mean corpuscular volume (MCV) values decreased. In biochemical examination; aspartate aminotransferase (AST), gamma glutamyl transferase (GGT), glucose (GLU), alkaline phosphatase (ALP), sodium (Na) and lactate L (+) values were found to be increased. In treatment; the torsion in the abomasum was corrected and fixed by the toggle pin method by the 10-15 cm caudal line of the processus xiphoideus and 10 cm by the right paramedian of the linea alba. Supportive treatment and diet were applied. At the end of the third day, because the bull did not respond to the treatment, the bull was sent to slaughter. **Conclusion:** In conclusion, this is the first case of right abomasal displacement and torsion reported in a holstein bull. In addition, the hematological and biochemical findings of this case are similar to the hematological and biochemical findings of cows with right abomasum displacement.

Anahtar Kelimeler: Bull, right abomasal displacement, right abomasal torsion

*Sözel Bildiri***CRITICALLY ANALYSIS OF PATIENTS IN A TERTIARY CARE UNIVERSITY
HOSPITAL****Esra NURLU TEMEL**

The name of the new problem that will emerge after the Ebola and COVID-19 pandemics will be pan-drug resistant (PDR) bacterial infections. The world is now facing a formidable and growing threat from the emergence of bacteria that are resistant to almost all available antibiotics. The present study investigated the clinical course, treatment pattern, prognostic factors, and outcome of patients with PDR infections. This was a retrospective single-center cohort study including consecutive eligible patients with a PDR infection hospitalized at the University Hospital of Süleyman Demirel, Isparta, between October and December 2021. In total, 20 patients with infections due to PDR gram-negative pathogens were identified. The median age was 67 years (interquartile range, IQR: 59.50-81.75) and the median Charlson comorbidity index was 4.0 (IQR: 2.0-6.0). Of the 20 PDR isolates, 14 (70%) were identified as *Klebsiella pneumoniae* and 6 (30%) as *Acinetobacter baumannii*. The mean hospital stay of the cases was calculated as 50.25 days. One month before the development of PDR infection, 14 (70%) of the patients had a history of using broad-spectrum antibiotics. When the MIC values of colistin were examined, the MIC value for colistin in 40% of PDR bacteria was > 2 , the MIC value for colistin in 20% of PDR bacteria was 16, and the MIC value for colistin in 10% of PDR bacteria was 128. In the treatment of PDR bacterial infections, Meropenem + Colistin 35% and Meropenem + Polymixin B combination treatments were preferred, respectively. The death rates on the 28th day were evaluated, and the survival rate of the patients was determined as 35%. Infections due to PDR pathogens are associated with considerable mortality. The presence of PDR bacteria should not be ignored in the clinical follow-up and treatment of all patients.

Key words: drug resistant , infection, mortality, bacteria

*Sözel Bildiri***İTERNAL REZORPSİYONLU ALT MOLAR DİŞİN TEDAVİ YÖNETİMİ****Nergiz BOLAT***** Endodontist, Antalya, Türkiye, nergizbolat@gmail.com***ÖZET**

Giriş: İnternal rezorpsiyon, pulpa odası, dentin ve sementi içine alabilen progresif, pulpal kökenli patolojik bir gelişimdir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı internal rezorpsiyonlu alt molar diş vakasının endodontik tedavi sonrası tedavi ve takip prosedürlerinin paylaşılmasıdır. **Vaka Sunumu:** Sağ alt yüz bölgesinde dolgu kırılması şikayetiyle gelen hastanın yapılan radyografik değerlendirilmesinde sağ alt 2. molar dişinde mezyal kanal ağzı bölgesinde bulunan ve alınan CBCT görüntüleri sonucu sementle sınırlı olduğu tespit edilen internal rezorpsiyonlu dişin herhangi bir semptomunun olmadığı öğrenilmiştir. Hastanın kök kanal tedavisi güncel literatür doğrultusunda gerçekleştirilmiş olup 3 yıllık vaka takibi yapılmaktadır. **Sonuç ve Tartışma:** İnternal rezorpsiyon kompleks etyolojiye sahip bir patoloji olmakla birlikte progresif karakteri sebebiyle teşhis edildiğinde pulpanın ekstraksiyonu önerilen patolojik bir durumdur.

Anahtar Kelimeler: İnternal Rezorpsiyon, MTA, Periapikal Lezyon İyileşmesi

Sözel Bildiri

GENİŞ RADYOLÜSENT PERİAPİKAL LEZYONU OLAN PARESTEZİ VAKASI VE ENDODONTİK TEDAVİ TAKİBİ

Nergiz BOLAT*

** Endodontist, Antalya, Türkiye, nergizbolat@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Mikrobiyal biyofilm kaynaklı dental enfeksiyonlar kök kanal tedavisi sonrası iyileşebilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı geniş radyolüsent periapikal lezyonu olan paretezili hastanın endodontik tedavi sonrası tedavi ve takip prosedürlerinin paylaşılmasıdır. **Vaka Sunumu:** Sağ alt yüz bölgesinde şiddetli ağrı ve parestezi şikayetiyle gelen hastanın 3 yıl önce kök kanal tedavisi ve kron restorasyonu hikayesi öğrenilmiş ve yetersiz kanal tedavisi teşhisiyle retreatment tedavisi yapılmıştır. Tedavi sonrası mandibular kanal yakınlığı olan lezyona bağlı parestezide kademeli olarak azalma ve iyileşme olduğu görülmüştür. **Sonuç ve Tartışma:** Mandibular kanala yakın akut apikal periodontitisli dişler paresteziye neden olabilmekte ve kök kanal tedavisi ile kemomekanik şekillendirme ve üç boyutlu kök kanal dolumu sonrası iyileşme görülebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Parestezi, Periapikal Lezyon İyileşmesi, Retreatment

*Sözel Bildiri***EKSTRAORAL FİSTÜLİZASYONLU SUBMANDİBULAR LOJ APSELİ ALT
MOLAR DIŞ VAKASI****Nergiz BOLAT***** Endodontist, Antalya, Türkiye, nergizbolat@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Mine ve dentin çürüğü olarak başlayan bakteriyel enfeksiyonun kök kanalı boyunca ilerleyip periapikal alana oradan da kortikal ve kansellöz kemik harabiyetiyle anatomik lojlara ulaşması endodontik enfeksiyonun agresif yayılımını göstermektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı ekstraoral fistülizasyonlu submandibular loj apsesine neden olan alt molar diş vakasının endodontik tedavi sonrası tedavi ve takip prosedürlerinin paylaşılmasıdır. **Vaka Sunumu:** Sol alt yüz bölgesinde ağrı ve şişlik şikayetiyle gelen hastanın 1 gün öncesine kadar şiddetli ağrısının olduğu; 1 gün önce yüzünün şişmesiyle ağrısında azalma görüldüğü öğrenilmiştir. Yapılan klinik ve radyografik değerlendirme sonucunda 37 numaralı diş kaynaklı fistülize submandibular loj apsisi teşhisi konulup kök kanal tedavisi gerçekleştirilmiştir. **Sonuç ve Tartışma:** Uzun süren kronik endodontik enfeksiyonlar akut alevlenme sonucunda basınç artışıyla beraber periapikal alandan ilgili dişin bulunduğu anatomik loj bölgelerini de enfekte edebilmektedir. Bu tarz enfeksiyonlarda kök kanalı ve/veya loj bölgesi aracılığıyla drenaj sağlanması hayati önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekstraoral Fistül, Kronik Apikal Apse, Loj Apsesi

Sözel Bildiri

İLACA BAĞLI OLARAK ÇENE KEMİKLERİNDE GÖRÜLEN OSTEONEKROZ (MRONJ) : GÜNCEL TEDAVİ YAKLAŞIMLARI

Mustafa İŞLEYEN*, Müge ÇINA**

* Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Cerrahisi A. B. D. Isparta, Türkiye
mustafaisleyen@sdu.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Cerrahisi A. B. D. Isparta, Türkiye
mügecina@hotmail.com

ÖZET

Bifosfonatlar sahip oldukları antirezorptif, tümorosidal ve antianjiyojenik etkileri ile meme ve prostat kanserlerinin kemik metastazlarının engellenmesinde, osteoporoz, paget hastalığı, multiple miyelom ve maligniteye bağlı hiperkalsemi gibi birçok hastalığın tedavisinde kullanılırlar. Bifosfonatların etki mekanizması “osteoklastlara etki ederek kemik rezorpsiyonunun azaltılması” olarak açıklanabilir. Bifosfonatlar, birçok hastalığın tedavisinde kullanılmasına rağmen yüksek dozda kullanım, özellikle intravenöz ve uzun süreli kullanım ve eliminasyonunun azalmasına bağlı olarak pek çok yan etkiye sebep olmaktadır. Erken ve geç dönemde ortaya çıkan yan etkiler arasından biri de çene kemiklerinde görülen osteonekroz gelişimidir. İlk kez 2003 yılında zoledronat kullanan hastalarda çene kemiklerinde osteonekroz vakalarının görülmesiyle ortaya konmuştur. Diş çekimi, periodontal ve endodontik cerrahi tedaviler, kötü oral hijyen, oral hastalıklar, torus veya ekzostoz varlığı gibi anatomik faktörler ve dentoalveolar cerrahi işlemler osteonekroz gelişiminde risk faktörü olduğu bilinmektedir. Oral ve Maksillofasial Cerrahi Derneğinin (AAOMS) en son yaptıkları güncellemelere göre hastalığın adı “Medication-Related Osteonecrosis of the Jaw (MRONJ)” olarak güncellenmiştir. Yaygın ve güncel evrelendirme sistemi 2014 yılında AAOMS tarafından yapılan evrelendirme sistemidir ve tedavi planlaması da bu evrelendirmelere göre yapılır. MRONJ olgularında en ayırt edici özellik açıkta bulunan nekrotik kemik varlığıdır. Fakat eşlik eden klinik tablolar ve ağrı seviyeleri büyük ölçüde değişmektedir. MRONJ’un tedavisinde başarısı kesin olarak kabul edilmiş tedavi yöntemi mevcut olmayıp, AAOMS’un önerdiği cerrahi ve medikal tedavilere ek olarak yapılan çalışmalarda bazı yardımcı tedavilerinde MRONJ hastalarında iyileşmeyi sağladığı veya tabloyu geriletmediği bulunmuştur. MRONJ tedavisinde Hiperbarik oksijen tedavisi, ozon tedavisi, lazer tedavisi, plateletten zengin plazma (PRP), paratiroid hormonu, teriparatid, pentoksifilin ve alfa tokoferol kullanımı gibi güncel yaklaşımlar bildirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bifosfonat, Osteonekroz, MRONJ, Çene Kemikleri

*Sözel Bildiri***APİTERAPİ VE UYGULAMA ALANLARI****Nilay KEYVAN*, Özen YURDAKUL****** Türk Standartları Enstitüsü, Burdur İl Temsilciliği, nkeyvan@tse.org.tr****Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Anabilim Dalı, ozenkursun@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

Bilimdeki alanındaki yeni gelişmeler, arı ürünlerinde bulunan bileşenleri daha iyi anlamamızı sağlamış ve tıbbi tedavide kullanımına yönelik büyük ilgi uyandırmıştır. Son yıllarda eski çağlardan itibaren önemi vurgulanan arı ürünlerinin çeşitli hastalıklara karşı tedavide kullanımına yönelik önemli çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Apiterapi, bal, polen, arı zehiri, propolis ve arı sütü gibi arı ürünlerinin tıbbi amaçla kullanılmasıdır. Son zamanlarda yapılan araştırmalar, yara iyileşmesini artıran çeşitli antibakteriyel ve anti-inflamatuar özellikleri nedeniyle yanık veya yaraların tedavisinde tıbbi kalitede balın potansiyel faydalarını göstermiştir. Arı polenin antibakteriyel, antioksidan ve antitümör aktivitesine ilişkin in vitro ve in vivo çalışmalar ve bu ürünün biyolojik potansiyelini etkileyen çalışmalar bulunmaktadır. Propolisin insan sağlığı üzerine önemli etkileri bulunmaktadır. Son zamanlarda antibakteriyel, antifungal, anti-enflamatuar, antiviral, anestezik, antioksidan, antitümöral, antiprotozoal, antikanser, antihipertansif, antikarsinojenik ve anti-hepatotoksik etkileri bildirilmiştir. Yüksek biyoaktif bileşik içeriği nedeniyle arı sütü, antibakteriyel, antioksidan, antiinflamatuar, vazodilatatif, hipotansif, hipokolesterolemiant, hepatoprotektif ve antitümör aktivite gibi sağlık üzerine olumlu etkileri bulunmaktadır. Arı zehiri, Parkinson hastalığı, Alzheimer hastalığı ve amiyotrofik lateral skleroz gibi merkezi sinir sistemi hastalıklarının tedavisinde avantajlı potansiyele sahip peptitler ve enzimler gibi çeşitli aktif moleküller içerir. Ayrıca arı zehiri, zorlu insan immün yetmezlik virüsüne (HIV) karşı bile, farklı kanser türlerine ve anti-viral aktiviteye karşı ümit verici faydalar göstermiştir. Apiterapi, popülerliğini uzun süre koruyan birkaç doğal uygulamadan biridir. Bilimsel araştırmalar antioksidan, antibakteriyel, antifungal, antiviral, antiinflamatuar, antitümör ve immün modüle edici özelliklerini ortaya çıkarmıştır. Elde edilen sonuçların doğrulanması için daha çok hasta sayısı ile daha fazla araştırma ve çalışma gereklidir. Apiterapinin modern tıp için bir alternatif değil tamamlayıcı bir uygulama olarak görülmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Newborn, Catheterization, Venous Catheter, Neonatal Intensive Care

Sözel Bildiri

**THE INFLUENCE OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT DETERMINANTS ON
THE STANDARD OF LIVING OF RESIDENTS FROM EUROPEAN UNION
COUNTRIES**

Aldona MIGAŁA-WARCHOŁ*

**Rzeszow University of Technology, Faculty of Management, Quantitative Methods Department, Rzeszow,
Poland, amigala@prz.edu.pl*

ABSTRACT

The aim of the publication is to study the socio-economic development in the countries of European Union. The synthetic measure of socio-economic development of European Union countries will be created from the following determinants: economics and finance, science and technology, health, education and living conditions and the differentiation of this measure will be presented in the article. The source data were taken from Eurostat databases. Particular indicators will be used to create a synthetic measure of the socio-economic development of European Union countries, as an average of the indicators calculated for individual determinants. Next, the impact of individual determinants on the standard of living of the inhabitants of the European Union will be examined.

Keywords: socio-economic development of European Union countries, Human Development Index, development measure

Sözel Bildiri

SÜT AZI DIŞLERİNE UYGULANAN HALL TEKNİĞİ VE YÜKSEK VİSKOZİTELİ CAM İYONOMER SİMAN KULLANILAN ATRAVMATİK RESTORATİF TEKNİĞİN 18 AYLIK SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Canan AKDİK , Esra ÖZ* , Zuhal KIRZIOĞLU***

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
zuhalkirzioglu@sdu.edu.tr, esrakaraagac@sdu.edu.tr

**Özel Papatya Ağız ve Diş Sağlığı Polikliniği, Antalya, Türkiye, cananakdik34@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Pedodontik tedaviler sırasında en büyük zorluğu, çocuk hastalar ile iletişim kurabilmek ve gerekli tedavileri başarılı bir şekilde uygulayabilmek oluşturmaktadır. Bu sebeple, pediatrik diş hekimliğinde minimal invaziv yaklaşımlar popülerlik kazanmaya başlamaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada, 5-6 yaş grubu çocuk hastaların süt azı dişlerinde, Hall tekniğinin ve yüksek viskoziteli cam iyonomer siman (CİS) kullanılarak yapılan atravmatik restoratif tedavi (ART) uygulamalarının, 18 aylık klinik ve radyografik başarı oranlarını değerlendirmek amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışma grubuna; sistemik olarak sağlıklı, Frankl davranış skalasındaki skoru 2, kapanış problemi ve kötü alışkanlıkları olmayan, süt azı dişlerindeki çürük sayısı 2-5 arasında olan 5-6 yaş grubu 40 hasta dahil edilmiştir. Aynı çocuğun randomize seçilen dişlerinin birine Hall tekniği, diğerine nano dolduruculu rezin kaplamalı yüksek viskoziteli CİS kullanılarak ART uygulaması yapılmıştır. Tedavi edilen dişlerin 3'er aylık periyotlarla klinik, 6'şar aylık periyotlarla radyografik olarak kontrol edilmesinden sonra elde edilen veriler formlara kaydedilmiş, istatistiksel olarak analiz edilmiştir. **Bulgular:** Hall tekniği ile tedavi edilen dişlerin 3'er aylık tüm periyotlardaki klinik değerlendirmelerinde; hastaların şikayetinin olmadığı, tüm kronların başarılı şekilde ağızda kaldığı, dişetinin sağlıklı ve dişlerin fonksiyonda olduğu görülmüştür. ART ile tedavi edilen dişlerin 3. ve 6. aydaki klinik değerlendirmesinde, tüm restorasyonların tüm kriterlerden alfa değeri aldığı; 9. aydaki klinik değerlendirmede, yüzey düzgünlüğü ve kenar bütünlüğü kriterlerinde "kabul edilebilir" skoru gözlenmeye başlamış, 12. aydaki klinik değerlendirmeden itibaren ise bu kriterlerde "kabul edilebilir" skoru alan restorasyon sayısının arttığı görülmüştür. McNaimer testi ile yapılan iki oran karşılaştırmalarında çok düşük olan bu oranlar arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Kaygılı çocuklarda, tek yüzlü kavitelere uygulanan her iki tedavi yönteminin 18 aylık klinik ve radyografik sonuçlarının, her iki gruptaki çocuk/ebeveynlerin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda başarılı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Atravmatik restoratif tedavi, Cam iyonomer siman, Hall tekniği

*Sözel Bildiri***COVID-19 HASTALARINDA PRONE POZİSYONUNA BAĞLI BASINÇ YARALARI****Elçin EFTELİ***

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları ABD, Burdur, Türkiye, eulker@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Dünyamız, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 11 Mart 2020 tarihinde pandemi ilan edilen Covid-19 salgınıyla hala mücadele etmektedir. Covid-19 enfeksiyonu yoğun bakım gerektiren covid-19 pnömonisi olan hastaların %60-80'inde akut solunum sıkıntısı sendromuna (ARDS) neden olmaktadır. Bu nedenle hastalara invaziv mekanik solunum desteği gerekmektedir. ARDS tedavisinde oksijenasyonu iyileştirmek amacıyla hastalara eğimli ventilasyon yaptırılmaktadır. Verilen bu eğimli yüzüstü pozisyon 1976 dan beri tedavide kullanılmaktadır. Gaz değişiminde iyileşme ve sağ kalım üzerine yapılan pek çok çalışma pozisyonun etkinliğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte yüzüstü pozisyonun, plansız ekstübasyon, arteriel veya venöz kataterin yanlışlıkla çıkarılması, hemodinamik instabilite, brakial pleksus yaralanması ve basınç yarası gibi komplikasyonları da görülebilmektedir. **Amaç:** Bu derlemenin amacı, yüzüstü pozisyona bağlı olarak ortaya çıkan basınç yaralarını incelemektir. **Bulgular:** Oksijenasyonu arttırmak amacıyla ARDS gelişen Covid-19 hastalarına verilen yüzüstü eğimli pozisyona bağlı olarak gelişen basınç yaraları, sıklıkla elmacık kemikleri ve çenede görülmektedir. Bunun yanısıra alın, göz kapakları, burun ve dudaklarda da basınç yarası görülmektedir. Yüzdeki kasa tabakasının azlığı, hipoksemi, basınç nedeniyle meydana gelen mikrovasküler yaralanmalar, yüzüstü eğimli pozisyona bağlı olarak özellikle yüz bölgesinde basınç yarası oluşumunu arttırmaktadır. **Sonuç:** Covid-19 kaynaklı ARDS hastalarında Oksijenasyonu arttırmak amacıyla verilen yüzüstü eğimli pozisyona bağlı olarak gelişen basınç yaralarını önlemek için, gündüz 2, gece 4 saatte bir pozisyon değişiklikleri yapılmalı, destekleyici materyallerin kullanımı ile basınç azaltılmalı, beslenmesi desteklenmeli ve hemodinamik durumu istenen düzeyde tutulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Basınç Yarası, Covid-19, Prone Pozisyonu

Sözel Bildiri

CURRENT METHODOLOGICAL APPROACHES IN TRP CATION CHANNELS RESEARCH

Ahmi ÖZ*

* Süleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Biophysics, Isparta, Turkey.
ahmioz@sdu.edu.tr

ABSTRACT

Background: Since their discovery from the beginning of millennium to Nobel Prize in 2021, many researchers focused on activation/inhibition pattern of the transient receptor potential (TRP) cation channels in health and disease with different studies. Over the years, it has been remarked that TRP channels are related to different kinds of pathologies including cancer, apoptosis, neurodegenerative diseases, epilepsy, heat and pain sensation etc. To study with TRP channels most of the researchers use main *in silico* and *in vitro* techniques such as bioinformatics database usage, Patch-Clamp electrophysiology, calcium signaling / imaging analyses with spectrofluorometer / microscopy and several probes for indicating intracellular pathways related with TRP channels. **Aim:** The aim of this study is to revision of the current methodological approaches in the TRP cation channels research and an explanation of their effectiveness in the understanding of related pathologies. **Methods:** Bioinformatics databases are data banks that contain data obtained from biological materials and are presented to professional users. Various bioinformatics databases include data on changes in some protein expressions, including TRP channels, as a result of experimental studies by researchers (e.g. mRNA expressions, fluorescent staining and microarray results). The Patch-Clamp electrophysiology is a method that allows electrical current records through channel gating and voltage records via changing of cellular membrane potential. The calcium signaling / imaging analyses are implemented by calcium ion selective fluorescence stains via photo-stimulations because most of TRP channels permeable to calcium. Several probes are used for determination of TRP channels related pathological pathways including reactive oxygen species production and mitochondrial dysfunction. **Results:** The effective usage of the current methods will be beneficial in the literature reviews to be made before the research, such as obtaining detailed preliminary information, target selection, pathway-disease determination in the studies that the researchers will carry out on TRP channels. Moreover, electrophysiological recordings, calcium signaling / imaging and probing for related pathway will be rise the impact of the study. **Discussion and Conclusion:** In conclusion, TRP channel studies increasing day by day, and most of the studies contains aforementioned methods in research, but current methodologies include mostly *in silico* or related analyses. However, to reveal the main roles of the channels in especially disease or experimental disease models, wet lab techniques are still retains its first place.

Keywords: TRP cation channels, Bioinformatics databases, Patch-Clamp, Calcium signaling

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF SALIVARY THIOL HOMEOSTASIS IN MULTIPLE
SCLEROSIS PATIENTS WITH PERIODONTITIS****Fatma Yeşim KIRZIOĞLU***, **Melike DOĞAN ÜNLÜ****, **Serpil DEMİRCİ****, **Çağla
VAROL*****, **Mustafa CALAPOĞLU******

* Süleyman Demirel University, Faculty of Dentistry, Department of Periodontology, Isparta, Turkey, E-mail: yesimkirzioglu@sdu.edu.tr

** Süleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Neurology, Isparta, Turkey, E-mail: dr.melikedoganunlu@gmail.com

**Süleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Neurology, Isparta, Turkey, E-mail: serpildemirci@sdu.edu.tr

*** Burdur Oral and Dental Health Center, Burdur Provincial Health Directorate, Turkish Republic Ministry of Health, Burdur, Turkey. E-mail: cuyar.1993@gmail.com

**** Süleyman Demirel University Faculty of Arts and Sciences, Department of Biochemistry, Isparta, Turkey, E-mail: mustafacalapoglu@sdu.edu.tr

ABSTRACT

Background: Multiple sclerosis (MS) is a chronic autoimmune disease in which neuroinflammation and oxidative stress play important roles in its pathology. Thiol/disulphide homeostasis (TDH) is considered a marker of oxidative stress and shown to be affected in several disorders including MS. **Aim:** The aim of this study is to determine the disulphide and thiol levels in MS patients with periodontitis. **Methods:** This descriptive study included a total of 184 volunteers, 92 with MS and 92 systemically healthy volunteers. Each person underwent medical, neurological and oral examinations. In saliva samples, native thiol(NT), total thiol, disulphide levels were measured. The ratios of native thiol/total thiol, disulphide/native thiol(D/NT), disulphide/total thiol were calculated and compared between patient and control groups. **Results:** There was not any difference in the periodontal parameters between the MS and healthy volunteers ($P>0.05$). However, biomarkers of thiol homeostasis in saliva were significantly different between groups (<0.002), except for total thiol. Thiol homeostasis were similar in periodontally healthy MS and control groups. When grouped according to the severity of periodontitis MS patients showed decreased NT and increased D/NT levels which were significantly different from the healthy volunteers. **Discussion and Conclusion:** Our results have shown that salivary thiol-disulphide balance was shifted to the oxidative side in MS patients with periodontitis.

Key Words: Multiple sclerosis, Periodontitis, Thiol, Disulphide, Saliva

Sözel Bildiri

AFETLERE MÜDAHALEDE TEKNOLOJİK OLANAKLARIN ZAMAN İÇERİSİNDEKİ DEĞİŞİMİ

Gaye KARAGÖL¹, Murat TATOĞLU²

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, gayekaragol@gmail.com

²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, mtatoglu@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: Teknoloji var olduğu günden itibaren dinamik bir yapı içerisinde. İnsanın hayatını kolaylaştırmak, yaşam standartlarını yükseltmek, can ve mal güvenliğini koruyabilmek adına birçok teknolojik araç malzemedan yararlanılmaktadır. Afetler gibi çalışması zor koşullar da teknolojik birtakım cihazlar müdahale esaslarını daha kolay hale getirmektedir. **Amaç:** Afet yönetimi öncesi, sırası ve sonrası olmak üç safhada uygulanmaktadır. Teknolojik imkanlardan afetlerin her safhasında çeşitli şekillerde yararlanılmaktadır. Çalışmamızda afet yönetimi esnasında kullanılan teknolojik araçlar üzerine bir araştırma yapılmış olup, özellikle afet gerçekleştikten sonra müdahalede kullanılan birtakım cihazlar üzerine durulacaktır. **Yöntem:** Afetler de kullanılan araç ve malzemeler afetin türüne göre değişiklik göstermektedir. Çalışmamızda gelişmiş ülkelerde kullanılan cihazların bir araştırması yapılmış olup konu ile alakalı güncel literatür bilgisine de başvurulmuştur. **Bulgular:** Eski devirlerde yangın yerlerinin tespiti için yangın kuleleri inşa edilmekteydi, günümüzde bu konuda hem drone teknolojilerinden hem de uydu sistemlerinden faydalanılmaktadır. Afetlerde ağır enkazları kaldırmak için kaldırma sistemlerinin yerini hidrolik sistemler almıştır, bununla kazazedinin yerinin tespit edilmesinde sismik akustik dinlenme cihazlarından istifade edilmektedir. Enkaz altında yaralının görüntüsünü alabilmek için kullanılan kablolu kamera cihazlarının yerine kızılötesi cihazlar kullanılmaktadır. Yangına müdahalede kullanılan ve sadece karadan müdahale imkanı sağlayan tulum sistemlerinin yerini de günümüzde karadan ve havadan müdahale olanağı tanıyan gelişmiş yangına müdahale araçları almıştır. **Sonuç:** Teknoloji her alan da gelişmeye devam etmektedir. Afetlere müdahaleyi kolaylaştırmak, can ve mal kaybını minimuma indirmek adına bilim insanları çalışmalarını sürdürmektedir. Türkiye’de ise AFAD bu husus da bünyesinde birçok teknolojik malzemeye yer vermekte dünya standartları ile eş değer bir hizmet kalitesi sunmaktadır. AFAD geliştirdiği mobil uygulama ve uzaktan algılama sistemleri ile güncel teknolojiyi takip etmek de afet eğitim merkezlerinde bu teknolojileri çalışanlarının kullanımına sunarak afetlere karşı gerekli hazırlığı yapmaktadır.

Anahtar Sözcükler: teknoloji, afet, afet yönetimi

*Sözel Bildiri***SU ÜRÜNLERİ YETİŞTİRİCİLİĞİNDE NANOTEKNOLOJİK UYGULAMALAR****Fatih ÜNAL*, Öznur ÖZİL***** Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi, oznurgormez@isparta.edu.tr***ÖZET**

“Su ürünleri yetiştiriciliği” veya “akuakültür”, balıklar, yumuşakçalar, kabuklular ve sucul bitkiler gibi sucul organizmaların kontrollü veya yarı kontrollü şartlar altında stoklama, besleme, büyütme, üretme, ıslah ve muhafaza amacıyla yetiştirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Su ürünleri ihtiyacının neredeyse tamamı geçmişte avcılık yoluyla elde edilirken, günümüzde su ürünlerinin yarıya yakını okyanus, deniz ve iç sularda yetiştiricilikle elde edilmektedir. Su ürünleri endüstrisi, hızla büyüyen, insan popülasyonunun artmasıyla ortaya çıkan protein ihtiyacını karşılayan en önemli kaynaktır. Bununla birlikte, çevresel kontaminasyon ve hastalık prevalansı sektör için temel zorluklar olarak kabul edilmektedir. Hastalıkların ortaya çıkması, yoğun su ürünleri yetiştiriciliği sistemi için en büyük tehditlerden biridir ve sağlığın yönetimi, balık türlerinin patojenik istiladan korunması ve iyileştirilmesi için önemlidir. Bu bağlamda, bu tür zorluklarla etkin bir şekilde başa çıkmak için teknolojiye yeni yaklaşımlar oluşturulmuştur. Bunlar arasında, yeni ve yenilikçi bir araç olarak nanoteknoloji, su ürünleri yetiştiriciliğinde ve hastalıklarla mücadelede geniş bir kullanım yelpazesine ve muazzam bir potansiyele sahiptir. Su ürünleri yetiştiriciliğinde nanoteknolojinin kullanılması, sadece hastalık teşhis ve tedavisi için değil, aynı zamanda sağlığı koruma ve geliştirme, büyüme performansında artış, çevre yönetimi vb. birçok sorunu çözmek için kapsamlı bir araç haline gelmiştir. Bu derleme ile su ürünleri yetiştiriciliğinde nanoteknolojinin kullanım alanlarına vurgu yapılarak henüz çok yeni olan bu alan ile ilgili insan ve hayvan sağlığı ile çevreye etkilerinin ayrıntılı değerlendirildiği çalışmaların gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Su Ürünleri, Yetiştiricilik, Balık Hastalıkları, Nanoteknoloji

*Sözel Bildiri***SINIF I KOMPOZİT RESTORASYONLARDA, GÜNCEL BİR KOMPOZİT REZİN
MATERYALİN KLİNİK BAŞARISININ, 1 YILLIK KLİNİK TAKİP SONUCUNDA
DEĞERLENDİRİLMESİ****Büşra KAYA TAŞTAN¹, Ciğdem KÜCÜKESMEN²**¹ Uzm. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta,
busrabursa.kaya@hotmail.com² Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta,
kucukesmencigdem@gmail.com**ÖZET**

Amaç: Çalışmada, güncel bir mikro hibrit kompozit rezin materyal kullanılarak, daimi alt 1. büyük azı dişlerinde gerçekleştirilen Sınıf I kompozit restorasyonların, ‘Modifiye Ryge Kriterleri’ doğrultusunda, 3’er aylık klinik kontrollerle, 1 yıllık klinik takiplerinin yapılması ve klinik başarılarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmada uygulanan Sınıf I kompozit restorasyonlar için, mikro hibrit, Filtek™ Z250 (3M ESPE, St Paul, MN, USA) kompozit rezin materyali kullanılmıştır. Çalışmaya; gönüllü olarak katılan 80 hasta ile ve başlamadan önce, gerekli anamnez ve onam formları doldurulup, etik kurul onayı alınarak başlanmıştır. Çalışmada, restorasyonlar için uygun bulunan ve rastgele seçilen, sağ veya sol alt daimi birinci büyük azı dişlerine, Sınıf I kavite açılarak, kavitelere mikro hibrit kompozit rezin materyali uygulanmıştır. Restorasyonların klinik başarısı, bir yıl boyunca yapılan 3’er aylık klinik kontrollerle, ‘Modifiye Ryge Kriterleri’ doğrultusunda değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Çalışmamızda, 3 ayda bir yapılan klinik kontrollerle gerçekleştirilen 1 yıllık klinik takip süresi sonucunda; materyalin uygulandığı tüm restorasyonlarda, ‘Modifiye Ryge Kriterleri’ doğrultusunda, tüm kriterlerde, ‘Charlie’ skoru olarak, başarısız kabul edilebilecek restorasyona rastlanmamıştır. ‘Sekonder çürük oluşumu, postoperatif duyarlılık, retansiyon, anatomik form’ kriterleri bakımından, Filtek™ Z250 mikro hibrit kompozit rezin materyaliyle yapılan tüm restorasyonlar, kontrol seanslarının tamamında ‘Alfa’ skoru almışlardır ve hiçbirinde, ‘sekonder çürük oluşumu, post operatif duyarlılık, retansiyon kaybı ve anatomik form kaybı’ görülmemiştir. Bir yıllık klinik takip süresinin sonunda; ‘renk uyumu, kenar uyumu, kenar renklenmesi, yüzey yapısı’ kriterleri için ise, çoğunlukla ‘Alfa’ ve az sayıda ‘Bravo’ skoru alan restorasyonlara rastlanmış ve ‘renk uyumu, kenar uyumu, kenar renklenmesi, yüzey yapısı kriterleri’ bakımından, 12. ay kontrolünde, düşük sayılarda ‘Bravo’ skoru gözlenmiştir. **Sonuç:** Çalışmada kullanılan, mikro hibrit kompozit rezin materyal, 1 yıllık klinik takip süresinin sonucunda; ‘klinik olarak kabul edilebilir’ başarı düzeyi göstermiştir. Ayrıca, çalışmada gözlenen klinik sonuçların, daha uzun takip süreli klinik çalışmalarla desteklenmesinin uygun olacağı düşünülmüştür

Anahtar kelimeler: Sınıf I Kompozit Restorasyonlar, Mikro Hibrit Kompozit Resinler, Polimerizasyon, Modifiye Ryge Kriterleri, Klinik Değerlendirme

Sözel Bildiri

GÜNCEL BİR MİKRO HİBRİT KOMPOZİT REZİN MATERYAL İLE HAZIRLANAN RESTORASYON ÖRNEKLERİNDE, BAZI FAKTÖRLERE BAĞLI OLARAK GÖZLENEN RENK DEĞİŞİKLİKLERİNİN İNCELENMESİ

**Ciğdem KÜÇÜKEŞMEN¹, Büşra KAYA TAŞTAN², H. Cenker KÜÇÜKEŞMEN³,
Erdal EROĞLU⁴, Özgür KOŞKAN⁵**

¹ Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta,
kucukesmencigdem@gmail.com

² Uzm. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta,
busrabursa.kaya@hotmail.com

³ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı,
Isparta, drcenk@gmail.com

⁴ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı,
Isparta, erdaleroglu@sdu.edu.tr

⁵ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Zootekni Anabilim Dalı,
ozgurkoskan@gmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, mikro hibrit kompozit rezin bir materyal ile hazırlanan restorasyon örneklerinde, bazı faktörlere bağlı olarak meydana gelen renk değişikliklerinin in-vitro olarak incelenmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmada, mikro hibrit, Filtek™ Z250 (3M ESPE, St Paul, MN, USA) kompozit rezin materyali kullanılmıştır. Renk değişikliklerinin belirlenmesi için, 8 mm çapında, 2 mm kalınlığında silikon kalıplar kullanılarak, 20 adet örnek hazırlanmıştır. Hazırlanan örnekler, LED ışık cihazıyla polimerize edilerek, distile suda, farklı sürelerde bekletilmişlerdir. Örneklerin ‘polimerizasyon öncesinde’, ‘polimerizasyon sonrasında’ ve ‘belirli zaman aralıklarında’ olmak üzere; Spektrofotometre renk ölçüm cihazı kullanılarak, renk ölçümleri yapılmıştır. Örneklerin renk ölçüm parametreleri; ‘polimerizasyon işleminden hemen önce’, ‘polimerizasyon işleminden hemen sonra’, ‘24 saat distile suda bekletildikten sonra’, ‘7 gün distile suda bekletildikten sonra’ ve ‘1 ay distile suda bekletildikten sonra’ şeklinde belirlenmiştir. Bu parametrelere göre renk ölçümleri yapılmış olan örneklerdeki renk değişikliği değerlerinin ölçümleri, Spektrofotometre cihazıyla gerçekleştirilmiş ve elde edilen değerler, ‘ ΔE^* ’ değeri cinsinden kaydedilmişlerdir. **Bulgular:** Mikro hibrit kompozit rezin materyal örneklerine ait polimerizasyonla ilişkili renk değişikliği değerleri olan; ‘ ΔE_1^* , ΔE_2^* ve ΔE_5^* ’ değerleri, klinik olarak kabul edilebilir olan ‘eşik ΔE^* değeri’ nin üzerinde değerler sağlamışlardır. Materyal örnekleri, ΔE_3^* , ΔE_4^* , ΔE_6^* değerleri bakımından ise, ‘eşik ΔE^* değeri’ nin altında değerler göstermişlerdir. **Sonuç:** Çalışmada yer alan kompozit rezin materyale ait örneklerde, suda bekletilme sürelerinin sonucunda meydana gelen renk değişikliği değerlerinin, klinik olarak kabul edilebilir düzeylerde oldukları ve bu güncel materyalin, kompozit restorasyonlarda kullanımının uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Mikro Hibrit Kompozit Rezinler, Polimerizasyon, Renk Değişimi

Sözel Bildiri

**MİKRO HİBRİT VE FİBERLE GÜÇLENDİRİLMİŞ HİBRİT İÇERİKLİ FARKLI
KOMPOZİT REZİN RESTORASYONLARDA, BAZI İÇSEL/DIŞSAL FAKTÖRLERE
BAĞLI OLARAK MEYDANA GELEN RENK DEĞİŞİKLİĞİ DÜZEYLERİNİN
KARŞILAŞTIRMALI OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ**

**Ciğdem KÜÇÜKEŞMEN¹, Büşra KAYA TAŞTAN², H. Cenker KÜÇÜKEŞMEN³,
Erdal EROĞLU⁴, Özgür KOŞKAN⁵**

¹ Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta,
kucukesmencigdem@gmail.com

² Uzm. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta,
busrabursa.kaya@hotmail.com

³ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı,
Isparta, drcenk@gmail.com

⁴ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı,
Isparta, erdaleroglu@sdu.edu.tr

⁵ Doç. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ziraat Fakültesi, Zootekni Anabilim Dalı,
ozgurkoskan@gmail.com

ÖZET

Amaç: Çalışmada, ‘mikro hibrit’ ve ‘fiberle güçlendirilmiş hibrit’ olmak üzere, farklı kompozit rezin materyallerde; ‘ışıkla polimerizasyon’, ‘suda bekletme’, farklı zamanlar’ gibi bazı içsel/dışsal faktörlere bağlı meydana gelen renk değişikliklerinin, in-vitro olarak karşılaştırılması ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmada; bir ‘mikro hibrit kompozit rezin’ olan Filtek™ Z250 (3M ESPE, St Paul, MN, USA) ve bir ‘fiberle güçlendirilmiş kondanse edilebilen hibrit kompozit rezin’ olan Alert™ (Pentron, Orange, CA, USA) kompozit materyalleri kullanılmıştır. Materyal örneklerinde meydana gelen renk değişikliklerinin belirlenebilmesi için, 8 mm çapında, 2 mm kalınlığında silikon kalıplar kullanılarak, n=20 olmak üzere toplam 40 adet örnek hazırlanmıştır. Örnekler, ‘LED ışık cihazıyla polimerize edilerek’, ‘farklı sürelerde’, ‘distile suda’ bekletilmişler’ ve tüm örneklerin ‘polimerizasyon öncesinde’, ‘polimerizasyon sonrasında’ ve ‘belirli zaman aralıklarında’ olmak üzere; Spektrofotometre renk ölçüm cihazı kullanılarak, renk ölçümleri yapılmıştır. Elde edilen değerler, ‘ ΔE^* ’ değeri cinsinden kaydedilmişlerdir. **Bulgular:** Çalışmada, polimerizasyona ilişkin; tüm örneklerin renk değişikliği düzeylerine ait ‘ ΔE_1^* , ΔE_2^* ve ΔE_5^* ’ değerlerinin; klinik olarak kabul edilebilir ‘eşik ΔE^* değerinin üzerinde oldukları saptanmıştır. Örnek gruplarının ΔE_3^* , ΔE_4^* , ΔE_6^* değerleri ise; ‘eşik ΔE^* değeri’ nin altında bulunmuştur. İki materyalin örnekleri arasında yalnızca; ‘polimerizasyon öncesi ve

polimerizasyondan hemen sonrasındaki renk değışikliği düzeyleri' bakımından istatistiksel farklılık belirlenmiştir ($p<0,05$). 'Polimerizasyonun hemen sonrası ile, polimerizasyondan 24 saat sonrası arasında', 'polimerizasyondan 24 saat sonrası ile, 1 hafta sonrası arasında', 'polimerizasyondan 1 hafta sonrası ile, 1 ay sonrası arasında', 'polimerizasyondan hemen sonrası ile, 1 ay sonrası arasında' ve 'polimerizasyondan 24 saat sonrası ile, 1 ay sonrası arasında' ise; materyal örnek grupları arasında istatistiksel düzeyde farklılıklar bulunmamıştır ($p>0,05$). **Sonuç:** Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, iki materyal örnekleri için de, bir aylık gözlem sürecinin sonunda gözlenen renk değışikliği değerlerinin, klinik olarak kabul edilebilir düzeylerde oldukları ve her iki materyalin de, ön/arka dişlerdeki kompozit restorasyonlarda kullanımlarının uygun olduğu düşünölmüştür.

Anahtar kelimeler: Mikro Hibrit Kompozit Resin, Fiberle Güçlendirilmiş Hibrit Kompozit Resin, Kompozitlerde Polimerizasyon, Kompozit Materyallerde Renk Değişiklikleri

Sözel Bildiri

SU EMİLİMİ VE SUDA ÇÖZÜNÜRLÜK DÜZEYLERİNİN, MİKRO HİBRİT KOMPOZİT REZİN BİR DENTAL MATERYAL ÖRNEKLERİNDE İN-VİTRO OLARAK İNCELENMESİ

Ciğdem KÜCÜKEŞMEN¹, Büşra KAYA TAŞTAN²

¹ Prof. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta,
kucukesmencigdem@gmail.com

² Uzm. Dt., Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı, Isparta,
busrabursa.kaya@hotmail.com

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada, bir mikro hibrit kompozit rezin materyalinin su emilimi ve suda çözünürlük düzeylerinin, in-vitro olarak incelenmesi amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmada, Filtek™ Z250 (3M ESPE, St Paul, MN, USA) mikro hibrit kompozit rezin materyali kullanılmıştır. Bunun için; 8 mm çapında ve 2 mm kalınlığında olan silikon kalıplar kullanılarak, çalışmada yer alan kompozit rezin materyalinden 14 adet örnek hazırlanmış ve örneklerin polimerizasyonları, üretici firmaların önerileri doğrultusunda, LED ışık cihazı (T-LED, Anthos, Imola, Italy) kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Işık yoğunluğu, bir radyometre cihazı (Hilux Ultra Plus, Benlioğlu Dental, İstanbul) aracılığı ile her 10 örnekte bir kontrol edilmiştir. Örnekler, 37±1 °C'lik etüvde ve örnekler arası mesafeler, en az 3 mm olacak şekilde, belirli sürelerde distile suda bekletilmişlerdir. Ardından, örneklere, ISO 4049 standartları doğrultusunda; in-vitro olarak sırasıyla 'su emilimi' ve 'suda çözünürlük' testleri, uygulanmıştır. **Bulgular:** Bulguların değerlendirilmesinde; 'ISO 4049:2009a spesifikasyonu' esas alınmıştır. Bu spesifikasyon doğrultusunda değerlendirilen Filtek™ Z250 mikro hibrit kompozit rezin materyal örneklerinden elde edilen sonuçlar; örneklerin belirtilen sınır değerlerin oldukça altında su emilimi ve suda çözünürlük değerlerine sahip olduklarını göstermişlerdir. **Sonuç:** Bu çalışmanın sonuçları değerlendirildiğinde, Filtek™ Z250 mikro hibrit kompozit rezin materyalinin, diş hekimliği kliniklerinde, diş hekimleri ve pedodontistler tarafından, kompozit rezin restorasyonlar için, su emilimi oranı ve suda çözünürlük düzeyleri bakımından güvenli olarak kullanılabileceği düşüncesine varılmıştır. Bununla birlikte, bu çalışmanın ileride yapılacak in-vitro çalışmalarla da desteklenmesinin iyi olacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Mikro Hibrit Kompozit Rezinler, Su Emilimi, Suda Çözünürlük

Sözel Bildiri

SPORTİF PERFORMANSI GELİŞTİRMEDE KAN AKIMI SINIRLAMA, SPRINT İNTERVAL VE YÜKSEK ŞİDDETLİ İNTERVAL ANTRENMAN

Ayşe ZENGİN ALPÖZGEN*, **Gamze Çağla SIRMA****, **Çağdaş IŞIKLAR*****

**İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, azengin@istanbul.edu.tr*

*** Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ergoterapi Bölümü, İstanbul, Türkiye, gamze.dirgen@fbu.edu.tr*

**** Fenerbahçe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, İstanbul, Türkiye, cagdas.isiklar@fbu.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Geçmişten günümüze spora ve sporcuya verilen değerin giderek artmasıyla beraber sporcuların ve spor takımlarının yeni başarılar elde etmesi de önem kazanmıştır. Bu amaç doğrultusunda sporcu performansının geliştirilmesi ve korunması için Kan Akımı Sınırlama Eğitimi (KASE), Yüksek Şiddetli Aralıklı Antrenman (YŞİA), Sprint Interval Antrenman (SİA) gibi çok çeşitli egzersiz yaklaşımları ortaya çıkmıştır. **Amaç:** Bu derlemede, sporcu performansını geliştirmek ve korumak amacıyla kullanılan bu güncel egzersiz yaklaşımlarının sporcu performansı üzerine etkileri güncel çalışmalara dayanarak özetlenmeye çalışılmıştır. **Yöntemler:** Çalışmadaki yaklaşımlarla ilgili makaleler MEDLINE, Web of Science (WOS), SCOPUS arama motorları kullanılarak seçildi. **Bulgular:** KASE ile ilgili incelenen toplam 15 çalışmanın tamamı (%100) olumlu etkiler elde edilebileceğini göstermiştir. YŞİA ile ilgili incelenen 16 çalışmanın 15'inde (%93,75) olumlu sonuçlar elde edildiği 1 çalışmada (%6,25) ise ancak programın bir parçası olursa etkisi olabileceğini göstermiştir. SIT ile ilgili çalışmalarda ise 9 çalışmanın tamamında (%100) normal egzersiz yaklaşımlarına üstün sonuçlar elde edilmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Egzersiz uygulamalarında amaç sporcuların performansını arttıracak yaklaşımların çeşitli fiziksel ve mental parametreleri olumlu etkileyerek başarılarını arttırmaktır. Güncel yaklaşımlarda son çalışmalar incelendiğinde, YŞİA ve SİA yaklaşımlarının özellikle maksimum aerobik kapasite, KASE'nin fizyolojik adaptasyonlar ile birlikte maksimum güç ve dayanıklılık üzerine katkıda bulunduğunu ortaya koyan çalışmalar yoğunluktadır. Sporcuların antrenman programlarına eklenebilecek bu güncel egzersiz yaklaşımlarının, sporcu rekabetini ve başarısını olumlu etkileyebileceği kanıtlarla desteklenmiştir. Ancak bu egzersiz yaklaşımlarının farklı spor alanlarında, farklı yaşlardaki sporcular üzerinde etkinlikleri ve reçetelenmesi ile ilgili kanıt seviyesi yüksek çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Yüksek şiddetli aralıklı antrenman, Sprint interval antrenman, Egzersiz yaklaşımları

Sözel Bildiri

FLOROZİSLİ BİREYLERİN RADYOGRAFİK GÖRÜNTÜLERİNDE ÇENE KEMİKLERİNİN FRAKTAL ANALİZ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Özlem GÖRMEZ*, Hasan Hüseyin YILMAZ*, Abdülkadir ÇAKIR**

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, ozlemgormez@sdu.edu.tr*

***Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Elektronik Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, abdulcadircakir@isparta.edu.tr*

ÖZET

Amaç: Flor, vücutta çeşitli metabolik işlemler için gerekli olan eser elementlerdendir ve uygun miktarda alınması tüm mineralize dokular için önemlidir. Günlük önerilen optimum miktarın üzerinde florun kronik alımı ile florozis adı verilen bir sağlık problem meydana gelir. Literatürde florozisli bireylerde kemiklerdeki değişiklikler farklı radyografik görüntülerde çeşitli yöntemlerle incelenmiştir fakat fraktal analiz (FA) ile değerlendirilmemiştir. Bu çalışmanın amacı, farklı şiddette florozis gösteren bireylerin maksiller ve mandibular kemik yapılarının panoramik ve periapikal radyograflarda FA ile değerlendirmektir. **Gereç ve Yöntem:** Dental florozisi olan bireyler çalışma grubunu (n=24), dental florozisi olmayanlar kontrol grubunu (n=23) oluşturarak toplam 47 birey çalışmaya dahil edildi. Dental florozis, Thylstrup-Fejerskov indeksine göre derecelendirilerek çalışma grubu ikiye ayrıldı. Bireylerin panoramik radyografları dijital olarak, alt ve üst çene anterior bölgelerin periapikal radyografları ise analog olarak alındı ve dijitalize edildi. *ImageJ 1.46r* programı ile tüm radyograflarda aynı bölgede boyutları aynı olan ilgilenilen alanlar (Region of Interest-ROI) belirlenerek kırıldı ve FA yapıldı. FA sonucunda elde edilen fraktal boyut (FB) değerleri gruplar arasında istatistiksel olarak karşılaştırıldı. **Bulgular:** Florozisli bireylerde panoramik radyografda bütün ROI'lerdeki FB değerleri kontrol bireylerinden daha düşüktü ve bu durum alt sağ kanin-premolar bölgesinde istatistiksel olarak anlamlıydı (p=0,037). Florozis şiddetine göre ikiye ayrılan çalışma grubunun panoramik radyograflarında ROI'lere ait FB değerleri üst sol kanin-premolar bölgesinde, şiddetli florozisli bireyler orta dereceli florozisli bireylere göre istatistiksel anlamlı daha yüksek FB değerine sahipti (p=0,025). Periapikal radyograflarda FB analizinde florozisli bireyler ile kontrol grubu arasında ve florozis şiddetine göre ayrılan çalışma grupları arasında anlamlı farklılık yoktu. **Sonuç:** Trabeküler yapının değerlendirilmesinde kantitatif ve tekrarlanabilir ölçümlerin yapılabilmesine imkan veren FB analizi ile florozisli bireylerin panoramik radyograflarında maksilla ve mandibulada kemik yapısında anlamlı değişiklik belirlendi. Bu çalışma florozisli bireylerin kemiklerindeki değişikliklerin FB analizi ile değerlendirildiği ilk çalışma olması nedeniyle bundan sonraki yapılacak çalışmalara yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dijital Radyografi, Florozis, Fraktal, Görüntü İşleme, Kemik

*Sözel Bildiri***RETROSPECTIVE INVESTIGATION OF THE DIAGNOSTIC EFFECTIVENESS OF
ENDOSCOPIC ULTRASOUND IN GASTROINTESTINAL SUBEPITHELIAL
LESIONS****Erkan ÇAKMAK, Yakup AYDOĞAN, Ulvi DEMİREL, Nevzat GÖZEL****ABSTRACT**

Gastrointestinal subepithelial lesions are generally asymptomatic and are detected incidentally by endoscopy or other imaging methods. Endosonography provides the possibility of biopsy for diagnosis, as well as contributing to the layer of origin of subepithelial lesions, characterization, evaluation of malignancy potential. In our study, we aimed to retrospectively evaluate the diagnostic efficiency of EUS procedure in gastrointestinal subepithelial lesions as a center where large-volume endoscopic ultrasonography (EUS) is performed. In our study, the data of all patients over the age of 18 who applied to the Firat University Hospital Endoscopy Unit between November 2013 and October 2020 and underwent EUS for gastrointestinal subepithelial lesion were retrospectively scanned. The data about the patients were obtained from the hospital information system and the patient files kept in the hospital archive. When EUS results were evaluated, 77 (38.3%) of 201 patients were leiomyoma, 63 (31.3%) lipoma, 43 (21.4%) gastrointestinal stromal tumor (GIST), 8 (4%) ectopic pancreas, 7 (3.5%) were esophageal duplication cysts and 3 (1.5%) were found to be other (mucinous cystic lesion, mucinous cystic adenoma and esophageal ca.). 122 of 201 patients who underwent EUS with the preliminary diagnosis of gastrointestinal subepithelial lesion had biopsy or postoperative pathology results, and the pathology results of 20 (16.4%) patients were reported as insufficient cytology and the diagnosis could not be reached. The diagnosis was reached as a result of pathology in 102 (83.6%) of the patients. When compared with the EUS result, the diagnosis of 90 (88.2%) patients, whose diagnosis was reached as a result of pathology, was compatible with the EUS result, and the results of 12 (11.8%) patients were not compatible with EUS. In conclusion, EUS is a method that has become increasingly popular in recent years in terms of evaluating gastrointestinal submucosal lesions, determining the layer of origin, determining the lesion characteristics and giving an idea about the diagnosis. In addition, EUS-guided fine-needle aspiration biopsy (FNAB) can be taken, it is a minimally invasive method and provides strong clues about the diagnosis, thus reducing the number of unnecessary surgeries and helping in early diagnosis.

Keywords: Endosonography, gastrointestinal subepithelial lesions, submucosal lesions

*Sözel Bildiri***AYAY ÖĞRENCİLERİNİN AFETTE ENGELLİ VE YAŞLI SAĞLIĞI HAKKINDAKİ FARKINDALIKLARI****Gülce Saliha YILGIN*, Serkan ÖZDEN****

*Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Fen bilimleri Enstitüsü, Doğal Afetlerin Risk Yönetimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi, Çanakkale, Türkiye, gulce_yilgin@hotmail.com

**Dr. Öğr. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Çanakkale, Türkiye, sozden@comu.edu.tr

ÖZET

Bu araştırma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi öğrencilerinin afette engelli ve yaşlı sağlığı hakkında farkındalık düzeylerinin tespitini kapsamaktadır. Türkiye'de daha önceki dönemlerde yaşlı ve engelli bireylerin afetten korunma ve afet anında ne yapmaları gerektiği konusunda pek çok çalışma yapılmış ve bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Afet öncesi, sırası ve sonrasında görev alacak olan bireylerin ve sivil toplum kuruluşlarının da kırılgan kesim olan engelli ve yaşlı bireyler için farklı önlemler almaları ve bu konuda daha gelişmiş düzeye sahip olmaları öne sürülmüştür. Ancak ileride sivil toplum kuruluşları gibi afet anında görev alan diğer kurumlarda çalışacak AYAY öğrencilerinin bu konu hakkındaki farkındalıkları ile ilgili bir araştırma bulunmamaktadır. Bireylerin bu konuda yetersiz olması ileride sahada çalışması durumunda verecekleri eğitimlerinde ve müdahalelerinde eksiklere yol açabilir. Unutulmamalıdır ki engelli ve yaşlı bireylerin ve afet anında bu kesime müdahale edecek bireylerin yeterli bilgiye sahip olmamaları zarar görebilirliği arttırır. **Amaç:** Çalışmanın amacı ileride bu alanda görev alacak olan AYAY bölümü öğrencilerinin afette engelli ve yaşlı sağlığı hakkında yeterli farkındalığa sahip olup olmadıklarının tespit edilmesi ve bulunan sonuca göre çözüm önerileri sunulmasıdır. **Yöntem:** Bu çalışmada öğrencilerin 100 kişilik kesimine anket yöntemi uygulanmıştır. Anket afette engelli sağlığı hakkında 15, afette yaşlı sağlığı hakkında 15 olmak üzere toplamda 30 sorudan oluşmaktadır. Anketin içeriğinde yaşlı ve engelli bireylerin afet öncesi, sırası ve sonrasında ne yapmaları gerektiği, arama-kurtarma ve iyileştirme çalışmalarında bu kırılgan kesime nasıl müdahale edilmesi gerektiği konusunda sorular bulunmaktadır. Öğrencilerin farkındalık düzeyleri %75'in altında olduğu takdirde yeterli farkındalık düzeyine sahip olmadıkları savunulmaktadır. Araştırma Aralık 2021-Şubat 2022 tarihleri arasında uygulanmıştır. **Bulgular:** Yapılan anket çalışmaları sonucunda 100 Acil Yardım ve Afet Yönetimi öğrencisine uygulanan afette engelli sağlığı hakkında doğru-yanlış-bilmiyorum seçeneklerinden oluşan anketlerin %54,55'i doğru cevaplandırılmakla birlikte %43,45'lik

kesimin afette engelli sağlığı hakkında yeterli farkındalığı olmadığı tespit edilmiştir. Aynı şekilde 100 Acil Yardım ve Afet Yönetimi öğrencisine uygulanan afette yaşlı sağlığı hakkında doğru-yanlış-bilmiyorum seçeneklerinden oluşan anketlerin %52,12'si doğru cevaplandırılmakla birlikte %47,88'lik kesimin afette yaşlı sağlığı hakkında yeterli farkındalığa sahip olmadıkları tespit edilmiştir. Bütün veriler ele alındığında Acil Yardım ve Afet Yönetimi öğrencilerinin afette engelli ve yaşlı sağlığı hakkında farkındalık düzeyleri %55'in altında kalmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Acil Yardım ve Afet Yönetimi öğrencilerinin afette engelli ve yaşlı sağlığı hakkında yeterli farkındalığa sahip olmadığı tespit edilmiştir. Sonuçlar incelendiğinde neredeyse yarı yarıya bir oran mevcut olduğu görölmüş ve bu oranlar doğrultusunda yeterli farkındalığın olmadığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda öğrenciler için bu yönde derslerin artırılması, engelli ve yaşlı kesim için uygulamalı olarak öğrenciler tarafından eğitimler verilmesi önerilmiştir. Bu sayede hem ileride sahada çalışacak personelin farkındalığı hem de engelli ve yaşlı kesimin bilgi düzeyi artırılmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Afet, Afette Engelli ve Yaşlı Sağlığı

Sözel Bildiri

HEALTH PROFESSIONALS' BARRIERS SKIN TO SKIN CONTACT AFTER BIRTH: A QUALITATIVE STUDY

Nurcan KIRCA¹, Şadiye ÖZCAN²

*1Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya,
Türkiye*

*2Yalova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği
Anabilim Dalı, Yalova, Türkiye*

ABSTRACT

Objective: The aim of the research is to explain the barriers in the practice of skin contact by health professionals after birth. **Material and Methods:** 12 participants from health professionals constitute the sample of the research in descriptive phenomenological design. February-March 2020 data of the study was collected with individual in-depth interviews, using a semi-structured interview form with personal information. The content analysis method was used in the analysis of the data. **Results:** The ages of the 12 participants who participated in the study ranged from 26 to 52. Seven themes and 12 sub-themes were obtained from the analysis of the interviews. Barriers for mothers the main theme is “unwilling mothers”, “unwanted pregnancy”, “general health status and chronic disease in the mother” and “vernix caseosa in the newborn” sub-themes are. The theme of obstacles for the newborn has sub-themes of “situations requiring emergency intervention “and” gender of the newborn”. “Time limitation” and “lack of staff” sub-themes were found in the theme of obstacles belonging to the system. “Ensuring safety” and “dilemma in decision making” sub-themes have been found in the theme of obstacles to procedures information/attitude/behavior of health professionals there are sub-themes of “lack of knowledge” and “attitude/behavior”. The theme of obstacles related to the physical environment and the theme of suggestions, which is the final theme, were determined. **Conclusion:** With this study, it was found that health professionals face many obstacles in skin contact application. The fact that mothers are reluctant, the number of staff is insufficient, the workload is excessive, and the lack of knowledge of participants has shown that this practice prevents them from doing so.

Keywords: Health professionals; phenomenological research; skin-to-skin contact

*Sözel Bildiri***COMPARISON OF HEMODYNAMIC EFFECTS OF ETOMIDATE IN GENERAL ANESTHESIA INDUCTION IN DIABETIC AND NON-DIABETIC PATIENTS****Alparslan KOÇ*, Sinan UZMAN******PhD, Department of Anesthesiology and Reanimation, Erzincan Mengucek Gazi Training and Research Hospital, Erzincan – Turkey****Associate Professor, Department of Anesthesiology and Reanimation, Sultangazi Haseki Training and Research Hospital, University of Health Sciences, Istanbul – Turkey.***ABSTRACT**

Background: Cardiovascular diseases are the most common cause of perioperative morbidity in a diabetic patient. Etomidate is an anesthetic agent that has minimal effects on the cardiovascular system. Cardiovascular autonomic neuropathy is one of the common and serious complications of diabetes. The importance of measuring heart rate variability in the early detection of cardiac autonomic dysfunction has increased in recent years. **Aim:** Our aim is to compare the hemodynamic effects of Etomidate in general anesthesia induction in diabetic and non-diabetic patients. **Materials and Methods:** ASA 1-3 patients scheduled for surgery under general anesthesia were visited in the service one day before the operation. Patients with liver failure, advanced renal failure, Type I diabetes and difficult intubation criteria were excluded from the study. The patients were divided into 2 groups as Group D (diabetic, n = 21) and Group ND (Non-Diabetic, n = 21). Heart rate variability analysis with Norav-800 Holter, a 5-minute ECG recording was taken into the SD card memory and transferred to the computer environment. On the day of operation, premedication was administered with 1mg of midazolam. Patients were intubated after 1mcg / kg fentanyl, 0.3 mg / kg Etomidate, 0.6 mg / kg rocuronium were administered in induction. Hemodynamic parameters were measured before induction (T1), after induction (T2), 2 min (T3), 5 min (T4) and 10 min (T5) after endotracheal intubation. Hemodynamic changes and heart rate variability were compared between the two groups. The heart rate variability of the patients was determined by analyzing the data on the basis of time and frequency in the NH-300 operating system. **Results:** Although there was a statistically significant decrease in systolic arterial pressure values measured at T2, T4 and T5 time points in Group D compared to basal values (p <0.001), no significant difference was observed in Group ND compared to baseline values in any period. While there were significant decreases in diastolic blood pressure in the pre-intubation period in Group D compared to basal values (p <0.001), it was observed that there was no significant change in Group ND. No significant difference was found between the two groups in terms of heart rate

during any measurement period, and there was no correlation between heart rate variability and hemodynamic changes. **Discussion and Conclusion:** Etomidate is known to preserve sympathetic outflow and autonomic reflexes in induction. Although etomidate provides hemodynamic stability in Diabetic and Non-Diabetic Patients, we believe that heart rate variability measured at rest will not be sufficient to predict autonomic neuropathy, especially in diabetic patients.

Keywords: diabetes mellitus, etomidate, heart rate variability, autonomic dysfunction

Acknowledgements

This article was presented as an oral presentation at the Anesthesiology Reanimation Speciality's 7th Balkan States Anesthesia Days ARUD2021. This article is based on Dr.Alparslan Koç's anesthesiology and reanimation specialty thesis published in 2010.

Sözel Bildiri

MODİFİYE TÜNEL TEKNİĞİ İLE SUBEPİTELYAL BAĞ DOKUSU GREFTİ UYGULAMASI: OLGU SUNUMU

Zevnep AKGÜL¹, Didar TORLAK²

¹*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Periodontoloji Anabilim Dalı, Bolu, Türkiye
zeyneppakgulakgul@gmail.com*

²*Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Periodontoloji Anabilim Dalı, Bolu, Türkiye
dtdidar2017@gmail.com*

ÖZET

Amaç : Dişeti çekilmesi, dişeti kenarının çeşitli faktörler sebebiyle mine sement sınırının (MSS) apikaline doğru yer değiştirmesi sonucu kök yüzeyinin açığa çıkması olarak tanımlanmaktadır . Subepitelyal bağ dokusu grefti (SBDG) dişeti çekilmelerinin tedavisinde altın standart olarak kabul edilmektedir. Bu olgu sunumunun amacı, çoklu dişeti çekilmelerinin tedavisinde modifiye tünel tekniği kullanılarak uygulanan SBDG'nin klinik sonuçlarını değerlendirmektir. **Olgu :** Otuz dokuz yaşındaki kadın hasta Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi Periodontoloji Kliniği'ne dişeti çekilmesi şikayetiyle başvurdu . Hastanın klinik muayenesinde üst sol kanin ve premolar dişlerinde Miller sınıf I çoklu dişeti çekilmeleri saptandı . Hastaya başlangıç periodontal tedavisi yapıldı ve cerrahi periodontal tedavi planlandı . Hastanın damak bölgesinden 15 C bistüri kullanarak tek insizyon ile subepitelyal bağ dokusu grefti (SBDG) elde edildi. Elde edilen SBDG tünel tekniği ile hazırlanan alıcı saha bölgesine yerleştirildi ve 6-0 prolon askı süturlar ile sabitlendi. Süturların sabitlenmesi için kanin dişin kontak bölgeleri kompozit dolgu materyali ile birleştirildi . **Sonuç :** Bu vakada SBDG ile birlikte uygulanan tünel tekniği kullanılarak açık kök yüzeylerinin kapatıldığını görmekteyiz . Bu vakanın sınırları dahilinde SBDG ve tünel tekniğinin Miller sınıf 1 çoklu dişeti çekilmelerinin tedavisinde tatmin edici estetik sonuçlar elde etmek ve yapışık diş eti bandı oluşturmak amacıyla kullanılabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bağ dokusu grefti, Dişeti çekilmesi, Tünel teknik.

Sözel Bildiri

BY-PASS EDİLEN KIRIK ALETLİ RETREATMENT VAKASINDA PERİAPİKAL LEZYON TEDAVİ YÖNETİMİ

Nergiz BOLAT*

** Endodontist, Antalya, Türkiye, nergizbolat@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Kök kanal tedavisi komplikasyonları arasında en yaygın görülenlerden biri mekanik şekillendirme yapılırken kök kanal aletinin kırılmasıdır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı alet kırığı bulunan kanal tedavili, geniş periapikal lezyonlu sol üst kanin dişin tedavi ve takip sürecinin yönetimi hakkında bilgi vermektir. **Vaka Sunumu:** Sol üst ön bölgede geçmeyen çiğneme ağrı şikayetiyle gelen hastanın yapılan klinik ve radyografik değerlendirmeleri sonucunda iki yıl önce 23 numaralı dişine kök kanal tedavisi yapıldığı ancak apikal bölgede alet kırılması sonucu yetersiz kaldığı öğrenilmiş ve yeniden kanal tedavisi kararı verilmiştir. Tedavi kırık aleti by-pass edilmesi sonucu apikal üçlüye ilerlenmesiyle tamamlanmış ve tedavi takibi devam etmektedir. **Sonuç ve Tartışma:** Apikal üçlüde gerçekleşen alet kırılmasında by-pass edilen kırık alet ve akabinde gerçekleştirilen mekanik şekillendirme ve üç boyutlu dolumu sonucunda iyileşme görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: By-pass, Kırık Alet, Periapikal Lezyon İyileşmesi

Sözel Bildiri

KARDİYOVASKÜLER HASTALIKLARDA DIŞ HEKİMLİĞİ UYGULAMALARI İÇİN PROFİLAKSİ

Esra Seden NAVRUZ*, Derya YILDIRIM, Murat YILDIRIM*****

* Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, esra.seden27@gmail.com

** Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, deryayildirindr@gmail.com

***Isparta Şehir Hastanesi, Kalp ve Damar Cerrahisi Kliniği, Isparta, Türkiye, mrtyildirim32@gmail.com

ÖZET

Giriş: Endokard tabakasının ve kalp kapaklarının mikrobik inflamasyonuna infektif endokardit denir. Endokardit, mikroorganizmalarla olan bakteriyemi sonucunda oluşur. Bakteriyemide, fokal enfeksiyon odağı varlığı etkenler arasındadır. Endokardit gelişimi dişeti, periapikal bölge ve ağız mukozasını içeren girişimsel işlem bulunan dental tedaviler öncesinde antibiyotik profilaksisi uygulanması gereklidir. **Amaç:** Kardiyovasküler hastalıklarda güncel ulusal ve uluslararası verileri derleyerek antibiyotik profilaksi uygulamalarını ve profilaksi gerektiren durumları belirlemek ve bu hastalarla ilgilenen tıp hekimleri, diş hekimleri, hemşireler gibi sağlık çalışanlarının farkındalığını arttırmak amaçlanmıştır. **Metot:** Google Scholar, Pubmed arama motorlarında “antibiyotik profilaksisi, dental işlemler, kardiyovasküler hastalıklar, infektif endokardit” anahtar kelimeleri girilerek kardiyovasküler hastalıklar ve antibiyotik profilaksisi konusunda kaynaklar tarandı. Uluslararası sağlık kuruluşlarının konu ile ilgili hazırladığı rehberler incelendi. **Bulgular:** Kardiyovasküler hastalıklarda protez kapağı bulunan, kalp kapağı onarımında protez materyali kullanılmış, enfektif endokardit geçirmiş, doğumsal kalp hastalığı bulunan, cerrahi onarım uygulanmamış ya da rezidüel defekt bulunan, palyatif şant, siyanotik doğumsal kalp hastalığı bulunan, protez materyali kullanılarak cerrahi girişimle ya da perkutan teknikle tam cerrahi onarım uygulanmış doğumsal kalp hastalarında, kardiyak cerrahi ya da perkutan teknikle protez materyali yerleştirilmiş ve cihaz yerleştirilen alanda rezidüel defektin sürmesi durumlarında kardiyak girişim sonrası 6 aya kadarki süreçte yüksek bakteriyemi riski vardır. Bu tür durumlarda ağız içi sert ve yumuşak dokularda ciddi kanamaya neden olacak işlemler, periodontal ve endodontik tedaviler, intraligamenter anestezi, avülse dişlerin reimplantasyonu, diş çekimi, ortodontik bant yerleştirilmesi gibi işlemlerde profilaksi gerekliliği bulunmaktadır. **Tartışma-Sonuç:** Kardiyovasküler hastalıklarda dental işlemler risk içerebilmektedir. Bu durumların bilinmesi sağlık çalışanlarının doğru ve önleyici tedavi uygulaması açısından faydalı olacaktır. Diş hekimliği uygulamalarında oral mikroflora

önemlidir. Ağız florasında yüksek sayıda bakteri olduğu ve yediyüzden fazla bakteri türü bulunduğu bildirilmektedir. İnfektif endokardit etkeni olan mikroorganizmalar oral florada görülmektedir. Bu açıdan profilaksi gerektiren dental işlemlerin bilinmesi önemlidir. Bakteriyemi riskini azaltmak için ağız hijyeninin sağlanması önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Dental tedavi; kardiyovasküler hastalık; antibiyotik profilaksisi; oral hijyen;diş hekimliği

*Sözel Bildiri***COST OF INVESTMENT COMPARISON WITH ITS EFFICIENCY OF MEDICAL
DEVICE: EXAMPLE OF MAMMOGRAPHY****Aynur TORAMAN*, Burcu ASLANTAŞ ATEŞ****

* *Suleyman Demirel University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Health Management Isparta, Turkey, atoraman@yahoo.com*

** * *Suleyman Demirel University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Finance and Banking Isparta, Turkey, burcuaslantasates@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Medical devices are indispensable for health institutions in the diagnosis and diagnosis phase. Due to the high costs of medical device investments, it is important to plan the decision in a way that will contribute to the efficiency, effectiveness and efficiency of health service delivery. **Aim:** The evaluation of the cost and efficiency of the medical device is necessary for the health institution to prevent waste of resources and to measure the performance of the department. Efficiency analyzes should be performed to compare the cost and efficiency of the medical device. **Methods:** This research was planned to evaluate the cost of the mammography device used in the radiology department in the health institution and whether it is used efficiently or not. One-year data covering the dates 2019-2020 were used in the research. Efficiency analyzes were carried out in line with the information obtained from the x-ray technicians working in the mammography unit, the hospital information system officer, and the purchasing and fiduciary units. **Results:** The information obtained in line with the results of the evaluation of the investment cost and efficiency of the mammography device is of a quality that will benefit both the health institution and the health system. Based on this study in the context of mammography device, it can be stated that it is mandatory to monitor the efficiency levels of all medical devices at regular intervals. This issue is an important process that needs to be done at the point of preventing the idle capacity.

Key Words: Medical device, cost, efficiency, mammography

Sözel Bildiri

İTERDENTAL PAPIL REKONSTRÜKSİYONUNDA HYALÜRONİK ASİT ENJEKSİYONU

Mert ÇELİK*, Özlem FENTOĞLU**

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
dt.mertcelik@gmail.com*

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
ofentoglu@yahoo.com*

ÖZET

Dişeti, ağız mukozasının alveol kemiği üzerinde ve dişin boyun kısmında bulunan bölümdür. Dişetin, dişler arasında kalan boşluğu dolduran bölümüne ise papil denir. Papil kaybı sonucu, ilgili bölgede gıda sıkışması ve fonasyon problemleri ortaya çıkmakta, dişler arasında oluşan siyah üçgenler ise estetik sorun yaratmaktadır. Özellikle son yıllarda ‘pembe estetik’ kavramı ile araştırmacılar interdental papil kısmını yeniden doldurmayı hedeflemektedir. Papil kaybının giderilmesi amacıyla cerrahi veya cerrahi olmayan birçok teknik tanımlanmıştır. Bu amaçla; çeşitli cerrahi teknikler ile interdental papil kaybı olan bölgelere yumuşak ve sert doku grefti uygulamaları gerçekleştirilmiştir. Diğer dişeti bölümlerinden farklı olarak, dişeti papilinin oldukça az bir hacime sahip olması ve interdental pleksus ile ilişkili hassas yapısı, diş hekimlerini cerrahi uygulamalarda zorlayan özellikleridir. Özellikle son yıllarda doku mühendisliği çalışmaları periodontoloji alanında da gelişmekte olup; papil dolumunda geleneksel tedavinin yanı sıra papil içerisine bazı maddelerin enjeksiyonu gerçekleştirilmektedir. Bu yöntemler uygulaması ve hastalar tarafından tolere edilmesi kolay yöntemlerdir. Papil içerisine enjekte edilen maddeler esas olarak biyolojik açıdan dişeti dokusu ile uyumlu dermal dolgu malzemeleridir. Bu malzemelerden hyalüronik asit(HA) dermis dokusunun temel bileşenlerinden olup, su bağlama özelliği dermal doku hacminin belirleyicisi olmasını sağlamaktadır. Doku içerisinde kolajen ve elastik liflerin çoğalıp, gelişmelerini sağlayacak sıvı matris görevi görmektedir. Yine HA fibroblastların migrasyonunu sağlayarak kolajen yapımını uyarmaktadır. Literatür interdental papil rekonstrüksiyonu için HA jel enjeksiyonunun tatmin edici sonuçlar verdiğini, elde edilen papil dolum oranlarının hasta seçimine ve uygulanan HA enjeksiyon tekrar dozuna bağlı olduğunu göstermektedir. Anjiyenezisi hızlandıran, biyoçözünürlüklerinin ve salınım kinetiklerinin biyokimyasal olarak agonistik büyüme faktörleri ile kombine edildiği HA doku iskelelerini içeren konak modülasyon çalışmaları, yeni kemik, yeni sement ve yeni periodontal ligament oluşumu ile tanımlanan yeni ataçman prosedürleri ile sağlanabilecek tam papil rekonstrüksiyonu için umut vadetmektedir.

Anahtar Kelimeler : İterdental papil. Rekonstrüksiyon, Hyalüronik Asit Enjeksiyonu

*Sözel Bildiri***ALZHEİMER HASTALIĞI TEDAVİSİNDE ERUSİK ASİT VE PPAR- δ 'NİN
POTANSİYEL TERAPÖTİK ROLÜ****İbrahim GECİLİ¹, Ahmet HACİMÜFTÜOĞLU²**¹*Atatürk Üniversitesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, i.gecili@hotmail.com*²*Atatürk Üniversitesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye, hacimuftuoglu@gmail.com***ÖZET**

Demansın en sık nedeni olan Alzheimer hastalığı (AD), hücre dışında amiloid-beta peptidinin (A β) fazla miktarda oluşum göstermesi ve hiperfosforile tau proteinleri içeren hücre içi nörofibriler yumakların birikmesi ile karakterize edilmektedir. Hücre içinde ve hücre dışındaki bu oluşumlar nöronların hasar görmesine, ilerleyen süreçte ise hücre ölümüne yol açabilmektedir. Bu olaylar dizisi demansa neden olan hafıza ve öğrenme bozukluklarına sebep olmaktadır. Alzheimer hastalığının kesin nedeni net olarak bilinmemekle birlikte şimdiye kadar yapılmış olan çalışmalar oksidatif stresin, inflamasyonun, ekstraselüler alanda aşırı glutamat birikiminin, mitokondriyal disfonksiyonun hastalığın başlangıcında ve ilerlemesinde önemli derecede katkıda bulunduğunu göstermektedir. PPAR- δ (Peroksizom proliferatör ile etkinleştirilen reseptör-delta) bir transkripsiyon faktörüdür, beyinde iltihabın baskılanmasında, oligodendroglial biyogenezin ve miyelinizasyonun uyarılmasında rol oynar . PPAR- δ 'nın hücrelerin hayatta kalmasını arttırdığını ve zenginleştirilmiş kültürlerde hücre ölümünü önlediği gösterilmiştir. PPAR- δ 'nın aktivasyonu, mitokondriyi zararlı uyarılara karşı doğrudan korur ve yeni mitokondrilerin biyogenezini uyarır. PPAR- δ 'nın aktivasyonu, nöronal hücre ölümünü doğrudan engeller ve Alzheimer Hastalığı (AD) modellerinde Amiloid- β liflerinin hem seviyesini hem de nörotoksitesini azaltır. PPAR- δ 'nın önemli ligandları arasında olan erusik asit (EA, 22:1 n9), yenilebilir bir omega-9 yağ asidi ve adrenolökodistrofi (ALD) tedavisinde kullanılan Lorenzo yağının bir bileşenidir. EA ayrıca güçlü bir antioksidan peroksizomal enzim olan katalazı indükler. EA'nın lipid peroksidasyonu ve inflamatuvar enzimler, nötrofil elastaz ve trombin üzerinde doğrudan inhibitör etkileri gözlenmiştir. Bu derlemede, sinir hücresi ölümünü bloke ederek, nöroinflamasyonu azaltarak ve/veya miyelinizasyonu indükleyerek EA'nın AD'deki potansiyel terapötik rolüne ışık tutmaya çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Alzheimer Hastalığı, Erusik asit, PPAR-delta, Remiyelinizasyon

Sözel Bildiri

ERİŞKİN ELİT GÜREŞÇİLERDE YÜKSEK YOĞUNLUKLU ANTRENMAN DÖNEMİNİN FİZİKSEL, FİZYOLOJİK VE PERFORMANS DEĞERLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Burhan DEMİRKİRAN, Tuba MELEKOĞLU ²

1 Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antalya, Türkiye, burhandemirkiran@yahoo.com

2 Akdeniz Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antalya, Türkiye, tubasn@gmail.com

ÖZET

Giriş: Güreş; 6 dakikalık sürede maksimal ve patlayıcı kuvvet, hız, esneklik, aerobik ve anaerobik dayanıklılık gibi fizyolojik özellikler gerektiren spor branşıdır. Anaerobik enerji sistemi 10 saniye ile 2 dakika arasında enerji sağladığından güreş müsabakası göze alındığında, gerekli fizyolojik ihtiyaçları karşılamada aerobik sisteme göre daha önceliklidir. Elit güreşçilerde dinlenme ve fiziksel aktivite sonrasında düşük laktat değerlerine sahip olmanın optimal performans için önemli bir belirteç olduğu kabul edilmektedir. Bu nedenle müsabaka sırasında düşük olması istenmektedir. Amaç: Bu çalışma, antrenman döneminde olan sporcuların yüksek yoğunluklu antrenman dönemine geçtikten sonra fiziksel ve fizyolojik ve özellikleriyle, performans değerlerindeki değişimin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Yöntem: Çalışmaya erişkin 20 elit güreşçi (21,35±2,94 yıl, erkek) dahil edildi. Bireylerin demografik özellikleri kaydedildi. Katılımcıların vücut ağırlıklarını ve vücut yağ yüzdelerini bioelektrik impedans ölçüm cihazı (Tanita, body composition analyzer Type sc-330) ile, el kavrama kuvvetleri el dinamometresi (Jamar (TEC, Clifton, NJ, ABD)) ile, sportif uygunluk durumları Jurkievicz testindeki toplam güreş mankeni atış sayısı ile, laktat ölçümleri ise Jurkievicz testi öncesi ve 4 dakika sonrası ölçülerek değerlendirildi. Elde edilen veriler SPSS 18.0 paket programı kullanılarak incelendi. Bulgular: Çalışma bulgularına göre; yüksek yoğunluklu antrenman döneminde katılımcıların vücut ağırlıkları, beden kütle indeksleri, vücut yağ yüzdeleri ve laktat ölçüm ortalamalarında azalma görülürken, dominant el kavrama kuvveti ile Jurkievicz testi ölçüm ortalamalarında artış görüldü. Çalışma sonucunda; katılımcılara uygulanan yüksek antrenman sisteminin bireyler üzerinde ağırlık (p=0,01), beden kütle indeksi (p=0,01), vücut yağ yüzdesi (p=0,00), dominant el kavrama kuvveti (p=0,00), Jurkievicz testi (p=0,00), laktat ölçümlerinde anlamlı bir etkisinin olduğu görüldü (p<0,05). Tartışma ve Sonuç: Yüksek şiddetli antrenmanlar tüm spor branşlarında aerobik ve anaerobik kapasitenin artırılması için gereklidir. Literatürde elit güreşçilerde kan laktat konsantrasyon değerlerinin sporcuların

yeterli fiziksel uygunluğa sahip olduklarını belirlemede önemli bir belirteç olarak kullanıldığını gösteren birçok çalışma bulunmaktadır. Yapılan çalışma sonucunda, yüksek yoğunluklu antrenman uyarlamalarının elit güreşçiler üzerinde fiziksel, fizyolojik ve performans değerlerine olumlu etkisinin olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Antrenman, güreş, laktat, fiziksel performans

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF SCAVENGER RECEPTOR PROFILE DURING ACUTE
MYOCARDIAL INFARCTION****Sema TAHTALIOĞLU*, Abdulkadir ÇAKMAK**, Gökhan KESKIN***,
Burak YAZGAN******

* Amasya University, Institute of Science and Technology, Department of Biotechnology, Amasya, Turkey, 08tahtlsema@gmail.com

** Amasya University, Faculty of Medicine, Department of Internal Medicine, Department of Cardiology, Amasya, Turkey, abdukkadir.cakmak@amasya.edu.tr

*** Amasya University, Faculty of Medicine, Department of Internal Medicine, Department of Cardiology, Amasya, Turkey, gokhan.keskin@amasya.edu.tr

**** Amasya University, Sabuncuoğlu Serefeddin Health Services Vocational School, Department of Medical Services and Techniques, Amasya, Turkey, burak_yazgan@yahoo.com

ABSTRACT

Background: Cardiovascular diseases are a set of disorders combined with vascular and cardiac functions such as cerebrovascular disease, angina, atherosclerosis, coronary heart disease, myocardial infarction, and heart failure. Cardiovascular diseases are the most important cause of mortality and morbidity in both developing and developed countries. Scavenger receptors are integral membrane proteins that allow the collection of foreign and waste materials with their binding properties to different ligands. Oxidized LDL is an important ligand for many scavenger receptors. Modified LDL stimulated activation of intracellular signaling pathways might lead to an increase in lipid accumulation in different tissues. Scavenger receptors are involved in many pathophysiological events, including atherosclerosis, cardiac failure, inflammation, immune response, pathogen infections, obesity, alzheimer, diabetes and cancer. **Aim:** In this context, the aim of this study is to investigate how the stent treatment process affects scavenger receptors in patients with myocardial infarction. **Method:** For this purpose, patients without coronary occlusive lesion in coronary angiography were included in the control group, besides, patients with a clinical picture of myocardial infarction with significant coronary occlusive lesion on coronary angiography were included in the work after that percutaneous coronary stent implantation. 0. hour, 72. hour and 1st month blood samples were taken from patients with myocardial infarction. Peripheral blood mononuclear cell (PBMC) isolated by ficoll solution. LOX 1, CD36, CD68 and CXCL16 genes expressions in PBMCs were performed by the qPCR method. **Results:** Our results indicate that there was no significant change in LOX 1, CD36, CD68, CXCL16 genes between the control group and the group with myocardial infarction. In addition, there was no significant time-dependent change in this gene expression at 0 hours, 72 hours, and 1 months in patients. **Discussion and Conclusion:** Our results showed that scavenger receptor expressions did not significantly change during acute myocardial infarction.

Keywords: Cardiovascular Disease, Acute Myocardial Infarction, LOX 1, CD36, CD68

Sözel Bildiri

**“HEMŞİRELİK VE DOYUM” KONUSUNDA 2010-2021 YILLARI ARASINDA
TÜRKİYE’DEN YAYIMLANAN ARAŞTIRMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ:
BİBLİYOGRAFİK BİR İNCELEME**

Gülcan TAŞKIRAN ESKİCİ¹

¹*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye, glcan.takran8@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Hemşirelik ve doyum konusunda günümüze kadar yapılmış araştırmaların gözden geçirilmesi bu alandaki gereksinimlere ve gelecek çalışmalara yön vermesi açısından yarar sağlayacaktır. **Amaç:** Bu araştırmanın amacı ulusal ve uluslararası yazında hemşirelik ve doyum konusunda Türkiye örnekleminde yayımlanan araştırmaların bibliyografik açıdan incelenmesidir. **Yöntem:** Çalışmada ‘hemşire’, ‘hemşirelik öğrencileri’, ‘doyum’, ‘tatmin’, ‘güdülenme’, ‘iş doyumunu’ ve ‘iş tatmini’ anahtar kelimeleri Türkçe ve İngilizce olarak farklı kombinasyonlarda kullanılarak Scopus, Google Akademik, CINAHL, Web of Science, PUBMED ve TR Dizin veri tabanlarında Mayıs 2021-Ocak 2022 tarihlerinde literatür tarama yapıldı. Türkiye’de yürütülmüş olan tanımlayıcı, ilişki arayıcı ve kesitsel araştırmalardan tam metnine ulaşılabilen ve Türkçe veya İngilizce yayınlanmış makaleler incelemeye dahil edildi. Gözlemsel, deneysel/yarı deneysel, nitel, metodolojik araştırmalar ile derlemeler ve tam metin erişilemeyen makaleler hariç tutuldu. Hemşire ve hemşirelik öğrencileri örnekleminde yürütülmeyen ve doyum ölçümü yapılmamış araştırmalar da hariç tutuldu. Tarama sonucunda 57 araştırma incelemeye alındı. **Bulgular:** Çalışmaların çoğunun 2020 ve 2021 yıllarında yayınlandığı (n:24) ve en sık kullanılan anahtar kelimelerin “hemşire(ler)/hemşirelik” (n:51) ve “iş tatmini/doyumu” (n:37) olduğu bulundu. Araştırmaların çoğu üniversite hastanelerinde (n:24) ve Sağlık Bakanlığı/Kamu hastanelerinde (n:21) yapılmıştır. Türkiye geneli yürütülmüş 2 araştırma olmakla birlikte araştırmaların çoğu Marmara (n:15) ve Ege (n:11) Bölgelerinde ve hemşire örnekleminde (n:45) yapılmıştır. Çalışmaların örneklem büyüklüğü 60-703 arasında değişmekte olup, tamamı tanımlayıcı-kesitsel veya tanımlayıcı-ilişki arayıcı tasarımdadır (n:57). Veri toplama aracı olarak sıklıkla “Minnesota İş Doyumu Ölçeği” (n:22) ve “Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği” (n:8) kullanılmıştır. Hemşirelerin iş doyum düzeyi çoğunlukla orta düzeyde saptanmıştır. Çalışmalarda raporlanan hemşirelerin veya hemşirelik öğrencilerinin doyumunu üzerinde anlamlı fark oluşturan veya ilişkili/etkili olan değişkenler ana başlıklar altında sınıflandırılmıştır. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışma doyumun

hemşirelerde yoğun bir şekilde çalışıldığını ve araştırmaların 2015 yılından sonra artış gösterdiğini ortaya koymuştur. Özel hastane ve hemşirelik öğrencileri örnekleminde ve çok merkezli yürütülen çalışmaların sınırlı olduğu görülmüştür. Araştırma örneklemelerinin nispeten küçük veya orta ölçekte olduğu ve geniş örnekleme çalışmalarının sınırlı olduğu saptanmıştır. Çalışmalar daha çok kişisel ve mesleki özelliklere odaklanmıştır. Bu nedenle doyumu etkileyebilecek organizasyonel ve yönetsel faktörlerle ilgili daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: Bibliyografik inceleme, Doyum, Gütülenme, Hemşirelik, İş doyumu/ tatmini

*Sözel Bildiri***EVDE BAKIM UYGULAMASINDAN YARARLANAN KADINLARA YÖNELİK
YENİ SOSYAL POLİTİKA ÖNERİLERİ GELİŞTİRMEK****Zeynep ACA*, Gülnur SAYAR******Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, zaca@bandirma.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-3399-5310****Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi, Yüksek Lisans Öğrencisi, gulnursayar@ogr.bandirma.edu.tr ORCID ID:
0000-0003-1726-2763***ÖZET**

Ekonomik koşulların gün geçtikçe zorlaştığı Türkiye’de kadınların hem ev koşullarında hem iş koşullarında verdiği mücadeleler sosyal politikalarla korunup güvence altına alınmaya çalışılmaktadır. Fakat kadınların hakları korunmaya çalışılırken uygulanan politikalar görünmeyen emeklerini daha da görünmez kılmaktadır. Çalışma yaşamında erkekten daha az ücret alıp erkek kadar çalışan kadın, iş sonrası eve geldiğinde de evde bakmakla yükümlü olduğu aile üyelerinin her türlü sorumluluğunu istisnai durumlar dışında tek başına üstlenmektedir. En ufak sorun çıktığında ise işinden ilk ayrılması gereken yine ailenin kadın üyeleri olmaktadır. Örneğin; doğum yapması ya da bakmakla yükümlü olduğu bir engelli çocuğunun olması ya da yaşlı bir aile üyesinin olması kadının iş yaşamından ayrılıp evde bakım sorumluluğunu üstlenmesine neden olmaktadır. Bu durum aslında kadının emeğinin önemini ortaya koyması gerekirken kadının emeğinin daha da değersiz olmasına sebep olmaktadır. Çünkü evde durmayıp çalışan kadın gelir getirirken evde bakım sorumluluğunu üstlenerek ücretli işçilikten ücretsiz işçi konumuna geçen kadının emeğini değersizleştirmektedir. Bu durumda sadece iş yaşamında verdiği emeğini görünmez kılmadığı gibi evde vereceği emeği de görmezden gelinip hiçe sayılmaktadır. Evde bakım uygulaması kapsamında ise; işten ayrılıp evdeki bakım sorumluluğunu üstlenen kadına bir nebze olsa destek sağlanmaktadır. Fakat bu destek görünmeyen emeklerini görünür kılmaya yetmemektedir. Bu noktada da Türkiye’de kadınları ve verdikleri emekleri görünür kılmak adına sosyal politika önerileri geliştirilmiş olsa da bazı ülkelerde uygulamaya konan güncel politikalar bu alanda bizlerinde yeni sosyal politika önerilerimiz ile kadınların emeklerini görünür kılıp koruma yönünde çalışmalar yapmamızın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu bildiri kapsamında kadınlara yönelik oluşturulan sosyal politikalar ile ilgili bir değerlendirme yapıp ne gibi katkılar sunarsak görünmeyen emeği daha görünür hale getirebiliriz diye bu noktada yeni sosyal politika önerileri geliştirmeye çalışmaktır.

Anahtar kelimeler: Kadın, Kadın Emeği, Kadının Görünmeyen Emeği, Evde Bakım

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF ANATOMY LECTURES GIVEN IN GYNECOLOGY AND
OBSTETRICS INTERNSHIPS WITH FEEDBACK****Mehmet Cengiz TATAR*, Zeliha FAZLIOĞULLARI**, Nadire ÜNVER DOĞAN***,
Ahmet Kağan KARABULUT********Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, cengiztatar@gmail.com****Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, z_topal@yahoo.com*****Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, nunver2003@yahoo.com******Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, akkarabulut@yahoo.com***ABSTRACT**

Background: In parallel with the development of medicine and health practices, the aim of anatomy education should train new generation health professionals following the accreditation criteria of medical faculties. Explaining the essential information in the clinic is done today as it was in the past. Clinical anatomy lessons of the fifth-year Gynecology and Obstetrics internship in our faculty are given by the Department of Anatomy. A faculty member from the Department of Anatomy is required for the lecture and is shown in the program. **Aim:** The study aimed to evaluate the clinical anatomy lectures given before the internship in the academic terms of 2020-2021 and 2021-2022 with feedback. **Methods:** The study is aimed at fifth and sixth years students who received clinical anatomy training before Gynecology and Obstetrics internship in the academic years of 2020-2021 and 2021-2022. A feedback questionnaire was applied to the students, and questions were asked on a 5-point Likert scale. An evaluation section has been added to the end of the questionnaire, where students can express their opinions. **Results:** 65.3% of the participants reported that the Anatomy lessons before the clinical internship allowed them to remember what they learned in the second year. While 49% of the students reported that education positively affected their approach to the patient, 61.3% stated that education showed the clinical importance of anatomy. 55.1% of the participants reported that pre-training anatomy education contributed to medical education, and 91.8% reported that clinical integrated anatomy education was necessary. 63.2% of the participants stated that the training would contribute to the medical specialty examination, and 83.7% stated that the training should be face-to-face. The students noted that the anatomy internship lecture in the laboratory would be more efficient and that it was not practical. Participants stated that they would like to take preclinical anatomy internship lectures in orthopedics, general surgery, ophthalmology, physical therapy, and anesthesia internships. **Discussion and Conclusion:** The data obtained from the feedback questionnaires help shape education and contribute to medical education in terms of effectiveness and evaluation.

Keywords: Medical Education, Clinical Anatomy, Internship Vertical Integration

Sözel Bildiri

**MYRICETIN AMELIORATES CEREBRAL ISCHEMIA/REPERFUSION DAMAGE
IN RAT FOUR VESSEL OCCLUSION MODEL: HISTOLOGICAL, BIOCHEMICAL,
MOLECULAR FINDINGS**

Saadet ÇELİKÖZLÜ*, Said ALTIKAT**

* *Kütahya Dumlupınar University, Altıntaş Vocational School, Altıntaş, Kütahya, Turkey.
saadet.celikozlu@dpu.edu.tr*

** *Kütahya Health Sciences University, Faculty of Medicine, Department of Biochemistry, Kütahya, Turkey.
sayit.altikat@ksbu.edu.tr*

ABSTRACT

Background/Aim: In this study, the protective effects of Myricetin against cerebral ischemia/reperfusion injury were investigated. **Methods:** In the study, 5 groups were prepared: control, sham, ischemia/reperfusion (I/R), Myricetin 3 (Myr 3) and Myricetin 6 (Myr 6). Four-vessel occlusion model was used to perform ischemia. 30 minutes of ischemia and 30 minutes of reperfusion were applied. Myricetin was injected intraperitoneally one hour before ischemia. Golgi cox and CASPASE 3 stainings were performed for histopathological study, SOD, CAT, MDA levels, protein quantification determined for biochemical study, and TNF- α mRNA expression levels were measured for molecular study in brain tissue. **Results:** This study results showed that, a serious neuronal loss in the CA1 region of the hippocampus was observed in the I/R group. Neuron damage in the hippocampus decreased and the number of neurons increased in the Myr 3 group compared to the I/R group. In the Myr 6 group, neuronal damage in the hippocampus was partially reduced and the number of neurons increased, but there was no significant. A significant decrease was detected in the SOD values of the I/R group compared to the control. The SOD values of Myr 3 and Myr 6 groups increased significantly. The MDA value of the I/R group increased significantly compared to the control. MDA values of Myr 3 and Myr 6 groups decreased significantly when compared to I/R group. TNF- α mRNA expression was found to be significantly higher in I/R group compared to control group. A significant decrease was observed in the amount of mRNA expression in the Myr 3 group compared to the I/R group. **Conclusion:** In conclusion, the findings of this study suggest that myricetin is a promising agent for inhibiting ischemia-induced cerebral inflammatory response and oxidative stress.

Key Words: Cerebral ischemia, reperfusion, polydatin, protective effect

*Sözel Bildiri***APİKAL PERİODONTİTİSİN SİSTEMİK HASTALIKLARLA İLİŞKİSİ****Özlem YARBASI*, Esin BOZDEMİR****

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, dt.ozlemyarbasi.1994@gmail.com*

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, dtesin@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: Vücudun herhangi bir yerinde uzun süredir devam eden kronik enflamatuar durum, birçok sistemik hastalık için bilinen bir risk faktörüdür. Apikal periodontitis diş çürüğündeki mikroorganizmaların kök kanalını istila etmesi sonucunda, dişin travmaya uğramasıyla ya da kimyasal iritanlara maruz kalmasıyla ortaya çıkan kronik bir enfeksiyondur. Dental kaynaklı enfeksiyonlar sistemik hastalıklar için elverişli bir ortam oluşturabilir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı; apikal periodontitis ve bazı sistemik hastalıklar arasında ilişkinin olduğunu bildiren güncel literatürleri analiz etmek ve tartışmaktır. **Metot:** Google akademik, PubMed arama motorlarında bazı sistemik hastalıklar ve apikal periodontitis arasında ilişki bildiren çalışma yayınları incelendi ve analiz edildi. **Bulgular:** Yapılan incelemeye göre apikal periodontitisle ilişkilendirilen sistemik hastalıklar; diyabetes mellitus, kardiyovasküler hastalıklar, hipertansiyon, osteoporoz, romatoid artrit, ankilozan spondilit, inflamatuvar bağırsak hastalıkları, kronik böbrek yetmezliği olarak tespit edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Apikal periodontitis, kronik bir bağışıklık enflamatuar konakçı yanıtı oluşturur ve yüksek sitokin seviyelerine neden olur. Proinflamatuvar sitokinlerin (IL-1 ve TNF- α gibi) yükselmesi, metabolik bozuklukların gelişiminde anahtar durum iken metabolik bozuklukların da sistemik ve/veya lokal olarak kemik düzenleyici sitokinleri etkilemesi apikal periodontitis ve sistemik hastalıklar arasında çift yönlü bir ilişkinin oluşmasına neden olur. Diş ve tıp hekimleri, kronik inflamatuvar diş enfeksiyonlarının sistemik durumu etkileyebileceği konusunda bilgi sahibi olmalı ve gerektiğinde hastalarını yönlendirmelidirler.

Anahtar Kelimeler: Apikal periodontitis; Sistemik hastalık; Diyabetes mellitus; Hipertansiyon

Sözel Bildiri

BURDUR İLİNDE AKTARLARDA SATILAN BAZI TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLERİN ANTIOKSİDAN AKTİVİTE VE MİNERAL İÇERİKLERİNİN BELİRLENMESİ

Pınar ÖNDER*, Mümin POLAT**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, ponder@mehmetakif.edu.tr

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye, mpolat@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Canlıların, yaşamlarını sürdürebilmesi için bazı temel maddelere ihtiyaçları vardır. Bu maddeler karbonhidrat, protein, yağ, mineral ve vitaminlerdir. İhtiyaç duyulan bu temel maddelerin önemli bir kısmı bitkilerden sağlanmaktadır. En eski kayıtlardan günümüze kadar her dönemde bitkilerin hoş kokulu ve iyileştirici etkilerinden yararlanılmıştır. Tedavi amaçlı kullanılan bu hoş kokulu bitkilere tıbbi ve aromatik bitkiler adı verilmektedir. Çalışmamızda, tür tayini yapılan tıbbi ve aromatik bitkilerin; antioksidan aktivite, fenolik bileşik ve mineral içerik analizleri yapılmıştır. Buna göre; analiz edilen bitki örneklerinin toplam antioksidan madde içeriği en yüksek *Salvia officinalis* L. (adaçayı) ve ikinci sırada *Hypericum perforatum* L. (sarı kantaron) olduğu belirlenmiştir. Toplam fenolik madde içeriği en düşük bitki örneği ise *Equisetum arvense* L. (atkuyruğu) olarak belirlenmiştir. Bitki örneklerindeki, antioksidan aktivitesinin DPPH yöntemiyle gerçekleştirilen sonuçlarına göre antioksidan kapasiteleri *Equisetum arvense* L. ve *Malva sylvestris* L. (ebe gümece) diğer örneklere kıyasla daha yüksek değerlere sahip olduğunu belirlenmiştir. HPLC yöntemi ile belirlenen fenolik bileşiklerin sonuçlarına göre flavanoidlerden; Kuersetin ve naringenin en yüksek *Salvia officinalis* L. bitki örneğinde, rutin en yüksek *Capparis* spp. (kapari) bitki örneğinde saptanmıştır. Fenolik asitlerden; Sinamik asit en yüksek *Capparis* spp. bitki örneğinde, vanilik asit en yüksek *Cichorium intybus* L. (yabani hindiba) bitki örneğinde, kafeik asit en yüksek *Salvia officinalis* L. bitki örneğinde, ellajik asit en yüksek *Hypericum perforatum* L. bitki örneğinde tespit edilmiştir. ICP-OES cihazında gerçekleştirilen mineral içeriklerinin tayininde elde edilen verilere göre ise Ca, B, Zn, Mn, Cu ve Fe miktarları en yüksek *Urtica dioica* L. (ısırgan) bitki örneğinde, Mg, Al ve K miktarları en fazla *Malva sylvestris* L. bitki örneğinde, Na miktarı en fazla *Equisetum arvense* L. bitki örneğinde tespit edilmiştir. Araştırmamızın sonucuna göre mineral içeriği en fazla *Urtica dioica* L. bitki örneğinde tespit edilmiştir. Belirlenen bitki örneklerinde antioksidan aktivite, fenolik bileşik ve mineral içeriklerinin bitki türlerine göre farklılıklar gösterdikleri tespit edilmiştir.

Bu Araştırma, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından 0621-YL-20 proje numarası ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Antioksidan, Fenolik Bileşik, DPPH, Mineral

*Sözel Bildiri***SAĞLIK YÖNETİCİLERİNDE TÜKENMİŞLİK SENDROMU****Kıymet KOC*, Ayşe ÇİÇEK KORKMAZ******Gönen Devlet Hastanesi, Balıkesir, Türkiye, kymetkara@gmail.com****Bandırma Onyedli Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Bandırma, Türkiye, akorkmaz@bandirma.edu.tr***ÖZET**

Sağlık, eğitim gibi yardım ve hizmetlerin sunulmasının önemli olduğu mesleklerde ortaya çıkan duygusal ve kişilerarası stresörler tükenmişliğe neden olmaktadır. Tükenmişlik iş yerinde duygusal stresle baş edememe, başarısızlık ve bitkinlik duygularına yol açan enerji ve kaynakların aşırı kullanımı olarak tanımlanmaktadır. Sağlık kurumları en fazla tükenmenin yaşandığı alanlardan biri olduğundan sağlık çalışanlarında tükenmişlik sendromunun birçok araştırmaya konu edildiği ve farklı örneklem gruplarıyla incelendiği görülmektedir. Ancak sağlık yöneticilerinin tükenmişlik sendromunu ele alan araştırma sayısının oldukça sınırlı olduğu söylenebilir. Bu çalışmada tükenmişlik sendromu, tükenmişliğin çeşitli tanımları, tükenmişliğe neden olan faktörler, sağlık kurumlarında tükenmişlik ile sağlık yöneticilerinde tükenmişliğe yönelik yapılan çalışmalar ve sonuçları şeklinde incelenmektedir. Mevcut çalışmaların sonuçları, sağlık yöneticilerinin genel olarak düşük ve orta düzeyde tükenmişlik yaşadıklarını göstermektedir. Sağlık yöneticilerinde tükenmişlik ile ilgili daha fazla araştırma yapılması önemli olmakla birlikte, bu çalışmaların sonuçlarının sağlık yöneticilerinde tükenmişliğin etkisini azaltmada veya kontrol altına alınmasında faydalı olabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Yöneticileri, Yönetici Hemşireler, Tükenmişlik

*Sözel Bildiri***NEUROD2 IS A PROMISING THERAPEUTIC FACTOR FOR ITS ROLE DURING
ISCHEMIC PATHOPHYSIOLOGY****Busenur BOLAT¹, Merve BEKER²**¹ *University of Health Sciences Turkey, Institute of Health Sciences, Department of Medical Biology, Istanbul, Turkey, busenur.bolat@hotmail.com*² *University of Health Sciences Turkey, International School of Medicine, Department of Medical Biology, Istanbul, Turkey, karakasmrv@gmail.com***ABSTRACT**

Background: NeuroD2 is a nervous system specific transcription factor which drives neuronal survival and protection mechanisms in neurons. Cerebral ischemia is a life-threatening problem worldwide and the limitations in the current therapies lead researchers to finding an efficient medication. Therefore, biotechnological approaches are gaining importance for both understanding the molecular basement of the disease and developing novel strategies. **Aim:** The possible modulatory role of NeuroD2 was aimed to be investigated for proposing a better molecular insight and offering a promising treatment to cerebral ischemia. **Methods:** Overexpression for NeuroD2 was established via constructed lentiviral vectors. Oxygen glucose deprivation (OGD) was used for modelling the ischemic conditions *in vitro* by using neuroblastoma-2A (N2A) cell line. After that, cell survival was evaluated and programmed cell death was analyzed by terminal deoxynucleotide transferase end labeling (TUNEL) assay. Lastly, expressions of some critical proteins were determined by western blot analysis (n=7 for all groups). **Results:** Depending on survival and cell death studies, up-regulation of NeuroD2 increased the number of living cells, while decreased the number of apoptotic cells when compared to control groups ($p \leq 0.05$ for both). After validating the overexpression of NeuroD2, profiles of PTEN, GSK3 α/β and Nf κ - β were determined to be in a decreasing manner when NeuroD2 was highly produced ($p \leq 0.05$). **Discussion and Conclusion:** According to the results, NeuroD2 has a potential for increasing the rate of cellular survival and preventing apoptosis-related DNA fragmentation under ischemic conditions. Negative regulations of the inhibitory proteins PTEN and GSK3 α/β in Akt pathway together with the inflammation-related key transcription factor Nf κ - β made us to argue the promising neuroprotective role of NeuroD2 under ischemia-dependent pathophysiological conditions.

This research supported by TÜBİTAK (Project number: 221S250 1002 ARDEB Project).

Key words: Ischemia, NeuroD2, OGD, Neuroprotection

Sözel Bildiri

**RATLARDA PALATAL YARA MODELİNDE HELYUM VE ARGON GAZLARI
KULLANILARAK OLUŞTURULAN ATMOSFERİK BASINÇLI SOĞUK PLAZMA
UYGULAMASININ HISTOMORFOMETRİK VE İMMÜNOHISTOKİMYASAL
OLARAK YARA İYİLEŞMESİNE ETKİSİ**

Gökhan CENGİZ*, **Ahmet Gökay ÖTEN****, **İrem TOSUN BALCI****, **Ali GÜLEÇ*****,
Ersin USKUN****, **Özlem ÖZMEN*******, **Mine ÖZTÜRK TONGUÇ****

* Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,

**Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Periodontoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
iremtosun95@gmail.com

***Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Teknoloji Fakültesi, Biyomedikal Mühendisliği Anabilim Dalı,

**** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı,

***** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veterinerlik Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı

ÖZET

Giriş: Soğuk atmosferik plazma (SAP) uygulamasının yara iyileşmesini hızlandırdığı ileri sürülmektedir. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı helyum ve argon gazlarıyla oluşturulan SAP uygulamalarının rat palatal yara modelinde histomorfometrik ve immünohistokimyasal olarak yara iyileşmesine etkisini karşılaştırmaktır. **Gereç ve yöntem:** Çalışma 36 yetişkin, dişi Wistar Albino rat ile yapıldı. Çalışma grupları; Argon grubu (n=12): argon plazma uygulaması yapılan grup, Helyum grubu (n=12): helyum plazma uygulaması yapılan grup, Kontrol grubu (n=12): plazma cihazı ile sadece hava uygulanan grup olarak oluşturuldu. Çalışmanın 0. gününde ratların palatal mukozasına orta hatta bisturi ile 3x3x1 mm boyutlarında yara oluşturuldu. Test gruplarında yara yüzeyinin 1 cm uzağından, plazma cihazı ile 10 sn boyunca SAP, kontrol grubuna sadece hava uygulandı. Tüm deneklere SAP ve hava uygulaması 14 gün boyunca tekrarlandı. Çalışmanın 3., 10. ve 21. günlerinde, her gruptan 4'er rat kurban edilerek elde edilen doku örneklerinde histomorfometrik ve immünohistokimyasal olarak yara iyileşmesi değerlendirildi. **Bulgular:** Streptavidin biyotin kompleks metodu ile incelendiğinde 10. günde tüm gruplarda epitelizasyonun şekillendiği ve sitokeratin-1 immün reaksiyonunun en belirgin şekilde Helyum grubunda olduğu gözlemlendi. 21. günde tüm gruplarda sitokeratin-1 ekspresyonlarının normal düzeyde olduğu Helyum grubunda ise artışın diğerlerine oranla daha fazla olduğu dikkati çekti. Yaralanmanın 3. 10. ve 21. gününde en belirgin tip-4 kollajen ekspresyonu Helyum grubunda gözlemlendi. Picro Sirius Red Metodu ile kollajen demetlerinin görünümü karşılaştırıldığında, en belirgin kollajen olgunlaşmasının Helyum grubunda olduğu gözlemlendi. **Tartışma ve Sonuç:** SAP uygulamasının, epitelizasyon, keratinizasyon, kollajen oluşumu, bağ dokusu olgunlaşması açısından yara iyileşmesine olumlu katkı sağladığı görülmektedir. Ayrıca helyum plazmanın argona göre histolojik olarak yara iyileşmesinde daha büyük katkı sağladığı ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Soğuk atmosferik plazma, argon, helyum, yara iyileşmesi, hayvan modeli

Sözel Bildiri

LATERAL EPİKONDİLİT TEDAVİSİNDE KORTİKOSTEROİD VE PRP ENJEKSİYONUN AĞRI VE FONKSİYONEL SONUÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Selami KARADENİZ*

* Amasya Üniversitesi, Ortopedi ve Travmatoloji AB, Amasya, Türkiye, drskaradeniz@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Lateral epikondilit dirsek çevresinin en sık teşhis edilen hastalığıdır. Kortikosteroid ve PRP (Platelets Rich Plasma) lateral epikondilit tedavisinde etkin tedavi yöntemleridir. Literatürde enjeksiyon tedavilerinde kullanılan uygulamaların üstünlüğü tartışmalıdır. **Amaç:** Çalışmamızın amacı lateral epikondilit tanılı hastalarda kortikosteroid ve PRP tedavi etkinliğinin kısa dönem sonuçlarının karşılaştırılması idi. **Yöntem:** Randomize kontrollü çalışmada, Türkiye’de bir üniversite hastanesinde Ortopedi ve Travmatoloji polikliniğine, Ocak-Ağustos 2021 tarihleri arasında, başvuran lateral epikondilit tanılı 30 hastaya kortikosteroid (Grup 1), 30 hastaya ise PRP (Grup 2) enjeksiyonu uygulandı. Yaş, cinsiyet, semptom süre verileri kaydedildi. Hastaların fonksiyonel değerlendirilmesi enjeksiyon öncesi enjeksiyon sonrası üçüncü ayda Quick-Disabilities of Arm, Shoulder, and Hand (Quick-DASH) ve Visual Analog Scale (VAS) ile yapıldı. **Bulgular:** Her iki grupta hastaların yaş, cinsiyet, semptom süreleri benzerdi ($p > 0.05$). Tedavi sonrası VAS ortalama skorları Grup 1 ve Grup 2’de sırasıyla 8.0 ± 0.5 ’ten 1.6 ± 0.9 ’a ve 7.9 ± 0.6 ’dan 2.4 ± 0.6 ’a düştü. Tedavi sonrası Quick-DASH ortalama skorları Grup 1 ve Grup 2’de sırasıyla 59.2 ± 5.2 ’den 14.5 ± 6.8 ’e, 60.1 ± 6.3 ’den 16.5 ± 6.1 ’e düştü. VAS ve Quick-DASH ortalama skorlarındaki azalma her iki enjeksiyonda tedavi sonrası anlamlı bulundu ($p < 0.05$). Gruplar arası değerlendirmede; Grup 1’de Grup 2’e göre tedavi sonrası ortalama VAS skorundaki azalma istatistiksel olarak anlamlı ($p = 0,007$) iken ortalama Quick-DASH skorlarındaki azalma anlamlı değildi ($p = 0,385$). **Tartışma ve Sonuç:** Kortikosteroid ve PRP enjeksiyon tedavileri, lateral epikondilit tedavisinde kısa dönemde önemli ağrı ve fonksiyonel iyileşme sağlar. Kortikosteroid enjeksiyonu kısa dönemde ağrı üzerinde PRP enjeksiyonuna göre daha etkin iken fonksiyonel sonuç her iki enjeksiyon uygulamasında benzerdir.

Anahtar Kelimeler: Lateral epikondilit, PRP tedavisi, Kortikosteroid tedavisi

Sözel Bildiri

THE EFFECT OF HOME-MADE EMULSIONS ON THE FATTY ACID CONTENT OF ROTIFER AND ARTEMIA

Hasan Batuhan Emre ÖZDOĞAN*

** Isparta Applied Sciences University, Egirdir Fisheries Faculty, Department of Aquaculture, Isparta, Turkey,
hasanozdogan@isparta.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Many commercial products are used to increase the fatty acid content of rotifer and artemia in aquaculture hatcheries. **Aim:** The aim of this study is to review the literature about the homemade emulsions used to enrich the fatty acid contents of rotifer and artemia. **Methods:** Enrichment products and emulsions prepared by researchers are used to increase the fatty acid content of live feed of rotifers and artemia. It is important that scanned studies tested homemade emulsions, and reported the effects of enrichment on the fatty acid content of live food, especially those omega-3 long-chain polyunsaturated ones, 20:5n-3 and 22:6n-3. **Results:** It has been observed that homemade emulsions are equally effective to commercial products in terms of improvement of the fatty acid contents of rotifer and artemia. Formulated enrichment products have positive effects on the fatty acid content of life foods. **Discussion and Conclusion:** In this review, literature on homemade emulsions were examined and the emulsions used effectively increased the fatty acid contents of rotifer and artemia. Considering that the commercial enrichment products used in Turkey are imported from abroad, the homemade emulsions can fully replace them, which will make a contribution to the design of our own local products and thereby reduce the dependence on foreign companies and hatchery operational costs.

Anahtar Kelimeler: Artemia, Emulsions, Enrichment, Fatty Acid Content, Rotifer, Review

*Sözel Bildiri***OVER KANSERLİ HASTANIN POSTOP HEMŞİRELİK BAKIMINDA ROY
ADAPTASYON MODELİNİN KULLANIMI: OLGU SUNUMU*****Nazan AKBULUT, *Hazel AKSU, **Duygu GÜLEÇ ŞATIR, **Zeynep DAŞIKAN****Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi, İzmir, Türkiye nazanakbulut58@gmail.com aksu.hazal7@gmail.com****Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, İzmir, Türkiye duyugulec50@hotmail.com zdasikan@hotmail.com***ÖZET**

Giriş: Günümüzde kanser dünya genelinde ölümlerin en önemli ikinci nedeni olup, küresel olarak yaklaşık altı ölümden biri kanserlere bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Over kanseri ise jinekolojik kanser nedenli ölümlerin en sık sebebidir. Over kanseri tedavisi stres, kaygı, fertilitate kaybı ve evlilik uyumu sorunlar yaratabilir. Hemşireler tedavi sürecinde bireylere fizyolojik, psikolojik ve sosyal gereksinimlerinin karşılandığı kişi merkezli ve bütüncül bakım yaklaşımları sunmalıdır. Hemşirelerin bu bakımı verebilmeleri ancak hemşirelik modellerinin kullanılması ile gerçekleştirilebilir. Roy Adaptasyon Modeli'ne göre verilen bakım kadını fizyolojik, psikolojik ve sosyal bir bütünlük içinde ele alması nedeniyle histerektomi olan bireyler için uygun bir modeldir. Bu çalışmada Over kanseri tanılı hastanın Total Abdominal Histerektomi + Bilateral Salpingooferektomi (TAH+ BSO) operasyonu sonrasındaki bakımında Roy Adaptasyon Modelinin kullanımı ele alınmıştır. Bilgilendirilmiş onam alınarak görüşme yapılan hasta S.B. 58 yaşında, emekli ve iki çocuk sahibidir. Evliliği süresince kendisinin herhangi bir kontraseptif yöntem kullanmadığını, eşinin korunduğunu ifade etmiştir. Menarş yaşı 14, siklusları düzensiz ve ağrılı olan hasta 10 yıl önce menopoza girmiştir. Hastanın annesi mide kanseri, ablası ise meme kanseri nedeniyle daha önce operasyon geçirmiştir. Hasta 9 Mayıs 2021 tarihinde batında ani ve şiddetli başlayan, hareket ile artan ağrı şikayeti ile bir üniversite hastanesi acil servisine başvurmuştur. Yapılan tetkikler sonucunda ileri evre over kanseri tanısı almış ve TAH + BSO operasyonu geçirmiştir. Operasyon sonrası bir gece yoğun bakım ünitesinde takip edilen hasta jinekoloji-onkoloji servisine transfer edilmiştir. S.B.'nin verileri Roy Adaptasyon Modeli doğrultusunda toplanmıştır. Toplanan veriler sonucunda NANDA hemşirelik tanıları belirlenerek bireye özgü hemşirelik girişimleri planlanmıştır. Bu derlemenin amacı, over kanserli hastanın hemşirelik bakımına ilişkin bilgilerin hemşirelik modeline dayalı olarak bir vaka çalışması olarak sunmaktır. **Sonuç:** Doğru tanı, tedavi ve uygun bakım planı, over kanserli hastaların tedavisinde oldukça önemlidir Roy Adaptasyon Modeli hastayı fizyolojik ve psikososyal bir bütünlük içinde ele almaktadır. Bu çalışmada over kanseri tanılı hastalarda TAH + BSO operasyonu sonrası için Roy Adaptasyon Modelinin uygun bir model olduğu belirlenmiştir. Roy Adaptasyon Modeli'ne göre uygulanan bu bakım planının TAH + BSO sonrası hastanın uyumunu arttırdığı gözlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Over kanseri; roy adaptasyon modeli, bakım planı, olgu sunumu

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF NEUROLOGICAL AND PATHOLOGICAL FINDINGS IN A
DOG WITH SUSPECTED TOXICITY****Yusuf Sinan ŞİRİN*, Sinem GÜLTEKİN******Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Surgery****Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Health Sciences***ABSTRACT**

In this report, we aimed to present neurological and pathological findings in a 5.5-year-old female French bulldog with suspected toxicity. The dog brought to the clinics with complaint of paraplegic condition following seizures. Clinically, cranial reflexes were weakened. Bilateral scleral ecchymosis was observed. Hematuria was also detected. No significant radiographic abnormality was observed. The patient was intubated due to respiratory arrest that developed after an epileptic seizure during the examination. Partial recovery was observed as a result of the CPR application. Meanwhile, the patient's coma was followed up with brainstem auditory evoked potentials (BAEP). Later, the patient died with melena and rapidly worsening BAEP potentials. BAEP can be used for localizing some neurologic lesions, monitoring the integrity of auditory pathways. Auditory Brainstem Response is an important tool for degree of hearing impairment, functional assessment of brainstem with ischemic conditions or intracranial mass lesions. At 80 dB NHL the interpeak latency I-III (right and left: 1.67 ms) (which is the measure of the conduction time from the VIIIth nerve across the subarachnoid space into the core of the lower pons) and the interpeak latency I-V (right 2.98 ms, left: 3.04ms) (which is a measure of conduction from the proximal VIIIth nerve through the pons to the midbrain) were found above normal according to the previous studies. These data suggested a pathology affecting the brain stem. In the necropsy, hemorrhage was observed in pancreas, stomach, intestines, heart, lungs, throughout the serosa of abdominal organs, on the surface of cerebellum, beneath of the brainstem and throughout the spinal cord. Histopathologically, gastric mucosal necrosis, hemorrhagic enteritis and hemorrhagic cystitis were seen. Pancreas, heart and lungs were also hemorrhagic. Hemorrhagic areas were observed subarachnoid space of the spinal cord. According to the clinical and pathological findings, a toxication that caused severe hemorrhage was suspected.

*Sözel Bildiri***A NEGLECTED PROBLEM IN CAREGIVERS OF CANCER PATIENTS:
SUPPORTIVE CARE NEEDS****Ayşegül ÇELİK*, Gizem TEMELTAS******İzmir Bakırçay University, Faculty of Health Sciences, Nursing Department, İzmir, Turkey,
aysegul.celik@bakircay.edu.tr****İzmir Bakırçay University Faculty of Health Sciences, Nursing Department, Internal Medicine Nursing
Master's Program, İzmir, Turkey, gizzemtemeltas@gmail.com***ABSTRACT**

Background: Supportive care practices are important in meeting the needs of cancer patients and their relatives when they are diagnosed with cancer, during the treatment process and after treatment. **Aim:** The aim of this study is to determine the supportive care needs of caregivers of cancer patients. **Methods:** The research is descriptive and data were collected online between December 2021 and February 2022. The sample of the study consisted of 170 individuals aged 18 years and older who were responsible for the care of cancer patients for at least three months. “Spouse and Caregiver Descriptive Information Form” and “Supportive Care Needs Survey for Partners and Caregivers of Patients Diagnosed with Cancer” were used to collect data. **Results:** In the study, 81.2% of the caregivers were women, 52.9% had a bachelor's degree, 74.1% were married, and 61.2% were working. It was determined that 26.5% of the participants gave care to a patient with a diagnosis of lung cancer, 64.1% lived with the patient, and 26.5% devoted 7-12 hours a day to care. In the study, the mean score of Health Care Services Needs sub-dimension score of caregivers was 43.96 ± 9.42 , mean score of Psychological and Emotional Support 54.58 ± 10.17 , mean score of Work and Social Needs 27.22 ± 5.57 , Information Needs score the mean was determined as 25.07 ± 5.50 . **Discussion and Conclusion:** In the study, it was determined that the supportive care needs of cancer patient caregivers were above the moderate level in all areas. It is recommended that nurses determine the supportive care needs of individuals who care for cancer patients during the care process and plan initiatives to help them cope with the difficult process they are in.

Keywords: cancer, caregivers, supportive care needs, nursing

*Sözel Bildiri***RETROSPECTIVE EVALUATION OF MULTIPLE BONE FRACTURES IN CATS
AND DOGS****Kâmil Serdar İNAL***, **Taylan ÖNYAY***, **Mehmet Suat YILMAZ****, **Cenk YARDIMCI***,
Ahmet ÖZAK*

* *Ondokuz Mayıs University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Surgery, Samsun, Turkey,
kamil.inal@omu.edu.tr*

** *Near East University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Surgery, Nicosia, North Cyprus*

ABSTRACT

Background: Multiple bone fractures caused by high-energy trauma in cats and dogs are a challenging problem to manage in small animal practice. **Aim:** In this retrospective study, the aetiology, fracture localization, accompanying lesions, treatment options and results of multiple fractures of cats and dogs were evaluated. **Methods:** The study material of this study were 13 dogs and 35 cats of different breeds, age and sex that were diagnosed with at least 2 fractures on their bodies. After clinical and radiological assessment of the patients, appropriate treatment options were administered depending on the fracture and any accompanying lesions. **Results:** 35 cases were cats (20 female and 15 males) and 13 were dogs (2 female and 11 males); the average age of was 11 months for cats and 15.3 months for dogs. The etiologist for cats were 27 high-rise falls, 3 motor vehicle accidents, 1 dog bite and 4 of them were of unknown aetiology. For dogs, the lesions were caused by motor vehicle accidents for 10, high-rise falls for 2 and a gunshot wound for 1. The fracture location dispersion was 22 femur, 15 humeri, 16 tibia, 22 radius/ulna, 3 metacarpus, 1 mandibular and 1 vertebra for cats and 11 femur, 9 radius/ulna, 6 tibia, 2 humerus, 1 metatarsus and 1 patella for dogs. Splints were used in 9 cases and surgery was performed in 38. One patient owner refused treatment while 2 patients died during surgery. **Discussion and Conclusion:** Multiple fractures caused by high-energy traumas are difficult and expensive to treat. Many patient owners that are not well to do have to choose treatment with splints due to economic reasons. In addition, the recovery process of patients with splints is quite difficult.

Keywords: Bone, Cat, Dog, Fracture, High-Energy Trauma

*Sözel Bildiri***BİYO-KAPİTALİZM ORGAN BEDEN YAŞAM ÖLÜM****Osman ÖZARSLAN***** Başkent Üniversitesi Sosyoloji Bölümü, Ankara, Türkiye, osmanozarслан@gmail.com***ÖZET**

1970’lerde DNA’nın yapısına ilişkin bütün sınırlar anlaşıncaya, biyo-kapital dediğimiz sermaye biçiminin temelleri atılmış oldu. DNA’nın çözülmesinin etkileri, DNA tablolarının bilişsel/cognitif alana aktarılması ve re-combinant DNA zirai ürünlerin ve bunlara bağlı zirai ilaç ve gübre endüstrisinin gelişmesiyle sürdü ama biyo-kapitale cansuyunu veren şey, 1970’lerin sonundan itibaren, biyoloji-ziraat merkezli çalışmalar yapan fakülteler (sonraları bu fakültelere, Tıp, İktisat&işletme, Endüstri, Elektronik ve Yazılım mühendislikleri vb...de eklenecekti) ile aynı sahada faaliyet gösteren şirketlerin, ilk örneği ABD’deki Stanford üniversitesinde gerçekleşen, üniversitelerde Teknokentler kurması oldu. Böylelikle, biyo-kapitalizm dediğimiz şey, zirai, biyolojik, bilişsel çalışmaların, sermayenin belirli bir formu (*venture capital*) ile birleşmesinin sonucunda ortaya çıktı ve giderek büyüdü. Biyo-kapital, biyoloji, ziraat, bilişim üzerinden gelişti ama özellikle tıbbi gelişmeler (organ nakli, yeni doğum ve anti-aging teknolojileri) bilişsel gelişmeler (yapay zeka, akıllı telefon uygulamaları, sanal oyunlar, siber sex ve alış veriş algoritmaları) ve biyolojik gelişmeler (DNA tablolarının yapay zeka algoritmalarına aktarılması, GENOM haritası, kök hücre çalışmaları, sperm, doku ve kan teknolojileri) aracılığıyla insan yaşamının bizzat kendisini ilgilendiren alanlara yoğunlaştı, onu sentetik olarak üretti, eskileriyle değiştirdi ya da taklit etti. Biyo-kapital, tüm bunları yaparken, doğum annelik, hastalık sağlık, yaşam ölüm, oyun çalışma, beğeni ihtiyaç gibi temel insani normların hepsini yeniden tanımladı, bazılarını yapay zeka algoritmalarına, bazılarını sentetik uygulamalara bazılarını da mülkiyet (kiralama/satın alma) ilişkilerine dönüştürdü. Dolayısıyla bu çalışmada, biyo-kapitalizmin insan bedenine ilişkin ontoloji ve epistemolojiyi nasıl dönüştürdüğü ele alınacak.

Anahtar Kelimeler: Biyo-kapital, Yaşam, Ölüm, Beden, Yapay Zeka

Sözel Bildiri

TÜRKİYE’DEKİ RUH SAĞLIĞI HİZMETLERİNDE SOSYAL BOYUT ÜZERİNE BİR İNCELEME

Sevde KÖKSAL*, Melek ZUBAROĞLU YANARDAĞ**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi,
Burdur/Türkiye, koksals1sevde@gmail.com*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İİBF Sosyal Hizmet Bölümü Öğretim Üyesi, Burdur/Türkiye,
mzyanardag@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Giriş: Ruh sağlığı bireyin iyilik halini ortaya koyarak biyolojik, çevresel ve sosyal faktörler tarafından şekillenen bütünsel bir temelde değerlendirilen bir olgudur. Ruh sağlığına ilişkin hizmetlerin de uygun bir şekilde bu bütünsellikte ortaya konması eksiksiz bir tedavi sürecini oluşturmaktadır. **Amaç:** Bu çalışma kapsamında ruh sağlığının önemli bir değişkeni olan sosyal boyuta değinilerek, Türkiye’deki ruh sağlığı hizmetlerinin sosyal boyutu değerlendirilmektedir. **Yöntem:** Ulusal ruh sağlığı politikaları ve alanda yapılan literatür çalışmaları gözden geçirilerek konu derleme biçimde oluşturulmuştur. **Bulgular:** Bu değerlendirme kapsamında tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de ruh sağlığı hizmetlerine ilişkin hastane temelli modelden toplum temelli bir modele doğru dönüşüm olduğu görülmektedir. Ulusal ve uluslararası ruh sağlığı uygulamalarının ruh sağlığı hastanelerinden toplum ruh sağlığı merkezlerine dönüşümüyle bireylerin ayrımcılığa uğramadan, sosyal ve çevresel faktörleri göz önünde bulundurularak ruh sağlığı hizmetlerinden faydalanmalarının hedeflenmekte olduğu görülmektedir. Aynı zamanda ruh sağlığı hizmetlerinin yalnızca ruh sağlığına ilişkin tanı almış kişilerin değil, koruyucu ve önleyici çalışmalar ile birçok gruba yönelik faaliyetlerin de niceliğinde artış olduğu görülmektedir. **Sonuç:** Türkiye’nin ulusal ruh sağlığı politikalarının ruh sağlığına ilişkin bütünsel yaklaşımı benimsediği ve ruh sağlığı hizmetleri sunumunda sosyal boyutun, diğer faktörler ile birlikte göz önünde bulundurularak faaliyetlerini dönüştürmekte olduğu görülmektedir. Bunun yanında bahsedilen hizmetlerin sunumunda en önemli görülebilecek eksikliğin ise ulusal bir ruh sağlığı yasasının olmaması olarak değerlendirilebilmektedir. Bu politika eksikliğinin hizmetlerin sunumunda eşgüdüm sağlama açısından problemler ortaya koyabileceği gibi biyopsikososyal yaklaşımla ortaya konulabilecek etkin bir tedavi sürecini sekteye uğratabileceği açıktır.

Anahtar Kelimeler: Ruh Sağlığı, Ruh Sağlığı Hizmetleri, Sosyal Boyut

*Sözel Bildiri***THE TENDENCY TO USE FOOD SUPPLEMENTS AMONG HEALTHCARE
WORKERS AND NON-HEALTHCARE WORKERS****Tülay OSKAY***, **Alten OSKAY****** Bucak State Hospital, Department of Cardiology, Burdur, Türkiye, oskaytulay@gmail.com**** Pamukkale University, Faculty of Medicine, Department of Emergency Medicine, Denizli, Türkiye, oskayten@gmail.com***ABSTRACT**

Background: Consumption of food supplements (FS) has been increasing over the years. FS can be used for many reasons such as supporting normal nutrition, preventing diseases, increasing appetite, losing weight, facilitating falling asleep, reducing stress, increasing muscle mass, treating existing diseases, etc. The most frequent reason for supplement usage is when they are recommended by physicians. In addition, FS are believed to be natural and harmless; moreover, they are easily accessible and can be purchased without a prescription. They are frequently used among people from every socio-cultural segment. **Aim:** The aim of our study is to evaluate the differences between the tendency to use FS among healthcare workers and non-health workers. **Methods:** Our study is conceptualized as a prospective online survey. The 14-question survey was shared with the widest possible audience via social media for 15 days in December 2021. **Results:** 425 volunteers participated in the survey. 246 (58.3%) of them were women. The mean age of the participants is 38.34 ± 9.88 years (min.20, max.75). The number of participants working in the health sector is 197 (48.4%). Healthcare professionals had more belief in the benefits of FS, but this data does not make a statistical difference ($p=0.292$). 137 (69.5%) of healthcare workers and 159 (75.7%) of non-health workers consume FS ($p=0.162$). The reasons and duration of FS usage are also similar ($p=0.647$ and $p=0.316$, respectively). When investigating the difference among ingredients preferred, it was seen that the use of trace elements is more common among healthcare workers ($p=0.000$), and the use of vitamins is more common among the non-healthcare workers group ($p=0.033$). Those who believe that they have benefited after consuming FS are similar in both groups. **Discussion and Conclusion:** Despite the popularity of FS in recent years, healthcare professionals tend to use FS at similar rates to non-healthcare workers.

Key words: food supplements, healthcare workers, survey

*Sözel Bildiri***EXPECTANT FATHERS' ONLINE INFORMATION SEEKING BEHAVIOR
RELATED TO PREGNANCY AND ANXIETY LEVELS****Duygu GÜLEÇ ŞATIR***

** Ege University, Faculty of Nursing, Department of Women Health and Diseases Nursing, Izmir, Turkey,
duygugulec50@hotmail.com*

ABSTRACT

Background: Parenthood is an important developmental transition period in life. During pregnancy, couples both prepare themselves for parenthood and experience anxiety about many issues related to pregnancy and birth, and they seek information from various sources. **Aim:** This study aimed to determine online information seeking behavior and anxiety levels of expectant fathers. **Methods:** This descriptive and cross-sectional study was conducted with 120 expectant fathers whose spouses are between 28-41 weeks of pregnancy in Izmir between January-March 2020. Data were collected with Introductory Information Form and Trait Anxiety Scale. **Results:** Ninety seven percent of expectant fathers searched for information online during pregnancy. They most frequently searched for fetal development, risks during pregnancy and nutrition during pregnancy. The trait anxiety scale total score average of the fathers was 47.35 ± 6.98 (Min: 31, Max: 62). Anxiety levels were found to be high in fathers who are 32 years of age and younger and searched for information from social media, academic sites, forum/blog sites on the internet. On the other hand, the anxiety levels of those who sought information about vaccination, exercise, antenatal tests, labor pain and labor symptoms were found to be significantly higher. **Discussion and Conclusion.** Expectant fathers often search for pregnancy-related information online. Health professionals should consider the concerns and information needs of fathers-to-be during pregnancy while providing family-centered care.

Key Words: Father, pregnancy, information, internet, anxiety

*Sözel Bildiri***VİRAL HASTALIKLARIN DIŞ HEKİMLİĞİNDE ÖNEMİ****Ezgi TÜRK*, Özlem GÖRMEZ***

* Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, ezgiturk2010@hotmail.com, ozlemgormez@sdu.edu.tr

ÖZET

Virüsler, nanometrik yapılar olup günlük yaşantıda ve çalışma hayatında hastalık etkeni olarak karşımıza çıkmaktadırlar ve ayrıca antibiyotikten etkilenmezler. Virüslerin protein ve enerji sentezleyecek organelleri bulunmaması nedeniyle çoğalmak için mutlaka canlı hücreye ihtiyaçları vardır. Bu özellikleri göz önüne alındığında virüsler diğer mikroorganizmalardan oldukça farklıdır. Virüslerin canlı hücreye taşınmaları salya, kan ve çeşitli vücut sıvıları ile gerçekleşmektedir. Günümüzde, dünyada pandemiye neden olan yeni koronavirüs hastalığı (COVID-19) damlacık yolu ile bulaşmaktadır. Diş hekimleri tedavi sırasında hastaya yakın temasta olmanın yanı sıra aerosol oluşturan işlemler nedeniyle COVID-19 bulaşmasında risk altında olan mesleklerden biridir. Diş tedavilerinde özellikle kan ve salya ile temasa maruz kalınmakta ve enfeksiyonlara neden olan bulaşmalar bu sıvılarla direkt temas veya kontamine yüzeylerle indirekt temas yoluyla olabilmektedir. Vücutta bir veya daha fazla bölgede çeşitli enfeksiyonlara neden olabilen viral hastalıkların teşhisi klinik özelliklerine göre yapılmaktadır. Ağız ve çevresinde çeşitli klinik görünümle karşılaşmaktadır. Vezikül, ülser, gingivitis, palatal peteşi, uvular ödem, tonsiller eksuda, hiperkeratotik mukoza yüzeyinde kabarıklık şeklinde bulgu verebilirler. Viral hastalıkların genel olarak spesifik bir tedavisi olmamakla birlikte istirahat ve beslenmenin düzenlenmesi, bağışıklık sisteminin güçlendirilmesi gibi destekleyici bakımlar, antiviral ajanlar, sekonder enfeksiyonların tedavisi, ağız ve çevresindeki lezyonlar için oral hijyenin iyileştirilmesi, topikal anestezipler, ılık suda sodyum bikarbonat gibi ağız gargaraları, lazer ablasyon, elektrokoterizasyon, intralezyonel interferon enjeksiyonu, kriyocerrahi gibi tedaviler uygulanmaktadır. Diş hekimleri, hastaların diş tedavilerini gerçekleştirmenin yanında insan ve çevre sağlığını da korumalıdır. Ağız ve çevresindeki lezyonların viral hastalıklarla ilişkilendirilip tanı konulabilmesi ve bu viral hastalıkların bulaşma yolları, inkübasyon süresi, klinik seyri hakkında bilgi sahibi olunması çapraz enfeksiyonun önlenmesi açısından oldukça önemlidir. Bu derlemenin amacı; virüslerin temel özellikleri ile ağızda bulgu ve belirti veren viral enfeksiyonlar hakkında bilgi vermektir.

Anahtar kelimeler: Diş hekimliği, oral mukoza, virüs, viral hastalıklar

*Sözel Bildiri***EFFECT OF SILVER NANOPARTICLE ON WOUND HEALING****Deniz TAŞDEMİR***

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Department of Nursing, Burdur, Turkey,
deniztasdemir@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Nanotechnology and the use of nanomaterials in modern medicine is a rapidly expanding field and encompasses the development of molecules/materials in the nanometer size range or molecular scale. With the modification of microparticles into nanoparticles (<100 nm in diameter), the significant increase in surface area and surface area-to-volume ratio leads to physicochemical properties and this increase is important for conferring antimicrobial activity. Antimicrobial therapy is considered the most important aspect of wound care. Antimicrobial agents such as iodine compounds, silver compounds, chlorhexidine and acetic acid are frequently used in the prevention and treatment of wound infections. Because silver is known as a broad-spectrum antibiotic with antiseptic, antimicrobial, anti-inflammatory and pro-healing properties, silver nanoparticles are one of the leading nanomaterials with broad-spectrum antimicrobial activity against bacterial and fungal species, which find applications in the healthcare industry such as wound dressings, medical equipment. Antimicrobial resistance is a global concern involving issues related to wound care and the nature of the wound. Infections that cause non-healing wounds still remain a serious problem. Recently, wound infection has been treated as one of the major causes of mortality following surgery. Therefore, preventive measures and therapeutic care for monitoring infections are imperative. In conclusion, although many efforts have been made to design new antimicrobial agents, wound management and nursing care still represent a serious clinical challenge and also an area of intense research. In particular, the application of wound dressing biomaterials requires intensive multidisciplinary research involving researchers, biotechnologists and clinicians. Further preclinical studies are important to find out the potential role of nanoparticles in tissue regeneration.

Keywords: Nanotechnology, Silver Nanoparticles, Wound Healing

Sözel Bildiri

BİR TÜRK ÖRNEKLEM GRUBUNDA GÖMÜLÜ MANDİBULAR ÜÇÜNCÜ MOLAR DIŞLERİN POZİSYON ÖZELLİKLERİNİN RADYOGRAFİK DEĞERLENDİRİLMESİ

Ezgi TÜRK*, Özlem GÖRMEZ*

* Süleyman Demirel Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi, Isparta, Türkiye,
ezgiturk2010@hotmail.com, ozlemgormez@sdu.edu.tr

ÖZET

Amaç: Tamamen ya da kısmen olarak kemik veya yumuşak dokuda bulunan dişler ‘gömülü dişler’ olarak ifade edilir. Her diş gömülü kalabilir, ancak gömülü kalma olasılığı en çok olan dişler üçüncü molar dişlerdir. Gömülü üçüncü molar dişler arasında da en sık gömülü kalma oranına sahip olan mandibular üçüncü molar dişlerin çekimi sıklıkla yapılan cerrahi işlemlerden biridir. Bu çalışmanın amacı, bir Türk örneklem grubunda gömülü mandibular üçüncü molar dişlerin açıl pozisyonunu, derinliğini, ramusa göre konumunu ve inferior alveolar kanal ile olan ilişkisini panoramik radyograflar üzerinde belirlemektir. **Gereç ve yöntem:** Çalışmada gömülü mandibular üçüncü molar dişleri bulunan, yaşları 18-74 arasında değişen 426 hastaya (243 kadın, 183 erkek) ait radyografik görüntüler retrospektif olarak değerlendirildi. Gömülü mandibular üçüncü molar dişlerin pozisyonları değerlendirilirken panoramik radyograf ve konik ışıklı bilgisayarlı tomografi görüntülerinden yararlanıldı. Dişlerin açıl pozisyonları, okluzal yüzeye göre derinlik seviyeleri, ramusa göre konumları ve inferior alveolar kanal ile olan ilişkileri incelenerek sınıflandırıldı. **Bulgular:** Çalışmada değerlendirilen toplam 656 gömülü mandibular üçüncü molar dişin %40.1’i vertikal, %36.1’i mezioanguler, %18.9’u horizontal, %2.7’si bukkolingual, %1.7’si distoanguler ve %0.5’i diğer (mezio-invert,disto-invert) pozisyonlardaydı. Okluzal yüzeye göre derinlik seviyesi olarak en fazla seviye B (%55.6), ramusa göre konumu değerlendirildiğinde ise en fazla sınıf II (%53.5) grubunun olduğu belirlendi. Değerlendirilen 656 dişin %82.6’sının inferior alveolar kanal ile ilişkisinin olduğu tespit edildi. **Sonuç:** Gömülü mandibular üçüncü molar dişin pozisyon özellikleri iki boyutlu ve üç boyutlu radyografik görüntülerde çeşitli yöntemlerle sınıflandırılmaktadır. Cerrahi işlemin zorluk derecesini tahmin etmeye yardımcı olmakla birlikte olası komplikasyonlar hakkında bilgi veren radyografik görüntülerin detaylı ve standart bir şekilde incelenmesi teşhis ve tedavi planlamasında yol gösterici olmaktadır.

Anahtar kelimeler: Üçüncü molar, gömülülük durumu, sürme seviyesi

*Sözel Bildiri***MEME BEZİ TÜMÖRLERİNDE İMMÜNOHİSTOKİMYASAL MARKIRLAR****Şerife TAŞAN¹, Özlem ÖZMEN²**

¹Burdur, Türkiye Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 15030, Burdur, Türkiye
²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, 15030, Burdur, Türkiye

ÖZET

Günümüz toplumlarında artan hayvan sevgisi ile evlerdeki iyi bakım ve besleme koşullarıyla birlikte uzun yıllar yaşatılabilen evcil hayvanlarda, artan yaşla ilişkili olarak tümörlerin görülme sıklığı dikkat çekici olmuştur (Las Mulas ve Reymundo, 2008). Meme bezi tümörleri, kedi ve köpeklerde sıklıkla teşhis edilmiş ve kedilerdeki tümörler arasında deri tümörleri ve lenfomadan sonra üçüncü en yaygın görülen tümör tipi, dişi köpeklerde ise en yaygın kötü huylu neoplazileri olarak sunulmuştur (Nunes ve ark., 2018). Tüm meme bezi tümörleri incelendiğinde en sık görülen tümör tipi tübüler karsinomdur (adenokarsinom), bunu papiller karsinom, solid karsinom, kompleks karsinom ve karsinosarkom izlemektedir (Salas ve ark., 2015; Reddey ve ark., 2009). İyi huylu meme tümörleri çoğunlukla fibroadenomlar, duktal papillomlar, iyi huylu mikst tümörler ve basit adenomlardır (Salas ve ark., 2015; Reddey ve ark., 2009). Meme bezi tümörlerinin yaygınlığı, malign olguların oranının fazla olması ve çok kötü prognozlu vakaların ölümle ilişkilendiriliyor olması dikkate alındığında veteriner hekimlerin bu hastalıkların tanısal doğruluğu, tedavi stratejileri ve prognozu konusundaki mevcut endişelerini haklı çıkarmıştır. Veteriner hekimliğinde, meme bezi tümörlerinin tanısında zaman zaman güçlüklerle karşılaşılmakta ve bu güçlüklerin en başında tümörün köken aldığı dokunun histopatolojik yöntemle ortaya konulamaması gelmektedir. Bu nedenle, güvenilir bir tanı için immunohistokimyasal tekniklerin de kullanılmasının gerektiği vurgulanmıştır (Karelina ve Golubeva, 1983; Milli ve ark., 2000; Monteros ve ark., 2002; Brunetti ve ark., 2003; Sassi ve ark., 2008). İmmunohistokimyasal teknikler, tümörün köken aldığı dokuyu belirleyerek objektif tanı koymada, prognostik ve prediktif faktörleri belirlemede değerli bir araç olarak kullanılmaktadır (Ramos-Vara ve ark., 2008). Meme bezi tümörlerinde tanı amacıyla kullanılan belirteçler, tümör hücrelerinin proliferasyonu ve apoptozunun belirlenmesinde kullanılan Ki-67 ve protein p53, metastatik potansiyelinin belirlenmesinde E-cadherin, CEA, CA 15-3, anjiogenezisin belirlenmesinde VEGF, EGFR ve HER-2, yangının belirlenmesinde COX-2, hormon reseptörlerinin belirlenmesinde ER ve PR, gen mutasyonlarının belirlenmesinde BRCA1 ve BRCA2 şeklinde sıralanabilir (Kaszak ve ark., 2018). Bu derlemenin amacı kedi köpek meme tümörlerinin teşhisinde yaygın olarak kullanılan IHC markırlarının gözden geçirilmesidir.

Anahtar Kelimeler: Meme bezi tümörleri, İmmünohistokimya

Sözel Bildiri

YENİDOĞANLARIN AĞRI YÖNETİMİNDE NONFARMAKOLOJİK YÖNTEMLERİ KULLANAN HEMŞİRELİK LİSANÜSTÜ TEZLERİNİN İNCELENMESİ

Uğur Gül¹, Emine Efe²

¹Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, ugurgul@akdeniz.edu.tr

²Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye, eeefe@akdeniz.edu.tr

ÖZET

Amaç: Çalışmanın amacı Türkiye’de hemşirelik alanında yapılan ağrının yönetilmesinde nonfarmakolojik yöntemlerin kullanımına ilişkin lisansüstü tezleri sistematik olarak incelemektir. **Gereç ve Yöntem:** Ulusal Tez Merkezi veri tabanından 10.03.2020-25.06.2020 tarihler arasında, “yenidoğan, ağrı” anahtar kelimeler birlikte ya da kombinasyonu yazılarak Ulusal Tez Merkezinin tümü kısmında lisansüstü tezler taranmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan “Yüksek Lisans ve Doktora Tezlerine İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler” formu ile bilgiler toplandı. Tezlerin yayınlanma durumuna ilişkin veriler ise “Google Akademik ve Pubmed” veri tabanı taranarak oluşturuldu. **Bulgular:** Ulaşılan 110 tezden 38’i çalışma kapsamına alındı ve incelenmiştir. İncelenen tezlerin büyük çoğunluğunu (%78,9) yüksek lisans tezleridir. Tezlerin %60,5’inin yayına çevrilmediği tespit edildi. Yayınlanan tezlerin %73,3’ünün uluslararası dergilerde yayımlandığı görülmektedir. **Sonuç:** Hemşirelikte lisansüstü tezlerin arttırılması ve hemşirelik alanında kanıt düzeyi yüksek doktora tezlerin daha fazla yapılması önerilmektedir. Ayrıca lisansüstü tezlerin uygulamaya aktarılabilmesi ve farklı nonfarmakolojik yöntemlerin kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yenidoğan, ağrı, nonfarmakolojik yöntemler, hemşirelik

Sözel Bildiri

SU ÜRÜNLERİ İŞLEME TEKNOLOJİSİNDE VURGULU ELEKTRİK ALAN YÖNTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Emine AŞIK CANBAZ*

** Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Şarkikaraağaç Meslek Yüksekokulu, Gıda İşleme Bölümü, Isparta, Türkiye*

ÖZET

Vurgulu elektrik alan (VEA), kısa zaman dilimlerinde hedef ürüne düşük, orta veya yüksek yoğunluklu elektriksel darbelerin gönderilmesiyle uygulanan ısı olmayan bir yöntemdir. VEA, elektriksel parametrelerin yanı sıra, hedef mikroorganizma ve uygulama ortamına ilişkin özelliklerin de etkisiyle mikrobiyel inaktivasyon ve enzim inaktivasyonu gerçekleştirebilmektedir. Antimikrobiyel etkisi, akışkan gıdalar için yaygın olarak çalışılmış ve ispatlanmış olan VEA yönteminin, katı gıdalarda kullanım olanakları da son dönemlerde üzerinde durulan başlıklar arasında yer almaktadır. Temel mekanizması hücre zarı geçirgenliğinin değiştirilmesine dayanan VEA yönteminin, kurutma, marinasyon ve tütsüleme gibi işlemlerdeki potansiyel fonksiyonu su ürünleri için de değerlendirilmektedir. Söz konusu derlemede de, biyokimyasal özellikleri ile bozulma reaksiyonlarına karşı açık olan taze veya işlenmiş su ürünlerinin raf ömrü, tazelik parametreleri ve proses verimi üzerine VEA yönteminin etkisinin vurgulandığı araştırmalar paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Vurgulu elektrik alan, su ürünleri, işleme teknolojisi, raf ömrü

*Sözel Bildiri***COMPLEMENTARY TREATMENT USE IN THE COVID-19 PANDEMIC PROCESS****Hava GÖKDERE CİNAR**** Bursa Uludağ University Faculty Of Health Sciences, Bursa, Turkey, havagokdere@uludag.edu.tr***ABSTRACT**

Background: During the covid-19 pandemic in Turkey and in the world, many complementary treatment methods have been applied, as well as drug and vaccine applications, for the purpose of prevention and treatment. **Aim:** The aim of the study is to make an inference that will contribute to the literature by analyzing academic studies to determine complementary therapies used during the covid-19 pandemic. **Methods:** Studies investigating complementary therapies used during the covid-19 pandemic after 2019 were searched in “google scholar”, “pubmed”, “ULAKBİM”, “science direct”, “ebSCO”, “assos”, “web of science”. **Results:** In the literature review, it was determined that respiratory and relaxation exercises, acupuncture, phytotherapy, yoga, prayer and other spiritual approaches were used to prevent covid-19 and cope with symptoms. **Discussion and Conclusion:** It has been determined that many complementary therapy applications are used to cope with and prevent symptoms arising from covid-19. However, due to the limited number of studies in this field, it is recommended to conduct more research that will contribute to the field.

Keywords: Covid-19, Pandemic, Complementary Therapy

Sözel Bildiri

DENEYSEL HİPOTİROİDİZMDE KARDİOVASKÜLER BULGULAR VE KAFEİNİN ETKİLERİ

Duygu YÜKSEL¹, Özlem ÖZMEN²

¹*Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve Teknikler
Bölümü, Gümüşhane, Türkiye*

²*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye*

ÖZET

Tiroid hormonları birçok organın normal çalışması için gerekli hormonlardır. Bu hormonların eksiklik veya fazlalıkları organ ve sistemlerin çalışmalarının bozulmasına yol açar. Tiroid hormon bozukluklarından kardiovasküler sistemin de etkilendiği bildirilmektedir. Ancak bu alandaki çalışmalar oldukça kısıtlıdır. Hipotiroidizm hem insanlar hem de hayvanları etkileyen ve sık gözlenen problemlerdendir. Bu çalışmanın amacı propylthiouracil (PTU) ile hipotiroid oluşturulan ratlarda şekillenebilecek kardiovasküler bulguları incelemek ve kafeinin etkisini değerlendirmektir. Hipotiroid oluşturulan bu ratlarda kafeinin kalp, tiroid ve kan parametreleri üzerindeki etkisini patolojik olarak incelemektir. Çalışmada 250-300 gram ağırlığında Wistar albino ırkı toplam 40 dişi rat kullanıldı ve ratlar 10'ar hayvandan oluşan 4 gruba ayrıldı ve çalışma 2 ayda tamamlandı. Grup 1 (Kontrol grubu) normal su ile 2 ay süre ile ad libitum olarak beslendi. Grup 2 (PTU ile hipotiroidizm oluşturulan grup) 10 mg/kg/gün intraperitoneal enjeksiyon ile 2 ay boyunca uygulandı. Grup 3 PTU (10mg/kg/gün) intraperitoneal enjeksiyonu 1 ay uygulayarak hipotiroid oluşturduktan sonra kafein (10 mg/kg/gün) suya karıştırılıp gavaj yolu ile çalışma süresi (ilave 1 ay daha) boyunca verildi. Grup 4 Kafein (10 mg/kg/gün) suya karıştırılıp gavaj yolu ile çalışma süresi boyunca (2 ay) verildi. Çalışma sonunda ratlar anestezi altında dekapite edilerek histopatolojik inceleme için tiroid ve kalp örnekleri toplandı. TSH, T3 ve T4 analizleri için kan alındı ve plazması çıkarıldı. Nekropsi sırasında PTU verilen grupta tiroidlerin belirgin şekilde büyüdüğü dikkati çekti diğer gruptaki ratların tiroidleri normal görünümdeydi. Kalp örnekleri tüm gruplarda normal görünümdeydi. Plazma örneklerinde Grup 2'de TSH düzeyinde yükselme, T3 ve T4 düzeylerinde düşme gözlemlendi. Diğer grupların hormon düzeyleri normaldi. Histopatolojik incelemede tiroidlerin PTU uygulanan grupta tiroid epitellerinde belirgin proliferasyonlar dikkati çekti. Kalp dokularının histopatolojik incelemesinde PTU grubunda hiperemi gözlemlendi. Kalp örnekleri troponin yönünden immunohistokimyasal olarak değerlendirildi. Grup 2'deki ratların miyokardında troponin ekspresyonlarının hafif düzeyde azaldığı, PTU kesildikten sonra 4 hafta kafein uygulamasının troponin ekspresyonlarının düzeltilmesine katkıda bulunabileceğini gösterdi. Bu konu ile ilgili olarak değişik doz ve sürelerde kafein uygulamasının araştırılacağı çalışmalar yapılmalıdır.

* Bu çalışma Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından desteklenmiştir (Proje No: 0642-YL-20).

Anahtar kelimeler: Hipotiroidi, İmmunohistokimya, Kafein, Kalp, Patoloji, Tedavi

Sözel Bildiri

FARKLI İMPLANT DAYANAK BAĞLANTI SİSTEMLERİNDE HASTA İLE İLGİLİ FAKTÖRLERİN İMPLANT-PROTEZ ÇEVRE DOKU SAĞLIĞINA ETKİSİ: KLİNİK DEĞERLENDİRME

Şaziye Esra GÖÇOĞLU*, **Süha TÜRKASLAN****

* Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, saziyegocoglu@sdu.edu.tr

** Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, suhaturkaslan@yahoo.com

ÖZET

Giriş: İmplant destekli protetik restorasyonlarda kullanılan dayanaklar ve implant-dayanak bağlantısı; protetik tedavinin prognozunu etkileyen en önemli unsurdur. İmplant-dayanak bağlantı tasarımları implant-abutment kompleksinin mekanik direncinde belirleyici olduğu gibi periimplanter dokular üzerinde de önemli etkiler yaratmaktadır. Maksimum ve tekrarlayan çigneme kuvvetlerini karşılayan ve bakteri penetrasyonunu engelleyen bağlantı bölgesi dental implant sisteminin en zayıf noktasını oluşturur. Farklı bağlantı tasarımları incelendiğinde; implant-dayanak arayüzündeki sürtünmesel konik kilitli bağlantı tasarımı bakteri sızıntısını önleyerek daha az peri-implant yumuşak doku enfeksiyonu oluşturur ve daha az biyolojik komplikasyon görülür. **Amaç:** Bu çalışmadaki amaç; vidasız konik kilitli bağlantıya sahip implant sistemleriyle geleneksel vida bağlantı tipine sahip implant sistemleri karşılaştırılarak; farklı implant dayanak bağlantı tiplerine sahip implant üstü restorasyonların biyolojik davranışlarını açıklamak ve periodontal olarak değerlendirmektir. **Yöntem:** 2018-2020 yılları arasında iki farklı implant-dayanak bağlantı tasarımına sahip (konik kilitli ve vida bağlantılı) 126 restorasyon uygulanan 75 hasta dahil edildi. Protetik tedavisi tamamlanmış hastalar kontroller için geri çağrıldı. Konik kilitli ve vidalı bağlantılı implantlara uygulanan restorasyonların çevresindeki periodontal sağlık ve oral hijyen değerlendirildi. Radyografik olarak; alınan panoramik röntgenlerde kemik kaybı varlığı değerlendirildi. **Bulgular:** Hastaların periodontal ve oral hijyen değerlendirilmesine göre; hastaların 27'sinin (%36) iyi, 30'unun (%40) orta ve 18'inin (%24) kötü seviyede oral hijyeni olduğu belirlendi. Konik kilitli bağlantıya sahip implant uygulanan hastaların 19'unun (%40,4) iyi, vidalı bağlantıya sahip implant uygulanan hastaların 8'inin (%28,5) iyi oral hijyeni olduğu belirlendi. **Tartışma ve Sonuç:** Konik kilitli ve vida bağlantılı iki farklı implant-dayanak bağlantısına sahip implantüstü protetik restorasyonların 2 yıl retrospektif değerlendirilmesi sonucu; konik kilitli bağlantılı implantlarda vida bağlantılı implantlara göre periodontal sağlık daha iyi bulundu. **Anahtar Kelimeler:** Dental İmplant, İmplant-Abutment Bağlantı Çeşitleri, Konik Kilitli Bağlantı, Periodontal Değerlendirme

Bu sözel bildiri "Farklı İmplant Abutment Bağlantı Tiplerinin Klinik Performanslarının Değerlendirilmesi" adlı uzmanlık tezi çalışmasına dayanmaktadır.

Sözel Bildiri

GIDA KAYNAKLI GRAM NEGATİF BAKTERİLERDE BİYOFİLM OLUŞUMUNUN ARAŞTIRILMASI

Bilge ZUBİ*, Orhan YAVUZ , Mert SUDAĞIDAN*****

* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji Bölümü, Burdur, Türkiye,
bilgezubi@gmail.com

** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Burdur, Türkiye,
orhan.yavuz.23@gmail.com

***Konya Gıda ve Tarım Üniversitesi, KİT-ARGEM Araştırma Merkezi, Meram, Konya, Türkiye,
msudagidan@gmail.com

ÖZET

Giriş: Mikroorganizmalar savunma ve kendilerine yaşanılabilir çevre geliştirmek için biyofilm oluştururlar. Gram negatif bakterin biyofilm oluşturmasının önemli virülans faktörlerden biri olduğu bilinmektedir. **Amaç:** Çalışmamızda Türkiye'nin farklı illerinden toplanan midye dolma örneklerinden izole edilen *Salmonella spp.* şüpheli ve *Escherichia coli* şüpheli izolatların biyofilm oluşumu test edilecektir. **Yöntem:** Mikroorganizmaların biyofilm oluşturma kapasiteleri 96 kuyucuklu mikro-plaka kullanılarak belirlenmiştir. 180 µL Nutrient broth plakanın kuyucuklarına dağıtılmıştır. Aktifleştirilmiş suşlar %0,9 NaCl içerisinde 0,5 McFarland değerinde süspansiyon edilmiş ve 20 µL besiyeriler üzerine her bakteriden üç kontrollü olarak inoküle edilmiştir. Plaka 37 °C' de 24 saat inkübasyona bırakılmıştır. İnkübasyon sonucu 600 nm dalga boyunda spektrofotometrik ölçüm alınarak mikroorganizma üremesi kontrol edilmiştir. Plaka 3 defa % 0,9 NaCl ile yıkanmış, kuruması beklenmiştir. Fiksasyon amacı ile kuyucuklara 200 µL metanol eklenmiş 15 dakika oda ısısında inkübe edilmiştir. İnkübasyon sonunda metanol boşaltılmış ve plakanın kuruması beklenmiştir. Plaka kurduğunda 200 µL Kristal-Viyolet solüsyonu eklenmiş, 5 dakika oda ısısında inkübe edilmiştir. İnkübasyon sonunda plaka çeşme suyunda iyice yıkanmış kurumaya bırakılmıştır. Plaka kurduktan sonra üzerine % 33 Asetik asit solüsyonu eklenmiş ve karıştırılmıştır. 590 nm dalga boyunda okuma yapılmış ve absorban değerleri 0,5 den büyük olan örnekler pozitif sonuç olarak belirlenmiştir. **Bulgular:** 39 *Salmonella sp.* şüpheli bakteriden 8 tanesi ve 22 *E.coli* şüpheli bakteriden 8 tanesinin biyofilm oluşturduğu gözlemlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Biyofilm oluşumunun antibiyotik direnci ile doğrudan ilişkili olması gıda kaynaklı patojenleri halk sağlığı açısından daha riskli hale getirir. Yaptığımız çalışmaya göre özellikle sokakta satılan yiyeceklerin hijyen denetlemelerinin artırılarak olası halk sağlığı sorunlarının önüne geçilmelidir.

*Bu çalışma TÜBİTAK 2209-A Projesi kapsamında desteklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Biyofilm, Midye Dolma, *Salmonella*, *E. coli*

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRETİM ELEMANLARININ COVID-19 PANDEMİSİNDE UZAKTAN EĞİTİM ALGILARI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN BELİRLENMESİ

Pelin KARAÇAY*, **Ebru BAYSAL ****

**Koç Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, İstanbul, Türkiye pkaracay@ku.edu.tr*

*** Manisa Celal Bayar Sağlık Bilimleri Fakültesi, Manisa, Türkiye
e_bay100@hotmail.com*

ÖZET

Giriş: COVID-19 pandemisinden kaynaklanan zorunlu karantinalar ile birlikte üniversite eğitimleri uzaktan eğitimle vermeye başlanmıştır. Bu nedenle, hemşirelik öğretim elemanlarının uzaktan eğitim ile ilgili algılarının belirlenmesi önemlidir. **Amaç:** Bu çalışma, hemşirelik öğretim elemanlarının COVID-19 pandemisi sırasında uzaktan eğitim algılarını ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. **Yöntem:** Kesitsel ve analitik türdeki araştırma, Türkiye'deki farklı hemşirelik okullarından 374 hemşirelik öğretim elamanı ile yapılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen Veri Toplama Formu ve Uzaktan Eğitim Algısı Anketi kullanılarak toplanmıştır. Veriler, tanımlayıcı istatistiksel analizler, bağımsız örneklem t-testi, ANOVA, Pearson korelasyon testi, lineer regresyon analizi (Stepwise) ve tematik analiz kullanılarak analiz edilmiştir. **Bulgular:** Öğretim elemanlarının uzaktan eğitimden memnun olma düzeyleri, derslerde beyin fırtınası ve video izleme tekniği kullanma durumu ve uzaktan eğitimle verilen derslerde öğrenme hedeflerine ulaşılacağını düşünme durumunun uzaktan eğitim algısı ile ilişkili bağımsız faktörler olduğu saptanmıştır. Uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik; zaman yönetiminin daha iyi olması, esneklik ve erişim kolaylığı sağlanması, derslerin video kaydının yapılmasının öğrenmeyi kolaylaştırması, fiziksel çevre sorunlarını çözmesi, teorik dersler için uygun bir yöntem olması, ölçme ve değerlendirmeyi kolaylaştırması, eğitimin devamını sağlanması ve eğitimcilerin teknoloji becerilerini geliştirmesi olmak üzere yedi tema, uzaktan eğitimin dezavantajları ile ilgili de; yetersiz teknolojik altyapı, sağlık sorunlarına yol açması, öğrenme-öğretme sürecinin bozulması, uygulamalı eğitimlerdeki zorluklar, ölçme ve değerlendirmedeki zorluklar, eğitimci ve öğrenci iş yüklerinde artış olmak üzere altı tema belirlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Öğretim elemanlarının uzaktan eğitime yönelik olumlu algılarını artırmak için uzaktan eğitim ile ilgili memnuniyetin artırılması ve aktif öğretim tekniklerinin kullanılması teşvik edilmelidir. Ayrıca, kriz gibi durumlarda uzaktan eğitimin kalitesinin artırılması için alt yapı ve ölçme değerlendirme ile ilgili iyileştirme çalışmalarının yapılması, uygulamalı eğitimlerin devamı için de sanal simülasyon gibi kaynaklara bütçe ayrılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik eğitimi, Uzaktan eğitim, Eğitimci algısı, COVID-19 pandemisi

Sözel Bildiri

**AFETLERLE İLGİLİ ALGI KAVRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: AFET
ALGISI, AFET BİLİNCİ ALGISI, AFET RİSK ALGISI, AFETE HAZIRLIK ALGISI,
AFETLERDE SOSYAL ALGI**

Aysun GÜZEL*

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
Burdur, Türkiye, ayurdakul@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Afetler can ve mal kaybı gibi olumsuz durumlara neden olan, toplumun baş edebilme kapasitesini aşan ve sıklıkla doğal ve teknolojik olarak sınıflandırılan olayları ifade etmektedir. Gelişen teknolojiyle birlikte, bir ülkenin kendi içerisinde olan afetlerin o ülkede yaşayan tüm bireyler tarafından ya da tüm ülkelerde görülen afetlerin bu teknolojiye erişebilen tüm toplumlar tarafından izlenebilmesi mümkün olmaktadır. Bireylerin afetleri yaşaması, doğrudan tanık olması ya da teknolojik araçlar vasıtasıyla (sosyal medya vb.) dolaylı yollardan öğrenmesi gibi durumlar afetlere yönelik bireysel algıyı oluşturmaktadır. Algı içinde bulunulan çevrenin duyu organları aracılığıyla bilince aktarılması ve dış dünyadan duyumlarla gelen imgelerin bilinçte tasarlanması olarak ifade edilmektedir. Afetlere yönelik algı ise, afetleri oluşturabilecek ya da afetler sonucunda zarar görmemize neden olabilecek tehlikelerin duyu organlarımız tarafından hissedilmesi ve bilince aktarılması yoluyla olmaktadır. Tehlike zarara yol açabilen ve gerçekleşme olasılığı bulunan kötü durumlar, risk ise bu tehlikelerin olumsuz sonuçlarından oluşmaktadır. Kaybedilme olasılığı bulunan değerler varsa riskten söz edilirken böyle bir değer yoksa sadece tehlike kavramından bahsedilmektedir. Afet algısı deprem, heyelan, yangın ya da diğer afet türlerinden herhangi birinin ya da birkaçının aklımıza gelmesi olarak ifade edilmektedir. Son yıllarda “yeni afetler” olarak tabir edilen iklim odaklı sel, kuraklık, orman yangını gibi afetlerin artmasıyla afet algısı da değişmektedir. *Afet algısı* afetlere yönelik bazı kavramların ilgili afet ile ilişkilendirilmesi ve o afete yönelik bireysel algının oluşması şeklinde açıklanabilir. Afetler düşünüldüğünde risk, kriz, belirsizlik, ölüm, iyimserlik ve kötümserlik gibi birçok kavram ve bu kavramlara yönelik kişilerin hissettikleri duygular ve düşünceler akla gelmektedir. Afetlere yönelik hissedilen duygu ve düşünceler kişinin *afet bilinç algısını* oluşturmaktadır. Afet bilinci algısı doğrudan kişilerin algılarını oluşturmaktadır ve afetler hakkındaki yanlış algıların belirlenerek düzeltilmesi gerekmektedir. Bireylerin karşılaşılabileceği riskleri algılama düzeyleri, o riski ihmal edilebilir görme ya da çok önemli görme durumlarına göre değişiklik göstermektedir. Afet riski ise afet tehlikesinin varlığı ile

toplumun zarar görebilirliği kavramlarından oluşmaktadır. *Afet riski algısı* da bu kapsamda afetlere yönelik tehlike, maruz kalma, savunmasızlık ve toplum kapasitesine yönelik bireylerde bulunan algı olarak açıklanabilir. Afetlere yönelik bilgi ve algı örtüşmeyebilir. Afetler hakkında yeterli bilgiye sahip olan bireylerin afetlere yönelik algıları düşük olabilir, bu durum özgüven eksikliği oluşturabilir ve birey afete hazırlık konusunda ya da afetle mücadele sırasında sahip olduğu bilgileri uygulayamayabilir. *Afete hazırlık algısı*, kişilerin afete hazırlık için yaptıklarından ziyade kendilerini afete karşı hazır hissetmeleri olarak açıklanabilir. Sosyal algı insanların günlük hayatta karşılaştığı sosyal hayata zarar veren, sosyal yapıda değişime neden olan (farklı sosyoekonomik gruplar, etnik gruplar ve toplumun farklı tabakalarında), toplumsal travma ve psikososyal konular (yaşanılan olay ve toplum ilişkisi, gündelik hayatın bozulması, rutinin bozulması ve kaotik durumların ortaya çıkması) içeren durumlardır. *Afetlerde sosyal algı* ise kişilerin afet, yaşam, birliktelik, toplumsal ilişki, dayanışma ve ölüm gibi kavramları nasıl algıladıklarını açıklayan; aynı zamanda sosyal destek ve dayanışma gibi toplumsal konuları içeren bir kavramdır.

Anahtar Kelimeler: Afet Algısı, Afet Bilinci Algısı, Afet Risk Algısı, Afete Hazırlık Algısı, Afetlerde Sosyal Algı

*Sözel Bildiri***GEBELERDE DOĞUM KORKUSU VE ÖZ YETERLİLİK İLİŞKİSİNDE COVID-19
KORKUSUNUN DÜZENLEYİCİ VE SOSYAL DESTEĞİN ARACI ROLÜ****Nevin ÇITAK BİLGİN***, **Hamit COŞKUN****, **Gülseren ÇITAK TUNÇ*****,
Mervenur BÖYÜK*, **Hatice Seval DEĞER********Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bolu, Türkiye, bilgin_n@ibu.edu.tr, mervenurbuyuk25@gmail.com****Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Bolu, Türkiye, hamitcoskun2000@ibu.edu.tr*****Bursa Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Bursa, Türkiye, gctunc@uludag.edu.tr******İl Sağlık Müdürlüğü, Bolu, Türkiye, sevaldeger14@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Doğum korkusu, doğum eyleminin uzamasına, komplikasyonlu doğumlara, anne bebek bağlanmasında güçlüklerle ve isteğe bağlı sezaryen doğumda artışa neden olan önemli bir sorundur. Doğum korkusunu etkileyen psikososyal faktörler çeşitlidir. Bununla birlikte Covid 19 pandemi döneminde gebeler, bebeğe bulaş endişesi ve olumsuz doğum sonuçlarına ilişkin daha fazla korku yaşayabilmektedir. **Amaç:** Bu çalışma gebelerde doğum korkusu ile sosyal destek, öz-yeterlilik ve covid 19 korkusu arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Tanımlayıcı ve ilişkisel tipteki çalışma Türkiye'nin kuzeyinde bir ilde aile sağlığı merkezlerine kayıtlı 422 gebe ile Kasım 2020 ve Nisan 2021 tarihleri arasında yürütülmüştür. Veriler tanıtıcı bilgi formu, Wijma Doğum Beklentisi Ölçeği, Doğum Eyleminde Öz-Yeterlilik Ölçeği, Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği ve Covid 19 Korkusu Ölçeği ile online olarak toplanmıştır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler, Pearson korelasyon analizi, aracı ve düzenleyici değişken analizleri yapılmıştır. **Bulgular:** Katılımcıların yaş ortalaması 28.55±4.70 yıl, gebelik hafta ortalaması 29.03±5.09 hafta olup, %63.5'i nullipardı. Gebelerin %24.9'unun yüksek ve % 19.9'unun çok yüksek düzeyde doğum korkusu yaşadığı belirlenmiştir. Doğum korkusu ile öz- yeterlilik ($r=-.46$, $p<0.01$) ve sosyal destek arasında negatif yönde ($r= -.29$, $p<0.01$), covid 19 korkusu ile pozitif yönde ($r= .21$, $p<0.01$) anlamlı ilişki bulunmuştur. Öz-yeterlilik ile doğum korkusu arasında sosyal destek aracı rol oynarken, covid 19 korkusunun düzenleyici rolü olduğu belirlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Covid-19 korkusu az olanlarda doğum korkusunun daha az olduğu görülmekle birlikte bu ilişkide öz-yeterlilik arttıkça doğum korkusunun daha fazla azaldığı belirlenmiştir. Antenatal dönemde doğum korkusunu azaltmak için gebelerde sosyal desteğin artırılmasına önem gösterilmeli ve gebelerin öz -yeterliliğini artıracak eğitimler planlanmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Covid-19, Doğum, Korku, Sosyal destek, Öz yeterlilik

Sözel Bildiri

COVID-19 GEÇİREN ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE TRAVMA SONRASI STRES BOZUKLUĞU VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

Aysun GÜZEL*, Ayşe SEZER BALCI**

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
Burdur, Türkiye, ayurdakul@mehmetakif.edu.tr.*

***Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Halk Sağlığı
Hemşireliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, asbalci@mehmetakif.edu.tr.*

ÖZET

Amaç: Bu araştırmanın amacı COVID-19 geçiren üniversite öğrencilerinde travma sonrası stres bozukluğu ve ilişkili faktörlerin belirlenmesidir. **Metot:** Kesitsel tipteki araştırmanın evrenini, Aralık 2021-Ocak 2022'de bir üniversitenin fakülte ve yüksekokullarında öğrenim gören tüm lisans öğrencileri (n=15,541), örneklemini n=486 öğrenci oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak, Sosyo-Demografik Anket Formu, Travma Sonrası Stres Bozukluğu Kısa Ölçeği (TSSB-KÖ), Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği (ÇÇTÖ), Riskli Davranışlar Ölçeği (RDÖ) kullanılmıştır. Veriler SPSS 25,0 programında yüzdeler, ortalama, tek yönlü varyans analizi, post-hoc testleri (Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi), bağımsız örneklem t-testi, korelasyon ve çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılarak analiz edilmiştir ve p<0,05 olan değerler anlamlı kabul edilmiştir. **Bulgular:** Çalışmaya katılanların %77,0'si kadındır ve %20,4'ünde travma sonrası stres bozukluğu belirtileri olduğu belirlenmiştir. Kadınların erkeklere göre (p<0,001), kronik hastalığı olanların olmayanlara göre (p=0,01) TSSB-KÖ puanları istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. ÇÇTÖ cinsel taciz alt boyut puanı ile TSSB-KÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ve diğer değişkenler kontrol edildiğinde ve cinsel taciz alt boyut puanı bir birim arttığında TSSB-KÖ toplam puanı 0,27 birim artmaktadır. RDÖ riskli madde kullanımı alt boyut puanı ile TSSB-KÖ toplam puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır ve diğer değişkenler kontrol edildiğinde ve riskli madde kullanımı alt boyut puanı bir birim arttığında TSSB-KÖ toplam puanı 0,31 birim azalmaktadır. **Sonuç:** Öğrencilerin yaklaşık beşte birinde travma sonrası stres bozukluğu belirtileri bulunmaktadır. Cinsiyet, yaşanan yer, çocukluk çağı cinsel travmaları, riskli intihar eğilimi, riskli madde kullanımı, riskli antisosyal davranış ve riskli okul terki gibi değişkenler travma sonrası stres bozukluğu ile ilişkili değişkenlerdir.

Anahtar Kelimeler: COVID 19, Üniversite Öğrencisi, Travma Sonrası Stres Bozukluğu, Riskli Davranışlar, Çocukluk Çağı Travmaları

*Sözel Bildiri***CERRAHİ SONRASI İYİLEŞMEDE ERAS PROTOKOLLERİNİN ÖNEMİ****Saadet ÇÖMEZ**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Cerrahi Hastalıkları
Hemşireliği Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye
saadet.andic@gmail.com*

ÖZET

Cerrahi hastalıkları hemşireliği ameliyat olacak hastanın ameliyat öncesi, ameliyat sırası ve ameliyat sonrası bakımını kapsayan hasta bakımı uygulamalarını içermektedir. Hemşire ameliyatın türü ve tipine bağlı olmaksızın hastanın ameliyata hazırlanmasında, ameliyat esnasında bakımda, komplikasyonları önleme ve ameliyat sonrası bakımda önemli rol oynar. Ameliyat sonrası hastanın yaşam fonksiyonlarının sürdürülmesinde hemşirelerin rolü oldukça önemlidir. Cerrahi süreç cerrah, anesteziist, hemşire, fizyoterapist ve diyetisyen gibi bir çok meslek grubunun birlikte uyum içinde hareket edeceği multidisipliner bir yaklaşım gerektirmektedir. Bu durum karşısında hastanelerdeki tedavi ve bakım protokollerinin yeterli olmaması nedeniyle geleneksel yaklaşımların yerine kanıta dayalı uygulamalar ile gelişmelere paralel bir ilerleme sağlanmalıdır. Cerrahide tedavi ve bakıma ilişkin güncel yaklaşım ve kanıta dayalı uygulamalar ile cerrahi sonrası iyileşmenin hızlanabileceği ve cerrahiye bağlı ölümlerin azalabileceği bilinmektedir. Bu doğrultuda ortaya çıkan kanıt temelli uygulamalardan biri de ERAS Derneği tarafından geliştirilmiş olan Cerrahi Sonrası Hızlandırılmış İyileşme (Enhanced Recovery After Surgery; ERAS) ya da diğer adıyla Hızlandırılmış Cerrahi (Fast Track Surgery; FTS) protokolüdür. ERAS protokolü, “cerrahiye bağlı travmanın, cerrahi süreç boyunca bireylerde ortaya çıkardığı psikolojik sorunlar ve organ fonksiyon bozukluklarını engelleyerek bu süreci standardize etmek ve olası en iyi tedavi ve bakımı sağlayarak bireyi en kısa sürede taburcu etmek” olarak tanımlanabilmektedir. ERAS protokolü cerrahi hemşiresinin uyum sağlaması gereken kanıta dayalı güncel yaklaşımlardan biridir. ERAS protokolü cerrahi hemşiresini hastaların hastanede yatış sürelerinin kısalmasına bağlı olarak hastanedeki uygulamalardan çok hasta eğitimine doğru yöneltmektedir. Bu doğrultuda hazırlanan derlemenin amacı; cerrahi sonrası hızlı iyileşmede ERAS protokollerinin hemşirelik uygulamalarıyla entegrasyonunun önemini açıklanmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Cerrahi, Hemşirelik Bakımı, ERAS Protokolleri, Hızlı İyileşme

Sözel Bildiri

BURDUR GÖLÜ'NDEN İZOLE EDİLEN BAKTERİLER KULLANILARAK AĞIR METAL GİDERİMİNİN ARAŞTIRILMASI

Orhan YAVUZ*, Nermin SARIGÜL**

* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel ve Teknoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Burdur, Türkiye, orhan.yavuz.23@gmail.com

** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Moleküler Biyoloji Bölümü, Burdur, Türkiye, nsarigul@yahoo.com

ÖZET

Giriş: Bakteriler yaşadıkları ortamda ağır metal toksisitesinin artması ile yaşamın devamını sağlamak için ağır metal direnç sistemleri geliştirirler. Bu sistemler bazı durumlarda sadece hücreyi metalden korumak amaçlı olup bazı durumlarda ise metalin enzimatik olarak daha az toksik olan bir formuna indirgenmesi veya metalin hücrede özel bir yöntemle toplanması şeklinde gerçekleşir. **Amaç:** Çalışmamız kapsamında Burdur Gölü'nden izole edilen 7 adet ağır metal dirençli bakteri suşu kullanılarak besiyeri ortamında çinko, kadmiyum ve arsenik ağır metallerinin giderilmesi araştırılmıştır. **Yöntem:** Metaller 0,5 X Nutrient Broth besiyeri ortamına bakteriler için daha önce belirlenen "Minimum İnhibisyon Konsantrasyonu" değerlerinin altında olacak şekilde (0,25 mM çinko, 0,03 mM kadmiyum, 0,25 mM arsenik) eklenmiştir. Aktifleştirilmiş bakteri suşları %5 oranında metal içeren ortamlara eklenmiş ve 25 °C sıcaklıkta 160 rpm çalkalama hızında bakteri gelişimi gerçekleştirilmiştir. 0, 8, 24, 48 ve 72. saatler ortamlardan 1 ml örnekleme yapılmıştır. Yapılan örnekleme 8000 g değerinde santrifüj edilerek supernatant kısmı alınmış ve seyreltme yapılarak MAKÜ BİLTEKMER bünyesinde bulunan ICP-OES cihazında metal miktarları analiz edilmiştir. **Bulgular:** Çinko miktarının 91,2 µg/L seviyesinden 58,43 µg/L seviyesine, kadmiyum miktarının 20,33 µg/ml seviyesinden 8,57 µg/ml seviyesine, arsenik miktarının 219600 µg/ml seviyesinden 51010 µg/ml seviyesine düştüğü gözlemlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Günümüzde sanayi bölgeleri ve otoyol yakınlarındaki tarım arazilerinin ağır metal kirliliği önemli seviyelere ulaşmış ve bu sorun ciddi verim kaybına neden olmuştur. Tarım arazilerinin bakteriler gibi doğal yollarla temizlenmesi (Biyoremediasyon) ve verim arttırılmasında ağır metal gideren bakteriler önem arz etmektedir.

*Araştırmamız MAKÜ BAP tarafından 0749-DR-21 proje numarası ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ağır Metal Giderimi, Bakteri, Biyoremediasyon, Burdur Gölü

Sözel Bildiri

KOMBİNE ORAL KONTRASEPTİFLERİN KARACİĞERDE ENDOPLAZMİK RETİKULUM STRESİ ÜZERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Seval TÜRK*, Esmâ KIRIMLIOĞLU**, Alexandra CERNOMORCENCO**,
Necdet DEMİR**

*Antalya Bilim Üniversitesi Dış Hekimliği Fakültesi Temel Bilimler AD, Antalya, Türkiye,
seval.turk@antalya.edu.tr

**Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi Histoloji ve Embriyoloji AD, Antalya, Türkiye,
esmakirimlioglu@akdeniz.edu.tr, ndemir@akdeniz.edu.tr, aylingul9@gmail.com

ÖZET

Giriş: Günümüzde kadınlar, doğum kontrolü, siklus düzensizlikleri ve post-menopoz tedavi için yaygın olarak kombine kontraseptifler kullanmaktadır. Kombine kontraseptif olan Yasmin(Etinil Estradiol,EE + Drospirenon,D), sentetik progestojen, D ve sentetik östrojen, EE içeren kombine oral kontraseptif(KOK) tablettir. EE ve D'nin, lipid ve karbonhidrat metabolizması, hemostaz gibi metabolik etkileri olduğu bilinmektedir. Karaciğer hepatosit hücreleri diğer salgı hücrelerinin yanı sıra endoplazma retikulum (ER) bakımından zengin hücrelerdir. Bu organelin karaciğerde plazma proteinleri, glikojen ve lipid sentezi ve detoksifikasyon mekanizmaları ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Bu nedenle, ER, hücre için stres koşullarını uyarlamak ve yönetmekte kritik bir role sahiptir. Hücrelerde patolojik ve/veya stresli koşullar altında, protein sentezi, katlanması ve/veya onarım ihtiyacı arttığından protein katlanmasındaki hatalara bağlı olarak Endoplazmik Retikulum Stresi(ERS) görülmektedir. **Amaç:** Karaciğer hücrelerinin yoğun metabolik aktivasyonuna bağlı olarak ERS'nin etkilendiği bilinmektedir. Karaciğer'de KOK kullanımının ERS üzerindeki etkisi ile ilgili literatürdeki eksikliği gidermek amacıyla "KOK kullanımı Karaciğer'de ERS üzerinde artışa neden olur" hipotezini kurduk. **Yöntem:** 8 haftalık BALB/C dişi farelere 35 gün boyunca EE, D ve Yasmin gavaj olarak verildi. Farelerin karaciğerinde ERS proteinleri olan GRP78 ve CHOP proteinlerinin lokalizasyonu ve ekspresyon düzeyi immünohistokimya yöntemiyle gösterildi. **Bulgular:** Fare karaciğer dokusunda Kontrol(K) ve Sham(S) gruplarına kıyasla; GRP78 ve CHOP proteinlerinin ekspresyon seviyesi EE ve Yasmin uygulanan gruplarda anlamlı olarak artarken, GRP78 ekspresyonu D uygulanan grupta anlamlı azalma gösterdi. **Sonuç-Tartışma:** Karaciğer, ilaçları ve toksinleri metabolize ve detoksifiye eden önemli bir organdır. Karaciğerde oksijen, besin ve toksik madde açısından zengin kana sahip portal ve arterial damarların çevresindeki hücrelerin çeşitli stres faktörlerine maruz kaldığı bilinmektedir. Son bulgular, ER'den gelen hücre içi stres yanıt yollarının lipojenik faktörlerin ekspresyonunu,

apolipoproteinlerin salgılanmasını, lipid birikimini ve lipotoksisiteyi düzenlemede önemli rollere sahip olduğunu göstermektedir. Çalışmamız, fare karaciğerlerinde KOK kullanımının perisantral hepatositlerde ERS'ni kontrole göre arttırdığına işaret etmektedir. Uzun süreli kullanılan KOK'ların ERS üzerindeki bu etkisinin sonuçları için daha kapsamlı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kombine Oral Kontraseptif, Karaciğer, Endoplazmik Retikulum Stres, GRP78, CHOP

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KORONAVİRÜS ANKSİYETELERİ İLE HEMŞİRELİK EĞİTİM STRES DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ayşe Aşlı OKTAY*, Adem DOĞANER , Merve GÜLPAK*****

* Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, Kahramanmaraş, Turkey, ayseaslioktay@ksu.edu.tr

** Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Biyoistatistik ve Tıbbi Bilişim Anabilim Dalı, Kahramanmaraş, Turkey, adoganer@ksu.edu.tr

*** Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Kahramanmaraş, Turkey, mervegulpak@ksu.edu.tr

ÖZET

Giriş: Hemşirelik eğitimi, teorik bilgi ve klinik uygulama temellidir ve öğrenciler klinik uygulamalar esnasında, öğrenme ve performanslarını etkileyen çeşitli stresörlerle karşı karşıya kalmaktadır. COVID-19 virüsü günümüzde önemli bir stresör olarak öğrencileri yoğun tehdit altına almaktadır. Buna bağlı olarak hemşirelik öğrencilerinin COVID-19 anksiyete ve eğitim stres düzeyleri tespit edilerek bu stresörlerle baş edebilme becerileri için gerekli bilgi, beceri ve anlayış kazandırılmalıdır. **Amaç:** Bu çalışmanın amaçları; hemşirelik öğrencilerinin koronavirüs anksiyete düzeylerini ve etkileyen faktörleri belirlemek, hemşirelik eğitimi stres düzeyini belirlemek ve koronavirüs anksiyetesi ile hemşirelik eğitim stresi arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. **Yöntem:** Tanımlayıcı tipte planlanan çalışmanın evrenini, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü öğrencileri (N:486) oluşturmuştur. Çalışma, araştırmaya katılma kriterlerini sağlayan 303 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırma verileri Tanıtıcı Bilgi Formu, Koronavirüs Anksiyete Ölçeği ve Hemşirelik Eğitimi Stresi Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Öğrenciler, bütün verileri araştırmacı tarafından Google Forms aracılığı ile hazırlanan link üzerinden online doldurmuştur. Çalışmaya başlamadan önce etik kurul izni ve kurum çalışma izni alınmıştır. Araştırma verileri SPSS (20.0) for Windows Software Paket Programı kullanılarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Çalışmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 20.89 ± 2.17 olup %78.9'unun cinsiyeti kızdır. Öğrencilerin %82.5'i COVID-19'a yakalanmadığını ve %59.7'si COVID-19 aşısı olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin %74.3'ü uzaktan eğitim ile hemşirelik bilgi ve becerilerini kazanamayacağını belirtirken %74.6'sı mezuniyet sonrasında uzaktan eğitime bağlı olarak yetersizlik hissedeceğini ifade etmiştir. Hemşirelik eğitimi stresi ölçeği puan ortalaması 67.36 ± 18.79 , koronavirüs anksiyete ölçeği puan ortalaması ise 4.96 ± 5.00 olarak bulunmuştur. Ölçekler arasında yapılan analizler sonucunda aralarında bir ilişki olmadığı görülmüştür. **Tartışma ve Sonuç:** Literatürde yer alan diğer çalışmalarda hemşirelik

öğrencilerinin, uzaktan eğitim, klinik eğitim, ödevler ve eğitim iş yükleri nedeniyle endişe ve stresli durumlar yaşamalarının yanı sıra COVID-19 virüsünden kaynaklı anksiyete ve korku yaşadıkları görülmüştür. Bu çalışmanın sonucuna göre öğrencilerin hemşirelik eğitimleri esnasında yüksek düzeyde stres yaşadığı, ancak koronavirüs anksiyete düzeyinin ise düşük olduğu ve aralarında bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Anksiyete, Hemşirelik Eğitimi, Koronavirüs, Stres

Sözel Bildiri

**THE LESBIAN, GAY, BISEXUAL AND TRANSGENDER POPULATION (LGBT)
AND THEIR HEALTHCARE EXPERIENCES AND THE IMPLICATIONS FOR
HEALTHCARE PROFESSIONALS: EVIDENCE SYNTHESIS**

Hatice BULUT

The University of Sheffield, Health Sciences School, Division of Nursing and Midwifery, Sheffield, United Kingdom, hbulut1@sheffield.ac.uk

ABSTRACT

Background: The abbreviation LGBT is often used to refer to lesbian, gay, bisexual and transgender people. However, this abbreviation can from time to time be used for all gender or sexual minorities such as intersex or asexual. Recently, with the effect of social media, LGBT people continue to become more visible in society. However, there is evidence to suggest that LGBT people are more likely to face health care inequalities. In addition, it is frequently stated in the literature that there are few studies on LGBT individuals investigating their healthcare experiences. **Aim:** The aim of the review was to identify LGBT people's healthcare experiences and to explore implications for healthcare professionals. **Methods:** Literature published between 2012–2022 was reviewed in English or Turkish. Five electronic databases were searched: CINAHL, SCOPUS, PsycINFO, Web of Science and Ulakbim. Additionally, Google Scholar was searched using backward and forward chaining techniques. **Results:** Seven studies were included and these studies had been conducted in five different countries. Two qualitative, 3 mixed-methods studies and 2 systematic reviews were included in this review. Evidence demonstrates that some factors have a negative impact on the access of non-heterosexual individuals to healthcare services. These factors are heteronormativity, discrimination experiences, healthcare professionals' attitudes, feelings of stigmatization and disregard of privacy or confidentiality. **Discussion and Conclusion:** The studies' results recommend organising training programs to raise awareness and ultimately promote more effective services for healthcare professionals serving the LGBT population. In addition, information about LGBT individuals should be included in the curriculum in the nursing and medical education system. To summarise, the results of these studies highlight that by displaying a holistic and embracing attitude, LGBT people's access to healthcare services should be supported. **Keywords:** LGBT, Healthcare Professionals, Nursing, Healthcare, Review

*Sözel Bildiri***A SINGLE-CENTER EXPERIENCE: ANALYSES OF 114 PATIENTS WITH
THORACIC TRAUMA IN BURDUR STATE HOSPITAL****Burcu ANCIN**** Burdur State Hospital, Thoracic Surgery Department, Merkez, Burdur. ancinburcu@gmail.com***ABSTRACT**

Background: Trauma is currently among the most important health problems resulting in mortality. Chest trauma is responsible for 25% of all trauma deaths and contributes to a further 25%. **Aim:** The aim of this study is to analyze the demographic data, posttraumatic pathologies and the treatment protocols of patients that were treated in a second level state hospital. **Methods:** In this retrospective study, 114 patients who were treated because of thoracic trauma between February 2021 and February 2022 were retrospectively evaluated in Burdur State Hospital. The cases were analyzed regarding age, sex, trauma groups (blunt or penetrating), pathologies (rib fracture, pneumothorax, hemothorax, contusion, diaphragm rupture, etc.) and treatment methods. **Results:** The mean age of all patients was $57 \pm 17,4$ (19-89). Of the included patients, 42 were female and 72 were male. Eighty one percent of the cases had blunt and 19% had penetrating trauma. The most common pathology was rib fracture (54%), the second most common pathology was lung contusion (31%). Rib fractures were more common in the blunt trauma group, and hemothorax was more common in the penetrating trauma group. 93 cases were followed up with medical treatment and no surgical intervention was required. Tube thoracostomy was performed in seventeen cases and emergency thoracotomy was performed in four patients. **Discussion and Conclusion:** Management of chest trauma with medical treatment, chest tube insertion, and early surgical intervention results in good outcomes in the majority of patients.

Key Words: Chest Trauma, Rib Fracture, Hemothorax, Pneumothorax

*Sözel Bildiri***ANTALYA KÖRFEZİ (TÜRKİYE) *Nemipterus randalli* (Russell, 1986)
POPULASYONUNUN BOY-AĞIRLIK VE BOY-BOY İLİŞKİSİ****Habil Uğur KOCA***Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Eğirdir Su Ürünleri Fakültesi, Isparta, Türkiye,
ugurkoca@isparta.edu.tr***ÖZET**

Bu çalışmada, Aralık 2020-Kasım 2021 tarihleri arasında Antalya Körfezi'nden ticari olarak avlanan lesepsiyen tür *Nemipterus randalli* (Russell, 1986)'nin boy-ağırlık ve boy-boy ilişkisi incelenmiştir. Tüm örneklerin standart boy (SB), çatal boy (ÇB) ve toplam boy (TB) ölçümleri 0,1 cm, ağırlıkları ise 0,01 g hassasiyetle belirlenmiştir. *N. randalli* populasyonunun % 48,21'i dişi (189 adet), % 51,79'u ise erkek (203 adet) bireylerden oluşmuştur. Örneklenen 392 adet bireyde, dişi, erkek ve toplam boy değerleri sırasıyla, 12,6-23,2 (17,37±0,162), 13,0-24,3 (17,92±0,183) ve 12,6-24,3 (17,65±0,124)'dür. Ağırlık değerleri ise 25,74-178,20 (72,50±2,279), 26,97-203,30 (80,21±2,642) ve 25,74-203,30 (76,48±1,764)'dür. *N. randalli* için dişi ve erkek bireyler arasında istatistiksel olarak (*t*-test, $P>0,05$) fark yoktur. Tüm bireyler için boy-ağırlık ilişkisi denklemi ve korelasyon sayısı sırasıyla $W=0,011TL^{3,060}$ ve 0,928 olarak belirlenmiştir. Boy-ağırlık ilişkisi denklemindeki b değeri 3'den farklı değildir ve türün Antalya Körfezi'nde büyümesi pozitif allometriktir. *N. randalli* türünün total boy- çatal boy, total boy-standart boy ve çatal boy- standart boy ilişkileri denklemleri ve korelasyon katsayıları sırasıyla $TB=1,098ÇB+0,863$ ($R^2=0,99$), $TB=1,376SB+2.369$ ($R^2=0,96$) ve $ÇB=1,173SB+1,258$ ($R^2=0,95$) olarak belirlenmiştir. Ülkemiz coğrafi ve ekolojik konumu gereği Kızıl Deniz kökenli lesepsiyen birçok balık türünün yaşamasına olanak sağlamaktadır. Bu çalışma, *N. randalli* türüne ait boy-ağırlık ve boy-boy ilişkileri gibi populasyon verilerini değerlendirerek, türün farklı habitatlardaki stokları ile yapılan büyüme çalışmalarının birbirleriyle karşılaştırılmalarına imkan sağlaması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Nemipterus randalli*, boy-ağırlık ilişkisi, boy-boy ilişkisi, Antalya Körfezi, Türkiye

*Poster Bildiri***QUANTUM CHEMICAL CALCULATIONS AND MOLECULAR DOCKING****ANALYSIS OF CANCER DRUG: TENIPOSIDE****Cihat YARAR, Güldane Sena ÇATAL, Neslihan KAYA KINAYTÜRK**

*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Nanoscience and Nanotechnology, Burdur, Turkey.
cihatyarar@gmail.com, g.senacatal@hotmail.com, nkinayturk@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

In this study, characterization analyzes of teniposide drug active ingredients used in cancer treatment were investigated in an electronic environment with a spectroscopic approach. Physicochemical parameters were determined and its biological activity was interpreted. Geometric parameters, vibration frequencies, dipole moment, linear polarizability, and first hyperpolarizability values of the optimized molecule were calculated using the density functional theory method. Electronic properties such as HOMO-LUMO energies were calculated using the time-dependent density functional theory approach. Vibration bands were assigned according to the potential energy distribution using the VEDA 4 program. Molecular docking analysis of the active ingredient teniposide was performed with 6BW2, a myeloid cell leukemia cancer protein.

*Sözel Bildiri***AFETLERDE LOJİSTİK****Elif PEKEL***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi, Burdur,
Türkiye
elifpekel1999@gmail.com*

ÖZET

Afet yönetiminin 4 temel fonksiyonundan biri olan lojistik; taşımacılık, depolama, paketleme, muayene, sigorta, stok, gümrük ve sipariş yönetimi faaliyetlerinin koordinasyonu olup afet yönetiminde diğer fonksiyonlar kadar önemlidir. Afet lojistiği, zarar görmüş insanların ihtiyaçlarını giderebilmek amacıyla malların, eşyaların ve ilgili bilginin ilk üretim noktasından son tüketim noktasına kadar verimli ve maliyet etkin bir şekilde akışının ve depolanması, planlanma ve uygulanması ile kontrolü olarak tarif edilmektedir. Afet lojistiği 3 aşamadan oluşur. Afet öncesi , Afet sırasında , Afet sonrasında Her üç aşamada da lojistik faaliyetleri hayati önem taşımaktadır. Bunlardan birkaçı şunlardır; Afet planlarına uygun olarak bölge için gerekli miktarda afet malzemesinin stoklanması ve stoklanması için gerekli ambarları sağlamak, Afet malzemelerinin periyodik bakımlarının yapılması, Afet planlarına uygun olarak bölge için ihtiyaç tespiti sonucu gerekli miktarda malzeme bulunmadığı durumlarda kritik stok düzeyinin altına düşülmemesi için afet malzemesini tedarik etmek, Afet anında oluşabilecek acil ihtiyaçların temin edilebilmesi için bölgede yer alan tedarikçi firmaların tespiti ve portföyün oluşturulmasını sağlamak vb. Görüldüğü üzere lojistik afet öncesi, afet sırası ve afet sonrası çalışmalarının belirlenmiş hedefler doğrultusunda mevcut kaynakların en etkin ve verimli bir şekilde kullanılarak yönetimidir.

Anahtar Kelimeler: Lojistik , Afet lojistiği, Afet

*Sözel Bildiri***REMİNERALİZASYON AJANLARINA GÜNCEL BİR BAKIŞ****Sevgi YILMAZ*, Özge KAM HEPDENİZ****

**Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş hekimliği Fakültesi, Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, sevgiyilmaz2828@gmail.com*

*** Süleyman Demirel Üniversitesi, Diş hekimliği Fakültesi, Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye, ozgekam@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Remineralizasyon, demineralizasyon sonucunda diş sert dokularında meydana gelen mineral kaybının diş sert dokularına yeniden kazandırılması olarak tanımlanmaktadır. Ağız içindeki demineralizasyon ile remineralizasyon arasındaki dengede, diş sert dokularının yapısının yanı sıra remineralize edici ajanların yardımıyla remineralizasyon sürecinin iyileştirilmesi önem kazanmaktadır. Diş hekimliğinde remineralizasyon amaçlı kullanılan materyallerin başında florür gelmektedir. Florür üstün fiziksel özelliklere sahip olan florapatit oluşumunu indüklemesi ve demineralizasyon ile remineralizasyon dinamikleri üzerindeki etki mekanizmaları sonucu uzun dönemdir kullanılan bir materyaldir. Bununla birlikte florürün olası yan etkileri farklı remineralizasyon ajanlarının arayışına neden olmuştur. Son yıllardaki araştırmalar, bu ajanlardan biri olan Peptit'in dişten mineral kaybının inhibisyonuna etkisini ortaya çıkarmıştır. Kendiliğinden birleşen peptit P11-4; hidroksiapatit oluşumu için bir yapı iskelesi olarak işlev görerek tükürük kaynaklı doğal remineralizasyon etkisi sağlamaktadır. Bioglass; içeriğindeki camın sıvı ortamda çözünmesi ile pH'ın yükselmesini ve hidroksiapatit çökmesini desteklenmiş olur. Nanohidroksiapatit; diş minesindeki apatit kristaline benzerliğiyle biyomimetik olarak onarım için kullanılabilir. Arginin bikarbonat; mineral yüzeyine yapışabilen kalsiyum karbonat parçacıklarına sahip bir amino asit olup kalsiyum karbonatın çözünmesi ile salınan kalsiyum pH artışına neden olmaktadır. Ayrıca; novamin, proantosiyanidin, triklosan, poliamidoamin, işlevselleştirilmiş β -Trikalsiyum Fosfat, amelogenin başarılı sonuçlarla karşımıza çıkan diğer remineralizasyon ajanlarıdır. **Amaç:** Florür ile birlikte son dönemde remineralizasyon ajanı olarak piyasada yerini alan farklı ürünlerin içerik ve etki mekanizmalarının tanıtılması amaçlanmaktadır. **Sonuç:** Remineralizasyon tedavisi için geliştirilen ajanların birçoğu klinik olarak kullanılmakta ve önemli ölçüde öngörülebilir pozitif sonuçlar vermektedir. Bu etkilerinin yanı sıra herbirine ait ulaşılabilirlik, ekonomik özellikler ve olası yan etkiler alternatif ajanların geliştirilmesinin gerekliliğini ve remineralizasyon sürecinin iyileştirilmesine odaklanmak gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diş Remineralizasyonu, Florür, Önleyici Tedavi

Sözel Bildiri

COVID-19 PANDEMİSİNİN ÇOCUK VE ERGEN BİREYLERİN SAĞLIK HİZMETLERİ TALEBİNE ETKİSİ: SİVAS ÖRNEĞİ

Hatice GENÇ KAVAS*, Ahmet ŞENGÖNÜL**

*Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Turizmi İşletmeciliği A.B.D, Sivas, Türkiye,
hkavas@cumhuriyet.edu.tr

** Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri, Bölümü, Sivas, Türkiye,
asengonul@cumhuriyet.edu.tr

ÖZET

Arkaplan: Covid-19 pandemisi kitlesel ölümleri beraberinde getirdiği için bireylerin günlük rutin davranışları üzerinde etkili olmaktadır. Bu süreçte belirli dönemlerde, dünya üzerinde tam kapanmalar yaşanmış ancak kapanmanın zorunlu olmadığı zaman dilimlerinde de insanların davranışları normal yaşam davranışlarının dışında gerçekleşmiştir. **Amaç:** Sivas'ta bulunan 18 yaş altı bireylerin, Covid-19'un hayatımıza girmesinin öncesinde, sonrasında ve hastalığa karşı aşılama sürecinde Covid-19 dışında diğer hastalıklar için sağlık hizmetlerini talep etme düzeylerindeki değişimi ortaya koymaktır. **Yöntem:** 01.09.2019 ile 31.07.2021 tarihleri arasında Sivas İl Merkezi'nde faaliyet gösteren ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarından elde edilen 18 yaşın altındaki hasta başvuru sayılarına ait veriler kullanılmış ve talepteki değişim değerlendirilmiştir. Autoregressive Distributed Lag: ARDL ile zaman serisi analizi yapılarak uzun dönemli eş bütünleşmenin (cointegration) varlığı tespit edilip eğer varsa modeldeki açıklayıcı değişkenlerin bağımlı değişken üzerine hem kısa hem de uzun dönemli etkileri tahmin edilmiştir. **Sonuçlar:** Değişkenler uzun dönemde eş-bütünleşmeye sahip çıkmışlardır. Covid vaka artışları genelde ve farklı yaş grupları bazında çocuk acil başvuru sayılarını pozitif ve istatistiki olarak anlamlı (0,168) etkilemiş, bu etki farklı yaş gruplarına göre farklılaşmıştır (0-6 yaş: 0,18, 7-11 yaş: 0,058, 12-17 yaş: 0,093). Uzun dönemde Covid vakalarının yanı sıra pediatri polikliniklerine ve dâhili tıp bilimlerine hasta başvuru sayıları pozitif olarak, psikiyatrik polikliniklere hasta başvuruları ise negatif olarak etkilemektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışma, pandeminin ve pandemi için geliştirilen aşılamanın sağlık hizmetlerini kullanımı üzerindeki potansiyel uzun vadeli etkileri hakkında benzersiz bilgiler sunmaktadır. Sağlık hizmetlerini planlama konusunda bilgi vermeye yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Sağlık Ekonomisi, Sağlık Hizmetleri Talebi, Pediatri, Çocuk Acil

*Sözel Bildiri***KORONAVİRÜS PANDEMİSİ SIRASINDA, KİSTİK FİBROZİSLİ ÇOCUKLARA
BAKIM VERENLERİN STRESS DÜZEYİ, SOSYAL DESTEK ALGISI, BAKIM
VERME YÜKÜ VE KORONAVİRÜS FOBİSİNİN İNCELENMESİ****Raziye Nesrin DEMİRTAŞ¹, Cemile BOZDEMİR ÖZEL², Abdurrahman ARSLAN³,
Gonca KILIÇ YILDIRIM⁴**

¹Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Eskişehir
²Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Eskişehir
³Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon
Bölümü, Eskişehir
⁴Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Eskişehir

ÖZET

Giriş: Kistik fibrozis (KF) akciğerlerde yaygın olarak sekresyon birikimine yol açan birden fazla organın tutulumuyla karakterize sistemik bir hastalıktır. Koronavirüs salgınından, kronik akciğer hastalığı olan bireyler etkilenmektedir. Bu durumun KF'li bireylere bakım verenler üzerinde olumsuz etki yaratabileceği düşünülmektedir. Çalışmanın amacı, koronavirüs pandemisi sırasında kistik fibrozisli çocuklara bakım verenlerin algıladıkları stress düzeyi, sosyal destek algısı, bakım verme yükü ve koronavirüs fobisini incelemektir. **Yöntem:** Çalışmaya, KF'li çocuklara bakım veren 11 anne (ort yaş: 37.00 ± 3.31) katıldı. Bireylerin demografik özellikleri kaydedildi. Algılanılan stres düzeyi, sosyal destek algısı, bakım verme yükü ve koronavirüs korkusu sırasıyla; Algılanılan Stress Ölçeği (ASÖ), Çok Boyutlu Algılanılan Destek Ölçeği (ÇBADÖ), Bakım Verme Yükü Ölçeği (BYYÖ) ve Kovid-19 Fobisi Ölçeği (KFÖ) ile değerlendirildi. **Bulgular:** Bireylerin ASÖ toplam puanı ort: 16.18±6.38, ÇBADÖ'nün aile alt boyutu puanı ort. 25.45 ± 5.35, arkadaş alt boyutu puanı ort: 22.72±7.44, özel bir insan alt boyutu puanı ort: 19.36 ±9.74, ve toplam puanı ort: 67.54±17.29; BYYÖ toplam puanı ort. 24.27±15.08; KFÖ toplam puanı 17.45 ± 3.55 olarak kaydedildi. ASÖ puanı ile ÇBADÖ'nün arkadaş alt boyutu puanı (r=-0.808; p=0.003) ve BYYÖ toplam puanı (r=0.683; p=0.020) arasında, BYYÖ toplam puanı ile ÇBADÖ'nin aile alt boyutu puanı (r=-0.850; p=0.001) arasında ilişki bulundu. KFÖ ile diğer parametreler arasında ilişki bulunmadı (p>0.05). **Tartışma ve Sonuç:** Pandemi döneminde, algılanılan stres artıkça, bakım verme yükü artmakta ve sosyal destek algısı artıkça, bakım verme yükü azalmaktaydı.

Anahtar Kelimeler; Kistik fibrozis, stres, sosyal destek, bakım yükü, koronavirüs korkusu

Sözel Bildiri

BURDUR AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ'NDE PERİODONTAL HASTALIĞI OLAN BİR GRUP HASTADA PARAZİT ARAŞTIRILMASI

Burcu ÖZDEMİR ÖĞRÜ¹, M. Zeki YILDIRIM², Onur KÖSE³

¹Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Yüksek Lisans Programı, Burdur, Türkiye, dtburcuozdemir@gmail.com

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bucak Sağlık Yüksekokulu Acil Yardım Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, mzyildirim@mehmetakif.edu.tr

³Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Parazitoloji Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, onurkose@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Periodonsiyumu oluşturan dişeti, periodontal ligament, sement ve alveolar kemikte yıkıma sebep olan periodontal hastalık etkenleri arasında, özellikle de fırsatçı patojenler olmaları nedeniyle *E. gingivalis* ve *T. tenax* özel bir yere sahiptir. Bunların mikrobiyal dental plakta hızlıca çoğalıp patojenite göstermeleri ağız içi hijyen alışkanlıklarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu çalışmada Burdur Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi'ne başvuran periodontal hastalığı olan bireylerde *E. gingivalis* ve *T. tenax* varlığının tespiti amaçlanmıştır. Bu amaçla ADSM'ye başvuran ve periodontal hastalığı bulunan 46 hasta çalışmamıza dahil edilmiştir. Çalışma grubundaki hastalara onam formu imzalatılmış, ayrıca çeşitli parametrelerin bulunduğu bir soru kağıdı uygulanmıştır. Bu süreçte hastaların dental plak örnekleri alınarak *T. tenax* etkenini incelemek için Giemsa boyama ve *E. gingivalis* etkenini incelemek için Trichrome Boyama işlemleri uygulanmış ve mikroskopik inceleme yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda 46 hastadan alınan örneklerin mikroskopik incelemesinde 25 hastada (54.34%) *E. gingivalis* tespit edilirken, örneklerin hiçbirinde *T. tenax* ile karşılaşılmasıdır. Ayrıca cinsiyet, yaş, diş fırçalama alışkanlığı, sigara kullanımı, sistemik hastalıklar, antikoagülan ilaç kullanımı ve COVID-19 hastalığı ile *E. gingivalis* varlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmazken, eğitim durumu ile *E. gingivalis* varlığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Yapılacak yeni çalışmalarla Türkiye'nin farklı bölgelerinde bu parazitlerin prevalansının belirlenmesi, korunma ve kontrol yöntemlerinin geliştirilmesi gerektiği düşünülmüştür.

Anahtar Kelimeler: *E. gingivalis*, *Gingivitis*, *Mikrobiyal Dental Plak*, *Periodontitis*, *T. tenax*.

Sözel Bildiri

**SILVER NANOPARTICLES MAY INHIBITE CELL PROLIFERATION BY
REGULATING CIRCULAR RNAs AND BY TARGETING LET-7/MIR21–CDK4/6-
CCND1/URG4 AXIS IN A375 MELANOMA CELLS**

Mücahit SEÇME*, Yavuz DODURGA **, Ahmet KOLUMAN***

* Pamukkale University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biology, Denizli, Turkey,
mehtersecme@gmail.com

** Pamukkale University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biology, Denizli, Turkey,
ydodurga@pau.edu.tr

*** Pamukkale University, Faculty of Technology, Department of Biomedical Engineering, Denizli, Turkey,
akoluman@pau.edu.tr

ABSTRACT

Background: Due to their novel properties, silver nanoparticles are considered interesting by researchers for their potential anticancer activities. In recent years, the anti-proliferative, apoptotic, anti-invasive and anti-angiogenic activities of silver nanoparticles and their molecular biological action mechanisms have been increasingly investigated in the field of nanomedicine. While investigating the mechanisms of action, the expression changes of non-coding RNAs are also investigated in addition to mRNA expression. Non-coding RNAs, including circular RNAs and microRNAs, function as gene regulators in mammals. **Aim:** The aim of this study is investigating therapeutic effects of silver nanoparticles on cell proliferation and its molecular effect mechanism via circular RNA, miRNA and mRNA expression regulation in A375 malignant melanoma cells. **Methods:** The effects of silver nanoparticles (20 nm, 40 nm, 100 nm) on cell proliferation in A375 cells was detected by XTT assay. Total RNA was isolated by Trizol-reagent and subsequently total transcriptome cDNA was synthesized. hsa_circ_0025039, hsa_circ_00622270, hsa_circ_0072387, miR-21 and let7e, *URG4*, *CDK-2,-4,-6*, *CCND1,-2,-E,-B* expression changes between control and dose groups were evaluated by Real-Time PCR method. **Results:** IC₅₀ values of silver nanoparticles in A375 cells was determined as 6,25 ppm at 48th hour. While circular RNA and miRNA expressions were found upregulated, cell cycle-related gene expressions were downregulated in silver nanoparticles-treated melanoma cells. **Discussion and Conclusion:** Silver nanoparticles inhibit the proliferation of A375 cells and its effect mechanisms may be associated by regulating the expression of mRNAs and non-coding RNAs that have a role in different cellular processes. In conclusion, this study may contribute further and detailed molecular biological studies about silver nanoparticles and its therapeutic potential for melanoma treatment.

Keywords: Silver nanoparticles, non-coding RNAs, A375 cells, Melanoma

Sözel Bildiri

İNME Lİ HASTALARDA FİZİKSEL AKTİVİTE DÜZEYİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN İNCELENMESİ

Seyma Nur CELLEK¹ , Saniye AYDOĞAN ARSLAN², Esra Dilek KESKİN³

¹Kırıkkale Yüksek İhtisas Hastanesi, Kırıkkale, Türkiye, seymanr71@gmail.com

²Kırıkkale Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Kırıkkale, Türkiye, fzsaniye1982@gmail.com

³Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon A.B.D, Kırıkkale, Türkiye, drdilekkeskin@kku.edu.tr

ÖZET

Giriş: İnme lli hastalarda fiziksel aktivitenin, inme sonrası depresyon, sağlıkla ilgili yaşam kalitesi ve bilişsel işlev üzerinde olumlu bir etkisi olduğu literatürde gösterilmiştir. Fiziksel aktivite, inme risk faktörlerini değiştirerek tekrarlayan inmeyi önleyebilir ve inme sonrası mortaliteyi azaltabilir. İnme sonrası fiziksel aktivitenin bilinen faydalarına rağmen, inme lli bireyler arasında fiziksel aktiviteye katılım, genel popülasyondan önemli ölçüde daha düşüktür. İnme lli hastalarda fiziksel aktiviteyi engelleyen faktörlerin anlaşılması bireylerin fiziksel aktivite düzeyinin artırılması için önemlidir. **Amaç:** Çalışmanın amacı; inme lli hastaların fiziksel aktivite düzeyini etkileyen faktörleri incelemektir. **Yöntem:** Çalışmaya 18 yaş ve üzeri 50 inme lli hasta dahil edildi. Çalışmaya katılan bireylerin Fiziksel aktivite düzeyi Bedensel Engelliler İçin Fiziksel Aktivite Ölçeği (BEFAÖ) ile, egzersiz yarar/engel algıları Egzersiz Yararları/Engelleri Ölçeği ile, denge düzeyi Berg Denge Ölçeği (BDÖ) ile, düşme korkusu Uluslararası Düşme Etkinliği Ölçeği (FES-1) ile, yorgunluk düzeyi Yorgunluk Şiddet Ölçeği(FSS) ile, depresyon düzeyi Beck Depresyon Envanteri (BDE) ile, Uyku kalitesi Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi(PUKİ) ile değerlendirildi. Elde edilen verilerle çoklu doğrusal linear regresyon analizi uygulanarak fiziksel aktivite düzeyini etkileyen faktörler incelenmeye çalışıldı. **Bulgular:** Yapılan korelasyon analizinde BEBFAÖ ile FES-I puanları arasında negatif orta düzeyde bir korelasyon saptandı ($r=0.502$, $p<0.001$). BEBFAÖ ile BDÖ arasında zayıf bir korelasyon vardı ($r=0.310$, $p=0.029$). BEBFAÖ ile BDE, Egzersiz Faydaları / Engeller Ölçeği puanı, FSS ve PUKİ arasında korelasyon saptanmadı. Kurulan regresyon modeli anlamlı bulundu ($F=3.681$; $p<0.001$). Modele dahil edilen bağımsız değişkenlerden FES-I'in ($t=-2.457$ $p<0.05$) fiziksel aktivite düzeylerini önemli ölçüde etkilediği görüldü. FES-I' in BEBFAÖ'deki değişiminin %24'ünü açıkladığı saptandı. **Tartışma ve Sonuç:** Çalışmamız sonucunda inme lli hastaların fiziksel aktivite düzeylerinin düşük olduğu görülmüştür. Sonuçlarımıza göre inme hastalarında en fazla düşme korkusu fiziksel aktivite düzeyini olumsuz etkilemektedir. Diğer faktörlerin fiziksel aktivite düzeyi üzerindeki etkilerini belirleyebilmek için daha geniş örneklem grubuna ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Çalışmamız sonuçlarının fiziksel aktivite düzeyini iyileştirmek için yapılan müdahalelerde bu faktörlerin önemine dikkat çekerek literatüre katkı sağlayacağı düşüncesindeyiz.

Anahtar Kelimeler: İnme, Fiziksel Aktivite, Düşme Korkusu, Denge, Uyku

Sözel Bildiri

HEMŞİRELİK EĞİTİMİNDE LABORATUVARDA UYGULANAN “BİR GÖR BİR YAP” YÖNTEMİNİN PSİKOMOTOR BECERİ GELİŞİMİNE ETKİSİ

**Didem LAFCI¹, Zeliha YAMAN², Mualla YILMAZ³,
Duygu VEFİKULUÇAY YILMAZ⁴, Ayda ÇELEBİOĞLU⁵**

1Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Mersin, Türkiye, didemlafci@hotmail.com

2Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Mersin, Türkiye, zyaman15@gmail.com

3Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Mersin, Türkiye, mualley69@gmail.com

4Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Mersin, Türkiye, duyguulu@gmail.com

5Mersin Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Mersin, Türkiye, aydac@mersin.edu.tr

ÖZET

Giriş: Hemşirelik eğitimi süresince öğrencilere karmaşık ve zorluk derecesi birbirinden farklı çok sayıda psikomotor beceri kazandırılmaya çalışılmakta ve öğrencilerin psikomotor becerilerde yetkin hâle gelmeleri beklenmektedir. Etkili demonstrasyonun anahtar faktörleri; geri bildirim, uygulama tekrarı, gösteri, yapısızlaştırma, anlama ve performanstır. Etkili demonstrasyon yönteminde kullanılan “Bir Gör Bir Yap” modeli ile uygulama eğitimi süresince öğrenciye uygulama becerisi kazandırmada rehberlik etmesi, hasta bakımını standardize etmesi, eğiticiye bu davranışları ölçme ve değerlendirmede objektiflik ve doğruluk sağlaması açısından yarar sağlamaktadır. **Amaç:** Hemşirelik öğrencilerine laboratuvar ortamında sunulan eğitim öğretim uygulamalarında "Bir Gör Bir Yap" modeli kullanılarak öğrencilerin bilişsel, psikomotor beceri kazanmasını sağlamaktır. **Method:** Randomize kontrollü bu araştırma, Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi’nde COVID-19 Pandemi nedeni ile 31 Ağustos-10 Eylül 2021 tarihleri arasında 1. sınıf öğrencilerin uygulama dersi telafi haftasında 58 öğrenci (deney=28, kontrol=30) ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin ilk defa öğrendikleri beş temel hemşirelik becerisi, deney grubu öğrencilerine "Bir Gör Bir Yap" modeli yöntemiyle, kontrol grubu öğrencilerine mevcut öğretim yöntemleri ile aktarılmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen anket formu ve uygulama beceri basamaklarını içeren kontrol listeleri ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde frekans, ortalama, Ki-Kare ve İki Ortalama Arasındaki Farkın Önemlilik Testi kullanılmıştır. **Sonuçlar:** Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamasının 19.96±1.00 yıl ve %60.0'nın kadın olduğu belirlenmiştir. Çalışma grubundaki öğrencilerin beceri puan ortalamaları; intamüsküler uygulamada 49.39±1.52, intavenöz uygulamada 48.78±1.44, trakestomi bakımı uygulamasında 54.60±2.14, nazogastrik sonda uygulamasında 53.64±2.51, üriner kateterizasyon uygulamasında 88.82±2.58 olduğu saptanmıştır. Kontrol grubunda ise intamüsküler uygulamada 34.20±5.62, intavenöz

uygulamada 35.46 ± 6.66 , trakestomi bakımı uygulamasında 39.60 ± 9.37 , nazogastrik sonda uygulamasında 38.90 ± 7.50 , üriner kateterizasyon uygulamasında 59.20 ± 11.04 olduğu saptanmıştır. Beceri öğretiminden hemen sonra yapılan ölçümde, çalışma grubundaki öğrencilerin araştırma kapsamındaki tüm becerileri eksiksiz uygulama oranları kontrol grubuna göre daha fazladır ($p < 0.05$). **Tartışma ve Sonuç:** Kompleks becerileri "Bir Gör Bir Yap" modeli ile öğrenen öğrencilerin, mevcut öğretim yöntemi ile öğrenenlere göre, becerilerinin daha iyi geliştiği, pekiştiği ve böylece kalıcılığının arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: "Bir Gör Bir Yap" modeli, hemşirelik eğitimi, psikomotor beceri

*Poster Bildiri***BİR KÖPEKTE ORAL AKANTOLİTİK YASSI HÜCRELİ KANSER OLGUSUNUN SAĞALTIMINDA ELEKTROKEMOTERAPİ UYGULANMASI****Mustafa KANAT^{1*}, M. Taha KAYA¹, Nilüfer KURUCA¹, M. Yavuz GÜLBAHAR¹**

*1Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye,
vet.hek.mustafakanat@gmail.com

ÖZET

Giriş: Oldukça malign özellikler gösteren ve yerleşim yeri özelliğinden dolayı klasik cerrahi yöntemle tam olarak uzaklaştırmaya uygun olmayan akantolitik yassı hücreli kanser olgusunun sağaltımı amacıyla, elektrokemoterapinin kullanılması planlandı. **Amaç:** Elektrokemoterapi hayvanlarda melanomdan yumuşak doku sarkomlarına, aşı bölgesi sarkomlarına ve plazmasitik tümörlere kadar birçok tümörde uygulanmaktadır. Bu olguda akantolitik yassı hücreli kanser tanısı konulan hastanın sağaltımı amacıyla, elektrokemoterapinin kullanılması planlandı **Yöntem:** Sunulan çalışmada setter ırkı 3 yaşlı erkek sokak köpeğine ait mandibulanın sağ kanin diş kökünü ve insiziv dişleri kapsayan, dudak dışına doğru uzanan 10 cm boyutunda bir kitleden alınan biyopsi örneğinde akantolitik yassı hücreli kanser tanısı konmuştur. Bu amaçla intartümoral olarak cisplatin uygulamasını takiben, elektrokemoterapi cihazının tümöre uygun olan problemleri yardımıyla, ayarlanmış anlık elektrik dalgaları tümöral bölgeye uygulandı ve bu işlemler ilk 6 hafta hafta bir kez daha sonraki 2 uygulama 2 hafta aralıkla 2 kez uygulanmış toplamda 8 kez tekrarlandı. Uygulamalar sonucu tümörün küçüldüğü ve köpeğin prognozunun oldukça iyi olduğu, hastanın takibin de en son uygulama sonrasında 3 ay sonraki kontrolünde herhangi bir nüks ya da uzak organ metastazına ait bulguya rastlanmadı. **Tartışma ve Sonuç:** Elektrokemoterapinin köpeklerdeki oral yassı hücreli kanserlerde tedavi amacıyla başarıyla uygulanabilmesi için daha fazla sayıda olguda denenmesi gerektiği kanaatine varıldı. Ayrıca hayvanlarda rastlanan ve klasik cerrahi yöntemlerle uzaklaştırılması güç olan diğer malign tümörlerde de daha iyi bir prognoz elde edebilmek üzere elektrokemoterapi uygulamalarını kapsayan daha fazla klinik çalışmalara ihtiyaç olduğu ve sunulan çalışmanın bu alana katkı yapacağı düşünülmektedir.

*Poster Bildiri***DOGO ARGENTİNO IRKI BİR KÖPEKTE MEDIASTİNAL BRANKİAL KİST
OLGUSU****Mustafa KANAT^{1*}, M. Taha KAYA¹, Nilüfer KURUCA¹, M. Yavuz GÜLBAHAR¹**

*1Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Patoloji Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye,
vet.hek.mustafakanat@gmail.com

ÖZET

Giriş: Hayvanlarda ender olarak görülen ve embriyolojik olarak faringeal ceplerin kalıntılarından kaynaklanan brankial kistler, köpeklerde genellikle tiroid ve paratiroid bölgesinin lateralinde, kulağın alt kısmıyla mandibulanın köşesine yakın olarak, servikal yapılara sıkıca bağlı olarak bulunmaktadır. Mediastinal boşlukta ise herhangi bir bölgede yerleşen kistler timusun gelişimi, olgunlaşması ya da regresyonu sırasında şekillenirler ve bu nedenle timik kistler olarak isimlendirilirler. **Amaç:** Bu poster sunumunda bir köpekte mediastinal brankial kist olgusunun klinik, ultrasonografik, radyografik ve histopatolojik bulgularının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Bu çalışmada 6 yaşlı Dogo Argentino ırkı köpekte mediastinumda perikard üzerinde lokalize brankial kist olgusunun patolojik özellikleri ve tedavisi tanımlanmaktadır. Özel bir kliniğe karında şiddetli şişkinlik ve yürüme bozukluğu şikayetiyle getirilen köpeğin yapılan muayenesi sonucunda kalbin pozisyonunda değişiklik olduğu, ayrıca perikardiyumda sıvı biriktiği ve üzerinde bir kitlenin olduğu belirlendi. Yaklaşık 15 cm çapındaki kitle operasyonla uzaklaştırıldıktan sonra, perikardiyal boşlukta bulunan yaklaşık 1.5 L miktarındaki kanla karışık sıvı da boşaltıldı. Kitlenin histopatolojik incelemesinde brankial kist olduğu saptandı. Operasyon sonrası köpeğin şikayetlerinin ortadan kalktığı hayvan sahibi tarafından bildirildi. Mikroskopik incelemede yağ doku ve az miktarda fibröz doku içerisine gömülü halde, çok sayıda düzensiz yapıya sahip kistik oluşumlar gözlemlendi. Kistlerin iç duvarını döşeyen hücrelerin silialı, tek katlı kübik-prizmatik hücrelerden oluştuğu ve lumenlerinde musinöz karakterde, Alcian-Blue PAS (APB) pozitif özellikte, mavimsi renkte bir sıvı saptandı. Kistlerin arasında özellikle damar çevrelerinde olmak üzere follikül tarzında lenfoid hücrelerin bulunduğu gözlemlendi. İmmunhistokimyasal olarak, kistlerin iç yüzünü döşeyen siliyumlu kübik-prizmatik epitel pan-sitokeratin (AE1/AE3) için pozitif immunoreaksiyon gösterdi. **Tartışma ve Sonuç:** Köpeklerde timik brankial kistler çoğunlukla mediastinumun kranialinde görülmektedir ve daha önce perikardiyal lokalizasyonlu timik brankial kiste ait olgu bildirilmemiştir. Ülkemizde ilk kez rastlanan ve köpeklerde ender gözlenen olgunun, lokalizasyonu ve klinik bulguları nedeniyle sunulması önemli görülmüştür.

Sözel Bildiri

HERBST APAREYİ İLE YAPILAN TEDAVİNİN VERTİKAL VE SAGİTTAL DENTOFASİYAL BOYUTLAR ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ: BİR SEFALOMETRİK İNCELEME

ECE GÖRKEM AKDOĞAN

ÖZET

Amaç: Büyüme modifikasyonu Sınıf II malokluzyonun tedavisinde farklı ortodontik apareylerle yapılabilmektedir. Büyüme atılımını tamamlamış hastalarda bu problem ortognatik cerrahi ile çözülmektedir. Bu çalışmanın amacı; büyüme atılımını tamamlamış olan iskeletsel sınıf II malokluzyona sahip hastalarda, Herbst apareyi ile elde edilen sagittal ve vertikal sefalometrik değişimleri değerlendirmektir. **Gereç ve yöntem:** Çalışmaya arşiv kayıtları taranarak Herbst apareyi ile sabit fonksiyonel tedavi uygulanan iskeletsel sınıf II malokluzyona sahip 10 hasta (3 erkek, 7 kız) dahil edilmiştir. Hastalardan Herbst apareyi uygulamasından önce ve aparey çıkarıldıktan sonra lateral sefalometrik radyografiler alınmıştır (ortalama tedavi süresi 13,2 ay). Radyografi kayıtlarından vertikal ($GoGnSn^\circ$, toplam posterior açılar, Y aksı açısı, FMA° , Jarabak oranı) ve sagittal (SNA° , SNB° , ANB°) yönlerde toplam 8 parametre değerlendirilmiştir. Verilerin dağılımının normalliği Kolmogorov Smirnov testiyle yapılmış olup tekrarlayan ölçümlerin değerlendirilmesinde paired-t testi kullanılmıştır. **Bulgular:** Sefalometrik ölçümlerde $GoGnSN^\circ$ ve posterior açılar toplamının değişmediği; FMA , Y aksı ve SNA açılarının azaldığı görülmüştür ancak değerler istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bununla birlikte ANB° tedavi sonrasında istatistiksel olarak anlamlı derecede azalmıştır. SNB° ve Jarabak oranında artış gözlemlenmiştir. **Sonuç:** Herbst apareyi sınıf II anomali tedavisinde sagittal yöndeki problemi çözerken, vertikal yönde bir değişim oluşturmamıştır.

Sözel Bildiri

**ASSESSING THE PSYCHOLINGUISTIC AND PSYCHOMETRIC PROPERTIES OF
THE TURKISH VERSION OF THE TRANSITION QUESTIONNAIRE GROUNDED
ON THE HOSPITAL-TO-HOME TRANSITION MODEL**

Serife TUTAR*, Yasemin DEMİR AVCI**

* Suleyman Demirel University, Faculty of Health Sciences, Department of Pediatric Nursing, Isparta, Turkey,
serifeguyen@sdu.edu.tr

** Akdeniz University, Faculty of Nursing, Department of Public Health Nursing, Antalya, Turkey,
ydemir@akdeniz.edu.tr

ABSTRACT

Background: The post-discharge home transition process of preterm infants is crucial for both mother-infant health and the prevention of health expenditures caused by rehospitalization. **Aim:** The aim of this study was to assess the psycholinguistic and psychometric properties of the Turkish version of the Transition Questionnaire, which is grounded on the Hospital-to-Home Transition Model. **Methods:** This cross-sectional methodological study was conducted with the participation of 380 parents in the neonatal intensive care clinic in a tertiary hospital between February 2020 and January 2021. A data assessment, number and percentage analysis, and language validity, content validity, and construct validity analyses were applied. In addition, a cluster analysis was performed on the sub-dimensions obtained from the questionnaire, and one-way analysis of variance was used to test the difference between the clusters. **Results:** The content validity index was determined to be 0.89. It was determined that the sample size was adequate for the factor analysis. As a result of the exploratory factor analysis, 12 items with an item factor load of <0.40 were omitted from the questionnaire. Fit indices of the new three-factor questionnaire structure that was formed upon removal of the items were evaluated by confirmatory factor analysis. The reliability coefficient was found to be 0.871-0.716 for the sub-dimensions of the questionnaire and 0.795 for the overall questionnaire. **Discussion and Conclusion:** It was determined that the Turkish version of the Transition Questionnaire is valid and reliable for making post-discharge evaluations of parents with preterm infants in Turkish society.

Anahtar Kelimeler: Transition Questionnaire, Premature Newborn, Transition Model, Pediatric Nursing Care

Sözel Bildiri

TOPCON CT-1P TONO-PAKİMETRE İLE SANTRAL KORNEA KALINLIĞI VE GÖZ İÇİ BASINCININ REPRODUSİBİLİTESİ VE SKK ÖLÇÜMLERİNİN GÜVENİLİRLİĞİ

Yunus Karabela*, Işık Yıldırım**

* Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hamidiye Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Teknikler ve Hizmetler Bölümü, Optisyenlik Programı, İstanbul, Türkiye, drykarabela@gmail.com

** İstanbul Medipol Üniversitesi, Göz Hastalıkları Ana Bilim Dalı, İstanbul, Türkiye, iyildirim@medipol.edu.tr

ÖZET

Giriş: Santral kornea kalınlığı (SKK) ve göz içi basıncı (GİB), oftalmolojide tanı ve tedavi süreçlerinde kullanılan iki önemli parametredir. **Amaç:** Çalışmanın amacı, havalı non-kontakt bir tono-pakimetre olan Topcon CT-1P ile ölçülen SKK ve GİB değerlerinin reproduşibilitesini değerlendirmek; tono-pakimetri ve ultrason pakimetri ile elde edilen SKK ölçümlerini karşılaştırmaktır. **Yöntem:** Bu ileriye dönük çalışma İstanbul Medipol Üniversitesi Esenler Hastanesi'nde 36 sağlıklı gönüllünün 36 gözünde gerçekleştirildi. Tüm hastalar tam bir göz muayenesinden geçirildi. Topcon CT-1P ile ardışık 3 SKK ve eş zamanlı 3 GİB ölçülmesinin ardından US pakimetre ile ardışık 5 SKK ölçümü gerçekleştirildi. Ölçümlerin ortalamaları kullanıldı. Bir hafta sonra Topcon CT-1P ile yapılan ölçümler tekrarlandı. İstatistiksel analiz SPSS V25 ile yapıldı. **Bulgular:** Yaş ortalaması 39.81 ± 11.93 yıldır. Düzeltilmemiş GİB(1), düzeltilmiş GİB(1), düzeltilmemiş GİB(2), düzeltilmiş GİB(2), tono-SKK(1), tono-SKK(2) ve US-SKK ortalamaları sırasıyla 17.42 ± 2.69 mmHg, 17.22 ± 2.51 mmHg, 16.89 ± 2.46 mmHg, 16.92 ± 2.13 mmHg, 546.03 ± 37.49 µm, 544.58 ± 38.01 µm ve 547.28 ± 40.86 µm olarak bulundu. Düzeltilmemiş ve düzeltilmiş GİB(1)'ler, düzeltilmemiş ve düzeltilmiş GİB(2)'ler, düzeltilmemiş ve düzeltilmiş GİB(1)'ler ile GİB(2)'ler, her iki yöntemle ölçülen SKK'lar, birinci ve ikinci tono-pakimetrik ölçümler arasında güçlü pozitif korelasyon; düzeltilmemiş GİB(1) ve (2) ile tono-SKK ve US-SKK arasında ise orta düzeyde güçlü pozitif bir korelasyon vardı. Düzeltilmemiş GİB(1) ve GİB(2) ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık vardı ($p=0.016$). Tono-SKK(1) ve tono-SKK(2) ölçümleri ile US-SKK ölçümleri arasındaki uyum yüksek düzeydeydi. Düzeltilmemiş GİB değerleri için orta düzeyde [ICC: 0.673 (0.446, 0.819)], düzeltilmiş GİB değerleri için iyi düzeyde [ICC: 0.774 (0.600, 0.878)] ve tono-pakimetrik ölçümler için yüksek düzeyde [ICC: 0.917 (0.843, 0.957)] reproduşibilite tespit edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Topcon CT-1P ile GİB ölçümleri için orta ve iyi düzeylerde, SKK ölçümleri için yüksek düzeyde reproduşibilite elde edilebilmekte ve SKK ölçümleri US pakimetri ile uyum göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: GİB, Santral Kornea Kalınlığı, Topcon CT-1P, Tono-pakimetre, Ultrasonik Pakimetre

*Sözel Bildiri***9-13 YAŞ KARATE-DO SPORCULARI İLE AYNI YAŞ SEDANTER GURUBUN
DENGE VE BACAK KUVVETLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI****Tahir TARIM***, **Talha ALTUNTAŞ****, **Muhammet Eyüp UZUNER*****

* Kocaeli Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli, Türkiye,
tahirtarim@gmail.com ORCID 0000-0002-6377-6768

** Kocaeli Büyükşehir Belediyesi, Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Kocaeli, Türkiye,
talhaaltuntas@kocaeli.bel.tr ORCID 0000-0003-3951-0799

*** Kocaeli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi Rekreasyon Bölümü, Kocaeli, Türkiye,
eyup.uzuner@kocaeli.edu.tr ORCID 0000-0001-7686-4137

ÖZET

Amaç: Bu çalışmada karate-do sporu yapan kız ve erkek sporcular ile hiçbir spor branşında yer almayan kontrol gurubu arasında denge, durarak uzun atlama değerleri arasında vücut ağırlığı, boy uzunluğu, cinsiyet farkı açısından farklılık olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya 9-13 yaş gurubunda karate-do sporunu 12 aylık süredir devam eden 30 Erkek 30 bayan 60 kişi ile kontrol gurubu olarak daha önce herhangi bir spor branşında fiziksel aktivite yapmamış 15 Erkek 15 bayan toplam 30 sporcu seçilmiş, genel toplamda 90 kişi gönüllü olarak katılmıştır. Denek grubunda 60 sporcudan 30 bayan 30'u erkek, kontrol gurubunun 30 kişiden 15 bayan 15'i erkek karate-do sporcularından oluşmuştur. Denek ve Kontrol gurubun motor becerileri; çocuklar için performans belirleme testi olan (Eurofit Test Bataryası) içeriğinden statik dengeleri, flamingo denge testi ile bacak kuvvetleri durarak uzun atlama kuvvetleri ölçülmüştür. **Bulgular:** Denek gurubun yaş ortalaması $11,33 \pm 1,503$ kontrol gurubun $11,33 \pm 1,516$ olarak bulunmuştur. Yaş ortalamaları bakımından gruplar arası fark, boy uzunluk ortalamaları bakımından gruplar arası fark ve vücut ağırlık ortalamaları bakımından denek kontrol gurubu arasında fark istatistiksel olarak önemsiz bulunmuştur ($p>0.05$). Denek gurubu ve Kontrol gurubu arasında durarak uzun atlama (bacak kuvvetleri), denge testi sol ayak sonuç ortalama değerleri arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). **Sonuç:** çalışmamıza göre, karate-do çalışmaları yapan gurubun denge ve durarak uzun atlama gibi motor becerilerinin aynı yaş akran gurubundan yüksek değerlerde olduğu görülmüştür.

Anaktar Kelimeler: Karate-Do, Denge, Bacak kuvveti, Flamingo denge testi, durarak uzun atlama

Sözel Bildiri

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

Eda ARAS*, Osman Nuri UTKU, Gülhan ŞEN*****

- **Burdur Mehmet Akif Ersoy University Cevat Sayılı Faculty of Health Sciences Department of Emergency Aid and Disaster Management , Burdur, Turkey, edamhrbnaras99@gmail.com*
- ***Burdur Mehmet Akif Ersoy University Cevat Sayılı Faculty of Health Sciences Department of Emergency Aid and Disaster Management , Burdur, Turkey, osmanudgu66@gmail.com*
- ****Burdur Mehmet Akif Ersoy University Cevat Sayılı Faculty of Health Sciences Department of Emergency Aid and Disaster Management , Burdur, Turkey, gulhansen@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

İklim değışikliği ya da Küresel ısınma, karbondioksit gibi ısıyı tutan gazların atmosferde artmasıyla oluşan ve atmosfere salınan sera gazlarının neden olduğu düşünölen sera etkisinin sonucunda, Dünya üzerinde yıl boyunca kara, deniz ve havada ölçölen ortalama sıcaklıkların artması nedeniyle dünyanın iklimin değışmesidir. Günümüzde iklim bilimciler (klimatolog) küresel ısınma konusunda hemfikirdirler. 1880 ile 2012 yılları arasındaki dönemde, ortalama küresel (kara ve su) yüzey sıcaklığı, bağımsız şekilde üretilen veri kümelerine göre 0,65 °C'den 1,06 °C'ye olmak üzere 0,85 °C'lik artış gösterdi. Bununla birlikte, küresel ısınma kapsamında, yüzeye yakın atmosferdeki ortalama sıcaklık artışının, iklim sisteminde depolanan ek enerjinin 1970 yılından beri okyanuslara iletildiğinden bahsetmektedir. Bu da buzulların erimesine, kıtalar ile atmosferin ısınmasına yol açmaktadır. Küresel iklim değışikliğinin bütün insanlığın bir sorunu olduğu ve insanlarımızın bu konuda duyarlı olması gerektiğii anlaşılmaktadır. Aletli ölçömlerle tespit edilen sıcaklık artışı, çeşitli bağımsız bilimsel gruplar tarafından belgelenen geniş çaplı gözlemlerle de tutarlılık göstermektedir, kar ve buzla kaplı bölgelerde görölen geniş çaplı erime, okyanuslardaki ısı katkısının artışı, özgül nem artışı ve bitkilerin çiçek açması gibi ilkbaharda yaşananların daha erken yaşanması bu gözlemler arasındadır. Bu çalışmada katılımcıların küresel ısınma ve iklim değışikliğinin önlenmesi adına bilinç düzeylerinin ve farkındalıklarının artırılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İklim Değışikliği, Küresel Isınma, Dünya, Atmosfer

*Sözel Bildiri***RAHİM AĞZI KANSERİNDE TARAMA****Sinan Serdar AY**

Rahim ağzı (serviks) kanseri günümüzde gelişmekte olan ülkelerde en sık jinekolojik kanser türü olup uzun süren, inatçı yüksek riskli HPV enfeksiyonu sonucu oluşmaktadır. HPV enfeksiyonu oldukça sıktır; cinsel aktif kadınların yarısı yaşam boyu HPV enfeksiyonu ile karşılaşır. Unutulmamalıdırki; HPV enfeksiyonu kanama ve akıntı dahil herhangi bir şikayete neden olmaz. Ayrıca her HPV enfeksiyonu serviks kanserine ilerlemez Hem aşısı olan hem de taramalar ile erken tanısı konulabilen bu hastalıkta düzenli kontroller sayesinde erken tanı ile tedavisi mümkün olabilmekte hatta birçok hastada hastalığın kanser öncesi lezyonlar aşamasında tanısı konulabilmektedir. Serviks Kanseri Risk Faktörleri; Human Papilloma Virus (HPV) enfeksiyonu, sigara, çok eşlilik, çok doğum, erken yaşta cinsel ilişki, bağışıklık sisteminin ilaçlarla baskılanması, beslenme faktörleri genetik faktörlerdir. Uluslararası verilere göre 2018 yılında Türkiye’de yaklaşık 2500 kadına serviks kanseri tanısı koyulduğu ve yine yaklaşık 1250 kadının serviks kanserinden öldüğü tahmin edilmektedir. Erken dönemde yakalanmış serviks kanserli kadınların tanı koyulduktan sonraki 5 yıllık yaş süreleri %90’ın üzerindedir. Serviks kanseri yaklaşık %20 oranda 65 yaş üzeri kadınlarda teşhis edilmesine rağmen, kadınları daha çok 30- 50’li yaşlarda etkileyecektir. Kırk yaş altı kadınlarda en sık görülen üçüncü kanserdir. Erişkin çağa ulaşmış kadınlar 21 yaşından sonra sitoloji dediğimiz smear testi ile 3 yılda bir taranmalıdır. HPV testi ile taramada ise 5 yılda bir taranır. Ayrıca hem sitoloji hem HPV testi ile (kotest) 5 yılda bir tarama protokolü uygulanabilir. Smear (sitoloji) ile taramaya 21 yaşında, HPV ile taramaya 30 yaşında başlanması önerilir. Burada amacımız genç yaşta ve sıklıkla karşılaştığımız rahim ağzı kanserinin tarama ve erken tanısı hakkındaki güncel bilgileri paylaşmaktır.

Anahtar kelimeler: rahim ağzı kanseri, serviks kanseri, tarama, jinekolojik kanserler

Sözel Bildiri

KARDİYAK MİKSOMA TANILI OLGULARIMIZIN HİSTOPATOLOJİK ÖZELLİKLERİNİN RETROSPEKTİF DEĞERLENDİRİLMESİ

Ramazan Oğuz YÜCEER*, İbrahim Metin ÇİRİŞ*

**Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
r.yuceer66@hotmail.com*

**Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıbbi Patoloji Anabilim Dalı, Isparta, Türkiye,
metin@metinciris.com*

ÖZET

Giriş: Kardiyak miksomalar en sık görülen benign kalp tümörlerini oluşturmaktadırlar. Etyopatogenezi tam olarak bilinmemekle birlikte, embriyolojik kalbin ayrılması sırasında embriyonal kalıntılar olarak kalan pluripotent mezenkimal hücrelerden geliştiği düşünülmektedir. **Amaç:** Çalışmamızda kardiyak miksoma olgularının histopatolojik özelliklerinin literatür eşliğinde değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmamızda 2014-2021 yılları arasında Tıbbi Patoloji bölümümüzde tanı almış 8 kardiyak miksoma olgusunu retrospektif olarak inceledik. Olguların yaş, cinsiyet, lokalizasyon, histokimyasal (Pas ve Pas-Ab) ve immünohistokimyasal (PanCK, Vimentin, CD34, vb) boyama verilerine göre değerlendirildi. **Bulgular:** Çalışmamızda olguların 4 (%50)'ü kadın, 4 (%50)'ünü ise erkek cinsiyet oluşturmaktaydı. Yaş ortalaması 50.15 olup en düşük 29 en yüksek 74' dür. Tümör 6 olguda sol atriumda yerleşim gösterirken, 2 olguda ise sağ atrium yerleşimi göstermekteydi. Makroskopik incelemede ortalama 10 cc hacminde mukoid görünümde yer yer kistik lezyon izlendi. Histopatolojik incelemede miksoid stroma içerisinde lepidik hücrelerden oluşan neoplastik lezyon izlendi. Olgularımızın tamamına histokimyasal Pas-Ab boyama uygulanmış olup, miksoid alanlarda boyanma izlendi. 5 olguya immünohistokimyasal PanCK, CK7, Kalretinin, Vimentin, CD34, CD68, S100 ve Desmin uygulandı. CK7, PanCK, Kalretinin ile iğsi hücrelerde pozitiflik izlendi. CD34 ile iğsi hücrelerde ve damar yapılarında, CD68 ile makrofajlarda boyanma vardır. S100 ve Desmin negatif saptandı. **Tartışma ve Sonuç:** Primer kalp tümörleri oldukça nadir görülürler. Kalp tümörlerinin dörtte üçünün benign, bunların yaklaşık yarısının miksoma olduğu gösterilmiştir; diğer yarısının ise lipomlar, rbdomyomlar, fibroelastomlar ve diğer daha nadir tipler oluşturmaktadır. Çalışmamızda literatürle uyumlu olarak en sık atrium yerleşimi göstermiştir. Miksoma tanısı konulurken histopatolojik, histokimyasal ve immünohistokimyasal bulguların birlikte korele edilmesi bu nadir tümör ve ayırıcı tanısında oldukça yararlı olmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Kalp, miksoma, patoloji

*Sözel Bildiri***LOCALLY SOURCED LAVENDER OILS ANTIFUNGAL EFFECTS on *Candida albicans*****Deyar Sami KHALIF¹, Tugce Naime GEDIK KAPANCIK², Ahmet OZBEK³,
Sercan KAPANCIK⁴**¹*Altinbas University, Graduate School, Department of Biomedical Sciences, Istanbul, Turkey,
deyar.sami@gmail.com*²*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Dentistry, Microbiology Department, Burdur, Turkey,
tngkapancik@mehmetakif.edu.tr*³*Altinbas University, Faculty of Medicine, Department of Medical Microbiology, Istanbul, Turkey,
ahmet.ozbek@altinbas.edu.tr*⁴*Istanbul Okan University, Faculty of Medicine, Department of Medical Biochemistry, Istanbul, Turkey,
sercan.kapancik@okan.edu.tr***ABSTRACT**

Background: *Candida albicans* is an opportunistic yeast that usually resides in the gastrointestinal and genitourinary tracts and in the oral and conjunctival flora. Plants and their essential oils have been drawing attention all around the world with different purposes. Resistancy problems among clinical isolates of *C. albicans* lead the researchers to seek for better antifungal agents against infections caused by *C. albicans*, which can be combined to have fewer side effects. **Aim:** In this research, it was aimed to investigate antifungal activities of local lavender oil on *C. albicans*, by finding out the efficient concentrations, which are minimal inhibition concentration (MIC) and minimal fungicidal concentration (MFC). **Methods:** In this study, lavender oil was acquired from Kuyucak village, Isparta, that was locally sourced. Then from 100% to 6.25%, five different dilutions were prepared via ethanol. Microdilution and disc diffusion assays were performed to investigate antifungal effects of lavender oil. **Results:** In consequence of disc diffusion test, with all lavender oil dilutions, zone formings were observed with three replicates. Differ from the dilutions, zones were observed as 15mm for 100%, 14mm for 50%, 10,5mm for 25%, 10mm for 12,5% and 10mm for 6,25%. As negative control, ethanol was used and zone was measured as 8,5mm. On microdilution assay, MIC value of lavender oil on *C. albicans* was found to be 12,5% and MFC value was observed as 25%. **Discussion and Conclusion:** In conclusion, locally sourced lavender oil was found to have fascinating antifungal activity on *C. albicans* even on low concentrations. This study may guide us to proceed with various approaches towards lavender oil and bring on their importance not only in cosmetic products but also in other fields.

Keywords: Antifungal activity, Lavender oil, *Candida albicans*.

*Sözel Bildiri***MEASURING THE BONE GRAFT APPLICATION METHODS AND AWARENESS
LEVELS OF DENTISTS****Abdullah Furkan KÖSE*, Esra Sinem KEMER DOĞAN****

*Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Dentistry, Department of Periodontology, Hatay, Turkey
(e-mail: furkan051995@gmail.com)

** Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Dentistry, Department of Periodontology, Hatay, Turkey
(e-mail: esraa_kemer@hotmail.com)

ABSTRACT

Background: Different bone augmentation materials can be used before implant surgery and prosthetic applications or in cases where the amount of remaining bone is insufficient in teeth with periodontal problems. **Aim:** In our study, it was aimed to evaluate the current knowledge and awareness levels of dentists in bone graft application methods by using an online questionnaire. **Methods:** 169 dentists were included in our study. Dentists were asked to fill out a 21-question questionnaire including age, gender, specialties, augmentation methods, material preferences, and complications encountered during or after surgery. Responses were analyzed using a statistical software program. **Results:** Participants were divided into 4 subgroups according to their specializations: periodontology (n=51), oral and maxillofacial surgery (n=24), other specialties (n= 26) and practitioners (n=58). In the general population, it was observed that the monthly augmentation number was between 1-5 and it was waited for 3-6 months after augmentation. It was determined that there was no difference between the groups in terms of the factors considered in the selection of graft material such as brand, cost, method of application, and the systemic condition and age of the patient. On the other hand, it was observed that factors such as bone formation potential, particle size and resorption time were taken into account more in surgical branches. In terms of complications, non-ossifying graft particle and membrane exposure were high in surgical branches. **Discussion and Conclusion:** It was observed that there were differences in theoretical knowledge and practical applications related to augmentation success in non-surgical branches. Considering that the number of augmentation physicians and applications is increasing day by day, it is suggested that more importance should be given to the subject of augmentation in postgraduate education.

Key words: Augmentation, Bone graft, Surgical complication

Sözel Bildiri

SAĞLIK ALANINDAKİ YOUTUBE VİDEOLARININ DEĞERLENDİRİLDİĞİ ÇALIŞMALARIN İNCELENMESİ

Merve ÇAKIRLI*, Öznur FİDAN**

* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD,
Eskişehir, Türkiye, ckrli.mrv@gmail.com

** Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Bölümü,
Eskişehir, Türkiye, fztoznur@hotmail.com

ÖZET

Giriş: Günümüz teknoloji çağında insanlar sağlık sorunları ile ilgili ihtiyaçlarını internet aracılığıyla gidermeye çalışmaktadır. Dolayısıyla insanların doğru bilgiye ulaşabilmeleri amacıyla internet kaynaklarının kalitesi ve güvenilirliği önem taşımaktadır. **Amaç:** Derlememizde internet kaynaklarından biri olan “Youtube” videolarının kalitesinin ve güvenilirliğinin değerlendirildiği çalışmalar gözden geçirilmiştir. Amacımız Youtube videolarını analiz ederken kullanılan yöntemleri belirlemek ve karşılaştırmak için literatür taraması yapmak, yapılacak çalışmalar için genel bir bakış açısı oluşturmaktır. **Yöntem:** Şubat 2022’de herhangi bir tarih sınırlaması yapılmadan PubMed ve Francis&Taylor veritabanlarında "patient education, quality of Youtube videos, Youtube videos” anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmıştır. **Bulgular:** Tarama sonucunda 64 çalışmaya ulaşılmıştır. Çalışmaların yöntemleri genellikle: arama terimini/terimlerini belirleme (1); dahil etme kriterleri oluşturma (2); değerlendirme aracını belirleme (3); videoları inceleme (4); tutarsızlıkları tartışma ve nihai sonuçları belirleme (5); sonuçları analiz etme (6) sırasına göre planlanmıştır. Çalışmaların çoğunda arama teriminin “Google Trends” uygulaması kullanılarak belirlendiği ya da çoklu arama terimi kullanıldığı görülmüştür. Ulaşılan videolar ise sayfa sınırlaması (örn. İlk 2 sayfa) ya da ilk 60 video gibi sınırlandırma yapılarak incelenmiştir. Çalışmaların dahil edilme kriterleri incelendiğinde en fazla 10, 15 dakikalık videoların dahil edildiği; ses ya da görüntü içeriği olmayan, sadece reklam içeren ve birbirinin tekrarı olan videoların dışlandığı görülmüştür. Çalışmalarda videoların; başlık, URL, süre, görüntüleme sayısı, like/dislike sayısı, yorum sayısı, yükleme tarihi, yüklenmeden bu yana geçen gün sayısı, abone sayısı ve kaynağı gibi tanımlayıcı özellikleri incelenmiştir. Videoların kalitesini değerlendirmek için sıklıkla DISCERN, HONcode, JAMA ve Global Quality Score gibi standart bir ölçüm aracı ya da araştırmacılar tarafından oluşturulan puanlama sistemi kullanılmıştır. Çalışmaların çoğunda Youtube videolarının bilgi kaynağı olarak yetersiz olduğu görülmüştür. **Tartışma ve Sonuç:** Derleme sonucunda çalışmalarda genel bir yöntem planı olmasına rağmen tam bir

standardizasyonun olmadığı dikkat çekmiştir. Özellikle araştırmacılar tarafından oluşturulan puanlama sistemlerinin objektiflik konusunda riskli olabileceği düşünölmektedir. Bu nedenle yeni yapılacak çalışmalar için standart bir yöntem oluşturulması ve evrensel nitelikteki değerlendirme araçlarının kullanılması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: YouTube, Online Video, İnternet, Sağlık Okuryazarlığı

*Poster Bildiri***ANXIETY AND STRESS SITUATIONS OF NURSES IN THE PERIOD OF COVID****19: A SYSTEMATIC REVIEW****Muhammed Nasrullah ER***, **İlknur YÜCEL****

**Istanbul Yeni Yüzyıl University Faculty of Health Sciences Department of Nursing 3.Class Student, Istanbul, Turkey, ernasrullah47@icloud.com*

***Istanbul University Medical Faculty, Internal Medicine Department, Istanbul, Turkey, i.yucel084@gmail.com*

ABSTRACT

Background: The Covid 19 virus, which is a worldwide pandemic, is shown as caused by SARS-CoV, which originated in Wuhan, China in December 2019 (WHO, 2020). Many reasons, such as the case before the Covid 19 virus, not knowing how and where to apply it, tried, caused them to interfere with the health status and the virus. **Aim:** The aim of this systematic review; It is a systematic review of research on the anxiety and stress situations experienced by nurses during the Covid 19 period. **Methods:** This systematic review was made between January 1, 2020 and November 15, 2021 in the databases of "Google Scholar, National Thesis Search Center, Ulakbim Turkish Medical Directory". The review has been prepared in line with the Center for Reviews and Dissemination (CRD) 2009 guidelines developed by the National Institute of Health Research at York University. Keywords used during browsing; "Covid 19 and anxiety in nurses" is "Covid 19 and stress in nurses". **Results:** In line with the examinations, a total of 340,632 (Google Scholar: 1091, National Thesis Search Center: 0, Ulakbim Turkish Medical Index: 339,532) studies investigating the anxiety and stress situations experienced by nurses during the Covid 19 period between January 1, 2020 and November 15, 2021 were reached. Nine studies that met the inclusion criteria were included. **Discussion and Conclusion:** As a result of the examinations, it was determined that the anxiety and stress situations experienced by the nurses during the Covid 19 period increased. It has been determined that the studies on this subject are limited and it is recommended to increase the studies.

Keywords: Covid 19, Nurse, Stress, Anxiety

*Poster Bildiri***BİR KUZUDA PALATOSCHISIS VE CHELOSCHISIS OLGUSU****Simge AYHAN*, Ahmet ÖZAK*, Cenk YARDIMCI***

** Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Cerrahi Anabilim Dalı, Samsun, Türkiye
simgeayhan95@gmail.com aozak@hotmail.com cenkyardimci@yahoo.com*

ÖZET

Konjenital oronazal fistül, doğmasal olarak ağız ve burun boşluğu arasında anormal bir bağlantının bulunmasıdır. Ağız ve burun boşluklarını ayıran damak; primer damak ve sekonder damak olmak üzere ikiye ayrılır. Primer damak; dudak ve premaksilladan oluşur. Primer damakta gelişim eksikliği sonucunda dokuların tam olarak kapanmaması cheiloschisis (dudak yarığı) olarak adlandırılır. Sekonder damak ise palatum durum (sert damak) ve palatum molle (yumuşak damak) yapılarından oluşur. Sekonder damaktaki gelişim eksikliğine bağlı şekillenen ve ağız ile burun boşluğu arasında konjenital fistüle neden olan olgular palatoschisis (damak yarığı) olarak adlandırılır. Fötal gelişim esnasında maksillofasiyal füzyonun tam olarak şekillenmemesi palatum molle ve palatum durum yarıkları ile sonuçlanabilir. Primer ve sekonder damak yarığı kalıtsal, hormonal, mekanik, toksik etkenlere bağlı olarak meydana gelebilir. Tek başına cheiloschisis şekillenen olgular nadiren görülür, genellikle palatoschisis eşlik eder. Palatoschisis ise tek başına ya da cheiloschisis ile beraber görülebilir. Klinik olarak beslenme esnasında gıdanın aspire edilmesine bağlı olarak yeterli beslenememe, solunum sistemi enfeksiyonları, aspirasyon pnömonisi gibi şikayetler görülebilir. Bu posterin amacı; Ondokuz Mayıs Üniversitesi Veteriner Fakültesi Cerrahi Anabilim Dalı kliniğine getirilen 7 günlük bir kuzuda, palatoschisis ve cheiloschisis olgusunun bildirilmesidir. Yapılan klinik muayenede, sağ burun deliğinin şekillenmediği görüldü. Yine sağ tarafta cheiloschisis ve konhalara penetre olmuş palatoschisis belirlendi. Yapılan radyografik ve tomografik incelemeler sonucunda; sol tarafta normal yapı görülürken sağ tarafta palatum durumun şekillenmediği belirlendi. Palatum durumdaki defektin emme refleksini olumsuz etkilediği ve sürekli olarak gıdanın aspire edilmesine neden olduğu belirlendiği için operasyonun endike olduğuna karar verildi. Operasyonda palatum durumdaki defekt non-absorbable dikiş materyali ile onarıldı. 5 mm çapındaki biyopsi punch kullanılarak sağ burun deliği oluşturuldu. Post-operatif süreçte hasta beslenirken uygulanan dikişlerin zarar görmemesi ve aspirasyon şekillenmemesi amaçlanarak faringostomi uygulandı, tüp yerleştirilerek operasyon tamamlandı. Faringostomi tüpünün irkiltiye neden olması ve regurgitasyon şekillendirmesi sebebiyle post-operatif 2. günde tüp çıkarıldı ve ardından hasta biberon ile beslenmeye başlandı. Post-operatif 4.gün hasta ex oldu.

Anahtar Kelimeler: Palatoschisis, Cheiloschisis, Kuzu, Anomali, Konjenital

*Sözel Bildiri***LOKAL İLERİ EVRE REKTUM KANSERİNDE NEOADJUVAN TEDAVİDE EK
DOZ GEREKLİ Mİ? TEK MERKEZ DENEYİMİMİZ****Mustafa AKIN****ÖZET**

Amaç: Neoadjuvan kemoradyoterapi uygulanan lokal ileri evre rektum kanserli hastalarda radyoterapi dozunun tümör regresyon derecesi ve rektal sfinkteri korumaya etkisini incelemek amaçlandı. **Materyal ve Metod:** Mart 2015 ile Mayıs 2019 arasında neoadjuvan kemoradyoterapi ile tedavi edilen T3-4 N0-1M0 116 hasta çalışmaya alındı. Hastalara kapesitabin ile eş zamanlı pelvik 45 Gy ya da pelvik 45 Gy ve tümör bölgesine de 50 Gy eksternal radyoterapi uygulandı. **Sonuç:** Ortanca takip süremiz 58 aydı (13-80 ay). 5 yıllık genel sağkalım oranımız %72 iken lokal kontrol oranımız %93 idi. 56 hastamız (%48) pelvik 45 Gy radyoterapi alırken 60 hastamıza (%52) ile pelvik 45 Gy tümör lokalizasyonuna da 50 Gy olacak şekilde SIB tekniğiyle radyoterapi verilmiştir. 31 hastamız T3N0, 39 hastamız T3N1, 22 hastamız T4N0, 24 hastamız da T4N1 evresindeydi. Tüm hastalarımıza radyoterapi ile eşzamanlı kapesitabin 625mg/m² verilmiştir. Sfinkter koruyucu cerrahi uygulama oranımız SIB kolunda %80 iken sadece pelvik radyoterapi alan kolda %68'di. Tümör regresyon oranımız grade 2 ve üstünde SIB kolunda 2.5 kat fazlaydı. **Tartışma:** Merkezimizde tedavi edilen lokal ileri evre rektum kanserli hastalarımızda tümör bölgesine ek doz uygulanması literatür ile de benzer şekilde lokal kontrolü arttırmıştır. SIB tekniği ile tedavi sürecini uzatmadan da ek doz uygulamamız mümkündür.

*Sözel Bildiri***COVID-19 HASTALIĞI VE HEREDİTER TROMBOFİLİ****Halil ÖZBAŞ*****Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi Tıbbi Genetik AD, Isparta, Türkiye, drozbas@yahoo.com***ÖZET**

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 30 Ocak 2020'de, "uluslararası halk sağlığı acil durumu" olarak ilan edilen COVID-19; hastalığın ciddiyeti nedeniyle 11 Mart 2020'de WHO tarafından küresel bir salgın olarak tanımlandı. Hastalık nedeniyle uygulanması gereken izolasyon ve hastalığa bağlı ölümler çok ciddi boyutlardadır. Küresel olarak, 25 Şubat 2022 itibariyle, DSÖ'ye bildirilen onaylanmış COVID-19 vakası 430 milyona ulaştı ve ne yazık ki COVID-19 nedeni ile ölenlerin sayısı 5,9 milyonu aştı. COVID-19 kaynaklı ölümlerde sıklıkla yaygın intravasküler pıhtılaşma COVID-19 hastalığının şiddetinin kritik özelliklerindedir. Bu derlemenin amacı, bu hastalık için aşı ile tam bağışıklığın sağlanamaması ve henüz kanıtlanmış bir tedavinin olmaması tüm dünyanın yeni arayışlar içinde olması dikkate alınarak komplikasyonların önlenmesinde trombofili profilinin önemini vurgulamaktır. Öncelikle bir solunum yolu hastalığı olarak kabul edilse de, COVID-19'un çoklu organ sistemlerini etkileyen sistemik bir hastalık olduğu bilinmektedir. Hastalığın seyri bireyler arasında belirgin farklılıklar gösterirken, bazıları tamamen asemptomatik, diğer bireyler hafif ateş, tat veya koku kaybı, kuru öksürük, boğaz ağrısı, nefes darlığı ve miyalji gibi hafif semptomlar geliştirebilir. Duyarlı bireylerde hastalık pnömoniye, hipoksemiye, akut solunum sıkıntısına ve ölüme yol açabilecek çoklu organ disfonksiyonuna ilerleyebilir. İnsan vücudu, virüsle mücadelede bağışıklık sistemini aşırı harekete geçirir ve sitokin fırtınasına neden olur. COVID-19'dan etkilenen hastalarda meydana gelebilecek en ciddi klinik durumlardan biri de tromboembolidir. Bugüne kadar gözlemlenen COVID-19'a bağlı ani ölümlerin olası nedeni emboli kaynaklı ölümlerdir. Ani kardiyak ölüm bu hastalıkta en sık görülen komplikasyonlardan biridir. Trombofili herediter veya edinilmiş tromboembolizme yatkınlıktır. Herediter trombofilinin en sık görülen sebepleri FII, FV, MTHFR gen mutasyonlarıdır. SARS-CoV-2 enfeksiyonu sırasında, hastaları trombotik komplikasyonlara yatkın hale getiren, keşfedilmemiş fakat önceden var olan bireysel trombofilik profillerin, dikkate alınması gereken unsurlardandır. İntravasküler pıhtılaşmaya sebep olan FV, FII, MTHFR gen mutasyonlarının genetik testlerle belirlenmesi, olumsuz sonuçlar ve daha yüksek mortalite için erken bir biyobelirteç olarak kullanılabilir ve güçlü destekleyici müdahaleler için gösterge görevi görebilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Trombofili, FII geni, FV geni, MTHFR geni

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF SOME HEALTH INDICATORS BETWEEN 2002-2019 BY SWOT
ANALYSIS OF BURDUR PROVINCE***** Ali SERT * Gülcihan Aybike DİLEK CARD ** Ayşe MEYDANLIOĞLU *** Mumin
POLAT****Burdur Mehmet Akif Ersoy University/Burdur Health Services Vocational School****Akdeniz University/Faculty of Nursing*****Burdur Mehmet Akif Ersoy University/Faculty of Health Sciences***ABSTRACT**

Introduction and Purpose: To be able to identify the strengths, weaknesses, opportunities and threats faced by the health system of Burdur Province with SWOT analysis and to give an idea about what should be done to improve the health system. **Materials and Methods:** In the study, for the SWOT analysis of the Burdur Province Health System, face-to-face interviews were conducted with 12 health administrators using a semi-structured interview form, and Burdur province health statistics were used. The data of the study were obtained between March-April 2021. **Findings:** Strengths of Burdur Province Health System; The existence of Burdur Mehmet Akif Ersoy University, the existence of Burdur Oral and Dental Health Center, the opening of the immigrant health center, the mobile cancer screening tool, the effective conduct of home health services, their weaknesses; Inadequate physical conditions in the buildings of health institutions, insufficient number of personnel, frequent changes of personnel places of duty, services for certain health problems with special diagnoses, inadequate home care services; The province is in the first degree disaster area, has a high crude suicide rate, the crude death rate is well above the average of Turkey, the infant and child mortality rate under the age of 5 is higher than the Turkey average, there is a problem in finding land to build a public health facility, the hospital bed capacity according to the population is low. The fact that it is below the average of Turkey, the increase in the rate of obesity in the society and the decrease in physical activity, the high number of suspected cases of rabies due to stray animal bites, the high frequency of tobacco, alcohol and substance use among young people are opportunities; It has been determined that some cooperation between the university and the provincial health directorate has been developed, and because of its geographical location, Burdur is close to provinces such as Antalya, Isparta and Denizli for tertiary health care services. **Conclusion:** It has been determined that Burdur Province Health System has important opportunities and strengths as well as some weaknesses and threats. According to these results, it can be suggested to identify strategies that will eliminate weaknesses and eliminate threats by using the strengths and opportunities of the health system.

Keywords: Health Services, SWOT Analysis, Burdur province

Sözel Bildiri

**MECHANISMS OF EFFECT OF BLOOD TOXIC GASES (HCN,CO,AS) FROM
CHEMICAL BIOLOGICAL RADIOLOGICAL NUCLEAR (CBRN) AGENTS AND
EVALUATION OF PARAMETERS THAT CAN BE DONE IN EMERGENCY CARE**

***Ali SERT *Serkan ERDEMİR**

**Selçuk University*

ABSTRACT

CBRN (Chemical, Biological, Radiological and Nuclear) events threaten a large part of the society because they contain dangerous substances. The worst consequence of this threat is the use of chemical substances as Weapons of Mass Destruction (WMD). Weapons of Mass Destruction, by their nature, are not easily degraded. They can spread over very large areas with the air and have a long-term effect and cause mass injuries and deaths. At the same time, they show many psychological effects on society such as fear, intimidation, and insecurity. When the blood poisoning agents, which enter the body through respiratory or skin in general, are examined, it is known that the oxygen transport in the body affects quickly and leads to death in a short time. Particular attention should be paid to poisoning caused by apricot kernels in the literature. Since the smell of blood poisoning gases is taken into account, the smell of bitter almond in cyanide and the smell of garlic in arsine are important parameters in recognizing these agents, but it should not be forgotten that carbon monoxide gas does not have an odor. It is a reality that weapons of mass destruction continue to threaten the whole world in today's world where technological developments are experienced very rapidly. The biggest security problem in the near future is the difficulty of non-state actors owning and attacking weapons of mass destruction and taking adequate preventive measures against them. Our society should be informed about what can be done before, during and after the attack against these non-conventional weapons that can be used as weapons of mass destruction.

Keywords: Chemical Matter, Gases, War, Treatment

Sözel Bildiri

BİOBOZUNUR MALZEMELERİN TERMAL VE ANTİMİKROBİYAL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Mustafa KART¹, Hale SEÇİLMİŞ CANBAY², Fulya TAŞCI³

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Malzeme Teknolojileri Mühendisliği Anabilim
Dalı, Burdur, Türkiye, mustafakart@outlook.com*

*2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Kimya Bölümü, Burdur, Türkiye,
halecanbay@mehmetakif.edu.tr*

*3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Gıda Hijyeni ve Teknolojisi Bölümü, Burdur,
Türkiye, fulyatasci@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Lignin, bitkilerin ikincil hücre duvarlarında bulunan doğal bir fenolik polimerdir. Lignin, selüloz ve hemiselülozdan sonra, biyosferde en çok bulunan biyo-polimerdir ve hücre duvarında bulunur. (Yaklaşık %30). Birbirine bağlı üç farklı fenilpropan biriminden oluşan amorf bir heteropolimer yapıdadır ve suda çözünmez; bütün bunlar ligninin bozunmasını zorlaştırır. Lignin, hemiselüloz gibi normal şartlar altında 180°C civarında bozunmaya başlar. Karmaşık yapısı ile bitkilerde önemli rol oynar. Hücre duvarı sertliğinin artırılması, hidrofobik özellikler ve yapısal destek sağlanması, mineral taşınmasının teşvik edilmesi, zararlılara ve patojenlere karşı önemli bir bariyer olması ve çevresel stres tepkilerine dahil edilmesi, bilinen rollerine birkaç örnek olarak verilebilir. Biyobozunur polimerler, yapısal olarak polimer zincirlerinin kopmasıyla, minimize olabilen, güneş ışınları ile bozulabilen, okside veya hidrolize olabilen polimerlerdir. Polipropilen; yaygın olarak bulunabilmesi, düşük monomer ve üretim maliyeti ve iyi özellikleri nedeniyle dünyada yaygın kullanılan polimerlerden biridir. Çalışmamızda lignin ve polipropilenin farklı oranlarda karıştırılması ile elde edilen karışımların termal ve antimikrobiyal özellikleri incelenmiştir. Termal olarak, Termal Gravimetrik Analiz ve Diferansiyel Taramalı Kalorimetre sistemleri kullanılmıştır. *Antibakteriyel aktivite çalışmalarında ise, iki Gram pozitif bakteri (Listeria monocytogenes (4b) ATCC 13932, Staphylococcus aureus subsp. aureus ATCC 25923) ve bir Gram negatif bakteri (Escherichia coli O157:H7 ATCC 35150) olmak üzere üç patojen bakteriye karşı çalışma yapılmıştır. Analiz edilen lignin-polipropilen karışımlarında, karışım oranlarına bağlı olarak, antibakteriyel özelliklerinde değişiklik gözlenmiştir.*

Bu Araştırma, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü tarafından 0621-YL-20 proje numarası ile desteklenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lignin, Polipropilen, TGA, DSC, Antimikrobiyal Özellik

Sözel Bildiri

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA AMAÇLARI BAĞLAMINDA ÜNİVERSİTELERDE *WELLBEING* DERSİ

Burcu Aslantaş Ateş^{*1}, Elif Bengü^{1}, Mevlüde Sahillioğlu^{***}**

**Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Finans ve Bankacılık Bölümü, Isparta, Türkiye, ORCID ID 0000-0002-8896-5303, burcuates@sdu.edu.tr*

***Abdullah Gül Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Kayseri, Türkiye, ORCID ID 0000-0001-9817-7207, elif.bengu@agu.edu.tr*

****Mevlüde Sahillioğlu, Koordinatör, American Councils Professional Fellows Programı, Ankara, Türkiye, msahillioğlu@americancouncils.org*

1 Wellbeing Uzmanı, Yükselençağ Wellbeing Akademi & Gedik Üniversitesi

ÖZET

Giriş: *Wellbeing*, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından üçüncüsü olan “Sağlık ve *Wellbeing*” ile ortaya çıkmış bir kavramdır. Sağlıklı olmanın, *wellbeing* halini yükseltmenin önemi ise COVID-19 pandemisi ile birlikte gündeme oturmuştur. Bütüncül iyilik halinin sürdürülebilir kılınması olan *wellbeing*; kişinin fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal yaşamında bütüncül sağlık tesis eden ve her yaşta farkındalığı oluşturulması gereken bir kavramdır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinde *wellbeing* farkındalığının artırılması ile ilgili bir bakış sunulmak istenmektedir. Araştırmalar, üniversite öğrencilerinin stres, kaygı ve depresyon gibi sağlık sorunlarıyla mücadele ettiğini ve COVID-19 pandemisi ile birlikte öğrencilerin stres ve kaygı düzeylerinin önemli oranda arttığını göstermektedir. Bu durum, öğrencilerin derse katılım düzeylerini ve öğrenmeye olan bağlılıklarını önemli ölçüde düşürebilir. *Wellbeing* farkındalığının öğrencilerin stres düzeyini ve akademik başarılarını etkilediği göz önüne alınarak; yükseköğretim kurumlarının bu tarz dersleri müfredatlarına eklemelerinin tüm paydaşlar açısından olumlu etki sağlayacağı ifade edilebilir. **Amaç:** Bir devlet üniversitesinde uygulanan 8 haftalık *wellbeing* atölye çalışması çıktıkları ile 14 haftalık *wellbeing* müfredatı oluşturulması amaçlanmaktadır. **Yöntem:** *Wellbeing* konulu atölye çalışması yürütülmesi esnasında öğrencilerin görüşleri eleştirel yansıtma yöntemi ile toplanmıştır. **Bulgular:** *Wellbeing* atölyelerinde öz farkındalık kazanmaya yönelik egzersizler ve içerikler, öğrencilerin becerilerinin ve değerlerinin farkına varmalarını sağlamış ve bunun önemini anlayarak bu doğrultuda hareket etmeleri için motivasyon kaynağı olmuştur. Atölyeler kapsamında öğrenciler, kendileri ve başkalarıyla olan iletişimlerinin daha sağlıklı ve açık olması için şiddetsiz iletişim pratikleri gerçekleştirmiştir. Aynı zamanda öğrenciler yaşamdaki temel değerleri üzerine çalışarak sosyal sorumluluk projelerinin sosyal anlamda *wellbeing* halini nasıl destekleyeceği üzerine fikirler geliştirmiştir. Özetle uygulanan çalışmalar *wellbeing* halinin

öğrenilebilir ve öğretilbilir beceriler ile yetkinlikler olduğu sonucunu desteklemektedir.

Tartışma ve Sonuç: Yapılan pilot çalışma, tartışılan yöntemler, küresel girişim raporları ve yakın literatür, *wellbeing* dersinin yükseköğretim müfredatlarında yer bulması gerektiğini vurgulamaktadır. *Wellbeing* dersinin üniversite iklimi açısından önemi konusunda farkındalık oluşturulması ve *wellbeing* yaklaşımlarının müfredata eklenmesi için nitelikli danışmanlara, eğitmenlere ve sağlık profesyonellerine ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler: Yükseköğretimde *Wellbeing*, Stres Yönetimi, Psikolojik Esneklik, İyi Oluş Hali, Öz Farkındalık.

Sözel Bildiri

EMERGENCE OF METHICILLIN-RESISTANT *STAPHYLOCOCCUS PSEUDINTERMEDIUS* IN TURKEY: A CASE OF URINARY TRACT INFECTION DUE TO URINARY STONES IN A CAT

Ezgi SABABOGLU¹, Harun CINAR²

Department of Microbiology, Faculty of Veterinary Medicine, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, 15030, Burdur, Turkey

ezgisababoglu@mehmetakif.edu.tr

Department of Surgery, Faculty of Veterinary Medicine, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, 15030, Burdur, Turkey

hcinar@mehmetakif.edu.tr

ABSTRACT

The case material consisted of a 3-year-old castrated male mixed cat brought to the animal hospital of Faculty of Veterinary Medicine, Mehmet Akif Ersoy University. In the anamnesis, it was learned that the cat had anuria, anorexia and vomiting, and this period lasted for about six months. Previously, the cat was taken to the veterinary examinations regularly and antibiotic therapy was started after clinical examination. After initial evaluations, hematological and biochemical blood examination and ultrasonography was performed to the patient. For treatment, urine output was restored by urethrostomy and the obtained urine was examined microscopically, microbiologically and biochemically. Urinary sample was taken by cystocytomy and 10 µl of urine was spread on blood agar containing 5% sheep blood and MacConkey agar plates. The plates were incubated at 37° C in aerobic condition. After 24 hours, β-hemolytic pure colonies were observed and catalase activity was tested. The isolates of *Staphylococcus* sp. were classified as coagulase-positive *Staphylococcus* sp. (CPS) using coagulase tube test. The isolate was identified as *S. pseudintermedius* by Matrix Assisted Laser Desorption/Ionization Time-of-Flight Mass Spectrometry (MALDI-TOF MS). The isolate was present in urine sample at a high concentration (3×10^4 CFU/ml). Antimicrobial resistance of *S. pseudintermedius* was determined by disc diffusion method against 10 classes 21 antimicrobial agents. The isolate was resistant to all drug classes except phenicol group antibiotics. This report describes the first case of a multi-drug methicillin-resistant *S. pseudintermedius* in Turkey.

*Poster Bildiri***MULTİPL TRAVMALARDA NADİR BİR DURUM: TRAVMATİK AORT
DİSEKSİYONU OLGU SUNUMU****Mustafa İÇER*****Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, drmicer@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Aort diseksiyonu (AD), aort duvarının katmanlarında yırtılma ile karakterize nadir bir durumdur. AD'nin zamanında teşhisi, hastanın hayatta kalma şansını artırır ve ciddi komplikasyon gelişme olasılığını azaltır. AD genellikle spontan olmakla beraber nadir olsa da travma sonrası gelişebilir. AD yönetiminde kan basıncı ve nabız kontrolü, erken görüntüleme ve endovasküler cerrahi prognoz açısından oldukça önemlidir. **Amaç:** Bu olgu sunumunda amaç multi travmalı hastalarda AD olasılığına dikkat çekmektir. **Yöntem:** Hasta bilgileri hasta dosyasından, kayıt sisteminden alındı. **Bulgular:** Araç dışı trafik kazası nedeniyle 24 yaşında erkek ambulans ile acil servise getirildi. Fizik muayenesinde genel durumu kötü, şuuru konfüze, kan basıncı 90/60 mmHg, nabız 110 atım/dk, solunum sayısı 20/dk, O₂ satürasyonu 85, glaskov koma skoru 8, pupiller izokorikti. Sol omuzda şişlik, ağrı, ekimoz vardı. Dinlemekle sol hemitöraksta solunum seslerinde azalma sol bacakta yaklaşık 10x15 cm çapında kemiğe ulaşan açık yara palpasyonla ağrılı ve hassasiyet vardı. Diğer sistem muayenesi doğaldı. Fizik muayene ile eş zamanlı olarak İleri travma yaşam desteği protokolü uygulandıktan sonra görüntüleme yapıldı. Görüntüleme; sağ paryeto-okspitalde fraktür, sol skapula ve sol klavikulada deplase fraktür, sol hemitoraksta hemopnömotoraks, inen aortada diseksiyon ve aort komşuluğunda hematoma, perihepatik hafif düzeyde serbest mayi, sol böbrekte üst polde lasarasyon, sol tibia ve fibulada fraktür izlendi. Kontraslı toraks tomografisinde inen aortada diseksiyona ait görünüm saptandıncı acil cerrahiye alındı. **Tartışma ve Sonuç:** Akut travmatik aort yaralanması (ATAY) nadir görülen bir durumdur. Prognozu kötüdür, yanlış ve geç tanı oranı yüksektir. ATAY hastaları genellikle acil yardım ulaşmadan olay yerinde ölür. ATAY sıklıkla yüksek enerjili travmalar sonucu hızlı akselerasyon ve deselerasyonla ilişkili direk veya indirekt güçlerle olur. Olguların yaklaşık %90'ı nonpenetrandır. ATAY tanısı bilgisayarlı tomografi anjiyografi ile konur. Bu olguda ATAY yüksek enerjili trafik kazasına bağlı künt travma sonucu oldu ve literatürle uyumlu idi. Yüksek enerjili travmalarda göğüs veya batına gelen künt yaralanmalarda ATAY bir ön tanı olarak akılda tutulmalı ve gerekli görüntüleme incelemeleri yapılmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Aort diseksiyonu, Akut travmatik aort yaralanması, Künt travma, Yüksek enerjili travma.

*Poster Bildiri***İSKEMİK İNMENİN NADİR BİR NEDENİ SOL ATRIAL MİKSOMA OLGU****SUNUMU****Mustafa İÇER*****Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, drmicer@gmail.com***ÖZET**

Giriş: İnme ani gelişen fokal nörolojik defisite neden olan bir durumdur. Vasküler patoloji dışında bu durumu açıklayan başka sebep yoktur. İnme iskemik veya hemorajik inme olarak ikiye ayrılır. İnmelerin yaklaşık %87'sini iskemik inmeler oluşturur. Dünya çapında, inme ikinci en yaygın ölüm nedenidir. İskemik inmeler etiyojisine göre trombotik, embolik ve hemodinamik olmak üzere üçe ayrılır. Sol atrial miksoma iskemik inmenin nadir görülen kardiyembolik iskemik inme nedenidir. **Amaç:** İskemik inmenin nadir bir nedeni olan sol atrial miksoma olgusunu sunmayı amaçladık. **Yöntem :** Hasta bilgileri hasta dosyasından, hastane kayıt sisteminden alındı. **Bulgular:** Bilinç kaybı nedeniyle 43 yaşında erkek hasta ambulans ile acil servise getirildi. Hastanın 3 saat önce bilinç kaybı olmuş. Özgeçmişinde bilinen bir hastalık öyküsü yok. Daha önce 5-10 dakika süren bilinç bulanıklıkları oluyormuş ve kendiliğinden geçiyormuş. İlaç kullanım öyküsü yok. Fizik muayenesinde bilinç letarjik, kan basıncı 120/90 mmHg, nabız 82 atım/dk, solunum sayısı 14/dk, O₂ satürasyonu 93, pupiller izokorik, sağ ekstremitelerde 2/5 kas gücü var, sağda babinski pozitif idi. Diğer sistem muayenesi doğal. Hastanın NIHSS skoru 17 idi. Hasta monitörize edildi, çift damar yolu açıldı, elektrokardiyografisi çekildi, tam kan, biyokimya, koagülasyon parametreleri istendi, foley sondası takıldı ve beyin tomografisi çekildi. Beyin tomografisi normaldi. Hastanın kan parametreleri normaldi. Hastada iskemik inme düşünülüp trombolitik tedavi başlandı ve daha sonra acil yoğun bakıma yatırıldı. Etiyoloji amaçlı kraniyal MR, karotis doppler ultrasonografi ve ekokardiyografi istendi. Ekokardiyografisinde sol atriyal miksoma saptandı. **Tartışma ve Sonuç:** Kardiyak tümörler nadir olup yaklaşık %70'i benign, %30'u ise maligndir. Benign kalp tümörlerinin yarısını miksomalar oluşturur. Kalp, embolinin ortak bir kaynağıdır. Atriyal miksomalı hastaların dörtte üçünde embolizm görülür ve sıklıkla serebral arterler etkilenir. Bu olgudaki veriler literatür ile uyumlu idi. Genç hastalarda geçici iskemik atak, serebral infarkt varlığında nadir görülen kardiyembolik iskemik inme düşünülmeli ve transtorasik ekokardiyografi yapılmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Sol atrial miksoma, İskemik inme, Kardiyembolik iskemik inme.

*Poster Bildiri***AKREP SOKMASI SONRASI KARDİYOVASKÜLER BULGULAR GELİŞEN OLGU
SUNUMU****Mustafa İÇER*****Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, drmicer@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Akrep sokmaları sonucu en sık ısırılma yerine ait lokal bulgular görülür. Akrep zehiri kardiyotoksik, hematotoksik, nörotoksik, nefrotoksik olduğundan sistemik bulgulara neden olabilir. Yaşamı tehdit eden en önemli organ tutulumu kalp ve akciğerlerdir. Otonom sinir sistemini uyararak sempatik etkilere (hipertermi, taşikardi, takipne, hipertansiyon, hiperglisemi, pulmoner ödem) ve parasempatik etkilere (bronkokonstrüksiyon, bradikardi, hipotansiyon, hiper salivasyon, miyozis, priapizm) neden olabilir. Kardiyovasküler bulgular artan katekolaminerjik etkiyle alfa reseptörlerinin aşırı uyarılması veya toksinin doğrudan kalp kasına olan toksik etkisine bağlıdır. Taşikardi, hipertansiyon, miyokardit, disritmi, sol ventrikül yetmezliği ve akciğer ödemi gelişebilir. **Amaç:** Bu olguda amaç akrep sokması sonrası gelişen kardiyovasküler bulgular ve tedavi yönetimini sunmak. **Yöntem:** Hasta bilgileri hasta dosyasından, kayıt siteminden alındı. **Bulgular:** Akrep sokması nedeniyle 85 yaşında erkek acil servise getirildi. Fizik muayenesinde genel durumu orta, şuuru açık, kan basıncı 240/120 mmHg, nabız 110 atım/dk, solunum sayısı 14/dk, O₂ satürasyonu 88 idi. Elektrokardiografisi sinüs taşikardisi vardı. Hastadan tam kan, biyokimya, kardiyak enzim ve kan gazı istendi. Hastaya 4lt/dk O₂ nazal, 25 mg kaptopril, 10 mg amlodipin, 200 mg aspirin oral ve 2 vial antivenom başlandı. Takiplerde troponin I ve CKMB değerleri yükseldi. Ekokardiyografide kalp fonksiyonları normal saptandı. Tansiyonları düzelen hastada akrep sokmasına bağlı hipertansiyon ve miyokardit düşünüldü. Yoğun bakıma yatırıldı. Yatışının 4. gününde şifa ile taburcu edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Klinik olarak evre birde lokal ağrı, evre ikide ağrının yayılması ve pozitif tap testi, evre üçte sempatik ve parasempatik semptomlar, evre dörde miyokardit, miyokard infarktüsü, akciğer ödemi görülür. Tedavi; destek tedavisi, antivenom, inotrop (dopamin, dobutamin), alfa blokör(prazosin, doksazosin) tedavilerinden oluşur. Destek tedavisi acil olarak hava yolu, solunum ve dolaşımın kontrolü, vital bulgu takibi, yara temizliği, tetanoz profilaksisi ve ağrının giderilmesini içerir. Destek tedavisi tüm evrelerde, antivenom evre 2,3 ve 4'te , alfa blokör evre 3 ve 4'te, inotropolar evre 4'te verilir. Akrep sokmalarında klinik evresine göre tedavi ve incelemeler yapılmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Akrep sokması, Miyokardit, Antivenom tedavisi

*Poster Bildiri***ACİL SERVİSTE HEMORAJİK ŞOK YÖNETİMİ: BİR OLGU SUNUMU****Mustafa İÇER*****Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, drmicer@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Hemorajik şok (HŞ) kan kaybı nedeniyle yetersiz oksijenasyon ve doku perfüzyonuna yol açan dolaşım yetersizliğidir. HŞ' nin en yaygın nedenleri travma, gastrointestinal, doğum ve vasküler kaynaklı kanamalardır. **Amaç:** Bu olgu sunumunda amaç bir travmalı olguda hemorajik şok yönetim basamaklarını sunmak . **Yöntem:** Hasta bilgileri hasta dosyasından, kayıt siteminden alındı. **Bulgular:** Ateşli silah yaralanması nedeniyle 37 yaşında erkek ambulans ile acil servise getirildi. Fizik muayenesinde genel durumu kötü, şuuru konfüze, kan basıncı 70/56 mmHg, nabız 136 atım/dk, solunum sayısı 23/dk, O₂ saturasyonu oksijen desteği ile 100, glaskov koma skoru 12, pupiller izokorikti. Sol ve sağ uyluk distalinde çok sayıda saçma girişi vardı. Sağ uylukta ödem ve aktif kanaması mevcuttu. Distal nabızlar alınmıyordu. Diğer sistem muayenesi doğaldı. Sağ uyluğa basınçlı tampon uygulandı. Hastaya maske ile O₂ desteğine başlandı. 16 G çift damar yolu açıldı. Tam kan, kan gazı, kan gurubu ve cross match çalışmak için kan örnekleri alındı. Monitörize edildi. Saatte 1000cc gidecek şekilde iki damar yolundan izotonik sıvı başlandı. ABC skoru 2'nin üzerinde olduğundan masif transfüzyon ihtiyacı olacağı düşünülüp dört ünite eritrosit, TDP ve trombosit istendi. Hemorajik şok evre 4 düşünülen hastaya kan gurubu ve cross match sonucu beklenmeden O-Rh(-) eritrosit süspansiyonu başlandı. Traneksamik asit 1 gr yükleme dozu 10 dk' da intravenöz infüzyonu yapıldı. Sonra 1gr intravenöz infüzyonu 8 saatte gidecek şekilde devam edildi. Foley sondası takıldı. Hipotermiden korumak için üzeri örtüldü. Tetanoz proflaksisi yapıldı. Hemoglobün 8,4 g/dl idi. Alt ekstremitte görüntülemesi yapıldı. Görüntüleme; kemik yapılarında fraktür izlenmedi, yumuşak doku içinde çok sayıda saçma tanesi izlendi. Acil cerrahiye alındı. **Tartışma ve Sonuç:** HŞ yönetiminde ilk basamak kanama kontrolünün sağlanmasıdır. Daha sonraki basamaklar oksijenasyon, geniş lümenli çift damar yolu, sıvı replasmanı, monitörizasyon, şok evresine göre kan transfüzyonu, traneksamik asit, uygun konsültasyon ve masif transfüzyon ihtiyacının belirlenmesidir.

Anahtar Sözcükler: Hemorajik şok, Sıvı tedavisi, Kan transfüzyonu.

*Poster Bildiri***SUBARAKNOİD HEMOROJİNİN NADİR BİR NEDENİ MOYAMOYA HASTALIĞI
OLGU SUNUMU****Mustafa İÇER*****Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, drmicer@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Moyamoya hastalığı bir vasküler hastalık olup; internal karotid arterlerin ana terminal dallarında yavaş gelişen, ilerleyici, genelde bilateral oklüzyon veya stenoz ile karakterizedir. Oklüzyon zamanla ilerleyerek yaygın kollateral gelişimine yol açar. Bu anormal vaskülarizasyon görüntülemelerde duman gibi görünür. İsmi Japonca'da 'havada dağılan duman' anlamına gelen moyamoyadan alır. Genellikle anterior serebral dolaşımı etkiler. İlk üç dekartta en sık görülür. Moyamoya hastalığı 1-10 yaşlarında ve 30-40 yaşları arasında pik yapar. Çocuklarda iskemik semptomlar ön plandadır. Erişkinlerde ise kanama ve iskemiye ait semptomlar eşit oranda görülür. **Amaç:** İntrakraniyal hemorojinin nadir bir nedeni moyamoya hastalığı olgusunu sunmayı amaçladık. **Yöntem:** Hasta bilgileri hasta dosyasından, hastane kayıt sisteminden alındı. **Bulgular:** Baş ağrısı nedeniyle 23 yaşında bayan hasta acil servise geldi. Hastanın bu akşam 3-4 defa üst üste hapsirme sonrası baş ağrısı, bulantı kusma, konuşamama şikayeti gelişmiş. Baş ağrısı enseden başlayıp tüm başa yayılan sıkıştırıcı tarzdaymış. Özgeçmişinde 3 yıl önce moyamoya hastalığı tanısı almış ve aspirin kullanıyormuş. Hastanın 3 yıldır herhangi bir şikâyeti olmamış. Fizik muayenesinde genel durumu orta bilinç açık, kan basıncı 134/80 mmHg, nabız 82 atım/dk, solunum sayısı 14/dk, O₂ satürasyonu 93, pupiller izokorik, ekstremitelerde tam kas gücü var, ense sertliği pozitif idi. Diğer sistem muayenesi doğal. Hasta monitörize edildi, çift damar yolu açıldı, elektrokardiyografisi çekildi, tam kan, biyokimya, koagülasyon parametreleri istendi, foley sondası takıldı ve beyin tomografisi çekildi. Beyin tomografisinde subaraknoid hemoroji görüldü. Hastanın kan parametreleri normaldi. Hastada moyamoya hastalığına bağlı subaraknoid hemoroji düşünüldü. İlgili klinik görüşleri alındı ve daha sonra acil yoğun bakıma yatırıldı. **Tartışma ve Sonuç:** Moyamoya hastalığında klinik olarak baş ağrısı, nöbetler, hareket bozukluğu, bilinç bozukluğu, intrakraniyal hemoroji, inme ve geçici iskemik ataklar görülür. Bu olguda subaraknoid hemoroji vardı. Erken yaşta subaraknoid hemoroji görülen hastalarda ayırcı tanıda moyamoya hastalığı düşünülmelidir.

Anahtar Sözcükler: Moyamoya hastalığı, Baş ağrısı, Subaraknoid hemoroji.

*Poster Bildiri***PENETRAN YARALANMAYA BAĞLI PERİKARDİYAL TAMPONAD: OLGU
SUNUMU****Mustafa İÇER*****Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, drmicer@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Kalp yaralanmaları yüksek mortaliteye sahip olup delici kesici alet yaralanması (DKAY) ile %90 perikardiyal tamponad gelişir. Tanı için öykü ve fiziksel inceleme yeterlidir. Parasternal bölgeden yaralanmalar aksi ispatlanıncaya kadar kalp yaralanması olarak kabul edilmelidir. **Amaç:** Bu olgu sunumunda amaç penetran göğüs yaralanmalarında kardiyak yaralanmayı erken dönemde saptamak ve yönetmek. **Yöntem:** Hasta bilgileri hasta dosyasından, kayıt siteminden alındı. **Bulgular:** DKAY nedeniyle 16 yaşında erkek ambulans ile acil servise getirildi. Fizik muayenesinde genel durumu kötü, şuuru konfüze, kan basıncı 80/60 mmHg, nabız 140 atım/dk, solunum sayısı 22/dk, O₂ saturasyonu 84, glaskov koma skoru 14, pupiller izokorikti. Boyunda venüz dolgunluk vardı. Sol parasternal ve sol midklavicular hat ile 8.interkostal aralığın kesiştiği yerden KDAY girişleri mevcuttu. Diğer sistem muayenesi doğaldı. Hastada mevcut bulguları ile kardiyak tamponat düşünüldü. Acil müdahale ile eşzamanlı ekokardiyografi bakıldı. Sağ ventrikül kenarında en geniş yerinde 1 cm perikardiyal ve bolca plevral efüzyon saptandı. Hastaya maske ile O₂ desteğine başlandı. 16 G çift damar yolu açıldı. Tam kan, kan gazı, kan gurubu ve cross match çalışmak için kan örnekleri alındı. Monitörize edildi. Saatte 1000cc gidecek şekilde iki damar yolundan izotonik sıvı başlandı. Dört ünite eritrosit, TDP ve trombosit istendi. Hastaya kan gurubu ve cross match sonucu beklenmeden O-Rh(-) eritrosit süspansiyonu başlandı. Traneksamik asit 1 gr yükleme dozu 10 dk' da intravenöz infüzyonu yapıldı. Sonra 1gr intravenöz infüzyonu 8 saatte gidecek şekilde planlandı. Foley sondası takıldı. Hipotermiden korumak için üzeri örtüldü. Tetanoz profilaksisi yapıldı. Hasta acil yönetimden sonra ameliyata alındı. **Tartışma ve Sonuç:** Acil hekiminin kardiyak yaralanmadan şüphelenmesi erken tanı ve tedavi açısından önemlidir. Bu hastalarda hızlı transport, erken tanı ve acil yönetim, erken cerrahi mortaliteyi azaltan en önemli faktörlerdir.

Anahtar Sözcükler: Kalp yaralanması, Perikardiyal tamponad, Erken tanı.

*Poster Bildiri***ACİL SERVİSTE LİDOKAİN İNFÜZYONUNA OLUMLU YANIT VEREN SUNCT
SENDROMU****Mustafa İÇER*****Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, drmicer@gmail.com***ÖZET**

Giriş: SUNCT sendromu konjunktival kızarıklık, göz yaşarması ve tek taraflı kısa süreli nevralfom birincil baş ağrısıdır. Ağrı trigeminal sinirin innervasyon bölgesinde, tek taraflı, paroksizmal ve ataklar halindedir. Atak sayısı günde 3 ile 200 arasında ve ortalama bir atak 5-240 saniye arasına sürer. Ağrı tek taraflı orbital, supraorbital ve temporal bölgeyle sınırlıdır. Ağrı pulsatil ve zonklayıcı karakterdedir. Kesin bir tedavisi olmamakla birlikte tedavisinde; indometazin, steroid, lidokain, gabapetin, lamotrijin uygulamaları vardır. **Amaç:** Acil serviste lidokain infüzyonuna olumlu yanıt veren sunct sendromlu bir olguyu sunmayı amaçladık. **Yöntem:** Hasta bilgileri hasta dosyasından, hastane kayıt siteminden alındı. **Bulgular:** Acil servise baş ağrısı şikâyeti ile gelen hastanın şikâyeti son 3 gündür varmış. Ağrı zonklayıcı tarzda ve zerk şeklinde oluyormuş. Ağrı 3 dk kadar sürüyor ve günde 100'den fazla oluyormuş. Ağrı yüzün sol tarafına lokalizeymiş. Sol gözde yaşarma, burun akıntısı oluyormuş. Hastanın ağrı kesicilerle ağrısı geçmiyormuş. Gittiği dış merkezde kraniyal kontrastlı MRI çekilmiş ve patolojik bulguya rastlanmamış. Hastaya diazepam, parasetamol, metoklopramid intravenöz verilmiş ancak şikayetleri geçmeyince acil servisimize başvurmuş. Özgeçmişinde bilinen bir hastalık öyküsü ve ilaç kullanımı yok. Sadece 5 yıl önce buna benzer bir şikayeti olmuş ve ilaç tedavisi ile geçmiş. Fizik muayenesinde nabız 74 atım/dk, kan basıncı 130/80 mmHg, solunum sayısı 12/dk, O₂ satürasyonu 93 idi. Hastanın vizüel ağrı skoru 8-9 olarak değerlendirildi. Hastanın diğer sistem muayenesi normaldi. Laboratuvar bulguları normaldi. Hastada SUNCT sendromu düşünüldü. Hastaya damar yolu açıldı, monitörize edildi, 150 ml izotonik içinde 100mg lidokain bir saate yavaş infüzyonla yapıldı. Sonradan hastanın ağrı şiddeti ve frekansı azaldı. Hastaya bu tedavi her gün bir kez 4 gün daha yapıldı. Hastanın 5. günde ağrısı geçti. Hasta indometazin tedavisi ile taburcu edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Literatürde SUNCT sendromunda lidokain infüzyonuna yanıt veren sınırlı sayıda olgu serileri vardır. Bilinen tedavilere yanıt vermeyen dirençli olgularda hasta monitörize edilerek lidokain infüzyonları ile tedavi edilebilir.

Anahtar Sözcükler: SUNCT sendromu, Lidokain infüzyonu, Baş ağrısı.

*Poster Bildiri***ATEŞİN NADİR BİR NEDENİ: NÖROLEPTİK MALİGN SENDROM****Mustafa İÇER*****Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, drmicer@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Nöroleptik Malign Sendrom (NMS) nöroleptik ilaçların yan etkilerine bağlı gelişen ölümcül bir durumdur. Hastada ekstrapiramidal bulgular, kan basıncı değişiklikleri, bilinç değişikliği ve hiperrefleksi olur. Amerikan Psikiyatri Birliği tarafından oluşturulan DSM-IV tanı kriterlerine göre kas rijiditesi ve ateş ile birlikte terleme, disfaji, inkontinans, bilinç değişikliği, mutizm, taşikardi, hipertansiyon, CPK yüksekliğinden en az ikisinin varlığı ile beraber bu durumu açıklayacak başka bir durumun ve mental durum bozukluğunun olmaması gerekir. **Amaç:** Acil servise ateş, bilinç bozukluğu ile başvuran hastalarda ayırıcı tanıda NMS tanısını düşünmek. **Yöntem:** Hasta bilgileri hasta dosyasından, hastane kayıt sisteminden alındı. **Bulgular:** Bilinçte bozulma şikâyeti ile 23 yaşında erkek hasta acil servise geldi. Bilinç bozukluğu 2 gündür olan hastanın özgeçmişinde şizofreni nedeniyle 3 yıldır ketiapin kullanımı var. Fizik muayenesinde genel durumu orta bilinç konfüze, kan basıncı 150/80 mmHg, nabız 115 atım/dk, solunum sayısı 18 /dk, ateş: 38,7 °C, O₂ satürasyonu 93, pupiller izokorik, ekstremitelerde yaygın rijiditesi vardı. Diğer sistem muayenesi doğaldı. Hasta monitörize edildi, çift damar yolu açıldı, elektrokardiyografisi çekildi, tam kan, biyokimya, koagülasyon parametreleri istendi, foley sondası takıldı, 1000 ml/s izotonik ve 1gr parasetamol infüzyonuna başlandı. Beyin tomografisi çekildi. Lomber ponksiyon yapıldı. Laboratuvar parametrelerinde; lökosit: 16440 k/µl, CPK:2566 mg/dL, ALT: 74 mg/dL, AST: 79 mg/dL, LDH: 860 mg/dL, CRP: 1.02 mg/dL idi. Tam idrar tetkiki normal, hepatit paneli negatif, lomber ponksiyon ve arter kan gazında patolojik bulgu saptanmadı. Beyin tomografisi normaldi. Hastada NMS düşünüldü. Hastaya 20 mg/gün bromokriptin, Dantrolen yükleme dozu 2 mg/kg ve idame dozu 4 mg/kg/gün (4 doza bölünerek) başlandı. İlgili klinik görüşleri alındı ve daha sonra yoğun bakıma yatırıldı. **Tartışma ve Sonuç:** NMS en sık antipsikotik tedaviye bağlı ortaya çıkan önemli bir klinik durumdur. Acil servise ateş şikâyeti ile başvuran hastalarda ayırıcı tanıda düşünülmeli ve hastaların özgeçmiş ve ilaç öyküsü iyice sorgulanmalıdır. Antipsikotik ilaç alım öyküsü olan ateş, bilinç değişikliği, kas rijiditesi, yüksek CPK bulgularına sahip hastalarda NMS akılda tutulmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Ateş, Nöroleptik malign sendrom, Bilinç bulanıklığı, NMS

*Poster Bildiri***GASTRAİNTESTİNAL SEMPTOMLAR ANAFLAKSİNİN NADİR BİR VARYANTI
OLABİLİR Mİ?****Mustafa İÇER*****Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, drmicer@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Anafoksi hızlı başlayan şiddetli sistemik hipersensitivite reaksiyonudur. Tanı klinik olarak konur. Genelde klinik olarak havayolu, solunum, dolaşım problemleri, deri ve mukoza değişiklikleri ile karakterizedir. Nadirde olsa olası bir alerjene maruz kaldıktan sonra deri - mukoza, solunum, dolaşım ve gastrointestinal sistem (İnatçı karın ağrısı, kusma, ishal) bulgularından ikisinin pozitif olması ile tanı konur. **Amaç:** Anafaksinin farklı klinik bir varyantını sunmak. **Yöntem:** Hasta bilgileri hasta dosyasından, hastane kayıt sisteminden alındı. **Bulgular:** Acil servise halsizlik, karın ağrısı, kusma şikâyeti ile 72 yaşında erkek hasta geldi. Bir gün önce bel ağrısı nedeniyle gittiği aile hekimi tarafından kendisine günde 2 defa dikloran 75 mg ampul im. tedavi önerilmiş. İlaç uygulamasından saatler sonra tüm karında kramp tarzında ağrı ve kusmaları olmuş. Hastanın özgeçmişinde bilinen bir hastalık ve ilaç kullanım öyküsü yok. Fizik muayenesinde genel durumu orta bilinç açık, kan basıncı 80/60 mmHg, nabız 92 atım/dk, solunum sayısı 15 /dk, ateş: 36,7 °C, O₂ saturasyonu 90, pupiller izokorik. Diğer sistem muayenesi doğaldı. Hasta monitörize edildi, çift damar yolu açıldı, elektrokardiyografisi çekildi, tam kan, biyokimya, koagülasyon parametreleri istendi, foley sondası takıldı, 1000 ml/s izotonik infüzyonuna başlandı. Batın ultrasonografi çekildi. Laboratuvar parametrelerinde; lökosit: 11240 k/µl (N: 4000-10500) idi ve diğer parametreler normaldi. Batın ultrasonografisi normaldi. Verilen sıvı tedavisine yanıt vermeyen ve hipotansiyonu devam eden hasta, anamnez fizik muayene ve labaratuvar bulguları ile yeniden değerlendirildi. Anafaksi düşünülerek adrenalin 0.5 mg uyluk anterolateral bölgeye intramüsküler uygulandı. Uygulamadan 10 dakika sonra kan basıncı normal değerlere geldi. Sekiz saatlik gözlem sonunda genel durumu iyi vitalleri normal seyreden hasta taburcu edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Anafaksi genelde cilt ve mukoza, solunum, dolaşım sistemindeki değişiklikler ile karakterizedir. Anaflekside erken tanı ve adrenalin uygulaması prognoz üzerine en önemli etki eden faktörlerden biridir. Anafaksinin diğer varyantlarını bilmek ve hatırlamak erken tanı ve tedavi sağlayacak, prognoz üzerine olumlu etki edecektir.

Anahtar Sözcükler: Anafaksi, Hipotansiyon, Adrenalin, İnatçı gastrointestinal semptomlar.

*Poster Bildiri***LUDWIG ANJİNİ OLGU SUNUMU****Mustafa İÇER*****Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Acil Tıp Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye, drmicer@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Ludwig anjini genelde odontojenik kaynaklı bilateral submandibuler bölgede bağ dokusu, fasya ve kasları tutar. Fasyal tabakalar boyunca yayılan gangrenöz enfeksiyonlardır. Hızlı ilerleyici ve mortalitesi yüksektir. **Amaç:** Ludwig anjini olgusunu ve acil servisteki yönetimini sunmak. **Yöntem:** Hasta bilgileri hasta dosyasından, hastane kayıt sisteminden alındı. **Bulgular:** Acil servise halsizlik, ateş şikâyeti ile 22 yaşında erkek hasta geldi. Bir hafta önce diş ameliyatı olmuş. Son 3 gündür boğazında ağrı, şişlik varmış. Hastanın özgeçmişinde bilinen bir hastalık ve ilaç kullanım öyküsü yok. Fizik muayenesinde genel durumu kötü bilinç konfüze, kan basıncı 110/60 mmHg, nabız 97 atım/dk, solunum sayısı 16 /dk, ateş: 38,8 °C, O₂ satürasyonu 90, pupiller izokorik. Sub mandubüler bölgede fluktasyon veren şişlik vardı. Diğer sistem muayenesi doğaldı. Hasta monitörize edildi, çift damar yolu açıldı, elektrokardiyografisi çekildi, tam kan, biyokimya, koagülasyon parametreleri istendi, foley sondası takıldı, 1000 ml/s izotonik infüzyonu ve seftriakson 2 gr başlandı. Hasta entübe edildi ve kontrastlı boyun ve toraks tomografisi çekildi. Laboratuvar parametrelerinde; lökosit 9.44 k/µl (N: 4000-10500), ALT 53U/L (N:0-15), AST 144 U/L (0-35), LDH 533 U/L (N: 125-220), CRP 26.99 mg/dl (N:0-0.5), PT 25.8 (N:10,8-15.5), PT-INR 2.14 (N:0.8-1.2) idi ve diğer parametreler normaldi. Kontrastlı boyun ve toraks tomografisinde submandibuler ve submental bölgeden başlayıp fasial planlarda hava değerleri ve yer yer yumuşak doku dansiteleri ve infiltratif görünüm mevcuttu. Hastadan ilgili klinik görüşleri alındıktan sonra acil cerrahiye alındı. **Tartışma ve Sonuç:** Ludwig anjininde medyastinit, ampiyem, septisemi, asfiksi ve aspirasyon gibi komplikasyonlar sıktır ve havayolunun yeteri kadar korunmaması ile ilgilidir. Submandibuler ve submental bölgedeki yumuşak doku enfeksiyonları Ludwig anjini açısından araştırılmalıdır. Ludwig anjini düşünülen olgularda erken ve invaziv hava yolu yönetimi, ampirik antibiyotik uygulaması ve acil cerrahi düşünülmelidir.

Anahtar Sözcükler: Ludwig anjini, İnvaziv hava yolu yönetimi, Asfiksi, Acil cerrahi

*Sözel Bildiri***ANKİLOZAN SPONDİLİT VE GEBELİK****Serpil ÖZBAŞ*, Halil ÖZBAS******Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik AD, Isparta, Türkiye, serpilozbas@sdu.edu.tr****Süleyman Demirel Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Genetik AD, Isparta, Türkiye, drozbas@yahoo.com***ÖZET**

Ankilozan spondilit (AS), çoğunlukla genç yaşlarda ortaya çıkan ve esas olarak omurgayı ve kalça eklemlerini etkileyen sistemik otoinflamatuar bir hastalıktır. AS'ye genetik olarak yatkın HLA-B27 geni pozitif kişilerde çevresel bir faktörün tetikleyici etkisiyle bağışıklık sisteminin vücudun kendi hücre ve antijenlerine karşı aşırı bağışıklık tepkisi sonucu dokularda hasar veya işlev bozukluğu ile hastalık ortaya çıkabilmektedir. Hastalığın başlangıcı en sık olarak 15-29 yaşlardır; bu kadınların doğurganlıklarının yüksek olduğu yaşlarla aynı zamana gelmektedir. AS'li hastalarda gebelik, hastalığın alevlenme riski ve hastalığın gebelik sonuçları üzerindeki potansiyel etkileri nedeniyle önemlidir. Hastaların çoğunda ilk başvuru yakınması olan bel ağrısı, AS tanısındaki en önemli ipucudur. Ancak çoğu kez hastalar yanlışlıkla “bel fitiği” tanısı alabilmektedir. Dikkatli ve detaylı alınan anamnez ve fizik muayene sonrasında uygun testlerin yapılması yanlış tanının önüne geçecektir. Direk pelvis grafilerinde, sakroiliyak eklemlerde görülen kemik değişiklikleri (sakroiliit) diğer klinik bulgularla birlikte AS tanısı için çok değerlidir. Genetik çalışmalarla HLA'nın pozitifliğinin gösterilmesi de tanıyı destekleyecektir. AS'li hastaların %90, hatta daha fazlasında HLA-B27 testi pozitif olarak saptanmaktadır. HLA-B27 geninin sağlıklı insanlardaki sıklığı yaklaşık %7 dir. AS tanısı almış gebelerle ilgili çalışmalarda hastaların büyük çoğunluğunda gebelik sırasında hastalık alevlendiğini bildirilirken, yaklaşık yarısında postpartum dönemde hastalık alevlenmesi meydana geldiği bildirilmektedir. Bunların yanında çok azda olsa gebelik sırasında hastalık aktivitesinde iyileşme veya stabil kalan olgular da bildirilmiştir. AS tanısı sonrası genç kadınların annelik planları değişmekte gebelik ertelenmekte hatta bazı kişiler çocuk sahibi olmaktan vazgeçmektedirler. Literatürde AS tanısı konan kadınların %13'ü gebelikten kaçınmayı seçtiği ve bu da aralarında doğum oranlarının azalmasına neden olduğu bildirilmektedir. Bu derlemenin amacı AS'nin gebelik üzerindeki etkisini ve gebeliğin AS üzerindeki etkisini anlamak yanında yanlış tanının ortaya çıkardığı istenmeyen durumları önlemek için doğru tanının önemini vurgulamaktır.

Anahtar Kelimeler: Ankilozan Spondilit, Gebelik, HLA-B27

*Sözel Bildiri***IDENTIFICATION OF KEY GENES AND PATHWAYS IN CARFILZOMIB-
RESISTANT MULTIPLE MYELOMA CELLS****Buket ALTINOK GUNES***

** Ankara University, Vocational School of Health Services, Department of Medical Laboratory Techniques,
Ankara, Turkey, baltinok@ankara.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Multiple myeloma(MM) is a B-cell malignancy caused by an increase of aberrant malignant plasma cells in the bone marrow. Statistics show that the incidence of MM is second among tumors of the blood system. Despite the fact that new drugs have improved MM patient outcomes, the responsiveness to therapy and survival of newly diagnosed MM patients is still changing, with a median survival of 2 to 10 years. Therefore, the identification of molecular biomarkers is critical for early diagnosis, prevention and individualized treatment. **Aim:** In the present study, the data set with profile access number(GSE78069) was downloaded from the Gene Expression Omnibus database(GEO) to identify differentially expressed genes(DEGs) in multiple myeloma cells. **Methods:** The gene expression profile GSE78069 was obtained from NCBI-GEO. The microarray data of GSE78069 is based on GPL570 platform(HG-U133_Plus_2 Affymetrix Human Genome U133 Plus 2.0 Array) and include carfilzomib-resistant and parental LP-1 human multiple myeloma cells. We identified DEGs using the interactive web tool GEO2R and analyzed these DEGs were performed Gene Ontology(GO) and Kyoto Encyclopedia of Genes and Genomes(KEGG) pathway enrichment analysis with the Database for Annotation, Visualization and Integrated Discovery(DAVID). **Results:** We examined 2331 significant DEGs, 1456 of which were upregulated and 875 of which were downregulated($p\text{-value} < 0.01$; $\text{fold change} \geq 0$ or ≤ 0). The GO analysis of downregulated DEGs with significant differences indicated that they are enriched in biological processes(BP) and molecular function(MF), such as cell junction, protein kinase activity, transmembrane transport and ATP binding. The up-regulated genes were mainly enriched in BP and MF, such as DNA binding, DNA repair, protein ubiquitination, mitotic nuclear division, antigen processing and presentation and ER to Golgi transport vesicle membrane. According to the findings of the KEGG pathway analysis, DEGs were mostly abundant in MAPK, FoxO, NF-kappa B signaling, apoptosis and signaling pathways regulating pluripotency of stem cells and cancer. **Discussion and Conclusion:** This research may identify key molecular biomarkers for MM prognosis and new potential treatment targets in drug resistance.

Key words: Multiple Myeloma, Carfilzomib resistance, Microarray, Bioinformatic analysis

Sözel Bildiri

ÇOCUKLARDA AĞIZ SOLUNUMUNUN ÇENE YÜZ GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Süleyman FAKİ*, Filiz YAMANER **

* Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ), Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu,
sfaki@mehmetakif.edu.tr

** Serbest Diş hekimi, *filizyamaner1@gmail.com*

ÖZET

Yüz gelişiminin % 60 ı ilk 4 yaş içinde gerçekleşir ve % 90 ı 12 yaşa kadar tamamlanır. Alt çenenin gelişimi 18 yaş civarına kadar devam eder. Dolayısıyla bu dönemdeki fonksiyon bozukluklarının tedavisi için süre kısadır. Tedavide geç kalmak ileriki dönemlerde cerrahi müdahaleler gerektiren bozukluklara sebep olabilir. Bütün bebekler doğduklarında burun solunumu yaparlar. Anne sütü yerine inek sütü ile beslenen çocuklarda çene ve yüz kasları yeterince gelişemez. Ayrıca inek sütünün alerjen olması ve fazla mukus oluşturmasından ötürü nefes alma zorluğu yaşarlar. Dünya sağlık örgütünün tespitine göre insanların %70 i çocukların % 50 si ağız solunumu yapıyor. En önemli problemlerde biri de dilin konumuna ve alt çenenin geride olmasına bağlı olarak hava yolunun daralmasıdır. Erken müdahale edilmediğinde fizyoterapi ve daha komplike tedavilere ihtiyaç duyulur. Burun nefes almak için tasarlanmıştır. Ağız burun gibi havayı filtre edemez. Adenoidlerin büyümesi ve bademcik enfeksiyonları vücudun savunması sisteminin çalışmasının sonucudur. Çoğu zaman çocukların rahat nefes almaları için adenoidler alınır ama yanlış solunum devam ettiğinde tekrar büyürler. Yani ağız nefesi bir sonuç değil sebeptir. Solunum gündüz ağızdan olunca gece de devam eder. Bu çocuklar üst ve alt solunum yolu rahatsızlıkları, astım, alerji ,horlama hatta apne gibi ciddi problemlere adaydır. Yetişkinken sahip olduğumuz çoğu fonksiyon bozuklukları çocukluktan gelir o yüzden bu farkındalığın oluşturulması çok önemlidir. Aileler uyarılıp bu konuda eğitilirse erken dönemde önlem almak kolaylaşır. Anne sütünün en az 2 yıl emzirilmesini vurgulamak,ufak dokunuşlarla refleksif olarak bebeğin ağız kapanışını sağlamak çok önemli. Tıp uzmanlarına da burada çok fazla görev düşüyor. Cerrahi işlem ve ilaç tedavisi uygulamadan öncesinde şayet cerrahi işlem kesin gerekiyorsa sonrasında burun nefesinin sürdürülmesinin fizyolojik yollarını tedavi prosedürlerine eklemeliler. Bir çocuk zorlansa bile 2-3 dakika burun nefesi alabiliyorsa burnu nefes egzersizleriyle açılabilir. Çocuklar üzerinde gerekli önlemleri alarak ağız solunumunun çene yüz gelişimi üzerindeki etkilerini yapılacak çalışmalar ve alınacak önlemlere rehber niteliğinde olması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ağızdan Solunum, Ağız Diş Sağlığı, Kötü Ağız Alışkanlıkları, Maloklüzyon, Çocuk Diş Hekimliği

*Sözel Bildiri***THE FIBULOCALCANEUS INTERNUS MUSCLE: A RARE ACCESSORY MUSCLE****Ekrem Solmaz*, Fatih Ates**, Zeliha Fazliogullari*******Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, drsolmazekrem@gmail.com****Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Radiology, Konya, Turkey, fatih_ates81@hotmail.com*****Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, z_topal@yahoo.com***ABSTRACT**

Background: Various accessory muscles may be involved around the ankle. They are usually asymptomatic and represented incidentally. The fibulocalcaneus internus muscle is a muscle that starts from the lower medial side of the fibula on the lateral part of the leg, distal to the origin of the flexor hallucis longus muscle. It attaches to the medial side of the calcaneus. This study aimed to assess the imaging results of this variation, which has received increased prominence in recent years, from a functional and clinical standpoint. **Case:** Magnetic resonance imaging of a 20-year-old male patient's left ankle taken at the Selçuk University Medical Faculty hospital was examined. In the images in coronal, sagittal, and axial planes; While tendon of the flexor hallucis longus muscle was located in the postero-lateral aspect, tendon of fibulocalcaneum internus muscle, known as the accessory muscle ending in the medial side of the calcaneus, was detected. The thickness and signal intensities of other muscle structures were normal. No fluid was detected in the synovial sheaths around the tendon. **Discussion and Conclusion:** Magnetic resonance imaging is used to detect variational diversity in muscles with a similar course, such as the fibularis quartus muscle, the fibulocalcaneus internus muscle, and the fibulocalcaneus anterior muscle, to assess their relationship to adjacent structures and to differentiate them from soft tissue masses. In some patients, the presence of these muscles can cause painful conditions such as tarsal tunnel syndrome. It is critical to be aware of accessory muscles and use magnetic resonance imaging to avoid misdiagnosis and provide the appropriate treatment.

Keywords: Fibulocalcaneus Internus Muscle, Variation, Magnetic Resonance Imaging

Sözel Bildiri

HASTALARIN TIBBİ BİLGİLERİNİN KORUNMASI HAKKINDA ECZANE ÇALIŞANLARININ BİLGİ DÜZEYLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Nisan DOĞAN*, Zeynep TÜRKMEN, Tunç DEMİRCAN***

* *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye*

** *İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Adli Tıp ve Adli Bilimler Enstitüsü, Fen Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye*

ÖZET

Giriş: Teknolojinin gelişimine paralel olarak insan hayatı büyük bir oranda çevrimiçi alana taşınmıştır. Bilişim sistemlerinin kullanımı artmış ve hayatı kolaylaştırmak adına pek çok işlem bu bilişim sistemleri vasıtasıyla gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu gelişmelerin neticesinde ortaya çıkan çevrimiçi dönüşüm sağlık alanında da kendini göstermiştir. Günümüzde kişilerin tıbbi verileri bilgisayar ortamında tutulmaktadır. Her ne kadar işleyişi hızlandıran ve büyük kolaylıklar sağlayan bir gelişme olsa da teknolojinin bulunduğu her alanda olduğu gibi bu alanda da bazı ihlaller ortaya çıkmaya başlamıştır. Kişilerin tıbbi verileri özel nitelikli kişisel verilerdir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında bu verilere ulaşmak ve bu verileri işlemek için yetkilendirilmiş olan kişi ve kurumlardan biri de eczanelerdir. Hastalar eczaneden hizmet almak istediklerinde eczane çalışanları elektronik sistemlerinden hastanın geçmiş ilaç bilgileri ve var olan hastalık bilgileri gibi tıbbi bilgilere erişebilmektedirler. Fakat bu yetkinin sınırlarını ve hangi durumlarda verileri üçüncü kişilerle paylaşabilecekleri hususunda yeteri kadar bilgi sahibi olmadıkları zaman zaman görülmekte, bu nedenle de adli makamlara yansımaktadır. **Amaç:** Bu çalışmada hastaların tıbbi bilgilerine erişme yetkisi bulunan eczane çalışanlarının, bu bilgilerin üçüncü kişilerle paylaşılıp paylaşılmayacağı konusunda bilgi düzeylerinin ve görüşlerinin araştırılması amaçlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Araştırma çevrimiçi anket yolu ile Türkiye genelindeki eczaneler düzeyinde yürütülmüştür. Bu anket 2022 yılı Ocak-Şubat ayı içerisinde dolaşımda kalmış ve Türkiye genelindeki eczane çalışanlarına ulaştırılmıştır. Ankette eczane çalışanları olan mesul müdür, eczacı, kalfa ve çıraklara, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamındaki sorumlulukları ve yükümlülükleri, hastaların tıbbi bilgilerine işyeri içerisinde kimlerin erişiminin olduğu, bu tıbbi bilgilerin daha önce üçüncü kişilerle paylaşılıp paylaşılmadığı ve tıbbi bilgilerin hangi durumlarda üçüncü kişilerle paylaşılacağı hususunda sorular yöneltilmiştir. KVKK ile ilgili 23 sorudan oluşturulan anket, toplam 139 eczane çalışanına uygulanmış elde edilen bulgular Microsoft Excel programı kullanılarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Anket çalışmaları neticesinde, %55,5 oranında eczanede tüm personelin hastaların tıbbi verileri görüntüleme yetkisine sahip olduğu, %7,7

düzeyinde eczane çalışanının KVKK ile ilgili bilgisi olmadığı, sadece %38 eczane çalışanın hastaların tıbbi bilgileri ile ilgili sorumlulukları ve yükümlülükleri hakkında eğitim aldığı görülmektedir. Son beş yılda herhangi bir hastaya ait tıbbi bilgileri başka kişi ve kurumlarla paylaştınız mı sorusuna %70 oranında cevap verilmediği (n=97), %3 adli makamlarla, %3 kamu kuruluşları ile, %3 işyeri ile ve %21 hastanın birinci dereceden yakınları ile paylaştığını belirtmişlerdir. **Sonuç:** Bildiğimiz kadarıyla bu çalışma, serbest eczane ağlarının katılımı yoluyla sağlık hizmetinin önemli bir ayağını oluşturan eczanelerin KVKK kapsamındaki sorumluluklarının ve yükümlülüklerinin irdelenmesi, hastaların tıbbi bilgilerine işyeri içerisinde kimlerin erişiminin olduğu, bu tıbbi bilgilerin daha önce üçüncü kişilerle paylaşılıp paylaşılmadığı ve tıbbi bilgilerin hangi durumlarda üçüncü kişilerle paylaşılacağı hususunda sistemsal boşlukların ve bu tür durumlara karşı alınması gereken tedbirlerin belirlenmesine yönelik ilk ulusal çalışmadır. Elde edilen veriler ışığında, internetin insan hayatını kolaylaştırdığı ancak aynı zamanda kişilerin özellikle tıbbi verilerinin daha ciddi korunması gerektiğini, profesyoneller, tıp doktorları ve eczacılar arasında daha güvenli bir ortamda bilgi alışverişini mümkün olması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Adli eczacılık, KVKK, Elektronik delil, Güvenlik

*Sözel Bildiri***BUTEYKO NEFES TEKNİĞİ VE NEFES NORMALLEŞTİRME****Filiz YAMANER*, Süleyman FAKİ ****** Serbest Diş Hekimi, filizyamaner1@gmail.com**** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, sfaki@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

Buteyko nefes tekniği 1950'li yıllarda Rus doktor Konstantin Pavlovich Buteyko tarafından geliştirilmiştir. Fazla solunumu (hiperventilasyonu) düzeltmeye yönelik bir dizi nefes egzersizi içermektedir. Nefes hacmi normal seviyeye indiğinde, nefesle bağlantılı hastalıklarda bariz iyileşmeler görülmekte ve kilo verme, enerji düzeyinde artış ve daha iyi uyku gibi birçok ilave faydalar ortaya çıkmaktadır. Zamanla Buteyko, sadece nefeslerini gözlemleyerek hastaların ölümünün tespitinin sağlandığı gözlenlenmiştir. Buteyko şiddetli hipertansiyon şikayeti ve durumun daha da kötüye gitmesine sebep olduğu gözlenlenmiştir. Nefesin izlenerek nefesi küçültme nefes hacmi azaldıkça semptomları ortadan kalkmasına reaksiyon gösterdiği tespiti yapılmıştır. Kanımız hali hazırda %95-99 oksijene doymuş durumdadır .Fazla solunum yaptığımızda ve büyük nefesler alıp verdiğimizde karbondioksit kaybederiz. CO2 kanımızda% 5 oranında olması gereken hayati bir organdır. Kan hücrelerinin içindeki hemoglobin hücrelere oksijeni taşıırken ortamda yeterli CO2 olmazsa hemoglobin oksijene yapışıyor ve hücrelere,dokulara ve organlara yeterli miktarda oksijen ulaşmasını engellendiği tespiti yapılmıştır. 1904 yılında Fizyolojist Christian Bohr tarafından keşfedilen bu durum ,Bohr Etkisi diye bilinmektedir. Burun solunumu yaparken büyük hacimde hava alamamızı filitre eder. ayrıca burun havayı ıstır filtre eder nemlendirir ve alt solunum yollarına hazır hale getirir. Bir diğer önemli konu ise burnumuzdan sakın nefes aldığımızda paranasal sinüslerde üretilen mucizevi madde nitrik oksiti vücudumuza alabilmemize yardımcı olur. Bu madde kan damarlarını genişletmesini, kan basıncını ve kalp hızını düşürerek,bağışıklık sistemini,hafızayı ve öğrenmeyi güçlendirmeyi sebep olmaktadır. Çocuklarda sağlıklı çene yüz gelişimi için burun nefesi gereklidir. Bu yüzden dünyada bir çok yerde ortodontist ve çene ortopedistleri Buteyko tekniğini çocuklar üzerinde uygulamaktadırlar. Her kişinin konforlu bir nefes tutma süresi vardır. Buteyko nefes tekniği uygulamadan önce bu tespit edilir..Solunumu burundan sakın sürdürmek ve konforlu nefes tutma hacmini artırmak için kişiye has egzersizleri vardır. ilk egzersiz burun açma egzersizi bazı ciddi rahatsızlıklar ve durumlar dışında yapılıır ve bilinen en etkili burun açma egzersizidir burun açma egzersizi veya gevşeme egzersizi yapabilirse Buteyko nefes tekniğini kişilerde uygulamanın anlatımı insan vücudunun nefes alınması normal sağlıklı hale gelmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nefes Tekniği, Kronik hiperventilasyon, Nefes hacmi, Kronik Fazla Solunum

*Sözel Bildiri***MEASURING THE BONE GRAFT APPLICATION METHODS AND AWARENESS
LEVELS OF DENTISTS****Abdullah Furkan KÖSE*, Esra Sinem KEMER DOĞAN****

*Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Dentistry, Department of Periodontology, Hatay, Turkey (e-mail: furkan051995@gmail.com)

** Hatay Mustafa Kemal University, Faculty of Dentistry, Department of Periodontology, Hatay, Turkey (e-mail: esraa_kemer@hotmail.com)

ABSTRACT

Background: Different bone augmentation materials can be used before implant surgery and prosthetic applications or in cases where the amount of remaining bone is insufficient in teeth with periodontal problems. **Aim:** In our study, it was aimed to evaluate the current knowledge and awareness levels of dentists in bone graft application methods by using an online questionnaire. **Methods:** 169 dentists were included in our study. Dentists were asked to fill out a 21-question questionnaire including age, gender, specialties, augmentation methods, material preferences, and complications encountered during or after surgery. Responses were analyzed using a statistical software program. **Results:** Participants were divided into 4 subgroups according to their specializations: periodontology (n=51), oral and maxillofacial surgery (n=24), other specialties (n= 26) and practitioners (n=58). In the general population, it was observed that the monthly augmentation number was between 1-5 and it was waited for 3-6 months after augmentation. It was determined that there was no difference between the groups in terms of the factors considered in the selection of graft material such as brand, cost, method of application, and the systemic condition and age of the patient. On the other hand, it was observed that factors such as bone formation potential, particle size and resorption time were taken into account more in surgical branches. In terms of complications, non-ossifying graft particle and membrane exposure were high in surgical branches. **Discussion and Conclusion:** It was observed that there were differences in theoretical knowledge and practical applications related to augmentation success in non-surgical branches. Considering that the number of augmentation physicians and applications is increasing day by day, it is suggested that more importance should be given to the subject of augmentation in postgraduate education.

Key words: Augmentation, Bone graft, Surgical complication

*Sözel Bildiri***YAŞLILARDA DIŞ HEKİMLİĞİ****Süleyman FAKİ*, Müberra Emine GÜLEK****

*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, sfaki@mehmetakif.edu.tr
** Serbest Diş hekimi, megulek@hotmail.com

ÖZET

Dünya Sağlık Örgütü psikogeriatric yaşlılık dönemi için 65 yaş ve üstünü yaşlı, 85 yaş ve üzerini çok yaşlı olarak kabul etmektedir. Yaşlı hasta grubunda oral sağlığı genel sağlıktan ayrılmamalıdır. Çünkü ağız ve diş sağlığı ile ilgili sorunlar giderilmezse yetersiz beslenmeye bağlı malnutrisyon, protein defisiti, vitamin eksikliği ve immunité bozuklukları daha sık ortaya çıkar. Yaşlı bireylerde ağız ve diş sağlığının, genel sağlık üzerindeki etkisi ihmal edilemeyecek kadar büyüktür. Diş kayıpları, aşınmalar, periodontal hastalıklar, diş çürükleri, oral mukozada meydana gelen lezyonlar vb. yaşlı hastaların oral fonksiyonları yeterince iyi yerine getirememelerine yol açar. Konuşma bozuklukları, kaslarda atrofi, tat almada değişiklikler de gözlenebilir. Yaşla beraber ağız içerisinde tükürük akışının yavaşladığı, periodontal kemik kaybı olduğu ve genel olarak bilişsel zekanın azalmaya başladığı bilinmektedir. Yaşlıda görülen diş kayıplarında, kök çürüklerinden çok periodontal hastalıklar etkilidir. İlerleyen yaşla birlikte periodontal dokular plağa daha çok maruz kalır, diş eti çekilmesi artar. Estetik ve dental sorunlar oluşur. Yaşlanma ile birlikte diş kaybında artış, salya akış hızında azalma, ağız mukozasında ve kaslarda atrofi meydana gelir. Bu yapısal değişiklikler, yaşının çiğneme fonksiyonunda ve dolayısıyla beslenme alışkanlıklarında farklılaşmalara yol açar. Yaşlanmaya paralel olarak minede meydana gelen fizyolojik aşınmalar (atrizyon) sonucu dişlerde şekilsel değişiklikler görülür Alveoler kemiğin bütünlüğü dişlerin varlığına bağlıdır. Diş kaybı, çene kemiklerindeki rezorpsiyonu arttırmaktadır. Yaşlıda ağız hijyeni gençlerdeki kadar iyi değildir. Yaşlıda görülen ağız hastalıklarının %95'ini, bakteriyel plağın neden olduğu periodontal hastalıklar ve diş çürükleri oluşturur İlerleyen yaşla beraber plağa maruz kaldıkları süre artarken, immün sistem fonksiyonları azalır. Bu durum da plak birikimi için uygun zemin hazırlar. Yaşlıda diş kaybı fazla olduğu için, kalan dişler sabit veya hareketli protezlerin tutuculuğunda önemli rol oynarlar. Bu yüzden, çürük dişlerin tedavisi gereklidir. Yaşlı bireylerin %80'inde tedaviyi gerektiren bir ya da daha fazla kronik hastalık mevcuttur. Yaşlıda görülen tükürük bezi hipofonksiyonlarının en önemli nedeni ilaç kullanımınıdır. Yaşlılarda diş bakımı ve tedavisinde Diş Hekimliğinin önemi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yaşlı Hasta, Dişler, Oral Mukoza, Tükürük Bezleri, Yaşlanma

Sözel Bildiri

BURDUR İLİNDE SAĞLIK İLE İLGİLİ LAVANTA KULLANIMININ İNCELENMESİ

Hatice ÖZSOY*, Askeri ÇANKAYA **, Eda DOLGUN***,
Meryem YAVUZ Van GIERBERGEN***

*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gölhisar Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü/İlk ve Acil Yardım Programı, Burdur, Türkiye htcozsoy15@gmail.com

**Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, Elazığ, Türkiye askericankaya2156@gmail.com

***Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye

ÖZET

Giriş: Türkiye, dünyada tıbbi ve aromatik bitkiler üretimi ve ticaretinde önemli bir ülkedir. Isparta ili başta olmak üzere Göller Yöresi Türkiye'nin en önemli tıbbi ve aromatik bitki üretim merkezlerinden birisidir. Bitkisel tedavi anlamına gelen fitoterapide lavanta geniş kullanım alanına sahiptir. **Amaç:** Bu çalışma Burdur ilinde sağlık ile ilgili lavanta kullanımının incelenmesi amacıyla yapıldı. **Yöntem:** Araştırma kesitsel, tanımlayıcı tipte yapıldı. 01 Mayıs 2021- 01 Kasım 2021 tarihleri arasında yürütüldü. Araştırmanın evrenini Burdur' da yaşayan 18 ve üzeri bireyler oluşturdu. Araştırmanın örneklemini Sosyal medya araçları (Whatsapp, facebook vb) kullanılarak çalışmaya gönüllü katılan 418 kişi araştırmanın örneklemini oluşturdu. Araştırmanın verileri Google Formlar üzerinden oluşturulan veri toplama formunun yer aldığı link sosyal medya aracılığı ile (Whatsapp, facebook vb) ile paylaşılarak toplandı. Veriler değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotları (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) kullanıldı. **Etik:** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulundan izin alındı. **Bulgular:** Çalışmaya katılanların yaş ortalaması 36,80±14,12 yıl olarak bulundu. %70,8'i kadın (n=296), % 64,1'inin evli ve %29,2'sinin lisans mezunu (n=122) olduğu saptandı. %43,8'inin il merkezinde yaşadığı, %77,0'nin kronik hastalık olmadığı, %84,9'nun lavanta yetiştirmediği, %48,8 (n=204)'nin lavanta ürünlerini kullandığı bulundu. Lavanta ürünlerinin kullananların %35,5'i sağlık için kullandığı saptandı. Sağlık için kullananların %23,2'si "Az da olsa iyi geldi" cevabı verildi. Katılımcılara lavantayı farklı kullanım nedenleri sorulduğunda; böceklenmeyi önleme, cilt temizliği gibi alanlarda kullandıklarını ifade ettiği görüldü. **Sonuç:** Çalışmada, lavanta ürünlerini kullananların üçte birinin sağlık amaçlı kullandığı görüldü. Türkiye' de nadir olarak yetişen lavantanın son zamanlarda sağlık alanında çalışmalarda kullanıldığı görülmektedir. Lavantanın sağlık alanında kullanımında kanıt düzeyinin artırılması için randomize kontrollü deneysel çalışmalara ihtiyaç vardır.

*Sözel Bildiri***TWO VARIATIONS OF THE EXTENSOR CARPI RADIALIS MUSCLES****Ekrem SOLMAZ*, Fatih ATES**, Zeliha FAZLIOGULLARI*******Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, drsolmazekrem@gmail.com****Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Radiology, Konya, Turkey, fatih_ates81@hotmail.com*****Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, z_topal@yahoo.com***ABSTRACT**

Background: The superficial muscle fibers on the lateral side of the forearm's posterior surface may also be fused or in interconnected bundles. The prevalence of extensor carpi radialis intermedius muscle, one of the subtypes of extensor carpi radialis muscle variations, has been shown to range between 12 and 24 percent, whereas the others are less prevalent. This study aimed to determine the anatomical variations, embryology, and clinical importance of extensor carpi radialis muscles. **Cases:** Magnetic resonance imaging of a 42-year-old male patient's left wrist and a 55-year-old female patient's right wrist, taken at the Selçuk University Faculty of Medicine hospital, were examined. The male patient's continuity in the vicinity of the extensor carpi radialis longus tendon was determined to be extensor carpi radialis accessorius muscle. The female patient's accessory tendon was identified as a distinct tendon extending adjacent to the tendons of the extensor carpi radialis longus and brevis muscles and adhering to the basis of the second metacarpal [II]. It was classified as the extensor carpi radialis intermedius muscle. **Discussion and Conclusion:** These variational muscles are also incidentally visualized on imaging usually performed for clinical indications. Sometimes, patients may become symptomatic when swelling occurs as a soft tissue mass or when it presses on adjacent anatomical structures and causes painful conditions. Awareness of such accessory muscles is important in hand surgery, such as tendon grafting.

Keywords: Extensor Carpi Radialis Intermedius Muscle, Extensor Carpi Radialis Accessorius Muscle, Variation, Magnetic Resonance Imaging

*Sözel Bildiri***TİAMİN UYGULAMASININ, TİP I DİABETES MELLİTUS OLUŞTURULMUŞ
RATLARDA YEM VE SU TÜKETİMİNE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI****Betül AKBIYIK*, Hale ERGİN EĞRİTAĞ****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Institute of Health Sciences, Department of Veterinary Biochemistry, Burdur, Turkey, betulceylan_87@hotmail.com*

** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary, Department of Biochemistry, Burdur, Turkey, vh.haleergin@gmail.com*

ÖZET

Giriş: Tiamin, hücre içi glikoz metabolizmasında rol oynayan enzimler (transketolaz ve piruvat dehidrojenaz v.b) için bir koenzim görevi görür. Bu nedenle tiamin ve diabetes mellitus (DM) arasında bir ilişki olduğu bildirilmektedir. **Amaç:** Bu çalışmada T1DM'li ratlarda 15 gün boyunca uygulanan tiamin takviyesinin, total yem ve su tüketimlerine etkilerinin araştırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmada, 28 adet erişkin, erkek, spraque dawley cinsi rat kullanılmıştır. Ratlar her bir grupta 7 adet hayvan olacak şekilde, kontrol, kontrol+tiamin, T1DM, T1DM+tiamin olmak üzere 4 gruba ayrılmıştır. T1DM gruplarına çalışmanın başlangıcında 70 mg/kg STZ tek doz olarak enjekte edilmiştir. STZ injeksiyonundan 3 gün sonra kan glikoz düzeyleri ölçülerek (> 200 mg/dl) T1DM tanısı koyulmuştur. T1DM grubunda hiperglisemi şekillendikten sonra, tiamin gruplarına 15 gün boyunca tiamin (%0.2 tiamin içeren içme suyu ile) uygulanmıştır. Tiamin uygulamasının başlangıcından itibaren 15 gün boyunca her bir grubun yem ve su tüketimleri ölçülmüş olup verilerin istatistik analizinde tek yönlü varyans analizi uygulanmıştır (Minitab 19.1.1). **Bulgular:** Deneme sonunda T1DM ve T1DM+tiamin gruplarında günlük yem ve su tüketimleri, kontrol ve kontrol+tiamin gruplarına göre belirgin derecede artmıştır (P<0,001). Tiamin uygulanan gruplarda ise tiamin uygulanmayan gruplara göre istatistiksel bir fark görülmemiştir. **Tartışma ve Sonuç:** T1DM gıda alımını ve su tüketimini arttırmaktadır. Ayrıca 15 gün boyunca uygulanan tiamin takviyesinin, sağlıklı hayvanların yem ve su tüketimleri ile T1DM'de görülen polidipsi ve polifaji komplikasyonlarına herhangi bir etkisi olmamıştır.

Anahtar Sözcükler: Diabetes Mellitus, Rat, Tiamin, Yem Tüketimi

Sözel Bildiri

TİP 2 DİYABET HASTALARINDA MANEVİ İYİ OLUŞ VE TEDAVİYE UYUM**Secil ERDEN MELİKOĞLU*, Berna KÖKTÜRK DALCALI**,****Esra GÜNGÖRMÜŞ***, Hatice KAYA******

*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, secil.erden@istanbul.edu.tr

**Bandırma Onyedil Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Balıkesir, Türkiye, bernadalcali@gmail.com

***İstanbul Üniversitesi –Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Hipofiz Hastalıkları ve Tümörleri Uygulama ve Araştırma Merkezi, İstanbul, Türkiye, esra.gungormus@gmail.com

****İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye, haticeka@iuc.edu.tr

ÖZET

Giriş: Hastalıkların önlenmesi kadar tedavi edilmesinde, ağrı ve anksiyetenin azaltılmasında, yaşam kalitesinin artırılmasında ve etkili başa çıkmada maneviyatın rolü göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir. Diyabet hastalığı günümüzde toplumsal ve küresel bir sağlık sorunu haline gelmiştir ve hastalarda birçok uyum sorununu birlikte getirmiştir. Özellikle hastalığın kontrolünde tedaviye uyum önemli noktalardan biri haline gelmektedir. **Amaç:** Araştırma, Tip 2 diyabet hastalarının manevi iyi oluşları ve tedaviye uyumlarının belirlenmesi amacıyla planlanmıştır. **Method:** Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı türde planlanan araştırmanın evrenini bir üniversite hastanesinin diyabet polikliniğine başvuran yetişkin Tip 2 Diyabet hastaları, örneklem grubunu ise araştırmaya katılmayı kabul eden 203 hasta oluşturmuştur. Araştırma verileri, Hasta Bilgi Formu, FACIT-Sp-12 (Version 4) ve Tip 2 Diabetes Mellitus Tedavisine Hasta Uyum Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde, ortalama, standart sapma, yüzdelik dağılım, Shapiro-Wilk, Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis testi ve Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır. Tip II Diabetes Mellitus Tedavisine Hasta Uyum Ölçeği toplam puanı üzerine etki eden faktörleri belirlemek amacıyla lineer regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** Araştırmaya katılan bireylerin manevi iyi oluş toplam puan ortalamaları 30.37 ± 6.99 olarak, Tip 2 Diyabet Tedavisinde Hasta Uyum Ölçeği toplam puan ortalaması ise 84.58 ± 13.31 olarak belirlenmiştir. FACIT Sp-12 ölçeği Anlam ($r = -0.493$, $p < 0.001$), Barış ($r = -0.608$, $p < 0.001$), İnanç ($r = -0.372$, $p < 0.001$) alt boyut puanları ve ölçek toplam puanı ($r = -0.599$, $p < 0.001$) ile Tip 2 Diyabet Tedavisinde Hasta Uyum Ölçeği toplam puanları arasında negatif yönde istatistiksel olarak ilişki olduğu belirlenmiştir. FACIT Sp-12 ölçeği toplam puanında gerçekleşen 1 birimlik artışın Tip 2 Diyabet Tedavisinde Hasta Uyum Ölçeği toplam puanında 1.016 düşüşe neden olduğu saptanmıştır [Beta (95% CI) = -1.016 (-1.219, -0.813), $p < 0.001$]. **Tartışma ve Sonuç:** Tip 2 diyabet hastalarının manevi iyilik ölçeği toplam puanın ortalamasının üstünde olduğu, tedaviye uyumlarının ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Hastaların manevi iyi oluşları ile tedaviye uyumları arasında ise orta düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki saptanmıştır. Bu kapsamda, hastaların tedaviye uyumunu desteklemek için manevi bakım uygulamalarının desteklenmesi önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Tip II Diyabet, manevi iyi oluş, tedaviye uyum

*Sözel Bildiri***AKCİĞER KANSERİ CERRAHİSİNDE PULMONER REHABİLİTASYON****Gülsüm SERTTAŞ GÜVEN***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Burdur, Türkiye, gsguven@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Akciğer kanseri akciğer dokularında kontrolsüz hücre büyümesi ile karakterize malign bir akciğer tümörüdür ve her iki cins için de kansere bağlı ölümlerin en sık nedenidir. Akciğer kanserlerinin yaklaşık olarak %85'ini küçük hücreli dışı akciğer kanseri oluştururken %15'ini küçük hücreli akciğer kanseri oluşturmaktadır. Akciğer kanserinde birçok hastaya tedavi edici bir seçenek olarak cerrahi uygulanmaktadır. Pulmoner rehabilitasyon hem cerrahi adayları olan hastaların hazırlanmasında hem de cerrahi sonrası erken ve geç dönemde iyileşmeyi hızlandırmak için uygulanmaktadır. Cerrahi ile akciğer parankim dokusunun çıkarılması akciğer hacimlerinde azalma ve solunum fonksiyonlarında kötüleşmeye neden olmaktadır. Cerrahi insizyon nedeniyle solunum kaslarına uygulanan kesi, göğüs duvarı mekaniğindeki değişiklikler ve diyafragma aktivitesinin azalması solunum kaslarının fonksiyonunu kötüleştirir. Cerrahi sonrası akciğer kompliyansının azalması hastalarda solunum iş yükünün artmasına ve egzersiz kapasitesini kısıtlayan dispneye neden olmaktadır. Hastalarda immobilizasyondan kaynaklanan komplikasyonlar da görülmektedir. Bütün bunlar akciğer kanseri cerrahisinde pulmoner rehabilitasyon uygulamaları için önemli gerekçelerdir. Akciğer kanseri cerrahisinde preoperatif dönemde başlayan ve postoperatif dönemde devam eden pulmoner rehabilitasyon programlarının daha etkin olduğu gösterilmiştir. Preoperatif dönemde solunum egzersizleri, solunum kas eğitimi, havayolu temizleme teknikleri ve egzersiz eğitimi; postoperatif erken dönemde ventilasyonu arttıran teknikler (derin solunum egzersizleri, insentif spirometre), havayolu temizleme teknikleri (öksürme, huffing, PEP), erken mobilizasyon, postür egzersizleri ve ağrı kontrolü pulmoner rehabilitasyon programlarına dahil edilmelidir. Postoperatif geç dönemde ise egzersiz eğitimi sürdürülmeli ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının benimsenmesi teşvik edilmelidir. Pulmoner rehabilitasyon programlarının postoperatif pulmoner komplikasyon oranını, hastanede kalış süresini, sağlık hizmetlerinin kullanımını ve tedavi maliyetini azalttığı kanıtlanmıştır. Rehabilitasyonda hastalığın fiziksel yönlerinin yanında psikolojik, duygusal ve sosyal yönleri de yeterince ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Akciğer kanseri, Pulmoner rehabilitasyon, Postoperatif dönem

*Sözel Bildiri***THE EYEBALL ANATOMY IN CANON OF MEDICINE AND TASHRIH AL-
ABDAN MIN AL-TIBB****Ekrem SOLMAZ*, Zeliha FAZLİOGULLARI******Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, drsolmazekrem@gmail.com****Selçuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, z_topal@yahoo.com***ABSTRACT**

Background: The book Canon of Medicine, by Ibn Sina, written in Arabic in the 11th-century, contains comprehensive information about human anatomy, ailments, and therapy when viewed in the context of the history of anatomical knowledge. Tashrih al-Abdan min al-Tibb, an illustrated anatomy book written in Persian by the 14th-century anatomist Mansur bin Muhammed bin Ahmed, includes five articles and anatomy information about organs. **Aim:** This research aimed to investigate and compare the relevant chapters in the books. **Methods:** We examined the fourth article on eye anatomy in the third science chapter of the third book-first part of Ibn Sina's Canon of Medicine, translated into Turkish by Esin Kâhya. We evaluated the eye anatomy section about complex organs in Mansur bin Muhammed bin Ahmed's Tashrih al-Abdan min al-Tibb book translated into Turkish by Esin Kâhya and Betül Bilgen. **Results:** In Canon of Medicine, structures such as lens, aqueous humor, vitreous humor, retina, optic nerve, iris, pupil, sclera, and cornea are described. In Tashrih al-Abdan min al-Tibb, the same layers are mentioned in a much more simplified way. **Discussion and Conclusion:** The similarity in content between the basic anatomy parts of both publications, such as the eyeball, draws attention. These historical books are also important in terms of showing the witness of scientific progress with the common evaluation of linguists, medical historians, anatomists, and clinicians.

Keywords: Canon of Medicine, Tashrih al-Abdan min al-Tibb, eyeball, anatomy

*Sözel Bildiri***COVID-19 PANDEMİSİNDE DIŞ HEKİMLİĞİ UYGULAMALARI: DERLEME****Merve Gülsoy****ÖZET**

2019 yılının sonlarında Çin'in Wuhan kentinde birçok kişide pnömoni semptomları ile izlenen bir hastalık tablosu görülmüştür. İlk olarak 12 Ocak 2020 tarihinde, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından bu semptomların nedeninin yeni tip bir koronavirüs olduğu (2019-nCoV) açıklanmıştır. 11 Şubat 2020'de bu yeni virüs SARS-CoV-2 olarak adlandırılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda SARS-CoV-2'nin tüm genom dizisi haritalandırılarak hastalık Covid-19 olarak isimlendirilmiştir. İlk olarak Çin'de görülen salgın yayılım göstererek başta Asya ülkeleri olmak üzere çok kısa bir süre içerisinde birçok ülkeye yayılım gösteren tüm dünyayı etkileyen bir problem haline gelmiş ve sonuç olarak 30 Ocak 2020 tarihinde, Covid-19 DSÖ tarafından pandemik bir hastalık olarak duyurulmuştur. Diş hekimliği, hastalarla yüz yüze çalışan, çalışma esnasında sıkça tükürük, kan ve dişeti oluk sıvısı gibi vücut sıvılarına maruz kalan ve kullanılan hızla dönen hava ve su ile çalışan keskin aletler ile yapılan işlemlerle solunum ve damlacık yoluyla bulaşan enfeksiyon riskine en yüksek düzeyde maruz kalan meslek gruplarından. Bu yüzden, pandemi sürecinde diş hekimliğinde yapılan uygulamalar, standart enfeksiyon kontrol önlemleri doğrultusunda ve kişisel koruyucu ekipmanlarda özel değişiklikler gibi bir takım eklemeler yapılarak özenle gerçekleştirilmeli ve üst düzeyde dikkatle çalışılarak bulaş ihtimali en aza indirilmelidir. Bu derlemede, diş hekimliği uygulamalarında COVID-19 bulaş riskleri, genel korunma prensipleri, diş hekimliği hastaneleri ve kliniklerinde bu konuyla ilgili problemler mevcut literatürler incelenerek çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: COVID-19, SARS-CoV-2, diş hekimliği uygulamaları, enfeksiyon ve bulaş kontrolü

*Sözel Bildiri***INCREASED AORTIC STIFFNESS IN BEHCET'S DISEASE****Lale DİNÇ ASARCIKLI***, **Fatih SARITAŞ****

* *Heath Science University, Doctor Siyami Ersek Thoracic and Cardiovascular Surgery Center, Department of Cardiology, Istanbul, Turkey, lalelale83@yahoo.com*

** *Haydarpaşa Numune Education and Research Hospital, Department of Rheumatology, Istanbul, Turkey, fatihsaritas@yahoo.com*

ABSTRACT

Background: Behçet's disease (BD) is an idiopathic multisystemic inflammatory disease that could affect vascular territories. Aortic stiffness is a well-known modifiable cardiovascular risk factor. **Aim:** The aim of this study is to assess the effect of BD which is an inflammatory vasculitis on aortic elastic properties using transthoracic echocardiography (TTE). **Methods:** In this cross-sectional, case control study, 33 patients with BD and no known systemic diseases (age 40.06±10.06 years) were compared with 33 age-sex matched healthy controls (age 39.85±7.76 years). Aortic elastic parameters were evaluated with aortic strain (AS), aortic distensibility (AD), and aortic stiffness index (ASI) which were calculated from systolic and diastolic diameters of ascending aorta measured by TTE and systolic-diastolic blood pressure. Conventional echocardiographic parameters were also noted. The research was conducted between June 2021-December 2021. The variables of the study were age, gender, BD duration, type of BD, left ventricular (LV) ejection fraction, LV and right ventricular diameters, erythrocyte sedimentation rate (ESR), C-reactive protein (CRP), mitral inflow velocities, mitral annular diastolic velocities, AS, AD and ASI. **Results:** There were no significant differences in terms of demographic and anthropometric parameters, and blood pressure values. In BD group, ESR and CRP values were higher than control group (13.15±10.16 vs. 8.05±2.97, P=0.034, and 2.51±4.15 vs. 0.24±0.97, P=0.007, respectively). There were no significant differences in terms of conventional echocardiographic parameters. In BD group, aortic elastic parameters were found worse than control group (0.076±0.015 vs. 0.112±0.022, for AS, 3.07±0.24 vs. 2.69±0.19, for ASI, 0.33±0.97 vs. 0.47±0.17, for AD and P <0.001 for all). **Discussion and Conclusion:** Cardiac involvement in BD usually asymptomatic. However decreased aortic distensibility is a cardiovascular risk factor and early detection is crucial for prevention and risk stratification. Aortic stiffness was increased in BD compared to healthy subjects.

Anahtar Kelimeler: Aorta, Aortic distensibility, Behçet's Disease, Stiffness, Echocardiography

*Sözel Bildiri***EXPERIMENTAL INVESTIGATION OF THE EFFECT OF FRUCTOSE
NUTRITION AND SWIMMING EXERCISE ON PANCREAS TISSUE****Fatih ALTINTAS¹, Sadettin CALISKAN², Arzu YALCIN³**¹ Pamukkale University, Faculty of Medicine, Department of Physiology, Denizli, Turkey,
fzyologfatih@gmail.com² Üsküdar University, Faculty of Medicine, Department of Physiology, İstanbul, Turkey,
sadettin.caliskan@uskudar.edu.tr³ Süleyman Demirel University, Faculty of Medicine, Department of Physiology, Isparta, Turkey,
fzyolog@gmail.com**ABSTRACT**

Introduction: Fructose is a widely consumed monosaccharide. The effects of fructose consumption and its combination with swimming exercise on plasma lipid profile and pancreatic oxidative stress level were investigated in rats. **Materials and Methods:** Approximately 10 weeks-old, 39 Wistar rats were grouped as control (C), control+exercise (C+E), fructose (F), and fructose+exercise (F+E). 20% fructose was mixed into the drinking water of the fructose groups for 16 weeks. Swimming exercise was applied to the exercise groups 5 times/week, 1 hour/day for 6 weeks. HDL, LDL and total cholesterol were measured from fasting plasma. Malondialdehyde (MDA) levels, catalase (CAT) and superoxide dismutase (SOD) activities were measured from homogenized pancreatic tissue. **Results:** Plasma HDL, LDL and total cholesterol levels did not differ statistically between groups ($p>0.05$). In addition, MDA levels and CAT activities in pancreatic tissue were not statistically different between groups ($p>0.05$). On the contrary, SOD activities were statistically significantly different between all groups ($p<0.05$). Additionally, the lowest SOD activity was observed in the F group, while the highest SOD activity was observed in the F+E group. **Discussion and Conclusion:** Fructose consumption decreases antioxidant (SOD) levels in the pancreas of rats, while swimming exercise increases antioxidant (SOD) levels in the pancreas of fructose-consuming rats.

Keywords: Fructose, Swimming Exercise, Pancreas, Lipid Profile, Oxidative Stress

*Sözel Bildiri***GÜNLÜK HAYATIMIZDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KAPSAMINDA
KULLANILAN İŞ ELĐVENLERİ VE LATEKS ALERJİSİNİN ETKİLERİ****Mustafa ARI *, Süleyman FAKİ ******Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Teknik Bilimleri Meslek Yüksek Okulu, mustafaari@mehmetakif.edu.tr**** Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, sfaki@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

Dünya Doğal kauçuk lateks, büyük oranda Hevea brasiliensis ağacının süt kıvamlı sıvısı olan lateksten elde edilir. Bu ağaç, daha çok ticari amaçlarla Malezya, Tayland ve Hindistan gibi ülkelerde yetiştirilmekte; Amerikas kıtasının orta ve güney kesimlerinde de doğal olarak bulunmaktadır. Lateks, kauçuk ağacının hücrelerinde türetilen, işlenmiş bir bitkisel üründür. Doğal kauçuk lateks, kauçuk ağacı Hevea brasiliensis'in süt salgılayan hücrelerinde yapılan sütsü beyaz bir sıvıdır. Bu ürün biri diğerinden farklı iki işleme aşamasına tabi tutularak, farklı amaçlara hizmet eden değişik ürünler elde edilir. Lateksin %90'ı asid ortamda sertleşmeye uğratarak kuru lateks elde edilir ki, bu üründen araba lastikleri, ayakkabı ve mühendislikte kullanılan çok çeşitli malzemeler üretilir. Lateksin kalan %10'una bazı kimyasallar ilave edilerek kendi kendine donması engellenir. Bundan sonra ürünün işlenmesi ve kıvam kazanması için pek çok kimyasal madde ilavesi gerekir. Lateks alerjisi bazı kişilerde diğerlerine oranla daha sık görülür. Bu durumun ortaya çıkmasında en önemli etmenler, kişinin atopik yapıda olması ve lateks ürünlerle sık karşılaşmadır. Olasılıkla daha sık eldiven giymeleri ve hemşirelik hizmetlerinde daha çok çalışmalarından ötürü, lateks alerjisi kadınlarda daha sık görülmektedir. Sağlık çalışanları (doktorlar, hemşireler, diş hekimleri, teknisyenler) çok sık lateks eldiven kullanmalarından ötürü, lateks alerjisi açısından yüksek risk altında bulunurlar. Sağlık çalışanları için mesleki kurdeşen (ürtiker), nezle (rinit) ve astımın en önde gelen sebebinin lateks alerjisi olduğu kabul edilmektedir. Lateks duyarlılığı normal toplumda %0.1-6 oranında görülür. Sağlık çalışanlarında, özellikle atopik olanlarda bu oran daha da artmaktadır. Lateks ürünleri sık kullanan sağlık çalışanlarında sorgulama formuyla yakınma tanımlama oranı %50'lere ulaşmaktadır. Lateks alerjisinden korunma konusunda hastalığa yol açan antijenlerden arındırılmış lateks üretimi, immunoterapi (aşı) ve doğal kauçuğun alternatif kaynaklarının kullanılmasıyla ilgili çalışmalar sürmektedir. Günümüzde iş sağlığı ve güvenliği kapsamında kullanılan günlük hayatımızda kullanılan iş eldivenleri lateks ününün kullanımında tedavi yaklaşımları ve alınacak önlemlere rehber niteliğinde olması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Lateks Allerjisi, Sağlık Personeli, Eldiven kullanım Tehlike ve Riski, Latekse Bağlı Reaksiyonlar

*Sözel Bildiri***HEMATOPOETİK KÖK HÜCRE NAKLİ OLAN ÇOCUĞUN TABURCULUĞU****Duygu ALTUNTAŞ¹, Emine EFE²***1Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, duygualtuntas@akdeniz.edu.tr**2Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Antalya, Türkiye, eefe@akdeniz.edu.tr***ÖZET**

Bu çalışmanın amacı Hematopoetik Kök Hücre Nakli olan çocuğun taburculuğu ile ilgili güncel literatürün kapsamlı genel görünümünü sağlamak ve taburculuk sürecinde hemşirenin rolünü vurgulamaktır. Hematopoetik Kök Hücre Nakli, çocukluk yaş döneminde birçok hastalık için tedavi edici bir yöntem olarak tercih edilmektedir. Nakil öncesi, nakil sırası ve nakil sonrası hemşirelik bakımı son derece önemlidir. Hazırlık rejiminde kullanılan kemoterapötik ajanların yan etkileri, uzun bir hospitalizasyon gerektirmesi nedeniyle çocuk ve ailesi için oldukça karmaşık bir süreçtir. Bu sürecin getirdiği zorluklardan biri de ebeveynin taburculuk sonrası evde bakıma devam edecek olmasıdır. Bu nedenle çocuğun evde bakımını üstlenen ebeveynin rol ve sorumlulukları artmaktadır. Evde bakıma yönelik bu sorumluluklar nedeniyle; medikal tedavinin devamlılığı, hijyen gerekliliği, diyetin düzenlenmesi, koruyucu izolasyonun sağlanması, çocuğun öz bakımının sağlanması ve komplikasyonlarla baş etmeye yönelik planlı bir eğitim verilmesi gerekmektedir. Hemşireler kök hücre nakli sürecinde çocuk/ebeveyne verilen danışmanlık ve eğitim rollerinde primer role sahip sağlık profesyonelleridir. Ebeveynler ve çocukları için nakilden sonra ev ortamına başarılı bir şekilde geçiş yapmak için etkili taburculuk eğitimi kritik öneme sahiptir. Ancak, literatürde kök hücre nakli olan çocuklara yönelik planlanan taburculuk eğitimine yönelik sınırlı sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Kök hücre nakli olan çocuğun taburculuğunda planlı eğitim programlarının geliştirilmesi ve uygulanması gereklidir.

Anahtar kelimeler: çocuk, kök hücre nakli, taburculuk

*Sözel Bildiri***PANORAMİK RADYOGRAFİLERDE DEMİRJIAN'IN YÖNTEMİNİ
KULLANARAK DIŞ YAŞININ DEĞERLENDİRMESİ****Mihriban GÖKCEK TARAÇ*****Karabük Üniversitesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Anabilim Dalı gokcekmihribanarabuk.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Diş yaşının hesaplanması adli tıp, pediatrik endokrinoloji, arkeoloji ve klinik diş hekimliğinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Diş hekimliğinde özellikle pedodontist ve ortodontistler mevcut durumun teşhis edilmesinde ve yapılacak olan tedavinin planlamasında diş yaşının hesaplanmasından faydalanmaktadır ve buna göre tedaviye yön vermektedirler. Radyografilerden yararlanılarak diş yaşının saptanmasında farklı metodlar kullanılmıştır. Çalışmamızda Demirjian yöntemini kullanarak panoramik radyograflardan diş yaşı değerlendirilmesi yapılmıştır. **Amaç:** Çalışmamızın amacı Demirjian metodunun Batı Karadeniz Bölgesindeki 4-16 yaş arası çocuklarda diş yaşı hesaplamasında uygulanabilirliğini değerlendirmektir. **Yöntem:** Çalışmamızda Karabük ADŞH'ne başvuran, rastgele seçilmiş 4-16 yaşındaki 560 çocuğun panoramik radyografileri değerlendirilmiştir. Kullanmış olduğumuz Demirjian yöntemi sol mandibuladaki yedi dişin sekiz safhada radyolojik olarak değerlendirilmesi esasına dayanmaktadır. Diş gelişiminin A'dan H'ye kadar sekiz aşaması, radyografik araştırma ile resimlendirilmiş, mineralizasyonun her aşamasının sınırları, açıkça tanımlanmıştır. Bu yöntemde her dişin gelişim aşamasına 0-100 arasında puan verilmiştir ve mevcut tablolar kullanılarak bu değerler diş yaşına dönüştürülmüştür. **Bulgular:** Sonuçlar her iki cinsiyette de diş yaşı ve kronolojik yaş arasında güçlü bir doğrusal korelasyon olduğunu göstermiştir. Diş ve kronolojik yaş arasındaki ortalama fark erkeklerde 0.48 ile 1.17, kızlarda 0.63 ile 1.78 arasında değişmektedir. **Tartışma ve Sonuç:** Demirjian'ın yöntemi diş yaşı tahmin etmede en pratik ve yaygın olarak kullanılan yöntemlerden biridir. Ayrıca Demirjian'ın standart çizelgeleri, çocukların dental olgunluğunu değerlendirmede uluslararası bir araç sağlamaktadır. Çeşitli araştırmacılar bu metodu kendi popülasyonlarında kullanmak için modifiye etmiştir. Bizde çalışmamızda Batı Karadeniz Bölgesindeki çocuklarda uygulanabilirliğini değerlendirdik. Diğer çalışmalarla benzer olarak bizim çalışmamızda da, Demirjian'ın yönteminin yaygın bir bulgusu olan yaşı olduğundan fazla tahmin etmesi sonucuyla karşılaşılmıştır. Farklı popülasyonlarda Demirjian'ın yöntemi ile diş yaşını olduğundan fazla tahmin edilmesi, kısmen son dönemde büyüme ve gelişmedeki olumlu bir seküler eğilimle açıklanabilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Diş yaşı tahmini, Demirjian metodu, Panoramik radyografi, Yaş tahmin

*Sözel Bildiri***YÜKSEK FRUKTOZLU MISIR ŞURUBU MARUZİYETİNİN OVARYUM
HOMOSİSTEİN DÜZEYLERİNE ETKİSİ****Gonca OZAN KOCAMÜFTÜOĞLU**

Yüksek fruktozlu mısır şurubu (HFCS), ucuz olduğu için, tatlandırıcı olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Aşırı fruktoz tüketimi üreme sağlığını da etkilemektedir. Bu çalışmada, yüksek fruktozlu mısır şurubu ile beslenen sıçanlarda ovaryum homosistein seviyelerinin araştırılması amaçlandı. 20 adet erişkin (220 ± 20 g ağırlığında) dişi Wistar rat rastgele dört gruba ayrıldı. Tüm gruplardaki ratlara standart rat yemi ve su adlibitum olarak verildi. Yüksek fruktoz mısır şurubu, musluk suyunda % 30 HFCS olarak uygulandı. 21 günlük deney süresi sonunda, sıçanlar dekapite edilerek, ovaryum dokuları homosistein düzeyleri Eliza kit ile ölçüldü.

Sözel Bildiri

TÜRKİYE'DE HEMŞİRELİK ÖĞRENCİSİ OLMAK: ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN DENEYİMLERİ

Fatma TANRIKULU,**Özge ÖNER,**Büşra GÜRÇAY,*Esmâ AKGÜL**

**Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye.*
ftanrikulu@subu.edu.tr

***Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye.*
ozgeoner@subu.edu.tr

****Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye.*
busragurcay@subu.edu.tr

*****Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Sakarya, Türkiye.*
esmaakgul@subu.edu.tr

ÖZET

Amaç: Bu araştırma Türkiye'de bir devlet üniversitesinin hemşirelik bölümünde öğrenim gören öğrencilerin hemşirelik eğitimi ile ilgili deneyimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırmanın örneklemini 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde bir devlet üniversitesinin Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü'nde öğrenim gören 8'i kız 2'si erkek toplam 10 uluslararası öğrenci oluşturmuştur. Araştırma kalitatif yöntemlerin kullanıldığı tanımlayıcı tipte bir çalışmadır. Araştırmanın verileri sosyo-demografik bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak odak grup oturumu şeklinde toplanmıştır. Görüşme ile elde edilen veriler tümevarım analizi tekniğiyle, nitel olarak değerlendirilmiştir. **Bulgular:** Nitel verilerin değerlendirilmesi sonucunda uluslararası öğrencilerin Türkiye'de hemşirelik öğrencisi olma deneyimlerine ilişkin 2 ana tema (hemşire olmak ve yabancı olmaya ilişkin zorluklar) ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin hepsi hemşirelik mesleğini severek yapacaklarını, birçok öğrencinin hemşire olmanın hayallerini süslediğini, hemen hemen hepsi yardım etmekten haz aldıklarını ifade etmişlerdir. Yabancı öğrenci olmanın en büyük zorluğunu dil konusunda yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu dersleri anlamakta zorluk çekmediklerini bildirmişlerdir. Diğer yaşadıkları zorluk ise ayrımcılığa maruz kalmalarıdır. Özellikle siyah ırk olmanın iyi hissettirmediğini ifade etmişlerdir. **Sonuç:** Uluslararası öğrencilerin verdiği cevaplar incelendiğinde hemşirelik mesleğini sevdiğikleri belirlenmiştir. Uluslararası öğrenciler dil ile ilgili sorunları, ayrımcılığa maruz kalma gibi olumsuz deneyimleri konusunda desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası öğrenci, hemşirelik, eğitim süreci

Sözel Bildiri

OVARYUM HOMOSİSTEİN DÜZEYLERİNE YÜKSEK FRUKTOZLU MISIR ŞURUBUNUN ETKİSİ

Gonca OZAN KOCAMÜFTÜOĞLU¹, Mehmet Ali KISAÇAM²,
Mesih KOCAMÜFTÜOĞLU³

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, Burdur,
gokocamuftuoglu@mehmetakif.edu.tr*

*2Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Veteriner Fakültesi Biyokimya Anabilim Dalı, Hatay,
malikisacam065@hotmail.com*

*3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner Fakültesi Doğum ve Jinekoloji Anabilim Dalı, Burdur,
mesih2005@gmail.com*

ÖZET

Amaç: Günümüzde obeziteye neden olan yüksek fruktozlu mısır şurubu tüketimi, üreme problemlerini de beraberinde getirmektedir. Organizmada metiyonin amino asitinden sentezlenen homosistein, vücut yağlarının metabolik olarak yakılmasını hızlandıran lipotropik bir moleküldür. Bu çalışmada, yüksek fruktozlu mısır şurubu ile beslenen sıçanlarda ovaryum homosistein seviyelerinin araştırılması amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmada, erişkin 20 adet dişi Wistar sıçan rastgele; kontrol grubu (n=10) ve yüksek fruktoz grubu (n=10) olmak üzere iki gruba ayrıldı. Çalışmadaki tüm sıçanlara standart sıçan yemi ve su ad libitum olarak verildi. Yüksek fruktoz mısır şurubu, içme suyunda % 30 oranında yüksek fruktozlu mısır şurubu eklenerek olarak uygulandı. Üç haftalık deney süresi sonunda, sıçanlar dekapite edilerek, ovaryum dokuları alındı ve homosistein düzeyleri Eliza kit ile ölçüldü. **Bulgular:** Kontrol grubuna göre yüksek fruktoz şurubu verilen grupta homosistein düzeylerinde anlamlı artış tespit edildi. **Tartışma ve Sonuç:** Organizmada homosistein seviyesi optimum düzeylerde tutulması gereken bir madde olduğundan, düzeylerinin yükselmesi sağlık açısından pek çok olumsuz sonuca sebep olmaktadır. Elde edilen bulgular aşırı nişasta bazlı früktoz şurubu tüketiminin oksidatif stresi artırdığını, dişi üreme sistemi üzerinde olumsuz etkilerinin olabileceğini desteklemektedir. Sonuç olarak, üreme sağlığı açısından fruktoz tüketiminin sınırlandırılması faydalı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Fruktoz, rat, ovaryum, homosistein

Sözel Bildiri

İNSANSIZ HAVA ARAÇLARININ (İHA/DRONE) AFET YÖNETİMİNE ENTEGRASYONU

Salih DOĞRU*, Kerem HEPDENİZ**

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü,
Burdur, Turkey, sdogru@mehmetakif.edu.tr*

** *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Emin Gülmez Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Mimarlık ve Şehir
Planlama Bölümü, Burdur, Turkey, khepdeniz@mehmetakif.edu.tr*

ÖZET

Afetler yıkıcı etkileri sebebiyle can ve mal kaybına sebebiyet veren ayrıca sosyal hayatın rutin akışını da etkileyen olaylardır. Bu sebeple olası zararların azaltılması adına günün şartlarına uygun teknolojileri de afet yönetim süreçlerine dahil etmek gerekmektedir. Son dönemlerde savunma alanındaki teknolojik gelişmelerde öne çıkan insansız hava araçları (İHA/Drone) seri, kontrollü ve esnek olabilmeleri sebebiyle afet öncesi, sırası ve sonrası zamanlarda kullanıldığında çok sayıda avantaj sağladığı görülmektedir. Örneğin; Amerika'da meydana gelen kasırgası sonrası, kritik şekilde hasar gören alt yapılarda yüksek metan seviyelerini tespit etmek için koklayıcılar ile donatılmış İHA'lar kullanılarak, zarar görmüş gaz hatları tespit edilmiştir. Bu sayede işçiler hasarlı hatları kapatarak bir patlama meydana gelmeden süreç yönetimi tamamlanmıştır. Benzer şekilde dağda kayıp şahıs arama olaylarında İHA'lar tüm alanı havadan kısa sürede görsel olarak tarayıp bilgi sağlayarak sürecin çok daha kısa zamanda gerçekleştirilmesine katkı sunmaktadır. Bu sayede hem ekipler yer tespiti sürecinde zaman kaybetmemiş olacak hem de personeli tek bir noktaya yönlendirerek insan kaynağı kapasitesinin de verimli kullanılmasına katkı sunacaktır. Sel afetini değerlendirdiğimizde ise selin ortasında kalmış bir afetzedeye İHA'lar yardımıyla önce havadan yer tespiti yapılması ardından da acil yardım kiti gönderilerek profesyonel ekipler tarafından kurtarılanlara kadar kendini güvende hissetmesi sağlanabilecektir. Genel olarak değerlendirdiğimizde; İHA'lar zarar tespiti, arama-kurtarma, taşıma, ilk değerlendirme, izleme, haritalama, konum belirleme ve eğitim gibi konularda afet yönetimine katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İHA, Drone, Arama Kurtarma, Afet Yönetimi

*Sözel Bildiri***EVERYTHING ABOUT IODINE**

**Reyda KIYICI¹, Bayram Kudret KARAAYVAZ², Mehmet KARACA³,
Hasan Altan AKKAN³**

*1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu Süt ve Besi
Hayvancılığı Bölümü, Burdur, Turkey, rkiyici@mehmetakif.eu.tr*

*2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu, laborant ve veteriner
sağlık bölümü, Burdur, Turkey, bkaraayvaz@mehmetakif.edu.tr*

*3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Turkey,
mkaraca@mehmetakif.edu.tr*

*3Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Veteriner İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Burdur, Turkey,
hasanaltanakkan@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Iodine is an essential trace element necessary for life that is not made by the body. Therefore, it must be obtained through food or supplements. As in all vertebrates, it is known for its vital role in the production of thyroid hormones thyroxine and triiodothyronine, which helps in regulating metabolism as well as in the creation of proteins and enzyme activity in humans. Iodine is linked to the production of every hormone in your body and is reported to support the immune system with its antibacterial, antiparasitic, antiviral, antimycotic and anticancer benefits. Iodine deficiency can lead to serious health problems such as goiter (enlarged thyroid gland), intellectual disability and cretinism. 72% of the World's Population is Under the Threat of Iodine Deficiency. According to the World Health Organization (WHO) data, it is reported that more than 2 billion people around the world may have iodine deficiency. Of these, as many as 50 million experience serious symptoms, including brain damage. As a pure element, iodine is a shiny purple-black nonmetal that is solid under standard conditions. It sublimates easily (from solid to gas, bypassing the liquid form) and gives off a purple vapour. Although technically a non-metallic material, it exhibits some metallic qualities. Iodine is classified as a halogen. The term halogen means "salt producing". According to data from the 'World Iodine Association' (WIA), about 99.6 percent of the Earth's mass is a mixture of 32 chemical elements. The remaining 0.4 percent is split between 64 elements—all of which are present in trace amounts. Iodine is element 61 in abundance, making it one of the rarest non-metallic elements on earth, as well as one of the rarest essentials for life.

Keywords: Iodine, Anticancer, Antiviral, Antiparasitic

*Sözel Bildiri***ANATOMICAL CHANGES IN THE LUNGS IN COVID-19**

Dilek Sahin*, **Nadire Unver Dogan***, **Nazlim Aktug Demir****, **Mustafa Koplay*****,
Zeliha Fazliogullari*, **Sua Sumer****, **Ahmet Kagan Karabulut***, **Onur Ural*****, **Hatice**
Esrnur Kiratli**

* Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, dileksahin.fzt@gmail.com

* Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, nunver2003@yahoo.com

** Selcuk University. Faculty of Medicine, Department of Infectious Diseases and Clinical Microbiology,
Konya, Turkey, naktugdemir@yahoo.com

*** Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Radiology, Konya, Turkey, mustafa@hotmail.com

* Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey,
zelihafazliogullari@gmail.com

** Selcuk University. Faculty of Medicine, Department of Infectious Diseases and Clinical Microbiology,
Konya, Turkey, suasumer@selcuk.edu.tr

* Selcuk University, Faculty of Medicine, Department of Anatomy, Konya, Turkey, akkarabulut@yahoo.com

** Selcuk University. Faculty of Medicine, Department of Infectious Diseases and Clinical Microbiology,
Konya, Turkey, onur.ural@selcuk.edu.tr

** Selcuk University. Faculty of Medicine, Department of Infectious Diseases and Clinical Microbiology,
Konya, Turkey, esranurkiratli@gmail.com

ABSTRACT

Background:SARS-Co-V-2, which was defined as 2019-nCoV by the WHO and the name of the disease was defined as COVID-19.**Aim:**In our study, it was aimed to examine whether any changes occur in morphometric measurements made in the trachea, bronchi and pulmonary artery according to the level of CT involvement in COVID-19 patients and to evaluate their clinical importance. In addition, it was aimed to evaluate the changes in laboratory parameters determined in COVID-19 patients according to the level of CT involvement. **Methods:** In our study, 78 patients who were followed up and treated with the diagnosis of COVID-19. They were divided into mild-moderate and severe-level involvement groups according to the level of CT involvement, and trachea on thorax CT images. Morphometric measurements were made in the bronchi and pulmonary arteries. The obtained data were compared with the measurements of the patients whose thorax CT was evaluated as normal. In addition, the files of the patients were examined and the relationship between some laboratory parameters and the level of involvement of the patients was statistically examined. **Results:** Significant differences were found in some morphometric measurements of trachea and bronchi according to gender and CT involvement level in COVID-19 patients. In addition, a significant increase was observed in the pulmonary artery diameter of COVID-19 patients. In both genders, leucocyte, neutrophil, troponin, CRP, PCT, ferritin, fibrinogen, LDH, INR and D-dimer parameters were positively correlated according to the level of thoracic CT involvement; lymphocyte levels were found to be negatively correlated with the level of thorax CT uptake. **Discussion and Conclusion:** We think that the use of certain laboratory parameters related to COVID-19 in cases where the use of CT is limited can help predict the level of lung involvement, which may be risky, and may help to predict the complications that may develop.

Keywords: Bronch, Computed tomography, COVID-19, Morphometry, Trachea

*Sözel Bildiri***COVID-19 PANDEMİ SÜRECİNDE ANNE OLMAK****Birsen ALTAY¹, Ayşe ÇALMAZ², Nevra KARACA BIÇAKÇI³**¹*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik ABD., Samsun Türkiye, baltay@omu.edu.tr*²*Hitit Üniversitesi, İskilip Meslek Yüksekokulu, Çorum Türkiye, aysecalmaz@hitit.edu.tr*³*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik ABD., Samsun Türkiye berfin-emirhan@hotmail.com***ÖZET**

Amaç: Bu araştırma COVID-19 pandemi sürecindeki annelerin kendilerinde ve çocuklarında gözlemledikleri duygu durum, davranışları ve korkularını belirlenmek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. **Yöntem:** Araştırma google form üzerinden Kasım 2020-Mart 2021 aylarında yapılmıştır. Örneklem seçimine gidilmemiş, gönüllü tüm anneler çalışmaya dâhil edilmiş olup toplamda 398 anneye ulaşılmıştır. Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu ve koronavirüs-19 fobisi ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi, Statistical Package for the Social Sciences (SPSS 20.0) paket programı ile yapılmış, verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. **Bulgular:** Araştırmaya katılan annelerin yaş ortalaması 37,52±7,42 yıl (min-max 17-53), annelerin koronavirüs-19 fobisi puan ortalaması 49,75±15,69'dur (min-max 20-100). Annelerin %66,8'i çalışmakta olup, %72,6'sı yükseköğrenim mezunu olduğu saptanmıştır. Annelerin %72,9'u çocuklarının sağlığına yönelik kaygı yaşadıkları, %19,1'inin pandemi sürecinde çocuklarını ihmal ettiklerini düşündükleri ve %13,3'ü ise kendilerini kötü hissettiklerini belirttikleri saptanmıştır. Pandemi sürecinde annelerin %45,0'ı çocuklarında korku, %23,6'sı öfke ve %83,4'ü can sıkıntısı yaşadıklarını gözlemledikleri saptanmıştır. Annelerin %74,9 çocuklarının bilgisayar/telefon/tablet gibi teknolojik aletleri kullanımına, %59,8 anne ile birlikte yemek yapmaya yöneldiklerini belirttikleri saptanmıştır. Annelerin 1,8'i COVID-19 pandemi sürecinde çocuklarını korumak için herhangi bir uygulama yapmadıkları, %82,9'u çocuklarını sağlıklı beslemeye çalıştıkları, %53,3'ü çocuklarını aile dışında ki insanlarla görüşmelerini kısıtladıkları, %69,1'i çocuklarını COVID-19 dan korumak için eve gelen her şeyi temizledikleri saptanmıştır. **Sonuç ve öneriler:** Araştırma annelerin koronavirüs-19 fobisinin orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Pandeminin stabil olamayan vaka süreci içinde toplanan veriler, gönüllü katılımcıları içerdiği için değişim gösterebilir ve popülasyonun genelinde koronafobiyi yansıtmayabilir. Ancak araştırma benzer pandemide anne davranışlarının koronavirüs fobisi ilişkilendirilen başka çalışmalar bulunmamaktadır. COVID-19 farkındalığının artırılabilmesi için çalışmalarının toplum bazında artırılması, önerilir.

Anahtar kelimeler: Anne, Pandemi, COVID-19, Fobi

Sözel Bildiri

**VIOLENCE AGAINST PREGNANT WOMEN IN A PROVINCE OF
SOUTHWESTERN TURKEY: RISK FACTORS AND ITS RELATIONSHIP TO
POSTPARTUM DEPRESSION**

Işıl IŞIK¹, Gül ERGÜN², Serpil ÇETİN³

¹*RN, PhD, Assistant Professor of Psychiatric Nursing, Yeditepe University, Faculty of Health Sciences,
Department of Nursing, Istanbul, Turkey. isil.isik@yeditepe.edu.tr*

²*RN, PhD Associate Professor of Psychiatric Nursing, University of Burdur Mehmet Akif Ersoy, Health Sciences
Faculty, Department of Nursing, Burdur, Turkey. ergun@mehmetakif.edu.tr*

³*RN, PhD, Assistant Professor of, Women's Health and Diseases Nursing, University of Bakırçay, Health
Sciences Faculty, Department of Nursing, İzmir, Turkey. serpilabali@gmail.com*

ABSTRACT

Background: Violence against women during pregnancy is an important public health problem in terms of both short and long-term physical and mental consequences on both mother and baby. **Aim:** The aim of this study was to determine the relationship between violence, risk factors and depression at the end of pregnancy. **Methods:** The sample of this descriptive and cross-sectional study consisted of 426 women. The questionnaire and the Edinburgh Postnatal Depression Scale were used to collect the data. The study was conducted between December 2018 and June 2019 in the Gynecology Clinic of Burdur State Hospital. **Results:** 5.6% of the women who participated in the study were exposed to violence during pregnancy. It was determined that the educational levels, economic status, smoking and violence exposure before pregnancy were risk factors for violence. It was found that the postpartum depression scores of the women who had been subjected to violence before pregnancy were high. **Discussion and Conclusion:** Providing evidence for the prevention works to be held in future since the risk factors related to violence in the pregnancy period are determined in this study.

Anahtar Kelimeler: Violence against women, pregnancy, postpartum depression, risk factors

*Sözel Bildiri***CHIA SEED AS AN ANTIOXIDANT (SALVIA HISPANICA L.)****¹Kerim Kaan GÖKÜSTÜN**

¹Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Malatya, Türkiye
kerimkaangokustun@ozal.edu.tr

ABSTRACT

Atoms or molecules with unpaired electrons are called free radicals. Free radicals may occur by cellular respiration or by external agents. The body has developed various defense mechanisms against these free radicals. Oxidative stress is defined as the disruption of the balance between free radical production and this defense mechanism. Oxidative stress paves the way for many chronic diseases such as diabetes, Alzheimer's and cancer. It has been reported that chia seeds, which have been popular recently, may play a role in the prevention of health problems caused by oxidative stress. The aim of this study is to evaluate the effects of chia seeds on oxidative stress. Chia seed is thought to be able to prevent oxidative stress by its high antioxidant properties due to its contained quercetin, kaemferol, chlorogenic acid, myristetine, α -tocopherol and α -linolenic acid. It has been reported that this seed increases antioxidant enzyme activities and prevents lipid peroxidation. Quercetin found in chia seeds decreases induced nitric oxide synthase (iNOS) and NADPH oxidase expressions, inhibits Janus Kinase (JNK) phosphorylation, increases c-glutamylcysteine synthetase expression and intracellular glutathione concentrations, decreases ROS production; kaempherol suppresses free radical formation and inhibits lipid peroxidation. clorogenic acid increases both oxygenase-1 expressions, myricetin suppresses the formation of oxidized LDL and ROS, α -tocopherol scavenges singlet oxygen molecules, and α -linolenic acid inhibits NF- κ B activation. As a result, it is estimated that chia seeds may be effective in preventing health problems caused by oxidative stress, thanks to the antioxidant molecules it contains. However, the studies were carried out at the cell level or with experimental animals. Studies on humans are very limited. In the future, further studies evaluating the antioxidant properties of chia seeds with humans will be beneficial in terms of better understanding the antioxidant effects of this seed on humans.

Keywords: Chia seed, antioxidant, oxidative stress, quercetin, α -linolenic acid

*Sözel Bildiri***FRANKEL SKALASINA GÖRE SINIFLANDIRILMIŞ ÇOCUKLARDA SINIF 2
KOMPOMER RESTORASYONLARIN BAŞARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ****Tuğba YİĞİT***Uşak Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Pedodonti Ana Bilim Dalı, Uşak, Türkiye, tugba.yigit@usak.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Çocuklarda uygulanan restoratif dental işlemlerde çocuğun kooperasyonu restorasyonun başarı etkilemektedir. **Amaç:** Çalışmamızda Frankel skalasına göre sınıflandırılmış çocuklarda sınıf 2 kompomer restorasyonların başarısının karşılaştırılmalı olarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. **Yöntem:** Çalışmamıza, Uşak Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi'nin kayıt sisteminde Frankel skalası belirlenmiş 5-7 yaşlarında 60 (32 kız, 28 erkek) çocuk hasta dahil edilmiştir. Frankel skalası 2, 3 ve 4 olan çocuklar 3 gruba ayrılmıştır. Uygulanmış kompomer restorasyonlar (Dyract XP) 12 ayın sonunda Modifiye USPHS kriterlerine göre değerlendirilmiştir. Çalışmada elde edilen verilerin analizi IBM SPSS Statistics 23.0 (IBM Corporation, Armonk, NY, USA) paket programı kullanılarak yapılmıştır. **Bulgular:** 12 ayın sonunda USPHS kriterlerinin tüm kategorilerinde, Frankel 2, 3 ve 4 hastalara uygulanmış kompomer dolguların klinik başarıları sırası ile %85, %90, %100 olarak tespit edilmiştir. İstatistiksel olarak gruplar arasında fark görülmemiştir ($p>0,05$). **Tartışma ve Sonuç:** Frankel 2 ve 3 olarak derecelendirilmiş sınıf 2 restorasyon ihtiyacı olan hastalarda, başarıyı arttırmak için paslanmaz çelik kron uygulamaları tercih edilebilir. Çalışmamızın sonuçları, Frankel 4 hastalarda sınıf 2 kavitelerde kompomer restorasyonların oldukça başarılı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Frankel skalası, Kompomer, Restorasyon, Süt dişi

Sözel Bildiri

**DETERMINATION OF THE EFFECT OF NEUROLINGUISTIC PROGRAMMING
(NLP) TECHNIQUES ON THE CONFLICT AND INTERPERSONAL PROBLEM
SOLVING SKILLS OF NURSING MANAGERS**

Hava GÖKDERE ÇİNAR*, Ülkü TATAR BAYKAL**

** Bursa Uludağ University Faculty Of Health Sciences, Bursa, Turkey, havagokdere@uludag.edu.tr*

***Department of Nursing and Management, Florence Nightingale Faculty of Nursing, Istanbul University-
Cerrahpaşa, Istanbul, Turkey, ulkubay@yahoo.com*

ABSTRACT

Background: During the covid-19 pandemic in Turkey and in the world, many complementary treatment methods have been applied, as well as drug and vaccine applications, for the purpose of prevention and treatment. **Aim:** The research was conducted with a quantitative and qualitative plan using education and a semi-experimental model with a control group, in order to determine the effectiveness of NLP techniques on the conflict and interpersonal problem solving skills of nursing managers. **Methods:** Who volunteered to participate in the survey a total of 41 nurse managers and 41 nurses were included in the survey sample. These nurses from 21 nurse managers training group and the control group of 20 nurse managers, managers working with other nurses in the field of education 21 managers, 20 were classified as the control group. Before NLP education in the study, personal and professional characteristics description information forms were used with the participants to collect qualitative data. Also, the Interpersonal Problem Solving Inventory (IPSI) and the Rahim Organizational Conflict Inventory-2 (ROCI II) were applied, three times to the nursing managers in the education group (before and after education and six months later) and twice to the nurses in the control group (first implementation and six months later). For the qualitative data of the research, semi-structured questionnaires were applied to nursing managers in the education and control groups and to nurses work together. Analysis of quantitative data was performed with the program SPSS 23.0, and qualitative data was evaluated by the researchers in themes and sub-themes by conducting content analysis. **Results:** As a result of the analysis of qualitative data before and after the education, it was determined that the nursing managers in the education group were more moderate, planned, flexible, positive happy and motivated in the sixth month after the education than the nursing managers in the control group. It was found that the managers in the education group used NLP techniques, established face-to-face communication with workers, trusted their teams more, and worked in cooperation. In the analysis of the interviews with the

nurses, findings were obtained which supported this data. Examining the quantitative data of the research, it was concluded that there was no significant difference in managers who had received education compared with six months previously, but that they approached problems in a less negative way and to a significant extent avoided conflict ($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** it is predicted that with NLP education, it will be possible to create a sustainable difference in interpersonal and problem solving skills in nursing management, and that it will be of benefit in service organizations based on interpersonal relations. It is recommended that because this is the first study in Turkey with nursing managers, the research should be repeated in different hospital groups and with larger samples.

Keywords: Nurses, Interpersonal communication, Neurolinguistic programming, Problem solving ability, Problem solving method, Nurse administrators, techniques, Conflict management, Conflict resolution

*Sözel Bildiri***NÜKLEER SİLAHLARIN AFET YÖNETİMİ PERSPEKTİFİNDE İNCELENMESİ****Kenan Erdinç AYTOK¹, Mümin POLAT²***1Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sağlık ve Biyomedikal Bilimler Anabilim Dalı, Burdur, Türkiye, kenanaytok@hotmail.com**2Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur, Türkiye***ÖZET**

Afetler dünya üzerindeki bütün ülkelerin zaman zaman başa çıkmaya çalıştığı karmaşık olaylardır. Kökenleri bakımından doğal veya insan kaynaklı afetler olarak iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. İnsan kaynaklı afetlerin içerisinde yer alan KBRN olayları teknolojinin gelişmesi ile birlikte son dönemlerde artış göstermektedir. İnsan yararına kullanabilen bu enerjiler veya güçler, gerekli önlemler alınmadığında kazalara sebebiyet verebilmekte ve silah olarak düşmanlara karşı kullanılabilir. Bu durumda hem insanlığa hem de doğaya ağır hasarlar verebilmektedir. Özellikle nükleer silahların kullanımı geleneksel yöntemlerle gerçekleşen savaştan farklı olarak etkileri yıllar boyunca devam etmektedir. Nükleer silah atom çekirdeğinin parçalanması, birleşmesi ya da ikisinin de birlikte gerçekleştiği kimyasal reaksiyon sonucu ortaya çıkan enerjinin patlamaya sebebiyet verdiği silahlara denilmektedir. Nükleer silahın ilk defa 1945 yılında Japonya'daki Hiroşima ve Nagazaki şehirlerinde kullanılması o bölgedeki insanların ölümüne, sakat kalmasına, sonraki kuşaklarda genetik bozukluklara, iklim değişikliğine, ekosistemin bozulmasına hatta birçok türün yok olmasına sebebiyet verdiği görülmektedir. Halkın normal yaşantısı sekteye uğratarak fiziksel, sosyal ve psikolojik kayıplar meydana getirmekte, eldeki imkânlarla başa çıkılamamakta ve afet meydana gelmektedir. Nükleer silahların doğurduğu sonuçlarla baş edebilmek, ulusal anlamda bile çok güç bir durumdur. Bu sebepten dolayı ülkeler böyle olaylarla karşı karşıya gelmeden önce hazırlık yapmalı, nasıl baş edebileceğini tasarlamalı kısacası geniş kapsamlı bir afet yönetim planı oluşturmalıdır. Ülkelerin afet yönetim planını oluşturup uygulamaya koymaları baş edebilme kapasitelerini arttırmakta ve nükleer silahlar sonucu oluşan kayıpları en aza indirmektedir. Bu derlemede; nükleer silahların oluşturduğu afetler, afet yönetimi açısından değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: KBRN, Afet, Afet Yönetimi, Nükleer Silah

*Sözel Bildiri***FTR POLİKLİNİĞİNE 3 AYDA BAŞVURAN FARKLI PREZANTASYONLU
BRUSSELLA OLGULARI: SPONDİLİT, ARTRİT VE NÖROBRUSELLOZ MİYELİT****Fatma YAMAN¹, Berra YAMUÇ¹***¹Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı***ÖZET**

Brusella, dünyadaki en sık zoonotik hastalık olup, ülkemizde de endemik olarak görülmektedir. Kas iskelet sistemi, kardiyovasküler sistem ve merkezi sinir sistemi gibi sistemleri etkileyerek, multisistemik ciddi komplikasyonlara neden olabilmektedir. Bu sunumda; FTR polikliniğine başvurup tanı alan brusellaya bağlı spondilit, artrit ve nörobruselloz miyelitini sunmayı amaçladık. **Olgu 1:** 44 yaşında kadın hasta yaklaşık 3 aydır bel ağrısı yakınması ile başvurduğu sağlık merkezinde yapılan muayene ve tetkikler sonucunda lomber disk hernisi tanısı almış ve medikal tedavi başlanmış. Hasta 3 aydır çeşitli non-steroid antiinflamatuvar ilaçlar ve tramadol kullanmış. Ancak ağrısında artışın devam etmesi ve cerrahi kabul etmemesi üzerine fizik tedavi ve rehabilitasyon (FTR) programı amacıyla tarafımıza yönlendirilmişti. Hasta kliniğimize başvurduğunda 2 aydır devam eden hareketle ve gece artan bel ağrısı mevcuttu. Ek olarak; hayvancılık ile uğraşan hastanın taze peynir tüketim öyküsü bulunmaktaydı. Fizik muayenesinde lomber hareket açıklıkları ağrılı ve kısıtlı, lomber alt seviyede belirgin paravertebral kas spazmı vardı. Lomber manyetik rezonans görüntüleme (MRG) bulguları ve tüp aglutinasyon testi (>1/640 titrede pozitif) sonuçlarıyla brusella spondilit tanısı konuldu. **Olgu 2:** 44 yaşında erkek hasta yaklaşık 3 aydır sağ kalçada ağrı ve sabah tutukluluğu ile polikliniğimize başvurdu. Hastanın sabah tutukluluğu yaklaşık 1 saat sürmekteydi. Travma veya ailede romatolojik hastalık öyküsü yok. Genel semptomlardan halsizlik ve 2 gündür akşamları olan üşüme ve titremesi mevcuttu. Hastanın fizik muayenesinde sağ kalçada daha belirgin ekstansiyon, fleksiyon ve abduksiyon hareket sonu ağrılı ve kısıtlı idi. SİE testleri normal, periferik eklemlerde şişlik ve ısı artışı yoktu. Spinöz süreçlerde palpasyonda ağrı yoktu. İstenilen bilateral kalça MRG'da sağda daha belirgin, solda minimal sinovyal efüzyon şeklinde raporlandı. Hastanın hikayesinde taze peynir tüketimi olması ve istenilen tüp aglutinasyon testinin 1/320 titrede pozitif gelmesi üzerine Brusellaya bağlı kalça artrit tanısı doğrulandı. **Olgu 3:** Hastamız 28 yaşında erkek hasta, her iki bacakta güçsüzlük ve yürüme bozukluğu şikayeti ile merkezimize başvurdu. Başvurusundan 6 ay kadar önce bel ağrısı başlayan hastanın beraberinde bacaklarda güçsüzlük ve yürümede zorluk şikayeti gelişmiş.

Hastanın güçsüzlüğünde ilerleme olması üzerine tarafımıza FTR programı amacıyla başvurdu. Hasta 3 yıldır hayvan çiftliğinde çalışmaktaydı. Bize başvurduğunda hasta tekerlekli sandalye kullanmakta idi. Hastanın yapılan nörolojik muayenesinde; şuur açık, koopere ve oryante idi. Bilateral üst ekstremitelerde kas gücü tamdı. Alt ekstremitelerde kas gücü sol L2:1/5, L3:2/5, L4:0/5, L5:1/5, S1:0/5, sağ L2:1/5, L3:2/5, L4:0/5, L5:0/5, S1: 0/5 idi. Alt ekstremitelerde derin tendon refleksi alınamamıştı. Hastadan istenilen torakal MRG raporunda; medulla spinaliste T5-6 seviyesinde uzanım gösteren miyelit saptandı. Enfeksiyon hastalıkları ve Nöroloji kliniğine konsülte edilen hastadan kan ve BOS kültürleri ile Brusella Tüp Aglütinasyon ve Rose Bengal testleri yapıldı. BOS kültüründe brusella üremesi olan hastanın nörobruselloza bağlı miyelit tanısı doğrulandı. **Sonuç:** Endemik bölgelerde, inflamatuvar karakterde eklem ve omurga ağrısı varlığında brusella mutlaka akla getirilmelidir. Ayrıca; bu bölgelerde açıklanamayan nörolojik bulguları olan hastalarda nörobrusellozis dışlanmalıdır.

*Sözel Bildiri***BARIATRİK CERRAHİDE TEKNOLOJİ DESTEKLİ HASTA EĞİTİMİ****Damla ATEŞ¹, Fatma CEBECİ¹***1Akdeniz Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi
damlaates1342@gmail.com, fatmacebeci@gmail.com***ÖZET**

Giriş: Günümüzde gelişen teknoloji ile hastaların hastanelerde yatış süreleri oldukça kısalmıştır. Kısalan süre, sağlık profesyonellerini hasta eğitiminde yeni, pratik ve sürdürülebilir eğitim yöntemleri arayışına itmiştir. Ayrıca gelişen sağlık sistemlerinin nüfusun artan ihtiyaçlarını karşılama yolundaki yöntemlerinden biri de hasta eğitiminde teknolojinin kullanımınıdır. Bariatrik cerrahi de hasta eğitim ve takibinin çok önemli olduğu alanlardan biridir. **Amaç:** Literatür derleme olarak planlanan bu araştırma bariatrik cerrahide teknoloji destekli hasta eğitimine ilişkin bilgileri derlemek amacıyla yapılmıştır. **Yöntem:** Ebscohost, Pubmed, Google Akademik veri tabanlarından “*bariatric/obesity surgery, technology, patient education*” anahtar kelimeleriyle taranmıştır. **Bulgular:** Bariatrik cerrahi sonrası dönem bireyler için zorlayıcı bir süreçtir. Bu süreçte bireylerin çeşitli yaşam tarzı değişikliklerine uyum sağlaması gerekmektedir. Uyum sürecinde hastalar çeşitli destek ve bilgilere ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaçlar; beslenme, egzersiz, kilo kontrolü, vitamin mineral eksiklikleri, komorbid hastalıklar, hastane kontrolleri gibi alanlarda olmaktadır. Tüm bu ihtiyaçlar, hasta bakımının bir parçası olarak hasta eğitimi ile karşılanabilmektedir. Perioperatif dönemde verilen eğitimlerin hastaların cerrahi sonrası yaşam tarzına uyumları ve sağlık davranışı değişikliğine ilişkin motivasyonları artırmakta ve sürece olumlu katkı sağlamaktadır. Bu noktada, zaman ve mekan farketmeksizin kullanılabilen, 24 saat erişim imkanı olan, en güncel ve güvenilir bilgilerin yer aldığı, sağlık profesyonelleri ile iletişimin sürdürülebildiği, postoperatif süreç takibini hasta ve sağlık profesyonelleri açısından kolaylaştıran teknoloji destekli hasta eğitim araçları büyük önem kazanmaktadır. Yapay zeka teknolojileri, web ve mobil sağlık uygulamaları, video destekli içerikler, elektronik sağlık sistemleri, podcastler, oyunlar gibi bir çok yöntem hasta eğitiminde teknolojinin yer aldığı alanlardandır. Bariatrik cerrahi sürecinde teletıp yöntemi ile yapılan eğitimlerin hastaların sağlık bakım sonuçlarını olumlu yönde etkilediği belirtilmektedir. Özellikle beslenme, yeme davranışı, fiziksel aktivite, kilo kaybı gibi sonuçlar üzerinde olumlu değişimler sağladığı vurgulanmaktadır. Yapılan bir metaetnografi ve sistematik derlemede teknoloji tabanlı eğitim araçlarında kişiselleştirebilme, hedefler belirleyebilme, akran ağlarının bulunması, hasta katılımının olması, motive etmesi

anahtar noktalar olarak belirtilmektedir. Akran ağlarının duygusal ve sosyal destek sağlayarak hastaların yaşam kalitesi ve bakım memnuniyetlerini artırdığı vurgulanmaktadır. **Tartışma ve Sonuç:** Sonuç olarak; bariatrik cerrahi hastalarının eğitiminde teknolojik araçlar ve yöntemlerin kullanılmasının, hastalara kişiselleştirilmiş sağlık hizmeti sunma, hasta memnuniyetini ve uyumunu artırma, bakım kalitesini artırma ve sağlık profesyonellerinin verimliliğini artırmada önemli ve etkin bir araç olduğu kabul edilmektedir.

Anahtar Sözcükler: bariatrik cerrahi, hasta eğitimi, teknoloji

*Sözel Bildiri***TÜRKİYE’DE SON 10 YILDA YAŞANAN AFETLERİN İNCELENMESİ****Eda ARICI¹, Gülhan ŞEN², Mümin POLAT²**¹*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sağlık ve Biyomedikal Bilimler AD, Yüksek Lisans, Burdur-Türkiye*²*Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Acil Yardım ve Afet Yönetimi Bölümü, Burdur- Türkiye***ÖZET**

Giriş: Toplumun tamamını veya belirli bir kesimini etkileyen, normal hayatı kesintiye uğratan, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, toplumun baş etme kapasitesini aşan, doğal, teknolojik ve insan kaynaklı olaylar afet olarak kabul edilmektedir. Türkiye, jeopolitik konumu açısından afet riski yüksek ülkeler arasında yer almaktadır. Ayrıca son yıllarda artan nüfus, sanayileşme, yapılaşma gibi etkenler bu riski her geçen gün daha da arttırmaktadır. **Amaç:** Bu çalışma, Türkiye’de son 10 yılda yaşanan afet sayılarının ve türlerinin incelenmesini ve önümüzdeki yıllarda yaşanabilecek afetler için farkındalık oluşturmayı amaçlamaktadır. **Yöntem:** Çalışmamızda Afet Yönetim ve Karar Destek Sistemi’nde (AYDES) yer alan istatistikler kullanılarak son 10 yıldaki; S₁, S₂, S₃, S₄ düzeyindeki olayların sayısı, toplam olay sayısı ve KBRN, yangın, deprem, heyelan, orman yangını, su baskını, karayolu kazaları yüzdeleri, AFAD müdahale bilgileri incelenmiştir. Uluslararası afet veri tabanı (EM-DAT) verileri kullanılarak; son 10 yılda afetlerden etkilenen ve vefat eden kişi sayısı hesaplanmıştır. **Bulgular:** Türkiye’de son 10 yılda, toplam 42.521 olay gerçekleşmiştir. En çok olay 10.743 olay sayısı ile 2019 yılında en az olay ise 330 olay sayısı ile 2013 yılında gerçekleşmiştir. Olay türleri incelendiğinde ilk sırada karayolu kazalarının yüzde oranlarının en yüksek olduğu ikinci sırada orman yangınlarının geldiği ve üçüncü olarak da depremlerin geldiği saptanmıştır. Yine son 10 yıla bakıldığında afetlerden etkilenen insan sayısı 675.855, vefat sayısı ise toplam 392 kişi olarak belirlenmiştir. **Tartışma ve Sonuç:** Tüm bu bilgiler göz önünde bulundurularak, karayolu kazalarının ve orman yangınlarının yüksek olduğu ve ardından depremin geldiği gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra ülkemiz de heyelan, su baskını, yangın, KBRN gibi olaylarının yüzdeleri de dikkat çekici niteliktedir. Bu bağlamda, ülkemizde görülen bu afet türlerine karşı risk tablolarının belirlenmesi, hazırlık evresinin ciddi bir şekilde planlanması ve uygulanması bundan sonraki yaşanacak afetler için büyük önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Olay türü, Afet, Afet Yönetimi, Türkiye

Sözel Bildiri

**SHORT TERM PRESERVATION OF HONAMLI GOAT BUCK SEMEN AND
EXAMINATION OF SPERMATOLOGICAL PARAMETERS BY FLOW
CYTOMETRY**

**Mine HERDOGAN*, Feyzanur MART*, Durmus KAHRAMAN*, Hasan Ali CAY*,
Firat KORKMAZ**, Muhammed Enes INANC***, Sukru GUNGOR***, Ayhan ATA*****

* *Burdur Mehmet Akif Ersoy University Health Science Institute, Department of Reproduction and Artificial Insemination, Burdur, Turkey, herdoganmine@gmail.com, feyzags9616@gmail.com, dkahraman@mehmetakif.edu.tr, hasanalicay@yandex.com,*

***International Center for Livestock Research and Training, Ankara, firatkorkmaz@yandex.com*

*** *Burdur Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Veterinary Medicine, Department of Reproduction and Artificial Insemination, Burdur, Turkey, enesinanc@mehmetakif.edu.tr, sukrugungor@mehmetakif.edu.tr, ayhana@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Semen preservation is important reproductive biotechnology provides transfer of genetic material to female populations and increases the yields from animals by establishing superior productive breeds with accelerating animal breeding. **Aim:** The aim of this study was to determine the effect of short term preservation Honamli goat buck semen with tris-based extender and examined spermatological parameters by flow cytometry. **Methods:** In this study, six Honamli goat (ear number 1 to six) bucks were used at their breeding season, and ejaculates were collected once a week by an artificial vagina during the breeding season. The native ejaculates collected from each animal and diluted with tris egg yolk diluent. The diluted sperm stored at +4 °C. Sperm motility (%), plasma membrane and acrosome integrity (PMAI), viability and high mitochondrial membrane potential (HMMP) morphologic integrity (%) were examined at 24 hour intervals until 144th hour. **Results:** As a results, data were analyzed by two-way analysis (time, animal, animal*time interaction) of variance test according to individual activities of flow cytometric parameters in the short-term storage of time-dependent semen in Honamli buck. It was concluded that the statistical difference was seen only time interaction ($P<0.01$). Ear number 1 animal had reached the highest motility, HMMP, PMAI and vitality rate until 144th hour. On the other hand, the lowest spermatological parameters rates were obtained in the ear number 6. **Discussion and Conclusion:** It was concluded that flow cytometric parameters can be used for short term storage of Honamli buck semen during breeding season. In addition, it was determined that individual differences may occur. In vivo trials would be beneficial in future studies.

Anahtar Kelimeler: Honamli Buck semen, Short term preservation, Flow cytometry, Spermatological parameters

*Sözel Bildiri***AFETLERDE ÖRGÜTSEL DAVRANIŞIN ÖNEMİ****(KOBE DEPREMİ ÖRNEĞİ)****Gaye KARAGÖL¹, Murat TATOĞLU²**¹*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi gayekaragol@gmail.com*²*Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mtatoglu@mehmetakif.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Örgütsel davranış en yalın hali ile örgüt içindeki birey ve grupların tutum ve davranışlarını anlamaya çalışmaktadır. Ülkemizdeki birçok kurum ve kuruluşlar örgütsel davranış konusunu bilerek çalışanların tutum ve davranışlarını daha iyi anlayabilmekte ve olumlu yönde ilerleme kaydedilmesi için etkili planlar oluşturabilmektedirler. Toplum da maddi veya manevi zarar meydana getiren olaylara karşı örgütsel davranış esasları ile karşı koyabilmek olayların etkisini azalma da büyük önem taşımaktadır. **Amaç:** Afetler meydana geldiği bölgede yaşayan insan topluluğunun tamamını veya büyük bir kesimini etkisi altına alan doğal veya yapay yıkım olaylarıdır. Bu olayların etkisini azaltabilmenin yolu afetlere karşı toplumsal direniş göstermekten geçmektedir. Çalışmamız kapsamın da afetlerden sonra gösterilen örgütsel davranış yöntemleri, 1995 yılında Japonya'nın Kobe kentinde meydana gelmiş olan deprem ve sonrasında yaşanan süreç üzerinde incelenmiştir. **Yöntem:** Araştırmamız da Japonya'nın Kobe kentinde meydana gelen depreminin bıraktığı etkiler detaylı olarak analiz edilmiştir. Literatür bilgisi, örgütsel davranış konusunda uzman kişilerin konu hakkında yazdıkları bilimsel eserlerin bir kısmı incelenmiştir **Bulgular:** Meydana gelen 6.9 şiddetindeki deprem neticesinde 6400 insan yaşamını yitirmiş, yaklaşık 45 bin kişi çeşitli düzeylerde yaralanmıştır. Depremi ardından 310 bin kişi bölgeden göç etmek zorunda kalmıştır. İlk defa bir deprem nedeniyle gökdelen yıkımı meydana gelen bu afet neticesinde ayrıca kentin ahşap olan imar yapısı da deprem sonrasında tamamen değişikliğe uğruyor. **Sonuç:** Büyük olaylar toplum yapısını ve kent yapısını değiştirmede önemli rol oynamaktadır, insanlık tarihinde yaşanan kimi afetlerde toplumsal tutum ve davranışlarda ciddi değişiklikler meydana getirmişlerdir. Kobe depremi neticesinde Japonya'da kurtarma birliklerinin yapısı tamamen değişmiş, mimari anlayış da ahşap dan vazgeçilmiştir. Afetler toplum da büyük çaplı zararlar meydana getirirse de sonrasında iyileştirme süreci bilimsel yöntemler kullanılarak yeniden inşa edildiği takdir de gelecek kuşaklar için olumlu hale gelebilmektedir.

Anahtar Sözcükler: afet, afet yönetimi, örgütsel davranış, kobe depremi

Sözel Bildiri

İTFAİYECİLİK EĞİTİMİNDE TÜRKİYE VE AVRUPA ÜLKELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Adile SÜZER¹, Murat TATOĞLU²

¹Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi suzeradile75@gmail.com

²Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi mtatoglu@mehmetakif.edu.tr

ÖZET

Giriş: Askeri uygulamalar, tıbbi uygulamalar ve kurtarma uygulamaları evrensel nitelik taşımaktadır, bir kurtarma personeli anlayabileceği ortak bir dil bulunmayan başka bir kurtarma personeli ile mesleki bilgi ve yetenekleri sayesinde ortak operasyon düzenleyebilme becerisine sahiptir. Afet veya yangın gibi durumların sonuçları nasıl uluslararası etki meydana getiriyorsa bu alanlarda verilen eğitimlerde evrensel birer nitelik taşımaktadır. **Amaç:** Türkiye’de itfaiyecilik eğitimi günümüzde oldukça yaygın bir hale gelmiş bulunmaktadır. Üniversitelerin çeşitli bölümlerinde ön lisans ve lisans düzeyinde itfaiyecilik alanlarında eğitim verilmektedir. Çalışmamız da Avrupa ülkelerinde yangın olaylarına nasıl ve kimler tarafından müdahale edildiğinin bir araştırmasını yapmak ve Türkiye ile karşılaştırmasını yapmak amaçlanmaktadır. **Yöntem:** Çalışmamız kapsamında itfaiyecilik eğitiminin bazı Avrupa ülkelerinde hangi standartlar da verildiği araştırılmış ve bunların Türkiye ile bir karşılaştırılması yapılmıştır. Türkiye üniversitelerinde eğitim içerikleri, mesleğe atanma kriterleri, meslek koşulları, personelin fiziki standartları incelenmiştir. **Bulgular:** Avrupa ülkelerinde itfaiye örgütleri Türkiye’den oldukça farklı şekilde yapılanmışlardır. Kadrolu olarak daimî görev yapan itfaiye personeli olmakla beraber, gönüllü itfaiyecilik sistemi oldukça gelişmiştir. Fransa’da tüm itfaiye personelinin sayısı yaklaşık 20 bin iken gönüllülerin sayısı 200 bini bulmaktadır. Türkiye’de ise durum bundan biraz farklıdır, henüz oturmuş bir gönüllü itfaiye birimleri bulunmamaktadır. Bununla beraber akademik düzeyde yangına müdahale personeli yetiştirilmekte itfaiye teşkilatlarının tamamen yangına müdahale konularında akademik düzeyde eğitim almış kişilerden oluşması planlanmaktadır. **Sonuç:** Avrupa ülkelerinde itfaiye eğitimleri üniversite düzeyinde değil meslek içi eğitimlerle ve gönüllü sistemi üzerinde verilmektedir. Bu sayede kısa sürede çok sayıda itfaiye personeli yetiştirilmesi olanağı mümkündür. Türkiye’de ise ön lisans düzeyinde verilen eğitimler nedeniyle bir personelin yetişmesi 2 yıl gibi bir süre almaktadır, lakin Türkiye’de yetiştirilen bir yangına müdahale personeli sadece yangın söndürme alanın da değil, afet hukuku, afet psikolojisi, ilk yardım ve çeşitli düzeylerde temel inşaat bilgisi alanında da dersler almaktadır. Bu durum Türkiye’de yetişen bir itfaiye personelinin akademik olarak daha donanımlı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: İtfaiye, yangın, afet yönetimi

*Sözel Bildiri***INVESTIGATION OF THE EFFECT OF HEALTH LOCUS OF CONTROL ON
PHYSIOTHERAPY RESULTS IN PATIENTS WITH CHRONIC PAIN****Hasan ÖZBEK^{1*}, Selver BULUT^{2*}, Gönül KILAVUZ ÖREN^{3*}, Murat TOMRUK^{4*},
Melda SOYSAL TOMRUK^{5*}****Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Health Sciences, Department of Physiotherapy and
Rehabilitation**¹hasanozbek@outlook.com, ²sbulut@mehmetakif.edu.tr, ³gkoren@mehmetakif.edu.tr
⁴mtomruk@mehmetakif.edu.tr, ⁵meldasoyaltomruk@gmail.com***ABSTRACT**

Pain is named chronic when it lasts longer than three months or continues more than the expected tissue healing time. Considering the nature of chronic pain, physiotherapy interventions have evolved into a patient-centered biopsychosocial approach that addresses the physiological, emotional, cognitive, behavioral and sociocultural factors of pain together. Health locus of control, which is one of the psychosocial factors, is defined as the perception of how much the patient's health status is controlled by external factors such as luck/destiny or his own behavior. A high internal health locus of control means that the person believes more that their health condition is a result of their own behavior. The higher the external health locus of control, the more the individual believes that their health is the result of chance and/or other factors beyond their control. Considering the importance of active participation in rehabilitation in patients with chronic pain, patients' the health locus of control about pain has the potential to influence physiotherapy outcomes. For these reasons, the aim of this study is to review the effect of health locus of control on physiotherapy outcomes in patients with chronic pain. When the studies in the literature are examined, patients with a higher internal health locus of control exhibited lower pain intensity, higher functionality and higher self-efficacy behaviors after various physiotherapy interventions (e.g.active exercise, manual therapy). Patients with a higher external health locus of control were associated with higher pain intensity, higher levels of disability and depression. As a result, it is striking that the psychosocial personality characteristics of the patients are an important factor in the success of physiotherapy. Health locus of control should be taken into account when planning treatment.

Keywords: Physiotherapy, Chronic Pain, Health Locus of Control

*Sözel Bildiri***IN VITRO EVALUATION OF ANTIOXIDANT AND ANTIBACTERIAL
ACTIVITIES OF ROOIBOS (*ASPALATHUS LINEARIS*) EXTRACT****Cigdem Aydin Acar***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Department of Nursing, Burdur, Turkey,
cacar@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Rooibos (*Aspalathus linearis*) tea is a known health-promoting drink. Its popularity is growing now. The antioxidant and antibacterial properties of phytochemical extracts makes them attractive alternative complementary medicines. **Aim:** This study aims to determine the antioxidant and antimicrobial properties of the methanolic extract of the rooibos. **Methods:** Methanolic extract of rooibos was obtained by Soxhlet extraction. The antioxidant activity was determined using the DPPH (1,1-Diphenyl-2-picrylhydrazyl) radical scavenging assay. The antimicrobial activity was assessed by disc diffusion assay against *Staphylococcus aureus* ve *Escherichia coli*. **Results:** This extract showed the strongest antioxidant activity. However, the antibacterial assay of the rooibos extract (0-200 mg/mL) revealed no inhibition zones with the *Staphylococcus aureus* ve *Escherichia coli* tested. The methanol extract showed the highest free radical scavenging activity with IC50 value of 152.2 µg/mL in DPPH assay. **Discussion and Conclusion:** Findings from this study suggest that rooibos as a natural source of potent antioxidant agents. However, no antibacterial properties of rooibos were observed at the doses we studied.

Keywords: Rooibos, *Aspalathus linearis*, antibacterial, antioxidant

Sözel Bildiri

ROTATOR MANŞET YARALANMALARI FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYONU

Hatice GÜLER*, Emel TAŞVURAN HORATA**

* Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye, htcgulerr@gmail.com

** Afyonkarahisar Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Afyonkarahisar, Türkiye, ethorata@gmail.com

ÖZET

Giriş: Rotator kılıf yaralanmaları, rotator kılıf kaslarının tekrarlı ve zorlayıcı aktiviteler nedeniyle, mikrotravmatik tendinozislerin tam kat rotator kılıf yırtıklarına doğru ilerlemesi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca glenohumeral eklem instabilitesi ve birincil sıkışma ve kompresif patolojiler rotator kılıf patolojilerine neden olmaktadır. Rotator kılıf yaralanmaları oldukça sık görülmektedir. Artan yaş (40 yaş ve üzeri), tekrarlayan baş üstü aktiviteler, sporcularda aşırı yüklenmeler, genç erişkinlerde düşme ve travmatik yaralanmalar rotator kılıf yaralanmaları için bir risk faktörüdür. Ağrı, eklem hareketlerinde limitasyon sık rastlanan semptomlardır. Konservatif olarak lokal ve sistemik ağrı modalitelerinden, cerrahi fiksasyona kadar çok çeşitli tedavi seçenekleri mevcuttur. Rotator manşet kasları ve çevreleyen omuz kuşağının fizyoterapisi tedavide önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışmanın amacı rotator kılıf yaralanmalarında uygulanan güncel fizyoterapi ve rehabilitasyon yöntemlerini derlemektir.

Bulgular: Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde aktivitenin ağrı ve fonksiyon sınırları içerisinde sürdürülmesi, akut yaralanmayı takiben ağrı ve şişliği azalmak için ilk 48 saat içinde aralıklı soğuk uygulamalar, 48 saatten sonra kısa süreli sıcak veya soğuk uygulamalar, ergoterapi uygulamaları (iş yeri değerlendirme ve mesleki uygulamalar), bireye özel egzersiz uygulamaları (germeler, kas kontrolü ve kuvvetlendirme egzersizleri), manuel terapi teknikleri (akupunktur), fizyoterapi ve rehabilitasyon yaklaşımı içerisinde önerilmektedir. **Sonuç:** Rotator kılıf yaralanmalarında fizyoterapi ve rehabilitasyonun önemi pek çok çalışmada vurgulanmaktadır. Özellikle egzersiz uygulamalarının rotator cuff yaralanmalarında etkili bir iyileşme sağladığı görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Rotator kılıf yaralanmaları; fizyoterapi teknikleri; rehabilitation; egzersiz

*Sözel Bildiri***EFFECTS OF HERBAL THERAPIES ON UREMIC PRURITUS IN END STAGE
RENAL DISEASE PATIENTS****Hatice CEYLAN*, Şefika Tuğba YANGÖZ******Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Sağlık Yüksekokulu****Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Fakültesi***ÖZET**

Background: Uremic pruritus, also called pruritus associated with chronic kidney disease, causes negative symptoms such as poor quality of life, sleep disturbance, anxiety and depression. Objective: The aim of this systematic review is to examine the effects of herbal therapies used by patients with end-stage chronic kidney disease on uremic pruritus. **Method:** The articles included in the study were made in the databases of Science Direct, Web of Science, Springer Link, The Networked Digital Library of Theses & Dissertations, Ovid, CINAHL, Pubmed, Cochrane library, Proquest, without year limitation. The search was conducted in English using the terms “chronic kidney disease, herbal therapies, uremic pruritus, clinical trials”. The titles and summary of the studies were reviewed by two researchers and six studies were included in the systematic review. **Results:** As herbal therapy in the studies included in the review; It has been mentioned that white oat extract, dill extract, vinegar, turmeric, elderberry are applied to relieve uremic itching. Studies have looked at the antipruritic effects of herbal therapies given regularly to a group. Itching levels of the groups that received and did not receive herbal therapy were compared with the ItchyQoL, Pruritus, 5 DIS scales. **Conclusion:** In general, it has been revealed that herbal therapies used in studies have positive results on uremic itch. It was also mentioned that future studies with large populations are needed to further evaluate the efficacy and safety of the herbal therapies used on patients.

Key words: end-stage renal disease, herbal therapies, systematic review, uremic pruritus

*Sözel Bildiri***MENTAL HEALTH, MEANING IN LIFE AND DEATH ANXIETY
DURING COVID-19****Münire TEMEL*, Elif OK**, Nur Elçin BOYACIOĞLU*****

* *Tekirdağ Namık Kemal University, Vocational School of Social Sciences, Department of Social Service and
Counselancy, muniretemel@nku.edu.tr*

** *Freelance Researcher, PhD in Psychiatric Nursing, Registered Nurse, elifok7@gmail.com*

*** *Istanbul University-Cerrahpasa, Faculty of Health Sciences, Department of Gerontology,
nur.boyacioglu@istanbul.edu.tr*

ABSTRACT

Background: COVID-19 reasoned many changes in lifestyle of. Meaning in life is a concept that focuses on the level of meaningfulness in a person's life, sources of meaning and the purpose of life has a major impact on lifestyle and life satisfaction. And also meaning in life cannot be evaluated separate from the presence of death. Because life and death are closely linked, co-exist and are not consecutive. **Aim:** This study researched reflections of COVID-19 on mental health, meaning in life and death anxiety. **Methods:** This cross-sectional study was conducted with 565 individuals reached online. Data were collected between 1- 20 June 2021. Study participants were reached using snowball sampling method. The data were collected using General Health Questionnaire-12, Meaning in Life Questionnaire and Turkish Death Anxiety Scale. **Results:** In the study sample, average age was 35.58±10.58 years, and of the study participants, 62.8% were female, 63.9% were married and 63.9% indicated no past positivity for COVID-19. Of those who had COVID-19, 7.4% indicated it was asymptomatic, 54.3% indicated their relatives didn't have COVID-19 and 75% indicated no relative passed away due to COVID-19 It was found that those who or their relatives had COVID-19, had symptoms or those who lost a family member due to COVID-19 had higher level of death anxiety. Those at risk of mental health and those that searched for meaning in their lives had more death anxiety. **Discussion and Conclusion:** Mental status examinations of those with covid-19 symptoms should be performed and receive necessary care based on these examinations and should be given a chance to express their death anxiety. Health professionals should offer motivational approaches that increase hope for finding meaning in life towards people.

Key Words: COVID-19, death anxiety, mental health, meaning in life

*Sözel Bildiri***TREATMENT OF STERNAL OSTEOMYELITIS WITH THORACIC WALL
RECONSTRUCTION METHOD****Anıl GÖKÇE**

*University of Health Sciences, Ankara City Hospital, Department of Thoracic Surgery
ORCID ID: 0000-0002-9134-521X
anil66gokce@hotmail.com*

ABSTRACT

Sternal osteomyelitis and dehiscence are a common problem with an incidence rate of 0.5% to 5.0% after major cardiac surgery. However, the management of separation of the sternum in the patient's thorax remains a challenge for cardiac surgeons and thoracic surgeons using the incision. After cardiac surgery, post-op sternal dehiscence and osteomyelitis was developed in the patient. The patient has diabetes and uses oral antidiabetic. Since the patient did not have benefit with the treatments during 2 months, the operation was planned after the controls. The old steel wires were removed and the sternum was resected due to long-term infection and extensive deformation of the sternum. Pectoralis muscle flaps were partially mobilized and adducted. The large defect was closed using a large prolene patch. Proper sized transversal titanium plates were selected. Due to the sternum bone was severely destroyed by infection, longer transversal titanium plates were chosen to achieve thoracic stability. Healthy tissues were detected on the ribs. A total of 4 titanium plates were placed intermittently. The plates were fixed to the ribs with titanium locking screws. The pectoral muscle flaps adducted to the plates. A total of 3 drains were placed, one in the mediastinum and two between the thoracic wall and muscle structures. Drains that were placed to reduce the possibility of postoperative seroma and hematoma in the patient were used until drainage finished. All drains were terminated on the 6th postoperative day. Daily radiography was examined regularly. Wound healing, sternal stability and clinical results were evaluated. The patient was discharged on the 7th postoperative day without complications. After sternotomy method, severe complications such as sternal dehiscence and sternal osteomyelitis may occur. Using stability factors such as prolene patch and muscle flaps with titanium plates in large sternal resections is effective to provide the integrity of the thoracic wall and to control the infection.

Keywords: Sternal osteomyelitis, Titanium plates, Thoracic wall reconstruction

*Sözel Bildiri***SELF-ASSEMBLED PEPTID BASED HYDROGELS/CRYOGELS
AND THEIR APPLICATIONS****Semiha KÖPRÜ*, Birten ÇAKMAKLI****** Erciyes Üniversitesi, Fen Fakültesi, Kimya Bölümü, Kayseri, Türkiye, semihaaydin@erciyes.edu.tr**** Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Kimya Bölümü, Burdur, Türkiye
bcakmakli@mehmetakif.edu.tr***ABSTRACT**

Peptide-containing biomaterials have been increasingly studied with biomedical applications such as drug delivery, cell culture scaffolds wound healing and therapeutics to tissue engineering recently. The cross-linked hydrophilic hydrogels by three-dimensional network structure show great similarity with biological tissues with high water retention. Self-assembled or reversible peptide-based hydrogels are oligomers of naturally occurring amino acids. They are biocompatible, biodegradable, usually non-immunogenic. Furthermore these hydrophilicity/hydrophobicity self-assembled peptid gels can be much safer bio-applications with chemically identifiable and precise controllability properties which particular peptide sequences can act as biological cues.. The different properties of side chains in amino acids provide a many sites for chemical modification and conjugation choices of the peptides, enabling various resulting polymeric gels with adjustable physicochemical and mechanical properties. Macroporous cryogels from the hydrogel family are obtained by covalent cross-linking or radical polymerization. Compared with the hydrogels have obtained from the same solution at room temperature, cryogels are form a more heterogeneous structure, mechanically stronger with higher porosity and swelling properties. For peptide based polymeric hydrogel/cryogels can be designed to render shape memory effects, stimuli-responsive smart materials, and self-assembled gelling polymers. The usability of these material at in-vitro/in-vivo studies are particularly interesting for biological and biomedical applications. In this review focuses on the synthesis of self-assembled polymeric hydrogels/cryogels containing peptide and their applications.

Anahtar Kelimeler: Peptide, Hydrogel, Cryogel, Polymer

*Sözel Bildiri***DOKSORUBUSİN KAYNAKLI HEPATOTOKSİTİYE KARŞI PLEUROTUS
ERYNGİİ EKSTRAKTININ ETKİLERİ****Elif Erdem Güzel¹, Hilal Acay², Nalan Kaya Tektemur³, Ayfer Yıldırım⁴***1Mardin Artuklu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Mardin, Türkiye,
eliferdem@artuklu.edu.tr**2Mardin Artuklu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, Mardin, Türkiye,
hilalacay@gmail.com**3Fırat Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Histoloji ve Embriyoloji Anabilim Dalı, Elazığ, Türkiye,
nalankaya@firat.edu.tr**4Mardin Artuklu Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu, Mardin, Türkiye,
ayferyildirim@artuklu.edu.tr***ÖZET**

Giriş: Doksorubisin (DOX), meme kanseri, mesane kanseri ve lösemi gibi çeşitli kanserleri tedavi etmek için kullanılan etkili bir kemoterapötik ajandır. Bununla birlikte bulantı, kusma, ekstrasvazyon, şiddetli kardiyotoksisite ve hepatotoksitite gibi ciddi yan etkiler bildirilmiştir. Ayrıca DOX, reaktif oksijen türlerinin (ROS) oluşumuna yol açan redoks döngüsüne girer ve hücrel lipidlere, proteinlere ve DNA'ya zarar vererek hücre ölümüne yol açar. Pleurotus eryngii (P. Eryngii) güçlü antioksidan, anti-tümör ve anti-hiperlipidemik özellikleri bilinen yenilebilir bir mantar türüdür. **Amaç:** Bu çalışma, erkek sıçanlarda DOX tarafından indüklenen hepatotoksititeye karşı P. Eryngii ekstraktının (PEE) etkilerini değerlendirmeyi amaçlamıştır. **Metod:** Erkek Sprague-Dawley sıçanlar rastgele dört gruba (n=6) ayrıldı: Kontrol grubu (DMSO/etanol, oral gavaj, gün aşırı), DOX grubu (10 mg/kg, i.p, tek doz), DOX+PEE grubu (10 mg/kg, i.p, tek doz DOX verildikten sonra DMSO/etanol içinde çözdürülen 200 mg/kg PEE, oral gavaj, gün aşırı), PEE grubu (DMSO/etanolda çözdürülen 200 mg/kg PEE, oral gavaj, gün aşırı). 21 gün sonra karaciğer dokuları çıkartılarak histolojik incelemeler ve apoptozisin belirlenmesi için TUNEL analizleri yapıldı. Deneyler, Fırat Üniversitesi Hayvan Deneyleri Etik Kurulu'nun 146 no'lu kararı gereğince etik yönden uygun bulunarak gerçekleştirilmiştir. **Bulgular:** DOX uygulanan deney gruplarına ait karaciğer dokularında hepatosellüler dejenerasyon, sinüzoidal dilatasyon, konjesyon, vakuolizasyon, inflamatuvar hücre artışı, ödem gibi histopatolojik değişimler kaydedilmiştir. Ayrıca DOX grubunda karaciğer dokusundaki apoptotik hücrelerin kontrol grubuna göre önemli ölçüde artış olduğu belirlendi (p <0.05). Bununla birlikte DOX+PEE grubuna ait karaciğer dokularındaki histopatolojik hasar ve apoptotik hücre sayılarının DOX grubu ile karşılaştırıldığında önemli ölçüde azaldığı (p<0.05) gözlemlendi. **Tartışma ve sonuç:** Sonuç olarak DOX'un hepatotoksik olduğu ve karaciğer dokusunda ciddi histopatolojik değişikliklere ve apoptozise yol açtığı, bununla birlikte P. Eryngii ekstraktının DOX kaynaklı histopatolojik değişiklikleri ve apoptozisi azalttığı tespit

edilmiştir. Bu sonuçlar *P. Eryngii* mantar ekstraktının DOX ile indüklenen hepatotoksisiteye karşı koruma sağladığını göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Doksorubisin, *Pleurotus eryngii*, Karaciğer hasarı, Apoptozis, TUNEL

Sözel Bildiri

**PROGESTERONE LOADING AND RELEASE STUDIES
OF THE VEGETABLE OIL BASED CRYOGELS CONTAINING POLY
(N-ISOPROPYLACRYLAMIDE)**

Fatma KÖKLÜ*, Birten ÇAKMAKLI**

**Department of Chemistry, Institute of Science and Technology, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, 15100
Burdur, Turkey niobe48hotmail.com*

***Department of Chemistry Faculty of Art and Sciences Burdur Mehmet Akif Ersoy University, 15100 Burdur,
Turkey bcakmakli@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Biodegradable polymers have been widely used for human health and veterinary field mainly due to their specific properties and ease of utilization. Smart/Intelligent polymeric materials (e.g., poly(N-isopropylacrylamide) (PNIPAm)) which can respond to external stimuli, such as temperature and pH, in volume or shape have received considerable interest in recently owing to their applications in the field of biomaterials, biomedicine and biotechnology. Plant oils are the suitable starting materials for polymers owing to their abundance, potential biodegradability and the rich chemistry that their triglyceride structure provides. Progesterone is an endogenous steroidal hormone that is involved in all aspects of reproduction and used to control reproductive function. For example progesterone is a potent drug for synchronization of the estrus and ovulation cycles as cow, sheep, goat. Considering the above, Progesterone was loaded into Polymethacryloyl soybean oil-co-Poly(N-isopropylacrylamide) (PMSO-co-PNIPAM) and polymethacryloyl linseed oil-co-Poly (N-isopropylacrylamide) (PMLO-co-PNIPAM) cryogels and hydrogels. In this study aims to investigate for using of these progesteron loaded cryogel/hydrogels in animals such as bavine, sheep or goat. Drug loading and release studies were done 25 °C and 37 °C in vitro medium. The measurement of progesterone was done spectrophotometrically by UV-vis spectrophotometer at wavelength 228 nm.

Key Words: Progesterone, PNIPAM, Soybean oil, Linseed oil, Cryogel, Hydrogel, Drug, delivery

Acknowledgment

This work was financially supported by Mehmet Akif Ersoy University Coordinator of Scientific Research (Project number: 0747-YL-21)

*Sözel Bildiri***DETERMINATION OF IN VITRO ANTIOXIDANT AND ANTIBACTERIAL POTENTIAL OF *MORINGA OLEIFERA* METHANOLIC LEAF EXTRACT****Sukriye YESİLOT^{1,2}**¹ *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Department of Nursing, Burdur, Turkey*² *Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Department of Health and Biomedical Sciences, Burdur, Turkey**Sukriye Yesilot ORCID ID: 0000-0003-3354-8489***ABSTRACT**

Isolating bioactive compounds from various parts of the plant is one of the methods widely used for research in medicine or phytomedicine. *Moringa oleifera* (*M. Oleifera*) has a remarkable composition with beneficial nutraceutical and pharmaceutical compounds. This study investigated to in vitro antioxidant and antibacterial activity of *M. oleifera* leaf extract. The extract was prepared using Soxhlet extraction method with methanol as solvent. The antioxidant activity of extract was evaluated by 1,1- diphenyl-2-picrylhydrazyl (DPPH) free radical scavenging activity assay in vitro. The antibacterial activity of methanol extracts of *M. oleifera* was conducted on 2 bacterial species (*Staphylococcus aureus* and *Escherichia coli*) which are among the most prevalent species of gram-positive and gram-negative bacteria, respectively. The paper disc diffusion method was used with treatments arranged in a design at increasing doses. After 24 hours of incubation at 37°C zones of inhibition of the two bacteria were not observed. The methanol extract showed the highest free radical scavenging activity with IC50 value of 71.53 µg/mL in DPPH assay. It can be concluded that the methanolic extract of *M. oleifera* is a potential source of natural antioxidants, justifying its use in traditional medicinal therapy.

Keywords: *Moringa oleifera*, In vitro antioxidant and antibacterial activity

Sözel Bildiri

**EVALUATION OF ANTIOXIDANT AND ANTIMICROBIAL ACTIVITIES OF
SALVIA FRUTICOSA LEAVES EXTRACT OBTAINED BY SOXHLET
EXTRACTION TECHNIQUE**

Soner DONMEZ

*Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Burdur, Turkey,
sdonmez@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: The antioxidant and antimicrobial effects of herbs used in Turkey have been evaluated in vitro for the treatment of various ailments. **Aim:** The aim of this study is to determine antioxidant and antimicrobial activities of *Salvia Fruticosa* leaves extract obtained by Soxhlet extraction techniques. **Methods:** The extraction process was carried out using Soxhlet extraction method. 5.0 g of plant leaves was weighed into reflux apparatus containing 250 ml of n-hexane. The electronic hot plate set according to the boiling point of solvent. The extraction process was carried out about 6 hours. The extract was collected by evaporating the solvent using rotary evaporators. The antioxidant property of *Salvia Fruticosa* leaves extract was evaluated by DPPH assay, while the antimicrobial property was evaluated by agar well diffusion method against *Staphylococcus aureus* and *Escherichia coli* which are among the most prevalent species of gram-positive and gram-negative bacteria, respectively. **Results:** Using DPPH assay, the IC₅₀ value of n-hexane extract of *Salvia Fruticosa* leaves was calculated as 156.5 µg/ml. After 24 hours of incubation at 37°C, *Salvia Fruticosa* leaves extract showed an inhibitory effect against *S. aureus* while no inhibition zone was observed against *E. coli*. **Conclusion:** *Salvia Fruticosa* leaves have exhibited potential free radical scavenging ability. It also clearly demonstrated that *Salvia Fruticosa* leaves extract shows good bactericidal activity on *S. aureus*.

Keywords: *Salvia Fruticosa*, DPPH, Disk diffusion

*Sözel Bildiri***PROGESTERONE LOADED POYURETHANES****Ece CİNARLIDAĞ*, Birten ÇAKMAKLI****

**Department of Chemistry, Institute of Science and Technology, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, 15100 Burdur, Turkey ecemuracal@gmail.com*

***Department of Chemistry Faculty of Art and Sciences Burdur Mehmet Akif Ersoy University, 15100 Burdur, Turkey bcakmakli@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Polyurethanes are bioinert, biocompatible, and biodegradable, or non-biodegradable polymeric materials with different industrial applications. Biodegradable PU is used as implants for tissue regeneration and controlled drug delivery especially in the form of pellets, films, hydrogel, micelles, nanocapsules, nano/microspheres, foams, and scaffolds while bioinert PU is widely used in artificial organs and medical devices for long term in the body. Polyurethanes is a block copolymer which composed of hard and soft segment. The hard segment is consisted of isocyanates and small molecule chain extenders which are responsible for the mechanical properties and dimensional stability of the polymer. The soft segment is usually composed of polyol which affords long and flexible properties. The properties of those systems differ greatly depending on the amounts and chemical composition and backbone structures of monomers. Thermoplastic polyurethanes (TPUs) are polymeric materials suitable for extrusion, injection molding, and 3D-printing of controlled drug delivery devices. Considering the above, The focus of this review is the studies on progesterone loaded polyurethanes and their properties.

Key Words: Polyurethane, Progesterone, Drug delivery.

Acknowledgment

This work was financially supported by Mehmet Akif Ersoy University Coordinator of Scientific Research (Project number: 0744-DR-21)

*Sözel Bildiri***KNOWLEDGE AND ATTITUDES TOWARDS HUMAN PAPILLOMAVIRUS (HPV)
AND HPV VACCINATION AMONG NURSING AND MEDICAL STUDENTS****Ayşe AKALIN*****Düzce University Faculty of Health Sciences, Department of Nursing, Düzce, Turkey, ayseakalin@duzce.edu.tr***ABSTRACT**

Background: Human papillomavirus (HPV) is the most common sexually transmitted diseases. The most important clinical consequence of HPV is cervical cancer. **Aim:** The aim of this study was to determine the knowledge about the HPV, HPV testing and HPV vaccination among nursing and medical students and explore their attitudes regarding HPV vaccination. **Methods:** The study was conducted on a cross-sectional design at Düzce University in Turkey from March to June 2020. The sample consisted of 635 students male and female, aged 18 years and older, enrolled in the nursing or medicine degree in the spring term of the 2019–2020 academic years. The data were collected using the Questionnaire Form and the HPV Knowledge Scale (HPV-KS). Ethical approval was obtained from Düzce University Ethic Committee (approval number: 2020/08, 20 January 2020). Statistical analysis was performed using SPSS for windows version 23.0 software. P value<0.05 was considered statistically significant. **Results:** The HPV-KS average scores of the students were 17.07±6.95. The students aged 26 and over, had good economic status, registered at the faculty of medicine, at higher year of study, had sexual experience and, recommended HPV vaccination got higher HPV-KS scores (p<0.05). Despite low vaccination rate (2.0%), almost all the students recommended the HPV vaccine with the view that HPV vaccine should be included in national immunization programs (95.9% and 94.0% respectively). **Discussion and Conclusion:** The knowledge of the HPV, HPV testing and HPV vaccinations among students was low to moderate, the vaccine uptake was very low and the attitudes towards vaccination was generally positive. Further education and training are required to increase the knowledge about HPV and HPV vaccination, which may help increase awareness and improve the ratio of vaccination.

Keywords: Human Papillomavirus (HPV), HPV Vaccination, Knowledge, Medical Student, Nursing Student

*Sözel Bildiri***EVALUATION OF SKIN BARRIER FUNCTION FEATURES IN INFANTS****Halil Ibrahim TASDEMİR***

**Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Bucak School of Health, Bucak, Burdur, Turkey,
dibrahimtasdemir@gmail.com*

ABSTRACT

The skin barrier function resides primarily within the stratum corneum (SC), the upper layer of the epidermis. Although the SC is only 7-35 μ thick, it plays an important role in forming a protective barrier and helps prevent percutaneous entry of harmful pathogens into the body. Besides acting as a physical barrier, SC also has other important functions such as thermoregulation, gas exchange, and maintenance of proper hydration. SC also serves important functions in innate immunity, and its slightly acidic pH provides additional protection against pathogens. Neonatal skin differs in function and composition from mature adult skin and is particularly susceptible to infection. During the late fetal period (20 weeks until birth), the skin becomes functional and develops a protective barrier. Although term newborns are born with a competent skin barrier, their skin is still developing during the first year of life. In the postnatal period, even the composition of commensal bacteria on the skin surface is different from that of adults and continues to develop during the first year of life. Neonatal skin has been found to have higher water content and higher rates of transepidermal water loss (TEWL), absorb more water, and lose excess water more quickly than adult SC. Further studies revealed that such functional differences are associated with differences in epidermal microstructure. The characteristics of variables related to skin barrier function in different body regions in the first days of life have hardly been investigated. Features related to early skin barrier function are an important subject of study.

Keywords: Hydration, Newborn, Skin barrier, Transepidermal fluid loss

Sözel Bildiri

EXPRESSION PROFILE OF VIMENTIN IN BOVINE ILEUM DURING PRENATAL PERIOD

Mehmet ÖZBEK*

** Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Histology and Embrology, Burdur, Turkey, mozbek@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Vimentin is a type III intermediate filament protein and is widely found in cells of mesenchymal origin such as monocytes, fibroblasts, and endothelial cells. **Aim:** The aim of this study is to determine vimentin expression in bovine ileum during prenatal period. **Methods:** In the study, samples from the terminal ileum of 10 healthy Holstein species bovine fetuses were obtained from the abattoir of cows with pregnancies varying between 73–271 days were used. We examined the expression profile of vimentin in the bovine ileum during prenatal development using the streptavidin-biotin complex (Strept-ABC) immunoperoxidase technique. **Results:** In the early period of gestation, immunostaining was present in endothelial cells, some interstitial cells (ICs) in lamina propria, and some ICs between circular and longitudinal muscles. In the following stages, vimentin expression was also detected in the cells around the ganglion cells, and some cells in Peyer's patches. During the last period of gestation, we observed strong immunoreaction in the cells around the ganglion cells of the myenteric plexus, some cells in Peyer's patches, ICs in connective tissue. **Discussion and Conclusion:** During the prenatal period, vimentin staining in the ileum was observed in cells of mesenchymal origin as in adults. We also suggest that the vimentin-positive cells seen in the myenteric plexus might be glial cells.

Anahtar Kelimeler: Vimentin, Bovine, Ileum, Prenatal

*Sözel Bildiri***TOLL-LIKE RECEPTOR 8 IN INTESTINE OF ACTIVE AND HIBERNATING
PREPUBERTAL ANATOLIAN GROUND SQUIRREL (*SPERMOPHILUS
XANTHOPRYMNUS*)**

Harun KARACA^{1*}, Mehmet ÖZBEK^{2*}, Feyzullah BEYAZ^{3}, Emel ERGÜN^{4***},
Levent ERGÜN^{5***}, Ahmet CABİR^{6**}**

* Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Histology and Embryology, Burdur, Turkey, harunkaraca@mehmetakif.edu.tr

* Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Histology and Embryology, Burdur, Turkey, mozbek@mehmetakif.edu.tr

** Erciyes University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Histology and Embryology, Kayseri, Turkey, beyazfeyz@gmail.com

*** Ankara University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Histology and Embryology, Ankara, Turkey, emelergun@ankara.edu.tr

*** Ankara University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Histology and Embryology, Ankara, Turkey, lergun@veterinary.ankara.edu.tr

** Erciyes University, Faculty of Veterinary Medicine, Department of Histology and Embryology, Kayseri, Turkey, ahmetcabirvet@gmail.com

ABSTRACT

Background: Toll-like receptors (TLRs) are a family of transmembrane pattern recognition receptors which mediate adaptive and innate immunity by recognizing exogenous ligands, pathogen-associated molecular patterns, and danger-associated molecular patterns. **Aim:** The aim of this study is to determine the expression profile of TLR8 in the duodenum and colon of active and hibernating prepubertal Anatolian Ground Squirrel (*Spermophilus xanthoprymnus*). **Methods:** A total of 12 male Anatolian ground squirrels (*Spermophilus xanthoprymnus*) were included in the study. The streptavidin-biotin complex immunoperoxidase technique was employed to detect TLR immunohistochemical localization in the duodenum and colon. **Results:** In the hibernation period, we observed moderate TLR8 staining in myenteric and submucosal plexus in both duodenum and colon. In addition, TLR8 immunoreactivity was found in the intramuscular nerve processes. In the active period, strong TLR8 labeling was detected in myenteric and submucosal plexus in both the duodenum and colon. No positive reaction was observed in epithelial cells of the intestine in both periods. **Discussion and Conclusion:** TLR8 expression was similar in the duodenum and colon both in terms of localization and quantitative evaluations. Interestingly, an increase in TLR8 expression was observed during the active period. The presence of TLR8 in enteric nervous system cells may indicate that TLR has an important role not only in the immune system but also in nervous system biology.

Anahtar Kelimeler: Hibernation, *Spermophilus Xanthoprymnus*, TLR8, Intestine.

*Sözel Bildiri***SELF-ASSEMBLED PEPTID BASED HYDROGELS/CRYOGELS AND THEIR
APPLICATIONS****Semiha KÖPRÜ* Birten ÇAKMAKLI****

**Department of of Chemistry, Faculty of Sciences,, Erciyes University, Kayseri, Turkey,
semihaaydin@erciyes.edu.tr*

*** Department of of Chemistry, Faculty of Art and Sciences, Burdur Mehmet Akif Ersoy University, 15100
Burdur, Turkey bcakmakli@mehmetakif.edu.tr*

ABSTRACT

Peptide-containing biomaterials have been increasingly studied with biomedical applications such as drug delivery, cell culture scaffolds wound healing and therapeutics to tissue engineering recently. The cross-linked hydrophilic hydrogels by three-dimensional network structure show great similarity with biological tissues with high water retention. Self-assembled or reversible peptide-based hydrogels are oligomers of naturally occurring amino acids. They are biocompatible, biodegradable, usually non-immunogenic Furthermore these hydrophilicity/hydrophobicity self-assembled peptid gels can be much safer bio-applications with chemically identifiable and precise controllability properties which particular peptide sequences can act as biological cues. The different properties of side chains in amino acids provide a many sites for chemical modification and conjugation choices of the peptides, enabling various resulting polymeric gels with adjustable physicochemical and mechanical properties. Macroporous cryogels from the hydrogel family are obtained by covalent cross-linking or radical polymerization. Compared with the hydrogels have obtained from the same solution at room temperature, cryogels are form a more heterogeneous structure, mechanically stronger with higher porosity and swelling properties. For peptide based polymeric hydrogel/cryogels can be designed to render shape memory effects, stimuli-responsive smart materials, and self-assembled gelling polymers. The usability of these material at in-vitro/in-vivo studies are particularly interesting for biological and biomedical applications. In this review focuses on the synthesis of self-assembled polymeric hydrogels/cryogels containinig peptide and their applications.

Key Words: Peptide, Hydrogel, Cryogel, Polymer

Sözel Bildiri

CREATING LIFE PURPOSE AND FINDING MEANING IN LIFE IN TEENS AGED 18-24 YEARS WHO WERE DIAGNOSED WITH PSYCHOACTIVE SUBSTANCE USE DISORDER

Abdullah Küçük¹; Saliha HALLAÇ²

*Memorial Antalya Hospital, Antalya, Türkiye, dre4m@windowslive.com
Akdeniz University Faculty of Nursing, Psychiatric Nursing Department, Antalya, Türkiye,
alkans@akdeniz.edu.tr.*

ABSTRACT

Background: It is known that individuals aged 15-24, called the young population, are prone to take risks and engage in risky behaviors. Substance abuse and existential meaning anxiety can occur for a variety of reasons, considering that each person is unique in essence. **Aim:** This study was conducted to determine the levels of creating life purpose and finding meaning in life in teens aged 18-24 years who were diagnosed with psychoactive substance use disorder.

Methods: The research is of descriptive-relational type and was conducted with 302 individuals using psychoactive substances. It was used "Personally Identifiable Features Form", "The Meaning in Life Questionnaire" and "The Scale of Setting Life Goals with Respect to Psychotherapy". SAS 9.4 Package program was used for statistical analysis. Data were evaluated using percentile, mean, t-test, variance analysis and Pearson's Correlation test.

Results: The mean score; meaning in life is 4.28 ± 0.68 , presence of meaning in life is 3.10 ± 1.57 , search for meaning in life is 5.47 ± 1.04 , setting life goals is 2.11 ± 0.58 . This study was detected a significant, positive and strong relationship between the levels of meaning in life and setting life goals; a negative relationship between the presence of meaning in life and the search for meaning in life. For men, who lives in towns and villages, employees, single substance users and daily substance users in life meaning, presence of meaning in life score averages are high, search for meaning in life score average is low ($p < 0.05$). **Discussion and Conclusion:** Individuals in study are incapable of presence of meaning in life and setting life goals. Individuals who do not find meaning in life are in search of meaning in life. Gender, working status, where they live, the number of substances they use and the frequency of substance use influence the determination of meaning and purpose of life.

Key words: addiction, youth, psychiatric nursing, meaning in life, purpose of life.

Sözel Bildiri

**THE EFFECTS OF “THE TRAINING OF PRESENCE IN CARE” OF NURSES
WORKING WITH ONCOLOGY PATIENTS ON CARE-ORIENTED PATIENT-
NURSE INTERACTION AND CARING BEHAVIORS**

Emel Düdener¹ ; Saliha HALLAÇ²

*Akdeniz University Hospital, Peiatric Pediatric Bone Marrow Transplantation Unit, Antalya, Türkiye,
emelkinaci@gmail.com*

*Akdeniz University Faculty of Nursing, Psychiatric Nursing Department, Antalya, Türkiye,
alkans@akdeniz.edu.tr*

ABSTRACT

Background: Helping the individual to realize, protect and maintain his/her existence can be considered as the basis of "good nursing care". Presence is a way of care for the nurse and patient that fosters human-to-human bonding and deep contact experience and healing. **Aim:** The aim of this study is to investigate the effects of “The Training of Presence in Care” of nurses working with oncology patients on care-oriented patient-nurse interaction and caring behaviors. **Method:** This is a randomized controlled study. The sample selection consisted of 52 nurses working with oncology patients, 26 interventions and 26 controls in accordance with the criteria of inclusion, exclusion and exemption by randomization and blinding. The data were collected by using the "Nurses Introductory Features Form", "Caring Behaviors Scale-24" and "Caring Nurse-Patient Interaction Scale". The training was applied to nurses in the intervention group. **Results:** According to the control group of nurses in the intervention group, there were no statistically significant differences in the mean scores of caring behaviors at different measurement times ($p > 0.05$). A statistically significant difference was found in favor of the intervention group for caring nursing patient interaction general, sub-dimensions of importance, competence and feasibility in nursing interventions ($p < 0.05$). Although the pretest mean scores of the nurses in the intervention group were lower compared to the control group, it was found that the posttest mean scores increased and the level of follow-up was maintained by a little increasing or decreasing. It was determined that there was no significant change in the posttest and follow-up scores of the nurses in the control group according to the pre-test mean scores ($p > 0.05$). **Discussion and Conclusion:** : This study showed that the the training has a positive effect on nurses working with oncology patients with respect to care quality perception and viewing importance, competence and feasibility of attitude and behaviours related to care-focused patient nurse interactions. In this context, it can be suggested to continue the trainings which will contribute to caring behaviors and patient-nurse interactions of nurses and to support them with institutional contribution.

Keywords: Caring Behaviours, Patient- Nurse Interaction, Oncology Nursing, Presence

*Sözel Bildiri***ANKILOZAN SPONDİLİT'LI BİREYLERDE FİZİKSEL AKTİVİTENİN YAŞAM KALİTESİ PARAMETRELERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNİN İNCELENMESİ****Elif Gür Kabul¹, Sinem Kuru², Bilge Başakçı Çalık², Murat Yiğit³***1Uşak Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Uşak**2Pamukkale Üniversitesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksek Okulu, Denizli**3Pamukkale Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Romatoloji Bilim Dalı, Denizli**elifgur1988@hotmail.com***ÖZET**

Giriş: Ankilozan Spondilit (AS), fiziksel uygunluk ve sağlıkla ilgili yaşam kalitesinde azalma ile ilişkilendirilmiştir. Fiziksel aktivite, sağlıkla ilgili pek çok fayda sağlamaktadır. Spondiloartropati'li bireylerin fiziksel aktivite profili tam olarak netlik kazanmamıştır. **Amaç:** Bu çalışmanın amacı, Ankilozan Spondilit'li bireylerde fiziksel aktivitenin yaşam kalitesi parametreleri üzerindeki etkisini incelemektir. **Yöntem:** Çalışma kesitsel olarak planlandı. Çalışmaya Modifiye New York kriterlerine göre romatolog hekim tarafından AS tanısı konmuş 18-65 yaş aralığında, yaş ortalaması 40,90±11,53 yıl olan 31 kişi dahil edildi. Değerlendirmeler, yüz yüze görüşme yöntemi ile yaklaşık 20 dakikada gerçekleştirildi. Katılımcıların demografik verileri kaydedildikten sonra fiziksel aktivite düzeyleri Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (UFAA) Kısa Formu ile ve yaşam kaliteleri Nottingham Sağlık Profili (NSP) ile değerlendirildi. UFAA Kısa Formu'ndan elde edilen toplam skor, 3 kategorisel grup şeklinde sınıflandırıldı (inaktif: 0-599 MET-dk/hafta, minimal aktif: 600-2999 MET-dk/hafta, çok aktif: >3000 MET-dk/hafta). NSP, enerji, ağrı, emosyonel durum, uyku, sosyal izolasyon ve fiziksel mobilite olmak üzere 6 boyutu değerlendirmektedir. Bağımsız grup farklılıkların karşılaştırılmasında Kruskal Wallis testi ve Mann Whitney Testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık değeri, p<0,05 olarak kabul edildi. **Bulgular:** Fiziksel aktivite düzeyine göre yaşam kalitesi sonuçları karşılaştırıldığında; NSP'nin sosyal izolasyon (p:0,032) ve uyku (p:0,012) alt boyutlarında ve toplam skorunda (p:0,013) anlamlı fark olduğu görüldü. Elde edilen bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalarda; minimal aktif ve çok aktif gruplar arasında NSP'nin sosyal izolasyon (p:0,021) ve uyku (p:0,003) alt boyutlarında ve toplam skorunda (p:0,004) çok aktif grup lehine anlamlı fark olduğu belirlendi. **Tartışma ve Sonuç:** AS'li bireylerde fiziksel aktivite açısından çok aktif olmak, özellikle yaşam kalitesini belirleyen parametrelerden olan sosyal izolasyonun ve uyku ile ilgili problemlerin azaltılmasında ve dolayısıyla yaşam kalitesinin artırılmasında faydalıdır. Özellikle yaşamdan kendini geri çekmiş ve uyku ile ilgili problemleri olan AS'li bireylerin fiziksel aktivitelerinin artırılması hususunda cesaretlendirilmelerini ve fizyoterapistleri ile ortak hedef oluşturabilecekleri görüşmeleri gerçekleştirmelerini tavsiye etmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Ankilozan Spondilit, Yaşam Kalitesi, Uyku, Sosyal İzolasyon.

Sözel Bildiri

EFFECT OF BLOOD FLOW RESTRICTION TRAINING, SPRINT INTERVAL TRAINING, AND HIGH-INTENSITY INTERVAL TRAINING TO IMPROVE ATHLETIC PERFORMANCE

Ayşe ZENGİN ALPÖZGEN*, **Gamze Çağla SIRMA****, **Çağdaş IŞIKLAR*****

* *Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Faculty of Health Sciences, Istanbul University-Cerrahpasa, Turkey, azengin@iuc.edu.tr*

** *Department of Occupational Therapy, Faculty of Health Sciences, Fenerbahçe University, Istanbul, Turkey, gamze.dirgen@fbu.edu.tr*

*** *Department of Physiotherapy and Rehabilitation, Faculty of Health Sciences, Fenerbahçe University, Istanbul, Turkey, cagdas.isiklar@fbu.edu.tr*

ABSTRACT

Introduction: The value given to sports and athletes has been increasing from past to present. It has also gained importance that athletes and sports teams achieve new successes. For this purpose, various exercise approaches such as Blood Flow Restriction Training (BFR), High-Intensity Interval Training (HIIT), Sprint Interval Training (SIT) are applied to improve and maintain athlete performance. **Purpose:** The present review aims to summarize the effects of these current exercise approaches used to improve and maintain performance on athlete performance, based on current studies. **Methods:** Studies included in the review are selected by searching MEDLINE, Web of Science (WoS), SCOPUS. **Results:** All of the BFR studies (15) and SIT studies (9) (100%) showed that these exercise approaches have positive effects on sportive performance. Considering the studies on HIIT, positive results were obtained in 15 of 16 studies (93.75%). In another 1 study (6.25%), it was reported that it may have an effect if used as a part of the program. **Discussion and Conclusion:** There is evidence that adding BFR, HIIT, and SIT approaches to athletes' training programs can positively affect their competitiveness and success. When the studies conducted in the past 10 years are examined, several studies are showing that HIIT and SIT approaches provide improvements, especially to maximum aerobic capacity, and BFR to strength and endurance. However, there is a need for studies with a high level of evidence investigating the effectiveness of these exercise approaches on athletes of different sports, different genders, ages, and their comparison with each other.

Keywords: High-intensity interval training, Sprint interval training, Current exercise approaches

*Sözel Bildiri***KOKU TANIMLAMA TESTİNİN BÖLGESEL BİR MODİFİKASYONU****Songül Demir*, Bilal Sizer 2****** Mardin Eğitim ve Araştırma Hastanesi, , Kulak Burun Boğaz Kliniği, Mardin, Türkiye, s.gule@hotmail.com**** Memorial Diyarbakır Hastanesi Kulak Burun Boğaz Kliniği, Diyarbakır, Türkiye, bilalsizer@hotmail.com***ÖZET**

Amaç: Bu çalışmanın amacı, gönüllülere koku tanımlama anketi ve ankete bağlı olarak oluşturulan bölgesel koku tanımlama testi uygulayarak bölgemize uygun koku tanımlama testinde kullanılabilir kokuları belirlemektir. **Gereç ve Yöntem:** Çalışmada Ocak 2020-Ekim 2021 tarihleri arasında 225 gönüllüye 78 koku adı içeren bir anket uygulandı. Gönüllülerden adı geçen kokuları tanıma düzeylerini 0-3 arası puanlamaları istenerek, ankete göre gönüllülerin en yüksek oranda tanındığı düşünülen 16 kokudan oluşan bir koku tanımlama testi oluşturuldu. İkinci aşamada KBB hekimi tarafından yapılan muayenesi normal olan, koku alma bozukluğu olmayan sağlıklı 381 gönüllüye(179 kadın, 202 erkek yaş ortalaması: 37.2±13.6) koku tanımlama testi uygulandı. **Bulgular:** Tüm gönüllülerin koku tanımlama testindeki skorları değerlendirildiğinde, ortalama koku tanımlama skoru 11.36±2,42 olarak hesaplandı. K/E bilinme oranları karşılaştırıldığında kadınlar koku tanımlamasında erkeklerden daha yüksek skorlara sahip ve fark istatistiksel olarak anlamlı idi((P < 0.05). Kokuların tanınma oranlarına bakıldığında diğer kokulara göre daha az tanınan kokular elma, gül, kimyon, muz ve portakal idi. **Tartışma ve Sonuç:** Bölgesel normlara uygun koku testi geliştirmek koku testlerinin daha yaygın kullanımına olanak sağlayabilir. Bu konuda daha yaygın kullanılan uluslararası testlerin maliyet yüksekliliği dışında, her koku her bölgede tanınmadığından testler uygulanabilir olmayabilmektedir. Kültürlere adapte edilmiş düşük maliyetli testler geliştirmek konusunda yaygın çalışmalara ihtiyaç vardır.

Anahtar Kelimeler: koku bozukluğu, koku testleri, koku tanımlama, bölgesel koku testleri

Sözel Bildiri

PERİTONSİLLER APSE VE AKUT TONSİLİT AYRIMINDA BİYOMARKERLARIN PREDİKTİF ÖNEMİ

Onur Ünal*, Yusuf Çağdaş Kumbul, Vural Akın*****

*Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Ana Bilim Dalı,
Isparta, Türkiye, onurunal_84@hotmail.com

**Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Isparta,
Türkiye, cagdas1061@hotmail.com

*** Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Ana Bilim Dalı, Isparta,
Türkiye, dr.vuralakin@gmail.com

ÖZET

Giriş: Akut tonsillit Kulak Burun Boğaz ve Enfeksiyon Hastalıkları polikliniklerinde sık karşılaşılan bir hastalıktır. Bazı hastalarda daha şiddetli seyrederek peritonsiller apse oluşumuna yol açmaktadır (1). Peritonsiller bölgedeki şişlikler her zaman peritonsiller apse göstergesi olmayıp, tonsilliti olan hastalarda peritonsiller apsenin tanısında çoğunlukla zorluk çekilmektedir (2).

Amaç: Çalışmamız peritonsiller apse gelişen ve gelişmeyen akut streptokoksik tonsillitte çeşitli biyomarkerların (MPV: Ortalama platelet hacmi; NLR: Nötrofil lenfosit oranı; PLR: Platelet lenfosit oranı; SII: Sistemik immün-inflamatuvar indeks; LMR: Lenfosit monosit oranı) tanısal rolünü değerlendirmektir.

Gereç ve Yöntem: Ocak 2010 ve Ocak 2021 yılları arasında boğaz kültüründe β -hemolitik streptokok üreyen hastalar ile peritonsiller apse nedeniyle Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Kliniği'ne interne edilen hastalardan tonsilit grubu oluşturuldu. Kontrol grubu septum deviasyonu nedeniyle septoplasti uygulanan hastalardan seçildi. Öncelikle kontrol grubu ile tonsilit grubu demografik veriler ve biyomarkerlar açısından istatistiksel olarak karşılaştırıldı. Ardından istatistiksel olarak anlamlı çıkan biyomarker değerleri tonsilit grubunun alt grupları arasında (peritonsiller apse gelişen ve gelişmeyen) istatistiksel olarak karşılaştırıldı.

Bulgular: Kontrol grubunda 27 kadın (%40,3) ve 40 erkek (%59,7), tonsilit grubunda 41 kadın (%38,3) ve 66 erkek (%61,7) hasta mevcuttu. Kontrol grubunun yaş ortalaması $38,59 \pm 7,13$ iken tonsilit grubunun $36,21 \pm 12,31$ idi. Gruplar cinsiyet ve yaş açısından karşılaştırıldığında

istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu ($p=0,794$, $p=0,108$ sırasıyla). Kontrol grubu MPV, NLR, PLR, SII, LMR değerleri açısından tonsilit grubu ile karşılaştırıldığında tüm değerler iki grup arasında istatistiksel açıdan anlamlı olarak farklıydı ($p<0,05$ tüm biyomarkerlar için). Peritonsiller apse gelişen ve gelişmeyen alt gruplar arasında ise bu biyomarkerlardan MPV, SII ve LMR değerleri istatistiksel açıdan anlamlı olarak farklıydı ($p=0,015$, $p=0,040$, $p=0,041$ sırasıyla). İstatistiksel açıdan daha değerli olan MPV için yapılan ROC analizi sonucunda MPV'nin 8,45 cut-off değerinde peritonsiller apse için duyarlılığı %59, özgüllüğü %61 olarak bulundu (AUC:0,684, %95 GA:0,58-0,78, $p=0,001$).

Tartışma ve Sonuç: Trombositler primer hemostatik fonksiyonlarının yanı sıra enfeksiyon hastalıklarının patogenezinde de rol alır. Enfeksiyon hastalıklarının seyri sırasında enfeksiyona yanıt olarak trombosit çaplarında değişiklik olabilir (3, 4). Tam kan sayımında değerlendirilen bir parametre olan MPV trombosit boyutundaki değişiklikleri temsil etmektedir (5). Çalışmadaki bulgular azalmış MPV değerinin tonsillit gelişimi ve şiddeti ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca peritonsiller apsenin tonsillitten ayırımında MPV'nin diğer biyomarkerlara göre daha üstün olduğunu düşünülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Peritonsiller Apse, Tonsillit, Ortalama platelet hacmi, Biyomarker